Kagi i nemula

The New Testament in Cotabato Manobo of the Philippines

Wycliffe

Kagi i nemula

The New Testament in Cotabato Manobo
of the Philippines
[mta]

Translation by
© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

First edition
2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Web version
2017, Wycliffe Bible Translators, Inc., Orlando, FL 35862-8200 USA
www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

© 2016, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http:
creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0

Your are free to share — copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to the author (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You do not sell this work for profit.
- **No Derivative Works.** You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Table of Contents

The New Testament

		page
Matéyo	Mat	7
Malkos	Mal	89
Lukas	Luk	140
Huwan	Hwn	222
Binaelan	Bin	282
Loma	Lom	353
1 Kolintu	1 Ko	391
2 Kolintu	2 Ko	424
Galatiya	Gal	446
Épéso	Épé	459
Pilipos	Plp	471
Kolosas	Kol	480
1 Tésalonika	1 Té	488
2 Tésalonika	2 Té	495
1 Timotiyu	1 Ti	499
2 Timotiyu	2 Ti	509
Tito	Tit	516
Pilimon	Plm	521
Hibelu	Hib	524
Santiyago	San	554
1 Pidelu	1 Pi	564
2 Pidelu	2 Pi	575
1 Huwan	1 Hu	581
2 Huwan	2 Hu	589
3 Huwan	3 Hu	591
Hudas	Hud	593
Kepehaa I Hésus Kelistu	Kep	597
Read the New Testament		634

The New Testament

Ini Sa Igsulat I

MATÉYO

Sa Mepion Tegudon Denu Si Hésus

Ini Denu Sa Igsulat I Matéyo

Na, egoh i Hésus Kelistu neetaw diyà tanà, duen sa Sulutan etaw Loma eg-ipat sa tanà kenà sa medoo etaw Hudiyu. Huenan di, duen ma medoo sundalu etaw Loma dutu siedò tanà Hudiya. Egkelikutan ma sa medoo Hudiyu enù ka egsuguen sa Sulutan kagda egpebayad diyà sa gubilenu diyà Loma sa eg-etuken di. Duen ma duma etaw Hudiyu atung egpeetuken di, huenan di egbulitan sa medoo duma da etaw Hudiyu kagda, labi pa danà di egpesubelawen da bayad sa eg-etuken da.

Si Matéyo ma sa atung egpeetuken sa Sulutan. Dodoo egoh i Hésus migsasà kenagdi, medelamet sinalidan di iya wé galebek owoy mig-unut polo diyà si Hésus. Kagdi ma sa sebaen diyà sa sepulù owoy duwa tigtu pasek hinemilì i Hésus anì tumegudon da denu sa kedatù i Nemula.

Na, igsulat i Matéyo siini libelu anì meketiig sa medoo duma di etaw Hudiyu denu sa igtulù i Hésus owoy denu sa medoo binaelan di. Igpetiig di diyà kenagda si Hésus tegeNasalét sa Tigtu Datù sinugù i Nemula tinulon sa medoo tegesugkow di egoh anay. Enù ka igsulat da sa igpasad i Nemula egoh anay denu sa kepeangay di si Kelistu diyà tanà, kagdi sa hinemilì i Nemula anì umaluk kenagda. Huenan di, eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu sa egoh i Nemula egpetuu sa igpasad di owoy eg-angat-angatan da ma sa ketebow sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Huenan di, igsulat i Matéyo siini libelu anì migtuu sa medoo Hudiyu si Hésus sa Tigtu Datù hinemilì i Nemula.

Ini Sa Medoo Tupù I Hésus Kelistu
(Lukas 3:23-38)

1 [1] Na, ini sa medoo tupù i Hésus Kelistu. Si Hésus sa tugod i Datù
Dabid, owoy si Dabid sa tugod i Ablaham.
[2] Na, umanak Ablaham i si Isak. Umanak Isak i si Hakob. Umanak
Hakob i si Huda owoy sa medoo hadi di. [3] Iya sa anak i Huda owoy si
Tamal sawa di, si Palés owoy si Sala. Umanak Palés i si Islon. Umanak
Islon i si Alam. [4] Umanak Alam i si Aminadab. Umanak Aminadab i si
Naason. Umanak Naason i si Salmon. [5] Iya sa anak i Salmon owoy si
Lahab sawa di, si Boos. Iya sa anak i Boos owoy si Lut sawa di, si Obéd.
Umanak Obéd i si Hési. [6] Umanak Hési i si Datù Dabid.
Na, umanak Dabid i si Salomon owoy iya sa inay di sa tapay sawa i
Uliya sinawa i Dabid. [7] Umanak Salomon i si Loboam. Umanak Loboam
i si Abiya. Umanak Abiya i si Asa. [8] Umanak Asa i si Hosapat. Umanak
Hosapat i si Holam. Umanak Holam i si Usiyas. [9] Umanak Usiyas i si
Hotam. Umanak Hotam i si Akas. Umanak Akas i si Isikiyas. [10] Umanak
Isikiyas i si Manasa. Umanak Manasa i si Amon. Umanak Amon i si
Hosiya. [11] Umanak Hosiya i si Hékoniyas owoy sa medoo hadi di. Iya ma
sa egoh da nesigkem owoy medoo duma da etaw Hudiyu owoy inuwit da
dutu mediyù dò diyà sa menuwa Babiloniya.
[12] Na, egoh da inuwit dutu Babiloniya dò, umanak Hékoniyas i si
Salatiél. Umanak Salatiél i si Sélubabel. [13] Umanak Sélubabel i si Abiyud.
Umanak Abiyud i si Iliyakim. Umanak Iliyakim i si Asol. [14] Umanak Asol
i si Sadok. Umanak Sadok i si Akim. Umanak Akim i si Iliyud. [15] Umanak
Iliyud i si Iliyasal. Umanak Iliyasal i si Matan. Umanak Matan i si Hakob.
[16] Umanak Hakob i si Hosé. Migsawa Hosé i si Maliya sa inay i Hésus.
Owoy si Hésus sa ginelal da Mésayas sa Tigtu Datù eg-angat-angatan sa
medoo Hudiyu.
[17] Na, sepulù owoy epat sa kedoo da nesetugod edung sa egoh i
Ablaham taman sa egoh i Datù Dabid. Owoy sepulù owoy epat ma sa
kedoo da nesetugod edung sa egoh i Dabid taman sa egoh da inuwit sa
medoo Hudiyu dutu Babiloniya dò. Owoy sepulù owoy epat ma sa kedoo
da nesetugod edung sa egoh da inuwit Babiloniya dò taman sa egoh i
Hésus sa Mésayas miglesut.

Ini Sa Egoh I Hésus Kelistu Miglesut
(Lukas 2:1-7)

[18] Na, ini sa tulon denu sa kinelesut i Hésus Kelistu. Si Maliya sa inay
di owoy iya sa maama binayal di, si Hosé. Dodoo, egoh da endà pa
nesehulid, neketiig Maliya i mig-obol dé polo danà sa Metiengaw Suguy
i Nemula. [19] Na, metiengaw etaw Hosé i. Huenan di, egoh di neketiig

obol dé si Maliya, iya sa penemdem di meked sumawa si Maliya, enù
ka guwaen di dò nesalà Maliya i. Dodoo ungayà di endà medoo da
umantang anì endà memalaan Maliya i. 20 Egoh i Hosé egpenemdem pelà
denu sa baelan di, duen sa egsugùsuguen i Nemula tinegeinep di. Guwaen
di, "O Hosé, tugod i Dabid, yaka eg-eked duu egsawa si Maliya enù ka
egkelalingen dé danà sa Metiengaw Suguy i Nemula. 21 Owoy umanak
maama, owoy iya sa pengadani ko si Hésus, enù ka kagdi sa umaluk sa
langun etaw denu sa salà da."
22 Na, nebaelan iya wé diyà si Hosé owoy si Maliya enù ka neketuu dé
sa kagi i Nemula tinulon sa tegesugkow di egoh anay. Guwaen di,
23 "Hê, umobol sa kenogon
owoy umanak maama pengadanan da si Imanuwél."[a]
Na, ini sa selepangan di, diyà dé kenita Nemula i.
24 Agulé, egoh i Hosé mig-enaw, migpangunut diyà sa kagi sa
egsugùsuguen i Nemula diyà kenagdi. Huenan di sinawa di Maliya i,
25 dodoo endà neseuma sa lawa da taman sa egoh di miglesut sa anak di.
Agulé pinengadanan i Hosé si Hésus.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Kedu Mediyù Dò Eglengen

2 1 Na, egoh i Datù Hélod mig-ipat sa tanà Hudiya, miglesut Hésus
i diyà sa menuwa Bétlihém diyà uwang Hudiya. Egoh di magtu
miglesut, duen etaw neketiig tandà diyà bituen migtebow diyà Hélusalém
kedu mediyù dò denu tebowon agdaw. 2 Egoh da migtebow, eg-igsà da,
guwaen da, "Kenà sa batà kumedatù diyà etaw Hudiyu? Enù ka hinaa ké
sa tandà di miglesut sa bituen milegdaw denu tebowon agdaw, huenan di
mig-angay ké dahini anì datuen ké kagdi."
3 Na, egoh i Datù Hélod migdineg duen sa datù mekesambì kenagdi,
tigtu nebukul lapeg sa langun etaw tegeHélusalém. 4 Agulé, egsetiponen
di sa langun ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow
i Mosis, owoy eg-igsaan di kagda sa kenà di lumesut Mésayas i sa Tigtu
Datù eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu.
5 Egsagbì da, guwaen da, "Dutu Bétlihém dò diyà siini uwang Hudiya.
Enù ka iya sa igsulat sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
6 'Kiyu i etaw tegeBétlihém diyà uwang Hudiya,
apiya di pa eglalag sa medoo menuwa diyà sa tanà Hudiya,
uman pa lumalag sa menuwa yu
enù ka lumesut diyà keniyu sa Tigtu Datù sumabà sa medoo etaw
ku tugod i Islaél.' "[b]
7 Agulé, igsasà i Hélod sa medoo etaw neketiig tandà diyà bituen kedu
tebowon agdaw. Egoh da eglebù, eg-igsaan di kagda nengan da mighaa

---

[a] **1:23** Basa ko Isayas 7:14; 8:8,10 [b] **2:6** Basa ko Mikiyas 5:2

sa bituen. 8 Agulé, egpeangayen di kagda Bétlihém dò owoy guwaen di,
“Angay yu lagbet sa batà dutu. Amuk hauwen yu, pelikù yu dema dini
angay yu tulon diyà kenak anì mangay a ma dumatù kenagdi.”
9-10 Agulé eglegkang sa etaw neketiig tandà diyà bituen. Egoh da eg-ipanaw,
eghauwen da dema sa bituen hinaa da dutu tebowon agdaw dò. Egoh da mighaa
sa bituen, tigtu neanggan sa pedu da, huenan di eg-unutan da sa bituen taman
egoh di mig-etud migpesoyol diyà sa selatal dalesan kenà i Hésus eg-ugpà.
11 Agulé, egoh da eggemow diyà sa dalesan, hinaa da sa batà owoy si Maliya inay
di. Egligkued da egdatù sa batà. Agulé, egbekaden da sa baul dinaleman da sa
langun taman milagà inuwit da, bulawan, owoy sa lana milagà mepion ngadeg,
owoy sa bulung kepengadan da mila. Ibegay da uloy diyà si Hésus.
12 Na, tinulonon i Nemula kagda tegeinep anì endà dé pelikù da diyà
si Hélod. Iya maen di ya mig-ukit da diyà sa sebaen ma dalan egoh da
eglikù diyà sa hagda tanà.

Ini Sa Egoh Da Egpelaguy Dutu Igiptu Dò

13 Na, egoh da mig-ipanaw dé sa etaw neketiig tandà diyà bituen, duen
sa egsugùsuguen i Nemula tinegeinep i Hosé. Guwaen di, “O Hosé, enaw
ka dé. Uwit ko sa batà owoy sa inay di, owoy pelaguy yu angay Igiptu dò.
Ugpà yu dutu taman endà pelikuen ku kiyu dini, enù ka ipelagbet i Hélod
sa batà anì ipeimatay di.”
14 Agulé, apiya di pa teliwadà sigep, mig-enaw Hosé i owoy eg-ipanaw
uwiten di sa sawa di owoy si Hésus. Hê eg-ipanaw da sigep mangay Igiptu
dò. 15 Agulé eg-ugpà da dutu taman sa egoh i Hélod nematay. Na, danà iya
wé binaelan da, neketuu sa kagi i Nemula tinulon sa tegesugkow di egoh
anay, guwaen di, “Pelikuen ku dema sa anak ku kedu diyà tanà Igiptu.”[c]

Ini Sa Egoh I Hélod Mig-imatay Sa Medoo Batà

16 Na, netiigan i Hélod neakalan danà da endà egpelikù diyà kenagdi
sa medoo etaw neketiig tandà diyà bituen. Huenan di, tigtu egbulit temù
owoy egpeangayen di sa medoo sundalu diyà menuwa Bétlihém lapeg sa
medoo menuwa medapag dahiya anì imatayan da sa langun batà maama
magtu miglesut taman sa duwa gepalay dé miglesut. Iya sa binaelan di
anì imatayan di hedem Hésus i enù ka duwa gepalay ma dé sa lugay di
egoh da mighaa sa tandà bituen.
17 Na, danà iya wé binaelan di, neketuu dé sa inikagi i Hilimiyas sa
tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
18 “Duen sa dinegen yu dutu menuwa Lama dò.
Suminegaw temù sa medoo tugod i Lakél owoy dumelawit da ma
enù ka sinegawan da sa anak da.

---

[c] **2:15** Basa ko Osiyas 11:1

Endà mebaluy di pepionen sa pedu da enù ka inimatayan sa medoo
anak da.”[d]

Ini Sa Egoh Da Egpelikù Dutu Menuwa Nasalét Dò

19 Na, egoh i Hélod nematay dé, duen sa egsugùsuguen i Nemula
tinegeinep i Hosé dutu Igiptu dò. 20 Guwaen di, “O Hosé, enaw ka dé.
Uwit ko sa batà owoy sa inay di, owoy pelikù yu angay dutu tanà Islaél
dò, enù ka nematay dé sa etaw egkelukuy eg-imatay sa batà.”
21 Agulé, mig-enaw Hosé i owoy inuwit di sa sawa di owoy si Hésus,
owoy eglikù da dema dutu Islaél dò. 22 Dodoo endà eg-angay da diyà sa
uwang Hudiya enù ka nelimedangan Hosé i egoh di neketiig si Alkilayo
sa datù eg-ipat uwang Hudiya. Kagdi sa nekesambì sa emà di nematay
si Hélod. Dodoo sinugù i Nemula Hosé i danà sa tegeinep di, huenan di
eglagbas da eg-angay uwang Galiliya dò. 23 Agulé eg-ugpà da diyà sa
menuwa Nasalét diyà uwang Galiliya. Huenan di, neketuu sa kagi sa
tegesugkow i Nemula egoh anay denu si Hésus, guwaen di, “Kagdi sa
etaw tegeNasalét.”

Ini Sa Egoh I Huwan Egtegudon
(Malkos 1:1-8; Lukas 3:1-18; Huwan 1:19-28)

3 1 Na, sebaen agdaw, duen sa etaw pinengadanan da si Huwan sa
Tegebautis enù ka kagdi sa egbautis etaw diyà wayeg. Mig-angay diyà
sa melabel tanà mediyù dalesan dutu uwang Hudiya dò. Owoy egtegudon
sa kagi i Nemula diyà sa medoo etaw, 2 guwaen di, “Ekedi yu dé sa medoo
salà yu, enù ka buyu dé tumebow sa kedatù i Nemula diyà kenita.”
3 Na, si Huwan sa igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay,
guwaen di,

“Dumuen sa maama mikagi metaled dutu siedò melabel tanà mediyù
dalesan. Iya sa guwaen di,
‘Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.’ ”[e]

4 Na si Huwan, igkawal di sa hinabel bulbul hinagtay kamiliyu, owoy
iya sa sabitan di sa netikal kunul hinagtay. Iya sa kaenen di sa kasuk
owoy sa teneb linaday. 5 Medoo sa etaw mig-angay diyà kenagdi kedu
diyà menuwa Hélusalém, owoy kedu diyà sa medoo menuwa diyà uwang
Hudiya, owoy kedu ma sa uwang lawa't Holdan. 6 Egtulonen da sa medoo
salà da eg-ekedan da owoy egbautisan i Huwan kagda diyà sa lawa
Holdan anì tandaan da sa kineeked da sa salà da.
7 Duen ma sa medoo ulu-ulu diyà sa simbaan etaw Hudiyu, sa medoo
etaw Palasiyu owoy etaw Sadusiyu ma, eg-angay da ma diyà si Huwan

---

[d] **2:18** Basa ko Hilimiyas 31:15 [e] **3:3** Basa ko Isayas 40:3

anì egpebautis da ma diyà wayeg. Dodoo, egoh i Huwan mighaa kenagda,
guwaen di, “Lagà yu medoo uled! Negaip a maen di ya eg-angay yu diyà
kenak. Iya sa penemdem yu daa kéen, egpelaguy yu sa kepigtamay i
Nemula tumebow. 8 Amuk tuu sa keeked yu sa salà yu, sambii yu sa adat
yu medaet anì kumepion. Amuk hediya, lagà yu sa kayu mepion kebunga.
9 Dodoo yoko egpenemdem duu mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula
keniyu. Apiya kiyu sa tugod i Ablaham, pigtamayan i Nemula doo kiyu
amuk endà sambian yu duu sa adat yu. Apiya meimet di kiyu migtamay,
mekehaa pa Nemula i sa isambì di keniyu sa tugod i Ablaham. Mebaluy
tugod i Ablaham siini medoo batu amuk iya sa uyot i Nemula. 10 Taa
yu. Igpeayaw dé sa agsà diyà sa kayu. Sumalà dé sa kayu endà egbunga
mepion, pilayen owoy ulowen.”
11 Guwaen i Huwan ma, “Tumebow pa sa mekesambì kenak sa tigtu
eglowon diyà kenak. Amuk tumebow, mekelilang a enù ka apiya sa
talumpà igsugù di diyà kenak, egkemalaan a eg-uwit. Wayeg daa sa
ibautis ku keniyu anì tandaan yu sa keeked yu salà, dodoo sa etaw
mekesambì kenak, iya polo sa ibautis di keniyu sa Metiengaw Suguy i
Nemula owoy apuy. 12 Siedò maama tumebow lagà sa maama etapen di sa
palay inelik di. Tiponen di sa palay owoy itagù di diyà sa sibay di, dodoo
ulowen di sa opoh di diyà sa apuy endà mepadeng.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg
(Malkos 1:9-11; Lukas 3:21-22)

13 Na, egoh i Huwan egbautis pelà sa medoo etaw diyà wayeg,
miglegkang Hésus i diyà sa uwang Galiliya owoy mig-angay diyà sa lawa't
Holdan anì pebautis ma diyà si Huwan. 14 Dodoo buyu eg-eked Huwan
i egbautis si Hésus, guwaen di, “Endà mepion di amuk aken sa egbautis
keniko, enù ka tigtu eglowon ka diyà kenak. Kuna polo sa bautis kenak.”
15 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Unuti ko dé sa kepebautis ku, enù ka
mepion amuk mangunut ki diyà sa langun igsugù i Nemula.” Agulé,
binautisan i Huwan Hésus i.
16 Na, egoh di migpebautis dé, eggaun Hésus i kedu dalem sa wayeg.
Hê, neukaan sa langit, owoy hinaa di sa Metiengaw Suguy i Nemula
egpetuntun kedu langit dò eg-angay egtenà diyà kenagdi. Egoh di
egpetuntun, migpeiling manuk menatad. 17 Agulé duen sa eg-ikagi kedu
diyà langit, guwaen di, “Ini sa anak ku eghiduwan ku temù, owoy tigtu a
netuuwan diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Satanas Migtepeng Si Hésus
(Malkos 1:12-13; Lukas 4:1-13)

4 1 Na, egoh i Hésus migpebautis dé diyà sa lawa Holdan, inuwit sa Suguy i
Nemula eg-angay dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan anì tepengan i

Satanas Hésus i anì mekesalà. 2 Na, egpeketues temù Hésus i enù ka epat pulù
agdaw dé sa lugay di endà egpekekaen di dahiya. 3 Agulé, egdapag Satanas i
diyà kenagdi anì tepengan di, guwaen di, “Amuk kuna sa Tigtu Anak i Nemula,
baluy ko kaenen siini batu danà sa tunung ko anì mekedan sa kelikutan ko.”
4 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé enù ka iya sa
kagi i Nemula igpesulat,
‘Endà mepion di amuk kaenen daa sa pedakelen etaw,
sa langun kagi i Nemula polo sa eg-udesan etaw.’ ”[f]
5 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i dutu Hélusalém dò owoy igtagù di
diyà sa buung sa Dalesan i Nemula. 6 Guwaen i Satanas, “Amuk kuna sa
Tigtu Anak i Nemula, laway ka anì mehaa sa tunung i Nemula, enù ka
iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Igsalig i Nemula kuna diyà sa medoo egsugùsuguen di
anì buligan da kuna.’
Iya ma sa igpesulat di,
‘Selangawen da kuna anì endà mekesiud ka diyà batu.’ ”[g]
7 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé enù ka iya ma
sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Yaka egtepeng duu Datù Nemula i.’ ”[h]
8 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i diyà sa kogol getan mehagtaw owoy
igpehaa di kenagdi sa langun kedatuan sa langun datù diyà tanà owoy sa
langun egkegaga da ma. 9 Guwaen i Satanas, “Iya sa uyot ku begayan ku
kuna siini langun hinaa ko. Niko langun iya wé amuk egligkued ka danà
ko egpenemula kenak.”
10 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “O Satanas, pediyù ka diyà
kenak. Meked a iya wé enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat,
‘Si Datù Nemula daa sa penemulawen ké.
Kagdi daa sa mepangunutan ké.’ ”[i]
11 Agulé, sinalidan i Satanas Hésus i owoy duen egsugùsuguen i Nemula
migtebow anì buligan da Hésus i.

Mig-edung Hésus I Egtulù Diyà Sa Uwang Galiliya
(Malkos 1:14-15; Lukas 4:14-15)

12 Na, egoh i Hésus neketiig nebilanggu dé Huwan Tegebautis i, miglikù
Hésus i diyà sa uwang Galiliya. 13 Tinalà di sa menuwa Nasalét, eg-angay
eg-ugpà dutu menuwa Kapelenaum dò. Iya sa menuwa medapag diyà sa
lanaw Galiliya denu tanà i Sabulon owoy tanà i Naptali. 14 Na, danà sa
binaelan di, neketuu dé sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula
egoh anay, guwaen di,

---

[f] **4:4** Basa ko Dutilonomiyu 8:3 [g] **4:6** Basa ko Isalem 91:11-12 [h] **4:7** Basa ko Dutilonomiyu 6:16 [i] **4:10** Basa ko Dutilonomiyu 6:13

15 “Sa langun etaw eg-ugpà diyà sa tanà i Sabulon
owoy tanà i Naptali ma,
owoy sa eg-ugpà medapag diyà sa lanaw ma,
owoy sa eg-ugpà dutu dibaluy lawa Holdan ma,
owoy sa medoo etaw tegeGaliliya beken etaw Hudiyu,
16 langun da lagà sa etaw eg-ugpà diyà deleman,
dodoo hauwen da doo sa etaw pinengadanan sa Legdaw i Nemula.
Edung egoh anay nelimedangan da sa kepatay da
owoy sa kepigtamay i Nemula kenagda,
dodoo mekedan doo sa kelimedang da amuk tumebow sa Legdaw i Nemula,
lagà sa deleman mekedan amuk lumesut sa agdaw.”[j]
17 Agulé, mig-edung Hésus i egtulù diyà sa medoo etaw, guwaen di, “Ekedi yu sa medoo salà yu, enù ka buyu dé tumebow sa kedatù i Nemula diyà keniyu.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Epat Geetaw
(Malkos 1:16-20; Lukas 5:1-11)

18 Na, sebaen agdaw eg-ipanaw Hésus i diyà sa mantadan lanaw Galiliya. Hinaa di sa duwa telehadi, si Simon kepengadan da ma si Pidelu, owoy si Andelis hadi di. Egpuket da diyà sa lanaw enù ka kagda sa tegepuket. 19 Mig-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Unut-unut yu kenak, enù ka edung ini egoh beken sedà daa sa egkuwaen yu, dodoo etaw polo sa ipekuwa ku keniyu.” 20 Hê, petow dé sinalidan da sa puket da owoy mig-unut da dé si Hésus.
21 Agulé, egoh da eg-ipanaw uman, hinaa i Hésus sa duwa anak i Sébediyu, si Santiyago owoy si Huwan hadi di. Dalem da sa kumpit owoy sa emà da enù ka eg-upionen da sa puket. Agulé inumow i Hésus kagda duwa. 22 Hê, petow dé sinalidan da sa kumpit da owoy sa emà da ma enù ka umunut da si Hésus.

Binulungan I Hésus Sa Medoo Etaw Danà Sa Tunung Di
(Lukas 6:17-19)

23 Na, eg-ipanaw Hésus i egtukiden di sa medoo menuwa diyà uwang Galiliya, owoy takà egtulù diyà sa medoo simbaan etaw Hudiyu. Igtulù di sa Mepion Tegudon denu sa kedatù i Nemula, owoy egbulungan di ma sa medoo etaw sumalà dé sa linadu da. 24 Huenan di, nekeseluh sa lalag di diyà sa langun uwang Siliya. Inuwit da diyà kenagdi sa langun etaw eglinadu, sumalà dé sa linadu da, ataw ka linahuk busaw ataw ka egbeketketen ataw ka pikat. Nelikuan da dé langun danà i Hésus.

---

j **4:15-16** Basa ko Isayas 9:1-2

25 Huenan di, medoo temù sa etaw eg-unut-unut diyà kenagdi. Duen
kedu uwang Galiliya dò, duen ma kedu diyà Dikapolis, duen ma kedu
Hélusalém owoy sa uwang Hudiya, owoy duen ma kedu tanà dutu lawa
Holdan.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Neaggan
(Lukas 6:20-23)

5 1 Na, egoh di mighaa sa melaweng etaw, migtekedeg Hésus i diyà
sa mepokò getan owoy migpenuu dahiya. Agulé eg-angay sa medoo
pasek di egdapag diyà kenagdi, 2 owoy egtuluen di kagda. Guwaen di,
3 "Na, sa langun etaw egpeketiig endà mekegaga da mael mepion asal
endà buligan i Nemula duu, neanggan da doo enù ka egpekeunut da sa
kedatù i Nemula.
4 "Owoy sa langun etaw egkebukul danà sa salà da, neanggan da doo
enù ka upionen i Nemula kagda.
5 "Owoy sa langun etaw egpetukééyen da kagda, neanggan da doo enù
ka mebegayan da sa langun igpasad i Nemula.
6 "Owoy sa langun etaw amuk temù pedu da egpangunut diyà sa
igsugù i Nemula, neanggan da doo enù ka tabangan i Nemula kagda anì
kumetiengaw da.
7 "Owoy sa langun etaw mehidu sa duma da, neanggan da doo enù ka
hiduwan i Nemula ma kagda.
8 "Owoy sa langun etaw amuk sebaen daa sa pedu da eg-unut diyà si
Nemula, neanggan da doo enù ka hauwen da Nemula i kani.
9 "Owoy sa langun etaw egpelanihen da sa keugpà da, neanggan da doo
enù ka meanak i Nemula kagda.
10 "Owoy sa langun etaw egkepelihay danà da egpangunut diyà sa uyot
i Nemula, neanggan da doo enù ka egpekeunut da sa kedatù di.
11 "Amuk duen etaw egpeumàumà keniyu danà sa kepigtuu yu kenak
ataw ka egpelihay keniyu ataw ka egtulon sa endà tuu denu keniyu,
neanggan yu doo 12 enù ka hediya ma sa kepelihay da sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay. Keanggani yu polo temù enù ka duen sa
tigtu mepion untung yu dutu langit dò."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Timus Owoy Sa Legdaw
(Malkos 9:50; Lukas 14:34-35)

13 Agulé guwaen i Hésus, "O medoo pasek ku, kiyu lagà sa timus ipepion
nanam kaenen, enù ka kumepion sa langun etaw diyà tanà danà yu.
Dodoo amuk mekedan sa keemis sa timus, endà dé mebaluy di peemis.
Mekebuung daa owoy mekogkogon da enù ka endà dé mebaluy di itimus.
14 "Egoh yu eg-ugpà diyà tanà, lagà yu sa palitaan eglegdaw diyà
deleman, enù ka mehaa sa langun etaw diyà tanà kiyu i. Hediya ma,

endà mekedilung sa menuwa diatas getan. 15 Hediya ma, amuk duen etaw
egtemtem palitaan, endà pelagkeban di duu solok, dodoo mehagtaw polo
sa kenà di itagù anì melegdawan sa dalesan di. 16 Hediya ma, baeli yu
daa sa mepion egbaelan yu, enù ka amuk eghauwen liyu etaw sa mepion
egbaelan yu, oloen da Nemula i sa Emà ta diyà langit."

Ini Denu Sa Uledin Igsugkow I Mosis

17 Agulé guwaen i Hésus, "Yoko egpenemdem duu iya sa pesuwan di
mig-angay a diyà tanà anì peulanen ku sa uledin ta igsugkow i Mosis
owoy sa igtulù sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay. Dodoo
mig-angay a polo dini anì meketuu sa langun igtulù da. 18 Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Taman endà mekedan sa langit owoy tanà,
endà mekedan sa uledin i Nemula, apiya tukééy, dodoo meketuu doo sa
langun kagi uledin di. 19 Amuk duen etaw eg-eked hedem sa uledin, apiya
sebaen daa, owoy itulù di ma sa keeked di uledin diyà sa duma di, iya
sa etaw tigtu tukééy diyà sa kedatù i Nemula. Dodoo, amuk duen etaw
egpangunut diyà sa langun uledin owoy itulù di ma sa ukit kepangunut
diyà sa duma di, iya sa etaw kumedakel diyà sa kedatù i Nemula. 20 Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk endà eglowon sa kepangunut yu
uledin i Nemula diyà sa kepangunut sa medoo Palasiyu owoy tegetulù
ma, endà doo mekeunut yu sa kedatù di."

Ini Denu Sa Etaw Egbulit

21 Agulé guwaen i Hésus, "Netiigan yu doo sa uledin igtulù da diyà
etaw egoh anay, guwaen di, 'Yoko eg-imatay ya etaw, enù ka meuwit diyà
uwis sa etaw mig-imatay.'[k] 22 Dodoo mikagi a diyà keniyu, mepigtamayan
doo sa etaw egbulit diyà duma di. Owoy amuk mikagi medaet sa etaw
diyà sa duma di, meuwit doo diyà sa medoo datù anì antangen da. Owoy
sa etaw egtubad duma di, mekeangay doo diyà sa lanaw apuy endà
mepadeng. 23 Huenan di, amuk mangay yu diyà sa Dalesan i Nemula enù
ka duen sa ibegay yu uloy diyà si Nemula, owoy egketulengan yu dahiya
duen pelà sa salà yu diyà sa duma yu, 24 agulé salidi yu dé sa ibegay yu
owoy seupionoy yu pelà muna diyà sa duma yu. Agulé pelikù yu dema
diyà Dalesan i Nemula anì megay yu diyà si Nemula sa hinagtay eg-
imatayan yu.
25 "Na, amuk duen etaw tumipu keniko, angay ka muna diyà kenagdi anì
seupionoy yu pelawà egoh yu endà pa meuwit diyà sa uwis. Enù ka amuk
diyà yu sa taengan sa uwis, mebaluy doo ipeuwit di kuna diyà sa pulis anì
mebilanggu ka. 26 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk mebilanggu
ka, endà mekelaun ka taman endà mekeimpas ka sa langun salà ko."

---

[k] **5:21** Basa ko Éksodo 20:13

Ini Denu Sa Etaw Egbigà

27 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu dé sa uledin igtulù i Mosis egoh
anay, guwaen di, ‘Yoko egbigà ya.’[l] 28 Dodoo mikagi a diyà keniyu, amuk
eghauwen sa maama sa bayi owoy duen sa pedu di egkeiyap, egbigà dé sa
maama diyà sa pedu di. 29 Huenan di, amuk neenggat yu diyà salà danà sa
mata yu denu kuwanan, kedani yu dé iya wé mata yu owoy buungi yu dé.
Enù ka uman pa mepion sa egoh di sebaen daen sa mata yu diyà sa egoh
lawa yu mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng. 30 Hediya ma, amuk
neenggat yu diyà salà danà sa belad yu denu kuwanan, tagped yu dé owoy
buungi yu ma dé, enù ka uman pa mepion sa egoh di sebaen daen sa belad
yu diyà sa egoh lawa yu mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.”

Ini Denu Sa Etaw Eg-eked Sawa Di
(Malkos 10:11-12; Lukas 16:18)

31 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin igtulù da egoh
anay, guwaen di, ‘Amuk eg-ekedan sa maama sa sawa di, duen sa sulat
ibegay di diyà sa sawa di anì tandaan di sa keeked di sawa di.’[m] 32 Dodoo
mikagi a diyà keniyu, amuk eg-ekedan sa maama sa sawa di endà
migbigà, mekebigà doo sa bayi amuk sumawa sa sebaen maama owoy
mekebigà ma doo sa maama sumawa sa bayi inekedan sa sawa di.”

Ini Denu Sa Etaw Egpasad

33 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin igtulù da egoh
anay, guwaen di, ‘Amuk duen sa igpasad yu diyà si Nemula, endà mebaluy
di amuk endà petuuwen yu duu sa igpasad yu.’ 34-35 Dodoo mikagi a diyà
keniyu, yoko egpengibet ta amuk egpasad yu diyà sa duma yu. Yoko
egpengibet duu sa langit owoy sa tanà, enù ka sa langit sa lagà penuuwan i
Nemula owoy sa tanà sa lagà kinadalan lisen di.[n] Yoko ma egpengibet duu
sa menuwa Hélusalém, enù ka iya sa kenà di mugpà sa Tigtu Datù ta. 36 Yoko
ma egpengibet duu sa ulu yu, enù ka endà megaga yu duu meluman sa balut
ulu yu, iling ka peitemen iling ka pebulaen. 37 Amuk metudà sa kagi yu, ikagi
yu daa ‘Hoò,’ ataw ka ikagi yu daa ‘Endà,’ enù ka amuk petuuwen yu sa kagi
yu danà sa kepengibet yu, iya sa kagi kedu si Satanas.”

Ini Denu Sa Etaw Egsulì
(Lukas 6:29-30)

38 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin igtulù da egoh
anay, guwaen di, ‘Amuk piseken sa etaw sa mata sa duma di, mepisek

---

[l] **5:27** Basa ko Éksodo 20:14 [m] **5:31** Basa ko Dutilonomiyu 24:1 [n] **5:34-35** Basa ko Isayas 66:1

ma sa hagdi mata. Hediya ma, amuk kedanan sa etaw sa ngipen sa duma
di, mekedan ma sa hagdi ngipen.'[o] 39 Dodoo mikagi a diyà keniyu, yoko
egsulì duu sa etaw egbael medaet diyà keniyu. Amuk duen etaw tumagpì
sa bélén ko denu kuwanan, pedibaluyi ko denu bibang anì umanan di
sa ketagpì di amuk iya sa ungayà di. 40 Owoy amuk duen etaw umagak
keniko diyà sa uwis anì pekawen di sa kawal ko danà sa utang ko
kenagdi, begayi ko ma sa lapin ko. 41 Owoy amuk tegelen ka sa sundalu
egpeuwit sa langun taman di taman sakakilumitelu, uwit ko polo taman
duwa kakilumitelu. 42 Owoy amuk duen etaw egpegeni diyà keniko,
begayi ko sa egpegeniyen di. Owoy amuk egkelukuy egsagbay sa etaw
diyà keniko, pesagbay ko ma."

Ini Denu Sa Kehidu Ta
(Lukas 6:27-28,32-36)

43 Agulé guwaen i Hésus, "Netiigan yu ma dé sa uledin igtulù da egoh
anay, guwaen di, 'Hiduwi yu sa duma yu owoy kelepuhi yu sa kuntelà
yu.'[p] 44 Dodoo mikagi a diyà keniyu, hiduwi yu sa medoo kuntelà yu
owoy simbai yu ma sa etaw egpelihay keniyu. 45 Amuk hediya, mekesuet
yu si Nemula sa Emà ta diyà langit, enù ka egpelegdawen di sa agdaw
diyà sa langun etaw, iling ka medaet etaw ataw ka mepion. Owoy
ibegay di ma sa udan diyà sa hinemulaan langun etaw, iling ka mepion
sa egbaelan da ataw ka medaet. 46 Huenan di, hiduwi yu ma sa langun
etaw. Amuk iya daa sa eghiduwan yu sa medoo mehidu keniyu, endà
duen sa mepion untung mesakem yu, enù ka hediya mendaa sa medoo
medaet etaw atung egpeetuken sa Sulutan, iya ma daa sa eghiduwan da
sa mehidu kenagda. 47 Owoy adati yu ma sa langun etaw. Amuk iya daa
sa adatan yu sa medoo duma yu etaw Hudiyu, endà metuuwan Nemula i
diyà sa keadat yu, enù ka hediya mendaa sa medoo etaw beken Hudiyu,
iya ma daa sa eg-adatan da sa duma da daa. 48 Huenan di, pepion yu sa
adat yu diyà sa langun etaw, petepengi yu sa metiengaw adat i Nemula sa
Emà ta diyà langit."

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Mepion Egbaelan Ta Diyà Duma Ta

6 1 Agulé guwaen i Hésus, "Yoko egpetiig duu sa kepangunut yu
si Nemula diyà sa medoo etaw anì metuuwan da diyà sa mepion
egbaelan yu. Enù ka amuk ungayà yu oloen yu etaw, endà duen sa
untung mesakem yu diyà sa Emà ta diyà langit.
2 "Huenan di, amuk duen sa ibegay yu diyà sa etaw pubeli, yoko
egtulon duu diyà sa langun etaw anì oloen da kiyu, enù ka hediya ma sa
egbaelan sa medoo liyu etaw guwaen da dò metiengaw etaw da. Ipehaa

---

[o] **5:38** Basa ko Éksodo 21:24; Dutilonomiyu 19:21 [p] **5:43** Basa ko Lébitiko 19:18

da sa kebegay da diyà sa simbaan etaw Hudiyu owoy diyà sa kalasada
ma anì meolò da etaw. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tapay da dé
nekekuwa sa untung da. 3 Dodoo amuk egtabangan yu sa etaw pubeli,
yoko egpetiig duu diyà sa liyu etaw, labi pa amuk sa loyuk yu. 4 Amuk
endà ipehaa yu duu diyà sa medoo etaw sa ketabang yu etaw pubeli,
mehaa doo i Emà ta Nemula, owoy begayan di kiyu untung."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Kesimbà
(Lukas 11:2-4)

5 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk egsimbà yu diyà si Nemula, yoko
eg-iling duu sa medoo etaw guwaen da dò metiengaw etaw da, enù ka
egkeiyap da egsimbà diyà sa simbaan da owoy diyà sa kalasada ma anì
mehaa da etaw. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tapay dé nekekuwa
da sa untung da. 6 Dodoo amuk egsimbà yu, likù yu diyà sa niyu dalesan.
Pintui yu anì endà mehaa yu etaw owoy simbai yu diyà sa Emà ta si
Nemula endà mehaa di etaw. Apiya endà hauwen etaw kiyu egsimbà,
mehaa doo i Emà ta owoy begayan di ma kiyu untung.
7 "Amuk egsimbà yu, yoko egpedoo duu sa kagi yu uloy, enù ka iya lagà sa
kesimbà sa etaw endà egpigtuu enù ka guwaen da dò dinegen i Nemula sa
kesimbà da danà di medoo temù sa kagi da. 8 Yoko eg-iling duu sa hagda, enù
ka tapay dé netiigan i Emà ta Nemula sa ungayà yu egoh yu endà pa eg-ikagi
diyà kenagdi. 9 Huenan di, amuk sumimbà yu, ilingi yu ini i, guwaen yu,
'O Emà ké diyà langit,
ungayà ké oloen ka etaw.
10 Ungayà ké ma pedatù ka diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit,
owoy ungayà ké ma meketuu sa uyot ko diyà tanà
lagà sa ketuu di dutu langit dò.
11 Begayi ko kami sa kaenen ké uman agdaw.
12 Peuloyi ko sa medoo salà ké,
éhê mendaa sa kepeuloy ké sa salà duma ké.
13 Tuliki ko kami anì endà mekeukit ké diyà sa kenà ké tepengan
anì endà ma mekebael ké salà.
Owoy pediyù ko kami diyà si Satanas.' "
14 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk ipeuloy yu sa salà binaelan sa duma
yu diyà keniyu, ipeuloy ma i Emà ta diyà langit sa medoo salà yu.
15 Dodoo amuk endà ipeuloy yu duu sa salà duma yu, endà ma ipeuloy i
Emà ta duu sa niyu medoo salà."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Egpeulan Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da

16 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk egpeulanen yu sa kekaen yu anì
sumimbà yu daa, yoko egpetiig duu diyà sa medoo etaw danà sa palas

yu medaet. Yoko eg-iling duu sa etaw guwaen da dò metiengaw etaw da.
Amuk egpeulanen da sa kekaen da, ungayà da metiigan sa medoo etaw
sa baelan da, huenan di endà egsuwat da owoy endà ma egdiepug da. Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tapay dé nekekuwa da sa untung da.
17 Dodoo amuk egpeulanen yu sa kekaen yu anì sumimbà yu daa, suwat
yu owoy diepug yu ma, 18 anì endà metiigan sa liyu etaw duu sa kepeulan
yu kekaen. Apiya di pa endà metiigan da duu, metiigan doo i Emà ta
Nemula endà mehaa etaw, owoy begayan di ma kiyu untung."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Pantiyali Etaw
(Lukas 12:33-34)

19 Agulé guwaen i Hésus, "Yoko egtipon duu sa medoo pantiyali yu diyà
tanà, enù ka medaetan danà kaba owoy meledak ma owoy mekuwa ma
menakaw. 20 Dodoo tipon yu polo sa pantiyali yu dutu langit dò danà yu
egbael mepion. Amuk hediya, endà medaetan di danà kaba owoy endà ma
meledak di owoy endà ma mekuwa di menakaw. 21 Iya sa mepion egbaelan
yu enù ka sumalà dé sa kenà sa pantiyali yu, iya ma sa kenà sa pedu yu."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Keilag Mata
(Lukas 11:34-36)

22 Agulé guwaen i Hésus, "Lagà palitaan diyà lawa yu sa mata yu enù
ka iya sa iilag yu. Amuk mepion sa mata yu, lagà milegdaw sa langun
lawa yu. 23 Dodoo amuk medaetan sa mata yu, dumeleman sa lawa yu.
Diya ma sa pedu yu, enù ka amuk eg-eked yu egpigtuu, deleman yu temù
owoy tigtu medaet sa egbaelan yu."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Langun Taman Ta
(Lukas 16:13; 12:22-31)

24 Agulé guwaen i Hésus, "Endà mebaluy di amuk duwa sa kaunutan sa
maama atung egsugùsuguen, enù ka sebaen daa sa eghiduwan di owoy sa
sebaen egkelepuhan di. Sebaen daa sa egpangunutan di owoy sa sebaen
eg-ekedan di. Hediya ma, endà ma mebaluy di amuk duwa sa kaunutan
yu, ataw ka si Nemula ataw ka sa medoo pantiyali yu.
25 "Na, iya sa pesuwan ku eg-ikagi a diyà keniyu, pelénég yu sa pedu
yu denu sa hagtay yu. Yoko ma egkebukul la denu sa kaenen yu ataw ka
sa ginis yu, enù ka amuk milagà sa igbegay i Nemula sa lalù ta owoy sa
lawa ta, melemu ma sa kebegay di sa kaenen yu owoy sa ginis yu. 26 Haa
yu sa medoo manuk eglayanglayang. Endà eg-ohok da owoy endà ma
egketu da, owoy endà ma duen sa taguan palay da. Dodoo egpekaenen i
Emà ta diyà langit kagda. Labi pa endà ipaten di kiyu, enù ka uman yu
pa milagà diyà sa medoo manuk. 27 Apiya egkebukul yu egpenemdem sa
kelalù yu diyà tanà, endà doo mesumpatan yu duu apiya sakaulas daa.

28 “Yoko ma egkebukul la egpenemdem sa kenà yu kumuwa sa ginis yu.
Haa yu sa medoo balangan keluwen egbulok mepion. Apiya di pa endà
eggalebek da owoy endà ma eghabel da ginis, metolol da doo. 29 Dodoo
taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya di pa metolol sa ginis
igluhub i Datù Salomon egoh anay, uman pa metolol sa keluwen épê
bulok diyà sa ginis i Salomon. 30 Nehagtay sa keluwen ini egoh di, dodoo
simag, kuwaen etaw enù ka ulowen da diyà apuy. Na, amuk mepion sa
kepeginis i Nemula sa keluwen endà melugay di diyà tanà, uman pa
mepion sa kepeginis di keniyu, o medoo etaw tukééy kepigtuu.
31 “Huenan di, yoko egkebukul la denu sa kaenen yu ataw ka sa inemen yu
ataw ka sa ginis yu. 32 Enù ka sa langun etaw diyà tanà endà egpigtuu, takà
da egkebukul denu sa hagtay da. Dodoo netiigan i Emà ta diyà langit endà
mehagtay yu amuk endà duen sa kaenen yu ataw ka sa ginis yu. 33 Dodoo
kiyu, udesi yu polo sa kedatù i Nemula owoy sa kepangunut yu diyà sa hagdi
uyot. Amuk hediya, mebegayan di ma kiyu sa hagtay yu. 34 Huenan di, yoko
egkebukul la egpenemdem sa kelikutan tumebow diyà keniyu simag, enù
ka mepion amuk egpenemdemen yu polo iya wé amuk tumebow. Yoko eg-
uman duu sa kelikutan yu ini egoh di danà yu egkebukul denu sa endà pa
eghauwen yu duu, enù ka enget doo sa kelikutan yu ini egoh di.”

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Penemdem Ta Diyà Sa Salà Duma Ta
(Lukas 6:37-38,41-42)

7 1 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egsigbolow duu sa duma yu nesalà anì
endà ma ipaten i Nemula duu sa salà yu. 2 Amuk medoo sa isigbolow
yu duma yu, medoo ma sa isigbolow i Nemula keniyu, enù ka sa isigbolow
yu duma yu, iya ma sa isigbolow i Nemula keniyu. 3 Na, amuk menemdem
ka tumabang sa duma ko nesalà, maen di ya eglagbeten ko sa hagdi tukééy
bulah, dodoo endà egpenemdemen ko duu sa niko bulah éhê kedakel bugsud
dalesan? 4 Maen di ya guwaen ko diyà sa duma ko, ‘O Akay, kedanan ku sa
bulah ko,’ dodoo endà egkehaa ko duu sa niko éhê bugsud dalesan. 5 Tegeakal
yu kiyu i. Kedani ko polo muna sa niko dakel bulah anì kumetiengaw sa
kehaa ko kumedan sa tukééy bulah sa duma ko.”
6 Agulé egtulon Hésus i balatan, guwaen di, “Yoko egbegay duu diyà sa
medoo tuyang sa milagà diyà sa kehaa i Nemula enù ka hemueden da daa
kiyu, owoy yoko ma egsawel duu diyà sa medoo babuy sa pélas milagà
enù ka utuhan da daa. Hediya ma, yoko eg-uman na egtulù sa medoo
etaw eg-eked egpigtuu sa kagi i Nemula.”

Ini Sa Tegudon I Hésus Anì Sumimbà Ki
(Lukas 11:9-13)

7 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk meudes yu sumimbà, mekekuwa yu sa
egpegeniyen yu diyà si Nemula; owoy amuk lumagbet yu, mehaa yu doo

sa lagbeten yu; owoy amuk umumow yu, mekegemow yu doo. 8 Enù ka
sumalà dé sa etaw meudes megeni, iya sa etaw mekekuwa; owoy sumalà
dé sa etaw meudes lumagbet, iya sa etaw mekehaa; owoy sumalà dé sa
etaw meudes umumow, iya sa etaw mekegemow. 9 Upama, duen sebaen
maama diyà keniyu. Amuk egpegeni kaenen sa anak di, endà mebaluy
di begayan di batu. 10 Hediya ma, amuk egpegeni sedà sa anak di, endà
ma mebaluy di begayan di uled. 11 Apiya di pa endà metiengaw yu kiyu
i, netiigan yu doo sa mepion ibegay yu diyà sa anak yu. Labi pa endà
mepion sa ibegay sa Emà ta diyà langit diyà sa langun etaw egpegeni.
12 "Na, amuk ungayà yu mepion sa egbaelan sa duma yu diyà keniyu,
baeli yu ma sa mepion diyà kenagda. Amuk hediya, mepangunutan yu
doo sa langun uledin igsugkow i Mosis owoy sa igtulù sa tegesugkow i
Nemula egoh anay."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Duwa Selat
(Lukas 13:24)

13 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk ungayà yu munut diyà sa kedatù i
Nemula, ukit yu daa diyà sa tukééy selat. Dodoo melabel sa selat mangay
diyà sa lanaw apuy owoy melemu ma sa dalan di, huenan di medoo sa
etaw eg-ukit dahiya. 14 Dodoo tukééy polo sa selat mangay diyà sa lalù
endà meelut di owoy melikut ma sa dalan di, huenan di diisek ma daa sa
etaw mekehaa sa dalan di."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu Mepion Owoy Medaet
(Lukas 6:43-44)

15 Agulé guwaen i Hésus, "Tulik yu anì endà meakalan yu danà sa
tegesugkow butbuten. Apiya di pa mepion gaa sa egbaelan da lagà sa
hinagtay kebilibili, medaetan yu doo enù ka sa pedu da lagà sa mebalaw
tinggalung. 16 Amuk eghauwen yu sa egbaelan da, metiigan yu amuk tuu
kagda sa tegesugkow i Nemula ataw ka beken, enù ka endà duen sa bunga
palas mekaen etaw diyà sa teledes owoy endà ma duen sa pigus mekaen
etaw diyà sa kesulusulu. 17 Amuk mepion sa kayu, mepion ma sa mebunga
di; dodoo amuk medaet sa kayu, medaet ma sa mebunga di. 18 Amuk mepion
sa kayu, endà egbunga di medaet; owoy amuk medaet sa kayu, endà ma
egbunga di mepion. 19 Sumalà dé sa kayu endà egbunga mepion, pilayen
owoy ulowen. 20 Huenan di, amuk eghauwen yu sa egbaelan sa etaw,
metiigan yu doo amuk tuu kagda sa tegesugkow i Nemula ataw ka beken."

Ini Denu Sa Etaw Endà Mekeunut Diyà Sa Kedatù I Nemula
(Lukas 13:25-27)

21 Agulé guwaen i Hésus, "Endà langun di etaw eg-umow kenak guwaen
da 'O Datù ké' sa etaw mekeunut sa kedatù i Nemula, dodoo iya daa sa etaw

mekeunut sa kedatù i Nemula sa medoo etaw tigtu egpangunut diyà sa uyot i
Emà ku diyà langit. 22 Amuk meuma siedò agdaw, dumuen etaw mikagi diyà
kenak, guwaen da, 'O Datù, ukai ko kami anì mekeangay ké diyà keniko, enù
ka migtulù ké sa kagi i Nemula danà ké mig-unut keniko, owoy nekepelaun
ké ma busaw diyà etaw danà sa ngadan ko inumow ké, owoy nekebael ké ma
panduan danà sa tunung ko.' 23 Agulé mikagi a diyà kenagda, guwaen ku, 'Taa
yu, endà nelayaman ku kiyu ya. Pediyù yu diyà kenak, kiyu i tegebael salà.' "

Ini Sa Balatan I Hésus Sa Duwa Etaw Egbugsud Dalesan
(Lukas 6:47-49)

24 Agulé guwaen i Hésus, "Uman sebaen etaw egdinegdineg sa eg-ikagiyen
ku owoy egpangunut ma, iya lagà sa maama milantek egbael dalesan.
Petigdegen di sa bugsud di diyà sa batu dalem tosong. 25 Agulé meleges sa
udan, owoy egkemahà sa wayeg owoy egdagpak sa meleges kelamag diyà sa
dalesan di. Dodoo endà nepilay di enù ka pinetigdeg diyà batu.
26 "Dodoo, uman sebaen etaw egdineg daa uloy sa eg-ikagiyen ku,
dodoo endà egpangunutan di duu, kagdi lagà sa maama bunegbuneg
egbael dalesan diyà enay-enay. 27 Agulé meleges sa udan, owoy egkemahà
sa wayeg owoy egdagpak sa meleges kelamag diyà sa dalesan di. Hê,
nepilay owoy tigtu nedaetan ma."
28 Na, egoh i Hésus neubus egtulù, negaip temù sa medoo etaw migdineg,
29 enù ka endà nesetepeng sa ukit ketulù di owoy sa ukit ketulù sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis, enù ka dakel polo sa hagdi egkegaga egtulù.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid
(Malkos 1:40-45; Lukas 5:12-16)

8 1 Na, miglungel Hésus i owoy mig-unut sa medoo etaw diyà kenagdi.
2 Agulé duen sa maama eglinadu dempid mig-angay diyà si Hésus.
Egligkued egpegeni, guwaen di, "O Datù, megaga ko kumedan siini
linadu ku amuk iya sa ungayà ko."
3 Agulé, binegeng i Hésus sa belad di owoy sinabaan di sa maama. Guwaen
di, "Meiyap a doo. Haa ko, nelikuan ka dé." Hê, petow dé nekedan sa linadu di
dempid. 4 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, "Taa ko, hih. Yaka egtulon duu
diyà etaw sa egoh ko nelikuan. Dodoo angay ka polo pehaa diyà sa tegesimbà
diyà Dalesan i Nemula owoy begay ka ma sa hinagtay ulowen diyà si Nemula
iling sa igsugù i Mosis denu sa kepelanih ko diyà sa kehaa i Nemula. Amuk
hediya, tandaan ko diyà sa langun etaw sa egoh ko nelikuan."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Egsugùsuguen Sa Kapitan
(Lukas 7:1-10)

5 Na, egoh i Hésus migtebow diyà sa menuwa Kapelenaum, duen sa
kapitan sundalu etaw Loma eg-angay egdapag diyà si Hésus. 6 Egpegeni,

guwaen di, “O Datù, eglinadu sa egsugùsuguen ku diyà sa dalesan ku.
Egtodel dé owoy tigtu egkesakitan.”
7 Agulé guwaen i Hésus, “Munut a keniko enù ka bulungan ku.”
8 Dodoo egsagbì sa kapitan, guwaen di, “O Datù, yaka eg-unut ta, enù
ka memala a amuk gumemow ka diyà sa dalesan ku enù ka tukééy a
etaw diyà keniko. Dodoo ikagi ko daa anì melikuan sa egsugùsuguen
ku. 9 Netiigan ku sa egkegaga ko egsugù, enù ka aken ma sa maama
egpekegaga, enù ka legkang diyà sa ulu-ulu ku sa egkegaga ku owoy
egpekesugù a ma sa medoo sundalu ku. Amuk guwaen ku diyà sa sebaen
sundalu, ‘Ipanaw ka,’ hê mipanaw ma dé. Amuk guwaen ku diyà sa
sebaen ma sundalu, ‘Téél ka dé,’ hê misalu ma dé. Amuk guwaen ku diyà
sa egsugùsuguen ku, ‘Baeli ko siini,’ hê baelan di ma dé.”
10 Na, egoh i Hésus migdineg iya wé, tigtu negaip owoy mig-ikagi diyà
sa medoo etaw eg-unut diyà kenagdi, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu, tigtu egpigtuu siini maama. Apiya sa langun etaw
Hudiyu, endà hinaa ku duu sa kepigtuu da iling siini hagdi. 11 Eg-ikagiyen
ku ini i diyà keniyu. Amuk meuma sa kedatù i Nemula, mekeunut doo
sa medoo balangan etaw beken Hudiyu kedu diyà sa langun balangan
tanà diyà siini sinukub langit. Meseselengan da mista sa tupù yu si
Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob diyà sa kedatù i Nemula. 12 Duen
ma duma ta etaw Hudiyu ungayà da hedem mekeunut diyà sa kedatù
i Nemula, dodoo mehemagawan da polo dutu siedò deleman kenà da
mepigtamayan. Suminegaw da dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da
tigtu mepasangan.”
13 Agulé guwaen i Hésus diyà sa kapitan, “Likù ka dé, enù ka neketuu
dé sa pinegeni ko kenak danà sa kepigtuu ko.” Hê, petow dé nelikuan sa
egsugùsuguen di egoh i Hésus mig-ikagi iya wé.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Eglinadu
(Malkos 1:29-34; Lukas 4:38-41)

14 Agulé miggemow Hésus i diyà sa dalesan i Pidelu, owoy hinaa di
dahiya sa bayi nugangan i Pidelu eghibat danà di egkegenaw temù.
15 Agulé sinabaan di sa belad di. Hê petow dé nelikuan sa bayi, owoy
migtigdeg minengana di Hésus i.
16 Egoh di mig-eled sa agdaw, duen sa medoo etaw linahuk busaw
inuwit da diyà si Hésus. Agulé pinelesut i Hésus sa busaw diyà kenagda
danà sa kagi di daa, owoy binulungan di ma sa medoo eglinadu.
17 Na, danà iya wé binaelan di, neketuu dé sa kagi igsulat i Isayas sa
tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di, “Kagdi sa kumedan sa
linadu ta, owoy bulungan di ma sa langun sakit ta.”[q]

---

q **8:17** Basa ko Isayas 53:4

Ini Sa Igtulù I Hésus Diyà Sa Etaw Ungayà Da Eg-unut Diyà Kenagdi
(Lukas 9:57-62)

18 Na, egoh i Hésus mighaa sa melaweng etaw eg-unut kenagdi, eg-ikagi
diyà sa medoo pasek di anì kumatin da tanà dutu sa lanaw. 19 Agulé, duen
sa tegetulù sa uledin igsugkow i Mosis eg-angay diyà si Hésus. Guwaen di
diyà kenagdi, "O Mistelu, sumalà dé sa angayan ko, umunut-unut a keniko."
20 Dodoo guwaen i Hésus, "Taa ko, hih. Amuk lekipes, duen salag di
diyà lungag kayu. Amuk manuk awang, duen ma salag di diyà pulu kayu.
Dodoo melikutan ka umunut-unut diyà kenak, aken i Kakay Langun, enù
ka endà duen sa tigtu kenà ku mugpà."
21 Agulé, duen ma sebaen etaw eg-unut diyà si Hésus, owoy guwaen
di, "O Datù, umunut-unut a diyà keniko, dodoo muna a pelawà mangay
lumebeng sa emà ku."
22 Dodoo guwaen i Hésus, "Unut-unut ka dé diyà kenak, enù ka mepion
polo amuk sa etaw endà duen lalù da sa lumebeng sa duma da nematay."

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Malkos 4:35-41; Lukas 8:22-25)

23 Na, egoh i Hésus mig-edà kumpit, mig-unut ma sa medoo pasek di.
24 Hê, egoh da eg-ipanaw, nesampen da sepuk diyà sa lanaw, owoy buyu
dé egketegeb sa kumpit da danà sa wayeg egpekedalem. Dodoo egtudug
Hésus i. 25 Agulé, inangay da eg-enaw kagdi, guwaen da, "O Datù, buligi
ko kami, enù ka egpekesugsug ki."
26 Dodoo guwaen i Hésus, "Maen di ya egkelimedangan yu? Tukééy daa
sa kepigtuu yu diyà kenak."
Agulé migtigdeg Hésus i owoy hinawidan di sa kelamag owoy sa dakel
lambeg. Hê migsabuh dé owoy miglinek ma dé. 27 Agulé egkegaip da danà
sa tunung di, owoy egseolomoy da, guwaen da, "Ngadan ini i maama?
Apiya sa kelamag owoy sa lambeg, egpangunut da doo diyà kenagdi."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Duwa Maama Linahuk Busaw
(Malkos 5:1-20; Lukas 8:26-39)

28 Agulé, egoh da egdunggù tanà dutu sa lanaw diyà uwang Gadala,
duen sa duwa maama linahuk busaw migtelabuk si Hésus kedu diyà sa
kenà lebeng. Tigtu da mebalaw, huenan di endà egpekeukit sa medoo
etaw dahiya. 29 Egoh da mighaa si Hésus, pinetaled da sa kagi da, guwaen
da, "O Anak i Nemula, maen di ya egbogowen ko kami? Yaka pelà
egpigtamay kenami, enù ka endà pa egkeuma sa agdaw di."
30 Duen ma sa medoo babuy eglagbet kaenen da medapag dahiya.
31 Agulé, egpegeni sa medoo busaw diyà si Hésus, guwaen da, "Amuk
hemagawan ko kami, peangay ko kami dutu siedò medoo babuy."

32 Guwaen i Hésus, “Dutu yu dé.”
Agulé, miglesut sa medoo busaw owoy mighalì da eglahuk diyà sa
medoo babuy. Hê migletu sa langun babuy miglungel diyà sa kesagdigan
owoy nekelesek da diyà sa lanaw. Nelened da langun.
33 Agulé egpelaguy sa medoo tegeipat babuy eg-angay da egtulon diyà
sa dakel menuwa sa langun hinaa da owoy sa medoo nebaelan sa duwa
maama linesutan busaw. 34 Agulé inangay sa medoo etaw egsiegung
Hésus i. Egoh da mighaa kenagdi, egpegeni da anì endà lumagbas di diyà
sa hagda menuwa.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel
(Malkos 2:1-12; Lukas 5:17-26)

9 1 Agulé, mig-edà kumpit Hésus i egkatin dema tanà dutu sa lanaw
enù ka eglikù diyà sa hagdi menuwa. 2 Na, duen sa maama egtodel
sa langun lawa di linungon da diyà sa kateli inuwit da diyà si Hésus.
Egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da diyà kenagdi, guwaen di diyà
sa maama egtodel, “O Akay, pebagel ko sa pedu ko, enù ka nekepeuloy dé
sa medoo salà ko.”
3 Agulé nelikutan sa pedu sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
Egseolomoy da, guwaen da, “Ay, dakel temù sa salà siini maama, enù ka
egtepengen di Nemula i.”
4 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, owoy guwaen di, “Maen di
ya medaet sa pedu yu danà sa inikagi ku igpeuloy dé sa salà di? 5 Enù
di ya, ngadan tayu sa melemu egbaelan sa etaw, ipeuloy di sa salà siini
maama egtodel ataw ka bulungan di anì meketigdeg owoy mekebigkat?
Endà mebaluy di amuk etaw daa. 6 Dodoo duen pelawà sa ipehaa ku diyà
keniyu anì metiigan yu aken sa Kakay Langun anì metiigan yu ma amuk
mekegaga a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé guwaen i Hésus diyà sa
maama egtodel, “Na, Akay, tigdeg ka dé. Uwit ko sa kateli ko owoy likù
ka dé.”
7 Hê, migtigdeg sa maama owoy miglikù ma dé. 8 Agulé, egoh sa langun
etaw dahiya mighaa iya wé, nelenawan da owoy eg-oloen da ma Nemula
i enù ka igbegay di diyà si Hésus sa egkegaga di egpeuloy salà.

Ini Sa Egoh I Matéyo Migpepasek Diyà Si Hésus
(Malkos 2:13-17; Lukas 5:27-32)

9 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, hinaa di Matéyo i sa atung
egpeetuken sa Sulutan egpenuu diyà sa lawì atung kenà di eg-etuk.
Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Unut-unut ka kenak.” Hê, migtigdeg
Matéyo i owoy eg-unut ma dé diyà si Hésus.
10 Agulé, egkaen Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa dalesan i
Matéyo. Migtebow ma sa medoo atung egpeetuken sa Sulutan owoy

sa medoo tegebael salà, owoy neseunut da egkaen si Hésus. 11 Egoh sa
medoo Palasiyu mighaa sa binaelan i Hésus, eg-igsaen da sa medoo
pasek di, guwaen da, “Amuk metiengaw etaw sa datù yu, maen di ya
egselenganen di egkaen sa medoo atung egpeetuken sa Sulutan owoy sa
medoo duma da tegebael salà?”
12 Dodoo egoh i Hésus migdineg sa inikagi da, sinagbian di kagda,
guwaen di, “Amuk metéél sa etaw, endà duen maen di ya lumagbet
tegebulung. Sa etaw eglinadu polo sa lumagbet tegebulung. 13 Enù di ya,
ngadan sa selepangan siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

‘Beken iya sa ungayà ku sa hinagtay ibegay yu diyà kenak.
Dodoo iya polo sa tigtu ungayaen ku sa kesehiduway yu.’[r]

Na, pineangay a dini anì isasà ku sa medoo etaw neketiig duen salà da,
beken duu sa medoo etaw guwaen da dò endà duen salà da.”

Ini Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da
(Malkos 2:18-22; Lukas 5:33-39)

14 Agulé, duen sa pasek i Huwan Tegebautis migtebow da diyà si Hésus,
owoy guwaen da diyà kenagdi, “Takà ké egpeulan sa kekaen ké anì
sumimbà ké daa, owoy hediya ma sa adat sa medoo Palasiyu. Dodoo sa
niko pasek, maen di ya endà ma egpeulanen da sa kekaen da?”
15 Agulé sinagbian i Hésus kagda peligad, guwaen di, “Amuk duen pista
kawing, endà mebaluy di amuk peulanen ta sa kekaen ta amuk dahiya
pelawà sa maama egpesawaen. Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan sa
maama diyà sa medoo duma di. Iya pelawà sa egoh da peulan sa kekaen
da enù ka mebukul da.”
16 Agulé, migbael peligad Hésus i denu sa egoh di endà meseamut sa
magtu igtulù di owoy sa tapay uledin. Guwaen di, “Upama, duen tapay
ginis ko nelisì, endà mepion di amuk itabung ko diyà sa tapay sa magtu
ginis endà pinìpian di, enù ka kumipes sa tabung di owoy meumanan
sa kedakel lisì di. 17 Hediya ma, amuk sa magtu wain owoy sa kunul
kambing taguan wain, endà mebaluy di itagù ta sa magtu wain diyà
sa tapay taguan di enù ka mebetu danà sa kelukotok di enù ka endà
eghened sa tapay kunul kambing. Melemet sa wain owoy medaetan ma sa
taguan di. Iya polo sa mepion baelan ta, itagù ta sa magtu wain diyà sa
magtu taguan di anì endà medaetan da.”

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi
(Malkos 5:21-43; Lukas 8:40-56)

18 Na, egoh i Hésus telibubu egtulù, migtebow diyà kenagdi sa maama
ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu. Migligkued diyà sa taengan di owoy

---

[r] **9:13** Basa ko Osiyas 6:6

migpegeni, guwaen di, “Magtu pelà nematay sa anak ku bayi, dodoo
amuk angayen ko sumabà, umenaw doo.”
19 Agulé, eglegkang Hésus i inunutan da sa maama owoy sa medoo
pasek di.
20 Na, duen ma sa bayi sepulù owoy duwa gepalay dé sa lugay di endà
egkedit sa depanug di adat bayi. Agulé, egoh da eg-ipanaw pelawà,
egsetugdug sa bayi owoy eg-amisen di sa pelingping ginis i Hésus, 21 enù
ka egpenemdemen di melikuan amuk meamis di daa sa ginis i Hésus.
22 Agulé, migpelikù eg-isalu Hésus i owoy eghauwen di sa bayi. Guwaen
di, “O Okon, pebagel ko sa pedu ko, enù ka nelikuan ka dé danà sa
kepigtuu ko.” Hê, petow dé migkedit sa depanug di.
23 Na, egoh i Hésus migtebow diyà sa dalesan sa ulu-ulu simbaan, hinaa
di sa duma etaw egpalendeg danà sa pedu da medaet owoy sa medoo
etaw egsinegaw. 24 Agulé hinemagawan di kagda, guwaen di, “Yoko
egdahiya ya. Endà nematay sa batà, egtudug daa.”
Dodoo eggemenan da kagdi i. 25 Agulé egoh sa medoo etaw migliyu,
migdalem Hésus i sa bilik owoy sinabaan di belad sa batà. Hê, mig-
enaw dé. 26 Agulé miglalag sa egoh i Hésus mig-enaw sa nematay diyà sa
uwang iya wé menuwa.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Langap

27 Na, egoh i Hésus miglegkang, duen sa duwa maama langap
egsetugdug diyà kenagdi. Eg-umow da egpegeni, guwaen da, “O tugod i
Dabid, hiduwi ko kami.”
28 Agulé, egoh i Hésus miggemow diyà sa dalesan, migpedapag sa duwa
maama diyà kenagdi. Mig-igsà Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, egpigtuu
yu duen egkegaga ku egbulung keniyu?”
Migsagbì da, guwaen da, “Hoò, Datù, egpigtuu ké dé.”
29 Agulé inamis i Hésus sa mata da, owoy guwaen di, “Na, netuu dé
sa ungayà yu danà sa kepigtuu yu.” 30 Hê, mig-ilag da dé. Agulé, tigtu
hinawidan i Hésus kagda, guwaen di, “Yoko egtulon duu diyà etaw sa
binaelan ku diyà keniyu.”
31 Dodoo egoh da miglegkang dahiya, tinulon da polo diyà sa medoo
etaw diyà sa langun menuwa dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Etaw Buneg

32 Na, egoh da lumegkang sa duwa maama langap, duen sa maama
buneg linahuk busaw inuwit etaw diyà si Hésus. 33 Agulé, egoh i Hésus
migpelesut sa busaw diyà kenagdi, nekeikagi dé sa maama. Negaip temù
sa langun etaw mighaa sa maama nelikuan, owoy guwaen da, “Ay, kita
i medoo tugod i Islaél, endà pa hinaa ta duu sa binaelan etaw lagà ini i
binaelan di taman ini egoh di.”

34 Dodoo guwaen sa medoo Palasiyu dahiya, “Egpekegaga egpelesut
busaw danà sa tunung sa datù busaw.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migkehidu Sa Medoo Etaw

35 Na, tinukid i Hésus sa langun dakel menuwa owoy sa medoo
tukééy, owoy takà egtulù diyà sa medoo simbaan Hudiyu. Igtulù di sa
Mepion Tegudon denu sa kedatù i Nemula, owoy binulungan di ma sa
medoo etaw eglinadu, sumalà dé sa linadu da. 36 Egoh di mighaa sa
melaweng etaw nesetipon diyà kenagdi, eghiduwan di kagda temù enù ka
egkepasangan da owoy endà ma duen sa egbulig kenagda, enù ka lagà da
kebilibili melemu metelas amuk endà duen sa eg-ipat kenagda. 37 Agulé,
guwaen i Hésus diyà sa medoo pasek di, “Lagà palay melegà sa medoo
etaw endà pa egpigtuu owoy nebaluy temù sa palay, dodoo endà medoo
sa etaw egketu. 38 Huenan di, simbà yu diyà sa épê di, si Nemula, anì
umowen di pa sa medoo etaw kumetu sa palay di.”

Ini Sa Medoo Salu I Hésus Hinemilì Di
(Malkos 3:13-19; Lukas 6:12-16)

10 1 Na, sinetipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di, owoy
binegayan di kagda tunung anì mekegaga da pelesut busaw
diyà sa etaw owoy mekebulung da ma sa etaw eglinadu, sumalà dé sa
linadu da. 2 Na, ini ngadan sa sepulù owoy duwa salu di: si Simon sa
sebaen ngadan di si Pidelu, owoy si Andelis hadi di; owoy sa duwa anak
i Sébediyu, si Santiyago owoy si Huwan hadi di, 3 owoy si Pilipi, owoy
si Baltolomi, owoy si Tomas, owoy si Matéyo sa atung egpeetuken sa
Sulutan, owoy sa sebaen ma Santiyago anak i Alpiyo, owoy si Tadiyo,
4 owoy sa sebaen ma Simon sa mebagel eghemalang sa tanà Hudiya, owoy
si Hudas Iskaliyot sa maama tumampil diyà sa kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Malkos 6:7-13; Lukas 9:1-6)

5 Na, pineangay i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di anì tumegudon
da, guwaen di, “Yoko eg-angay ya diyà sa medoo menuwa etaw beken
Hudiyu, owoy yoko ma eg-angay ya diyà sa medoo menuwa diyà uwang
Samaliya. 6 Angay yu polo tegudon diyà sa medoo duma ta tugod i Islaél.
Tabangi yu kagda enù ka lagà da sa kebilibili netelas. 7 Sumalà dé sa
angayan yu, tegudon yu anì meketiig sa medoo etaw sa egoh di buyu
dé tumebow sa kedatù i Nemula. 8 Bulungi yu sa medoo etaw eglinadu,
owoy enaw yu ma sa etaw nematay. Owoy bulungi yu ma sa etaw
eglinadu dempid, owoy pelaun yu ma sa busaw miglahuk diyà sa etaw.
Yoko egpebayad duu sa etaw egtabangan yu, enù ka endà ma egbayadan
yu duu sa egkegaga igpeuloy i Nemula diyà keniyu. 9-10 Amuk mipanaw

yu, ulan sa medoo eg-uwiten yu enù ka iya sa gumastu keniyu sa etaw
tinabangan yu lagà sa kegastu da sa egsugùsuguen da. Ulan sa keuwit yu
bulawan ataw ka pilak apiya salaad. Ulan ma sa keuwit yu duma kawal
yu ataw ka duma talumpà yu ataw ka tuked ataw ka puyut."
11 Guwaen i Hésus, "Sumalà dé sa menuwa tebowon yu, iling ka
dakel menuwa ataw ka tukééy, lagbet yu sa etaw miadat keniyu owoy
ugpà yu dé diyà kenagdi taman endà meuma sa kelegkang yu dema.
12 Sumalà dé sa dalesan gemowon yu, huna yu ikagi diyà sa etaw di,
guwaen yu, 'Mebegayan yu mepion danà i Nemula.' 13 Na, amuk miadat
da keniyu, mebegayan da doo mepion danà sa inikagi yu diyà kenagda.
Dodoo amuk endà miadat da keniyu, ulan dé enù ka pelikù dema diyà
keniyu sa inikagi yu. 14 Amuk duen etaw endà miadat da keniyu ataw
ka endà egpigtuu da sa igtulù yu, salidi yu dé iya wé. Amuk sumalid yu
sa dalesan di ataw ka sa menuwa, agtag yu sa kepung diyà sa lisen yu
anì tandaan yu sa kepigtamay i Nemula tumebow diyà kenagda. 15 Taa
yu ini i eg-ikagiyen ku. Apiya di pa pigtamayan i Nemula pa uman sa
etaw tegeSodoma owoy etaw tegeGomola danà sa tigtu medaet binaelan
da egoh anay, uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà sa
menuwa eg-eked keniyu."

Ini Sa Medoo Lihay Tumebow Diyà Sa Etaw Di
(Malkos 13:9-13; Lukas 21:12-17)

16 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, "Taa yu, hih. Mipedu
yu kiyu i lagà sa kebilibili, dodoo egpeangayen ku kiyu diyà sa medoo
etaw lenglengen, lagà da sa mebalaw tinggalung. Huenan di, tulik yu
temù anì endà mael yu medaet diyà etaw. 17 Tulik yu, enù ka duen medaet
etaw sigkemen da kiyu, owoy agaken da ma kiyu diyà sa uwis, owoy
tapesen da ma kiyu diyà sa medoo simbaan Hudiyu. 18 Owoy uwiten da
ma kiyu diyà sa medoo sulutan owoy diyà sa medoo datù ma danà sa
kepigtuu yu diyà kenak. Huenan di, meketulù yu doo sa Mepion Tegudon
denu kenak diyà kenagda owoy diyà sa etaw beken Hudiyu ma. 19 Amuk
meagak yu diyà sa uwis, yoko egkebukul la egpenemdem sa kesagbì yu
kenagda ataw ka sa ikagiyen yu diyà kenagda, enù ka amuk meuma sa
egoh yu sumagbì, metiigan yu ma doo sa sagbì yu mekesugat. 20 Enù ka
beken danà sa niyu daa penemdem sa isagbì yu nesugat, dodoo danà yu
polo netulù sa Metiengaw Suguy i Emà ta Nemula.
21 "Apiya sa etaw telehadi, ipesigkem da sa duma da anì ipeimatay da.
Hediya ma, ipeimatay ma sa medoo maama sa anak da, owoy kuntelaen
ma sa medoo batà sa lukes da anì ipeimatay da. 22 Melepuhan langun
etaw kiyu danà sa kepigtuu yu diyà kenak. Dodoo amuk metigkelan
sa etaw siini langun kelikutan, mebegayan doo sa lalù endà meelut di.
23 Amuk egkepelihay yu diyà sa sebaen menuwa, pelaguy yu angay diyà

sa sebaen ma menuwa. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, endà ubusen
yu duu egtulù diyà sa langun menuwa kenà da eg-ugpà tugod i Islaél
taman endà pelikù a dema, aken i Kakay Langun."
24 Guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku. Endà lumowon sa etaw
egtuluen diyà sa mistelu egtulù kenagdi. Hediya ma, endà ma lumowon
sa udipen diyà sa datù di. 25 Huenan di, meanggan doo sa etaw egtuluen
amuk meketepeng sa egkegaga di diyà sa egkegaga sa mistelu di. Hediya
ma, meanggan ma doo sa udipen amuk meuma sa kedakel di diyà sa
kedakel sa datù di. Na, netiigan yu dé pinengadanan da aken si Bilsibul
datù busaw. Huenan di, amuk medaet sa kepengadan da kenak, aken i
Datù yu, labi pa endà medaet sa kepengadan da keniyu, kiyu i etaw ku."

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Egkelimedangan Da Diyà Etaw
(Lukas 12:2-7)

26 Na, guwaen i Hésus, "Yoko egkelimedangan duu sa medoo etaw,
enù ka sa langun linimunan, meawangan doo; owoy sa langun linidung,
mehaa doo. 27 Amuk hediya, sumalà dé sa tinulon ku diyà keniyu diyà
delem, metulon yu doo diyà medoo etaw diyà legdaw. Owoy sumalà dé
sa binadàbadà ku diyà keniyu diyà tukééy bilik pinintuan, peegal-egal
yu doo diyà duwangen. 28 Yoko egkelimedangan duu sa etaw mekepatay
keniyu diyà tanà, enù ka sa lawa yu daa sa ketamanan sa egkegaga da.
Endà mekeimatay da sa suguy yu. Dodoo kelimedangi yu polo Nemula i,
enù ka mekepatay lawa etaw owoy humemaga ma sa suguy etaw mangay
diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
29 "Dodoo dakel doo sa kehidu i Nemula keniyu. Upama, amuk meli ki
duwa maya diyà padian, pila pa sa lagà da? Dodoo endà duen sa maya
menabù diyà tanà amuk beken iya sa uyot i Emà ta Nemula. 30-31 Huenan
di, yoko egkelenawan na enù ka uman pa dakel sa lagà yu diyà sa medoo
tukééy manuk. Apiya sa balut ulu yu daa, netiigan i Nemula doo sa kedoo
di enù ka tigtu eghiduwan di kiyu."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulon Ta Sa Kepigtuu Ta
(Lukas 12:8-9)

32 Guwaen i Hésus, "Na, sa etaw egtulon diyà duma di sa kedatù di
kenak, iya ma sa etaw tulonen ku diyà si Emà ku diyà langit anì metiigan
di kagdi sa etaw ku. 33 Dodoo sa etaw egpalaw kenak diyà sa medoo
duma di, iya ma sa etaw endà tulonen ku duu diyà si Emà ku diyà langit."

Ini Denu Sa Medoo Etaw Egsekuntelaay Danà I Hésus Migtebow
(Lukas 12:49-53; 14:26-27)

34 Agulé guwaen i Hésus, "Yoko egpenemdem duu mig-angay a
diyà tanà anì pelanihen ku sa pedu sa langun etaw. Dodoo uman

pa egsekuntelaay sa medoo etaw danà ku mig-angay diyà tanà.
35 Egkesekuntelà sa lukes etaw owoy sa anak di danà ku mig-angay
dahini. Hediya ma, egkesekuntelà sa nugangan owoy sa awas di. 36 Owoy
iya sa tigtu egkesekuntelà sa etaw sa medoo duma di diyà sa dalesan di.
37 "Na, apiya di pa eghiduwan sa etaw aken dodoo uman pa dakel
sa kehidu di sa emà di owoy sa inay di, endà doo mebaluy di kagdi sa
egpepasek diyà kenak. Hediya ma, amuk uman pa dakel sa kehidu di
anak di diyà sa kehidu di kenak, endà ma mebaluy di egpepasek diyà
kenak. 38 Endà ma mebaluy di egpepasek sa etaw diyà kenak amuk endà
eg-unut-unut di diyà kenak owoy endà ma metigkelan di duu sa kelikutan
di lagà sa egoh di egtiang sa bugsud kenà di mematay. 39 Huenan di,
sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà kenak enù ka egpekihagtay, iya
polo sa etaw mematay. Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì
umunut diyà kenak, iya polo sa etaw melalù taman melugay."

Ini Sa Igtulù I Hésus Sa Untung Mekuwa Etaw Di
(Malkos 9:41)

40 Guwaen i Hésus, "Na, sumalà dé sa etaw miadat keniyu, eg-adatan
di ma aken. Owoy sumalà dé sa etaw miadat kenak, eg-adatan di ma
sa migpeangay kenak. 41 Amuk miadat yu sa etaw tegesugkow kagi i
Nemula danà di egsugkow sa kagi i Nemula, duen doo sa untung ibegay i
Nemula diyà keniyu éhê mendaa sa untung ibegay di diyà sa tegesugkow
di. Diya ma, amuk miadat yu sa metiengaw etaw danà di metiengaw sa
adat di, duen doo sa untung ibegay i Nemula diyà keniyu éhê mendaa sa
untung ibegay di diyà sa metiengaw etaw. 42 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Amuk egkelupahan sa etaw ku tigtu tukééy diyà sa kehaa
yu, owoy amuk begayan yu wayeg danà di eg-unut-unut diyà kenak,
mebegayan i Nemula doo kiyu untung."

Ini Sa Egoh Di Neduwa Sa Pedu I Huwan Denu Si Hésus
(Lukas 7:18-23)

11 1 Na, egoh i Hésus neubus mig-ikagi sa igsugù di diyà sa sepulù
owoy duwa salu di, mig-ipanaw dema eg-angay egtulù sa kagi i
Nemula diyà sa medoo menuwa medapag dahiya.
2 Na, egoh i Huwan Tegebautis diyà sa bilangguwan, dinineg di sa
medoo binaelan i Hésus Kelistu. Agulé igpesugkow di diyà sa duma pasek
di sa igsà di diyà si Hésus. 3 Agulé guwaen da diyà si Hésus, "Tuloni ko
kami amuk kuna sa Tigtu Datù pineangay i Nemula migtebow, ataw ka
sebaen ma etaw polo sa angat-angatan ké."
4 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, "Angay yu dé tulon dutu si
Huwan dò sa hinaa yu owoy sa dinineg yu diyà kenak. 5 Nekeilag dé sa
medoo langap, owoy nekebigkat ma dé sa medoo pikat. Nelikuan ma

dé sa medoo etaw eglinadu dempid, owoy nekedineg ma dé sa medoo
bisuwen, owoy mig-enaw ma sa medoo nematay. Owoy nekedineg ma dé
sa medoo pubeli etaw sa Mepion Tegudon denu kenak. 6 Tulon yu ma diyà
kenagdi meanggan doo sa etaw amuk endà egkeduwa sa pedu di egpigtuu
diyà kenak."

Ini Sa Inikagi I Hésus Denu Si Huwan
(Lukas 7:24-35)

7 Na, egoh sa pasek i Huwan miglikù, mig-edung Hésus i eg-ikagi diyà
sa melaweng etaw denu si Huwan. Guwaen di, "Egoh yu mig-angay
eghahaa si Huwan dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan, endà iling
di elê takà egkepilaypilay danà kelamag enù ka endà egkehalì sa pedu
di. 8 Egoh yu miglenged si Huwan dutu siedò melabel tanà mediyù
dalesan, endà hinaa yu duu sa etaw migluhub metolol ginis, enù ka iya
daa sa etaw egluhub milagà ginis sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dakel
menuwa datù. 9 Dodoo egoh yu mig-angay dutu, inangay yu eghahaa sa
tegesugkow i Nemula. Na, tigtu tuu si Huwan sa tegesugkow i Nemula,
owoy miglowon pa kagdi i diyà sa medoo tegesugkow i Nemula egoh
anay danà sa galebek di tigtu dakel. 10 Enù ka igpesulat i Nemula sa denu
si Huwan egoh anay, guwaen di,

'Duen sa egsugùsuguen ku pehunawen ku diyà keniko
anì upionen di sa ukitan ko tumebow.'[s]

11 "Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa langun etaw inanak
diyà tanà, endà duen miglowon diyà si Huwan Tegebautis. Dodoo sumalà
dé sa tukééy etaw umunut sa kedatù i Nemula, iya polo sa lumowon diyà
si Huwan. 12-13 Egoh i Huwan endà pa egtegudon, takà migtulù sa medoo
tegesugkow i Nemula owoy migsulat ma Mosis i denu sa kedatù i Nemula
tumebow. Agulé edung egoh i Huwan egtegudon taman ini egoh di, duen
medoo etaw dakel sa ungayà da umunut sa kedatù i Nemula, owoy duen
ma medoo mebalaw etaw ungayà da hedem pekawen da sa kedatù di.
14 Amuk migtuu yu sa kagi igtulù sa tegesugkow i Nemula egoh anay,
netiigan yu doo lagà si Iliyas Huwan i, enù ka tinulon da duen sa etaw
tumebow mekeiling si Iliyas anì upionen di sa ukitan i Datù tumebow.[t]
15 Na, amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu."

16 Agulé guwaen i Hésus, "Ngadan iya balatan ku keniyu medoo duma
ku eg-ugpà diyà tanà ini egoh di? Lagà yu sa medoo batà egselapan
diyà padian owoy egseolomoy da. 17 Guwaen sa duma batà, 'Binaelan
ké sa dalemetan anì egdelayaw yu, dodoo eg-eked yu. Migdelawit ké
ma anì umunut yu egsinegaw, dodoo eg-eked yu ma.' 18 Iya maen di ya
lagà yu siedò batà enù ka egoh yu neketiig sa adat i Huwan Tegebautis,

---

[s] **11:10** Basa ko Malakiyas 3:1 [t] **11:14** Basa ko Malakiyas 4:5

inekedan yu kagdi i. Egoh yu neketiig endà medoo sa kekaen di owoy
endà ma eg-inem di wain, iya sa kagi yu, guwaen yu, ‘Linahuk busaw
ini i maama.’ 19 Dodoo egoh yu neketiig sa adat sa Kakay Langun egkaen
owoy eg-inem, inekedan yu ma. Iya sa kagi yu, guwaen yu, ‘Taa yu,
meibeg kumaen siini maama owoy meibeg ma uminem mekehilu, owoy
egloyuken di ma sa medoo medaet etaw atung egpeetuken sa Sulutan
owoy sa medoo tegebael salà ma.’ Dodoo sa medoo etaw eg-unut diyà
si Nemula, netuuwan da doo sa melabel pagitung di danà da eghaa sa
langun binaelan di.”

Ini Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Sa Menuwa Eg-eked Egpigtuu
(Lukas 10:13-15)

20 Agulé, egsigbolowen i Hésus sa langun etaw eg-ugpà diyà sa medoo
menuwa kenà di migbael sa medoo panduan, enù ka endà eg-ekedan
da duu sa salà da. 21 Guwaen di, “O medoo etaw tegeKolasin owoy etaw
tegeBétsaida, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
keniyu, enù ka endà eg-ekedan yu duu sa salà yu apiya di pa dakel sa
medoo panduan igpehaa i Nemula diyà keniyu. Dodoo sa etaw tegeTilo
owoy etaw tegeSidon, amuk egpekehaa da hedem sa medoo panduan
egoh anay iling sa panduan hinaa yu, meekedan da doo sa hagda salà
owoy tandaan da doo sa keeked da salà danà da migginis sakù owoy
binuhbuhan da ma abuh sa ulu da. 22 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Apiya pigtamayan i Nemula pa uman sa etaw Tilo owoy etaw
Sidon, uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà keniyu. 23 O
medoo etaw tegeKapelenaum, apiya di pa ungayà yu pedakelen yu kiyu
taman langit dò, petukééyen i Nemula doo kiyu anì mekesugsug yu diyà
bayà. Amuk nekehaa sa medoo etaw tegeSodoma egoh anay sa medoo
panduan iling sa panduan hinaa yu, meekedan da doo hedem sa salà
da owoy endà ma medaetan sa hagda menuwa. 24 Taa yu sa eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Apiya pigtamayan i Nemula pa uman sa medoo etaw
Sodoma danà sa tigtu medaet binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo
sa kepigtamay di mekeuma diyà keniyu enù ka endà egpigtuu yu diyà
kenak.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Lukas 10:21-22)

25 Agulé egsimbà Hésus i, guwaen di, “O Emà, kuna sa Datù diyà
langit owoy diyà tanà. Egpesalamat a diyà keniko enù ka igpehaa ko dé
sa penemdem ko diyà sa medoo etaw épê tukééy penemdem lagà batà,
dodoo linidung ko diyà sa medoo etaw épê dakel penemdem. 26 O Emà,
enget ma doo iya wé egbaelan ko enù ka iya sa egkepionon pedu ko.”

27 Agulé guwaen i Hésus, “Aken sa sinaligan i Emà sa langun
penemdem di. Endà duen etaw egpeketiig kenak liyu daa si Emà. Endà
ma duen etaw egpeketiig si Emà liyu daa aken i anak di owoy sa medoo
etaw tuluen ku denu kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsasà Sa Kepigtuu Etaw

28 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk egkeliteg yu danà yu egbaba sa adat
yu mebegat, angay yu diyà kenak enù ka kedanan ku diyà keniyu anì
mekeetud yu. 29 Tiang yu sa ipeuwit ku keniyu lagà sa kukung, owoy
ilingi yu ma aken enù ka mepion sa pedu ku owoy mipedu a ma diyà
keniyu, owoy mekeetud yu ma. 30 Endà mebegat sa ipetiang ku diyà
keniyu owoy melemu ma sa ipeuwit ku keniyu.”

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud
(Malkos 2:23-28; Lukas 6:1-5)

12 1 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-ukit da Hésus
i diyà sa dalan egtelek tinibah. Egpeketues sa medoo pasek
di, huenan di inelus da sa palay owoy sinukut da ma. 2 Dodoo, egoh sa
medoo Palasiyu mighaa sa binaelan da, guwaen da diyà si Hésus, “Taa
ko. Egtipay dé sa medoo pasek ko sa uledin ta denu sa agdaw keetud, enù
ka galebek iya wé binaelan da.”
3 Agulé sinagbian i Hésus kagda, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa
sa kagi i Nemula denu sa binaelan i Dabid sa tupù ta egoh anay egoh di
nelikutan neketues owoy sa medoo duma di. 4 Migludep Dabid i diyà sa
Dalesan i Nemula owoy kinaen di sa epan diyà sa lamisan sa epan igbegay
diyà si Nemula. Pinekaen di ma sa medoo duma di. Apiya di pa migtipay
diyà sa uledin ta denu siedò epan enù ka sa tegesimbà daa sa mekekaen iya
wé, beken doo salà iya wé binaelan di. 5 Hediya ma, netiigan ku kiyu doo sa
neketiig sa uledin igsugkow i Mosis denu sa egbaelan sa medoo tegesimbà
diyà sa Dalesan i Nemula. Eggalebek da doo uman Sapetu sa agdaw keetud ta,
dodoo beken salà iya wé egbaelan da. 6 Taa yu, hih, ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Apiya di pa milagà siedò Dalesan i Nemula, uman pa doo milagà sa
etaw migtebow dé diyà keniyu. 7 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Beken iya sa ungayà ku sa hinagtay ibegay yu diyà kenak.
Dodoo iya polo sa tigtu ungayaen ku sa kesehiduway yu.’ ”[u]
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk tigtu yu neketiig sa selepangan iya wé
kagi i Nemula igpesulat, endà sigbolowen yu duu sa etaw endà duen salà
di. 8 Na, aken i Kakay Langun sa Datù diyà siini uledin ta denu sa agdaw
keetud, huenan di mekegaga a tumulù etaw sa mepion egbaelan da diyà
sa agdaw keetud.”

---

[u] **12:7** Basa ko Osiyas 6:6

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad
(Malkos 3:1-6; Lukas 6:6-11)

9 Na, eg-uman Hésus i eg-ipanaw owoy egludep diyà sa simbaan
Hudiyu. 10 Duen dahiya sa maama melungoy dibaluy belad, owoy duen
ma dahiya medoo etaw ungayà da tipuwen da Hésus i amuk meketipay sa
uledin da. Huenan di, eg-igsaan da, guwaen da, "Enù di ya, amuk mulung
sa etaw diyà sa agdaw keetud, meketipay pa diyà sa uledin igsugkow i
Mosis?"
11 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, "Upama, duen sa hinagtay
yu kebilibili nenabù dalem sa tosong diyà sa agdaw keetud, ngadan di
etaw iya wé amuk endà alukan di duu sa nenabù? 12 Apiya di pa milagà
sa kebilibili, uman pa milagà sa etaw. Huenan di, endà meketipay ki
sa uledin igsugkow i Mosis amuk mepion sa baelan ta diyà sa agdaw
keetud."
13 Agulé guwaen i Hésus diyà sa maama melungoy belad, "Begeng ko sa
belad ko."
Hê, egoh di egbegeng, nelikuan dé sa belad di nekeiling dé kebagel
sa dibaluy belad di. 14 Agulé, miglegkang sa medoo Palasiyu owoy
egseolomoy da sa ukit keimatay da si Hésus.

Si Hésus Sa Hinemilì I Nemula Tinulon I Isayas Egoh Anay

15 Na, egoh i Hésus neketiig sa ungayà da mimatay kenagdi, miglegkang
dahiya. Mig-unut sa medoo etaw kenagdi owoy egbulungan di sa langun
etaw eglinadu, 16 dodoo eghawidan di kagda anì endà tulonen da duu sa
denu kenagdi. 17 Huenan di, neketuu dé sa kagi i Nemula tinulon i Isayas
sa tegesugkow i Nemula egoh anay, 18 guwaen di,

"Ini sa tigtu sinaligan ku hinemilì ku.
Eghiduwan ku temù owoy netuuwan a diyà kenagdi.
Peugpaen ku sa Metiengaw Suguy ku diyà kenagdi.
Tulonen di sa metudà adat ku diyà sa langun etaw,
lapeg sa etaw beken Hudiyu anì mealukan da.
19 Endà kumagkag di diyà etaw endà egpigtuu owoy endà ma
sumigbolow di.
Amuk tumulù diyà kalasada,
endà pedakelen di duu kagdi.
20 Apiya di pa melungoy pelà sa kepigtuu sa etaw lagà sa keluwen
melemu metepù,
endà meekedan di duu.
Hediya ma amuk tukééy pelà sa kepigtuu etaw lagà sa tukééy
legdaw palitaan,
endà ma meekedan di duu dodoo tabangan di polo kagda.

Owoy udesan di sa ketulù di sa tuu tegudon
taman endà mekeseluh di diyà sa langun etaw.
21 Owoy amuk metulonon sa etaw beken Hudiyu,
migtuu da ma doo diyà kenagdi.”[v]

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Busaw
(Malkos 3:20-30; Lukas 11:14-23)

22 Agulé, inuwit da diyà si Hésus sa maama langap owoy nebuneg danà
di linahuk busaw. Agulé pinelesut i Hésus sa busaw diyà kenagdi. Egoh
di miglesut, egpekeikagi dé sa maama owoy mig-ilag ma dé. 23 Negaip sa
langun etaw mighaa sa binaelan i Hésus, owoy egseikagiyay da, guwaen
da, “Kagdi kéen sa Tigtu Datù tugod i Dabid eg-angat-angatan ta.”
24 Dodoo egoh sa medoo Palasiyu migdineg iya wé, guwaen da, “Iya
sa pesuwan di megaga di egpelesut sa busaw diyà etaw danà sa tunung i
Bilsibul, sa datù busaw.”
25 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di guwaen di diyà
kenagda, “Upama, sumalà dé sa medoo etaw eg-unut diyà sa datù, amuk
sekuntelaay da, endà melugay di mekedan sa kedatù sa kaunutan da.
Diya ma sa segemalay ataw ka sa medoo etaw diyà sa sebaen menuwa,
amuk selimbulay da, endà melugay di medaetan ma sa menuwa da.
26 Diya ma sa kedatù i Satanas, endà mebaluy di amuk pelesuten di sa
medoo busaw etaw di, enù ka medaetan ma sa kedatù di amuk kuntelaen
di sa etaw di. 27 Na, amuk tuu sa kagi yu egpelesut a busaw danà sa
tunung i Bilsibul, ngadan keduwan di ya atu sa tunung sa duma yu
egpelesut busaw? Netiigan ta butbut iya wé inikagi yu danà sa binaelan
sa medoo duma yu, enù ka netiigan ta kedu si Nemula sa egkegaga da
owoy sa naken ma egkegaga. 28 Amuk egpelesut a busaw diyà etaw danà
sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula, tuu ma doo migtebow dé sa
kedatù i Nemula diyà keniyu.”
29 Agulé, egpeligad Hésus i anì metiigan da tinabanan di dé Satanas
i, guwaen di, “Upama, endà duen etaw mekeludep diyà sa dalesan sa
maama mebagel anì lampasen di sa medoo langun taman di taman endà
poloten di duu sa épê dalesan. Amuk tinabanan di, lampasen di doo sa
langun taman di.”
30 Agulé guwaen i Hésus, “Sumalà dé sa etaw endà eg-unut di diyà
kenak, iya sa etaw egkuntelà kenak. Owoy sumalà dé sa etaw endà
egtabang di kenak egtipoh etaw, iya sa etaw tegehemaga. 31 Huenan di,
eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Mekepeuloy i Nemula sa salà sa etaw,
sumalà dé sa medaet egbaelan di ataw ka sa medaet eg-ikagiyen di.
Dodoo sa etaw egsumbung sa Metiengaw Suguy i Nemula, endà mebaluy

---

[v] **12:18-21** Basa ko Isayas 42:1-4

di mekepeuloy sa salà di. 32 Amuk egsumbungen sa etaw sa Kakay
Langun, mekepeuloy doo sa salà di. Dodoo amuk egsumbungen di sa
Metiengaw Suguy i Nemula, endà mekepeuloy sa salà di taman melugay."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu
(Lukas 6:43-45)

33 Agulé egtulon balatan Hésus i, guwaen di, "Amuk duen sa sebaen
kayu, endà mebaluy di amuk medaet owoy mepion ma sa kebunga di.
Enù ka amuk mepion sa kayu, mepion ma sa kebunga di; dodoo amuk
medaet sa kayu, medaet ma sa kebunga di. Metiigan yu sa kayu amuk
eghauwen yu sa bunga di. 34 Na, lagà yu uled, enù ka medaet sa adat yu.
Endà duen sa mepion meikagi yu enù ka medaet sa pedu yu. Sumalà dé
sa medoo tinipon sa etaw diyà sa pedu di, iya ma sa meikagi di. 35 Amuk
mepion sa etaw, mepion ma sa egbaelan di danà sa pedu di mepion.
Dodoo amuk medaet sa etaw, medaet ma sa egbaelan di danà sa pedu di
medaet.
36 "Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk meuma sa agdaw
i Nemula migtamay etaw, pigtamayan di sa langun etaw mig-ikagi sa
uloy kagi. 37 Enù ka amuk mepion sa eg-ikagiyen yu, endà mepigtamayan
yu. Dodoo amuk medaet sa eg-ikagiyen yu, mepigtamayan yu doo."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Meiyap Humaa Panduan
(Malkos 8:11-12; Lukas 11:29-32)

38 Na, egsasà sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa
medoo Palasiyu, guwaen da, "O Mistelu, ungayà ké ipehaa ko kenami sa
panduan ko anì metiigan ké kuna sa pineangay i Nemula."
39 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, "Medeumà siini medoo etaw
eg-ugpà diyà tanà ini egoh di owoy iniyugan da Nemula i. Endà egpigtuu
da gaa amuk endà hauwen da duu sa dakel panduan. Eg-igsaen da
sa panduan, dodoo endà duen panduan ibegay i Nemula liyu daa sa
panduan diyà si Honas sa tegesugkow i Nemula egoh anay. 40 Inamah sa
dakel sedà Honas i, owoy mig-ugpà dalem sa getek di taman telu agdaw.
Agulé sinuwah di dema owoy nehagtay doo. Diya ma aken i Kakay
Langun, mugpà a dalem tanà taman telu agdaw.
41 "Na, amuk meuma sa agdaw i Nemula migtamay etaw, tumigdeg sa
medoo etaw Niniba owoy sigbolowen da kiyu enù ka inekedan da sa salà
da egoh da migdineg sa ketegudon i Honas egoh anay. Dodoo apiya di
pa uman pa dakel egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Honas,
tapay doo endà egpigtuu yu. 42 Diya ma, amuk meuma siedò agdaw i
Nemula migtamay etaw, tumigdeg ma sa dakel booy kedu diyà sa mediyù
tanà Siba, owoy sigbolowen di ma kiyu enù ka endà egpigtuu yu. Apiya

mediyù temù sa keduwan di, mig-angay egdinegdineg sa uledin i Nemula
diyà si Datù Salomon egoh anay. Taa yu, hih, apiya di pa uman pa dakel
egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Salomon, tapay doo endà
egpigtuu yu."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Sa Busaw
(Lukas 11:24-26)

43 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk miglesut sa busaw kedu diyà etaw,
egtimbultimbul eglagbet sa kenà di eg-ugpà diyà sa melabel tanà mediyù
dalesan. Amuk endà eghauwen di duu sa kenà di eg-ugpà, 44 guwaen
di, 'Pelikù a diyà sa tapay dalesan ku kenà ku miglegkang.' Agulé egoh
di egtebow, hinaa di sa dalesan di pinegenoson owoy tinipoh sa langun
taman di, dodoo endà duen etaw di. 45 Agulé, eg-angayen di sa pitu duma
di busaw uman pa medaet diyà kenagdi, owoy egpelikù da dema eglahuk
langun owoy eg-ugpà da dahiya. Hê, ini egoh di egtemù sa kelikutan
siini etaw linahuk da. Adi-adi pa sa egoh di anay linahuk. Hediya ma sa
mebaelan sa medoo medaet etaw diyà tanà ini egoh di."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi
(Malkos 3:31-35; Lukas 8:19-21)

46 Na, egoh i Hésus telibubu egtulù diyà sa medoo etaw, migtebow
sa inay di owoy sa medoo hadi di maama. Eg-angatan da kagdi i diyà
duwangen, enù ka ungayà da mikagi diyà kenagdi. 47 Agulé egtulonon
etaw Hésus i, guwaen di, "Taa ko, diyà duwangen sa inay ko owoy sa
medoo hadi ko. Ungayà da mikagi diyà keniko."
48 Agulé guwaen i Hésus, "Tulonen ku diyà keniyu sa inay ku owoy sa
medoo hadi ku." 49 Agulé egtinuduan di sa medoo pasek di, owoy guwaen
di, "Taa yu. Ini polo sa inay ku owoy sa medoo hadi ku, 50 enù ka sa
medoo etaw egpangunut sa uyot i Emà ku si Nemula diyà langit, iya polo
sa lagà inay ku owoy tebay ku owoy hadi ku maama."

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Egsawel Benì
(Malkos 4:1-9; Lukas 8:4-8)

13 1 Na, egoh iya ma dé agdaw, miglegkang Hésus i diyà sa dalesan
mig-angay egpenuu diyà sa mantadan lanaw. 2 Agulé egkesetipon
sa melaweng etaw dahiya, huenan di mighalì Hésus i egpenuu diyà
kumpit, dodoo migtigdeg diyà mantadan sa medoo etaw egtuluen di.
3 Agulé medoo sa itulù di kenagda danà di migtulon peligad.
Guwaen di, "Duen sa maama mig-angay egsawel benì diyà sa hinemulaan
di. 4 Egoh di migsawel sa benì, duen neketenà diyà dalan, hê neimet sa medoo
manuk egkaen. 5 Duen duma benì neketenà diyà sa menipis tanà batuwen.
Medelamet migtubù enù ka endà mekepal sa tanà di. 6 Hê egoh di meedup sa

agdaw, eglegupay owoy nematay dé enù ka endà medalem sa kedalid di. 7 Duen
ma duma benì neketenà diyà sa sepinitpinit. Agulé neseselengan da egtubù owoy
nesilung sa palay danà sa sepinit. 8 Dodoo neketenà sa duma benì diyà sa mepion
tanà owoy egtubù. Uman sa sebaen benì, nekesugat temù sa kebunga di, duen
nekeuma telu pulù, duen enem pulù, owoy duen magatus."
9 Agulé, egoh i Hésus migtulon siini peligad, guwaen di, "Amuk mipedu
yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu."

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Malkos 4:10-12; Lukas 8:9-10)

10 Agulé, mig-angay eg-igsà sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi,
guwaen da, "Enù di ya, ngadan maen di ya egtulon ka peligad egoh ko
egtulù sa medoo etaw?"
11 Agulé guwaen i Hésus egsagbì, "Igpetiig i Nemula dé diyà keniyu denu
sa kedatù di, dodoo endà ipetiig di duu diyà sa medoo liyu etaw. 12 Enù ka
sa etaw egpigtuu, meumanan pa sa netiigan di anì megulub. Dodoo sa etaw
endà egpigtuu, mekedan pa uman sa tukééy egketiigan di. 13 Iya sa pesuwan
ku egtulon a peligad diyà kenagda anì endà hauwen da duu sa selepangan di
apiya di pa takà da eghahaa owoy endà metiigan da duu apiya di pa takà da
egdinegdineg. 14 Huenan di, neketuu dé diyà kenagda sa kagi i Nemula igsulat i
Isayas sa tegesugkow di egoh anay, guwaen di,

'Na, siini medoo etaw, apiya di pa takà da egdinegdineg, endà doo
metiigan da duu sa selepangan di.
Apiya di pa takà da eghahaa, endà ma hauwen da duu.
15 Enù ka metegas sa ulu da anì endà meketiig da,
owoy sinagpeng da sa telinga da anì endà mekedineg da,
owoy miglipedeng da anì endà mekehaa da.
Dodoo amuk ekedan da iya wé, metiigan da doo sa kagi ku,
owoy metuing ma sa pedu da diyà kenak owoy migtuu da ma diyà kenak,
owoy alukan ku ma kagda, guwaen i Nemula.'[w]

16 "Dodoo kiyu, neanggan yu temù ini egoh di enù ka nekeilag sa mata yu
owoy nekedineg ma sa telinga yu. 17 Taa yu, hih. Sa medoo tegesugkow i Nemula
owoy sa medoo etaw i Nemula ma egoh anay, ungayà da humaa hedem sa
eghauwen yu, dodoo endà dé nekehaa da. Ungayà da ma dumineg hedem sa
egdinegen yu, dodoo endà ma dé nekedineg da."

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Malkos 4:13-20; Lukas 8:11-15)

18 Agulé guwaen i Hésus, "Taa yu, hih, ini sa selepangan sa peligad
sa etaw egsawel benì. 19 Sa benì neketenà diyà dalan, iya lagà sa medoo

---

[w] **13:14-15** Basa ko Isayas 6:9-10

etaw egdineg daa uloy denu sa kedatù i Nemula dodoo endà netiigan
da duu. Agulé, egtebow Satanas i owoy egkedanan di sa kagi i Nemula
diyà sa pedu da anì endà mekepigtuu da. 20 Na, sa benì neketenà diyà sa
menipis tanà batuwen, iya lagà sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula
owoy neanggan dé sa pedu da egoh da egsakem. 21 Dodoo lagà endà duen
dalid di, enù ka endà melugay di sumabuh da migtuu amuk egkepelihay
da danà sa kepigtuu da sa kagi i Nemula. 22 Na, sa benì neketenà diyà
tanà sepiniten, iya lagà sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula, dodoo
lagà egkesilung sa kepigtuu da enù ka egkelakà da danà sa medoo langun
taman da owoy sa ungayà da pekawasà. Huenan di, endà mebaluy di sa
kebunga sa kepigtuu da. 23 Na, sa benì neketenà diyà sa mepion tanà, iya
lagà sa medoo etaw egdinegdineg sa kagi i Nemula owoy egketiigan da
ma. Mepion sa kebunga sa kepigtuu da, duen nekeuma telu pulù, duen
enem pulù, owoy duen magatus."

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Keluwen

24 Agulé egpeligad dema Hésus i, guwaen di, "Lagà ini i sa kedatù i
Nemula. Duen sa maama eghemula sa mepion benì diyà sa tinibah di.
25 Dodoo egoh sa sigep egoh sa medoo etaw migtudug, duen sa maama
kuntelà di mig-angay diyà iya wé tinibah di owoy igsawel di ma sa bunga
keluwen éhê egoh-egoh palay. Agulé miglikù dé. 26 Na, neseselengan da
egtubù sa mepion palay owoy sa keluwen. Dodoo egoh sa palay egbunga,
nehaa da sa medoo keluwen enù ka endà duen bunga di. 27 Agulé mig-
angay sa medoo egsugùsuguen sa épê tinibah diyà kenagdi, owoy eg-igsaan
da, guwaen da, 'O Datù, ngadan sa keduwan di sa medoo keluwen diyà
sa palay ko, enù ka mepion doo sa benì hinemula ké diyà sa tinibah ko?'
28 Agulé migsagbì sa épê di, guwaen di, 'Iya danà sa kuntelà ku.' Agulé mig-
igsà da, guwaen da, 'Enù di ya, baduten ké pa sa keluwen ataw ka endà?'
29 Dodoo migsagbì, guwaen di, 'Yoko pelà egbadut duu sa keluwen anì endà
ma mebadut sa palay hinemula ta. 30 Pemaen yu dé sa ketunas da ini egoh
di. Dodoo amuk meuma sa keketu ta, suguen ku sa medoo etaw egketu anì
muna da madut sa keluwen owoy begkesen da anì temteman da. Iya pelawà
kumetu da sa palay, owoy itagù da diyà sa dalesan taguan palay ku.' "

Ini Sa Duwa Balatan I Hésus Denu Sa Kedatù I Nemula
(Malkos 4:30-32; Lukas 13:18-21)

31 Egpeligad dema Hésus i, guwaen di, "Na, sa kedatù i Nemula, iya
lagà segebelahan dalem mustad hinemula sa maama diyà sa hemulaan
di. 32 Apiya di pa uman pa tukééy sa dalem di diyà sa medoo liyu benì,
uman pa kumedakel doo diyà sa medoo hinemula di amuk migtubù
dé. Tepengen di sa kehagtaw kayu owoy mekebaluy sumalag sa medoo
manuk diyà sa panga di."

33 Agulé, egpeligad dema Hésus i, guwaen di, “Lagà sa yis ipelenuk
epan sa kedatù i Nemula. Apiya di pa tigtu tukééy sa ig-amut sa bayi
diyà medoo temù tapung[x] amuk egbael epan, endà melugay di eglenuk
langun.”

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migpeligad
(Malkos 4:33-34)

34 Na, takà migtulù Hésus i denu sa kedatù i Nemula diyà sa medoo
etaw nesetipon danà sa medoo peligad tinulon di. Endà duen sa itulù di
kenagda liyu daa sa peligad di. 35 Huenan di, neketuu dé sa kagi tinulon
sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,

“Tumulù a diyà sa medoo etaw danà sa peligad.
Tulonen ku diyà kenagda sa kagi linidung edung egoh tanà
binaelan taman ini egoh di.”[y]

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Keluwen

36 Agulé, sinalidan i Hésus sa medoo etaw nesetipon owoy miggemow
diyà sa dalesan. Mig-unut sa medoo salu di kenagdi, owoy guwaen da,
“Tuloni ko kami, hih, sa selepangan sa peligad denu sa keluwen migtunas
diyà sa tinibah.”
37 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Aken i Kakay Langun sa etaw
mighemula sa mepion benì. 38 Iya sa tinibah sa tanà, owoy iya sa mepion
benì sa etaw mig-unut diyà sa kedatù i Nemula. Dodoo iya sa keluwen
di sa etaw mig-unut diyà si Satanas. 39 Iya sa medaet etaw mighemula
keluwen, si Satanas. Iya sa selepangan agdaw keketu da sa sabuhanan
agdaw, owoy iya sa egketu sa medoo egsugùsuguen i Nemula. 40 Tinipon
da sa keluwen anì ulowen da. Hediya ma sa mebaelan amuk meuma
sa sabuhanan agdaw. 41 Enù ka aken i Kakay Langun, peangayen ku sa
medoo egsugùsuguen ku anì kedanan da diyà sa kedatù ku sa langun
etaw tegebael salà owoy sa medoo etaw eg-enggat duma da diyà salà.
42 Agulé mekebuung da langun diyà sa apuy endà mepadeng dutu bayà
dò. Suminegaw da dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da tigtu
mepasangan. 43 Dodoo, sumenang lagà agdaw sa medoo metiengaw
etaw diyà sa kedatù i Nemula sa Emà da. Na, amuk mipedu yu egdineg,
penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu.”

Ini Sa Duwa Peligad I Hésus Denu Sa Tigtu Milagà

44 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen bulawan
tapay dé nekeluyung diyà sa kenà eghemula. Agulé, duen sa etaw

---

[x] **13:33** Mebaluy ma telu gesakug tapung amuk sa kedakel sakug da. Amuk telu gesakug da, meuma duwa pulù owoy lima kakilu tapung. [y] **13:35** Basa ko Isalem 78:2

nekehaa sa bulawan. Tigtu neanggan, dodoo linidung di dema owoy
miglikù. Agulé, dinagang di sa langun taman di anì egbeliyen di iya wé
hinemulaan.
45 “Lagà ini i ma sa kedatù i Nemula. Duen sa etaw tegebeli sa mepion
balangan pélas. 46 Agulé, hinaa di sa pélas tigtu milagà temù enù ka tigtu
metolol sa egoh-egoh di. Hê, mig-angay egdagang sa langun taman di anì
egbeliyen di iya wé pélas.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Puket

47 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i ma sa kedatù i Nemula. Duen
puket egnabuen diyà lanaw anì mekekuwa sa medoo balangan sedà.
48 Egoh sa puket nepenù sedà, inuwit etaw diyà sa mantadan kenà da
egpenuu anì hemilien da sa mepion sedà anì iawuh da dalem suladan,
dodoo ibuung da sa medaet sedà. 49 Hediya ma sa mebaelan sa etaw amuk
meuma sa sabuhanan agdaw, enù ka mangay sa medoo egsugùsuguen i
Nemula anì kuwaen da sa medaet etaw nekeamut diyà sa mepion etaw.
50 Agulé ibuung da sa medaet etaw diyà sa apuy endà mepadeng dutu
bayà dò. Suminegaw da dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da tigtu
mepasangan.”

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Tegetulù

51 Agulé mig-igsà Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Enù di ya,
netiigan yu pa ini i igtulù ku diyà keniyu?”
Guwaen da egsagbì, “Hoò, netiigan ké dé.”
52 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen sa tegetulù uledin neketiig sa
igtulù ku denu sa kedatù i Nemula, kagdi sa tigtu mekegaga tumulù
diyà sa medoo etaw, enù ka meketulù sa tapay tegudon owoy sa magtu
tegudon ma. Kagdi lagà sa etaw épê medoo langun taman diyà sa dalesan
di, duen sa tapay owoy duen ma sa magtu.”

Ini Sa Egoh Da Mig-eked Si Hésus Diyà Sa Tapay Menuwa Di
(Malkos 6:1-6; Lukas 4:16-30)

53 Na, egoh i Hésus neubus migtulù sa medoo peligad, miglegkang diyà
sa lanaw Galiliya 54 owoy miglikù diyà sa tapay menuwa di, Nasalét.
Agulé, migtulù diyà sa simbaan Hudiyu. Negaip sa medoo etaw migdineg
kenagdi, owoy guwaen da, “Ay, milantek sa ketulù di, owoy mepion
ma sa panduan binaelan di. 55 Dodoo netiigan ta kagdi doo sa anak sa
kalpintilu, owoy si Maliya doo sa inay di. Netiigan ta ma sa medoo hadi
di, si Santiyago owoy si Hosé owoy si Simon owoy si Hudas. 56 Owoy eg-
ugpà ma sa medoo tebay di diyà sa menuwa ta. Dodoo ngadan keduwan
di ya kéé langun ini i?” 57 Na, iya sa pesuwan di endà egpigtuu da diyà si
Hésus.

Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Sumalà dé sa tegesugkow i Nemula, eg-ekedan sa medoo duma di telehadi owoy sa medoo duma di diyà sa tigtu menuwa di, dodoo pigtuuwen polo sa medoo etaw diyà sa liyu menuwa.”

58 Na, iya sa pesuwan di endà iseg di medoo sa panduan binaelan i Hésus dahiya enù ka endà egpigtuu da.

Ini Sa Egoh I Huwan Nematay
(Malkos 6:14-29; Lukas 9:7-9)

14 1 Na, si Hélod sa Datù egsabà sa tanà Galiliya, migdineg denu sa medoo binaelan i Hésus. 2 Agulé, guwaen di diyà sa medoo egsuguen di, “Kagdi doo si Huwan Tegebautis mig-enaw kéen egoh di nematay. Iya pesuwan di ya dakel sa tunung di egbael panduan.”

3-4 Na, igpeimatay i Hélod Huwan i danà di migsigbolow si Hélod, guwaen di, “Migtipay ka dé sa uledin ta danà ko mig-agaw si Hélodiyas.” Na, si Hélodiyas sa sawa i Pilipi hadi i Hélod. Na, danà sa kesigbolow i Huwan, huenan di igpesigkem i Hélod kagdi owoy igpepolot di owoy binilanggu di ma. 5 Ungayà di hedem ipeimatay di, dodoo nelimedangan di sa medoo etaw Hudiyu enù ka guwaen da si Huwan sa tigtu tegesugkow i Nemula.

6 Na, egoh i Hélod migpista sa agdaw di miglesut, egdelayaw sa kenogon anak i Hélodiyas diyà sa taengan sa medoo etaw eglenged. Tigtu neanggan Hélod i, 7 huenan di, migpengibet diyà sa kenogon, guwaen di, “Sumalà dé sa egpegeniyen ko diyà kenak, ibegay ku diyà keniko.” 8 Agulé tinuu sa kenogon kagi sa inay di, huenan di, guwaen di diyà si Hélod, “Petagpedi ko sa ulu i Huwan Tegebautis owoy petoyowi ko diyà sa lampay, owoy peuwiti ko diyà kenak.”

9 Agulé tigtu nebukul sa pedu i Hélod. Dodoo danà di migpengibet owoy ungayà di ma endà mesigbolow di etaw eglenged kenagdi, huenan di, tinuu di sa igsasà sa kenogon. 10 Hê, igsugù di dé sa kepetagped sa ulu i Huwan dalem bilangguwan. 11 Agulé tinoyo da lampay sa ulu di, owoy igbegay da diyà sa kenogon, owoy inuwit di ma diyà sa inay di. 12 Agulé mig-angay sa medoo pasek i Huwan diyà sa bilangguwan, owoy kinuwa da sa lawa di enù ka ilebeng da. Agulé mig-angay da egtulon diyà si Hésus denu sa kinepatay i Huwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Malkos 6:30-44; Lukas 9:10-17; Huwan 6:1-14)

13 Na, egoh i Hésus migdineg denu sa kinepatay i Huwan, eglegkang dahiya owoy mig-edà kumpit eg-angay eglebù. Dodoo egoh sa medoo etaw neketiig sa inangayan i Hésus, miglohot da kenagdi. Eghemantad da daa kedu diyà sa menuwa da. 14 Agulé egoh i Hésus migtenà, hinaa

di sa melaweng etaw nesetipon dahiya. Nehiduwan di kagda temù owoy
binulungan di ma sa medoo eglinadu anì melikuan da.
15 Egoh di mahapun dé, mig-angay sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi,
owoy guwaen da, “Mahapun dé owoy mediyù dalesan siini kenà ta
nesetipon. Huenan di, peangay ko siini medoo etaw diyà sa medoo
menuwa anì meli da kaenen da.”
16 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko egpeipanaw duu kagda. Kiyu polo sa
megay kaenen da.”
17 Agulé guwaen da, “Duen diyà kenami lima getibulu daa tukééy epan
owoy duwa daa sedà nelegà.”
18 Agulé guwaen i Hésus, “Uwit yu diyà kenak.” 19 Agulé pinepenuu
di sa medoo etaw diyà sa keluwenluwen, owoy kinuwa di ma sa lima
getibulu epan owoy sa duwa sedà. Eglengag diyà langit owoy egsimbà
egpesalamat diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Agulé
kinebéngkebéng di sa epan, owoy igbegay di diyà sa salu di owoy tinukid
da egbegayan sa medoo etaw. 20 Hê, langun da migkaen owoy nebesug
da. Agulé, tinipoh sa salu di sa nesamà da egkaen sepulù owoy duwa pa
gesolok. 21 Duen kéen lima ngibu maama migkaen dahiya liyu sa batà
owoy bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Malkos 6:45-52; Huwan 6:16-21)

22 Agulé pineedà i Hésus sa medoo salu di diyà kumpit anì humuna da
mangay tanà dutu lanaw dò, enù ka egpelikuen di pelà sa melaweng etaw
nesetipon. 23 Agulé egoh da mig-ipanaw dé, sebaen i Hésus daen nesamà.
Agulé migtekedeg eg-angay egsimbà diyà sa mepokò getan. Egoh di
sumigep dé, dahiya pelawà diyà sa getan. 24 Dodoo neteliwadaan dé diyà
lanaw sa kumpit inedaan sa salu di, owoy egkepasangan da temù danà sa
dakel lambeg enù ka egkesungsung da sa meleges kelamag.
25 Egoh di buyu egsimag, mig-angay Hésus i diyà kenagda egbigkat
diyà sa kagpa't wayeg. 26 Dodoo egoh da mighaa kenagdi egbigkat diyà sa
kagpa't wayeg, tigtu nelimedangan sa medoo salu di. Eglesing da danà da
nelimedangan owoy guwaen da, “Busaw kéen.”
27 Petow dé mig-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Pebagel yu sa
pedu yu enù ka aken doo sa hinaa yu. Yoko egkelimedangan na.”
28 Agulé guwaen i Pidelu, “O Datù, amuk tuu kuna iya wé, pebigkat ko
aken diyà sa kagpa't wayeg mangay a diyà keniko.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Angay ka dé dini.”
Hê, miglaun Pidelu i diyà kumpit owoy egbigkat ma diyà kagpa't
wayeg eg-angay diyà kenagdi. 30 Dodoo egoh di migtugedam sa meleges
kelamag, nelimedangan owoy buyu dé egkeeled diyà wayeg. Mig-umow,
guwaen di, “O Datù, aluki ko aken.”

31 Agulé mesiyapat sinabaan i Hésus, guwaen di, “Maen di ya tukééy
daa sa kepigtuu ko diyà kenak? Maen di ya egkeduwa sa pedu ko
egpigtuu?”
32 Hê, egoh da mig-edà diyà kumpit, migsabuh dé sa kelamag. 33 Agulé
eg-oloen sa medoo salu di diyà kumpit Hésus i, guwaen da, “Tigtu tuu
kuna sa Anak i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Génésalét
(Malkos 6:53-56)

34 Na, egoh da migkatin dé sa lanaw, migdunggù da si Hésus diyà
sa tanà Génésalét. 35 Agulé kinilala sa medoo etaw Génésalét Hésus i,
huenan di, igsugkow da diyà sa medoo medapag menuwa anì meuwit sa
langun etaw eglinadu diyà kenagdi. 36 Agulé, migpegeni da diyà kenagdi
amuk mebaluy amisen daa sa etaw eglinadu sa pelingping ginis di. Hê,
nelikuan dé sa langun etaw nekeamis.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Adat Sa Tupù Da
(Malkos 7:1-23)

15 1 Na, duen etaw Palasiyu owoy etaw tegetulù uledin igsugkow i
Mosis mig-angay da diyà si Hésus kedu Hélusalém dò. Mig-igsà
da, 2 guwaen da, “Maen di ya egtipay sa medoo pasek ko sa adat sa tupù
ta danà da endà egpegusê amuk kumaen da?”
3 Agulé guwaen i Hésus, “Na kiyu, egtipay yu ma doo sa uledin
i Nemula danà yu mig-iling sa adat sa tupù yu. 4 Igsugù i Nemula,
guwaen di ‘Adati yu sa emà yu owoy sa inay yu.’ Owoy igsugù di ma,
‘Meimatayan sa etaw egpeumàumà sa emà di ataw ka sa inay di.’[z]
5 Dodoo sa niyu itulù, mepion amuk endà tabangan sa etaw sa inay di
owoy sa emà di amuk guwaen di, ‘Igbegay ku dé diyà si Nemula siini
itabang ku hedem keniyu.’ 6 Dodoo danà yu mig-unut diyà iya wé adat
yu, ininiyugan yu dé sa kagi i Nemula denu sa keadat etaw sa lukes di.
7 Ay, neakalan yu kiyu i, enù ka guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Tigtu
tuu sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa tegesugkow di egoh anay denu
keniyu, guwaen di,

8 ‘Siini medoo etaw, ebà daa sa ig-adat da kenak,
dodoo endà egpigtuu sa pedu da diyà kenak.
9 Huenan di, endà duen sa untung sa kesimbà da diyà kenak
enù ka beken kedu kenak sa uledin igtulù da,
dodoo danà sa penemdem etaw daa sa itulù da.’[a] ”

10 Agulé, inumow i Hésus sa medoo etaw nesetipon dahiya anì
dumapag da diyà kenagdi. Guwaen di, “Dinegdineg yu, hih, anì metiigan

---

[z] **15:4** Basa ko Éksodo 20:12; 21:17 [a] **15:8-9** Basa ko Isayas 29:13

yu ini i. 11 Endà mesalà sa etaw danà sa igsungit di diyà sa ebà di, dodoo
mesalà polo sa etaw danà sa kagi di medaet eglesut diyà sa ebà di."
12 Agulé migdapag sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi, owoy guwaen da,
"Netiigan ko pa atu egbulit dé sa medoo Palasiyu danà iya wé inikagi ko?"
13 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Mebadut doo sa medoo endà hinemula
i Emà ku duu diyà langit. 14 Huenan di, pemaen yu dé sa medoo Palasiyu,
enù ka lagà da langap eg-agak sa duma da langap. Dodoo endà mekeagak
sa langap sa duma di langap, enù ka menabù da langun diyà sa medalem
tosong diyà tanà."
15 Agulé guwaen i Pidelu, "Selepang ko diyà kenami sa peligad ko."
16 Guwaen i Hésus, "Negaip a enù ka lagà yu sa medoo liyu etaw endà
pa egpeketiig. 17 Maen di ya endà pa metiigan yu ini i? Sumalà dé sa
kaenen igsungit etaw diyà sa ebà di, egdalem daa diyà sa getek di, agulé
eglesut dema diyà sa lawa di. 18 Dodoo amuk medaet sa kagi eglesut diyà
sa ebà di, iya danà sa pedu di medaet, owoy iya sa kenà di mesalà diyà si
Nemula. 19 Enù ka sa pedu etaw sa linegkangan sa medaet penemdem di,
owoy sa keseuma da lawa di sa etaw beken sawa di, owoy sa keimatay di,
owoy sa kebigà di, owoy sa kepenakaw di, owoy sa kebutbut di owoy sa
kesumbung di duma di. 20 Mesalà sa etaw danà iya wé medaet egbaelan
di, dodoo endà mesalà di amuk endà egpegusê di egkaen."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Etaw TegeKanan
(Malkos 7:24-30)

21 Agulé, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-angay diyà sa uwang tanà
medapag diyà sa menuwa Tilo owoy menuwa Sidon. 22 Duen sa bayi eg-ugpà
dahiya sa etaw tegeKanan beken etaw Hudiyu. Mig-angay diyà si Hésus,
owoy egpetaled eg-ikagi, guwaen di, "O Datù, tugod i Dabid, hiduwi ko
aken, enù ka egkepasangan temù sa anak ku bayi danà di linahuk busaw."
23 Dodoo endà egsagipaen i Hésus duu. Agulé, migpedapag sa medoo
salu di diyà kenagdi, owoy egpegeni da, guwaen da, "Hemagawi ko iya
wé bayi, enù ka takaan di kita eglohot owoy takà eg-umow."
24 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Pineangay i Nemula aken anì
tabangan ku sa medoo tugod i Islaél enù ka lagà da sa medoo kebilibili
netelas."
25 Dodoo migpedapag sa bayi diyà si Hésus, owoy migligkued diyà sa
taengan di owoy guwaen di, "O Datù, tabangi ko aken."
26 Agulé, egpeligad Hésus i anì metiigan sa bayi sa medoo etaw Hudiyu
daa sa tabangan di. Guwaen di, "Endà mepion di amuk pekawen ta sa
kaenen sa batà anì ibegay ta diyà sa tuyang."
27 Agulé guwaen sa bayi, "O Datù, tuu iya wé. Dodoo mebaluy doo
amuk kumaen sa tuyang sa kaenen nelemet kedu diyà sa lamisan sa épê
da."

28 Agulé, guwaen i Hésus egsagbì, “O Okon, tigtu dakel sa kesalig ko
diyà kenak. Huenan di, ibegay ku diyà keniko sa egpegeniyen ko.” Hê,
petow dé nelikuan sa anak di bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw

29 Na, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-ipanaw eghemantad diyà sa
mantadan Lanaw Galiliya. Agulé egtekedeg diyà sa getan owoy egpenuu
dahiya. 30 Agulé medoo temù sa etaw mig-angay diyà kenagdi eg-uwit sa etaw
eglinadu. Duen etaw pikat, duen ma nesadil, duen ma langap, duen ma buneg,
owoy duen ma sa medoo eglinadu. Itenà da kagda diyà sa taengan i Hésus
owoy egbulungan di kagda langun. 31 Agulé, tigtu negaip sa medoo etaw
mighaa iya wé, enù ka nekeikagi dé sa etaw buneg, owoy nelikuan ma dé sa
etaw nesadil, owoy nekebigkat ma dé sa pikat, owoy mig-ilag ma dé sa langap.
Huenan di, eg-oloen da Nemula i, sa Nemula egsaligan sa medoo tegeIslaél.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Epat Ngibu Etaw
(Malkos 8:1-10)

32 Agulé, sinetipon i Hésus sa medoo salu di, owoy guwaen di,
“Egkehiduwan ku siini medoo etaw dahini, enù ka telu agdaw dé sa
lugay da eg-unut-unut diyà kenak, owoy endà ma dé duen kaenen da.
Endà mepion di amuk pelikuen ku kagda amuk egpeketues da enù ka
kumelenek da mipanaw.”
33 Agulé guwaen sa salu di, “Diyà ki sa melabel tanà mediyù dalesan,
owoy endà duen sa kenà ta kumuwa kaenen anì pekaenen ta siini medoo
etaw enù ka medoo da temù.”
34 Agulé mig-igsà Hésus i, guwaen di, “Pila sa kedoo epan diyà keniyu?”
Guwaen da migsagbì, “Duen diyà kenami sa pitu getibulu daa epan
owoy duen ma sa tukééy sedà anan diisek.”
35 Agulé, pinepenuu i Hésus sa medoo etaw diyà tanà. 36 Agulé, kinuwa di
sa pitu getibulu epan owoy sa tukééy sedà, owoy egsimbà egpesalamat diyà
si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Kinebéngkebéng di owoy
igbegay di diyà sa medoo salu di, owoy tinukid da egbegayan sa langun etaw
nesetipon. 37 Hê, langun da migkaen owoy nebesug da dé. Agulé tinipoh sa
salu di sa nesamà da egkaen pitu pa gesolok. 38 Na, duen dahiya epat ngibu
maama migkaen, liyu sa medoo bayi owoy sa medoo batà.
39 Agulé egpeipanawen i Hésus sa medoo etaw, owoy mig-edà kumpit
Hésus i eg-angay dutu uwang menuwa Magadan dò.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Etaw Endà Egpigtuu
(Malkos 8:11-13; Lukas 12:54-56)

16 1 Na, duen etaw Palasiyu owoy etaw Sadusiyu mig-angay da diyà
si Hésus anì tepengan da. Huenan di, mig-igsà da panduan diyà

kenagdi anì metiigan da gaa kagdi sa pineangay i Nemula diyà tanà.
2 Dodoo guwaen i Hésus, “Amuk melalegà sa langit egoh agdaw eg-eled,
guwaen yu, ‘Umagdaw simag.’ 3 Diya ma amuk melalegà sa langit magtu
kesimag owoy hauwen yu ma sa dakel alung, guwaen yu, ‘Mudan igkani.’
Neketiig yu doo sa medoo tandà diyà langit, dodoo endà metiigan yu
duu sa tandà eghauwen yu ini egoh di. 4 Medeumà siini medoo etaw eg-
ugpà diyà tanà ini egoh di owoy ininiyugan da Nemula i, enù ka endà
egpigtuu da gaa amuk endà hauwen da duu sa dakel panduan. Eg-igsaen
yu sa panduan, dodoo endà duen panduan ibegay i Nemula liyu daa sa
panduan diyà si Honas egoh anay.” Agulé sinalidan i Hésus kagda.

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Umiling Da Sa Adat Palasiyu
(Malkos 8:14-21)

5 Na, egkatin sa medoo salu i Hésus tanà dutu sa lanaw, dodoo endà
duen sa epan inuwit da enù ka nelipengan da. 6 Agulé, migpeligad Hésus
i, guwaen di, “Tulik yu, hih, anì mekeiwod yu sa ipelenuk epan sa etaw
Palasiyu owoy etaw Sadusiyu.”
7 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa peligad tinulon i
Hésus, huenan di egseolomoy da, guwaen da, “Iya sa inikagi di enù ka
endà duen sa epan inuwit ta.”
8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, owoy guwaen di, “Ay,
tukééy daa sa kepigtuu yu diyà kenak. Maen di ya egseolomen yu sa
egoh yu endà mig-uwit epan? 9 Negaip a keniyu, enù ka endà pa netiigan
yu duu sa egkebaelan ku. Nelipengan yu kéen sa lima getibulu daa epan
igpekaen ku diyà sa lima ngibu etaw owoy sa medoo solok pinenù yu sa
nesamà ta migkaen. 10 Nelipengan yu ma kéen sa pitu getibulu daa epan
igpekaen ku diyà sa epat ngibu etaw owoy sa medoo solok pinenù yu
sa nesamà ta migkaen. 11 Negaip a keniyu, enù ka endà pa netiigan yu
duu beken tigtu epan sa selepangan sa inikagi ku giina. Tulik yu polo
anì mekeiwod yu sa lagà ipelenuk epan sa etaw Palasiyu owoy etaw
Sadusiyu.”
12 Agulé, netiigan sa medoo salu di beken tigtu ipelenuk epan sa
ipeiwod di kenagda, dodoo sa ketulù etaw Palasiyu owoy etaw Sadusiyu
polo.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Malkos 8:27-30; Lukas 9:18-21)

13 Na, mig-angay Hésus i diyà sa tanà nesakupan sa menuwa Sisaliya
Pilipos. Egoh da migtebow, eg-igsaan di sa medoo salu di, guwaen di,
“Ngadan di etaw a gaa, aken i Kakay Langun, guwaen sa medoo etaw?”
14 Migsagbì da, guwaen da, “Duen etaw guwaen da dò si Huwan
Tegebautis ka gaa, owoy duen ma etaw guwaen da dò si Iliyas ka gaa,

ataw ka si Hilimiyas ka gaa, ataw ka sa sebaen ma tegesugkow i Nemula
egoh anay kuna i.”
15 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa kagi yu denu
kenak?”
16 Migsagbì Simon Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Kelistu sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula. Kuna sa Anak sa Tigtu Nemula melalù taman melugay.”
17 Agulé guwaen i Hésus, “O Simon, anak i Honas, binagian ka, enù
ka beken etaw daa diyà tanà sa egpetiig keniko aken sa Anak i Nemula,
dodoo si Emà ku diyà langit polo sa egtulon keniko denu kenak. 18 Taa
ko ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. O Pidelu, eggelalen ku kuna batu
enù ka lagà ketegas batu sa kepigtuu ko diyà kenak, owoy lagà siini batu
sa petigdegan ku simbaan ku éhê sa medoo etaw egpigtuu. Apiya di pa
mepelihay sa etaw ku taman meimatayan da, endà doo meatuwan da.
19 Kuna sa egbegayan ku egkegaga lagà ka egsabà gunsì anì meukaan
sa kedatù i Nemula diyà langit. Huenan di, amuk duen sa eghawidan
ko diyà tanà, iya ma sa mehawidan dutu langit dò. Owoy amuk duen sa
pandayaen ko diyà tanà, iya ma sa mepandayà dutu langit dò.”
20 Agulé, tigtu hinawidan i Hésus sa medoo salu di anì endà tulonen da
duu diyà etaw kagdi si Mésayas sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Ketamanan Di
(Malkos 8:31-33; Lukas 9:22)

21 Na, egoh iya, mig-edung Hésus i egtulon diyà sa medoo salu di denu
sa ketamanan di. Guwaen di, “Mekeangay a dutu Hélusalém dò. Medoo
sa kelikutan ku dutu danà sa medoo kaunutan etaw Hudiyu owoy sa
medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i
Mosis. Imatayan da aken, dodoo umenaw a mendaa diyà sa ketelu di
agdaw.”
22 Agulé, inuwit i Pidelu Hésus i egtangkà owoy eghawidan di, guwaen
di, “O Datù, endà mebaelan ko iya wé hedem danà i Nemula.”
23 Agulé migpelikù eg-isalu Hésus i diyà si Pidelu, owoy guwaen di,
“Yaka egdahiya ya. Lagà ka si Satanas enù ka begayan ko aken hedem
salà. Beken kedu si Nemula iya wé ungayà ko, dodoo kedu diyà etaw
daa.”

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Malkos 8:34–9:1; Lukas 9:23-27)

24 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Amuk iya sa pedu sa
sebaen etaw umunut-unut diyà kenak, meekedan di sa hagdi ungayà owoy
sakemen di sa naken. Lagà metiang di ma sa bugsud kenà di mematay,
enù ka uman agdaw metigkelan di sa kelikutan di danà di egpangunut
sa igsugù ku. Owoy tigtu mekeunut-unut ma diyà kenak. 25 Huenan di,

sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà kenak enù ka egpekihagtay, iya
polo sa etaw mematay. Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay
anì umunut-unut diyà kenak, iya polo sa etaw kumelalù taman melugay.
26 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung mekuwa etaw diyà sa
medoo langun taman di diyà tanà. Apiya di pa mekuwa di sa langun,
mekesugsug doo enù ka endà duen sa mekesambì di anì melalù taman
melugay. 27 Na, aken sa Kakay Langun, amuk pelikù a dini unutan a sa
medoo egsugùsuguen ku kedu langit owoy sumenang a danà sa senang i
Emà ku. Amuk meuma sa agdaw ku pelikù, ibegay ku diyà sa langun etaw
sa untung nesugat diyà sa binaelan da. 28 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Duen duma etaw dahini ini egoh di endà pa mematay da taman
endà hauwen da duu sa ketebow sa Kakay Langun egoh di kumedatù."

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Malkos 9:2-13; Lukas 9:28-36)

17 1 Na, egoh di neuma enem agdaw, inuwit i Hésus Pidelu i owoy
si Santiyago owoy si Huwan hadi di. Egtekedeg da diyà sa
mehagtaw getan kenà da eglebù. 2 Agulé, egoh da eghahaa si Hésus,
nepelumanan sa palas di egsenang lagà sa agdaw, owoy migkebulà temù
sa ginis di enù ka tigtu egsenang. 3 Hê, hinaa da ma dahiya Mosis i owoy
si Iliyas[b] egseolomoy da si Hésus. 4 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus,
guwaen di, "O Datù, mepion doo enù ka dahini ké. Amuk meiyap ka,
mael a telu lawì dini, sebaen niko, sebaen si Mosis, sebaen si Iliyas."
5 Egoh i Pidelu telibubu eg-ikagi iya wé, hê tinenaan da gaeb egsenang.
Agulé, duen sa eg-ikagi kedu dalem sa gaeb, guwaen di, "Ini sa anak ku
eghiduwan ku owoy tigtu a netuuwan diyà kenagdi. Dinegdineg yu dé
diyà kenagdi."
6 Egoh sa salu di migdineg iya wé, nekelagkeb da enù ka tigtu da
nelimedangan. 7 Agulé inangay i Hésus kagda eg-amis, owoy guwaen di,
"Tigdeg yu dé. Yoko egkelimedangan na." 8 Hê, egoh da egtengang, iya
daa sa hinaa da dahiya si Hésus.
9 Na, egoh da eglungel kedu diyà sa getan, hinawidan i Hésus kagda,
guwaen di, "Yoko egtulon duu diyà etaw sa hinaa yu taman endà
meenaw sa Kakay Langun egoh di mematay."
10 Agulé eg-igsà sa medoo salu di, guwaen da, "Amuk hediya, maen
di ya atu inikagi sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis, muna gaa
Iliyas i tumebow diyà sa ketebow sa Tigtu Datù sinugù i Nemula?"
11 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tuu ini i. Muna Iliyas i tumebow anì
abungan di sa ukitan i Datù tumebow. 12 Dodoo eg-ikagiyen ku ini i diyà

---

[b] **17:3** Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

keniyu. Migtebow dé Iliyas i, dodoo endà egkilalaen sa medoo ulu-ulu
kagdi i. Pinelihay da polo danà sa hagda ungayà. Hediya ma aken i
Kakay Langun, mepelihay a ma danà da.”
13 Agulé, netiigan da dé si Iliyas doo sa pinegulepengan di si Huwan
Tegebautis.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Malkos 9:14-29; Lukas 9:37-43a)

14 Na, egoh da miglungel dé, netebowon da sa medoo etaw. Duen
maama dahiya mig-angay egdapag diyà si Hésus owoy egligkued diyà
sa taengan di. 15 Guwaen di, “O Datù, hiduwi ko sa anak ku maama.
Egbeketketen danà di linahuk busaw owoy egkepasangan temù enù ka
takà egpekesunù diyà apuy owoy egkeeled diyà wayeg. 16 Inuwit ku ma
diyà sa medoo salu ko anì bulungan da hedem, dodoo endà egkegaga da
duu.”
17 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Ay, kiyu i medoo etaw ini egoh
di, ngahàngahà yu temù owoy tigtu yu endà egsalig diyà kenak. Huenan
di, egkesemek a dé eg-ugpà diyà keniyu, owoy buyu a dé egtalawen danà
sa endà kepigtuu yu. Na, uwit ko dini sa anak ko.” 18 Agulé, hinawidan i
Hésus sa busaw owoy miglesut ma dé. Hê, petow dé nelikuan sa batà.
19 Agulé, egoh da i Hésus eglebù, eg-igsà da diyà kenagdi, guwaen da,
“Maen di ya endà negaga ké duu eghemaga sa busaw diyà sa batà?”
20 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà megaga yu duu enù ka tukééy
pelà sa kepigtuu yu. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya di pa
tukééy daa sa kepigtuu yu diyà kenak lagà tukééy dalem mustad, dakel
doo sa megaga yu. Upama amuk suguen yu siini getan pehalì daedò é,
mangunut doo diyà sa kagi yu. Enù ka sumalà dé sa baelan yu, megaga
yu langun. 21 [Dodoo siini balangan busaw, endà mehemagawan da amuk
endà tigtu yu sumimbà diyà si Nemula owoy amuk endà peulanen yu duu
sa kekaen yu.]”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Malkos 9:30-32; Lukas 9:43b-45)

22 Na, egoh da nesetipon diyà sa uwang Galiliya, mig-ikagi Hésus i
diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Aken i Kakay Langun, buyu a dé
mekebegay diyà sa medoo liyu etaw 23 anì imatayan da aken, dodoo
meenaw a mendaa diyà sa ketelu di agdaw.”
Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da nebukul temù.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbegay Pilak Diyà Sa Dalesan I Nemula

24 Na, egoh da migtebow diyà sa menuwa Kapelenaum, duen etaw
dahiya eg-etuk sa ibegay etaw Hudiyu diyà sa Dalesan i Nemula diyà

Hélusalém. Eg-igsaan da Pidelu i, guwaen da, “Enù di ya, mekebegay pa
sa mistelu yu sa pilak eg-etuken ké ibegay diyà sa Dalesan i Nemula?”
25 Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Hoò, megay doo.”
Agulé egoh di miggemow diyà sa dalesan, egoh i Pidelu endà pa
eg-ikagi, eg-igsaan i Hésus kagdi, guwaen di, “O Simon, ngadan sa
penemdem ko denu ini i? Ngadan tayu di etaw mekebegay pilak diyà sa
datù diyà tanà, ataw ka sa tigtu duma di iling ka sa liyu etaw?”
26 Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Sa medoo liyu etaw daa sa
mekebegay.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà mekebegay sa medoo tigtu
duma di. 27 Dodoo endà mepion di amuk bulitan sa medoo tegeetuk pilak
kita, huenan di angay ka duli lanaw dò owoy hauwen ko doo sa pilak
diyà sa ebà sa sedà muna mekuwa ko. Mekeenget doo iya wé diyà sa
mekebegay ta diyà sa Dalesan i Nemula, enù ka duwa ki. Uwit ko owoy
begayi ko dé diyà sa tegeetuk.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kedatù I Nemula
(Malkos 9:33-37; Lukas 9:46-48)

18 1 Na egoh iya, mig-angay eg-igsà sa medoo salu i Hésus diyà
kenagdi, guwaen da, “Ngadan tayu di etaw sa dakel diyà sa
medoo etaw eg-unut diyà sa kedatù i Nemula?”
2 Agulé, inumow i Hésus sa batà owoy pinetigdeg di diyà sa taengan sa
medoo salu di. 3 Guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà
mekeunut yu diyà sa kedatù i Nemula amuk endà pelumanan yu duu sa
pedu yu anì mekeiling yu batà sa keunut yu diyà kenak. 4 Enù ka sa etaw
egpetukééyen di kagdi iling siini batà, iya polo sa dakel etaw diyà sa
kedatù i Nemula. 5 Owoy sumalà dé sa etaw miadat sa etaw ku éhê siini
batà danà di etaw ku, meadatan di ma aken i danà iya wé egbaelan di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Eg-enggat Diyà Salà
(Malkos 9:42-48; Lukas 17:1-2)

6 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen sa etaw eg-enggat diyà salà
sa etaw ku egpigtuu éhê siini batà, iya sa etaw tigtu mepigtamayan i
Nemula. Adi-adi pa amuk tagkesan dakel batu diyà lieg di anì meeled
diyà dagat. 7 Mepasangan sa medoo etaw diyà tanà enù ka duen sa
egbegay salà diyà kenagda. Duen doo sa takà egbegay salà diyà etaw,
dodoo tigtu mepigtamayan sa etaw eg-enggat sa duma di egbael salà.
8 “Upama, amuk meenggat yu diyà salà danà sa belad yu ataw ka sa
lisen yu, tagped yu owoy buungi yu ma dé enù ka uman pa mepion sa
egoh yu melalù taman melugay apiya di pa neputuk sa belad yu ataw ka
lisen yu diyà sa egoh yu épê duwa belad ataw ka duwa lisen mekeangay
diyà sa lanaw apuy endà mepadeng. 9 Hediya ma, amuk meenggat yu diyà

salà danà sa mata yu, lesò yu owoy buungi yu ma dé enù ka uman pa
mepion sa egoh yu melalù apiya di pa sebaen daa sa mata yu diyà sa egoh
yu épê duwa mata mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
10 "Hahaa yu, anì endà eg-ekedan yu duu sa tukééy etaw ku lagà
siini batà. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, kagda sa egtulikan sa
medoo egsugùsuguen i Nemula duma i Emà ku diyà langit. 11 [Na, ini
sa pesuwan di mig-angay sa Kakay Langun diyà tanà anì mealukan sa
medoo etaw egpekesugsug.]"

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebilibili Netelas
(Lukas 15:3-7)

12 Agulé guwaen i Hésus, "Upama, duen sa etaw diyà keniyu épê magatus
kebilibili. Amuk netelas sa sebaen kebilibili di, salidan di sa siyow pulù owoy
siyow egtabtab diyà getan, owoy eg-angayen di eglagbet sa sebaen netelas
taman endà hauwen di duu. 13 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk
hinaa di sa sebaen netelas, tigtu meanggan sa pedu di danà di mighaa. Uman
pa sa kekeanggan di danà di mighaa sa sebaen diyà sa kekeanggan di diyà sa
siyow pulù owoy siyow endà netelas. 14 Hediya ma sa Emà ta diyà langit, enù ka
ungayà di endà duen etaw mekesugsug apiya sebaen daa tukééy etaw di."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Duma Da Nesalà

15 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk duen duma ko egpigtuu egbael salà diyà
keniko, angay ko tulon diyà kenagdi sa medaet binaelan di, dodoo lebù yu
daa egseolomoy. Agulé, amuk eg-ekedan di sa salà di, egbuligan ko dé kagdi i
egpepigtuu. 16 Dodoo amuk endà egpigtuu di diyà sa kagi ko, peunut ko sa duma
etaw, iling ka sebaen etaw ataw ka duwa, owoy pelikù yu dema diyà kenagdi anì
dumuen duwa etaw ataw ka telu egpetuu sa kagi ko diyà kenagdi. 17 Agulé, amuk
endà egpigtuu di diyà keniyu, tulon ko dé diyà sa umpungan i Hésus. Agulé
amuk endà pa egpigtuu di diyà sa kaunutan sa umpungan i Hésus, yoko eg-unut
duu enù ka kagdi dé lagà etaw tegebael salà endà egpigtuu diyà si Nemula.
18 "Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen sa eghawidan
yu diyà tanà, iya ma sa mehawidan dutu langit dò. Owoy amuk duen sa
egpandayaen yu diyà tanà, iya ma sa mepandayà dutu langit dò.
19 "Ini ma sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duwa yu daa dahini diyà tanà
owoy neseunut sa pedu yu denu sa isimbà yu, mebegayan yu doo i Emà ku diyà
langit sa egpegeniyen yu. 20 Enù ka amuk duwa yu daa nesetipon ataw ka telu yu
anì sumimbà yu diyà kenak, dahiya a ma doo diyà keniyu."

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Etaw Endà Egpeuloy Diyà Sa Duma Di

21 Agulé, migpedapag Pidelu i diyà si Hésus owoy guwaen di, "O Datù,
amuk takà egkesalà sa etaw diyà kenak, pila gulê ipeuloy ku sa salà di?
Enget pa amuk pitu gulê?"

22 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà. Beken pitu gulê daa,
dodoo takà ko peuloyi polo kenagdi, apiya taman pitu pulù gulê anan
tigpituway. 23 Enù ka lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen sa datù ungayà
di eg-etuk sa utang sa medoo etaw di. 24 Egoh di mig-edung eg-etuk,
inuwit da diyà kenagdi sa etaw épê dakel utang danà di migsagbay ngibu-
ngibuwan pilak. 25 Dodoo endà pa egpekebayad di sa utang di, huenan
di igsugù sa datù anì meudipen da lapeg sa sawa di owoy sa medoo anak
di owoy medagang ma sa langun taman da anì bayadan di sa utang di.
26 Dodoo migligkued sa etaw diyà sa taengan sa datù, owoy egpegeni,
guwaen di, ‘O Datù, angat-angat ka pelà, hih, enù ka impasan ku sa
langun utang ku diyà keniko.’ 27 Agulé, igpeuloy dé sa datù sa langun
utang di danà sa kehidu di kenagdi, owoy linengaan di ma kagdi i.
28 “Agulé egoh sa maama miglegkang dahiya, nesiegungan di diyà dalan sa
sebaen duma di nekeutang tukééy daa pilak diyà kenagdi. Hê, egpelengen di
kagdi, owoy guwaen di, ‘Bayadi ko dé sa utang ko kenak.’ 29 Agulé, egligkued
diyà sa taengan di, owoy egpegeni, guwaen di, ‘O Akay, angat-angat ka pelà,
hih, enù ka impasan ku sa langun utang ku diyà keniko.’ 30 Dodoo eg-eked
siedò etaw, owoy ipebilanggu di polo kagdi taman endà mekebayad di. 31 Na,
egoh sa medoo duma di neketiig iya wé, tigtu nebukul sa pedu da. Agulé,
mig-angay da egtulon diyà sa datù sa langun binaelan di. 32 Hê, igpeangay
sa datù iya wé etaw, owoy guwaen di, ‘Dupang ka kuna i etaw. Egoh ko
migpegeni diyà kenak, igpeuloy ku dé diyà keniko sa langun utang ko.
33 Maen di ya endà ma egkehiduwan ko sa duma ko éhê mendaa sa kehidu
ku keniko?’ 34 Agulé, tigtu egbulitan sa datù kagdi i owoy ipebilanggu di anì
mepigtamayan taman endà mebayadan di duu sa langun utang di.”
35 Agulé guwaen i Hésus, “Hediya ma sa baelan i Emà ku Nemula diyà
keniyu amuk endà tigtu yu duu ipeuloy sa salà sa duma yu.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keeked Etaw Sa Sawa Di
(Malkos 10:1-12)

19 1 Na, egoh i Hésus neubus migtulù iya wé, eglegkang diyà sa
uwang Galiliya owoy eg-angay tanà dutu lawa't Holdan diyà
sa uwang Hudiya. 2 Eg-unut ma sa melaweng etaw diyà kenagdi owoy
egbulungan di ma sa langun etaw eglinadu dahiya.
3 Na, duen etaw Palasiyu mig-angay diyà si Hésus enù ka eglagbeten
da sa kagi di neketipay sa uledin. Eg-igsà da, guwaen da, “Enù di ya,
meketipay pa sa etaw diyà sa uledin ta amuk eg-ekedan di sa sawa di
apiya endà duen sa medaet binaelan di?”
4 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa sa kagi
i Nemula igpesulat. Egoh i Nemula migbael sa langun taman egoh anay,
binaelan di sa sebaen maama owoy sa sebaen bayi. 5 Ini sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,

‘Iya maen di ya mesalidan sa maama sa emà di owoy sa inay di
owoy mekeugpà dé diyà sa sawa di
enù ka lagà sebaen etaw da daa.’[c]
6 Na, endà dé duwa sa etaw telesawa, dodoo nesesebaen da dé. Huenan
di, endà mepion di amuk mesepalak sa etaw telesawa enù ka nesesebaen
da dé danà i Nemula.”
7 Agulé, eg-igsaan dema sa medoo Palasiyu, guwaen da, “Amuk endà
mebaluy di iya wé, ngadan sa pesuwan di igsugù i Mosis egoh anay
dumuen sa igsulat ibegay sa maama diyà sa sawa di anì tandaan di sa
keeked di egoh di eghemaga kenagdi?”
8 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa igtulù i Mosis mebaluy
ekedan yu sa sawa yu, enù ka netiigan di metegas sa ulu yu. Dodoo egoh
anay egoh i Nemula migbael sa etaw, endà mebaluy di ekedan sa etaw sa
sawa di. 9 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk eg-ekedan sa maama
sa sawa di endà migbigà, egbigà doo amuk sawaen di sa sebaen bayi.”
10 Agulé guwaen sa medoo salu di, “Amuk iya sa kelikutan sa etaw épê
sawa, uman pa mepion hedem amuk endà dé sumawa di.”
11 Agulé guwaen i Hésus, “Beken sa langun etaw sa endà sumawa, dodoo
sa etaw hinemilì i Nemula daa sa endà sumawa. 12 Enù ka endà nesetepeng
di sa pesuwan di endà sumawa sa etaw. Duen etaw endà sumawa enù ka
duen sa kulang da egoh da miglesut. Owoy duen ma etaw endà sumawa
enù ka kinapun da. Owoy duen ma etaw endà sumawa anì endà mealang
da egtulù denu sa kedatù i Nemula. Amuk kuna sa etaw hinemilì i Nemula
anì endà sumawa ka, pangunut ka dé diyà sa igsugù di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Malkos 10:13-16; Lukas 18:15-17)

13 Na, duen medoo etaw mig-uwit sa medoo anak da diyà si Hésus anì
sabaan di kagda anì isimbà di. Dodoo eghawidan sa medoo salu di kagda.
14 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa salu di, “Pandayà yu dé sa medoo batà
mangay diyà kenak. Yoko eghawid duu, enù ka iya sa etaw mekeunut
diyà sa kedatù i Nemula sa medoo etaw egpekeiling pedu batà.”
15 Agulé, sinabaan i Hésus sa medoo batà owoy isimbà di kagda. Agulé,
miglegkang dema dahiya.

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Mebaelan Sa Kawasà Maama Anì Melalù
(Malkos 10:17-31; Lukas 18:18-30)

16 Na, duen sa maama mig-angay eg-igsà diyà si Hésus, guwaen di, “O
Mistelu, ngadan sa mepion baelan ku anì dumuen lalù ku endà meelut
di?”

---

[c] **19:5** Basa ko Génesis 2:24

17 Guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-igsaen ko diyà kenak sa mepion
egbaelan ko? Endà duen sa etaw mepion liyu daa si Nemula. Dodoo amuk
ungayà ko melalù ka taman melugay, pangunuti ko sa uledin i Nemula.”
18 Agulé, eg-igsà dema sa maama, guwaen di, “Ngadan tayu sa uledin
pangunutan ku?”
Agulé guwaen i Hésus, “Iya sa uledin di, yoko eg-imatay ya etaw, owoy
yoko egbigà ya, owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egbutbut ta egtipu
sa duma yu, 19 owoy adati yu sa emà yu owoy sa inay yu, owoy hiduwi ko
ma sa duma ko éhê mendaa sa kehidu ko keniko.”
20 Agulé guwaen sa maama, “Langun siini uledin di, anan
egpangunutan ku. Ngadan pa sa baelan ku?”
21 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Amuk iya sa ungayà ko tigtu
metiengaw ka diyà sa kehaa i Nemula, angay ko dagang sa langun taman
ko owoy tukidi ko begayi diyà sa medoo etaw pubeli. Amuk hediya,
dumuen sa pantiyali ko diyà langit. Agulé angay ka dini unut-unut ka
kenak.”
22 Dodoo egoh di migdineg sa kagi i Hésus, miglikù owoy nebenges
temù sa pedu di enù ka tigtu kawasà.
23 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tigtu melikut sa medoo kawasà etaw
mekeunut sa kedatù i Nemula. 24 Egtulonen ku diyà keniyu endà megaga
da duu. Uman pa melemu sa hinagtay kamiliyu eg-ukit diyà sa tosong
dagum diyà sa kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula.”
25 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da negaip temù owoy
guwaen da, “Amuk hediya, endà duen etaw kéen mealukan i Nemula.”
26 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda, owoy guwaen di, “Tuu ma doo,
endà mebaluy di amuk etaw daa, dodoo mebaluy doo amuk si Nemula
enù ka megaga di doo sa langun egbaelan.”
27 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa langun taman
ké enù ka eg-unut-unut ké keniko. Enù kami i duu, ngadan sa untung
mekuwa ké?”
28 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Amuk pelumanan i Nemula sa tanà, menuu sa Kakay Langun diyà
sa bangkù di metolol egoh di kumedatù. Owoy kiyu i salu ku, menuu yu
ma diyà sa sepulù owoy duwa bangkù sa datù enù ka ipaten yu sa sepulù
owoy duwa geumpung tugod i Islaél. 29 Na, sumalà dé sa etaw sinalidan di
sa dalesan di ataw ka sa tanà di, ataw ka sa emà di owoy sa inay di, ataw
ka sa kakay di owoy sa hadi di, ataw ka sa medoo anak di danà di eg-
unut-unut diyà kenak, meumanan pa magatus gulê sa mesakem di owoy
dumuen ma sa lalù di endà meelut di. 30 Dodoo sa medoo etaw dakel diyà
sa kehaa yu ini egoh di, kumetukééy da polo kani. Owoy sa medoo etaw
tukééy diyà sa kehaa yu ini egoh di, pedakelen i Nemula polo kagda.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Medoo Tegegalebek Diyà Sa Hinemulaan

20 1 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen sa etaw
épê tanà hinemulaan di palas. Agulé, sebaen agdaw eglapus eglagbet
etaw anì gumalebek da diyà sa hinemulaan di. 2 Igpasad di diyà sa anay etaw
kinuwa di sa sukay da sapilak, enù ka iya sa enget sukay sa etaw eggalebek
segeagdaw. Agulé egpegalebeken di kagda diyà sa hinemulaan di. 3 Agulé egoh
di alas siyow, egpelikù eglagbet etaw anì gumalebek da. Hê, hinaa di sa medoo
etaw diyà padian endà duen galebek da. 4 Guwaen di diyà kenagda, ‘Angay yu
ma eggalebek diyà sa hinemulaan ku owoy sukayan ku kiyu sa nesugat.’ Agulé
eggalebek da ma dé. 5 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, egpelikù dema diyà
sa padian anì umanan di sa kedoo etaw eggalebek. Hediya ma sa binaelan di
egoh di alas telu mahapun. 6 Agulé, egoh di buyu alas lima mahapun, egpelikù
dema diyà sa padian owoy duen ma etaw hinaa di dahiya endà duen galebek da.
Eg-igsaan di kagda, guwaen di, ‘Maen di ya eg-ugpà yu uloy dahini owoy endà
eggalebek yu?’ 7 Egsagbì da, guwaen da, ‘Enù ka endà duen etaw egpegalebek
kenami.’ Agulé guwaen di, ‘Angay yu ma galebek dutu siedò hinemulaan ku.’
8 “Agulé, egoh di eg-eled dé sa agdaw, eg-ikagi sa maama diyà sa sinaligan
di, guwaen di, ‘Umow ko sa medoo etaw eggalebek owoy sukayi ko dé. Sukayi
ko muna sa hudihudi eggalebek, agulé sukayi ko sa muna eggalebek.’ 9 Na,
sapilak sa sukay di diyà sa uman sebaen etaw mig-edung eggalebek egoh di
alas lima mahapun. 10 Huenan di, egoh di eg-angay egsukay sa medoo etaw
eggalebek edung magtu kesimag, iya sa penemdem da umanan pa sa hagda
sukay. Dodoo, sapilak ma doo sa sukay di kenagda. 11 Egoh da migkuwa sa
sukay da, egsigbolow da diyà sa etaw egpegalebek kenagda, 12 guwaen da,
‘Sakaulas daa sa lugay siedò etaw eggalebek, dodoo kami, egtigkelan ké sa
meedup agdaw eggalebek neelut agdaw. Maen di ya nesetepeng sa kesukay ko
kenami eggalebek?’ 13 Agulé, guwaen sa épê tanà diyà sa sebaen etaw, ‘Na, Akay,
endà lapisen ku kiyu enù ka tapay dé inikagi ku sapilak sa sukay yu egoh ku
migpegalebek keniyu, owoy iya ma sa igbegay ku diyà keniyu. 14 Na, kuwa yu sa
sukay yu owoy likù yu dé. Enù ka iya sa ungayà ku nesetepeng sa isukay ku sa
hudihudi eggalebek owoy sa muna eggalebek. 15 Endà mehawidan a etaw amuk
meiyap a megay sa pilak ku diyà sa sumalà dé etaw egkeiyapan ku. Enù di ya,
egsinu-sinu ka danà ku metawag diyà kenagda?’ ”
16 Agulé guwaen i Hésus, “Hediya ma, kumedakel doo sa medoo etaw
tukééy dé diyà sa kehaa yu ini egoh di. Dodoo kumetukééy polo sa
medoo etaw dakel diyà sa kehaa yu ini egoh di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Malkos 10:32-34; Lukas 18:31-34)

17 Na, egoh i Hésus egtekedeg eg-angay Hélusalém dò, inuwit di sa
sepulù owoy duwa salu di owoy eg-ikagiyan di kagda egoh di endà duen

liyu etaw mekedineg. 18 Guwaen di, “Taa yu, hih. Mangay ki Hélusalém
dò. Amuk tumebow ki dutu, mekebegay sa Kakay Langun diyà sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
Mesesebaen sa penemdem da meimatayan a, 19 huenan di ibegay da aken
diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Peumàumaan da aken, owoy tapesen
a ma, owoy imatayan da ma aken itutuk diyà sa kayu igbugsud. Dodoo
amuk meuma sa ketelu di agdaw, meenaw a doo.”

Ini Sa Egoh Sa Sawa I Sébediyu Mig-ikagi Diyà Si Hésus
(Malkos 10:35-45)

20 Agulé, mig-angay diyà si Hésus sa sawa i Sébediyu owoy sa duwa
anak di, si Santiyago owoy si Huwan. Egligkued diyà sa taengan i Hésus
enù ka duen sa egpegeniyen di diyà kenagdi. 21 Agulé eg-igsà Hésus i,
guwaen di, “Ngadan sa ungayà ko diyà kenak?”

Guwaen sa bayi, “Amuk meuma sa kedatù ko, pepenuu ko siini duwa
anak ku anì kumedatù da ma, sebaen denu kuwanan ko owoy sebaen
denu bibang ko.”

22 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Endà netiigan yu duu sa
kebegat sa egpegeniyen yu diyà kenak. Enù di ya, mekegaga yu pa
tumigkel sa kelikutan meukitan ku?”[d]

Guwaen da egsagbì, “Hoò, metigkelan ké doo iya wé.”

23 Agulé guwaen i Hésus, “Meukitan yu ma doo sa kelikutan mekeuma
diyà kenak. Dodoo beken aken sa humemilì tayu sa etaw mekepenuu
denu kuwanan ku ataw ka denu bibang ku, enù ka si Emà ku polo sa
mekehemilì sa etaw mekepenuu dahiya.”

24 Na, egoh sa sepulù duma salu di migdineg denu sa pinegeni da diyà
si Hésus, egbulitan da Santiyago i owoy si Huwan hadi di. 25 Agulé,
sinetipon i Hésus sa langun salu di owoy guwaen di, “Netiigan ta dé
sa egbaelan sa medoo ulu-ulu etaw beken Hudiyu, enù ka takaan da
egpeges sa medoo etaw da danà sa dakel egkegaga da, owoy takaan
da ma kagda egsugù. 26 Dodoo endà mebaluy di amuk ilingan yu iya
wé egbaelan da. Amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di pedakelen
di kagdi, mepion polo amuk petukééyen di lagà sa egsugùsuguen yu
atung egbulig keniyu. 27 Hediya ma, amuk duen etaw diyà keniyu
ungayà di pedakelen di kagdi, mepion amuk petukééyen di polo kagdi
lagà sa udipen yu. 28 Meilingan di ma aken i Kakay Langun, enù ka
beken iya sa pesuwan ku mig-angay diyà tanà anì metabangan a etaw.
Dodoo mig-angay a dini anì metabangan ku polo sa medoo etaw owoy
meimatayan a ma anì melaun ku sa medoo etaw neudipen danà sa salà
da.”

---

[d] **20:22** Mebaluy ma guwaen di, “Megaga yu pa uminem sa inemen ku?”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Duwa Maama Langap
(Malkos 10:46-52; Lukas 18:35-43)

29 Na, egoh da i Hésus migtalà diyà sa menuwa Héliko, duen melaweng
etaw eg-unut diyà kenagda. 30 Duen duwa maama langap egpenuu diyà sa
kilidan kalasada. Egoh da neketiig tumalà Hésus i dahiya, eg-umow da,
guwaen da, "O tugod i Dabid, hiduwi ko kami."
31 Agulé, eghawidan sa medoo etaw, guwaen da, "Yoko egséléken na."
Dodoo, eg-umanen da polo eg-umow metaled, guwaen da, "O Datù, tugod
i Dabid, hiduwi ko kami."
32 Agulé, mig-ugpà Hésus i owoy inumow di kagda, guwaen di,
"Ngadan sa egkeiyapan yu baelan ku diyà keniyu?"
33 Guwaen da, "O Datù, ungayà ké umilag ké hedem."
34 Agulé eghiduwan i Hésus kagda, owoy eg-amisen di sa mata da. Hê,
petow da dé mig-ilag, owoy eg-unut-unut da ma diyà si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Malkos 11:1-11; Lukas 19:28-40; Huwan 12:12-19)

21 1 Na, egoh da i Hésus egkedapag diyà Hélusalém, buyu da dé
dumagpak diyà sa menuwa Bétpagi diyà sa lagpian Getan Olibu.
Agulé, sinugù i Hésus sa duwa salu di, 2 guwaen di, "Huna yu dé angay
dutu siedò menuwa tebowon ta. Amuk tumebow yu dutu, hauwen yu
sa hinagtay asnu owoy sa nati di. Lengà yu owoy uwit yu dini. 3 Amuk
duen etaw umigsà keniyu, iya sa sagbì yu, guwaen yu, 'Igsugù i Datù enù
ka duen sa penemdem di.' Agulé pandayaen di kiyu eg-uwit sa hinagtay
owoy sa nati di."
4 Na, danà iya wé, neketuu dé sa kagi sa tegesugkow i Nemula egoh
anay, 5 guwaen di,

"Ini sa tulon ko diyà sa medoo etaw tegeHélusalém.
Haa yu, tumebow sa Datù yu ini egoh di.
Dodoo kagdi sa migpetukééy owoy egkudà diyà sa nati asnu."[e]

6 Agulé, mig-ipanaw sa duwa salu di owoy tinuu da sa igsugù di
kenagda. 7 Agulé inuwit da sa hinagtay asnu owoy sa nati di diyà si
Hésus. Inampisan da ginis sa iyug di owoy migkudà Hésus i. 8 Agulé,
igtenàtenà sa medoo etaw sa ginis da diyà sa ukitan i Hésus, owoy duen
ma etaw egkuwa panga kayu melaweng daun itenàtenà da diyà sa ukitan
di, enù ka egtandaan da sa kedatù da kenagdi. 9 Na, sa medoo etaw eg-
unut diyà si Hésus, iling ka muna ataw ka hudihudi, eg-edung da eg-ikagi
metaled. Guwaen da, "Meolò sa tugod i Dabid eg-angat-angatan ta. Meolò
ma sa pineangay i Datù Nemula. Meolò ma Nemula i diyà langit."

---

[e] **21:5** Basa ko Sakaliyas 9:9

10 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Hélusalém, negaip sa langun etaw
dahiya. Egseigsaay da, guwaen da, “Ngadan iya wé etaw egtebow?”
11 Egsagbì sa medoo etaw mig-unut diyà si Hésus, guwaen da, “Kagdi si
Hésus sa tegesugkow i Nemula kedu diyà menuwa Nasalét diyà sa uwang
Galiliya.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Malkos 11:15-19; Lukas 19:45-48; Huwan 2:13-22)

12 Agulé, migludep Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula owoy hinemagawan
di sa medoo etaw tegedagang owoy sa medoo egbeli dahiya. Pinekinilid
di ma sa medoo lamisan etaw tegesambì pilak owoy sa medoo bangkù sa
tegedagang manuk imatayan da ibegay diyà si Nemula. 13 Guwaen di diyà
kenagda, “Iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Sa Dalesan ku iya sa dalesan atung egsimbaan etaw.’[f]
Dodoo danà sa egbaelan yu dahini, nebaluy dalesan sa medoo tegelapis
polo siini Dalesan i Nemula.”
14 Agulé, duen ma medoo etaw langap owoy etaw pikat mig-angay
da diyà si Hésus diyà sa Dalesan i Nemula, owoy egbulungan di kagda.
15 Dodoo egbulit sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis danà da mighaa sa medoo panduan binaelan i
Hésus owoy danà da ma migdineg sa kagi sa medoo batà egseumowoy
diyà sa Dalesan i Nemula, guwaen da, “Meolò sa tugod i Dabid!”
16 Huenan di, egbulitan sa medoo ulu-ulu Hésus i, guwaen da, “Amuk
egdinegen ko sa kagi da, maen di ya endà eghawidan ko duu?”
Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Egdinegen ku doo sa kagi da, dodoo
mepion doo iya wé diyà kenak. Lagà endà nekebasa yu sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
‘Tinulù i Nemula sa medoo batà anì mepion sa keolò da kenagdi.’[g] ”
17 Agulé sinalidan i Hésus kagda dahiya, owoy eg-angay dutu menuwa
Bétaniya dò kenà di mesegduwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtubad Sa Kayu Pigus
(Malkos 11:12-14,20-24)

18 Na, egoh di sumimag egoh da egpelikù Hélusalém dò, egpeketues Hésus
i. 19 Hinaa di sa kayu pigus medapag diyà sa ilis kalasada owoy eg-angay
eglagbet sa bunga di. Dodoo endà duen bunga di, anan daun di daa sa hinaa
di. Huenan di, guwaen di diyà sa kayu, “Endà dé munga di ini i kayu.”
Hê, petow dé nelaeb sa kayu pigus. 20 Egoh sa medoo salu di mighaa
iya wé, negaip da owoy guwaen da, “Maen di ya petow dé nelaeb siini
kayu pigus?”

---

[f] **21:13** Basa ko Isayas 56:7; owoy Hilimiyas 7:11 [g] **21:16** Basa ko Isalem 8:2

21 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk
egpigtuu yu diyà si Nemula owoy amuk endà egsagàsagà yu, mekebael
yu doo panduan uman pa dakel diyà siini panduan ku diyà sa kayu pigus.
Amuk ikagiyan yu daa siini getan anì humalì dagat dò, mangunut doo
diyà sa kagi yu. 22 Amuk egsimbà yu diyà si Nemula owoy egsalig yu ma
diyà kenagdi, mekuwa yu doo sa egpegeniyen yu.”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus
(Malkos 11:27-33; Lukas 20:1-8)

23 Na, migpelikù Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula owoy egtulù dema
dahiya. Agulé, duen medoo ulu-ulu tegesimbà owoy medoo kaunutan
Hudiyu eg-angay da eg-igsà diyà kenagdi, guwaen da, “Ngadan keduwan
sa egkegaga ko egbael siini medoo binaelan ko? Ngadan di etaw sa
migpeangay keniko?”
24 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Duen ma sa igsà ku diyà keniyu.
Amuk sagbian yu aken, tulonen ku ma diyà keniyu sa keduwan sa naken
egkegaga. 25 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di migbautis sa
medoo etaw diyà wayeg, ataw ka si Nemula ataw ka sa etaw daa?”
Agulé, egsesigbolowoy da denu sa isagbì da, guwaen da, “Amuk
sumagbì ki, guwaen ta, ‘Si Nemula sa migsugù kenagdi,’ sumulì mikagi
Hésus i, guwaen di, ‘Maen di ya endà egpigtuuwen yu duu?’ 26 Dodoo
amuk sumagbì ki, guwaen ta, ‘Sa etaw daa,’ melimedangan ki sa medoo
etaw enù ka netuuwan da si Huwan sa tegesugkow i Nemula.” 27 Huenan
di, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen da, “Enday ta duu. Endà netiigan ké
duu sa migsugù si Huwan.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà ma tulonen ku duu diyà
keniyu sa keduwan sa naken egkegaga.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Duwa Anak Sa Maama

28 Agulé guwaen i Hésus, “Na, penemdem yu ini i eg-ikagiyen ku. Duen
sa maama épê duwa anak maama. Mig-angay diyà sa lebì lawa anak di
owoy guwaen di, ‘Na Adug, angay ka galebek diyà sa hinemulaan ku
ini egoh di.’ 29 Dodoo guwaen di egsagbì, ‘Meked a.’ Agulé, endà iseg di
nelugay, nepelumanan sa penemdem di owoy eg-angay doo eggalebek.
30 Agulé mig-angay sa maama diyà sa hadi anak di, owoy hediya ma sa
igsugù di kenagdi. Agulé guwaen sa anak di, ‘Hoò, mangay a gumalebek.’
Dodoo endà eg-angay di eggalebek. 31 Na, ngadan sa tayu batà
migpangunut diyà sa igsugù sa emà di?”
Sinagbian da, guwaen da, “Sa kakay anak di.”
Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Duen medoo etaw nekehuna diyà keniyu egpekeunut diyà sa
kedatù i Nemula, apiya di pa medaet da etaw, lagà sa medoo atung

egpeetuken sa sulutan owoy sa medoo tegepediyangdang. 32 Mig-angay
egtulù si Huwan Tegebautis diyà keniyu anì ekedan yu sa salà yu anì
kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula, dodoo endà egpigtuuwen yu
duu. Iya polo sa migpigtuu diyà kenagdi sa medoo etaw egpeetuken sa
Sulutan owoy sa medoo tegepediyangdang. Apiya di pa hinaa yu sa egoh
da migpigtuu, endà doo eg-ekedan yu duu sa medaet egbaelan yu owoy
endà ma egpigtuu yu diyà kenagdi."

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Malkos 12:1-12; Lukas 20:9-19)

33 Agulé guwaen i Hésus, "Dinegdineg yu siini peligad ku. Duen sa
maama mighemula palas diyà sa tanà di. Linesed di, owoy tinosongon di sa
dakel batu kenà di humemeg palas, owoy binaelan di ma sa lawì mehagtaw
kenà sa tegebantay umugpà. Agulé, igsalig di diyà sa medoo etaw atung
eg-ipat, enù ka mangay mediyù dò. 34 Agulé, egoh di neuma sa bulan
kepupu sa bunga di, pineangay di sa duma egsugùsuguen di diyà sa medoo
etaw tegeipat anì kuwaen da sa hagdi baed. 35 Dodoo egoh da migtebow,
medaet polo sa kinebael sa etaw tegeipat, enù ka sinesuntuk da sa sebaen
owoy inimatayan da ma sa sebaen, owoy binuung da ma batu sa sebaen.
36 Agulé, pineangay dema sa épê tanà sa uman pa kedoo egsugùsuguen di
diyà kenagda. Dodoo, hediya ma medaet sa kinebael da kenagda. 37 Agulé,
pineangay di sa anak di diyà kenagda, enù ka guwaen di dò meadatan
da doo sa anak di amuk hauwen da. 38 Dodoo egoh sa medoo tegeipat
mighaa sa anak di, egseolomoy da, guwaen da, 'Ini sa etaw kumuwa siini
hinemulaan lalawan di diyà sa emà di. Téél yu dé, imatayan ta anì nita
polo sa hinemulaan di.' 39 Agulé, sinigkem da owoy hinemagawan da kedu
diyà sa hinemulaan, owoy inimatayan da. 40 Na, amuk mangay dutu sa épê
hinemulaan, ngadan sa baelan di diyà siedò medoo etaw tegeipat?"
41 Agulé guwaen da egsagbì, "Iya sa baelan di imatayan di siedò medaet
etaw tegeipat, owoy isalig di ma sa hinemulaan di diyà sa liyu etaw anì
kagda polo sa megay sa hagdi baed uman palay."
42 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Lagà yu endà nekebasa siini
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

'Sa sebaen batu inekedan sa medoo tegebael dalesan pulung batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.
Anan mepion iya wé binaelan i Datù,
huenan di meolò kagdi i.'[h]

43 Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé mekeunut yu sa kedatù
i Nemula, dodoo iya polo sa mekeunut diyà sa kedatù di sa etaw takà

---

[h] **21:42** Basa ko Isalem 118:22-23

egpangunut diyà sa igsugù di. 44 [Amuk mekekinagpà sa etaw diyà siini
batu, melepù. Dodoo amuk menabù siini batu diyà sa etaw, melupet.]”
45 Na, egoh sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy etaw Palasiyu migdineg
sa peligad i Hésus, netiigan da kagda sa egkesugat peligad di. 46 Huenan
di, ungayà da hedem sigkemen da Hésus i. Dodoo endà megaga da duu
enù ka nelimedangan da sa medoo etaw, enù ka netuuwan sa medoo etaw
si Hésus sa tegesugkow i Nemula.

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Maama Egbael Pista
(Lukas 14:15-24)

22 1 Na, egpeligad dema Hésus i diyà kenagda, 2 guwaen di, “Lagà
ini i sa kedatù i Nemula diyà langit. Duen sa datù egbael pista
enù ka kumawing sa anak di. 3 Egoh di neuma sa agdaw da kumaen,
sinugù di sa medoo egsugùsuguen di anì angayen da sa langun etaw
igsasà di, dodoo eg-eked da polo eglenged. 4 Agulé, pineangay di sa
medoo duma egsugùsuguen di diyà sa medoo etaw igsasà di. Guwaen da,
‘Angay yu gaa dutu. Sinumbalì dé gaa sa sapì owoy sa hinagtay mitabà,
owoy nelegà dé sa langun kaenen. Téél yu dé, angay yu kaen gaa.’
5 Dodoo lagà endà egdinegen da duu, enù ka egpeiges da polo sa hagda
galebek. Duen sa sebaen eg-angay diyà sa hinemulaan di, owoy duen ma
sa eg-angay diyà sa tinda di. 6 Owoy duen ma liyu etaw migsigkem sa
medoo egsugùsuguen di, owoy sinesuntuk da kagda, owoy inimatayan
da ma. 7 Agulé egbulit temù sa datù. Huenan di, pineangay di sa medoo
sundalu di anì imatayan da siedò medoo tegeimatay owoy ulowen da ma
sa hagda menuwa. 8 Agulé, guwaen sa datù diyà sa medoo egsugùsuguen
di, ‘Nelegà dé sa kaenen pista, dodoo endà egpelengeden ku duu sa
medoo etaw igsasà ku enù ka mig-eked da eg-angay dini. 9 Huenan di,
angay yu diyà sa dakel kalasada, owoy pelenged yu diyà sa pista ku sa
langun etaw hauwen yu dahiya.’ 10 Agulé, mig-angay da diyà sa medoo
kalasada, owoy egpelengeden da diyà pista sa langun etaw hinaa da, iling
ka mepion etaw ataw ka medaet. Agulé, nebelet etaw sa dalesan di.
11 “Na, endà nelugay di, inangay sa datù egtelow sa medoo etaw
miglenged diyà sa pista di. Agulé, hinaa di sa sebaen etaw endà ikawal di
duu sa kawal sa etaw eglenged sa pista kawing. 12 Agulé guwaen sa datù
diyà kenagdi, ‘O Akay, maen di ya miggemow ka dini amuk endà ikawal
ko duu sa kawal sa eglenged pista kawing?’ Dodoo endà egpekesagbì di.
13 Agulé, guwaen sa datù diyà sa egsugùsuguen di, ‘Polot yu sa belad di
owoy sa lisen di, owoy buungi yu ma dé kagdi diyà sa deleman kenà di
mepigtamayan. Suminegaw dutu owoy kuméget sa ngipen di danà di
tigtu mepasangan.’ ”
14 Agulé guwaen i Hésus, “Apiya di pa medoo sa etaw igsasà i Nemula
anì mekeunut da sa kedatù di, tukééy daa sa etaw mehemilì di.”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Malkos 12:13-17; Lukas 20:20-26)

15 Agulé sinalidan sa medoo Palasiyu Hésus i, owoy egseolomoy da sa
kebael da kenagdi anì metipu da kagdi amuk meamu sa kagi di. 16 Agulé,
duen duma pasek da owoy duma etaw i Datù Hélod pineangay da diyà
si Hésus. Guwaen da diyà kenagdi, "O Mistelu, netiigan ké anan tuu sa
langun eg-ikagiyen ko. Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà
dé sa balangan etaw egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù ko sa uyot i
Nemula. 17 Na, duen sa igsà ké diyà keniko. Tuloni ko kami sa penemdem
ko. Enù di ya, meketipay ki pa sa uledin igsugkow i Mosis amuk megay ki
pelesintu diyà si Sisal sa sulutan ta? Mepion pa ataw ka endà?"
18 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, owoy guwaen di,
"Kiyu i tegeakal etaw, enù ka guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Maen
di ya egtepengan yu aken? 19 Pehauwi yu diyà kenak sa kuleta ibegay yu
pelesintu." Agulé igbegay da diyà si Hésus. 20 Eg-igsà Hésus i, guwaen di,
"Ngadan iya wé etaw diyà sa kuleta owoy sa sulat di?"
21 Egsagbì da, guwaen da, "Iya si Sisal sa sulutan ta."
Guwaen i Hésus, "Amuk hediya, begayi yu diyà si Sulutan Sisal
sa hagdi egpegeniyen, owoy begayi yu ma diyà si Nemula sa hagdi
egpegeniyen."
22 Egoh da migdineg iya wé sagbì di, egkegaip da, owoy sinalidan da
kagdi i owoy eg-ipanaw da ma dé.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay
(Malkos 12:18-27; Lukas 20:27-40)

23 Na siiya agdaw, duen etaw Sadusiyu mig-angay da eg-igsà diyà
si Hésus. Kagda sa etaw Hudiyu egtulù endà umenaw di gaa sa etaw
nematay. 24 Eg-igsà da, guwaen da, "O Mistelu, duen sa igsulat i Mosis
denu sa egbaelan ta amuk nematay sa maama épê sawa dodoo endà duen
anak da. Iya sa baelan di, ipesawa diyà sa hadi di sa balu anì dumuen
anak da lagà sa anak sa maama nematay. 25 Na, duen pitu maama
telehadi mig-ugpà diyà kenita. Agulé migsawa sa kakay da, dodoo endà
duen anak da egoh di nematay. Hê, inited sa tigtu hadi di sa sawa sa
kakay di. 26 Hediya ma sa nebaelan sa keduwa maama owoy sa ketelu
di taman sa kepitu di, enù ka nesetuhìtuhì da migsawa sa bayi, dodoo
nelengon da nematay endà duen anak. 27 Agulé hudihudi nematay sa
bayi. 28 Na, tulon ko diyà kenami. Amuk meuma sa keenaw sa medoo
etaw nematay, ngadan tayu di etaw diyà sa pitu telehadi sa mesawa siedò
bayi? Enù ka anan da migsawa kenagdi egoh anay."
29 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tigtu eg-amu sa penemdem
yu, enù ka endà netiigan yu duu sa kagi i Nemula igpesulat owoy endà

ma netiigan yu duu sa egkebaelan i Nemula danà sa tunung di. 30 Amuk
enawen di sa medoo etaw nematay, endà dé sesawaay da enù ka lagà da
dé egsugùsuguen di diyà langit. 31 Endà netiigan yu duu umenaw doo sa
etaw nematay enù ka lagà yu endà nekebasa sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
32 'Aken sa Nemula egpigtuuwen da i Ablaham si Isak owoy si Hakob.'[i]
Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé, nelugay da dé nematay da Ablaham
i si Isak owoy si Hakob. Dodoo apiya di pa nematay da dé diyà tanà,
nehagtay da doo diyà sa kehaa i Nemula."
33 Agulé negaip sa medoo etaw danà da migdineg sa ketulù i Hésus.

Ini Sa Tigtu Mapulù Uledin I Nemula
(Malkos 12:28-34; Lukas 10:25-28)

34 Na, egoh sa medoo etaw Palasiyu neketiig tinabanan i Hésus sa
medoo Sadusiyu danà sa sagbì di nesugat, nesetipon da ma diyà si Hésus.
35 Duen sebaen Palasiyu tegetulù sa uledin i Mosis ungayà di tepengan
di Hésus i, huenan di eg-igsà, guwaen di, 36 "O Mistelu, ngadan sa tayu
mapulù uledin diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis egoh anay?"
37 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Pusungi ko si Nemula sa Datù ko.
Peunuti ko diyà kenagdi sa langun pedu ko owoy sa langun penemdem
ko ma.[j] 38 Iya sa tigtu mapulù uledin diyà sa langun uledin. 39 Owoy ini sa
keduwa di uledin mapulù, 'Hiduwi ko sa duma ko éhê mendaa sa kehidu
ko keniko.'[k] 40 Amuk egpangunutan ko siini duwa uledin, mepangunutan
ko dé sa langun uledin igsugkow i Mosis owoy sa langun ketulù sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu
(Malkos 12:35-37; Lukas 20:41-44)

41 Na, egoh da nesetipon pelà sa medoo Palasiyu, eg-igsaan i Hésus
kagda, 42 guwaen di, "Ngadan sa penemdem yu denu si Mésayas sa Tigtu
Datù eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu? Ngadan di etaw sa tupù di?"
Migsagbì da, guwaen da, "Kagdi sa tugod i Dabid egoh anay."
43 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk tuu iya wé, maen di ya guwaen i
Dabid si Mésayas sa Datù di? Enù ka pinesulat sa Suguy i Nemula Dabid i
egoh anay, guwaen di,
44 'Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku taman atuwan ku sa medoo
kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.'[l]

---

[i] **22:32** Basa ko Éksodo 3:6 [j] **22:37** Basa ko Dutilonomiyu 6:5 [k] **22:39** Basa ko Lébitiko 19:18 [l] **22:44** Basa ko Isalem 110:1

45 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Mésayas, guwaen di
‘Datù ku,’ endà mebaluy di tugod i Dabid daa kagdi i, dodoo Datù di ma.”
46 Dodoo endà duen etaw mekesagbì kenagdi. Huenan di edung egoh
iya, endà dé eg-uman da eg-igsà enù ka egkelenawan da amuk metepelan
da.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Ulu-ulu Hudiyu
(Malkos 12:38-39; Lukas 11:43,46; 20:45-46)

23 1 Agulé, migtulù Hésus i diyà sa medoo salu di owoy diyà
sa medoo etaw nesetipon. 2 Guwaen di, “Sa medoo tegetulù
uledin owoy sa medoo Palasiyu, kagda sa sinaligan sa uledin igsugkow
i Mosis. 3 Huenan di, pangunut yu takà diyà sa langun igtulù da keniyu.
Dodoo yoko eg-iling duu sa egbaelan da enù ka endà egpangunut da
sa uledin igtulù da. 4 Takaan da egdugang sa uledin melikut, dodoo
endà egtabangan da duu sa etaw egpangunut diyà sa uledin. Lagà da
sa etaw egpebegat sa duma da, dodoo endà egtabangan da duu kagda.
5 Takà da ipehaa sa kepangunut da uledin diyà sa medoo etaw anì
metuuwan sa etaw diyà kenagda. Pelabelen da sa kenà di sinulatan kagi
i Nemula eg-uwit-uwiten da owoy eg-upionen da sa metaes kawal da anì
egpenemdemen etaw kagda sa metiengaw etaw diyà sa kehaa i Nemula.
6 Amuk mangay da diyà sa pista, ungayà da kagda sa muna pekaenen.
Owoy amuk mangay da diyà sa simbaan, ungayà da menuu diyà sa
bangkù ginelal. 7 Egkeiyap da amuk egsaluan sa medoo etaw kagda diyà
sa padian owoy amuk eg-umowen etaw kagda ‘Mistelu.’ 8 Dodoo endà
mepion di amuk umowen etaw kiyu ‘Mistelu,’ enù ka setelehadiyay yu
langun owoy aken daa sa mistelu egtulù keniyu. 9 Endà ma mepion di
amuk umowen yu ‘Emà’ sa liyu etaw diyà tanà, enù ka sebaen daa sa
Emà yu si Nemula diyà langit. 10 Endà ma mepion di amuk umowen yu
etaw ‘Datù,’ enù ka aken daa sa Datù yu si Mésayas pineangay i Nemula
diyà tanà. 11 Na, sa tayu dakel etaw diyà keniyu, mepion amuk lagà
egsugùsuguen yu polo. 12 Iya maen di ya enù ka sa etaw egpedakelen di
kagdi, iya sa petukééyen i Nemula, dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi,
iya sa pedakelen i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepigtamay I Nemula Tumebow
(Malkos 12:40; Lukas 11:39-52; 20:47)

13 Guwaen i Hésus, “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy
sa medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma
diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Eg-alangen yu sa
medoo etaw egkelukuy eg-unut diyà sa kedatù i Nemula. Medaet iya wé
enù ka endà mekeunut yu sa kedatù di owoy hawidan yu ma sa etaw anì
endà ma mekeunut da.

14 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu,
hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka
guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Egtepelen yu sa medoo dalesan sa
bayi balu danà sa medoo pandapat yu, dodoo eglidungen yu sa medaet
egbaelan yu. Amuk hauwen yu etaw, melugay yu ubòubò egsimbà.
Huenan di, uman pa dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
keniyu.
15 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu,
hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka
guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Tigtu megelol yu egtulù anì mekeunut
sa etaw diyà keniyu, apiya sebaen daa. Dodoo danà sa ketulù yu kenagdi,
uman polo migkedupang siedò etaw, huenan di mepigtamayan diyà sa
lanaw apuy endà mepadeng.
16 “Hahaa yu enù ka dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
keniyu. Lagà yu sa etaw langap eg-agak sa duma di langap. Egtulù yu
mebaluy tipayen sa etaw sa igpasad di amuk iya daa sa igpengibet di sa
Dalesan i Nemula. Dodoo itulù yu ma endà mebaluy di tipayen sa etaw
sa igpasad di amuk igpengibet di sa bulawan diyà sa Dalesan i Nemula.
17 Kiyu lagà sa langap etaw egkebuneg. Endà mekepenemdem yu enù
ka apiya di pa milagà siedò bulawan, uman pa doo milagà sa Dalesan i
Nemula. 18 Egtulù yu ma mebaluy tipayen sa etaw sa igpasad di amuk
iya daa sa igpengibet di sa kenà da eg-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i
Nemula. Dodoo itulù yu ma endà mebaluy di tipayen sa etaw sa igpasad
di amuk iya sa igpengibet di sa hinagtay inimatayan da dahiya. 19 Kiyu
lagà langap enù ka endà duen sa egketiigan yu. Apiya di pa milagà sa
hinagtay inimatayan da diyà sa Dalesan i Nemula, uman pa milagà sa
kenà da eg-imatay hinagtay dahiya. 20 Huenan di, amuk ipengibet sa
etaw sa kenà da eg-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula, beken iya
daa sa igpengibet di enù ka ipengibet di ma sa langun igtenà dahiya.
21 Hediya ma, amuk ipengibet sa etaw sa Dalesan i Nemula, beken iya
daa sa igpengibet di enù ka ipengibet di ma Nemula i sa eg-ugpà dahiya.
22 Owoy amuk ipengibet sa etaw sa langit, iya sa igpengibet di sa kenà i
Nemula egpenuu, huenan di si Nemula sa tigtu igpengibet di.
23 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu,
hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka
guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Egtaladan yu Nemula i sa langun
egketuwen yu, apiya sa medoo tukééy ipinanam kaenen daa. Dodoo
endà egpangunutan yu duu sa mapulù uledin di, enù ka medaet sa adat
yu diyà sa duma yu owoy endà eghiduwan yu duu kagda owoy endà ma
kesaligan yu. Na, nesugat sa egbaelan yu egtalad, dodoo eg-amu yu enù
ka endà egpeunuten yu duu dahiya sa mepion adat yu diyà sa duma yu.
24 Lagà yu sa etaw langap eg-agak sa duma di langap. Lagà yu sa etaw

egkedan sa beneboh diyà sa inemen di, dodoo amahen yu polo sa dakel
hinagtay kamiliyu.
25 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu,
hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka
guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Lagà yu sa etaw eglingu sa medoo
iyug tabù owoy batik, dodoo lueden doo sa dalem di. Hediya ma, eg-udes
yu egpigtuu diyà sa medoo adat yu, dodoo lenglengen sa pedu yu owoy
big-imawen yu. 26 Kiyu i medoo Palasiyu, lagà yu etaw langap enù ka
endà duen sa egketiigan yu. Huna yu pepion sa pedu yu anì kumepion
ma sa langun egbaelan yu, lagà sa etaw eglingu sa dalem tabù owoy
batik anì tigtu melanih langun.
27 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu,
hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka
guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Lagà yu sa lebeng binintulà mebulà.
Apiya di pa metolol sa egoh-egoh di, nepenù doo tuelan etaw nematay
owoy mahù ma. 28 Diya ma kiyu i, mepion sa egbaelan yu diyà sa kehaa
etaw, dodoo diyà sa lungag yu nepenù yu butbut owoy salà.
29 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu,
hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù
ka guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Eg-upionen yu sa kenà lebeng
sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa liyu metiengaw etaw nematay
egoh anay, owoy egpetololen yu ma sa medoo lebeng da. 30 Iya sa kagi
yu, guwaen yu, ‘Amuk nehagtay ké daa egoh anay, endà mekeunut ké
hedem sa medoo tupù ta mig-imatay sa medoo tegesugkow i Nemula egoh
anay.’ 31 Na, danà iya wé inikagi yu, ipetiig yu dé medaet ma sa pedu yu
enù ka kiyu sa tugod sa etaw mig-imatay sa medoo tegesugkow i Nemula
egoh anay. 32 Na, ilingi yu dé sa medoo tupù yu anì ubusen yu sa medaet
inedungan da. 33 Lagà yu uled owoy medoo anak uled, enù ka tigtu medaet
sa egbaelan yu. Endà mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula tumebow,
enù ka hemagawan di kiyu mangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
34 Taa yu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Peangayen ku pa diyà keniyu
sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa medoo etaw milantek owoy sa
medoo etaw tumulù keniyu. Dodoo duen etaw diyà kenagda imatayan yu,
owoy duen ma itutuk yu diyà sa kayu igbugsud, owoy duen ma tapesen
yu diyà sa simbaan yu, owoy duen ma pelihayen yu sumalà dé sa angayan
da. 35 Huenan di, pigtamayan i Nemula kiyu i langun danà sa tupù yu
mig-imatay sa medoo etaw metiengaw egoh anay, edung sa egoh i Abel sa
metiengaw etaw inimatayan egoh anay taman sa egoh i Sakaliyas anak
i Balakiyas inimatayan egoh anay medapag diyà sa kenà da eg-imatay
hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula. 36 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Mepigtamayan i Nemula kiyu i etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di danà
siedò medoo metiengaw etaw inimatayan da egoh anay.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kehidu Di Sa Etaw Hélusalém
(Lukas 13:34-35)

37 Agulé guwaen i Hésus, “O medoo etaw tegeHélusalém, taa yu, hih.
Takà yu eg-imatay sa medoo tegesugkow i Nemula, owoy egsebuungen
yu ma batu sa medoo etaw pineangay di diyà keniyu anì mematay da.
Nelugay dé sa pedu ku egtipoh keniyu anì ipaten ku kiyu, lagà sa umelen
egtipoh sa anak di, dodoo eg-eked yu polo. 38 Haa yu siini menuwa yu
igtohonen i Nemula dé. 39 Taa yu, hih, ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Endà dé mehaa yu duu aken taman endà pelumanan yu sa pedu yu diyà
kenak. Iya pelawà mehaa yu aken amuk mikagi yu, guwaen yu, ‘Meolò sa
pineangay i Datù Nemula diyà tanà.’[m] ”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Malkos 13:1-2; Lukas 21:5-6)

24 1 Agulé, migliyu Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula. Egoh di
miglegkang, migpedapag sa medoo salu di diyà kenagdi anì
ipehaa da diyà kenagdi sa metolol Dalesan i Nemula owoy sa medoo
dalesan medapag dahiya. 2 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Apiya
di pa eg-oloen yu siini medoo eghauwen yu metolol, egtulonen ku keniyu
tumebow pa sa agdaw di mekedan langun. Megubal sa kelatkat di anan
batu sinelogsudlogsud anì pa sebaen sa mesamà.”

Ini Denu Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà Owoy Diyà Etaw Ma
(Malkos 13:3-13; Lukas 21:7-19)

3 Agulé mig-angay Hésus i diyà sa Getan Olibu owoy migpenuu dahiya.
Egoh da eglebù dahiya, migpedapag sa medoo salu di diyà kenagdi owoy
eg-igsà da, guwaen da, “Tuloni ko kami, hih, nengan di ya tumebow iya
wé tinulon ko? Ngadan sa tandà di amuk buyu meuma sa kepelikù ko
owoy amuk medapag ma sa sabuhanan agdaw?”
4 Agulé guwaen i Hésus, “Tulik yu anì endà meakalan yu, 5 enù ka
dumuen sa medoo etaw tegeakal tumebow peiling kenak guwaen da
kagda gaa si Mésayas sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Hê, meakalan sa
medoo etaw umunut diyà kenagda. 6 Amuk dinegen yu sa medoo etaw
egsegilaway medapag diyà keniyu ataw ka sa lalag sa gila dutu mediyù
dò, yoko egkelimedangan na, enù ka muna pelawà mukit siini medoo
medaet diyà tanà, dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma sa sabuhanan
agdaw. 7 Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa medoo etaw diyà sa sebaen
tanà mangay da gumila diyà sa sebaen ma tanà, owoy sa medoo etaw
sa sebaen datù mangay da ma gumila diyà sa sebaen ma datù. Dumuen

---

[m] **23:39** Basa ko Isalem 118:26

ma dakel bitil owoy dakel linug umukit diyà sa medoo balangan tanà.
8 Dodoo apiya di pa medaet iya wé meukitan yu, iya polo sa edungan sa
kelikutan yu tumebow, lagà sa edungan sa kesakit sakal tugedamen sa
bayi amuk lesutan.
9 "Huenan di, melepuhan langun etaw kiyu i danà sa kepigtuu yu
kenak. Sigkemen da kiyu anì mepelihay yu owoy imatayan da ma
kiyu. 10 Amuk hediya, duen ma medoo etaw umeked da migtuu diyà
kenak. Meselepuh da, owoy ibegay da ma diyà sa ulu-ulu sa duma da
egpigtuu anì meimatayan da. 11 Duen ma medoo etaw tumebow ubòubò
da tegesugkow i Nemula, owoy meakalan ma sa medoo etaw danà sa
ketulù da. 12 Mekeseluh ma sa medaet adat etaw, huenan di tukééy daa
sa kesehiduway sa medoo etaw. 13 Dodoo amuk metigkelan sa etaw siini
langun kelikutan, mebegayan doo sa lalù endà meelut di. 14 Mekeseluh
ma siini tegudon denu sa kedatù i Nemula diyà siini sinukub langit anì
mekedineg sa langun etaw. Agulé, tumebow sa sabuhanan agdaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Tigtu Medaet Tumebow
(Malkos 13:14-23; Lukas 21:20-24)

15 Guwaen i Hésus, "Na, iya sa tinulon i Daniyél tegesugkow i Nemula
egoh anay dumuen sa etaw tumebow mael medaet dalem sa Dalesan i
Nemula[n] owoy tigtu melimedangan sa medoo etaw danà sa egbaelan di.
Na, amuk egpekebasa yu sa kagi i Daniyél igsulat, petiigtiig yu. Na, amuk
hauwen yu siedò medaet diyà sa Dalesan i Nemula, 16 pelaguy yu angay
yu diyà sa medoo getan, kiyu i eg-ugpà diyà tanà Hudiya. 17 Amuk diyà
duwangen sa etaw owoy diatas sa langun taman di, endà dé mebaluy di
amuk gumemow angayen di, dodoo salidan di polo. 18 Diya ma amuk diyà
tinibah sa etaw, endà dé mebaluy di amuk lumikù angayen di sa kawal
di, dodoo melaguy polo. 19 Amuk meuma iya wé, mepasangan da temù
sa medoo bayi obol owoy sa medoo egpesusu tukééy anak da enù ka
melikutan da melaguy. 20 Huenan di, simbà yu diyà si Nemula anì endà
mekepelaguy yu amuk timpù udan ataw ka sa agdaw keetud. 21 Enù ka
tigtu medaet temù iya wé kelikutan tumebow diyà tanà. Endà pa duen
sa kelikutan uman pa medaet hinaa ta edung sa egoh tanà binaelan
taman ini egoh di, owoy endà ma duen sa kelikutan tumebow lumowon
sa kedaet di. 22 Dodoo kinulangan i Nemula sa lugay siedò medaet, enù
ka amuk endà kulangan di duu, mekesugsug sa langun etaw. Dodoo
kinulangan di dé danà sa kehidu di sa medoo etaw hinemilì di.
23 "Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen di, 'Kaini dé Mésayas
i sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,' ataw ka guwaen di, 'Daedò é kagdi i,' yoko
egpigtuu duu iya wé. 24 Enù ka tumebow pa sa medoo etaw tegebutbut,

---

[n] **24:15** Basa ko Daniyél 9:27; 11:31; 12:11

owoy guwaen da dò kagda gaa si Mésayas sa Tigtu Datù, ataw ka ubòubò da
tegesugkow i Nemula. Mael da ma sa medoo panduan owoy sa medoo tandà
egkegaipan etaw, enù ka iya sa ungayà da akalan da hedem sa medoo etaw
hinemilì i Nemula, asal mebaluy. 25 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan
yu, enù ka tapay ku dé tinulon iya wé diyà keniyu egoh di endà pa tumebow.
26 "Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen di, 'Haa yu, dutu
siedò melabel tanà mediyù dalesan sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,'
yoko eg-angay ya dutu. Diya ma, amuk guwaen sa etaw, 'Haa yu,
kagdi sa miglidung daedò é,' yoko egpigtuu duu. 27 Enù ka sa kepelikù
sa Kakay Langun, lagà sa legdaw silà mekebensek uwang tanà kedu
tebowon agdaw taman eledan agdaw, enù ka mehaa doo sa langun etaw.
28 Upama, sumalà dé sa kenà sa nematay, iya ma sa kenà da mesetipon sa
medoo uwak. Diya ma, metiigan yu doo sa ketebow ku."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Ketebow Sa Kakay Langun
(Malkos 13:24-27; Lukas 21:25-28)

29 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk meubus iya wé kelikutan, dumeleman
sa tanà enù ka kumeitem sa agdaw owoy endà ma sumenang sa bulan.
Menabù ma sa medoo bituen kedu diyà langit, owoy humalìhalì sa
langun eghauwen ta diyà langit. 30 Iya pelawà mehaa etaw sa tandà diyà
langit sa ketebow sa Kakay Langun. Suminegaw sa langun etaw diyà
tanà, enù ka hauwen da aken i Kakay Langun pelikù peunutan gaeb diyà
langit. Dakel sa egkegaga ku kumedatù owoy tigtu dakel ma sa senang
ku. 31 Dumuen sa metaled dagì petegbuliyen ku, owoy peangayen ku ma
sa medoo egsugùsuguen ku anì setiponen da sa langun etaw hinemilì ku,
sumalà dé sa kenà da eg-ugpà diyà siini sinukub langit."

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung
(Malkos 13:28-31; Lukas 21:29-33)

32 Agulé guwaen i Hésus, "Taa yu, hih, siini balatan denu sa kayu
pigus. Amuk egtugbung sa kayu pigus owoy egdaun sa medoo panga
di, metiigan yu doo medapag dé sa meedup agdaw. 33 Diya ma, amuk
hauwen yu siedò medoo tinulon ku umukit, metiigan yu ma doo buyu a
dé pelikù. 34 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa medoo duma ta eg-
ugpà diyà tanà ini egoh di, amuk endà pa mematay da langun, hauwen
da doo iya wé tinulon ku umukit. 35 Mekedan pa siini langit owoy siini
tanà, dodoo endà mekedan sa kagi ku taman melugay."

Endà Duen Etaw Meketiig Sa Ulas Di Tumebow
(Malkos 13:32-37; Lukas 17:26-36)

36 Agulé guwaen i Hésus, "Endà tulonen ku duu diyà keniyu sa agdaw
ku pelikù ataw ka sa ulas di. Endà duen etaw meketiig sa kepelikù ku,

iling ka sa medoo egsugùsuguen i Nemula diyà langit ataw ka aken i
Anak i Nemula, enù ka si Emà ku daa sa meketiig. 37 Amuk meuma sa
agdaw sa Kakay Langun pelikù, mepetow sa medoo etaw eg-ugpà diyà
tanà éhê mendaa sa medoo etaw duma i Nuwi egoh anay. 38 Enù ka egoh
anay egoh di endà pa egdagpak sa dakel kemahà, endà eglengaan da
duu sa medoo egbaelan da diyà tanà, enù ka egkaen da owoy eg-inem
da owoy egpesawa da ma taman endà egdalem si Nuwi diyà sa dakel
kumpit. 39 Dodoo endà netiigan da duu sa sugsug da egtebow taman endà
egdagpak sa dakel memahà. Hê nelened da langun. Hediya ma, mepetow
ma sa medoo etaw amuk pelikù sa Kakay Langun. 40 Taa yu, hih. Amuk
meuma siedò agdaw ku pelikù, dumuen duwa maama diyà sa tinibah,
mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di. 41 Dumuen ma duwa bayi
eggiling, mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di. 42 Huenan di,
tulik yu enù ka endà netiigan yu duu sa atas i Datù yu pelikù. 43 Taa yu,
hih. Amuk netiigan sa épê dalesan sa ketebow sa tegepenakaw amuk
sigep, endà tumudug di dodoo unungan di polo anì endà mekeludep di
dalem sa tegepenakaw. 44 Huenan di, tulik yu takà enù ka endà netiigan
yu duu sa agdaw sa Kakay Langun tumebow."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Sinaligan
(Lukas 12:41-48)

45 Agulé guwaen i Hésus, "Upama, ngadan di etaw sa sinaligan sa
datù eghemilien di? Iya sa etaw hemilien di, sa egsugùsuguen di meudes
owoy melabel penemdem. Kagdi sa kaunutan diyà sa medoo duma di
egsugùsuguen owoy kagdi sa metiig egbegay kaenen diyà kenagda.
46 Amuk tumebow sa datù, mebagian temù siedò kaunutan amuk
mepion sa kepangunut di sa igsugù sa datù di. 47 Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Amuk mepion sa egbaelan di, kagdi sa mesaligan sa
datù sa langun taman di. 48 Dodoo sa kaunutan endà mipedu di, iya
sa penemdem di melugay sa ketebow sa datù di. 49 Agulé tapesen di
sa medoo duma di egsugùsuguen, owoy takà egpista owoy eghiluwen
neseunut da sa etaw tegepehilu. 50 Agulé, pelikù sa datù di diyà sa
agdaw endà netulikan di duu owoy sa ulas endà netiigan di duu. 51 Hê,
pigtamayan di temù, enù ka iya sa ketamanan sa langun etaw ubòubò
egpigtuu. Suminegaw da temù dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da
tigtu mepasangan."

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Sepulù Kenogon

25 1 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk meuma sa kepelikù ku, lagà
ini ma sa kedatù i Nemula. Duen sa sepulù kenogon mangay
tumelabuk sa maama kawingen. Uman sebaen kenogon, pulung da eg-
uwit palitaan. 2 Mipedu sa lima kenogon, dodoo endà mipedu sa lima.

3 Na, sa lima endà mipedu, inuwit da sa palitaan da, dodoo endà inuwitan
da duu lanaegas legà di. 4 Dodoo inuwit sa lima kenogon mipedu sa
lanaegas diyà butul anì duen iuman da amuk meimet. 5 Agulé, egoh da
eg-angat-angat sa ketebow sa maama kawingen, egkepilut da langun
owoy neketudug da enù ka nelugay sa ketebow di.
6 "Agulé teliwadà sigep, egdinegen da sa etaw eg-umow, guwaen di,
'Egtebow dé sa maama kawingen. Téél yu dé angay yu telabuk.' 7 Hê,
mig-enaw sa sepulù kenogon, owoy eg-upionen da sa sembuwan palitaan
da. 8 Agulé, egpegeni sa lima kenogon endà mipedu diyà sa lima mipedu,
guwaen da, 'Begayi yu kami lanaegas enù ka buyu dé mepadeng sa
nami palitaan.' 9 Agulé migsagbì sa kenogon mipedu, guwaen da, 'Endà
ibegay ké duu, enù ka endà meketukid di diyà kenita sa lanaegas inuwit
ké. Mepion amuk mangay yu meli dutu tinda dò.' 10 Agulé mig-angay
da egbeli lanaegas. Egoh da mig-ipanaw dé, migtebow dé sa maama
kawingen. Agulé mig-unut sa lima kenogon mipedu diyà kenagdi
eggemow diyà sa dalesan kenà da egpista. Egoh da migdalem dé langun,
nepintuan dé sa dalesan.
11 "Agulé endà nelugay di, migtebow ma sa lima kenogon kedu diyà
sa tinda. Eg-umow da diyà sa duwangen, guwaen da, 'O Datù, ukai ko
kami enù ka gumemow ké.' 12 Dodoo migsagbì iya wé maama, guwaen di,
'Endà ukaan ku duu enù ka endà nelayaman ku duu kiyu ya.' "
13 Agulé guwaen i Hésus, "Hediya ma, tulik yu ma enù ka endà
netiigan yu duu sa agdaw ku pelikù ataw ka sa ulas di."

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Telu Sinaligan Sa Datù
(Lukas 19:11-27)

14 Agulé guwaen i Hésus, "Lagà ini ma sa kedatù i Nemula. Duen sa
maama mangay mediyù tanà dò. Dodoo egoh di buyu mipanaw, inumow
di sa medoo egsugùsuguen di owoy saligan di kagda sa pilak di anì
ipaten da. 15 Binegayan di pilak sa uman sebaen etaw danà sa egkegaga
da. Lima ngibu sa igbegay di diyà sa sebaen etaw, owoy duwa ngibu sa
sebaen, owoy sengibu sa sebaen ma etaw. Agulé mig-ipanaw dé. 16 Na,
sa etaw binegayan lima ngibu, eg-angay egpeanak sa pilak di, owoy
duen ma sa untung nekuwa di lima ngibu. 17 Hediya ma sa binaelan sa
etaw binegayan duwa ngibu, enù ka duen ma sa untung nekuwa di duwa
ngibu. 18 Dodoo sa etaw binegayan sengibu, mig-angay polo migkali tanà
anì ilidung di sa pilak sa datù di.
19 "Na, egoh di nelugay, miglikù dema sa datù da, owoy igpeangay di
sa medoo egsugùsuguen di sinaligan di pilak anì hauwen di sa untung
nekuwa da. 20 Agulé, migtebow sa egsugùsuguen di binegayan lima
ngibu, owoy inuwit di ma sa untung nekuwa di lima ngibu. Guwaen
di, 'O Datù, sa lima ngibu pilak igbegay ko kenak, haa ko, kaini ma sa

untung nekuwa ku lima ngibu ma.’ 21 Guwaen sa datù, ‘Mepion iya wé
binaelan ko. Kuna sa mepion egsugùsuguen ku kesaligan. Umanan ku sa
isalig ku diyà keniko danà ko mipedu eg-ipat sa tukééy igsalig ku. Ungayà
ku meanggan ka ma temù lagà sa kekeanggan ku.’
22 “Agulé migtebow ma sa egsugùsuguen di binegayan duwa ngibu,
owoy guwaen di, ‘O Datù, sa duwa ngibu pilak igbegay ko kenak, haa
ko, kaini ma sa untung nekuwa ku duwa ngibu ma.’ 23 Guwaen sa datù,
‘Mepion iya wé binaelan ko. Kuna sa mepion egsugùsuguen ku kesaligan.
Umanan ku sa isalig ku diyà keniko danà ko mipedu eg-ipat sa tukééy
igsalig ku. Ungayà ku meanggan ka ma temù lagà sa kekeanggan ku.’
24 “Agulé, migtebow ma sa egsugùsuguen di binegayan sengibu, owoy
guwaen di, ‘O Datù, netiigan ku kuna sa mebalaw etaw, enù ka meketu
ko sa medoo palay endà inohok ko duu owoy dakel ma sa untung
mekuwa ko apiya beken niko sa inay di. 25 Huenan di, iglidung ku polo
sa pilak ko diyà tanà enù ka nelimedangan a egpeanak sa pilak ko amuk
metelas. Haa ko, kaini doo sa pilak ko.’ 26 Agulé guwaen sa datù, ‘Kuna sa
egsugùsuguen ku endà mipedu owoy pauken ka. Netiigan ko doo meketu
ku sa medoo palay endà inohok ku duu. Netiigan ko ma dakel sa untung
mekuwa ku apiya beken naken sa inay di. 27 Maen di ya endà igsalig ko
duu sa pilak ku diyà sa medoo etaw atung egpantiyali? Amuk hediya,
mehaa ku doo sa pilak ku owoy sa anak di ma amuk tumebow a.’
28 “Agulé, guwaen di diyà sa medoo duma di dahiya, ‘Kuwa yu sa
sengibu pilak igbegay ku diyà kenagdi owoy begayi yu diyà sa etaw épê
sepulù ngibu. 29 Enù ka mebegayan pa uman sa etaw egkesaligan ku anì
sumubela. Dodoo sa etaw endà egkesaligan ku duu, apiya di pa tukééy sa
langun taman di, mekedan pa uman. 30 Na, siini egsugùsuguen ku endà
mipedu, hemagawi yu kagdi anì mekeangay dutu siedò deleman kenà
di mepigtamayan. Suminegaw dutu owoy kuméget sa ngipen di danà di
tigtu mepasangan.’ ”

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Kebael Di Egoh Di Kumedatù

31 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk pelikù a anì kumedatù a, aken i Kakay
Langun, meunutan a sa langun egsugùsuguen ku kedu diyà langit. Agulé,
menuu a dutu siedò mapulù bangkù ku amuk kumedatù a. 32 Metipon
diyà kenak sa langun etaw kedu diyà sa langun balangan tanà. Agulé,
baeden ku kagda diyà sa duwa geumpung, lagà sa tegeipat kebilibili
eggalal sa medoo kambing kedu diyà sa medoo kebilibili, 33 enù ka
tiponen di sa medoo kebilibili denu kuwanan di owoy tiponen di ma sa
medoo kambing denu bibang di. 34 Agulé mikagi a diyà sa medoo etaw
denu kuwanan ku, guwaen ku, ‘Na, unut-unut yu dé kenak, enù ka kiyu
sa hinemilì i Emà ku anì meanggan yu. Angay yu dé diyà sa kedatù i
Nemula diyà langit, enù ka iya sa tinapay di migbael egoh tanà endà pa

binaelan. 35 Peangayen ku kiyu dutu enù ka pinekaen yu aken egoh ku
mineketues, owoy pineinem yu aken egoh ku nelupahan. Apiya di pa
endà nelayaman yu duu aken egoh ku migtebow diyà keniyu, pinegemow
yu doo aken diyà sa dalesan yu. 36 Egoh di endà duen ginis ku, binegayan
yu aken ginis; owoy egoh ku miglinadu, inipat yu aken; owoy egoh ku
nebilanggu, linengenan yu aken.' 37 Agulé migsà sa medoo metiengaw
etaw denu kuwanan ku, guwaen da, 'O Datù, nengan ko ya mineketues
owoy pinekaen ké kuna, ataw ka nelupahan ka owoy pineinem ké kuna?
38 Nengan ko ya endà nelayaman ké duu kuna owoy pinegemow ké kuna
diyà sa dalesan ké? Nengan ko ya endà duen ginis ko owoy binegayan
ké kuna? 39 Nengan ko ya miglinadu ataw ka nebilanggu ka owoy
linengenan ké kuna?' 40 Agulé aken i Datù sa sumagbì diyà kenagda,
guwaen ku, 'Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya di pa binaelan yu
iya wé diyà sa sebaen etaw egpigtuu diyà kenak, apiya tigtu tukééy etaw
diyà sa kehaa yu, lagà doo binaelan yu iya wé diyà kenak.'
41 "Agulé, mikagi a ma diyà sa medoo etaw denu bibang ku, guwaen
ku, 'Kedan yu dé diyà kenak, kiyu i etaw pigtamayan i Nemula. Angay
yu dutu lanaw apuy dò endà mepadeng taman melugay, enù ka iya sa
tinapay i Nemula migbael anì mepigtamayan Satanas i owoy sa medoo
etaw di. 42 Iya ma sa ketamanan yu enù ka egoh ku mineketues, endà
pinekaen yu duu aken; owoy egoh ku nelupahan, endà pineinem yu duu
aken. 43 Egoh ku migtebow diyà keniyu, endà pinegemow yu duu aken
diyà sa dalesan yu. Owoy egoh di endà duen ginis ku, endà binegayan
yu duu aken. Miglinadu a owoy nebilanggu a, dodoo endà linengenan yu
duu aken.' 44 Agulé, igsaan da ma aken, guwaen da, 'O Datù, nengan ko
ya hinaa ké kuna mineketues, ataw ka nelupahan ka, ataw ka endà duen
gemowon ko, ataw ka endà duen ginis ko, ataw ka miglinadu ka, ataw
ka nebilanggu ka, owoy endà binuligan ké duu kuna?' 45 Agulé sumagbì
a diyà kenagda, guwaen ku, 'Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Danà
yu endà migbulig sa sebaen etaw ku tigtu tukééy diyà sa kehaa yu, lagà
aken ma sa endà binuligan yu duu.' 46 Agulé, mehemagawan da dutu
anì mepigtamayan da taman melugay. Dodoo melalù polo sa medoo
metiengaw etaw taman melugay."

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Lukas 22:1-2; Huwan 11:45-53)

26 1 Na, egoh i Hésus neubus migtulù iya wé, eg-ikagi diyà sa medoo
salu di, 2 guwaen di, "Netiigan yu duwa agdaw pa meuma sa
Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Agulé mekebegay sa
Kakay Langun diyà sa medoo etaw anì itutuk da diyà sa kayu igbugsud."
3 Agulé, nesetipon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
kaunutan etaw Hudiyu diyà sa dakel dalesan i Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu

Tegesimbà. 4 Eglagbeten da sa ukit kesigkem da si Hésus anì ipeimatay
da, enù ka ungayà da lidungen da diyà sa medoo etaw. 5 Dodoo guwaen
da, “Endà mebaluy di sigkemen ta kagdi i diyà siini pista, enù ka sulian
kéen sa medoo etaw.”

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Sa Bayi
(Malkos 14:3-9; Huwan 12:1-8)

6 Na, egoh i Hésus diyà sa menuwa Bétaniya, eglengen diyà si Simon,
sa etaw nelikuan dempid. 7 Egoh da egkaen pelà, duen sa bayi migtebow
eg-uwit sa metolol tukééy butul alabastelu nepenù lana mepion ngadeg
owoy tigtu mapulù. Agulé, migdapag diyà si Hésus owoy hinudud di sa
lana diyà sa ulu di egoh di egkaen pelà. 8 Agulé, egoh sa medoo salu i
Hésus mighaa sa binaelan sa bayi, egbulit da, owoy guwaen da, “Maen
di ya linemet di iya wé? 9 Mepion polo hedem amuk dagangen di anì
mekekuwa medoo pilak anì mekebegay diyà sa etaw pubeli.”
10 Dodoo netiigan i Hésus sa pesuwan da egbulit, owoy guwaen di,
“Yoko egsigbolow duu siini bayi, enù ka tigtu mepion sa binaelan di
diyà kenak. 11 Enù ka tapay doo duen sa etaw pubeli diyà keniyu anì
mebuligan yu ma. Dodoo aken, endà dé iseg a melugay mugpà diyà
keniyu. 12 Huenan di, hinududan di aken lana anì tapayen di pepion sa
lawa ku sa egoh ku ilebeng. 13 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà
melipengan di etaw kagdi i, enù ka metulon iya wé binaelan di diyà
kenak, sumalà dé sa menuwa diyà siini sinukub langit kenà da egtulù sa
Mepion Tegudon.”

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Malkos 14:10-11; Lukas 22:3-6)

14 Na, duen sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus, si
Hudas Iskaliyot. Mig-angay diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà, 15 owoy
guwaen di, “Pila sa ibegay yu diyà kenak amuk mekuwa yu Hésus i danà
sa egbaelan ku?”
Agulé, duen kuleta igbegay da diyà kenagdi telu pulù pilak. 16 Hê, mig-
edung Hudas i eglagbet sa mepion gai di megay si Hésus diyà kenagda.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Malkos 14:12-21; Lukas 22:7-13,21-23; Huwan 13:21-30)

17 Na, egoh di neuma dé sa muna agdaw sa pista egoh etaw Hudiyu
egkaen sa epan endà duen ipelenuk di, mig-angay da eg-igsà sa medoo
salu i Hésus diyà kenagdi, guwaen da, “Ngadan sa kenà ké mael kaenen
ta egpista sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula?”
18 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Angay yu dutu siedò etaw diyà
menuwa Hélusalém owoy ikagi yu diyà kenagdi, guwaen yu, ‘Ini sa kagi i

Mistelu, medapag dé sa kepatay di gaa. Kumaen gaa siini pista ta lapeg sa
medoo salu di diyà sa dalesan ko.' " 19 Agulé, tinuu da sa langun igsugù di
diyà kenagda owoy egtapayen da sa kaenen da egpista.
20 Na, egoh di mahapun dé, egpenuu da egkaen Hésus i sa sepulù owoy
duwa salu di. 21 Egoh da egkaen pelawà, guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Duen diyà keniyu sa sebaen etaw tumampil diyà
sa medoo kuntelà ku anì meimatayan a."
22 Hê, egkebukul da temù, owoy eg-edung da eg-igsà sigbaenbaenay
diyà kenagdi, guwaen da, "O Datù, beken aken sa inikagi ko?"
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Iya sa megay kenak diyà sa medoo
kuntelà ku sa sebaen duma ku egkesetugen egkaen diyà siini bilu.
24 Mematay doo sa Kakay Langun enù ka meketuu sa kagi i Nemula
igpesulat denu kenak. Dodoo tigtu mepigtamayan siedò maama megay
kenak diyà sa medoo kuntelà ku. Adi-adi pa hedem amuk endà inanak
iya wé maama."
25 Agulé eg-igsà Hudas i, sa maama migtampil diyà sa kuntelà di,
guwaen di, "O Mistelu, beken ma aken sa megay keniko diyà sa kuntelà
ko?"
Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tuu iya wé inikagi ko."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Labung I Datù
(Malkos 14:22-26; Lukas 22:14-20; 1 Kolintu 11:23-25)

26 Na, egoh da egkaen pelawà, sinabaan i Hésus sa sebaen epan owoy
migsimbà egpesalamat diyà si Nemula. Agulé, tinepitepi di owoy igtukid
di igbegay diyà sa medoo salu di. Guwaen di, "Kuwa yu owoy kaen yu dé,
enù ka ini sa lawa ku."
27 Agulé, sinabaan di ma sa tabù duen wain, owoy migsimbà ma
egpesalamat diyà si Nemula. Tinukid di sa medoo salu di, owoy guwaen
di, "Inem yu langun tigtukééykééyéy. 28 Enù ka ini sa depanug ku
lumesut amuk meimatayan a anì metigtuwan sa salà sa langun etaw
anì mekepeuloy sa salà da. Siini depanug ku, iya sa tandà di neketuu
sa magtu ukit igpasad i Nemula umaluk etaw. 29 Taa yu, hih. Endà dé
uminem a uman siini wain eg-inemen ta taman endà uminem ki sa
magtu wain diyà sa kedatù i Emà ku."
30 Agulé egduyuy da eg-olò si Nemula. Agulé eg-ipanaw da eg-angay
Getan Olibu dò.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Malkos 14:27-31; Lukas 22:31-34; Huwan 13:36-38)

31 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, "Igkani sigep, melaguy
yu langun owoy salidan yu aken danà sa kelikutan mekeuma diyà kenak,
enù ka meketuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

‘Meimatayan ku sa etaw tegeipat kebilibili,
hê mesepalak ma sa medoo kebilibili.’[o]
32 Dodoo, amuk meenaw a dema, hunawan ku kiyu mangay Galiliya dò.”
33 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus, guwaen di, “Apiya sumalid sa
medoo duma ta, endà sumalid a, aken i duu.”
34 Guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Egoh sa ebos
endà pa umukolò amuk buyu sumimag, palawen ko polo aken beken
duma ko taman telu gulê.”
35 Dodoo guwaen i Pidelu, “Endà palawen ku duu kuna, apiya di pa
meseselengan ki mematay.”
Hediya ma sa inikagi sa medoo duma salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Malkos 14:32-42; Lukas 22:39-46)

36 Na, mig-angay Hésus i owoy sa medoo salu di diyà sa kenà
hinemulaan kepengadan da Gétsémani. Agulé, mig-ikagi diyà kenagda,
guwaen di, “Penuu yu dini, enù ka mangay a sumimbà daedò é.” 37 Inuwit
di Pidelu i owoy sa duwa maama anak i Sébediyu. Agulé, egkebogo dé
temù sa pedu di owoy tigtu egkebukul ma. 38 Guwaen di diyà kenagda,
“Tigtu medaet sa pedu ku owoy lagà a buyu mematay danà sa pedu ku
medaet. Ugpà yu pelawà dini. Yoko egtudug ga, dodoo tulik yu polo.”
39 Agulé, migtangkà tukééy Hésus i diyà kenagda owoy miglagkeb
diyà tanà. Egsimbà, guwaen di, “O Emà ku, amuk mebaluy, kedani ko
diyà kenak siini dakel kelikutan ku lagà wain mepait buyu egkeinem ku.
Dodoo peukit ko diyà kenak sa niko uyot, beken sa naken.”
40 Agulé, migpelikù Hésus i diyà sa kenà sa telu salu di, owoy eghauwen
di kagda egtudug. Guwaen di diyà si Pidelu, “Ay, negaip a keniyu, enù ka
endà metigkelan yu duu taman sakaulas daa, dodoo neketudug yu polo.
41 Yoko egtudug ga, dodoo simbà yu polo anì endà mekeukit yu diyà sa
kenà sa pedu yu tepengan anì endà ma mekebael yu salà. Apiya di pa
meiyap sa pedu yu mangunut diyà kenak, melenek doo sa lawa yu.”
42 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda owoy egsimbà dema,
guwaen di, “O Emà ku, amuk endà mebaluy di mekedan siini kelikutan
ku lagà wain mepait egkeinem ku, ungayà ku polo meketuu sa niko uyot.”
43 Agulé, migpelikù dema diyà sa kenà sa medoo salu di owoy
eghauwen di kagda egtudug dema enù ka endà metigkelan da duu sa
pilut da. 44 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda owoy egsimbà
dema sa ketelu di gulê. Diya mendaa sa kagi di egsimbà.
45 Agulé, migpelikù dema diyà sa kenà sa medoo salu di owoy guwaen
di diyà kenagda, “Ay, maen di ya takà yu polo egtudug? Taa yu. Neuma

---

[o] **26:31** Basa ko Sakaliyas 13:7

dé sa ulas egoh ku mekebegay diyà sa medoo etaw tegebael salà, aken i
Kakay Langun. 46 Enaw yu dé. Haa yu, dahini dé sa etaw megay kenak
diyà sa kuntelà ku. Mangay ki dé tumelabuk kenagdi."

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus
(Malkos 14:43-50; Lukas 22:47-53; Huwan 18:3-12)

47 Na, egoh i Hésus eg-ikagi pelawà, migtebow Hudas i, sa sebaen
maama diyà sa sepulù owoy duwa salu di. Duen medoo etaw mig-unut
kenagdi migkemkem sundang owoy lubog. Kagda sa pineangay sa
medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan etaw Hudiyu. 48 Na,
si Hudas sa migtampil diyà sa kuntelà i Hésus, tapay dé tinulon di diyà
sa medoo etaw sa tandà baelan di, guwaen di, "Iya sa etaw eglagbeten
yu sa ingadekan ku. Sigkem yu dé." 49 Na, egoh da migtebow dahiya,
migpedapag Hudas i diyà si Hésus owoy guwaen di, "O Mistelu." Hê,
pinengadekan di.
50 Agulé guwaen i Hésus, "O Akay, petéél ko dé sa niko ungayà." Agulé,
migpedapag sa medoo etaw diyà si Hésus, owoy sinigkem da owoy
meeles sa kesabà da.
51 Na, duen sa sebaen duma i Hésus mighugut sa sundang di, owoy
tinigbas di sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Nesapsap sa
telinga di. 52 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagdi, "Gumà ko sa sundang
ko, enù ka amuk duen etaw egkemkem sundang anì mimatay, iya polo
sa etaw meimatayan danà sundang. 53 Endà metiigan ko duu kéen ini i.
Amuk umumow a tabang diyà si Emà ku, peangayen di doo sa ngibu-
ngibuwan egsugùsuguen di anì tabangan da aken. 54 Dodoo amuk baelan
ku iya wé, endà meketuu di sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu sa
kelikutan mehaa ku."
55 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo etaw migtebow, guwaen di,
"Maen di ya eg-uwit yu sundang owoy lubog egoh yu eg-angay egsigkem
kenak? Beken a sa etaw tegelampas. Uman agdaw egpenuu a diyà sa
Dalesan i Nemula egoh ku egtulù keniyu, dodoo endà egsigkemen yu
duu aken. 56 Dodoo ukitan ku dé siini langun kebael yu kenak, enù ka
neketuu dé sa kagi i Nemula igsulat sa medoo tegesugkow di egoh anay
denu kenak."
Hê, migpelaguy sa medoo salu di owoy sinalidan da kagdi i.

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Sa Medoo Datù Hudiyu
(Malkos 14:53-65; Lukas 22:54-55,63-71; Huwan 18:13-14,19-24)

57 Agulé, sa medoo etaw migsigkem si Hésus, inuwit da kagdi i eg-
angay diyà sa dalesan i Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Nesetipon
dé dahiya sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis. 58 Na, migtangkà Pidelu i eg-unut diyà kenagda,

dodoo neketaman daa diyà sa ilis duwangen sa dalesan sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà. Agulé, mig-angay migpenuu diyà sa duwangen kenà sa medoo
tegebantay anì metiigan di sa mebaelan i Hésus.
59 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu,
eglagbeten da sa kenà i Hésus mekesalà anì tipuwen da anì ipeimatay da.
60 Dodoo apiya di pa egbutbut sa medoo etaw denu sa binaelan di, endà
dé duen sa pesuwan di ipeimatay da. Agulé, duen duwa etaw mig-angay
diyà kenagda, 61 owoy guwaen da, “Dinineg ké sa inikagi siini etaw,
guwaen di melukat di gaa sa Dalesan i Nemula daedò é owoy petigdegen
di dema gaa amuk meuma sa ketelu di agdaw.”
62 Agulé, migtigdeg sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy guwaen di diyà
si Hésus, “Ngadan sa sagbì ko denu iya wé? Tuu pa atu iya wé itipu da
keniko, ataw ka endà?”
63 Dodoo migpetemed Hésus i. Agulé, eg-ikagi dema sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà, guwaen di, “Danà sa egkegaga i Nemula mehagtay taman
melugay, egsuguen ku kuna anì tumulon ka sa tuu kagi. Tuloni ko kami
amuk kuna si Mésayas sa Anak i Nemula ataw ka beken.”
64 Guwaen i Hésus, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak. Dodoo tulonen
ku ma diyà keniyu, endà melugay di hauwen yu aken i Kakay Langun
menuu denu kuwanan i Nemula épê dakel egkegaga. Owoy hauwen yu
ma aken kani petuntun kedu langit dò unutan gaeb.”
65 Hê, eglisien sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa kawal di anì tandaan di
sa kebulit di danà iya wé inikagi i Hésus. Guwaen di, “Sinumbung di dé
Nemula i enù ka guwaen di Anak i Nemula gaa. Endà dé lumagbet ki
uman sa ketipu etaw denu kagdi enù ka dinineg ta langun sa kesumbung
di. 66 Ngadan sa penemdem yu denu kenagdi?”
Guwaen da, “Meimatayan doo, enù ka dakel sa salà di.”
67 Agulé, egteptepan da Hésus i owoy egsesuntuken da ma. Duen ma
etaw egtagpì kenagdi, 68 owoy guwaen da, “O Tegesugkow i Nemula,
amuk kuna si Mésayas sa pineangay i Nemula, ingadani ko sa etaw
egtagpì keniko.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw

(Malkos 14:66-72; Lukas 22:56-62; Huwan 18:15-18,25-27)

69 Na, egpenuu Pidelu i dahiya diyà sa duwangen dalesan. Duen sa
bayi egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà eg-angay egdapag diyà si
Pidelu owoy guwaen di, “Kuna ma sa duma i Hésus tegeGaliliya.”
70 Dodoo egpalaw Pidelu i, owoy egdinegen sa medoo etaw kagdi i
egpalaw, guwaen di, “Endà netiigan ku duu iya wé guwaen ko.”
71 Agulé, mighalì Pidelu i medapag diyà sa gemowon. Duen dema sa
sebaen bayi egsugùsuguen mighaa si Pidelu, owoy guwaen di diyà sa
medoo etaw dahiya, “Siini maama sa duma i Hésus tegeNasalét.”

72 Dodoo egpalaw dema Pidelu i. Egpengibet owoy guwaen di, “Endà
netiigan ku duu iya wé maama.”
73 Egoh di nelugaylugay, duen dema sa liyu etaw migpedapag diyà
si Pidelu, owoy guwaen da, “Tigtu tuu, kuna sa duma i Hésus, enù ka
netiigan ké kuna ma sa etaw tegeGaliliya danà sa kagi ko.”
74 Dodoo guwaen i Pidelu, “Mepigtamayan a i Nemula amuk egbutbut
a. Tigtu endà netiigan ku duu iya wé maama.” Hê, umukolò dé sa ebos.
75 Agulé, netulengan i Pidelu sa inikagi i Hésus diyà kenagdi, guwaen di,
“Egoh sa ebos endà pa umukolò amuk buyu sumimag, palawen ko polo
aken beken duma ko taman telu gulê.” Agulé, mig-ipanaw Pidelu i owoy
temù egsinegaw danà sa pedu di nebukul.

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Gubilenu Pilatu
(Malkos 15:1; Lukas 23:1-2; Huwan 18:28-32)

27 1 Na, egoh di magtu kesimag, nesetipon sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu, owoy egpenemdemen
da sa itipu da si Hésus diyà sa gubilenu anì meimatayan da. 2 Agulé, pinolot
da sangkalì owoy inagak da diyà si Pilatu, sa Gubilenu da.

Ini Sa Egoh I Hudas Nematay
(Binaelan 1:18-19)

3 Na, si Hudas sa migbegay si Hésus diyà sa medoo kuntelà di, egoh
di neketiig meimatayan da Hésus i, eg-ekedan di sa binaelan di medaet.
Huenan di, migpelikù diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy diyà sa
medoo kaunutan Hudiyu, enù ka ungayà di ipelikù di hedem sa telu pulù
pilak igbegay da kenagdi. 4 Guwaen di, “Nesalà a dé, enù ka igbegay ku
diyà keniyu iya wé maama anì meimatayan, dodoo endà duen sa hagdi
salà.”
Dodoo egsagbì da, guwaen da, “Endà duen sa penemdem ké denu sa
niko salà. Muni dé diyà keniko iya wé.”
5 Agulé igsawel i Hudas sa pilak dalem sa Dalesan i Nemula. Hê,
miglegkang dahiya owoy eg-angay egpebitin.
6 Na, egtipohen sa medoo ulu-ulu tegesimbà sa pilak igsawel di, owoy
guwaen da, “Tumipay ki sa uledin igsugkow i Mosis amuk dalemen ta
siini pilak diyà sa taguan pilak diyà Dalesan i Nemula, enù ka ini sa
igbayad sa kepatay etaw.” 7 Agulé, egoh da migseolomoy, nesesebaen dé
sa penemdem da denu sa egbaelan da diyà sa pilak. Igbeli da tanà diyà
sa tegepilpil anì duen sa lebengan sa beken etaw tegeHélusalém. 8 Iya
sa igbeli da tanà sa pilak igbayad da sa kinepatay i Hésus. Huenan di,
pinengadanan etaw iya wé Tanà Depanug taman ini egoh di.
9 Na, danà sa binaelan da, neketuu dé sa kagi i Hilimiyas sa tegesugkow
i Nemula egoh anay, guwaen di,

"Kinuwa da sa telu pulù pilak,
enù ka iya sa enget lagà etaw diyà sa penemdem sa medoo tugod
i Islaél,
10 owoy iya ma sa ibeli da tanà diyà sa tegepilpil,
enù ka hediya ma sa igsugù i Nemula diyà kenak.[p]"

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan I Pilatu
(Malkos 15:2-5; Lukas 23:3-5; Huwan 18:33-38)

11 Na, egoh i Hésus inagak da diyà si Gubilenu Pilatu, inigsaan i Pilatu, guwaen di, "Enù di ya, kuna sa Sulutan diyà sa medoo Hudiyu?"
Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak."
12 Dodoo apiya di pa egtipuwen sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu Hésus i, endà doo egsagbì di.
13 Huenan di, inigsaan i Pilatu dema, guwaen di, "Maen di ya endà egsagbian ko duu sa medoo ketipu da keniko?"
14 Dodoo endà egsagbì Hésus i, apiya di pa medoo sa itipu da kenagdi. Iya maen di ya tigtu negaip Pilatu i.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Malkos 15:6-15; Lukas 23:13-25; Huwan 18:39–19:16)

15 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, iya sa adat i Gubilenu Pilatu lengaan di sa sebaen etaw nebilanggu, sumalà dé sa hemilien da. 16 Na, egoh iya, duen sa medaet etaw nebilanggu eglalag. Iya sa ngadan di si Balabas. 17 Agulé, egoh sa medoo etaw nesetipon, inigsaan i Pilatu kagda, guwaen di, "Ngadan sa tayu etaw lengaan ku diyà keniyu, ataw ka si Balabas ataw ka si Hésus ginelal yu si Mésayas? Ngadan tayu sa hemilien yu?"
18 Iya sa inikagi di enù ka netiigan di igpesigkem sa medoo ulu-ulu Hudiyu Hésus i danà da egkesina diyà kenagdi.
19 Egoh i Pilatu egpenuu pelà diyà sa kenà da eg-antang, duen etaw migtebow sinugù sa sawa di, guwaen di, "Yaka egpigtamay duu iya wé maama enù ka endà duen sa salà di. Nebukul temù sa sawa ko egoh giina danà di migtegeinep denu iya wé maama egoh sigep."
20 Dodoo sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu, inikagiyan da sa medoo etaw dahiya anì pegeniyen da lengaan i Pilatu Balabas i owoy ipeimatay di Hésus i. 21 Agulé, eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, "Ngadan sa tayu etaw egkeiyapan yu lengaan ku?"
Guwaen da egsagbì, "Si Balabas."
22 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, "Amuk hediya, ngadan sa baelan ku diyà si Hésus sa ginelal yu si Mésayas?"

---

p **27:9-10** Basa ko Hilimiyas 32:6-9

Hê, eg-ikagi da langun, guwaen da, “Petutuki ko diyà sa kayu igbugsud.”
23 Dodoo guwaen i Pilatu, “Maen di ya? Ngadan sa salà binaelan di?”
Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, “Petutuki ko diyà sa kayu igbugsud.”
24 Na, netiigan i Pilatu endà mekegaga di kenagda owoy buyu da dé egbogo temù. Huenan di migkuwa wayeg owoy egpegusê belad di diyà sa kehaa etaw. Guwaen di, “Danà ku migpegusê sa belad ku, egtandaan ku diyà keniyu beken naken salà sa kepatay siini maama. Muni dé diyà keniyu amuk imatayan yu.”
25 Migsagbì da, guwaen da, “Mepion diyà kenami amuk mepigtamayan ké taman sa medoo tugod ké danà sa kepatay di, enù ka iya sa nami salà.”
26 Agulé igpelengà i Pilatu Balabas i kedu diyà bilangguwan. Hê, igpetapes di Hésus i owoy sinugù di ma sa sundalu di anì itutuk da diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh Sundalu Migpeumàumà Si Hésus
(Malkos 15:16-20; Huwan 19:2-3)

27 Agulé, inuwit sundalu Hésus i dalem sa dakel dalesan sa gubilenu, owoy sinetipon da sa langun duma da sundalu diyà kenagdi. 28 Agulé, egkedanan da sa kawal di owoy ipekawal da kenagdi sa kawal melalegà lagà sa kawal sulutan. 29 Liningkal da ma sa belagen épê dugi owoy isukub da diyà sa ulu di, lagà sa metolol sayap sulutan. Duen ma sa kayu ipesabà da diyà sa belad di denu kuwanan, lagà sa metolol tuked sulutan. Agulé egligkued da diyà sa taengan di enù ka ubòubò da egdatù kenagdi, guwaen da, “Meolò ka, kuna i sulutan diyà etaw Hudiyu.”
30 Agulé egteptepan da, owoy kinuwa da sa kayu sinabaan di anì ibalbal da diyà sa ulu di. 31 Agulé, egoh da neubus egpeumàumà si Hésus, egkedanan da sa kawal di melalegà, owoy ipekawal da dema sa hagdi tapay kawal. Agulé, eg-agaken da dutu siedò kenà di imatayan.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Malkos 15:21-32; Lukas 23:26-43; Huwan 19:17-27)

32 Na, egoh da miglegkang dahiya, duen sa maama kedu Silini dò nesiegungan da. Iya sa ngadan di, si Simon. Igtegel sa sundalu ipetiang diyà kenagdi sa kayu kenà i Hésus meketutuk. 33 Agulé, miglagbas da eg-angay diyà sa tukééy getan kepengadan da Golgota. Iya sa selepangan di, Kulobong Ulu. 34 Egoh da migtebow dahiya, igbegay da diyà si Hésus sa wain inamutan sa tigtu mepait. Dodoo egoh di migtémtém, endà inemen di duu.

35 Hê, igtutuk da dé Hésus i diyà sa kayu, owoy igbugsud da. Agulé,
egkusing da egseatuwen da sa ginis di.[q] 36 Egoh di neubus iya wé,
egpenuu da egtulik kenagdi. 37 Duen ma sa igsulat igtagù da diyà sa
lekeatas ulu di anì tandaan da sa itipu da kenagdi. Iya sa kagi di, "Ini si
Hésus sa Sulutan diyà etaw Hudiyu."
38 Duen ma duwa maama tegelampas igtutuk da diyà sa kayu igbugsud,
sa sebaen denu kuwanan i Hésus, sa sebaen denu bibang di.
39 Na, egkilingkiling sa medoo etaw egtalà dahiya owoy
egpeumàumaan da Hésus i. 40 Guwaen da, "Iyoh! Melukat ko sa Dalesan
i Nemula daedò é, owoy petigdegen ko dema diyà sa ketelu di agdaw?
Amuk tuu ka Anak i Nemula, tenà ka atu kedu diyà sa kayu igbugsud anì
mealukan ko kuna ya."
41 Hediya ma, egpeumàumaan da ma Hésus i sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa
medoo kaunutan Hudiyu. 42 Guwaen da, "Inalukan di gaa sa medoo liyu
etaw, dodoo endà megaga di duu kagdi umaluk. Iya sa kagi di sulutan
gaa diyà sa medoo tugod i Islaél. Dodoo endà migtuu ki taman endà
tumenà di kedu diyà sa kayu igbugsud. 43 Si Nemula gaa sa egsaligan di.
Na, hauwen ta atu amuk alukan i Nemula kagdi ini egoh di enù ka iya sa
kagi di Anak i Nemula gaa."
44 Hediya ma, egpeumàumaan da ma Hésus i sa duwa maama
tegelampas duma di igtutuk diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Malkos 15:33-41; Lukas 23:44-49; Huwan 19:28-30)

45 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, tinenaan deleman sa uwang tanà
taman telu kaulas. 46 Agulé, egoh di alas telu mahapun, migpetaled Hésus
i eg-ikagi, guwaen di diyà sa kagi Hibelu, "Eli, Eli, lama sabaktani?" Na,
iya sa selepangan sa inikagi di, "O Nemula ku, maen di ya ininiyugan ko
aken?"
47 Egoh sa medoo etaw dahiya migdineg iya wé kagi di, guwaen da, "Eg-
umowen di Iliyas i sa tegesugkow i Nemula egoh anay." 48 Agulé, duen
sebaen etaw dahiya migletu mig-angay sa tabung, owoy eleden di diyà
sa wain mepait, owoy igtagù di diyà sa kayu anì idugol di diyà sa ebà i
Hésus anì metepes di. 49 Dodoo guwaen sa medoo liyu etaw, "Angatan ta
pelà anì mehaa ta atu amuk tumebow si Iliyas anì alukan di kagdi."
50 Agulé, pinetaled i Hésus dema sa kagi di. Hê, nekedan dé sa ginawa
di.
51 Agulé, minelisì teliwadà edung lekeatas taman leketanà sa dakel
ginis ighabeng dalem sa teliwadà luwang Dalesan i Nemula. Eglinug

---

q **27:35** Basa ko Isalem 22:18

temù owoy netedal ma sa medoo dakel batu. 52 Neukaan ma sa medoo
batu tinosongon etaw kenà etaw iglebeng, owoy mig-enaw dema sa
medoo etaw nematay migpigtuu diyà si Nemula. 53 Miglaun da kedu
diyà lebeng, owoy egoh i Hésus mig-enaw dema, mig-angay da diyà sa
menuwa Hélusalém kenà medoo etaw mighaa kenagda.
54 Hê, nelimedangan sa kapitan owoy sa medoo sundalu tegetulik si
Hésus egoh sa tanà miglinug owoy egoh da mighaa sa medoo nebaelan
dahiya. Guwaen da, “Tuu, Anak i Nemula doo ini i maama.”
55 Na, duen ma medoo bayi migtigdeg da mediyùdiyù anì eghauwen da
sa langun kinebael da si Hésus. Kagda sa mig-unut kenagdi kedu siedò
tanà Galiliya taman Hélusalém dò anì egbuligan da kagdi. 56 Dahiya si
Maliya tegeMagdala, owoy sebaen ma Maliya inay i Santiyago owoy si
Hosé, owoy siedò bayi sawa i Sébediyu, owoy sa medoo duma da ma.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Malkos 15:42-47; Lukas 23:50-56; Huwan 19:38-42)

57 Na, egoh di mahapun dé, duen sa kawasà etaw tegeAlimatiya
migtebow. Iya sa ngadan di, si Hosé, owoy mig-unut-unut ma diyà si
Hésus. 58 Agulé, inangay di egpegeni diyà si Pilatu sa lawa i Hésus
anì ilebeng di. Huenan di, igsugù i Pilatu anì ibegay da diyà kenagdi.
59 Agulé, kinuwa i Hosé diyà sa kayu igbugsud owoy binedbed di sa
magtu ginis mebulà. 60 Duen sa magtu lebeng tinosongon di diyà batu
owoy iya sa kenà di iglebeng sa lawa i Hésus. Agulé, kinelid di sa dakel
batu anì mesagpeng sa lebeng. Agulé, miglegkang dahiya. 61 Na, hinaa i
Maliya tegeMagdala owoy sa sebaen ma Maliya iya wé langun binaelan i
Hosé, enù ka migpenuu da medapag diyà sa kenà lebeng.

Ini Sa Egoh Da Migbantay Sa Lebeng I Hésus

62 Na, umenaw simag sa agdaw keetud etaw Hudiyu, mig-angay sa
medoo Palasiyu owoy medoo ulu-ulu tegesimbà diyà si Pilatu. 63 Guwaen
da, “O Datù, netulengan ké sa kagi iya wé etaw tegebutbut. Iya sa kagi
di egoh di endà pa nematay, meenaw dema gaa diyà sa ketelu di agdaw.
64 Huenan di, mepion amuk peangayen ko pebantay sa medoo sundalu ko
diyà sa lebeng di taman telu agdaw, anì endà penakawen sa medoo pasek
di sa lawa di anì endà ma metulon da duu sa egoh di neenaw dema. Duen
dé sa medoo etaw neakalan di, dodoo uman pa medaet amuk meakalan
da dema danà di gaa neenaw dema.”
65 Migsagbì Pilatu i, guwaen di, “Na, uwit yu sundalu dutu owoy
pebantayi yu temù sa lebeng.”
66 Agulé, mig-angay da diyà sa kenà lebeng owoy tinaguan da tandà
sa dakel batu igsagpeng sa lebeng di anì metiigan da amuk duen sa
menakaw. Agulé, ipebantay da diyà sa medoo sundalu.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Malkos 16:1-10; Lukas 24:1-12; Huwan 20:1-10)

28 1 Na, egoh di neelut sa agdaw keetud da egoh di magtu kesimag
Akad egkawatkawat pelawà, mangay Maliya i tegeMagdala owoy
si Maliya sebaen diyà sa kenà lebeng. 2 Hê, egoh da endà pa egtebow diyà
lebeng, petow dé duen dakel linug, enù ka duen egsugùsuguen i Nemula
migpetuntun kedu langit dò owoy kinelid di sa batu igsagpeng lebeng,
owoy migpenuu dahiya. 3 Egsenang temù sa palas di lagà silà owoy tigtu
mebulà temù sa ginis di. 4 Eglukub sa medoo sundalu egbantay lebeng
danà da nelimedangan temù, owoy netuwal da ma lagà da etaw nematay.
5 Na, egoh sa duwa bayi migtebow diyà sa kenà lebeng, mig-ikagi sa
egsugùsuguen i Nemula diyà kenagda, guwaen di, “Yoko egkelimedangan
na. Netiigan ku eglagbeten yu Hésus i sa igtutuk da diyà sa kayu
igbugsud. 6 Dodoo endà dé dahini di, enù ka neenaw dé enù ka neketuu
dé sa tinulon di diyà keniyu egoh anay. Awuh yu dé anì mehaa yu sa
kenà di pinehibat. 7 Na, petéél yu dé angay yu tulon diyà sa medoo
salu di, guwaen yu, ‘Neenaw dé egoh di nematay owoy humuna keniyu
mangay Galiliya dò kenà yu humaa kenagdi.’ Na, yoko egkelipeng duu
siini kagi ku diyà keniyu.”
8 Agulé, medelamet da miglegkang diyà sa kenà lebeng. Apiya di pa
nelimedangan da, tigtu da doo neanggan owoy egletu da anì metulon da
diyà sa medoo salu i Hésus. 9 Agulé, petow da dé nesesiegung si Hésus
diyà dalan, owoy guwaen di, “Kumelanih sa keugpà yu.”
Agulé, migpedapag da diyà kenagdi, owoy migligkued da owoy
egsabaan da sa lisen di enù ka eg-oloen da. 10 Agulé guwaen i Hésus,
“Yoko egkelimedangan na. Angay yu tulon dutu siedò medoo salu ku anì
mangay da Galiliya dò enù ka dutu sa kenà da humaa kenak.”

Ini Sa Binaelan Sa Medoo Tegebantay

11 Na, egoh sa duwa bayi miglegkang diyà lebeng, mig-ipanaw ma sa
medoo sundalu tegebantay lebeng eg-angay Hélusalém dò. Egtulon da
diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà sa langun hinaa da diyà sa kenà lebeng.
12 Agulé, nesetipon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan
Hudiyu, owoy egseolomen da sa baelan da. Agulé, binegayan da pilak
sa medoo sundalu, 13 owoy guwaen da, “Tulon yu diyà sa medoo etaw,
guwaen yu, ‘Egoh sigep inangay sa medoo pasek di egpenakaw sa lawa
di egoh ta neketudug.’ 14 Na, amuk mekedineg sa gubilenu denu iya wé,
kami polo sa molom diyà kenagdi anì endà bulitan di kiyu.”
15 Agulé, kinuwa sa medoo sundalu sa medoo pilak owoy tinuu da ma
sa igsasà da. Na, hediya ma doo sa egtulonen sa medoo etaw Hudiyu
taman ini egoh di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di

(Malkos 16:14-18; Lukas 24:36-49; Huwan 20:19-23; Binaelan 1:6-8)

16 Na, mig-angay sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus Galiliya dò diyà
siedò getan pineangayan i Hésus kenagda. 17 Agulé, egoh da mighaa
kenagdi, eg-oloen da. Dodoo duen duma etaw egkeduwa sa pedu da denu
si Hésus. 18 Agulé, migpedapag Hésus i diyà kenagda owoy guwaen di,
“Binegayan a dé egkegaga anì kumedatù a diyà sa langun dutu langit
dò owoy diyà tanà ma. 19 Huenan di, angay yu diyà sa medoo menuwa
diyà siini sinukub langit. Tulù yu sa langun etaw anì umunut-unut da
kenak, owoy bautisi yu ma kagda anì tandaan da mesesebaen da si Emà
ta Nemula owoy aken i Anak di owoy sa Metiengaw Suguy di. 20 Tulù yu
ma kagda anì mangunut da sa langun igsugù ku keniyu. Na, taa yu, hih.
Takaan ku kiyu eg-unut-unut taman endà meuma sa sabuhanan agdaw.”

Ini Sa Igsulat I

MALKOS

Sa Tegudon Denu Si Hésus Kelistu

Ini Denu Sa Igsulat I Malkos

Na, batàbatà pelà Malkos i egoh i Hésus pelà diyà tanà. Eg-ugpà dutu Hélusalém dò. Takà da egkesetipon sa medoo pasek i Hésus diyà sa dalesan i Malkos amuk egsimbà da diyà si Nemula. Huenan di, kinilala di Pidelu i lapeg sa medoo duma pasek i Hésus. Iya sa penemdem sa duma etaw migpigtuu dé Malkos i diyà si Hésus danà i Pidelu migtulù.

Egoh i Pabelo owoy si Bilnabi anay mig-angay egtegudon diyà sa medoo balangan etaw beken Hudiyu, mig-unut Malkos i diyà kenagda enù ka setelehadiyay da si Bilnabi. Dodoo egoh da endà pa nekeuma diyà sa langun menuwa angayan da, miglikù polo Malkos i.

Egoh di nekeuma dé duwa gepalay, buyu da dé eg-ipanaw dema Pabelo i si Bilnabi anì egpelikù da diyà sa medoo menuwa kenà da migtegudon. Ungayà i Bilnabi peunuten di dema Malkos i, dodoo mig-eked Pabelo i. Huenan di, nesepalak da Bilnabi i owoy si Pabelo. Agulé, inuwit i Bilnabi Malkos i mig-angay da egtegudon diyà sa medoo liyu menuwa.

Egoh di nekeuma dé medoo gepalay, migkeeles dé sa kepigtuu i Malkos diyà si Hésus Kelistu. Agulé egoh i Pabelo dutu Loma dò, iya sa sebaen duma di si Malkos. Medoo sa netiigan i Malkos diyà si Pabelo.

Na, igsulat i Malkos siini libelu egoh di dutu Loma dò, owoy igsulat di anì meketiig sa medoo etaw beken Hudiyu tegeLoma denu si Hésus Kelistu. Kagdi sa anay migsulat denu sa medoo binaelan i Hésus. Endà iseg di medoo sa tinulon di denu sa igtulù i Hésus, dodoo iya polo sa tinulon di sa medoo binaelan i Hésus egkegaipan etaw anì metiigan sa langun etaw dakel sa egkegaga i Hésus. Sinelepang di ma duen sa egkegaga i Hésus egpeuloy salà ta.

Ini Sa Tegudon I Huwan Sa Tegebautis
(Matéyo 3:1-12; Lukas 3:1-18; Huwan 1:19-28)

1 1 Ini sa edungan sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu Anak
i Nemula. 2 Egoh anay duen sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa
tegesugkow di, guwaen di,
"Dumuen sa etaw ku pehunawen ku diyà keniko
anì ipetiig di sa egoh ko buyu dé tumebow.[a]
3 Tumebow diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
owoy dinegen sa medoo etaw eg-angay diyà kenagdi sa kagi di
metaled, guwaen di,
'Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.'[b] "
4 Na, neketuu dé iya wé kagi i Nemula igpesulat, enù ka migtebow si
Huwan Tegebautis dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan. Migtegudon
diyà sa medoo etaw, guwaen di, "Ekedi yu sa medoo salà yu owoy
pebautis yu ma diyà wayeg anì tandaan yu sa keeked yu salà, owoy
ipeuloy i Nemula sa medoo salà yu." 5 Na, duen medoo etaw mig-angay
egdineg diyà si Huwan kedu diyà sa langun uwang Hudiya owoy duen ma
medoo kedu diyà sa menuwa Hélusalém. Tinulon da sa medoo salà da eg-
ekedan da owoy egbautisan i Huwan kagda diyà sa lawa Holdan.
6 Na, igkawal i Huwan sa hinabel bulbul kamiliyu, owoy iya sa
sabitan di sa netikal kunul hinagtay. Iya sa kaenen di sa kasuk owoy sa
teneb linaday. 7 Egtegudon diyà sa medoo etaw, guwaen di, "Dumuen
sa etaw tumebow mekesambì kenak owoy tigtu eglowon diyà kenak.
Amuk tumebow, mekelilang a owoy memalaan a ma dumapag kenagdi
lumengà sa talumpà di. 8 Wayeg daa sa ibautis ku keniyu, dodoo sa etaw
mekesambì kenak, iya polo sa ibautis di keniyu sa Metiengaw Suguy i
Nemula."

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg Owoy Tinepengan I Satanas
(Matéyo 3:13–4:11; Lukas 3:21-22; 4:1-13)

9 Na, egoh i Huwan egbautis pelà sa medoo etaw diyà wayeg, mig-
angay Hésus i diyà kenagdi kedu menuwa Nasalét diyà uwang Galiliya,
owoy binautisan i Huwan kagdi diyà sa lawa't wayeg Holdan. 10 Hê, egoh
i Hésus miggaun kedu dalem sa wayeg, hinaa di sa langit neukaan owoy
sa Metiengaw Suguy i Nemula egpetuntun eg-angay egtenà diyà kenagdi
egpeiling manuk menatad. 11 Agulé, duen sa eg-ikagi kedu diyà langit,
guwaen di, "Kuna sa Anak ku eghiduwan ku temù. Tigtu a netuuwan diyà
keniko."

---

[a] **1:2** Basa ko Malakiyas 3:1 [b] **1:3** Basa ko Isayas 40:3

12 Agulé, egoh i Hésus migpebautis, petow dé pineangay sa Suguy i
Nemula kagdi diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. 13 Eg-ugpà dahiya
taman epat pulù agdaw owoy takaan i Satanas egtepengan kagdi i anì
mekesalà. Duen ma sa medoo uled tanà neduma di dahiya, dodoo duen
medoo egsugùsuguen i Nemula mig-angay egtabang si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-edung Egtulù
(Matéyo 4:12-17; Lukas 4:14-15)

14 Na, egoh i Huwan nebilanggu danà i Datù Hélod, mig-angay Hésus
i diyà uwang Galiliya egtulù sa Mepion Tegudon kedu si Nemula.
15 Guwaen di, "Neuma dé sa agdaw igpasad i Nemula diyà sa medoo etaw
egoh anay, enù ka buyu dé tumebow sa kedatù i Nemula diyà keniyu.
Huenan di, ekedi yu dé sa medoo salà yu owoy pigtuu yu dé diyà siini
Mepion Tegudon."

Ini Sa Egoh I Hésus Migkuwa Epat Pasek Di
(Matéyo 4:18-22; Lukas 5:1-11)

16 Na, egoh i Hésus eghemantad diyà sa lanaw Galiliya, hinaa di si
Simon owoy si Andelis hadi di. Egpuket da diyà sa lanaw enù ka kagda sa
tegepuket. 17 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Unut-unut yu kenak,
enù ka edung ini egoh beken sedà daa sa egkuwaen yu dodoo etaw polo
sa ipekuwa ku keniyu." 18 Hê, petow dé sinalidan da sa puket da owoy
mig-unut da dé si Hésus.
19 Agulé, egoh i Hésus eg-ipanaw uman, hinaa di sa duwa anak i
Sébediyu, si Santiyago owoy si Huwan hadi di. Eg-upionen da sa puket
dalem sa kumpit da. 20 Agulé inumow i Hésus kagda. Hê, sinalidan da sa
emà da diyà sa kumpit lapeg sa medoo tegepuket egsukayan di, enù ka
eg-unut da dé si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Linahuk Busaw
(Lukas 4:31-37)

21 Na, migtebow da Hésus i diyà sa menuwa Kapelenaum. Egoh di
neuma Sapetu sa agdaw keetud da, migdalem Hésus i diyà sa simbaan
da owoy migtulù diyà sa medoo etaw dahiya. 22 Tigtu egkegaip sa medoo
etaw egoh da migdineg sa ketulù di, enù ka endà nesetepeng sa ukit
ketulù di owoy sa ukit ketulù sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis,
enù ka dakel polo sa hagdi egkegaga egtulù.
23 Hê, egoh i Hésus egtulù pelawà, duen sa maama linahuk busaw
egludep diyà sa simbaan da. Pinetaled di sa kagi di, guwaen di, 24 "O
Hésus tegeNasalét, ngadan sa kebael ko kenami i busaw? Enù di ya, eg-
angayen ko kami egpedaetan imet? Egkilalaen ku doo kuna sa Metiengaw
Anak i Nemula."

25 Dodoo hinawidan i Hésus, guwaen di, “Yaka dé egséléken na. Laun ka dé.”
26 Hê, tigtu egpelabayenen sa busaw sa maama linahuk di, owoy miglesing
ma metaled, agulé miglaun dé diyà kenagdi. 27 Na, tigtu egkegaip sa langun
etaw dahiya owoy egseolomoy da, guwaen da, “Ngadan ini i? Magtu tegudon
kéen ini i, enù ka duen sa egkegaga siini etaw egsugù egpelesut sa medoo
busaw, owoy egpangunutan da doo sa kagi di.”
28 Na, danà iya wé binaelan i Hésus, medelamet nekeseluh sa lalag di
diyà sa uwang Galiliya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Eglinadu
(Matéyo 8:14-17; Lukas 4:38-41)

29 Agulé, miglaun Hésus i diyà sa simbaan Hudiyu owoy mig-angay diyà sa
dalesan i Simon owoy si Andelis. Mig-unut ma si Santiyago owoy si Huwan.
30 Egoh da migtebow, tinulon da diyà si Hésus eglinadu sa nugangan i Simon
bayi eghibat danà di egkegenaw temù. 31 Agulé mig-angay Hésus i egdapag
diyà sa eglinadu, owoy sinabaan di sa belad di owoy pinetigdeg di. Hê, petow
dé nelikuan iya wé bayi owoy mig-edung ma dé egmengana kenagda.
32 Na, egoh di mig-eled dé sa agdaw, inuwit da diyà si Hésus sa langun etaw
eglinadu owoy sa medoo etaw linahuk busaw. 33 Medoo temù sa etaw kedu
diyà iya wé menuwa egkesetipon diyà sa duwangen kenà i Hésus eg-ugpà.
34 Binulungan di sa medoo etaw eglinadu sumalà dé sa linadu da, owoy duen
ma medoo busaw pinelesut di diyà sa medoo etaw. Dodoo hinawidan i Hésus
sa medoo busaw anì endà mikagi da, enù ka egkilalaen da kagdi i.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Sa Medoo Simbaan Hudiyu
(Lukas 4:42-44)

35 Na, egoh di umawang dé sa kesimag di, mig-enaw Hésus i owoy eg-angay
eglebù diyà sa kenà endà duen dalesan enù ka sumimbà dahiya. 36 Agulé
inangay i Simon owoy sa medoo duma di eglagbet kagdi i. 37 Egoh da mighaa
kenagdi, guwaen da, “Eglagbeten sa langun etaw kuna i.”
38 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lumagbas ki polo diyà sa
medoo liyu menuwa anì tumegudon a ma dahiya, enù ka iya sa pesuwan
ku mig-angay a dini.”
39 Agulé, egtukiden di sa langun menuwa diyà uwang Galiliya, owoy
egtegudon diyà sa medoo simbaan Hudiyu, owoy egpelesuten di ma sa
busaw miglahuk diyà sa medoo etaw.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid
(Matéyo 8:1-4; Lukas 5:12-16)

40 Na, duen sa maama eglinadu dempid mig-angay diyà si Hésus.
Migligkued diyà sa taengan di owoy egpegeni tabang, guwaen di,
“Megaga ko kumedan siini linadu ku amuk iya sa ungayà ko.”

41 Agulé, eghiduwan i Hésus kagdi, owoy binegeng di sa belad di owoy
sinabaan di sa maama. Guwaen di, “Meiyap a doo. Haa ko, nelikuan ka
dé.”
42 Hê, petow dé nekedan sa linadu di dempid owoy nelikuan dé.
43-44 Agulé tigtu hinawidan i Hésus, guwaen di, “Yaka egtulon duu
diyà etaw sa egoh ko nelikuan. Dodoo angay ka polo pehaa diyà sa
tegesimbà owoy begay ka ma sa hinagtay ulowen diyà si Nemula iling
sa igsugù i Mosis denu sa kepelanih ko diyà sa kehaa i Nemula. Amuk
hediya, tandaan ko diyà sa langun etaw sa egoh ko nelikuan dé.” Agulé
pineipanaw i Hésus dé.
45 Dodoo egoh sa maama mig-ipanaw, tinulon di polo diyà sa medoo
etaw sa binaelan i Hésus diyà kenagdi. Huenan di, endà dé mekeangay
Hésus i diyà sa medoo menuwa, dodoo eg-ugpà diyà sa kenà endà medoo
dalesan enù ka eg-angay diyà kenagdi sa medoo etaw kedu diyà sa
langun menuwa.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel
(Matéyo 9:1-8; Lukas 5:17-26)

2 1 Na, egoh di neuma sa sebaen agdaw, egpelikù Hésus i diyà sa
menuwa Kapelenaum. Dinineg sa medoo etaw sa egoh di miglikù
diyà sa dalesan di, 2 huenan di medoo temù sa etaw egkesetipon dahiya.
Nebelet sa dalesan lapeg sa duwangen di medapag diyà sa selat di,
huenan di endà dé mekeukit sa etaw dahiya. Na, egoh i Hésus egtegudon
sa kagi i Nemula diyà kenagda, 3 duen sa maama egtodel sa langun
lawa di egseoyongon epat gemaama diyà sa kateli. 4 Dodoo endà duen
sa ukitan da eg-oyong mangay diyà si Hésus, enù ka nealang da danà sa
medoo etaw egkesepisok. Huenan di, inuwit da sa kateli dutu siedò iyug
atep mepatag. Tinosongon da sa atep diyà sa selatal kenà i Hésus owoy
tinuntun da sa maama lapeg sa kateli di diyà sa taengan i Hésus. 5 Na,
egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da, guwaen di diyà sa maama
egtodel, “O Akay, nekepeuloy dé sa medoo salà ko.”
6 Na, duen medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis egpenuu dahiya.
Nelikutan sa pedu da danà sa inikagi i Hésus, owoy 7 egseolomoy da,
guwaen da, “Ay, dakel temù sa salà siini maama, enù ka egtepengen di
Nemula i. Endà duen etaw mekepeuloy salà liyu daa si Nemula.”
8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di guwaen di diyà
kenagda, “Maen di ya egkelikutan sa pedu yu danà sa inikagi ku? 9 Enù
di ya, ngadan tayu sa melemu egbaelan sa etaw, ipeuloy di sa salà siini
maama egtodel ataw ka bulungan di anì meketigdeg anì umuwit sa kateli
di owoy mekebigkat ma? Endà mebaluy di amuk etaw daa. 10 Dodoo duen
pelawà sa ipehaa ku diyà keniyu anì metiigan yu aken sa Kakay Langun
anì metiigan yu ma amuk mekegaga a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé,

guwaen i Hésus diyà sa maama egtodel, 11 “O Akay, tigdeg ka dé. Uwit ko
sa kateli ko owoy likù ka dé.”
12 Hê, migtigdeg sa maama, owoy mesiyapat inuwit di sa kateli di,
owoy eghauwen sa medoo etaw sa kelikù di. Huenan di, tigtu egkegaip da
langun owoy eg-oloen da Nemula i, guwaen da, “Edung egoh anay endà
duen sa eghauwen ta binaelan etaw éhê iya wé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Si Lebi
(Matéyo 9:9-13; Lukas 5:27-32)

13 Na, egoh i Hésus migpenaug, eg-angay dema diyà sa mantadan
Lanaw Galiliya. Egkesetipon dema sa medoo etaw diyà kenagdi owoy
egtuluen di kagda. 14 Agulé, egoh di eg-ipanaw uman, hinaa di sa maama
atung egpeetuken sa sulutan egpenuu diyà sa lawì atung kenà di eg-
etuk. Iya sa ngadan di si Lebi anak i Alpiyo. Agulé guwaen i Hésus diyà
kenagdi, “Unut-unut ka kenak.” Hê migtigdeg Lebi i owoy eg-unut ma dé
diyà si Hésus.
15 Agulé, egkaen Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa dalesan i
Lebi. Duen ma dahiya sa medoo etaw duma da egkaen, sa medoo atung
egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo etaw tegebael salà, enù ka medoo
da eg-unut-unut diyà si Hésus. 16 Duen ma dahiya sa medoo etaw Palasiyu
tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Egoh da mighaa si Hésus neseunut da
egkaen sa medoo etaw tegebael salà owoy sa medoo atung egpeetuken sa
sulutan, eg-igsaan da sa medoo pasek i Hésus, guwaen da, “Maen di ya
egselenganen i Hésus egkaen sa medoo etaw atung egpeetuken sa sulutan
owoy sa medoo duma da tegebael salà?”
17 Dodoo egoh i Hésus migdineg iya wé inikagi da, sinagbian di kagda,
guwaen di, “Amuk metéél sa etaw, endà duen maen di ya lumagbet
tegebulung. Sa etaw eglinadu polo sa lumagbet tegebulung. Pineangay
a dini anì isasà ku sa medoo etaw neketiig duen salà da, beken duu sa
medoo etaw guwaen da dò endà duen salà da.”

Ini Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da Daa
(Matéyo 9:14-17; Lukas 5:33-39)

18 Na, sebaen agdaw egpeulanen sa medoo Palasiyu owoy sa medoo
pasek i Huwan Tegebautis sa kekaen da anì sumimbà da daa. Agulé, duen
etaw mig-angay eg-igsà diyà si Hésus, guwaen da, “Takaan da egpeulan
sa medoo pasek i Huwan sa kekaen da anì sumimbà da daa, owoy hediya
ma sa adat sa medoo Palasiyu. Dodoo sa niko pasek, maen di ya endà ma
egpeulanen da sa kekaen da?”
19 Agulé migsagbì Hésus i peligad, guwaen di, “Amuk duen sa pista
kawing, endà mebaluy di amuk peulanen ta sa kekaen ta amuk dahiya
pelawà sa maama egkawingen. 20 Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan

sa maama diyà sa medoo duma di. Iya pelawà sa egoh da peulan sa
kekaen da enù ka mebukul da.”
21 Agulé, egpeligad dema Hésus i denu sa egoh di endà meseamut sa
magtu igtulù di owoy sa tapay uledin. Guwaen di, “Upama, duen tapay
ginis ko nelisì, endà mepion di amuk itabung ko diyà sa tapay sa magtu
ginis endà pinìpian di, enù ka kumipes sa tabung di owoy meumanan
pa kedakel sa lisì di. 22 Hediya ma, amuk sa magtu wain owoy sa kunul
kambing taguan wain, endà itagù ta sa magtu wain diyà sa tapay taguan
di enù ka mebetu danà sa kelukotok di enù ka endà eghened sa tapay
kunul kambing. Melemet sa wain owoy medaetan ma sa taguan di.
Dodoo, itagù ta polo sa magtu wain diyà sa magtu taguan di.”

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud
(Matéyo 12:1-8; Lukas 6:1-5)

23 Na, egoh sa sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-ukit Hésus
i owoy sa medoo pasek di diyà sa dalan egtelek tinibah. Egoh da eg-
ipanaw, inelus sa medoo pasek di sa palay owoy sinukut da. 24 Agulé,
guwaen sa medoo Palasiyu diyà si Hésus, “Taa ko. Egtipay sa medoo
pasek ko sa uledin ta denu sa agdaw keetud, enù ka galebek iya wé
binaelan da.”
25 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa sa kagi i
Nemula denu sa binaelan i Dabid egoh anay egoh di nelikutan neketues
lapeg sa medoo duma di. 26 Egoh i Abiatal sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà,
migludep Dabid i diyà sa Dalesan i Nemula owoy kinaen di sa epan diyà sa
lamisan, sa epan igbegay diyà si Nemula. Pinekaen di ma sa medoo duma
di. Apiya di pa migtipay ma diyà sa uledin ta denu siedò epan enù ka sa
tegesimbà daa sa mekekaen iya wé, beken doo salà iya wé binaelan di.”
27 Guwaen i Hésus ma, “Muna binaelan i Nemula sa etaw, agulé sinugù
di sa agdaw keetud da. Amuk hediya, uman pa milagà sa etaw diyà sa
agdaw keetud. 28 Na, aken i Kakay Langun sa Datù diyà siini uledin ta
denu sa agdaw keetud, huenan di mekegaga a tumulù etaw sa mepion
egbaelan da diyà sa agdaw keetud.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad
(Matéyo 12:9-14; Lukas 6:6-11)

3 1 Agulé, egludep dema Hésus i diyà sa simbaan Hudiyu. Duen
dahiya sa maama melungoy dibaluy belad. 2 Duen ma etaw dahiya
egtulikan da Hésus i amuk bulungan di sa etaw diyà sa agdaw keetud anì
dumuen sa meketipu da kenagdi. 3 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa maama,
“O Akay, angay ka dini.”
4 Agulé, eg-igsaan i Hésus sa medoo etaw dahiya, guwaen di, “Ngadan
tayu sa mepion diyà sa uledin ta denu sa agdaw keetud, tumabang ki

ataw ka meumàumà ki? Ngadan tayu sa mepion, alukan ta sa etaw ataw
ka imatayan ta?”
Dodoo endà egsagbì da. 5 Agulé, egtukiden i Hésus eghaa kagda owoy
egbulit enù ka egkebukulan di kagda danà di endà duen kehidu da sa duma da.
Agulé, guwaen di diyà sa maama melungoy belad, “Begeng ko sa belad ko.”
Egoh di migbegeng, petow dé nelikuan sa belad di. 6 Agulé, miglaun sa
medoo Palasiyu owoy egkeseolom da sa medoo etaw i Datù Hélod enù ka
eglagbeten da sa ukit keimatay da si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Diyà Sa Mantadan

7 Agulé, mig-ipanaw Hésus i owoy sa medoo pasek di eg-angay diyà
sa Lanaw Galiliya. Medoo temù sa etaw eg-unut-unut diyà kenagdi.
Duen kedu uwang Galiliya, duen ma kedu uwang Hudiya, 8 duen ma
kedu diyà Hélusalém, owoy kedu da ma uwang Idumiya, owoy duen ma
kedu tanà dutu lawa't Holdan, owoy kedu da ma sa uwang menuwa Tilo
owoy menuwa Sidon. Tigtu medoo sa etaw mig-angay diyà si Hésus enù
ka dinineg da sa lalag sa medoo panduan di. 9 Huenan di, eg-ikagiyan i
Hésus sa medoo pasek di anì kuwaen da sa kumpit anì dumalem egtulù
diyà sa medoo etaw enù ka egkesedeldel da egdapag diyà kenagdi.
10 Binulungan di sa medoo etaw eglinadu, huenan di egkesedeldel da
egdapag diyà kenagdi anì meamis da. 11 Duen ma etaw linahuk busaw
eg-angay egdapag diyà si Hésus. Egoh da mighaa kenagdi, egligkued da
eg-umow diyà sa taengan di, guwaen da, “Kuna sa Anak i Nemula.”
12 Dodoo tigtu hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu diyà
etaw sa denu kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighemilì Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:1-4; Lukas 6:12-16)

13 Agulé migtekedeg Hésus i diyà sa getan, owoy sinetipon di sa medoo
etaw egkeiyapan di. Mig-angay da migdapag diyà kenagdi. 14 Hinemilì
di sa sepulù owoy duwa enù ka ginelal di kagda salu di. Agulé guwaen
di diyà kenagda, “Hinemilì ku kiyu anì takà yu umunut kenak, owoy
peangayen ku ma kiyu anì tumegudon yu, 15 owoy begayan ku ma kiyu
egkegaga pelesut busaw diyà etaw.”
16 Na, ini ngadan sa sepulù owoy duwa etaw hinemilì di: si Simon
pinengadanan di ma si Pidelu, 17 owoy si Santiyago anak i Sébediyu, owoy
si Huwan hadi i Santiyago. Pinengadanan di siini duwa etaw Boanilges,
enù ka lagà kilat sa pedu da. 18 Hinemilì di ma si Andelis, owoy si Pilipi,
owoy si Baltolomi, owoy si Matéyo, owoy si Tomas, owoy sa sebaen ma
Santiyago anak i Alpiyo, owoy si Tadiyo, owoy sa sebaen ma Simon
sa mebagel eghemalang sa tanà Hudiya, 19 owoy si Hudas Iskaliyot sa
maama tumampil diyà sa medoo kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Egsagbì Diyà Sa Etaw Migsigbolow Kenagdi
(Matéyo 12:22-32; Lukas 11:14-23; 12:10)

20 Agulé eglikù Hésus i, dodoo endà egpekekaen di owoy sa medoo salu
di enù ka medoo temù sa etaw egkesetipon dema diyà kenagdi. 21 Huenan
di, egoh sa medoo tigtu duma i Hésus migdineg endà egpekekaen di, eg-
angayen da kagdi enù ka duen etaw guwaen da dò egkelengleng Hésus
sa.
22 Duen ma tegetulù uledin igsugkow i Mosis kedu diyà Hélusalém,
guwaen da, "Si Bilsibul datù busaw sa miglahuk diyà kenagdi, huenan di
megaga di egpelesut busaw diyà etaw danà sa tunung igbegay i Bilsibul
diyà kenagdi."
23 Agulé, inumow i Hésus sa medoo etaw owoy tinulonon di kagda
peligad. Guwaen di, "Endà mebaluy di si Satanas sa egpelesut sa duma
di busaw diyà sa etaw. 24 Enù ka upama, amuk egsekuntelaay sa medoo
etaw eg-unut diyà sa datù, endà melugay di mekedan sa kedatuan sa
kaunutan da. 25 Diya ma sa segemalay amuk egselimbulay da, endà
melugay di medaetan ma sa malayan da. 26 Hediya ma, amuk egkuntelaen
i Satanas sa medoo etaw di, endà ma melugay di mekedan sa egkegaga di
egpedatù, enù ka medaetan ma sa kedatuan di."
27 Eg-uman Hésus i egpeligad anì metiigan da tinabanan di Satanas
i, guwaen di, "Upama, endà duen etaw mekeludep diyà sa dalesan sa
maama mebagel anì lampasen di sa medoo langun taman di taman endà
poloten di duu sa épê dalesan. Amuk tinabanan di, lampasen di doo sa
langun taman di."
28 "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Mekepeuloy i Nemula doo
sa salà etaw, sumalà dé sa medaet egbaelan da ataw ka sa medaet eg-
ikagiyen da. 29 Dodoo sa etaw egsumbung sa Metiengaw Suguy i Nemula,
endà mekepeuloy iya wé salà di owoy endà ma mekedan di taman
melugay."
30 Na, iya sa inikagi i Hésus diyà kenagda enù ka guwaen sa medoo
tegetulù linahuk busaw Hésus i.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi
(Matéyo 12:46-50; Lukas 8:19-21)

31 Agulé, migtebow sa inay i Hésus owoy sa medoo hadi di maama.
Egoh da pelawà diyà duwangen, igpeuwit da sa kagi da diyà si Hésus anì
menaug. 32 Duen ma melaweng etaw egpenuu medapag diyà kenagdi,
owoy guwaen da, "Taa ko, diyà duwangen sa inay ko owoy sa medoo hadi
ko. Ungayà da mikagi diyà keniko."
33 Dodoo guwaen i Hésus, "Tulonen ku diyà keniyu sa inay ku owoy
sa medoo hadi ku." 34 Agulé, eg-inengtengen di sa medoo etaw egpenuu

medapag diyà kenagdi, owoy guwaen di, “Taa yu. Ini polo sa inay ku owoy sa
medoo hadi ku, 35 enù ka sa medoo etaw egpangunut diyà sa uyot i Emà ku si
Nemula, iya lagà sa inay ku owoy tebay ku owoy hadi ku maama.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:1-9; Lukas 8:4-8)

4 1 Na, eg-edung dema Hésus i egtulù diyà sa mantadan lanaw. Temù
medoo sa etaw egkesetipon dahiya, huenan di mighalì Hésus i egpenuu
dalem sa kumpit. Dodoo diyà da mantadan sa medoo etaw egdinegdineg sa
kagi di. 2 Agulé, medoo sa itulù di kenagda danà di migtulon peligad. 3 Egoh
di egtulù, guwaen di, “Na, duen sa maama eg-angay egsawel benì diyà sa
hinemulaan di. 4 Egoh di egsawel, duen benì neketenà diyà dalan. Hê, neimet
sa medoo manuk egkaen. 5 Duen ma duma benì neketenà diyà sa menipis
tanà batuwen. Medelamet migtubù enù ka endà mekepal sa tanà di. 6 Hê
egoh di meedup sa agdaw, eglegupay owoy nematay dé enù ka endà medalem
sa kedalid di. 7 Duen ma duma benì neketenà diyà sa sepinitpinit. Agulé
neseselengan da egtubù owoy nesilung sa palay danà sa sepinit, huenan di
endà egbunga di. 8 Dodoo, neketenà sa duma benì diyà sa mepion tanà. Agulé
egtubù owoy eglenuk owoy egbunga. Uman sebaen benì, nekesugat temù sa
kebunga di, duen nekeuma telu pulù, duen enem pulù owoy duen magatus.”
9 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu,
hih, sa kagi ku dinineg yu.”

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Matéyo 13:10-17; Lukas 8:9-10)

10 Na, egoh di endà iseg medoo etaw, mig-angay diyà si Hésus sa sepulù
owoy duwa salu di owoy sa duma etaw. Eg-igsaen da sa selepangan sa
peligad di. 11 Agulé guwaen i Hésus, “Kiyu i medoo pasek ku, igpetiig i
Nemula dé diyà keniyu sa penemdem nelidung egoh anay denu sa kedatù
di. Dodoo metulonon daa peligad sa medoo liyu etaw, 12 enù ka
‘Apiya di pa takà da eghahaa, endà eghauwen da duu,
owoy apiya di pa takà da egdinegdineg, endà metiigan da duu.
Dodoo amuk meketiig da, meekedan da polo sa medaet egbaelan da
owoy metuing doo sa pedu da diyà si Nemula anì ipeuloy di sa
salà da.’[c] ”

Ini Sa Selepangan Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:18-23; Lukas 8:11-15)

13 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Egkegaip a keniyu enù ka
endà egketiigan yu duu siini peligad tinulon ku. Amuk endà egketiigan

---

[c] **4:12** Basa ko Isayas 6:9-10

yu duu, endà ma metiigan yu duu sa medoo liyu peligad ku. 14 Na sa
peligad tinulon ku, iya sa selepangan sa benì igsawel etaw sa kagi
i Nemula nekeseluh diyà sa langun etaw. 15 Sa benì neketenà diyà
dalan, iya lagà sa medoo etaw egdineg daa uloy sa kagi i Nemula.
Agulé, egtebow Satanas i owoy egkedanan di diyà sa pedu da anì endà
mekepigtuu da. 16 Na, sa benì neketenà diyà sa tanà batuwen, iya lagà
sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula owoy neanggan dé sa pedu da
egoh da egsakem, 17 dodoo lagà endà duen dalid di, enù ka endà melugay
di sumabuh da migtuu amuk egkepelihay da danà sa kepigtuu da sa
kagi i Nemula. 18 Na, sa benì neketenà diyà tanà épê sepinitpinit, iya
lagà sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula, 19 dodoo lagà egkesilung
sa kepigtuu da. Egkelakà da danà sa medoo langun taman da owoy
sa ungayà da egpekawasà owoy danà ma sa medoo angayan pedu da.
Huenan di, endà mebaluy di sa kebunga sa kepigtuu da. 20 Dodoo sa benì
neketenà diyà sa mepion tanà, iya lagà sa medoo etaw egdinegdineg sa
kagi i Nemula owoy tigtu da egpigtuu. Mepion sa kebunga sa kepigtuu
da, duen nekeuma telu pulù, duen enem pulù, duen magatus."

Ini Sa Peligad Diyà Sa Palitaan Eglegdaw
(Matéyo 5:15; 13:12; Lukas 8:16-18)

21 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, "Amuk
tinemteman etaw sa palitaan, endà pelagkeban di duu solok owoy endà
ma peleketanaen di duu diyà sa kateli. Dodoo mehagtaw polo sa kenà di
itagù anì hauwen sa langun etaw sa legdaw di. 22 Hediya ma, meawangan
doo sa langun linimunan owoy mehaa doo sa langun linidung anì
metiigan yu sa selepangan di. 23 Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu
hih sa kagi ku dinineg yu."
24 Guwaen i Hésus ma diyà kenagda, "Pigtuu yu temù sa igtulù ku dinineg
yu. Amuk hediya, ipetiig i Nemula doo diyà keniyu, owoy pesubelawen di
pa sa metiigan yu. 25 Enù ka sa etaw egpigtuu, meumanan pa sa netiigan di.
Dodoo sa etaw endà egpigtuu, mekedan pa uman sa tukééy egketiigan di."

Ini Sa Peligad Diyà Sa Benì Egtunas

26 Egpeligad dema Hésus i, guwaen di, "Lagà ini i sa kedatù i Nemula.
Duen sa etaw mighemula benì diyà sa tinibah di, 27 dodoo egpandayaen
di daa sa ukit kelenuk sa medoo hinemula di. Egtudug amuk sigep owoy
eggalebek amuk agdaw, dodoo uman agdaw egtunas sa medoo hinemula
di owoy eglenuk doo apiya di pa endà netiigan di duu sa ukit kelenuk
di. 28 Takà eglenuk sa hinemula di danà sa tanà daa. Muna egtebagang,
agulé eglesut sa daun di, agulé lumesut ma sa bunga di owoy egkelegà
ma dé. 29 Amuk melegà dé, egpupuwen sa épê tanà sa bunga di, enù ka
neuma dé sa kepupu di."

Ini Sa Peligad Diyà Sa Tigtu Tukééy Benì
(Matéyo 13:31-35; Lukas 13:18-19)

30 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya, ngadan sa pegulepengan ku sa
kedatù i Nemula? Ngadan sa peligad tulonen ku anì metiigan yu? 31 Sa
kedatù di lagà sa segebelahan dalem mustad hinemula etaw diyà sa
hemulaan di. Apiya di pa uman pa tukééy sa dalem di diyà sa langun
benì, 32 egtubù doo owoy uman pa kumedakel diyà sa medoo liyu
hinemula etaw. Dakel sa panga di anì mekebaluy sumalag sa medoo
manuk dahiya.”
33 Na, egtegudon Hésus i sa kagi i Nemula diyà kenagda danà sa medoo
liyu peligad tinulon di taman sa egketiigan da daa. 34 Endà duen sa itulù
di kenagda liyu daa sa peligad di, dodoo egoh da eglebù sa medoo salu
di, sinelepang di diyà kenagda sa medoo peligad di.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Matéyo 8:23-27; Lukas 8:22-25)

35 Na, egoh di buyu eg-eled sa agdaw, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo
salu di, guwaen di “Kumatin ki tanà dutu sa lanaw.” 36 Agulé, sinalidan
da sa medoo etaw nesetipon diyà sa mantadan, owoy mig-edà sa medoo
salu di diyà sa kumpit kenà i Hésus tapay egpenuu. Duen ma sa medoo
liyu kumpit eg-edaan sa medoo etaw dahiya anì eg-unutan da Hésus i.
37 Hê, nesampen da sa meleges kelamag diyà sa lanaw owoy egkeawuhan
wayeg sa kumpit da taman sa egoh di buyu dé egketegeb. 38 Dodoo
egdanan Hésus i egtudug diyà sa ulinan kumpit. Agulé inangay da
eg-enaw, guwaen da, “O Mistelu, egpekesugsug ki. Maen di ya endà
egsagipaen ko duu?”
39 Agulé, mig-enaw Hésus i owoy hinawidan di sa kelamag owoy sa
dakel lambeg, guwaen di, “Sabuh yu dé.” Hê, petow dé migsabuh owoy
miglinek ma dé. 40 Agulé guwaen i Hésus, “Maen di ya egkelimedangan
yu? Endà pa egpigtuu yu kéen diyà kenak.”
41 Dodoo egkegaip da temù owoy egseolomoy da, guwaen da, “Ngadan
ini i maama? Apiya sa kelamag owoy sa lambeg, egpangunut da doo diyà
kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Maama Linahuk Busaw
(Matéyo 8:28-34; Lukas 8:26-39)

5 1 Na, egdunggù da Hésus i diyà sa uwang Gelasin tanà dutu sa lanaw.
2 Egoh i Hésus migtenà, migtelabuk sa maama linahuk busaw kedu diyà
sa kenà lebeng 3 enù ka iya sa kenà di eg-ugpà. Tigtu mebagel owoy endà
mebaluy di molot, enù ka apiya sangkalì sa ipolot da, anan mebugtus. 4 Apiya
di pa medoo gulê egpoloten da sa belad di owoy sa lisen di, mebugtus doo

sa medoo igpolot. Endà egkesabaan di etaw enù ka mebagel temù. 5 Huenan
di, agdaw owoy sigep takà egtimbultimbul diyà sa kenà lebeng owoy getan-
getan, owoy takà ma eg-umow owoy egpalian di batu sa lawa di.
6 Egoh sa maama migsugpayal si Hésus, egletu eg-angay dutu owoy
egligkued diyà sa taengan di. 7-8 Agulé, eghemagawan i Hésus sa busaw
miglahuk diyà kenagdi, guwaen di, "Laun ka dé diyà siini etaw."
Dodoo pinetaled di sa kagi di, guwaen di, "O Hésus, maen di ya
egbogowen ko aken? Netiigan ku kuna sa Anak i Nemula sa Nemula tigtu
mapulù. Ini egoh di diyà sa kehaa i Nemula, egpegeni a diyà keniko anì
yaka pa egpigtamay kenak."
9 Agulé inigsaan i Hésus, guwaen di, "Ngadan ko ya?"
Migsagbì, guwaen di, "Si Melaweng sa ngadan ku enù ka medoo ké
temù miglahuk diyà siini etaw." 10 Agulé, tigtu egpegeni diyà si Hésus anì
endà hemagawan di duu dutu mediyù dò.
11 Na, duen ma medoo babuy eglagbet da kaenen diyà sa getan-getan
medapag dahiya. 12 Agulé, migpegeni sa busaw diyà si Hésus, guwaen di,
"Amuk mebaluy diyà keniko, mangay ké lumahuk diyà sa medoo babuy."
13 Agulé, pinandayà di dé kagda. Agulé miglesut sa medoo busaw diyà
sa maama owoy mighalì da eglahuk diyà sa babuy. Hê, sa medoo babuy,
duwa ngibu, migletu da langun miglungel diyà sa kesagdigan owoy
nekelesek da diyà sa lanaw. Nelened da langun.
14 Agulé, egpelaguy sa medoo tegeipat babuy eg-angay egtulon diyà sa
dakel menuwa owoy diyà sa medoo liyu dalesan medapag dahiya. Egoh sa
medoo etaw migdineg, eg-angay da diyà si Hésus anì hauwen da sa nebaelan
sa medoo babuy. 15 Egoh da migtebow diyà si Hésus, hinaa da sa maama
magtu linesutan medoo busaw. Egpenuu owoy migginis dé owoy neketuleng
ma dé. Egoh da mighaa iya wé, tigtu da egkelenawan. 16 Agulé, sa medoo
etaw mighaa sa binaelan i Hésus diyà sa maama linahuk busaw owoy sa
nebaelan sa medoo babuy, egtulon da diyà sa medoo etaw egtebow. 17 Agulé,
egpegeni da diyà si Hésus anì sumalid diyà sa menuwa da.
18 Na, egoh i Hésus eg-edà kumpit, egpegeni eg-unut sa maama
linesutan busaw diyà si Hésus. 19 Dodoo hinawidan di, guwaen di, "Likù
ka polo, angay ko tulon diyà sa medoo duma ko sa mepion binaelan i
Nemula diyà keniko owoy sa dakel kehidu di keniko."
20 Agulé, eglikù sa maama owoy takà egtulon diyà sa uwang menuwa
Dikapolis denu sa dakel ketabang i Hésus diyà kenagdi. Huenan di,
egkegaip sa langun etaw tinulonon di.

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi
(Matéyo 9:18-26; Lukas 8:40-56)

21 Na, egoh da i Hésus miglikù migkatin tanà dutu sa lanaw, tigtu
medoo sa etaw egkesetipon diyà kenagdi diyà mantadan. 22 Agulé, duen

sa maama ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu migtebow. Iya sa ngadan di, si
Hailu. Egoh di mighaa si Hésus, migligkued diyà sa taengan di, 23 owoy
egpegeni, guwaen di, “Buyu dé egkematay sa tukééy anak ku bayi danà
sa linadu di. Egpegeni a diyà keniko angay ko pa sabai anì melikuan
owoy mehagtay.”
24 Agulé, eg-unut Hésus i diyà si Hailu. Na, egoh da eg-ipanaw, medoo
da temù eg-unut kenagda owoy egkesedeldel da.
25 Na, duen ma sa bayi sepulù owoy duwa dé gepalay sa lugay di
endà egkedit sa depanug di adat bayi. 26 Apiya di pa takà egpebulung
diyà sa medoo tegebulung, endà egkegaga da duu. Neimet uloy sa
pilak di egbayad dodoo endà nelikuan di, egtemù polo sa linadu di.
27 Egoh di migdineg sa lalag i Hésus, mig-unut ma diyà sa medoo etaw
egsetugdug kenagdi enù ka egtelukunan di eg-amis sa ginis di, 28 enù ka
egpenemdemen di melikuan amuk meamis di daa sa ginis i Hésus. 29 Hê,
egoh di mig-amis sa kawal i Hésus, petow dé migkedit sa depanug di,
owoy egtugedamen di nekedan dé sa linadu di.
30 Na, tinugedam i Hésus ma duen nebaelan sa tunung di, huenan
di mig-ugpà owoy eghahauwen di sa medoo etaw. Eg-igsà, guwaen di,
“Ngadan tayu di etaw sa mig-amis sa ginis ku?”
31 Egsagbì sa medoo salu di, guwaen da, “O Mistelu, eghauwen ko doo
sa medoo etaw egkesepisok diyà keniko. Maen di ya eg-igsaen ko ngadan
tayu di etaw sa mig-amis keniko?”
32 Dodoo, eghahauwen i Hésus sa medoo etaw anì lagbeten di sa mig-
amis sa ginis di. 33 Agulé egkelimedangan sa bayi enù ka netiigan di
nekedan sa linadu di danà di mig-amis sa ginis i Hésus. Huenan di, mig-
angay diyà kenagdi owoy eglukub ma danà di egkelenawan. Migligkued
diyà sa taengan di owoy tinulon di diyà kenagdi langun denu sa linadu
di owoy sa pesuwan di nelikuan. 34 Agulé guwaen i Hésus, “O Okon,
nelikuan ka dé danà sa kepigtuu ko. Mepion sa kelikù ko enù ka migtanà
sa pedu ko danà sa linadu ko nekedan.”
35 Na, egoh i Hésus telibubu eg-ikagi diyà sa bayi, duen etaw migtebow
kedu diyà sa dalesan i Hailu. Eg-ikagi da diyà si Hailu, guwaen da, “Endà
dé sa anak ko bayi. Yaka dé uman duu egbogo sa mistelu.”
36 Dodoo endà egsagipaen i Hésus duu sa inikagi da. Guwaen di diyà si
Hailu, “Yaka egkelenawan na. Pigtuu ka daa diyà kenak.”
37 Endà duen etaw pineunut i Hésus eg-angay diyà sa dalesan liyu
daa si Hailu owoy si Pidelu owoy si Santiyago owoy si Huwan hadi i
Santiyago. 38 Egoh da migtebow diyà sa dalesan sa ulu-ulu simbaan,
hinaa i Hésus sa medoo etaw egséléken dahiya. Duen egsinegaw owoy
duen ma egdelawit. 39 Egoh di miggemow diyà sa dalesan, guwaen di diyà
sa medoo etaw, “Maen di ya takà yu egséléken? Yoko egsinegaw wa. Endà
nematay sa batà, egtudug daa.”

40 Dodoo eggemenan da polo kagdi i. Agulé, pinelaun i Hésus sa langun
etaw kedu diyà sa dalesan. Inuwit di sa emà sa batà owoy sa inay di,
owoy sa telu salu di egludep diyà sa bilik kenà sa batà pinehibat. 41 Agulé,
sinabaan di belad sa batà owoy guwaen di diyà sa hagdi kagi, "Talita
kumi." Na, iya sa selepangan di, "O Okon, enaw ka dé."
42-43 Hê, petow dé mig-enaw sa batà owoy egbigkat ma dé. Huenan di,
tigtu negaip temù sa emà di owoy sa inay di, dodoo hinawidan i Hésus
kagda anì endà tulonen da duu diyà etaw. Agulé, sinugù di kagda anì
pekaenen da sa anak da. Na, sepulù owoy duwa gepalay dé sa kelukes di.

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Etaw Diyà Sa Tapay Menuwa Di
(Matéyo 13:53-58; Lukas 4:16-30)

6 1 Na, miglegkang Hésus i owoy sa medoo salu di dahiya owoy
migpelikù da diyà sa tapay menuwa di Nasalét. 2 Egoh di neuma sa
agdaw Sapetu, sa agdaw keetud etaw Hudiyu, mig-angay Hésus i egtulù
diyà sa simbaan da. Egkegaip sa medoo etaw nesetipon dahiya egoh
da migdineg sa kagi di. Guwaen da, "Ay, ngadan keduwan sa egkegaga
di? Maen di ya milantek sa ketulù di? Maen di ya egkegaga di egbael
sa panduan? 3 Enù ka siini maama, netiigan ta doo kagdi sa kalpintilu
anak i Maliya. Netiigan ta ma sa medoo hadi di, si Santiyago owoy si
Hosé owoy si Hudas owoy si Simon. Owoy eg-ugpà ma sa medoo tebay di
diyà sa menuwa ta. Ngadan keduwan sa hagdi egkegaga kéé?" Na, iya sa
pesuwan di endà egpigtuu da diyà si Hésus.
4 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, "Sumalà dé sa tegesugkow i
Nemula, eg-ekedan sa medoo duma di telehadi owoy sa medoo liyu etaw
diyà sa tigtu menuwa di. Dodoo eg-adatan polo sa medoo etaw diyà sa
liyu menuwa."
5 Na, iya sa pesuwan di endà iseg di medoo sa panduan binaelan i
Hésus dahiya enù ka endà egpigtuu da. Tukééy daa sa etaw eglinadu
sinabaan di anì melikuan da. 6 Egkegaip Hésus i enù ka endà egpigtuu sa
medoo etaw dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:5-15; Lukas 9:1-6)

Na, egtukid Hésus i egtulù diyà sa langun menuwa medapag dahiya.
7 Agulé, sinetipon di sa sepulù owoy duwa salu di anì peangayen di
kagda petegudon. Tinigduwa-duwa di kagda, owoy binegayan di kagda
tunung anì mekegaga da pelesut busaw miglahuk diyà etaw. 8 Migsasà
diyà kenagda, guwaen di, "Amuk mipanaw yu, ulan sa medoo eg-uwiten
yu, liyu daa sa tuked. Ulan sa keuwit yu sa legà ataw ka puyut ataw ka
pilak. 9 Mebaluy tumalumpà yu, dodoo ulan sa keuwit yu duma kawal
yu." 10 Guwaen di ma, "Amuk mekeuma yu diyà sa menuwa, ugpà yu

diyà sa dalesan gemowon yu. Yoko eghalìhalì ya taman endà meuma sa
kelegkang yu dema. 11 Dodoo amuk tumebow yu diyà sa menuwa endà
miadat da keniyu ataw ka meked da dumineg sa igtulù yu, salidi yu iya
wé. Amuk sumalid yu dahiya, agtag yu sa kepung diyà sa lisen yu anì
tandaan yu sa kepigtamay i Nemula tumebow diyà kenagda."
12 Hê, eg-ipanaw sa medoo salu di, owoy egtegudon da anì ekedan sa
medoo etaw sa salà da. 13 Egpelesuten da ma sa medoo busaw miglahuk
diyà etaw, owoy medoo ma sa etaw eglinadu linulowon da lana owoy
nelikuan da dé.

Ini Sa Egoh I Huwan Tegebautis Nematay
(Matéyo 14:1-12; Lukas 9:7-9)

14 Na, si Datù Hélod sa eg-ipat tanà Galiliya, migdineg denu sa medoo
binaelan i Hésus enù ka nekeseluh dé sa lalag di diyà sa langun menuwa.
Duen etaw, guwaen da dò kagdi doo kéen si Huwan Tegebautis mig-enaw
egoh di nematay. Iya maen di ya dakel gaa sa tunung di egbael panduan.
15 Duen ma etaw, guwaen da dò si Iliyas tegesugkow i Nemula egoh
anay gaa Hésus i. Owoy duen ma liyu etaw, guwaen da dò sebaen ma
tegesugkow i Nemula gaa Hésus i éhê sa medoo tegesugkow di egoh anay.
16 Dodoo egoh i Datù Hélod migdineg denu sa binaelan i Hésus, guwaen
di, "Kagdi doo kéen si Huwan Tegebautis sa tinagpedan ku ulu mig-enaw
dema kéen egoh di nematay."
17-18 Iya sa inikagi i Hélod, enù ka igpeimatay di si Huwan danà di
migsigbolow si Hélod, guwaen di, "Migtipay ka dé sa uledin ta danà ko
mig-agaw sa sawa hadi ko." Iya sa kagi i Huwan enù ka sinawa i Hélod
sa ibò di, si Hélodiyas, sa tapay sawa i Pilipi hadi di. Huenan di, igsugù i
Hélod egpesigkem Huwan i owoy igpebilanggu di ma. 19 Na, binulitan ma
i Hélodiyas Huwan i, owoy ungayà di ipeimatay di, dodoo endà megaga
di duu 20 enù ka eg-adatan i Hélod Huwan i enù ka netiigan di si Huwan
sa metiengaw etaw sinugù i Nemula. Huenan di, eglanggungan di kagdi.
Egkeiyap ma egdinegdineg sa itulù di, dodoo tigtu nebogo sa pedu di
egoh di egdineg.
21 Na, egoh i Hélod egpista sa agdaw di miglesut, igsasà di sa
langun ulu-ulu owoy sa langun datù sundalu owoy sa langun kawasà
etaw tegeGaliliya. Iya ma sa agdaw di ipeselengan i Hélodiyas sa
kepeimatay di si Huwan. 22 Agulé, egoh sa kenogon anak i Hélodiyas
eg-angay egdelayaw diyà sa kenà da egpista, tigtu neiyap Hélod i owoy
sa medoo duma di. Huenan di, guwaen di diyà sa kenogon, "Sumalà
dé sa egkeiyapan ko, pegeni ko diyà kenak owoy ibegay ku keniko."
23 Migpengibet diyà sa kenogon, guwaen di, "Sumalà dé sa egpegeniyen
ko diyà kenak, apiya baeden ko sa kedatuan ku, ibegay ku doo diyà
keniko."

24 Agulé, mig-angay eg-igsà sa kenogon diyà sa inay di ngadan sa mepion
egpegeniyen di. Migsagbì sa inay di, guwaen di, “Pegeni ko sa ulu i Huwan
Tegebautis.” 25 Agulé, medelamet egpelikù diyà si Datù Hélod, owoy
guwaen di, “Ungayà ku ipetagped ko sa ulu i Huwan Tegebautis owoy
petoyowi ko diyà sa lampay owoy pedelamet ko peuwiti diyà kenak.”
26 Agulé, tigtu nebukul temù Hélod i, dodoo endà mesangkà di duu enù
ka memala amuk endà ipetuu di duu sa igpengibet di dinineg sa langun
etaw miglenged pista. 27 Huenan di, sinugù di sa sundalu anì angayen
di sa ulu i Huwan Tegebautis. Hê, inangay sa sundalu egtagped sa ulu
i Huwan dalem sa bilangguwan. 28 Inuwit di sa ulu di tinoyo lampay
owoy igbegay di diyà sa kenogon, owoy igbegay sa kenogon diyà sa inay
di. 29 Na, egoh sa medoo pasek i Huwan migdineg denu sa kinepatay di,
inangay da egkuwa sa lawa di diyà sa bilangguwan owoy iglebeng da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Lukas 9:10-17; Huwan 6:1-14)

30 Na, egoh sa medoo salu i Hésus miglikù, egtulonen da diyà kenagdi
sa langun binaelan da owoy sa ketulù da. 31 Agulé guwaen i Hésus diyà
kenagda, “Mangay ki pelawà lumebù diyà sa kenà di endà duen etaw anì
mekeetud ki.”
Iya maen di ya enù ka medoo temù sa etaw takà eg-angay diyà si Hésus
owoy endà duen sa ulas da apiya di pa egkaen da. 32 Agulé, mig-edà da
kumpit enù ka mangay da diyà sa kenà da eglebù.
33 Dodoo hinaa sa medoo etaw sa kelegkang da, owoy egkilalaen
da si Hésus sa dalem kumpit. Huenan di, egletu da eghemantad kedu
diyà sa medoo menuwa da, owoy nehunawan da Hésus i diyà sa kenà
di dumunggù. 34 Egoh i Hésus migtenà, hinaa di sa melaweng etaw
nesetipon dahiya. Nehiduwan di kagda temù enù ka lagà da sa hinagtay
kebilibili melemu metelas amuk endà duen sa eg-ipat kenagda. Huenan
di, medoo sa igtulù i Hésus diyà kenagda. 35 Agulé, egoh di mahapun dé,
mig-angay sa medoo salu di diyà kenagdi, owoy guwaen da, “Mahapun
dé, owoy mediyù dalesan siini kenà ta nesetipon. 36 Peangay ko siini
medoo etaw diyà sa medoo menuwa owoy sa medoo dalesan nepalak diyà
siini dapag ta anì meli da kaenen da.”
37 Dodoo guwaen i Hésus, “Kiyu polo sa megay kaenen da.”
Agulé guwaen da, “Apiya sa duwa gatus pilak,[d] tapay doo endà
mekegaga di ibeli epan amuk ipekaen ta diyà siini medoo etaw.”
38 Guwaen i Hésus, “Angay yu haa pila sa kedoo legà yu.”
Egoh da neketiig, guwaen da migsagbì, “Duen legà ké lima getibulu daa
epan owoy duwa ma daa tukééy sedà nelegà.”

---

[d] **6:37** Egoh iya, amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek.

39 Agulé, egseumpungen i Hésus sa medoo etaw owoy egpepenuuwen
di kagda diyà sa keluwenluwen. 40 Egoh da migpenuu dé, duen lima
pulù geetaw ataw ka magatus diyà sa uman sebaen umpungan. 41 Agulé,
kinuwa i Hésus sa lima getibulu epan owoy sa duwa sedà. Eglengag diyà
langit owoy egsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà siedò kaenen
igbegay i Nemula. Agulé, kinebéngkebéng di sa epan owoy igbegay di
diyà sa medoo salu di anì tinukid da egbegayan sa langun etaw. Hediya
ma sa kinebael di sa duwa sedà. 42 Hê, langun da minekekaen owoy
nebesug da ma dé. 43 Agulé, tinipoh sa medoo salu di sa sepulù owoy
duwa pa gesolok sa samà da egkaen epan owoy sedà. 44 Na, lima ngibu sa
kedoo sa maama migkaen dahiya, liyu sa batà owoy bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Matéyo 14:22-33; Huwan 6:15-21)

45 Agulé, pineedà i Hésus sa medoo salu di diyà kumpit anì humuna da
mangay dutu menuwa Bétsaida dò tanà dutu sa lanaw, enù ka egpelikuen
di pelà sa melaweng etaw nesetipon. 46 Agulé, egoh da mig-ipanaw dé,
migtekedeg Hésus i eg-angay egsimbà diyà sa mepokò getan. 47 Egoh di
sumigep dé, neteliwadaan dé diyà lanaw sa kumpit inedaan sa medoo
salu di, owoy si Hésus diyà pelawà sa getan kenà di eglebù. 48 Sinugpayal
di sa medoo salu di egkepasangan da eg-owong enù ka egkesungsung da
sa meleges kelamag. Agulé egoh di buyu sumimag, mig-angay Hésus i
diyà kenagda egbigkat diyà sa kagpa't wayeg. Buyu nehunawan di kagda,
49 dodoo egoh da mighaa kenagdi egbigkat diyà sa kagpa't wayeg, guwaen
da dò busaw iya wé hinaa da. Eglesing da 50 enù ka tigtu nelimedangan
da langun egoh da mighaa kenagdi. Dodoo mig-ikagi Hésus i diyà
kenagda, guwaen di, “Pebagel yu sa pedu yu enù ka aken doo sa hinaa
yu. Yoko egkelimedangan na.”
51 Agulé, mig-edà Hésus i diyà sa kumpit da, owoy petow dé migsabuh
sa kelamag. Tigtu egkegaip da temù 52 enù ka apiya di pa hinaa da sa
panduan binaelan di diyà sa lima getibulu epan, endà pa netiigan da duu
sa tunung di enù ka metegas pelà sa ulu da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Génésalét
(Matéyo 14:34-36)

53 Na, egoh da migkatin dé tanà dutu sa lanaw, migdunggù da Hésus i
diyà sa tanà Génésalét, owoy linabuan da sa kumpit da dahiya. 54 Egoh da
migtenà dé, mesiyapat kinilala sa medoo etaw dahiya Hésus i. 55 Huenan
di, egletu da tinukid da sa medoo menuwa diyà sa melabel tanà dahiya
anì uwiten da sa langun etaw eglinadu, lapeg sa kateli da, diyà si Hésus
sumalà dé sa kenà di gaa. 56 Sumalà dé sa inangayan i Hésus, iling ka
dakel menuwa ataw ka diisek menuwa, eg-uwiten da doo sa medoo

eglinadu diyà kenagdi. Igtenà da kagda diyà sa padian owoy migpegeni
da diyà kenagdi amuk mebaluy amisen da daa sa pelingping ginis di. Hê,
nelikuan dé sa langun etaw nekeamis.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Adat Sa Tupù Da
(Matéyo 15:1-9)

7 1 Na sebaen agdaw, duen sa medoo Palasiyu owoy tegetulù uledin
igsugkow i Mosis mig-angay da diyà si Hésus kedu diyà Hélusalém.
2 Hinaa da sa medoo salu i Hésus migtipay diyà sa adat Palasiyu enù ka
endà egpeguséén da duu sa belad da egoh da egkaen.
3 Na, sa adat Palasiyu owoy sa medoo duma da Hudiyu, endà kumaen
da amuk endà muna da egpegusê sa belad da, enù ka iya sa adat igtulù
sa medoo tupù da egoh anay. 4 Hediya ma, amuk eglikù da kedu diyà
padian, endà pa kumaen da taman endà pelanihen da sa lawa da. Owoy
medoo ma sa adat eg-unutan da denu sa kepegusê da tabù ataw ka kuden
ataw ka bilu galang.
5 Huenan di, egsigbolow sa medoo Palasiyu owoy tegetulù uledin,
guwaen da diyà si Hésus, "Maen di ya endà eg-iling sa medoo pasek ko sa
adat sa tupù ta? Enù ka endà egpegusê da belad egoh da egkaen."
6 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Neakalan yu kiyu i, enù ka guwaen
yu dò metiengaw etaw yu. Tigtu tuu sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa
tegesugkow di egoh anay denu keniyu, guwaen di,
'Siini medoo etaw, ebà daa sa ig-adat da kenak,
dodoo endà egpigtuu sa pedu da diyà kenak.
7 Huenan di, endà duen sa untung sa kesimbà da diyà kenak,
enù ka beken kedu kenak sa uledin igtulù da,
dodoo danà sa penemdem etaw daa sa itulù da.'[e]
8 Hediya ma kiyu i, enù ka inekedan yu dé sa uledin i Nemula, enù ka iya
daa sa eg-unutan yu sa adat igtulù etaw."
9 Guwaen i Hésus, "Tigtu netiigan yu doo sa ukit yu eg-eked sa uledin i
Nemula, enù ka takà yu polo egpangunut diyà sa niyu adat. 10 Netiigan ta
iya wé enù ka igsugkow i Mosis sa uledin i Nemula egoh anay, guwaen di,
'Adati yu sa emà yu owoy sa inay yu.' Owoy tinulon di ma, 'Meimatayan
sa etaw egpeumàumà sa emà di ataw ka sa inay di.'[f] 11 Dodoo kiyu, igtulù
yu polo mepion amuk endà tabangan sa etaw sa emà di owoy sa inay di
amuk guwaen di diyà kenagda, 'Ingadanan ku kulban ini i itabang ku
keniyu hedem, enù ka igbegay ku dé diyà si Nemula.' 12 Huenan di, eg-
alang yu sa etaw anì endà metabangan di duu sa emà di owoy sa inay di.
13 Danà yu egtulù siini adat yu kedu sa tupù yu, eg-iniyugan yu dé sa kagi

---

[e] **7:7** Basa ko Isayas 29:13 [f] **7:10** Basa ko Éksodo 20:12; 21:17; owoy Lébitiko 20:9; owoy Dutilonomiyu 5:16

i Nemula denu sa keadat etaw sa lukes di. Na, duen ma sa medoo liyu
egbaelan yu éhê mendaa iya wé."

Ini Sa Pesuwan Etaw Egkesalà
(Matéyo 15:10-20)

14 Agulé, inumow i Hésus dema sa medoo etaw anì pedapag da diyà
kenagdi. Guwaen di diyà kenagda, "Dinegdineg yu sa itulù ku anì
metiigan yu. 15 Endà mesalà sa etaw danà sa kaenen igsungit di diyà sa
ebà di, dodoo nesalà polo sa etaw danà sa medaet eglegkang diyà sa pedu
di. 16 [Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu, hih, sa kagi ku dinineg
yu.]"
17 Agulé, migsalid Hésus i diyà sa medoo etaw, owoy eg-angay
eggemow diyà sa dalesan. Eg-igsaen sa medoo salu di sa selepangan sa
peligad di. 18 Agulé guwaen i Hésus, "Negaip a enù ka lagà yu sa medoo
liyu etaw endà egpeketiig. Sumalà dé sa kaenen igsungit etaw diyà sa ebà
di, endà mesalà di dahiya, 19 enù ka egdalem daa diyà sa getek di, agulé
eglesut dema diyà sa lawa di. Endà eg-ukit di diyà sa pedu di." Na, danà
iya wé inikagi i Hésus, netiigan ta mebaluy kaenen ta sa langun balangan
kaenen.
20 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi, guwaen di, "Nesalà polo sa etaw
danà sa medaet eglegkang diyà sa pedu di. 21 Enù ka sa pedu di sa
linegkangan sa medaet penemdem di, owoy sa keseuma da lawa sa
etaw beken sawa di, owoy sa kepenakaw di owoy sa keimatay di etaw,
owoy sa kebigà di, 22 owoy sa kebig-ima di, owoy sa langun egbaelan
di medaet, owoy sa keakal di, owoy sa endà kebigmala di egbigà, owoy
sa kebigsina di, owoy sa kesumbung di, owoy sa kepeolòolò di, owoy sa
kepengahàngahà di. 23 Eglegkang diyà sa pedu di siini medoo egbaelan di
medaet, owoy iya sa pesuwan di nesalà."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Bayi Egpigtuu
(Matéyo 15:21-28)

24 Agulé, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-angay diyà sa uwang
tanà menuwa Tilo. Egoh di migtebow dahiya, miggemow diyà sa dalesan.
Apiya di pa sa ungayà di endà duen etaw meketiig sa kenà di, endà
doo mekebaluy di lumidung. 25 Na, duen sa bayi épê anak bayi linahuk
busaw. Egoh di migdineg sa kinetebow i Hésus, medelamet eg-angay
diyà kenagdi owoy egligkued diyà sa taengan di, 26 enù ka egpegeni anì
pelesuten di sa busaw miglahuk diyà sa anak di. Beken etaw Hudiyu siini
bayi, dodoo etaw Ponisiya polo kedu tanà Siliya dò. 27 Agulé migsagbì
Hésus i peligad, guwaen di, "Muna pelawà pekaenen ta sa medoo batà,
enù ka endà mepion di amuk pekawen ta sa kaenen batà anì ibegay ta
diyà sa medoo tuyang."

28 Dodoo migsagbì sa bayi, guwaen di, “O Datù, tuu iya wé inikagi ko,
dodoo mebaluy doo kumaen sa medoo tuyang leketanà sa lamisan amuk
duen kaenen batà nelemet.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Danà iya wé inikagi ko, mebaluy lumikù ka
dé enù ka miglesut dé sa busaw diyà sa anak ko.”
30 Hê, egoh di miglikù, hinaa di sa anak di eghibat owoy endà dé duen
busaw diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Nebuneg

31 Na, egoh i Hésus egpelikù kedu diyà sa uwang menuwa Tilo, mig-
ukit diyà sa menuwa Sidon owoy sa uwang menuwa Dikapolis, owoy
eglagbas diyà sa Lanaw Galiliya. 32 Agulé, duen sa maama nebuneg
owoy bisuwen inuwit etaw diyà kenagdi. Egpegeni da anì sabaan di sa
maama anì melikuan. 33 Agulé, inuwit i Hésus sa maama egtangkà diyà
sa medoo etaw. Kinesek di sa tosong telinga sa bisuwen, owoy tineptepan
di sa ketudù di owoy igdulét di diyà sa dilà sa maama. 34 Agulé, eglengag
diyà langit owoy egsugnu owoy eg-ikagi, guwaen di diyà sa hagdi kagi,
“Ipata.” Na, iya sa selepangan sa inikagi di, “Meukaan dé.”
35 Hê, petow dé egpekedineg sa maama, owoy nekedan dé sa kebegat
dilà di owoy egpekeikagi ma dé metudà. 36 Agulé, sinasà i Hésus sa
medoo etaw dahiya anì endà tulonen da duu diyà sa medoo liyu etaw
sa hinaa da binaelan di. Dodoo, lemban polo tinulon da sa hinaa da,
apiya di pa hinawidan di kagda. 37 Egkegaip temù sa langun etaw, owoy
guwaen da, “Tigtu mepion sa langun binaelan di, enù ka egpedinegen di
sa etaw bisuwen owoy egpeikagiyen di sa etaw buneg.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Epat Ngibu Etaw
(Matéyo 15:32-39)

8 1 Na sebaen agdaw, tigtu medoo dema sa etaw nesetipon diyà si
Hésus. Egoh di neimet dé sa legà da, sinetipon i Hésus sa medoo salu
di owoy guwaen di diyà kenagda, 2 “Egkehiduwan ku siini medoo etaw
dahini, enù ka telu agdaw dé sa lugay da eg-unut-unut diyà kenak owoy
neimet dé sa kaenen da. 3 Amuk pelikuen ku kagda egoh da egpeketues,
kumelenek da mipanaw enù ka mediyù sa keduwan sa medoo duma da.”
4 Guwaen sa medoo salu di, “Ngadan sa kenà ta kumuwa kaenen diyà
siini melabel tanà mediyù dalesan anì pekaenen ta siini medoo etaw?”
5 Mig-igsà Hésus i, guwaen di, “Pila sa kedoo epan diyà keniyu?”
Migsagbì da, guwaen da, “Pitu daa getibulu.”
6 Agulé, pinepenuu i Hésus sa medoo etaw diyà tanà. Kinuwa di sa
pitu getibulu epan, owoy egsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà
siedò kaenen igbegay i Nemula. Kinebéngkebéng di owoy igbegay di
diyà sa medoo salu di, owoy tinukid da egbegay sa langun etaw. 7 Duen

ma dahiya sa tukééy sedà anan diisek. Agulé, egoh i Hésus migsimbà
migpesalamat diyà si Nemula danà sa tukééy sedà, igsugù di ma diyà
sa medoo salu di anì itukid da ma ibegay diyà sa langun etaw. 8 Hê,
nekekaen sa langun etaw dahiya owoy nebesug da dé. Agulé, tinipoh sa
medoo salu di sa nesamà da egkaen pitu pa gesolok. 9 Na, duen kéen epat
ngibu geetaw migkaen dahiya. 10 Egoh da neubus egkaen, egpelikuen i
Hésus kagda. Agulé mig-edà kumpit dema Hésus i owoy sa medoo salu di
enù ka mangay da dutu uwang Dalmanuta dò.

Ini Sa Egoh Etaw Palasiyu Mig-igsà Sa Panduan I Hésus
(Matéyo 16:1-4)

11 Na, duen Palasiyu eg-angayen da egsigbolow Hésus i. Ungayà da
tepengan da kagdi, huenan di, mig-igsà da panduan diyà kenagdi anì
metiigan da amuk tuu kagdi sa pineangay i Nemula. 12 Dodoo egsugnu
Hésus i danà sa pedu di nedaetan, owoy guwaen di, “Kiyu i medoo duma
ku Hudiyu, maen di ya endà egpigtuu yu diyà kenak amuk endà duen
panduan mehaa yu? Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, endà duen
panduan ipehaa i Nemula diyà keniyu.”
13 Agulé, sinalidan i Hésus dé kagda owoy mig-edà kumpit anì mangay
tanà dutu sa lanaw.

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Umiling Da Sa Adat Palasiyu
(Matéyo 16:5-12)

14 Na, nelipengan sa medoo salu i Hésus eg-uwit sa medoo legà da,
dodoo duen segetibulu daa epan dalem sa kumpit da. 15 Agulé migpeligad
Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Tulik yu, hih, anì mekeiwod yu sa
ipelenuk epan sa medoo etaw Palasiyu owoy etaw i Datù Hélod.”
16 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa peligad tinulon i
Hésus, huenan di egseolomoy da, guwaen da, “Iya sa inikagi di enù ka
endà duen epan inuwit ta.”
17 Dodoo netiigan i Hésus sa eg-ikagiyen da, owoy guwaen di, “Maen
di ya egseolomen yu sa egoh yu endà mig-uwit epan? Maen di ya endà
pa egpeketiig yu sa egkegaga ku? Maen di ya metegas pelà sa ulu yu?
18 Duen mata yu, dodoo lagà endà eghaa yu. Duen telinga yu, dodoo
lagà endà egpekedineg yu. Nelipengan yu kéen sa binaelan ku egoh
ku migpekaen sa medoo etaw. 19 Pila pa atu kedoo sa solok pinenù yu
sa samà ta migkaen egoh ku migkebéngkebéng sa lima getibulu epan
igpekaen ta diyà sa lima ngibu etaw?”
Guwaen da egsagbì, “Sepulù owoy duwa pa gesolok.”
20 Agulé guwaen i Hésus, “Egoh sa pitu getibulu epan sa igpekaen ta
diyà sa epat ngibu etaw, pila pa atu kedoo sa solok pinenù yu sa samà ta
migkaen?”

Guwaen da, “Pitu gesolok pa.”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Huenan di, negaip a keniyu, enù ka endà pa
egketiigan yu duu sa inikagi ku giina.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap Diyà Bétsaida

22 Na, migtebow da Hésus i diyà sa menuwa Bétsaida. Duen sa maama
langap inuwit etaw diyà kenagdi, owoy egpegeni da anì amisen di anì
umilag. 23 Agulé, inagak i Hésus sa langap migliyu da diyà sa menuwa.
Egoh di migdulét ngingi di diyà mata sa langap, egsabaan di owoy eg-
igsaan di, guwaen di, “Duen pa sa eghauwen ko?”
24 Eglangalanga sa maama owoy guwaen di, “Eghauwen ku sa medoo
etaw egbigkatbigkat, dodoo lagà kayu pelawà sa palas da.”
25 Agulé, eg-amisen i Hésus dema sa mata di. Hê, egoh di eglangalanga
dema, tigtu metiengaw dé sa kehaa di enù ka mig-ilag dé sa mata di.
26 Agulé egpelikuen i Hésus, owoy guwaen di, “Yaka dé eg-ukit ta diyà sa
menuwa.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Matéyo 16:13-20; Lukas 9:18-21)

27 Na, eglagbas Hésus i owoy sa medoo salu di eg-angay diyà sa uwang
tanà menuwa Sisaliya Pilipos. Egoh da pelà diyà dalan, mig-igsà Hésus
i diyà kenagda, guwaen di, “Ngadan di etaw a gaa guwaen sa medoo
etaw?”
28 Egsagbì da, guwaen da, “Duen etaw guwaen da dò si Huwan
Tegebautis ka gaa, owoy duen ma etaw guwaen da dò si Iliyas ka gaa
ataw ka sa sebaen ma tegesugkow i Nemula egoh anay kuna i.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa kagi yu denu
kenak?”
Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Mésayas sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula.”
30 Agulé, hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu diyà etaw.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Ketamanan Di
(Matéyo 16:21-23; Lukas 9:22)

31 Agulé, mig-edung Hésus i egtulù diyà sa medoo salu di denu sa
ketamanan di, guwaen di, “Medoo sa kelikutan mekeuma diyà kenak,
aken i Kakay Langun. Meekedan a sa medoo kaunutan ta etaw Hudiyu
owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis. Imatayan da aken dodoo umenaw a mendaa diyà sa
ketelu di agdaw.” 32 Tigtu sinelepang di diyà kenagda denu sa mebaelan
di. Agulé inuwit i Pidelu Hésus i egtangkà owoy hinawidan di anì endà
meketuu iya wé inikagi di.

33 Dodoo migpelikù eg-isalu Hésus i anì eghahauwen di sa medoo
salu di. Sinigbolow di Pidelu i, guwaen di, “Yaka egdahiya ya. Lagà ka
si Satanas, enù ka beken kedu si Nemula iya wé ungayà ko, dodoo kedu
diyà etaw daa.”

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Matéyo 16:24-28; Lukas 9:23-27)

34 Agulé, sinetipon i Hésus sa medoo salu di owoy sa medoo liyu etaw.
Guwaen di diyà kenagda, “Amuk iya sa pedu sebaen etaw umunut-unut
diyà kenak, meekedan di sa hagdi ungayà owoy sakemen di sa naken.
Lagà metiang di ma sa bugsud kenà di mematay enù ka metigkelan
di sa kelikutan di danà di egpangunut diyà sa igsugù ku. Owoy tigtu
mekeunut-unut ma diyà kenak. 35 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked
umunut diyà kenak enù ka egpekihagtay, iya polo sa etaw mematay.
Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut-unut diyà
kenak anì tumulù sa Mepion Tegudon, iya polo sa etaw kumelalù taman
melugay. 36 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung mekuwa etaw diyà
sa medoo langun taman di diyà tanà. Apiya di pa mekuwa di sa langun,
mekesugsug doo 37 enù ka endà duen sa mekesambì di anì melalù taman
melugay. 38 Ini egoh di eg-iniyugan sa medoo etaw tegebael salà Nemula
i. Sumalà dé sa etaw eg-eked egtulon denu kenak owoy endà ma egpigtuu
di sa kagi ku danà di memala, iya ma sa etaw endà meingadanan ku duu
amuk pelikù a, aken i Kakay Langun. Amuk pelikù a, unutan a sa medoo
egsugùsuguen ku metiengaw owoy sumenang a ma danà sa senang i Emà
ku.”

9 1 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Duen duma etaw dahini ini egoh di endà pa mematay da taman
endà hauwen da duu sa egoh di mekeuma sa kedatù i Nemula épê dakel
egkegaga.”

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Matéyo 17:1-13; Lukas 9:28-36)

2 Na, egoh di neuma enem agdaw, inuwit i Hésus Pidelu i owoy si
Santiyago owoy si Huwan, owoy egtekedeg da diyà sa mehagtaw getan
kenà da eglebù. Hê, egoh da eghahaa si Hésus, nepelumanan sa palas di.
3 Migkebulà temù sa ginis di owoy egsenang ma. Endà duen nekelowon
sa kebulà di diyà siini tanà. 4 Agulé, hinaa da ma dahiya Iliyas i owoy si
Mosis[g] egseolomoy da si Hésus. 5 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus,
guwaen di, “O Mistelu, mepion doo enù ka dahini ké. Mael ké lawì, telu,

---

[g] **9:4** Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

sebaen niko, sebaen si Mosis, sebaen si Iliyas.” 6 Dodoo, nekeamu eg-ikagi
Pidelu i danà da tigtu nelimedangan.
7 Agulé, tinenaan da gaeb, owoy duen eg-ikagi kedu dalem sa gaeb,
guwaen di, “Ini sa anak ku eghiduwan ku. Dinegdineg yu dé diyà kagdi.”
8 Hê, eglangalanga da, dodoo endà duen etaw eghauwen da liyu daa si
Hésus sa tapay duma da.
9 Na, egoh da eglungel kedu diyà sa getan, hinawidan i Hésus kagda,
guwaen di, “Yoko egtulon duu diyà etaw sa hinaa yu taman endà meenaw
sa Kakay Langun egoh di mematay.” 10 Agulé tinuu da iya wé inikagi di,
dodoo takà da egseolomoy denu sa selepangan sa inikagi di umenaw gaa
amuk mematay. 11 Agulé eg-igsaan da Hésus i, guwaen da, “Maen di ya
atu inikagi sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis, muna gaa Iliyas i
tumebow diyà sa ketebow sa Tigtu Datù sinugù i Nemula?”
12 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i. Muna Iliyas i tumebow anì
abungan di sa ukitan i Datù tumebow. Dodoo iya ma sa kagi i Nemula
igpesulat denu kenak, tigtu mepelihay a owoy meekedan a ma, aken i
Kakay Langun. 13 Taa yu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Migtebow dé
Iliyas i, dodoo pinelihay da polo danà sa hagda ungayà, enù ka neketuu
sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Matéyo 17:14-21; Lukas 9:37-43a)

14 Na, egoh da i Hésus migtebow diyà sa medoo duma salu di, hinaa
da sa melaweng etaw nesetipon diyà kenagda, owoy egsigbolow ma sa
medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis diyà kenagda. 15 Egoh sa medoo
etaw mighaa si Hésus, tigtu da nepetow. Hê, egletu da egtelabuk kenagdi.
16 Agulé eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa egseolomen yu diyà
kenagda?”
17 Migsagbì sa sebaen etaw, guwaen di, “O Mistelu, inuwit ku sa anak
ku diyà keniko, enù ka nebuneg danà di linahuk busaw. 18 Egkepasangan
temù enù ka uman sumabà sa busaw, idagsà di dema diyà tanà owoy
egbohok ma sa ebà di, owoy egkéget ma sa ngipen di owoy egkegkeg ma
sa langun lawa di. Migpegeni a diyà sa medoo salu ko anì pelaunen da sa
busaw, dodoo endà megaga da duu.”
19 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Ay, kiyu i medoo etaw ini egoh
di, tigtu yu endà egsalig diyà kenak. Huenan di, egkesemek a dé eg-ugpà
diyà keniyu, owoy buyu a dé egtalawen danà sa endà kepigtuu yu. Na,
uwit ko dé dini sa anak ko.”
20 Agulé, inuwit da sa batà diyà si Hésus. Hê, egoh sa busaw eghaa
si Hésus, egpetiglongenen di sa batà owoy igdagsà di diyà tanà.
Egkelidkelid owoy egbohok sa ebà di. 21 Agulé inigsaan i Hésus sa emà di,
guwaen di, “Pila dé agdaw sa lugay di anan éhê iya?”

Migsagbì sa emà di, guwaen di, “Edung dé sa egoh di tukééy pelà.
22 Owoy egsabaan sa busaw takà anì imatayan di hedem, enù ka takà di
igsunù diyà sa apuy owoy diyà wayeg. Dodoo amuk megaga ko, hiduwi
ko kami owoy pelaun ko sa busaw diyà kenagdi.”
23 Guwaen i Hésus, “Maen di ya egkeduwa sa pedu ko denu sa egkegaga
ku? Amuk egpigtuu ka daa diyà si Nemula, mebegayan ka doo sa langun
egpegeniyen ko.”
24 Agulé, pinetaled sa emà di sa kagi di, guwaen di, “Egpigtuu a doo,
dodoo kulang pa sa kepigtuu ku. Huenan di, umani ko polo sa kepigtuu
ku.”
25 Na, egoh i Hésus mighaa sa medoo etaw egkesetipon diyà kenagdi,
hinemagawan di sa busaw. Guwaen di, “Kuna i busaw egpebisu etaw
owoy egpebuneg, laun ka dé diyà sa batà, owoy yaka dé egpelikù ya diyà
kagdi.”
26 Agulé, eglesing owoy egpelukuben di temù sa batà. Hê, miglaun dé
diyà kenagdi. Agulé, lagà dé nematay sa batà enù ka endà nekelanuhen
di, huenan di duen etaw guwaen da dò nematay dé. 27 Dodoo sinabaan i
Hésus belad sa batà anì petigdegen di. Hê, neketigdeg dé.
28 Na, egoh da i Hésus miglikù diyà sa dalesan da, eg-igsà sa medoo
salu di egoh da eglebù, guwaen da, “Maen di ya endà negaga ké duu
eghemaga sa busaw diyà sa batà?”
29 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Siini balangan busaw, endà
mehemagawan da amuk endà tigtu yu sumimbà diyà si Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Matéyo 17:22-23; Lukas 9:43b-45)

30 Na, miglegkang da Hésus i dahiya owoy eg-ukit da diyà sa tanà
Galiliya. Endà egkeiyap di amuk metiigan medoo etaw sa kenà di,
31 enù ka ungayà di temuen di tumulù sa medoo salu di. Guwaen di diyà
kenagda, “Aken i Kakay Langun, buyu a dé mekebegay diyà sa medoo
liyu etaw anì imatayan da aken. Dodoo amuk meimatayan a dé, meenaw
a mendaa diyà sa ketelu di agdaw.”
32 Dodoo endà netiigan da duu sa selepangan iya wé inikagi di, dodoo
egkelenawan da ma eg-igsà diyà kenagdi.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kehaa I Nemula
(Matéyo 18:1-5; Lukas 9:46-48)

33 Na, egoh da migtebow diyà sa menuwa Kapelenaum, miggemow da
diyà sa dalesan, owoy eg-igsaan i Hésus sa medoo salu di, guwaen di,
“Ngadan sa egsesigbolowen yu egoh ta diyà dalan?”
34 Dodoo endà egsagbì da enù ka egkemalaan da danà da
egkesesigbolow tayu sa dakel etaw diyà kenagda. 35 Agulé migpenuu

Hésus i, owoy sinetipon di sa sepulù owoy duwa salu di diyà kenagdi,
guwaen di, “Amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di pedakelen di kagdi,
petukééyen di polo kagdi lagà sa egsugùsuguen yu.”
36 Agulé, kinuwa i Hésus sa batà, owoy pinetigdeg di diyà sa taengan
sa medoo salu di. Egsekepuwen di, owoy guwaen di, 37 “Sumalà dé sa
etaw miadat sa etaw ku éhê siini batà danà di etaw ku, meadatan di ma
aken danà iya wé egbaelan di. Owoy sumalà dé sa etaw miadat kenak,
meadatan di ma sa migpeangay kenak diyà tanà.”

Igtulù I Hésus Iya Sa Duma Da Sa Tegetabang
(Lukas 9:49-50)

38 Na, eg-ikagi Huwan i diyà si Hésus, guwaen di, “O Mistelu, hinaa ké
sa sebaen maama egpelesut busaw danà sa ngadan ko. Hinawidan ké, enù
ka endà eg-unut-unut di diyà kenita.”
39 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko eghawid duu, enù ka amuk duen etaw
egpekebael panduan danà sa ngadan ku, endà medelamet di sumumbung
kenak. 40 Enù ka sumalà dé sa etaw endà egkuntelà di kenita, iya polo
sa etaw tumabang kenita. 41 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk
duen etaw egbegay wayeg diyà keniyu anì mekeinem yu danà di kiyu sa
etaw ku, duen doo sa untung mesakem di diyà si Nemula.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Neenggat Diyà Salà
(Matéyo 18:6-9; Lukas 17:1-2)

42 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen sa etaw eg-enggat diyà salà sa
etaw ku egpigtuu éhê siini batà, iya sa etaw tigtu mepigtamayan i Nemula.
Adi-adi pa amuk tagkesan dakel batu diyà sa lieg di owoy mekebuung diyà
dagat. 43 Huenan di, amuk meenggat yu diyà salà danà sa belad yu, tagped
yu owoy buungi yu ma dé, enù ka uman pa mepion sa egoh yu melalù taman
melugay apiya di pa neputuk sa belad yu diyà sa egoh yu épê duwa belad
mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng. 44 [Na, endà dé mematay sa
medoo sapat egkaen kenagda dutu lanaw apuy dò, owoy endà ma mepadeng
sa apuy mekedaig kenagda dutu.] 45 Hediya ma, amuk meenggat yu diyà salà
danà sa lisen yu, tagped yu owoy buungi yu ma dé, enù ka uman pa mepion
sa egoh yu melalù taman melugay apiya di pa neputuk sa sebaen lisen yu
diyà sa egoh yu épê duwa lisen mekeangay diyà sa lanaw apuy. 46 [Na, endà
dé mematay sa medoo sapat egkaen kenagda dutu lanaw apuy dò, owoy
endà ma mepadeng sa apuy mekedaig kenagda dutu.] 47 Hediya ma, amuk
meenggat yu diyà salà danà sa dibaluy mata yu, lesò yu dé, enù ka uman pa
mepion sa egoh yu mekeunut diyà sa kedatù i Nemula apiya di pa sebaen daa
sa mata yu diyà sa egoh yu épê duwa mata mekeangay diyà sa lanaw apuy.
48 Na, endà dé mematay sa medoo sapat egkaen kenagda dutu lanaw apuy dò
owoy endà ma mepadeng sa apuy mekedaig kenagda dutu.”

49 Agulé, egtulon peligad Hésus i, guwaen di, “Lagà timus owoy apuy
sa kelikutan meukitan sa langun etaw. 50 Na, mepion doo sa timus, dodoo
amuk mekedan sa keemis di, endà dé mebaluy di itimus. Huenan di,
udes yu bael sa mepion anì meilingan yu duu sa timus endà mekedan sa
keemis di anì kumelanih ma sa keugpà yu langun.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keeked Etaw Sa Sawa Di
(Matéyo 19:1-12; Lukas 16:18)

10 1 Agulé, miglegkang Hésus i diyà sa menuwa Kapelenaum owoy
egbatas sa lawa Holdan eg-angay dutu uwang Hudiya dò. Agulé
medoo temù sa etaw egkesetipon diyà kenagdi, owoy egtuluen di dema
kagda enù ka iya sa adat di.
2 Na, duen ma etaw Palasiyu mig-angay da diyà si Hésus enù ka
eglagbeten da sa ukit ketipu da kenagdi amuk meamu sa sagbì di. Eg-
igsaan da, guwaen da, “Enù di ya, meketipay pa sa etaw diyà sa uledin ta
amuk ekedan di sa sawa di?”
3 Agulé egsulì eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa igsugù i Mosis
egoh anay denu sa keeked etaw sawa di?”
4 Migsagbì da, guwaen da, “Igtulù i Mosis mebaluy doo amuk duen sa
isulat igbegay sa maama diyà sa sawa di anì tandaan di sa keeked di egoh
di eghemaga kenagdi.”
5 Dodoo guwaen i Hésus, “Iya sa igtulù i Mosis mebaluy ekedan yu sa
sawa yu enù ka netiigan di metegas sa ulu yu egtuluen. 6 Dodoo, egoh
anay egoh i Nemula migbael sa langun taman, binaelan di sa sebaen
maama owoy sa sebaen bayi. 7 ‘Iya maen di ya mesalidan sa maama sa
emà di owoy sa inay di owoy mekeugpà ma dé diyà sa sawa di 8 enù
ka lagà sebaen etaw da daa.’[h] Endà dé duwa sa etaw telesawa, dodoo
nesesebaen da polo. 9 Huenan di, endà mepion di amuk mesepalak sa
etaw telesawa, enù ka nesesebaen da dé danà i Nemula.”
10 Na, egoh da i Hésus miggemow diyà sa dalesan, eg-igsà sa medoo
salu di denu sa keeked etaw sawa di. 11 Agulé, guwaen i Hésus diyà
kenagda, “Amuk eg-ekedan sa maama sa sawa di, egbigà doo amuk
sawaen di sa liyu bayi. 12 Hediya ma sa bayi, egbigà ma doo amuk eg-
ekedan di sa sawa di owoy sawaen di sa liyu maama.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Matéyo 19:13-15; Lukas 18:15-17)

13 Na, duen medoo etaw eg-uwit anak da diyà si Hésus anì sabaan di
kagda anì isimbà di. Dodoo eghawidan sa medoo salu di kagda. 14 Egoh
i Hésus mighaa iya wé, egbulit owoy guwaen di diyà kenagda, “Pandayà

---

[h] **10:7-8** Basa ko Génesis 2:24

yu dé sa medoo batà umangay diyà kenak. Yoko eghawid duu, enù ka iya
sa etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula sa medoo etaw egpekeiling
pedu batà. 15 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw
endà egpekeiling di pedu batà sa kepigtuu di diyà si Nemula, iya sa etaw
endà mekeunut di diyà sa kedatù i Nemula."
16 Agulé, tinukid di kagda eghimu, owoy egsabaan di sa ulu da owoy
isimbà di kagda.

Ini Sa Egoh Sa Maama Kawasà Mig-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 19:16-30; Lukas 18:18-30)

17 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, duen sa maama egletu eg-angay
diyà kenagdi owoy egligkued diyà sa taengan di. Eg-igsà, guwaen di, "O
Mistelu, tigtu mepion ka etaw, ngadan sa baelan ku anì mekesakem a sa
lalù endà meelut di?"
18 Agulé guwaen i Hésus, "Maen di ya eg-ikagiyen ko aken mepion a
etaw? Endà duen mepion etaw liyu daa si Nemula. 19 Neketiig ka doo sa
medoo uledin igsugkow i Mosis, guwaen di, 'Yoko eg-imatay ya etaw,
owoy yoko egbigà ya, owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egbutbut ta
egtipu sa duma yu, owoy yoko eglapis duu sa etaw, owoy adati yu sa emà
yu owoy sa inay yu.'[i] "
20 Agulé guwaen sa maama, "O Mistelu, langun siini uledin di anan
egpangunutan ku edung egoh ku batà pelawà."
21 Eg-inengtengen i Hésus kagdi enù ka eghiduwan di, owoy guwaen di,
"Kulang pa sebaen sa egbaelan ko. Angay ko dagang sa langun taman ko
owoy tukidi ko begayi diyà sa medoo etaw pubeli. Amuk hediya, dumuen
sa pantiyali ko diyà langit. Agulé angay ka dini unut-unut ka kenak."
22 Na, egoh di migdineg iya wé, sinalidan di Hésus i owoy nebenges
temù sa pedu di enù ka tigtu kawasà.
23 Agulé, eg-inengtengen i Hésus sa medoo salu di, owoy guwaen
di, "Tigtu melikut temù sa medoo kawasà etaw mekeunut sa kedatù i
Nemula." 24 Dodoo egkegaip sa medoo salu di danà iya wé inikagi di.
Agulé eg-uman Hésus i eg-ikagi, guwaen di, "O medoo batà ku, tigtu
melikut sa medoo etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula. 25 Uman
pa melemu sa hinagtay kamiliyu eg-ukit diyà sa tosong dagum diyà sa
kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula."
26 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da negaip owoy egseolomoy
da, guwaen da, "Amuk hediya, endà duen etaw kéen mealukan i Nemula."
27 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda, owoy guwaen di, "Tuu ma doo,
endà mebaluy di amuk etaw daa, dodoo mebaluy amuk si Nemula enù ka
megaga di doo sa langun egbaelan."

---

[i] **10:19** Basa ko Éksodo 20:12-16; owoy Dutilonomiyu 5:16-20

28 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa langun taman ké
enù ka eg-unut-unut ké keniko. Enù di ya kami i, ngadan sa mehaa ké?”
29 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Sumalà dé sa etaw sinalidan di sa dalesan di ataw ka sa kakay di owoy sa
hadi di, ataw ka sa emà di owoy sa inay di, ataw ka sa medoo anak di, ataw
ka sa tanà di danà di eg-unut-unut diyà kenak anì egtulù sa Mepion Tegudon,
30 meumanan pa magatus gulê sa mesakem di diyà sa sinalidan di. Apiya di
pa egkepelihay diyà tanà, mebegayan doo dalesan owoy hadi di owoy tebay
di owoy inay di owoy anak di owoy tanà di, owoy dumuen ma sa lalù di endà
meelut di amuk sambian i Nemula siini tanà. 31 Dodoo sa medoo etaw dakel
diyà sa kehaa yu ini egoh di, kumetukééy da polo kani. Owoy sa medoo etaw
tukééy diyà sa kehaa yu ini egoh di, pedakelen i Nemula polo kagda.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Matéyo 20:17-19; Lukas 18:31-34)

32 Na, egtekedeg Hésus i owoy sa medoo salu di eg-angay Hélusalém dò.
Muna Hésus i, egsetugdugen sa medoo salu di. Tigtu egkegaip da enù ka
Hélusalém sa angayan di sa kenà etaw egkelukuy eg-imatay kenagdi, owoy
nelimedangan ma sa medoo liyu etaw eg-unut-unut diyà kenagda. Agulé,
egtiponen i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di anì tulonen di sa mebaelan
di dutu Hélusalém dò. 33 Guwaen di, “Taa yu, hih, mangay ki Hélusalém dò.
Amuk tumebow ki dutu, mekebegay sa Kakay Langun diyà sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Mesesebaen sa
penemdem da meimatayan a, huenan di ibegay da aken diyà sa medoo etaw
beken Hudiyu. 34 Peumàumaan da aken, owoy teptepan a, owoy tapesen a owoy
imatayan da ma aken. Dodoo amuk meuma sa ketelu di agdaw, meenaw a doo.”

Ini Sa Egoh I Santiyago Owoy Si Huwan Migpegeni Diyà Si Hésus
(Matéyo 20:20-28)

35 Agulé, mig-angay diyà si Hésus Santiyago i owoy si Huwan, sa
duwa anak i Sébediyu. Guwaen da, “O Mistelu, ungayà ké baelan ko sa
egpegeniyen ké diyà keniko.”
36 Eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa egpegeniyen yu baelan ku?”
37 Egsagbì da, guwaen da, “Amuk meuma sa egoh ko kumedatù kani,
pepenuu ko ma kami anì mekeunut ké kumedatù, sebaen denu kuwanan
ko owoy sebaen denu bibang ko.”
38 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Endà netiigan yu duu sa kebegat
sa egpegeniyen yu diyà kenak. Enù di ya, megaga yu pa tumigkel sa kelikutan
meukitan ku? Metigkelan yu pa sa dakel lihay peukiten i Nemula diyà kenak?”[j]

---

[j] **10:38** Mebaluy ma guwaen di, “Megaga yu pa uminem sa inemen ku? Megaga yu pa pebautis yu iling sa kepebautis ku?”

39 “Hoò,” guwaen da, “metigkelan ké doo.”
Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i. Meukitan yu ma doo sa kelikutan
mekeuma diyà kenak, owoy sa dakel lihay éhê sa meukitan ku kani.
40 Dodoo beken aken sa humemilì tayu sa etaw mekepenuu denu
kuwanan ku ataw ka denu bibang ku. Si Emà ku polo sa mekehemilì sa
etaw mekepenuu dahiya.”
41 Na, egoh sa sepulù duma salu di migdineg denu sa pinegeni da diyà si
Hésus, egbulitan da Santiyago i owoy si Huwan. 42 Agulé, sinetipon i Hésus sa
langun salu di, owoy guwaen di diyà kenagda, “Netiigan ta doo sa egbaelan
sa medoo datù etaw beken Hudiyu, enù ka takaan da egpeges sa medoo etaw
da danà sa dakel egkegaga da, owoy takaan da ma kagda egsugù. 43 Dodoo
endà mebaluy di amuk ilingan yu iya wé egbaelan da. Amuk duen sa etaw
diyà keniyu ungayà di egpedakelen di kagdi, petukééyen di polo kagdi lagà
sa egsugùsuguen yu. 44 Hediya ma, amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di
pedakelen di kagdi, mepion amuk petukééyen di polo kagdi lagà sa udipen
yu. 45 Meilingan di ma aken i Kakay Langun, enù ka beken iya sa pesuwan
ku mig-angay a diyà tanà anì metabangan a etaw, dodoo mig-angay a dini
anì metabangan ku polo sa medoo etaw owoy meimatayan a ma anì melaun
ku sa medoo etaw neudipen danà sa salà da.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap
(Matéyo 20:29-34; Lukas 18:35-43)

46 Na, migtebow Hésus i owoy sa medoo salu di diyà sa menuwa
Héliko. Egoh da egtalà dahiya, duen sa etaw temù medoo eg-unut diyà
kenagda. Duen ma sa maama langap egpenuu egpegeni pilak diyà sa
kilidan kalasada. Iya sa ngadan di si Baltimiyu anak i Timiyu. 47 Egoh
di neketiig tumalà Hésus i tegeNasalét, eg-umow, guwaen di, “O Hésus,
tugod i Dabid, hiduwi ko aken.”
48 Eghawidan sa medoo etaw, guwaen da, “Yaka egséléken na.”
Dodoo eg-uman polo eg-umow metaled, guwaen di, “O tugod i Dabid,
hiduwi ko aken.”
49 Agulé, eg-ugpà Hésus i owoy guwaen di, “Uwit yu diyà kenak.”
Agulé guwaen sa medoo etaw diyà sa langap, “Pebagel ko sa pedu ko.
Tigdeg ka dé, enù ka igsasà di kuna angay ka dutu gaa.” 50 Hê, petow dé
migtigdeg, owoy egoh di miglengà sa sebaen kawal di, mig-angay diyà si
Hésus.
51 Agulé guwaen i Hésus, “Ngadan iya wé egkeiyapan ko baelan ku diyà
keniko?”
Egsagbì sa langap, guwaen di, “O Datù, ungayà ku umilag a hedem.”
52 Guwaen i Hésus, “Likù ka dé, enù ka nelikuan ka dé danà sa
kepigtuu ko.” Hê, petow dé mig-ilag sa langap, owoy eg-unut-unut ma
diyà si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Matéyo 21:1-11; Lukas 19:28-40; Huwan 12:12-19)

11 1 Na, egoh da i Hésus egkedapag diyà Hélusalém, buyu da dé
dumagpak diyà sa menuwa Bétpagi owoy sa menuwa Bétaniya diyà
sa Getan Olibu. Agulé, sinugù i Hésus sa duwa salu di, guwaen di, 2 "Huna
yu dé angay dutu siedò menuwa tebowon ta. Amuk tumebow yu dutu,
hauwen yu sa hinagtay nati asnu igtagkes endà pa nelayam di egkudaan.
Lengà yu owoy uwit yu dini. 3 Amuk duen etaw umigsà keniyu, guwaen
di, 'Maen di ya eglengaen yu iya wé?' iya sa sagbì yu, guwaen yu, 'Igsugù i
Datù enù ka duen sa penemdem di owoy ipelikù di mendaa dini.' "
4 Agulé, mig-ipanaw sa duwa salu di owoy hinaa da sa nati asnu
igtagkes medapag diyà sa pintuan dalesan diyà sa kilidan kalasada.
Agulé eglengaen da dé. 5 Dodoo duen etaw dahiya mig-igsà, guwaen da,
"Ngadan sa egbaelan yu? Maen di ya eglengaen yu iya wé?"
6 Egsagbì da sa tinulon i Hésus diyà kenagda. Hê, egpandayaen da dé
kagda. 7 Agulé, inuwit da sa nati asnu diyà si Hésus, owoy inampisan da
ginis sa iyug di owoy migkudà Hésus i. 8 Agulé, itenàtenà sa medoo etaw
sa ginis da diyà sa ukitan i Hésus, owoy itenàtenà ma sa medoo liyu etaw
sa panga kayu kinuwa da diyà sa kilidan kalasada, enù ka egtandaan da
sa kedatù da kenagdi. 9 Na, sa medoo etaw eg-unut diyà si Hésus, iling ka
muna ataw ka hudihudi, eg-edung da eg-ikagi metaled, guwaen da, "Meolò
Nemula i. Meolò ma sa pineangay i Datù Nemula. 10 Meolò ma sa Datù sa
Tugod i Datù Dabid egtebow dahini. Meolò ma Nemula i diyà langit."
11 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Hélusalém, migludep diyà sa Dalesan
i Nemula. Agulé, egoh di mighaa sa medoo langun taman dahiya, egpelikù
dema lapeg sa medoo salu di eg-angay Bétaniya dò enù ka mahapun dé.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtubad Sa Kayu Endà Egbunga
(Matéyo 21:18-19)

12 Na, egoh di sumimag, egpelikù da dema mangay Hélusalém dò kedu
Bétaniya. Egoh da eg-ipanaw, egpeketues Hésus i. 13 Agulé, egsugpayalen
di sa kayu pigus melaweng daun. Huenan di inangay di egtelow amuk
duen sa bunga di. Dodoo egoh di nekeuma dé, hinaa di anan daun daa
enù ka endà pa neuma sa kebunga di. 14 Agulé, guwaen di diyà sa kayu,
"Edung ini egoh di, endà dé kaenen di etaw sa bunga ko."
Na, dinineg ma sa medoo salu di iya wé inikagi di.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-17; Lukas 19:45-48; Huwan 2:13-22)

15 Na, egoh da migtebow Hélusalém dò, migludep Hésus i diyà sa
Dalesan i Nemula, owoy hinemagawan di sa medoo etaw tegedagang

owoy sa medoo egbeli. Pinekinilid di ma sa medoo lamisan etaw
tegesambì pilak owoy sa medoo bangkù sa tegedagang manuk imatayan
da ibegay diyà si Nemula. 16 Hinawidan di ma sa medoo etaw eghated sa
langun taman da eg-ukit diyà sa duwangen Dalesan i Nemula. 17 Agulé,
egtuluen di sa medoo etaw dahiya, guwaen di, “Iya sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di, ‘Sa Dalesan ku, iya sa dalesan atung egsimbaan
sa langun etaw diyà siini sinukub langit.’[k] Dodoo danà sa egbaelan yu
dahini, nebaluy dalesan sa medoo tegelapis polo siini Dalesan i Nemula.”
18 Na, duen medoo ulu-ulu tegesimbà owoy medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis migdineg iya wé inikagi i Hésus. Agulé egseolomoy da
eglagbet sa ukit da mimatay kenagdi, dodoo nelimedangan da Hésus i,
enù ka egkegaip sa langun etaw sa medoo igtulù di.
19 Agulé, egoh di mahapun dé, eglegkang dema Hésus i owoy sa medoo
salu di diyà Hélusalém owoy eglikù da.

Ini Sa Egketiigan Ta Danà Sa Kayu Tinubad I Hésus
(Matéyo 21:20-22)

20 Na, umenaw sumimag, egoh da eg-ipanaw egpelikù Hélusalém dò,
hinaa da iya wé kayu pigus endà duen bunga di. Tigtu nelaeb dé lapeg sa
dalid di nematay. 21 Agulé, netulengan i Pidelu sa binaelan i Hésus, owoy
guwaen di, “O Datù, haa ko sa kayu pigus tinubad ko, nelaeb dé.”
22 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Pigtuu yu dé diyà si Nemula. 23 Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk ikagiyan sa etaw siini getan anì
humalì dagat dò, meketuu doo sa inikagi di amuk endà egsagàsagà di
egpigtuu, dodoo tigtu egpigtuuwen di polo sa egoh di netuu sa kagi di.
24 Huenan di, ini sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egsimbà yu diyà
si Nemula owoy duen sa egpegeniyen yu diyà kenagdi, peeles yu dé sa
pedu yu egpigtuu sa egoh yu migsakem sa pinegeni yu, agulé begayan
i Nemula doo kiyu sa egpegeniyen yu. 25 Dodoo amuk egsimbà yu diyà
si Nemula, peuloyi yu sa salà duma yu anì ipeuloy ma i Emà ta Nemula
diyà langit sa salà binaelan yu. 26 [Dodoo amuk endà tigtu yu duu
ipeuloy sa salà duma yu, endà ma ipeuloy i Emà ta diyà langit sa salà
binaelan yu.]”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus
(Matéyo 21:23-27; Lukas 20:1-8)

27 Na, egoh da migtebow dema diyà Hélusalém, egbigkatbigkat Hésus i
dalem sa Dalesan i Nemula. Agulé, duen medoo tegetulù uledin igsugkow
i Mosis owoy medoo ulu-ulu tegesimbà owoy medoo kaunutan etaw
Hudiyu mig-angay da diyà si Hésus. 28 Eg-igsà da, guwaen da, “Ngadan

---

[k] **11:17** Basa ko Isayas 56:7; owoy Hilimiyas 7:11

keduwan sa egkegaga ko egbael siini medoo binaelan ko? Ngadan di etaw
sa migpeangay keniko?”
29 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Duen ma sa igsà ku diyà keniyu.
Amuk sagbian yu aken, tulonen ku ma diyà keniyu sa keduwan sa naken
egkegaga. 30 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di migbautis sa
medoo etaw diyà wayeg, ataw ka si Nemula ataw ka sa etaw daa?”
31 Agulé, egsesigbolowoy da sa kesagbì da, guwaen da, “Amuk sumagbì
ki, guwaen ta, ‘Si Nemula sa migsugù kenagdi,’ sumulì mikagi Hésus i
guwaen di, ‘Maen di ya atu endà egpigtuuwen yu duu?’ 32 Dodoo endà ma
sumagbì ki, guwaen ta, ‘Sa etaw daa.’ ”
Na, endà sumagbì da etaw daa sa migsugù si Huwan enù ka
nelimedangan da sa medoo etaw enù ka netuuwan sa langun etaw kagdi
sa tegesugkow i Nemula. 33 Huenan di, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen
da, “Enday ta duu. Endà netiigan ké duu sa migsugù si Huwan.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà ma tulonen ku duu diyà
keniyu sa keduwan sa naken egkegaga.”

Ini Sa Egoh I Hésus Pineligadan Di Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 21:33-46; Lukas 20:9-19)

12 1 Na, migtulon peligad Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Duen
sa maama mighemula palas diyà sa tanà di. Linesed di, owoy
tinosongon di sa dakel batu kenà da humemeg palas, owoy binaelan di
ma sa lawì mehagtaw kenà sa tegebantay umugpà. Agulé, igsalig di diyà
sa medoo etaw tegeipat, enù ka mangay mediyù dò. 2 Agulé, egoh di
neuma sa bulan di kepupu sa bunga di, pineangay di sa egsugùsuguen
di diyà sa medoo tegeipat anì kuwaen di sa hagdi baed. 3 Dodoo egoh sa
egsugùsuguen di migtebow, egsabaan sa medoo tegeipat polo kagdi owoy
egsebalbalen da ma owoy eghemagawan da, dodoo endà duen sa igbegay
da. 4 Agulé, pineangay sa épê hinemulaan sa sebaen ma egsugùsuguen
di diyà kenagda. Dodoo egsebalbalen da sa ulu di owoy egpeumàumaan
da ma. 5 Agulé, pineangay dema sa épê hinemulaan sa sebaen ma
egsugùsuguen di, dodoo inimatayan da polo. Medoo ma sa liyu
egsugùsuguen di pineangay di diyà kenagda, dodoo duen sa binalbal da
owoy duen ma sa inimatayan da. 6 Agulé, iya sa tigtu hudihudi pineangay
di diyà kenagda sa anak di eghiduwan di, enù ka diyà sa penemdem di
meadatan da doo sa anak di. 7 Dodoo egoh di migtebow, egseolomoy sa
medoo tegeipat, guwaen da, ‘Ini sa etaw kumuwa siini tanà lalawan di
diyà sa emà di. Téél yu dé, imatayan ta anì nita polo sa hinemulaan.’
8 Agulé, sinigkem da owoy inimatayan da owoy igbuung da sa lawa di
diyà dibaluy sa hinemulaan.
9 “Na, tulonen ku diyà keniyu sa mebaelan sa épê hinemulaan. Angayen
di doo mimatay siedò medaet etaw owoy isalig di sa hinemulaan di

diyà sa medoo liyu etaw. 10 Lagà yu endà nekebasa siini kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
‘Sa sebaen batu inekedan sa medoo egbael dalesan pulung batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.
11 Anan mepion iya wé binaelan i Datù,
huenan di meolò kagdi i.’[1] ”
12 Agulé, egoh sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu migdineg iya wé, netiigan
da kagda sa egkesugat peligad i Hésus. Huenan di, ungayà da hedem
sigkemen da Hésus i, dodoo endà megaga da duu enù ka nelimedangan
da sa medoo etaw eg-unut-unut diyà kenagdi. Hê, sinalidan da dé Hésus i.

Ini Sa Ketulù I Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Matéyo 22:15-22; Lukas 20:20-26)

13 Agulé, duen duma etaw Palasiyu owoy duma etaw i Datù Hélod
pineangay sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu diyà si Hésus anì metipu
da kagdi amuk meamu sa kagi di. 14 Egoh da migtebow diyà si Hésus,
guwaen da, “O Mistelu, netiigan ké anan tuu sa langun eg-ikagiyen
ko. Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà dé sa balangan etaw
egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù ko sa uyot i Nemula. Na, duen ma
sa igsà ké diyà keniko. Enù di ya, meketipay ki pa sa uledin igsugkow i
Mosis amuk megay ki pelesintu diyà si Sisal sa Sulutan ta dutu Loma dò?
Megay ki ataw ka endà?”
15 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, huenan di guwaen
di, “Maen di ya egtepengan yu aken? Uwit yu diyà kenak sa kuleta anì
hauwen ku.”
16 Hê, igbegay da diyà si Hésus. Agulé guwaen di, “Ngadan iya wé etaw
diyà sa kuleta owoy sa sulat di?”
Guwaen da egsagbì, “Iya si Sisal sa Sulutan ta.”
17 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, begayi yu diyà si Sulutan
Sisal sa hagdi egpegeniyen, owoy begayi yu ma diyà si Nemula sa hagdi
egpegeniyen.”
Hê, tigtu egkegaip da egoh da migdineg iya wé sagbì di.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay
(Matéyo 22:23-33; Lukas 20:27-40)

18 Na, duen etaw Sadusiyu mig-angay da eg-igsà diyà si Hésus. Kagda sa
etaw Hudiyu egtulù endà umenaw di gaa sa etaw nematay. 19 Guwaen da,
“O Mistelu, duen sa igsulat i Mosis diyà kenita denu sa egbaelan ta amuk
nematay sa maama épê sawa dodoo endà duen anak da. Iya sa baelan

---

[1] **12:10-11** Basa ko Isalem 118:22-23

di, ipesawa diyà sa hadi di sa balu anì dumuen anak da lagà sa anak sa
maama nematay. 20 Na, duen pitu maama setelahadiyay. Agulé migsawa
sa kakay da, dodoo endà duen anak da egoh di nematay. 21 Hê, inited sa
tigtu hadi di sa sawa sa kakay di, dodoo nematay ma egoh di endà pa
duen anak da. Hediya ma sa nebaelan sa ketelu maama taman sa kepitu.
22 Nesesetugdugtugdug sa pitu telehadi egsawa sa bayi, dodoo langun
da nematay endà mig-anak da. Agulé, hudihudi nematay sa bayi. 23 Na,
tulon ko kenami. Amuk meuma sa keenaw sa etaw nematay, ngadan tayu
di etaw sa mesawa siedò bayi diyà siini pitu telehadi? Enù ka anan da
migsawa kenagdi egoh anay."
24 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tigtu eg-amu sa penemdem
yu, enù ka endà netiigan yu duu sa kagi i Nemula igpesulat owoy endà
ma netiigan yu duu sa egkebaelan i Nemula danà sa tunung di. 25 Amuk
enawen i Nemula sa etaw nematay, endà dé sesawaay da enù ka lagà da
dé egsugùsuguen di diyà langit. 26 Endà netiigan yu duu denu sa keenaw
sa etaw nematay enù ka lagà yu endà nekebasa sa kagi i Nemula igsulat
i Mosis denu sa egoh sa kayu eglegleg egoh i Nemula mig-ikagi diyà
kenagdi, guwaen di, 'Aken sa Nemula egpigtuuwen da i Ablaham owoy
si Isak owoy si Hakob.'[m] 27 Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé diyà si
Mosis, nelugay da dé nematay si Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob.
Apiya di pa nematay da dé diyà tanà, nehagtay da doo diyà sa kehaa
i Nemula. Iya maen di ya tigtu eg-amu yu enù ka guwaen yu dò endà
umenaw sa etaw nematay."

Ini Sa Tigtu Mapulù Uledin I Nemula
(Matéyo 22:34-40; Lukas 10:25-28)

28 Na, duen ma etaw tegetulù uledin igsugkow i Mosis dahiya migdineg
sa kesigbolow da diyà si Hésus. Egoh di neketiig tigtu mepion sa sagbì
i Hésus diyà sa medoo Sadusiyu, eg-igsà ma, guwaen di, "O Mistelu,
ngadan sa tayu mapulù uledin diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis
egoh anay?"
29 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Ini sa tigtu mapulù uledin di,
'O medoo tugod i Islaél, taa yu hih, sebaen daa sa Datù ta si Datù
Nemula,
30 huenan di, pusungi yu sa Datù yu si Nemula.
Peunuti yu diyà kagdi sa langun pedu yu
owoy sa langun penemdem yu owoy sa langun egkegaga yu.'[n]
31 Owoy ini sa keduwa di uledin mapulù,
'Hiduwi ko sa duma ko éhê mendaa sa kehidu ko keniko.'[o]

---

[m] **12:26** Basa ko Éksodo 3:6 [n] **12:29-30** Basa ko Dutilonomiyu 6:4 [o] **12:31** Basa ko Lébitiko 19:18

Na, endà duen liyu uledin mekelowon diyà siini duwa uledin di.”
32 Agulé mig-ikagi sa tegetulù uledin, guwaen di, “O Mistelu, mepion
iya wé sagbì ko. Tuu sa guwaen ko si Nemula daa sa Datù ta owoy endà
duen sa liyu Nemula. 33 Tuu ma sa guwaen ko ipusung ta Nemula i owoy
ipeunut ta diyà kagdi sa langun pedu ta owoy sa langun egkegaga ta,
owoy hiduwan ta ma sa duma ta éhê mendaa sa kehidu ta kenita. Uman
pa mepion sa kepangunut ta siini duwa uledin diyà sa keimatay ta
hinagtay ulowen diyà si Nemula ataw ka sumalà dé sa liyu ibegay ta diyà
kagdi.”
34 Egoh i Hésus neketiig milantek sa sagbì sa tegetulù uledin, guwaen
di diyà kenagdi, “Buyu ka dé mekeunut sa kedatù i Nemula.”
Huenan di, endà dé duen etaw eg-uman eg-igsà diyà si Hésus, enù ka
egkelenawan da amuk metepelan da.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu
(Matéyo 22:41-46; Lukas 20:41-44)

35 Na, egoh i Hésus egtulù diyà sa Dalesan i Nemula, guwaen di, “Maen
di ya iya sa igtulù sa medoo tegetulù uledin denu si Mésayas sa Tigtu
Datù eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu, guwaen da kagdi gaa sa tugod
i Dabid egoh anay? 36 Na, tuu iya wé inikagi da, dodoo pinesulat sa
Metiengaw Suguy i Nemula Dabid i egoh anay, guwaen di,

‘Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku taman atuwan ku sa medoo
kuntelà ko owoy ipeutuh ku keniko.’[p]

37 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Mésayas, guwaen di
‘Datù ku’, endà mebaluy di amuk tugod i Dabid daa kagdi i, dodoo Datù
di polo.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Tegetulù Uledin
(Matéyo 23:1-36; Lukas 20:45-47)

Na, tigtu egkeiyap sa medoo etaw egdineg sa igtulù i Hésus. 38 Agulé,
eg-uman egtulù diyà kenagda, guwaen di, “Hahaa yu sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis anì endà umiling yu kenagda. Igluhub da takà
sa metaes kawal da metolol, owoy egkeiyap da ma amuk egsaluan etaw
kagda diyà sa padian. 39 Amuk mangay da diyà sa simbaan, ungayà da
menuu da diyà sa bangkù ginelal. Owoy amuk mangay da diyà pista,
ungayà da kagda sa muna pekaenen. 40 Egtepelen da ma sa medoo dalesan
sa bayi balu danà sa medoo pandapat da, dodoo eglidungen da sa medaet
egbaelan da. Amuk hauwen da etaw, melugay da ubòubò egsimbà. Huenan
di, uman pa dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà kenagda.”

---

[p] **12:36** Basa ko Isalem 110:1

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-olò Sa Kebegay Sa Bayi Balu
(Lukas 21:1-4)

41 Na, egpenuu Hésus i dalem sa Dalesan i Nemula medapag diyà sa
atung taguan pilak ibegay etaw. Eghauwen di sa medoo etaw egdalem
pilak dahiya. Duen medoo kawasà etaw egdalem dahiya sa medoo pilak.
42 Agulé, migtebow sa bayi balu pubeli owoy egdalemen di sa duwa
tukééy kuleta di tigtu diisek sa lagà di. 43 Agulé, sinetipon i Hésus sa
medoo salu di, owoy guwaen di, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Miglowon polo sa igbegay siini bayi balu pubeli diyà sa igbegay sa langun
duma etaw. 44 Iya maen di ya enù ka endà egkelikutan da egbegay enù ka
medoo sa pantiyali da. Dodoo siini bayi balu pubeli, inimet di sa langun
kehagtayan di egbegay, apiya di pa pubeli daa."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Matéyo 24:1-2; Lukas 21:5-6)

13 1 Na, egoh i Hésus eglaun kedu diyà sa Dalesan i Nemula, eg-ikagi
sa sebaen salu di, guwaen di, "O Mistelu, haa ko siini Dalesan i
Nemula. Tigtu metolol siini medoo batu binaelan da dalesan owoy tigtu
metolol ma siini dalesan binaelan da."
2 Agulé guwaen i Hésus, "Apiya di pa eg-oloen yu siini metolol dalesan
eghauwen yu, tumebow pa sa agdaw di mekedan langun. Megubal sa
kelatkat di anan batu sinelogsudlogsud anì pa sebaen sa mesamà."

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà
(Matéyo 24:3-14; Lukas 21:7-19)

3 Na, egoh da migtebow diyà sa Getan Olibu, migpenuu Hésus i owoy
egsugpayalen di sa Dalesan i Nemula. Agulé, mig-angay da diyà kenagdi
Pidelu i owoy si Santiyago owoy si Huwan owoy si Andelis. Egoh da
eglebù, eg-igsà da, 4 guwaen da, "Tuloni ko kami, hih, nengan di ya
tumebow iya wé tinulon ko? Ngadan sa tandà di amuk buyu meuma iya
wé?"
5 Mig-edung Hésus i egtulù, guwaen di, "Tulik yu anì endà meakalan
yu, 6 enù ka dumuen sa medoo etaw tegeakal tumebow peiling kenak
guwaen da kagda gaa si Kelistu. Hê, meakalan da sa medoo etaw
umunut diyà kenagda. 7 Amuk dinegen yu sa medoo etaw egsegilaway
medapag diyà keniyu ataw ka sa lalag sa gila dutu mediyù dò, yoko
egkelimedangan na, enù ka muna pelawà mukit siini medoo medaet diyà
tanà, dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma sa sabuhanan agdaw.
8 Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa medoo etaw diyà sa sebaen tanà
mangay da gumila diyà sa sebaen ma tanà, owoy sa medoo etaw sa
sebaen datù mangay da gumila diyà sa sebaen ma datù. Dumuen ma

dakel linug owoy dakel bitil umukit diyà sa medoo balangan tanà. Dodoo
apiya di pa medaet iya wé meukitan yu, iya polo sa edungan sa kelikutan
yu tumebow, lagà sa edungan sa kesakit sakal tugedamen sa bayi amuk
lesutan.
9 "Dodoo tulik yu, enù ka sigkemen da kiyu owoy agaken da ma kiyu
diyà sa uwis. Tapesen da ma kiyu diyà sa medoo simbaan Hudiyu.
Uwiten da ma kiyu diyà sa medoo sulutan owoy sa medoo datù ma danà
sa kepigtuu yu diyà kenak. Meketulù yu doo diyà kenagda sa Mepion
Tegudon denu kenak. 10 Amuk endà pa neuma sa sabuhanan agdaw,
muna pelawà mekeseluh siini Mepion Tegudon diyà sa langun etaw
diyà siini sinukub langit. 11 Amuk sigkemen da kiyu anì meuwit yu diyà
sa uwis, yoko egkebukul la egpenemdem sa ikagiyen yu diyà kenagda.
Amuk meuma sa egoh yu sumagbì, mebegayan yu doo sa kagi milantek
enù ka beken danà sa niyu penemdem daa dodoo danà yu polo netulù sa
Metiengaw Suguy i Nemula. 12 Apiya sa etaw telehadi, ipesigkem da sa
duma da anì ipeimatay da. Hediya ma, ipeimatay ma sa medoo maama sa
anak da, owoy kuntelaen ma sa medoo batà sa lukes da anì ipeimatay da.
13 Melepuhan langun etaw kiyu danà sa kepigtuu yu kenak. Dodoo amuk
metigkelan sa etaw siini langun kelikutan, mebegayan doo sa lalù endà
meelut di."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Tigtu Medaet Tumebow
(Matéyo 24:15-28; Lukas 21:20-24)

14 Guwaen i Hésus, "Na, dumuen ma sa etaw tumebow mael medaet
dalem sa Dalesan i Nemula sa kenà di endà mekepandayà.[q] Na, amuk
egpekebasa yu sa kagi i Nemula igpesulat, petiigtiig yu. Na, amuk
hauwen yu siedò medaet diyà sa Dalesan i Nemula, pelaguy yu angay
yu diyà sa medoo getan, kiyu i eg-ugpà diyà tanà Hudiya. 15 Amuk diyà
duwangen sa etaw owoy diatas sa langun taman di, endà mebaluy di
amuk gumemow angayen di, dodoo salidan di dé polo. 16 Diya ma amuk
diyà tinibah sa etaw, endà mebaluy di amuk lumikù angayen di sa kawal
di, dodoo melaguy dé polo. 17 Amuk meuma iya wé, mepasangan da temù
sa medoo bayi obol owoy sa medoo egpesusu tukééy anak da enù ka
melikutan da melaguy. 18 Huenan di, simbà yu diyà si Nemula anì endà
mekepelaguy yu amuk timpù udan. 19 Enù ka tigtu medaet temù iya wé
kelikutan mekeuma diyà tanà. Endà pa duen di sa kelikutan uman pa
medaet hinaa ta edung sa egoh i Nemula migbael tanà taman ini egoh
di, owoy endà ma dumuen sa kelikutan lumowon sa kedaet di diyà iya
wé tumebow. 20 Dodoo kinulangan i Nemula sa lugay siedò medaet, enù
ka amuk endà kulangan di duu, mekesugsug sa langun etaw. Dodoo

---

q **13:14** Basa ko Daniyél 9:27; 11:31; 12:11

kinulangan di dé sa lugay di danà sa kehidu di sa medoo etaw hinemilì
di.
21 “Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen da, ‘Haa yu, kaini
dé sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,’ ataw ka guwaen da, ‘Haa yu, daedò
é kagdi i,’ yoko egpigtuu duu iya wé. 22 Enù ka tumebow pa sa medoo
etaw tegebutbut, owoy guwaen da dò kagda gaa sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula, ataw ka ubòubò da tegesugkow i Nemula. Mael da doo sa medoo
panduan owoy sa medoo tandà egkegaipan etaw, enù ka iya sa ungayà
da akalan da hedem sa medoo etaw hinemilì i Nemula, asal mebaluy.
23 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu, enù ka tapay dé tinulon ku
langun iya wé diyà keniyu egoh di endà pa tumebow.”

Ini Denu Sa Kepelikù Sa Kakay Langun
(Matéyo 24:29-31; Lukas 21:25-28)

24 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk meubus iya wé kelikutan, dumeleman
sa tanà enù ka kumeitem sa agdaw owoy endà ma sumenang sa bulan.
25 Menabù ma sa medoo bituen kedu diyà langit, owoy humalìhalì sa
langun eghauwen ta diyà langit. 26 Iya pelawà hauwen etaw aken i
Kakay Langun tumebow peunutan gaeb, owoy tigtu dakel sa egkegaga
ku kumedatù owoy dakel ma sa senang ku. 27 Owoy peangayen ku ma
sa medoo egsugùsuguen ku diyà sa langun uwang tanà anì setiponen
da sa langun etaw hinemilì ku, sumalà dé sa kenà da eg-ugpà diyà siini
sinukub langit.”

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung
(Matéyo 24:32-35; Lukas 21:29-33)

28 Eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, “Taa yu, hih, siini balatan denu
sa kayu pigus. Amuk egtugbung sa kayu pigus owoy egdaun sa medoo
panga di, metiigan yu doo medapag dé sa meedup agdaw. 29 Hediya ma,
amuk hauwen yu siedò medoo tinulon ku umukit, metiigan yu ma doo
buyu a dé pelikù. 30 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa medoo duma
ta eg-ugpà diyà tanà ini egoh di, amuk endà pa mematay da langun,
hauwen da doo iya wé tinulon ku umukit. 31 Mekedan pa sa langit owoy
siini tanà, dodoo endà mekedan sa kagi ku taman melugay.”

Endà Duen Etaw Meketiig Sa Ulas Di Tumebow
(Matéyo 24:36-44)

32 Guwaen i Hésus, “Endà tulonen ku duu diyà keniyu sa agdaw ku
pelikù ataw ka sa ulas di. Endà duen etaw meketiig sa kepelikù ku, iling
ka sa medoo egsugùsuguen i Nemula diyà langit ataw ka aken i Anak i
Nemula, enù ka si Emà ku daa sa meketiig. 33 Huenan di, tulik yu owoy
hahaa yu, enù ka endà egketiigan yu duu sa atas ku pelikù. 34 Lagà a sa

etaw mangay mediyù dò owoy endà egtulonen di duu sa atas di pelikù.
Igsalig di sa medoo langun taman di diyà sa medoo egsugùsuguen di,
owoy igsugù di ma diyà sa uman sebaen etaw sa hagda galebek, owoy
inikagiyan di ma sa tegebantay selat anì tigtu egtulik. 35 Huenan di, tulik
yu enù ka endà netiigan yu duu sa atas ku pelikù, aken i épê dalesan, enù
ka mebaluy mahapun ataw ka teliwadà sigep ataw ka umukolò manuk
ataw ka magtu kesimag. 36 Tulik yu takà anì endà mepetow yu amuk
metebowon ku kiyu egtudug. 37 Na, eg-ikagiyen ku ma diyà sa langun
etaw ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu anì tumulik yu langun."

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Lukas 22:1-2; Huwan 11:45-53)

14 1 Na, duwa pa agdaw meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula, owoy iya ma sa pista egoh da egkaen
sa epan endà duen igpelenuk di. Agulé, eglagbeten sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin sa ukit kesigkem da si Hésus
anì ipeimatay da, enù ka ungayà da lidungen da diyà sa medoo etaw.
2 Egseolomoy da, guwaen da, "Endà mebaluy di sigkemen ta kagdi i diyà
siini pista, enù ka sulian kéen sa medoo etaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Lana
(Matéyo 26:6-13; Huwan 12:1-8)

3 Na, egoh i Hésus diyà sa menuwa Bétaniya, eggemow diyà sa dalesan
i Simon, sa etaw nelikuan dempid. Agulé, egoh da egkaen pelà, duen
sa bayi migtebow eg-uwit sa metolol tukééy butul alabastelu nepenù
lana mepion ngadeg pinengadanan da naldo owoy tigtu mapulù. Agulé
migdapag diyà si Hésus. Hê, tinepù di sa lieg butul owoy hinudud di
sa lana diyà sa ulu i Hésus. 4 Agulé, egbulit sa duma etaw dahiya egoh
da mighaa sa binaelan di, owoy egseolomoy da, guwaen da, "Maen di
ya linemet di iya wé lana? 5 Mepion polo hedem amuk dagangen di anì
mekekuwa medoo pilak anì mekebegay diyà sa medoo etaw pubeli, enù
ka subela telu gatus sa lagà di."

Agulé, tigtu egsesigbolowen da sa bayi. 6 Dodoo guwaen i Hésus,
"Pandayà yu dé. Yoko egsigbolow duu, enù ka tigtu mepion temù sa
binaelan di diyà kenak. 7 Enù ka tapay doo duen sa etaw pubeli diyà
keniyu anì mebuligan yu ma kagda sumalà dé sa agdaw di. Dodoo aken,
endà dé iseg a melugay mugpà diyà keniyu. 8 Binaelan siini bayi diyà
kenak taman sa negaga di egbael. Hinududan di aken lana anì tapayen
di pepion sa lawa ku sa egoh ku ilebeng. 9 Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Endà melipengan di etaw kagdi i, enù ka metulon iya wé
binaelan di diyà kenak, sumalà dé sa menuwa diyà siini sinukub langit
kenà da egtulù sa Mepion Tegudon."

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Matéyo 26:14-16; Lukas 22:3-6)

10 Na, duen sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus, si
Hudas Iskaliyot. Mig-angay eg-olom diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà anì
mekuwa da Hésus i danà sa baelan di. 11 Egoh da neketiig sa penemdem
i Hudas, neanggan da owoy migpasad da megay pilak diyà kenagdi. Hê,
mig-edung dé Hudas i eglagbet sa mepion gai di megay si Hésus diyà
kenagda.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Matéyo 26:17-25; Lukas 22:7-14,21-23; Huwan 13:21-30)

12 Na, neuma dé sa muna agdaw sa pista da egkaen sa epan endà duen
ipelenuk di. Iya ma sa agdaw da eg-imatay sa anak kebilibili kaenen da
amuk egpista da sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Huenan di,
eg-igsà sa medoo salu i Hésus, guwaen da, “Ngadan sa kenà ko egpeangay
kenami anì tapayen ké mael sa kaenen ta egpista sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula?”
13 Agulé, sinugù i Hésus sa duwa salu di, guwaen di, “Angay yu dutu
siedò menuwa, owoy hauwen yu dahiya sa maama eg-otol buyung nepenù
wayeg. Unut yu kenagdi 14 mangay diyà sa dalesan gemowon di. Ikagi yu
diyà sa épê dalesan, guwaen yu, ‘Ini sa kagi i Mistelu, kenà sa sibay ko
gaa kenà di egkaen siini pista ta lapeg sa medoo salu di?’ 15 Agulé, ipehaa
di diyà keniyu sa dakel sibay lekeatas duen lamisan owoy langun taman
eg-ipaten diyà pista. Dahiya sa kenà yu egtapay sa pista ta.”
16 Agulé, eg-ipanaw sa duwa salu di eg-angay Hélusalém dò, owoy
hinaa da sa langun tinulon i Hésus diyà kenagda. Agulé, egtapayen da sa
kaenen da egpista.
17 Na, egoh di mahapun dé, egkesetipon da Hésus i owoy sa sepulù
owoy duwa salu di diyà sa dalesan. 18 Agulé, egoh da egkaen pelawà diyà
sa lamisan, eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Duen sa sebaen etaw diyà keniyu duma ta egkaen ini egoh di sa
megay kenak diyà sa kuntelà ku anì meimatayan a.”
19 Hê, egkebukul da temù, owoy sigbaenbaenay da eg-igsà diyà kenagdi,
guwaen da, “O Datù, beken aken sa inikagi ko?”
20 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa megay kenak diyà sa medoo
kuntelà ku sa sebaen etaw diyà keniyu i sepulù owoy duwa salu ku.
Kagdi sa duma ku egkesetugen egkaen diyà siini bilu. 21 Mematay a
doo, aken i Kakay Langun, enù ka meketuu sa kagi i Nemula igpesulat
denu kenak. Dodoo tigtu mepigtamayan sa maama megay kenak diyà
sa medoo kuntelà ku. Adi-adi pa hedem amuk endà inanak iya wé
maama.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-30; Lukas 22:14-20; 1 Kolintu 11:23-25)

22 Na, egoh da egkaen pelawà, sinabaan i Hésus sa sebaen epan owoy
migsimbà egpesalamat diyà si Nemula. Agulé, tinepitepi di owoy igtukid
di igbegay diyà sa medoo salu di. Guwaen di, "Kuwa yu owoy kaen yu dé,
enù ka ini sa lawa ku."
23 Agulé, sinabaan di ma sa tabù duen wain, owoy migsimbà ma
egpesalamat diyà si Nemula. Agulé, tinukid di egbegay sa medoo salu
di, owoy langun da mig-inem iya wé. 24 Guwaen i Hésus, "Ini sa depanug
ku lumesut amuk meimatayan a anì metigtuwan sa salà sa langun etaw.
Siini depanug ku, iya sa tandà di neketuu sa magtu ukit igpasad i Nemula
umaluk etaw. 25 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé uminem
a uman siini wain eg-inemen ta taman endà uminem ki sa magtu wain
diyà sa kedatù i Nemula."
26 Agulé egduyuy da eg-olò si Nemula. Agulé eg-ipanaw da eg-angay
Getan Olibu dò.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Matéyo 26:31-35; Lukas 22:31-34; Huwan 13:36-38)

27 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, "Melaguy
yu langun igkani owoy salidan yu aken, enù ka meketuu sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
'Meimatayan ku sa etaw tegeipat kebilibili,
hê, mesepalak sa medoo kebilibili.'[r]
28 Dodoo amuk meenaw a dema, hunawan ku kiyu mangay Galiliya dò."
29 Agulé guwaen i Pidelu diyà kenagdi, "Apiya sumalid sa langun duma
ta, endà sumalid a, aken i."
30 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko.
Egoh sa ebos endà pa umukolò taman duwa gulê igkani sigep, palawen
ko polo aken beken duma ko taman telu gulê."
31 Dodoo pinebagel i Pidelu sa kagi di, guwaen di, "Endà dé palawen ku
duu kuna, apiya di pa meseselengan ki mematay."
Hediya ma sa inikagi sa medoo duma salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Matéyo 26:36-46; Lukas 22:39-46)

32 Na, egoh da migtebow diyà sa kenà hinemulaan kepengadan da
Gétsémani, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, "Penuu yu
dini, enù ka mangay a sumimbà daedò é."

---

[r] **14:27** Basa ko Sakaliyas 13:7

33 Agulé, inuwit di Pidelu i owoy si Santiyago owoy si Huwan. Hê,
egkedaet temù sa pedu di owoy tigtu egkebukul ma, 34 owoy guwaen di,
“Tigtu medaet sa pedu ku, owoy lagà a buyu mematay danà sa pedu ku
medaet. Ugpà yu pelawà dini. Yoko egtudug ga, dodoo tulik yu polo.”
35 Agulé, migtangkà tukééy Hésus i diyà kenagda, owoy miglagkeb
diyà tanà. Egsimbà diyà si Nemula anì endà meukitan di duu sa dakel
kelikutan di, asal mebaluy. 36 Guwaen di, “O Emà ku, megaga ko mael
langun. Huenan di, amuk mebaluy, kedani ko diyà kenak siini dakel
kelikutan ku lagà wain mepait buyu egkeinem ku. Dodoo peukit ko diyà
kenak sa niko uyot, beken sa naken.”
37 Agulé, migpelikù Hésus i diyà sa kenà sa telu salu di, owoy eghauwen
di kagda egtudug. Guwaen di diyà si Pidelu, “O Simon, neketudug yu dé
atu? Maen di ya endà metigkelan yu duu taman sakaulas daa? 38 Yoko
egtudug ga, dodoo simbà yu polo anì endà mekeukit yu diyà sa kenà sa
pedu yu tepengan anì endà ma mekebael yu salà. Apiya di pa meiyap sa
pedu yu mangunut diyà kenak, melenek doo sa lawa yu.”
39 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda, owoy egsimbà dema
éhê mendaa sa kagi di egoh di muna migsimbà. 40 Agulé, migpelikù
dema diyà sa telu salu di, owoy eghauwen di kagda egtudug enù ka endà
metigkelan da duu sa pilut da. Egoh di mig-enaw kenagda, endà netiigan
da duu sa sagbì da diyà kenagdi.
41 Agulé, egoh i Hésus neubus egsimbà sa ketelu di gulê, egpelikù dema
diyà kenagda owoy guwaen di, “Ay, maen di ya takà yu polo egtudug?
Naal dé. Neuma dé sa ulas egoh ku mekebegay diyà sa medoo etaw
tegebael salà, aken i Kakay Langun. 42 Enaw yu dé. Haa yu, dahini dé sa
etaw megay kenak diyà sa kuntelà ku. Mangay ki dé tumelabuk kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Sinigkem
(Matéyo 26:47-56; Lukas 22:47-53; Huwan 18:3-12)

43 Hê, egoh i Hésus eg-ikagi pelà, migtebow Hudas i, sa sebaen maama
diyà sa sepulù owoy duwa salu di. Duen medoo etaw mig-unut kenagdi
migkemkem sundang owoy lubog. Kagda sa pineangay sa medoo ulu-
ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin owoy sa medoo kaunutan
Hudiyu. 44 Na, si Hudas sa migtampil diyà sa kuntelà i Hésus, tapay dé
tinulon di diyà sa medoo etaw sa tandà baelan di, guwaen di, “Iya sa
etaw eglagbeten yu sa ingadekan ku. Sigkem yu dé owoy bantayi yu temù
amuk eg-uwiten yu kagdi.”
45 Na, egoh i Hudas migtebow dahiya, eg-angay egdapag diyà si Hésus
owoy guwaen di, “O Mistelu.” Hê pinengadekan di. 46 Agulé, egsigkemen
da Hésus i owoy meeles ma sa kesabà da. 47 Dodoo, duen sa sebaen duma
i Hésus mighugut sa sundang di owoy tinigbas di sa egsugùsuguen sa
Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Hê, nelaplap sa telinga di. 48 Agulé, eg-ikagi

Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Maen di ya eg-uwit yu sundang owoy
lubog egoh yu eg-angay egsigkem kenak? Beken a etaw tegelampas.
49 Uman agdaw takà a egtulù keniyu diyà sa Dalesan i Nemula, dodoo
endà egsigkemen yu duu aken. Dodoo ukitan ku dé siini kebael yu kenak,
enù ka neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat denu kenak.”
50 Hê, migpelaguy sa medoo salu di owoy sinalidan da kagdi i.
51 Na, duen ma sa melaud dahiya mig-emut kayab eg-unut diyà si
Hésus. Egtegelen da ma egsabà sa medoo duma i Hudas, 52 dodoo
sa kayab di daa sa nesabaan da nesalidan di. Hê, nekepelaguy dé
migpelawalawa.

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 26:57-68; Lukas 22:54-55,63-71; Huwan 18:13-14,19-24)

53 Agulé, inuwit da Hésus i eg-angay diyà sa dalesan sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà. Nesetipon da dahiya sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa
medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i
Mosis. 54 Migtangkà ma Pidelu i eg-unut diyà kenagda eg-angay dutu,
dodoo neketaman daa diyà sa duwangen sa dalesan sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà. Agulé migpenuu dahiya diyà sa kenà sa medoo tegebantay
enù ka eg-ingadang ma diyà sa apuy da.
55 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa langun kaunutan Hudiyu,
eglagbeten da sa kenà i Hésus mekesalà anì tipuwen da anì ipeimatay
da. Dodoo, endà duen sa salà di netiigan da. 56 Apiya di pa egbutbut sa
medoo etaw egtipu si Hésus, endà doo nesetepeng sa inikagi da.
57 Agulé, duen ma liyu etaw butbuten migtigdeg dahiya, owoy
egtipuwen da Hésus i. 58 Guwaen da, “Dinineg ké sa inikagi siini etaw,
guwaen di melukat di gaa siini Dalesan i Nemula binaelan etaw, owoy
amuk meuma sa telu agdaw, petigdegen di gaa sa magtu endà binaelan di
etaw.”
59 Dodoo apiya di pa iya sa tinulon da, endà doo nesesebaen sa kagi da
egtipu si Hésus. 60 Agulé, migtigdeg sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà diyà sa
teliwadà da, owoy eg-igsaan di Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa sagbì ko
denu iya wé? Tuu pa atu iya wé igtipu da keniko, ataw ka endà?”
61 Dodoo migpetemed polo Hésus i, endà egsagbì di. Agulé, eg-ikagi
dema sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, guwaen di, “Tuloni ko kami amuk
kuna si Mésayas sa Anak i Nemula, ataw ka beken.”
62 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Hoò, aken iya wé. Dodoo endà
melugay di hauwen yu doo aken i Kakay Langun menuu denu kuwanan
i Nemula épê dakel egkegaga. Owoy hauwen yu ma aken kani petuntun
kedu langit dò unutan gaeb.”
63 Hê, eglisien sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa kawal di danà sa kebulit
di si Hésus. Guwaen di, “Endà dé lumagbet ki uman sa ketipu etaw denu

kenagdi, 64 enù ka dinineg ta dé langun sa kesumbung di si Nemula
guwaen di Anak i Nemula gaa. Ngadan sa penemdem yu denu kenagdi?”
Agulé eg-ikagi da langun, guwaen da, “Meimatayan doo, enù ka dakel
sa salà di.”
65 Agulé, duen ma sa medoo etaw dahiya egteptepan da Hésus i.
Eglimunan da ma ginis sa mata di, owoy egtagpien da, guwaen da,
“Ingadani ko sa etaw egtagpì keniko.” Agulé egsesuntuken ma sa medoo
sundalu.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw

(Matéyo 26:69-75; Lukas 22:56-62; Huwan 18:15-18,25-27)

66 Na, egoh i Pidelu diyà pelà sa duwangen dalesan, duen sa bayi
egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà eg-angay egdapag diyà
kenagdi. 67 Egoh di mighaa si Pidelu eg-ingadang dahiya, eg-inengtengen
di owoy guwaen di, “Kuna ma sa duma i Hésus tegeNasalét.”
68 Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Endà egketiigan ku duu iya wé
guwaen ko.”
Agulé, mighalì Pidelu i eg-angay medapag diyà sa bengawan lesed. Hê,
umukolò dé sa manuk. 69 Agulé, hinaa sa bayi dema Pidelu i, owoy eg-
ikagi diyà sa medoo etaw dahiya, guwaen di, “Siini maama ma sa sebaen
duma i Hésus.”
70 Dodoo egpalaw dema Pidelu i.
Agulé egoh di nelugaylugay, eg-ikagi sa medoo etaw dahiya diyà si
Pidelu, guwaen da, “Tigtu tuu kuna sa duma i Hésus, enù ka kuna ma sa
etaw tegeGaliliya.”
71 Dodoo egpengibet Pidelu i, guwaen di, “Mepigtamayan a i Nemula
amuk egbutbut a. Tigtu tuu endà netiigan ku duu iya wé maama eg-
ikagiyen yu.”
72 Hê, umukolò dema sa manuk sa keduwa di dé gulê. Agulé, netulengan
i Pidelu sa inikagi i Hésus diyà kenagdi, guwaen di, “Egoh sa ebos endà pa
umukolò taman duwa gulê igkani sigep, palawen ko polo aken beken duma
ko taman telu gulê.” Agulé egsinegaw Pidelu i danà sa pedu di migkedaet.

Ini Sa Egoh Da Migtipu Si Hésus Diyà Sa Kenà I Gubilenu Pilatu

(Matéyo 27:1-2,11-14; Lukas 23:1-5; Huwan 18:28-38)

15 1 Na, umenaw sumimag, egkesetipon da sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa langun ulu-ulu etaw Hudiyu.
Nesetipon da anì seolomen da sa kebael da si Hésus. Agulé, pinolot da
owoy inagak da diyà si Gubilenu Pilatu. 2 Egoh da migtebow dahiya, eg-
igsaan i Pilatu Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, kuna sa sulutan diyà sa
medoo Hudiyu?”

Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak.”
3 Na, medoo sa igtipu sa medoo ulu-ulu tegesimbà diyà si Hésus.
4 Huenan di, eg-igsaan i Pilatu dema Hésus i, guwaen di, “Taa ko sa
medoo itipu da diyà keniko, Maen di ya endà egsagbian ko kagda?”
5 Dodoo endà egsagbì Hésus i, huenan di tigtu egkegaip Pilatu i.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-26; Lukas 23:13-25; Huwan 18:39–19:16)

6 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula,
iya sa adat i Gubilenu Pilatu lengaan di sa sebaen etaw nebilanggu
egpegeniyen da. 7 Na egoh iya, duen medoo maama nebilanggu danà da
migkuntelà diyà sa gubilenu owoy danà da ma mig-imatay etaw egoh da
neselimbul. Iya sa sebaen maama diyà kenagda si Balabas.
8 Na, egoh sa medoo etaw nesetipon, eg-edung da egpegeni diyà si
Pilatu anì lengaan di sa sebaen etaw nebilanggu, enù ka iya sa adat di
uman meuma iya wé pista. 9 Agulé eg-igsà Pilatu i, guwaen di, “Enù di
ya, ungayaen yu atu lengaan ku diyà keniyu sa sulutan diyà sa medoo
Hudiyu?”
10 Na, iya sa inikagi di enù ka netiigan di igpesigkem sa medoo ulu-ulu
tegesimbà Hésus i danà da egkesina diyà kenagdi. 11 Dodoo inikagiyan
sa medoo ulu-ulu tegesimbà sa medoo etaw dahiya anì egpegeniyen da
lengaan i Pilatu polo Balabas i. 12 Agulé eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di,
“Amuk hediya, ngadan di polo sa baelan ku diyà siini maama ginelal yu
Sulutan diyà etaw Hudiyu?”
13 Egpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, “Petutuki ko dé diyà sa kayu
igbugsud.”
14 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Maen di ya? Ngadan sa salà
binaelan di?”
Dodoo eg-ikagi da dema uman metaled, guwaen da, “Petutuki ko diyà
sa kayu igbugsud.”
15 Na, ungayà i Pilatu metuuwan sa medoo etaw diyà kenagdi, huenan
di linaun di Balabas i diyà kenagda. Agulé, igpetapes di Hésus i, owoy
sinugù di sa sundalu di anì itutuk da diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Pineumàumaan Sundalu
(Matéyo 27:27-31; Huwan 19:2-3)

16 Agulé, inuwit sundalu Hésus i dalem sa dakel dalesan sa gubilenu,
owoy sinetipon da sa medoo duma da sundalu dahiya. 17 Agulé, igpekawal
da kenagdi sa kawal melalegà, lagà sa metolol kawal sulutan. Liningkal
da ma sa belagen épê dugi isukub da diyà sa ulu di, lagà sa metolol sayap
sulutan. 18 Ubòubò da ma egdatù kenagdi, guwaen da, “Meolò ka, kuna i
Sulutan diyà etaw Hudiyu.”

19 Agulé, takaan da egbalbal kayu sa ulu di owoy egteptepan da ma.
Egligkued da ma diyà sa taengan di enù ka ubòubò da egdatù kenagdi.
20 Egoh da neubus egpeumàumà si Hésus, egkedanan da diyà kenagdi sa
kawal melalegà, owoy ipekawal da dema sa hagdi tapay kawal. Agulé,
eg-agaken da dutu siedò kenà di imatayan.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Lukas 23:26-43; Huwan 19:17-27)

21 Na, egoh da eg-ipanaw pelà, nesiegungan da Simon i tegeSilini magtu
migtebow kedu getan. Kagdi sa emà i Alihandelo owoy si Lupo. Mangay
Hélusalém dò hedem, dodoo igtegel sa sundalu igpetiang kenagdi sa kayu
kenà i Hésus meketutuk. 22 Agulé eg-uwiten da Hésus i diyà sa tukééy getan
pinengadanan da Golgota. Iya sa selepangan di, Kulobong Ulu. 23 Egoh da
migtebow dutu, egbegayan da kagdi sa wain inamutan bulung pinengadanan
da mila, dodoo eg-eked eg-inem. 24 Hê, igtutuk da diyà sa kayu owoy
igbugsud da. Agulé, egkusing da egseatuwen da sa ginis di anì metiigan da
sa kebaed da. 25 Na, alas siyow sa egoh da migtutuk si Hésus diyà sa kayu
igbugsud. 26 Duen ma sa igsulat igtagù da diyà sa lekeatas ulu di anì tandaan
da sa itipu da kenagdi. Iya sa kagi di, "Ini sa Sulutan diyà etaw Hudiyu."
27 Duen ma sa duwa maama tegelampas igtutuk da diyà sa kayu igbugsud
dahiya, sa sebaen denu kuwanan i Hésus, sa sebaen denu bibang di.
28 [Huenan di, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di,
"Diyà sa kehaa etaw, kagdi sa duma etaw tegebael medaet."[s]]
29 Na, egkilingkiling sa medoo etaw egtalà dahiya, owoy egpeumàumaan
da Hésus i, guwaen da, "Iyoh! Melukat ko sa Dalesan i Nemula daedò é, owoy
petigdegen ko dema diyà sa ketelu di agdaw. 30 Amuk megaga ko iya wé, tenà
ka atu kedu diyà sa kayu igbugsud anì mealukan ko kuna ya."
31 Hediya ma, egpeumàumaan ma sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy
sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Egseolomoy da, guwaen da,
"Egkealukan di gaa sa medoo liyu etaw, dodoo endà megaga di duu kagdi
umaluk. 32 Iya sa kagi di kagdi gaa sa Tigtu Datù sinugù i Nemula owoy
sa sulutan gaa diyà kenita i etaw Hudiyu. Dodoo endà migtuu ki taman
endà hauwen ta duu tumenà kedu diyà sa kayu igbugsud."
Hediya ma egpeumàumà ma sa duwa maama duma di igtutuk diyà sa
kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Matéyo 27:45-56; Lukas 23:44-49; Huwan 19:28-30)

33 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, tinenaan deleman sa uwang tanà
taman telu kaulas. 34 Agulé, egoh di dé alas telu mahapun, migpetaled

---

[s] **15:28** Basa ko Isayas 53:12

Hésus i eg-ikagi, guwaen di diyà sa kagi di, “Eli, Eli, lama sabaktani.” Na,
iya sa selepangan sa inikagi di, “O Nemula ku, maen di ya ininiyugan ko
aken?”
35 Egoh sa medoo etaw dahiya migdineg iya wé inikagi di, guwaen da,
“Taa yu, eg-umowen di Iliyas i sa tegesugkow i Nemula egoh anay.”
36 Agulé, duen sa etaw egletu eg-uwit tabung. Eg-eleden di diyà sa wain
mepait, owoy igtagù di diyà sa kayu anì idugol di diyà sa ebà i Hésus anì
metepes di. Guwaen di diyà sa medoo liyu etaw, “Angatan ta pelà anì mehaa
ta amuk tumebow Iliyas i anì petenaen di kedu diyà sa kayu igbugsud.”
37 Agulé, pinetaled i Hésus dema sa kagi di. Hê, nekedan dé sa ginawa di.
38 Na, minelisì teliwadà edung lekeatas taman leketanà sa dakel ginis
ighabeng dalem sa teliwadà luwang sa Dalesan i Nemula. 39 Na sa kapitan
sundalu migtigdeg diyà sa taengan i Hésus, egoh di mighaa sa ukit i
Hésus nematay, eg-ikagi, guwaen di, “Tuu, Anak i Nemula ini i maama.”
40 Duen ma medoo bayi egtigdeg mediyùdiyù anì eghauwen da sa
langun kinebael da si Hésus. Dahiya ma Maliya i tegeMagdala, owoy
si Salomi, owoy sa sebaen ma Maliya inay i Hosé owoy Santiyago hadi
i Hosé. 41 Mig-unut-unut siini medoo bayi diyà si Hésus egoh di pelawà
diyà uwang Galiliya enù ka binuligan da kagdi. Duen ma dahiya sa
medoo duma bayi mig-unut kenagdi egoh di mig-angay Hélusalém dò.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Matéyo 27:57-61; Lukas 23:50-56; Huwan 19:38-42)

42-43 Na, duen sa maama tegeAlimatiya, si Hosé. Kagdi ma sa sebaen
kaunutan etaw Hudiyu, owoy eg-adatan ma etaw. Eg-angat-angatan di ma sa
ketebow sa kedatù i Nemula diyà tanà. Na, sa agdaw egoh i Hésus nematay,
iya ma sa agdaw egtapayen sa medoo Hudiyu sa langun egbaelan da enù
ka simag sa agdaw keetud da. Na, egoh di mahapun dé, pinebagel i Hosé sa
pedu di owoy mig-angay diyà si Pilatu anì egpegeniyen di sa lawa i Hésus
anì ilebeng di. 44 Egkegaip Pilatu i, enù ka guwaen di dò endà pa nematay
Hésus i. Huenan di, igpeangay di sa kapitan sundalu owoy eg-igsaen di
amuk nematay dé Hésus i. 45 Agulé, egoh i Pilatu neketiig nematay dé Hésus
i, egpandayaen di Hosé i kumuwa sa lawa di. 46 Agulé, kinuwa i Hosé diyà
sa kayu igbugsud, owoy binedbed di sa mepion ginis mebulà bineli di.
Agulé, igtagù di dalem sa lebeng tinosongon etaw diyà batu, owoy kinelid
di sa dakel batu anì mesagpeng sa lebeng. 47 Na, hinaa i Maliya tegeMagdala
owoy si Maliya inay i Hosé sa kenà lawa i Hésus iglebeng.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Matéyo 28:1-8; Lukas 24:1-12; Huwan 20:1-10)

16 1 Na, egoh di neelut sa agdaw keetud, neseunut da Maliya i
tegeMagdala owoy si Salomi owoy sa sebaen Maliya inay i

Santiyago. Migbeli da sa bulung mepion ngadeg anì mangay da itagù diyà
sa lawa i Hésus. 2 Hê, egoh di umenaw simag Akad, eglapus da temù eg-
angay diyà sa kenà lebeng. 3 Egoh da eg-ipanaw pelawà, egseolomoy da,
guwaen da, “Amuk tumebow ki dutu, ngadan di etaw sa pekeliden ta sa
batu igsagpeng lebeng?”
4 Dodoo egoh da migtebow diyà sa lebeng, hinaa da nekelid dé sa batu
igsagpeng lebeng. Tigtu dakel iya wé batu. 5 Agulé mig-awuh da dalem
sa tosong lebeng, owoy eghauwen da dahiya sa maama tigtu mebulà sa
ginis di egpenuu denu kuwanan da. Hê, egkegaip da temù. 6 Agulé, eg-
ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Yoko egkelimedangan na. Netiigan ku
eglagbeten yu si Hésus tegeNasalét sa igtutuk da diyà sa kayu igbugsud.
Endà dé dahini di, enù ka neenaw dé. Haa yu, ini sa kenà di pinehibat.
7 Dodoo angay yu tulon diyà sa medoo salu di, lapeg si Pidelu, guwaen
yu, ‘Humuna Hésus i diyà keniyu mangay Galiliya dò, owoy iya sa kenà
yu humaa kenagdi, enù ka iya sa tapay tinulon di diyà keniyu.’ ”
8 Huenan di, miglaun sa telu bayi owoy egletu da kedu diyà sa kenà
lebeng, enù ka eglukub da danà da egkegaip temù. Endà duen sa netulon
da diyà etaw enù ka nelimedangan da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Etaw
(Matéyo 28:9-10; Lukas 24:13-35; Huwan 20:11-18)

9 Na, egoh i Hésus mig-enaw iya wé magtu kesimag Akad, iya sa anay
etaw kenà di egpehaa, si Maliya tegeMagdala sa pinelesutan di pitu
busaw egoh anay. 10 Agulé, mig-angay Maliya i egtulon diyà sa medoo
salu i Hésus. Egoh di migtebow, egkebukul da pelà owoy egsinegaw da
ma danà sa kinepatay i Hésus. 11 Apiya di pa dinineg da mig-enaw Hésus i
owoy hinaa i Maliya kagdi, endà doo egpigtuuwen da duu.
12 Agulé, egpehaa Hésus i diyà sa duwa pasek di egoh da eg-ipanaw
kedu diyà sa dakel menuwa. Dodoo endà pa egkilalaen da duu, enù ka
nehalì sa egoh-egoh di. 13 Hê, egoh da migkilala kenagdi, egpelikù da
Hélusalém dò, owoy egtulonon da sa medoo duma da, dodoo endà ma
egpigtuu da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Matéyo 28:16-20; Lukas 24:36-49; Huwan 20:19-23; Binaelan 1:6-8)

14 Agulé, egpehaa Hésus i diyà sa sepulù owoy sebaen salu di egoh da
egkaen. Egsigbolowen di kagda enù ka endà egpigtuu da owoy metegas
sa ulu da, enù ka endà egpigtuuwen da duu sa tinulon sa medoo etaw
mighaa kenagdi egoh di mig-enaw dé. 15 Agulé sinugù di kagda, guwaen
di, “Angay yu diyà sa langun menuwa diyà siini sinukub langit. Tulù yu
sa langun etaw sa Mepion Tegudon. 16 Sumalà dé sa etaw egpigtuu sa
itulù yu owoy egpebautis ma, mebegayan doo sa lalù endà meelut di.

Dodoo sa etaw endà egpigtuu, iya sa mepigtamayan i Nemula. 17 Ini sa
medoo panduan mebaelan sa etaw egpigtuu diyà kenak. Mekegaga da
egpelesut busaw diyà etaw danà sa tunung sa ngadan ku. Mekeikagi
da ma sa medoo balangan kagi endà netiigan da duu. 18 Apiya di
pa egsabaan da sa uled ataw ka eg-inem da sa mekehilu, endà doo
mesakitan da. Owoy amuk itenà da sa belad da diyà sa etaw eglinadu,
melikuan doo."

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun Dutu Langit Dò
(Lukas 24:50-53; Binaelan 1:9-11)

19 Na, egoh i Datù Hésus mig-ikagi iya wé diyà sa medoo salu di,
mebatun dé dutu langit dò owoy egpenuu dé denu kuwanan i Nemula.
20 Agulé, eg-ipanaw sa medoo salu di owoy egtulù da sa Mepion Tegudon
sumalà dé sa eg-angayan da. Egtabangan i Datù Hésus kagda anì
metuuwan sa langun etaw diyà sa ketegudon da danà sa medoo panduan
egkebaelan da.

Ini Sa Igsulat I

LUKAS

Sa Mepion Tegudon Denu Si Hésus

Ini Denu Sa Igsulat I Lukas

Na, beken etaw Hudiyu Lukas i, dodoo etaw Geligu polo. Diyà sa langun etaw migsulat diyà siini libelu, Sa Kagi i Nemula, si Lukas daa sa etaw beken Hudiyu. Dakel sa pinangagian i Lukas owoy duktul ma. Migpigtuu diyà si Hésus Kelistu danà di migdineg sa ketegudon i Pabelo. Agulé neseloyuk da si Pabelo. Edung sa keduwa gulê i Pabelo mig-ipanaw eg-angay egtegudon diyà sa medoo menuwa taman sa egoh di neimatayan dutu Loma dò, endà miglekas Lukas i diyà kenagdi. Kagdi ma sa etaw takà mig-unut diyà sa langun inangayan i Pabelo.

Ini sa libelu igsulat i Lukas, owoy igpeuwit di diyà si Tiyopilu, sa mapulù etaw diyà sa medoo Geligu.

Na, tinulon i Lukas diyà siini igsulat di sa egoh sa Anak i Nemula neetaw diyà tanà. Ungayà i Lukas metiigan sa langun etaw Anak i Nemula Hésus i, owoy kagdi daa sa mekealuk kenagda denu sa salà da. Igtulù di ma beken sa etaw Hudiyu daa sa egtabangan i Hésus, dodoo egtabangan di ma sumalà dé sa balangan etaw diyà tanà. Tinulon di ma sa egoh i Hésus migtabang sa medoo eglinadu owoy sa medoo egkelikutan, labi pa sa medoo tegebael salà. Tinulon di ma sa langun nebaelan i Hésus edung sa egoh di miglesut taman sa kepatay di owoy sa egoh di neenaw dema.

Ini Sa Pesuwan I Lukas Migsulat Diyà Si Tiyopilu

1 [1] O Datù Tiyopilu, migsulat dé sa medoo etaw sa ukit-ukit sa
kineugpà i Hésus dahini diyà kenita. [2] Inudesan da egsulat sa tinulon
sa salu di enù ka sa salu di sa tapay mighaa sa langun binaelan di egoh

di anay mig-edung, owoy takà da ma egtegudon iya wé diyà kenita. 3 Na
Akay, iya ma sa uyot ku isulat ku diyà keniko sa denu si Hésus enù ka
tapay doo eg-udesan ku sa egoh di mig-edung taman ini egoh di. Ungayà
ku setiponen ku owoy sedenuwen ku diyà siini isulat ku sa medoo
balangan dinineg ku, 4 anì metiigan ko tuu sa langun dinineg ko denu si
Hésus.

Ini Sa Egoh Sa Egsugùsuguen I Nemula Migtulon Sa Kelesut I Huwan

5 Na, egoh anay egoh i Hélod sa Datù eg-ipat sa tanà Hudiya, duen sa
tegesimbà diyà sa medoo Hudiyu, si Sakaliyas. Kagdi sa sebaen tegesimbà
diyà sa medoo duma di tegesimbà tugod i Abiya miggalebek diyà sa
Dalesan i Nemula diyà menuwa Hélusalém. Iya sa sawa di, si Ilisabét, sa
sebaen ma tugod i Alon sa tegesimbà egoh anay. 6 Na, duwa da telesawa
metiengaw etaw owoy endà duen salà da diyà sa kehaa i Nemula. Endà
duen kenà da eg-amu egpangunut diyà sa langun uledin i Nemula.
7 Dodoo endà duen anak da, enù ka tapay dé endà eg-anak si Ilisabét
edung egoh da egsesawaay taman egoh da dé migkelukes.
8 Agulé, neuma sa pasad da i Sakaliyas owoy sa medoo duma di
tugod i Abiya eggalebek diyà sa Dalesan i Nemula, enù ka takà da
egkesesambìsambì sa medoo tegesimbà. 9 Na iya sa adat sa medoo
tegesimbà egsekusingay da anì metiigan da sa etaw mangay dalem
sa Dalesan i Nemula anì ulowen di sa mepion ngadeg. Na egoh iya,
nehemilì Sakaliyas i. 10 Agulé egoh di neuma sa pasad di eg-ulow sa
mepion ngadeg, mig-angay Sakaliyas i dalem sa Dalesan i Nemula, owoy
egsimbà ma sa medoo etaw nesetipon diyà sa duwangen di. 11 Hê, duen sa
egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenagdi egtigdeg denu kuwanan
sa kenà di eg-ulow mepion ngadeg. 12 Egoh i Sakaliyas mighaa kenagdi,
nepetow owoy nelimedangan ma.
13 Dodoo guwaen sa egsugùsuguen i Nemula, “Yaka egkelimedangan
na, o Sakaliyas, enù ka dinineg i Nemula sa kesimbà ko. Umanak maama
sa sawa ko si Ilisabét, owoy iya sa pengadani ko, si Huwan. 14 Amuk
lumesut sa anak ko, meanggan ka temù owoy meanggan ma sa pedu
sa medoo etaw, 15 enù ka kagdi sa etaw pedakelen i Nemula. Endà dé
uminem di wain mekehilu ataw ka sa langun balangan mekehilu. Dodoo
egoh di endà pa eglesut, linuhub dé sa Metiengaw Suguy i Nemula.
16 Tuingen di sa pedu sa medoo tugod i Islaél diyà si Nemula sa Datù da.
17 Egoh anay tigtu mebagel sa galebek i Iliyas egtuing sa pedu sa medoo
etaw danà sa Metiengaw Suguy i Nemula. Diya ma Huwan i kani, enù ka
tuingen di sa pedu sa medoo lukes maama anì mesesebaen sa pedu da sa
anak da, owoy tuingen di ma sa pedu sa tegetipay si Nemula anì umunut
da sa penemdem sa medoo egpangunut. Iya maen di ya anì abungan di sa
medoo etaw anì mekepangunut da diyà si Datù amuk tumebow.”

18 Agulé, guwaen i Sakaliyas diyà sa egsugùsuguen i Nemula, “Ngadan
sa tandà di anì mekepigtuu a sa inikagi ko denu sa keanak ké, enù ka
lukes a dé aken i owoy sa sawa ku ma?”
19 Migsagbì sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Aken si Gabiyél sa
eg-ugpà diyà si Nemula. Pineangay di aken diyà keniko anì tulonen ku
diyà keniko siini mepion baelan di. 20 Na, danà ko endà egpigtuu siini
tinulon ku, mebuneg ka ini egoh di taman endà tumebow sa agdaw di
metuu. Metuu doo sa inikagi ku amuk meuma sa pasad di.”
21 Agulé, eg-angat-angatan pelà sa medoo etaw sa kelesut i Sakaliyas.
Negaip da enù ka minelugay dalem sa Dalesan i Nemula. 22 Egoh di
miglesut, endà dé egpekeikagi di diyà kenagda, huenan di netiigan da
duen sa hinaa di igpehaa i Nemula. Egbunegan di kagda takà, enù ka
nebuneg dé. 23 Na, egoh di neubus sa pasad di eggalebek diyà sa Dalesan i
Nemula, miglikù Sakaliyas i diyà sa dalesan di.
24 Agulé, melugaylugay pa kedu iya, egkelalingen sa sawa di si Ilisabét,
owoy takà eg-ugpà diatas taman lima gebulan. Iya sa kagi di, guwaen di,
25 “Siini egtebow diyà kenak binaelan i Datù enù ka eghiduwan di aken,
owoy kinedanan di dé sa kekemala ku diyà sa medoo duma ku.”

Migtulon Sa Egsugùsuguen I Nemula Sa Kelesut I Hésus

26 Agulé, neuma dé enem gebulan egoh i Ilisabét eg-obol, sinugù i
Nemula Gabiyél i eg-angay dutu menuwa Nasalét dò diyà uwang Galiliya.
27 Duen sa sebaen kenogon eg-ugpà dahiya, si Maliya. Minesebayal da
si Hosé, sa tugod i Datù Dabid. 28 Na, egoh i Gabiyél migtebow diyà si
Maliya, guwaen di, “O Okon, meanggan ka dé enù ka hinemilì i Nemula
kuna owoy medapag sa pedu i Nemula diyà keniko.”
29 Dodoo egkebukul temù Maliya i danà iya wé inikagi i Gabiyél
owoy egtakaan di egpenemdem sa selepangan di. 30 Agulé guwaen sa
egsugùsuguen i Nemula, “Yaka egkelimedangan na, Maliya, enù ka
tinunungan ka danà i Nemula. 31 Taa ko, kumelalingen ka dé owoy
umanak ka maama. Iya sa pengadani ko, si Hésus. 32 Kagdi sa dakel etaw
lumalag owoy kagdi sa Anak i Nemula, sa tigtu Nemula eglowon diyà
langun. Ibegay i Datù Nemula diyà kenagdi sa kedatù i Dabid sa tupù di.
33 Kumedatù diyà sa langun Hudiyu tugod i Hakob taman endà meelut di.
Endà duen ketamanan sa hagdi kedatù.”
34 Agulé, guwaen i Maliya diyà sa egsugùsuguen i Nemula, “Enù
kebaluy ini i eg-ikagiyen ko? Enù ka endà pa duen maama nekeuma sa
lawa di diyà kenak.”
35 Guwaen sa egsugùsuguen i Nemula, “Tumenà sa Metiengaw
Suguy i Nemula diyà keniko, owoy melunog ka sa tunung i Nemula,
sa tigtu Nemula eglowon diyà langun. Iya maen di ya metiengaw sa
anak ko lumesut owoy kagdi sa Tigtu Anak i Nemula. 36 Na, taa ko sa

duma telahadi ko si Ilisabét. Apiya di pa lukes dé owoy tapay dé endà
egpekeanak, egkelalingen doo eg-obol maama enem gebulan dé ini egoh
di. 37 Enù ka amuk si Nemula, anan meketuu sa langun egbaelan di."
38 Agulé guwaen i Maliya, "Taa ko, aken sa etaw egpangunut diyà
si Datù. Mepion amuk meketuu diyà kenak iya wé tinulon ko." Agulé,
sinalidan sa egsugùsuguen i Nemula.

Ini Sa Egoh I Maliya Miglengen Diyà Si Ilisabét

39 Agulé, endà melugay di kedu iya, miglegkang Maliya i owoy
migpetéél téél eg-angay diyà sa sebaen menuwa diyà sa getan-getan diyà
uwang Hudiya. 40 Egoh di migtebow dahiya, miggemow diyà sa dalesan
i Sakaliyas owoy saluan di Ilisabét i. 41 Hê, egoh i Ilisabét egdineg sa
kesalù i Maliya, egtabed sa batà diyà sa getek di. Linuhub Ilisabét i sa
Metiengaw Suguy i Nemula, 42 owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di,
"O Maliya, diyà langun bayi diyà tanà, kuna daa sa tigtu tinunungan i
Nemula owoy tinunungan ma sa batà lumesut diyà keniko. 43 Egkegaip
a, enù ka endà egketiigan ku duu sa pesuwan di eg-angay diyà kenak sa
inay i Datù ku enù ka tukééy a etaw aken i. 44 Taa ko, egoh ku migdineg
sa kesalù ko, egtabed sa eg-obolen ku danà di egkeanggan. 45 Tinunungan
ka, enù ka pinigtuu ko metuu sa inikagi i Datù diyà keniko."

Ini Sa Duyuy I Maliya Eg-olò Si Nemula

46 Agulé guwaen i Maliya,
"Egpedakelen sa pedu ku si Datù,
47 owoy megaen sa pusung ku danà i Nemula sa eg-aluk kenak.
48 Apiya tukééy a etaw, netulengan di aken.
Taa ko, edung ini egoh metulengan sa langun etaw aken
owoy guwaen da, 'Tinunungan Maliya i.'
49 Iya maen di ya enù ka dakel sa binaelan i Nemula diyà kenak.
Mekegaga temù kagdi i owoy tigtu metiengaw.
50 Eghiduwan di sa langun etaw eg-adat kenagdi
edung egoh anay taman melugay.
51 Igpehaa di sa dakel egkegaga di danà sa binaelan di,
owoy pinepelaguy di sa medoo egpedakelen da kagda diyà sa
pedu da.
52 Pinetukééy di sa medoo dakel datù,
owoy pinedakel di sa medoo tukééy etaw.
53 Binegayan di mepion sa medoo etaw egpeketues anì mebesug da,
dodoo hinemagawan di sa medoo etaw kawasà
owoy endà duen igbegay di inuwit da.
54-55 Tinabangan di sa medoo tugod i Islaél
enù ka netulengan di sa igpasad di diyà sa medoo tupù ta.

Tinulon di sa kehidu di diyà si Ablaham
owoy diyà sa langun tugod di taman melugay.”
56 Agulé, miglengen Maliya i diyà sa kenà i Ilisabét taman telu gebulan.
Agulé miglikù diyà sa dalesan di.

Ini Sa Egoh I Huwan Miglesut

57 Na, egoh di neuma sa agdaw i Ilisabét eglesutan, maama sa inanak
di. 58 Egoh di eg-anak, dinineg sa medoo duma di sa dakel kehidu i Datù
Nemula kenagdi. Agulé, neseunut da egkeanggan si Ilisabét.
59 Agulé egoh di walu dé agdaw miglesut, nesetipon diatas sa medoo
duma da anì pekelaingen da sa ipat sa batà owoy begayan da ngadan di,
enù ka inunutan da sa tapay adat Hudiyu. Ungayà da peingadanan da
si Sakaliyas, enù ka iya ngadan sa emà di. 60 Dodoo guwaen i Ilisabét,
“Beken iya wé. Ingadanan ta polo si Huwan.”
61 “Maen di ya?” guwaen sa medoo duma di, “Endà duen duma yu épê
iya wé ngadan.” 62 Agulé, binunegan da sa emà di eg-igsà sa kepengadan
di sa batà. 63 Egbunegan di ma kagda egpebegay egsulatan di, owoy iya sa
igsulat di, “Si Huwan sa ngadan di.”
Hê, negaip da langun. 64 Agulé, nekedan dé sa kekebuneg di, owoy
mig-ikagi ma eg-olò si Nemula. 65 Agulé, nelenawan sa langun duma da.
Nekeseluh dé iya wé lalag diyà sa langun etaw diyà siedò getan-getan
diyà uwang Hudiya, enù ka takà da egseolomoy sa ukit-ukit sa kelesut i
Huwan. 66 Langun sa migdineg, inipat da diyà sa pedu da sa ukit-ukit di,
owoy guwaen da, “Dakel temù kéen sa ketamanan ini batà.” Iya sa kagi
da enù ka tinunungan i Nemula Huwan i.

Ini Sa Egoh I Sakaliyas Migsugkow Sa Galebek I Huwan

67 Agulé, linuhub Sakaliyas i sa Metiengaw Suguy i Nemula. Hê,
migsugkow, guwaen di,
68 “Egpekeolò ki si Nemula sa Datù ta,
kita i medoo tugod i Islaél,
enù ka migpedapag diyà kenita
owoy inalukan di kita.
69 Pineangay di diyà kenita sa tegealuk tigtu mekegaga.
Kagdi sa sebaen tugod i Dabid
migpangunut diyà si Nemula egoh anay.
70 Igpasad i Nemula sa tegealuk egoh anay
danà sa medoo tegesugkow di metiengaw,
enù ka guwaen i Nemula
71 alukan di kita kedu diyà sa egkegaga sa medoo egkuntelà kenita.
72 Eghiduwan di doo kita,
enù ka iya sa igpasad di diyà sa medoo tupù ta,

owoy endà melipengan di duu sa tigtu tuu igpasad di diyà kenita.
73 Pinengibetngibetan di sa pasad di diyà si Ablaham tupù ta egoh anay.
74 Iya sa igpasad di alukan di kita kedu sa medoo kuntelà ta
anì endà melimedangan ki mangunut diyà kagdi.
75 Iya maen di ya anì metiengaw sa pedu ta
owoy metudà sa adat ta diyà sa kehaa di taman sa lugay ta
nehagtay.
76 O anak ku, melugaylugay pa kuna sa tegesugkow i Nemula,
sa Nemula tigtu eglowon diyà langun.
Mekehuna ka si Datù
anì abung-abungan ko sa ukitan di tumebow.
77 Enù ka ipetiig ko diyà sa medoo etaw di sa kealuk di kenagda
danà sa kepeuloy di sa medoo salà da.
78 Mekegaga ka iya wé
enù ka tigtu eghiduwan i Nemula kita.
Lagà teleséng agdaw sa ketebow di eg-aluk kenita,
79 enù ka pelegdawan di kita
apiya di pa lagà ki sa etaw eg-ugpà diyà deleman
owoy lagà ki ma nematay danà sa kepigtamay i Nemula kenita.
Iya maen di ya anì ipehaa di diyà kenita sa ukit pedu ta tumanà.”
80 Na, miglenuk Huwan i owoy migketudà sa pedu di diyà si Nemula.
Agulé, mig-ugpà dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan taman endà
tumebow sa agdaw di lumalag diyà sa medoo tugod i Islaél.

Ini Sa Egoh I Hésus Miglesut
(Matéyo 1:18-25)

2 1 Na, egoh i Hésus buyu lumesut, si Sisal Agustu sa sulutan diyà
Loma. Sinugù di sa langun balangan etaw di taman sa uwang tanà
di anì isulat da sa ngadan da diyà sa medoo libelu di anì bilangen di sa
etaw di. 2 Egoh siini anay igsugù i Sulutan Agustu denu sa kesulat da
sa ngadan da, si Kiliniyu sa salu i Agustu eg-ipat sa uwang Siliya. 3 Na,
egpelikù sa uman sebaen etaw mig-angay diyà sa tapay menuwa sa emà
da anì isulat da sa ngadan da diyà sa medoo libelu. 4-5 Mig-ipanaw ma
Hosé i owoy sa bayi binayal di, si Maliya, anì isulat da ma sa ngadan
da. Miglegkang da diyà menuwa Nasalét diyà uwang Galiliya owoy
mig-angay da dutu Bétlihém dò diyà uwang Hudiyu, enù ka iya sa tapay
menuwa i Datù Dabid sa tupù da.
Na, egoh da mig-ipanaw eg-angay Bétlihém dò, obol dé Maliya i.
6 Agulé, egoh da dutu Bétlihém dò, neuma dé sa agdaw di eglesutan.
7 Hê, mig-anak maama Maliya i, owoy iya sa lebì lawa di. Binekut di ginis
owoy igtenà di diyà sa toyowon kaenen sapì. Migtudug da diyà sa dalesan
sapì enù ka nebelet etaw sa dalesan atung petudugan etaw kedu mediyù.

Migpehaa Sa Egsugùsuguen I Nemula Diyà Sa Medoo Tegeipat Kebilibili

8 Na, egoh i Hésus eglesut, duen diyà uwang Bétlihém medoo maama
tegeipat sa medoo kebilibili. Eg-ugpà da dutu siedò keluwenluwen kenà da
egpetabtab kebilibili. Apiya sigep dé, egtulikan da doo sa medoo kebilibili
da. 9 Hê, duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenagda, owoy
nelegdawan da sa senang i Nemula. Temù da nelimedangan. 10 Dodoo guwaen
sa egsugùsuguen di diyà kenagda, "Yoko egkelimedangan na. Taa yu, mepion
temù siini egtulonen ku diyà keniyu enù ka mekepion pedu sa langun etaw.
11 Siini sigep duen sa batà maama miglesut diyà menuwa Bétlihém sa tapay
menuwa i Dabid. Kagdi sa atung umaluk keniyu denu sa medoo salà yu, owoy
kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù pineangay i Nemula. 12 Na, iya sa tandà di anì
kilalaen yu, sa batà binekut ginis igtenà diyà sa toyowon kaenen sapì."
13 Hê, melugay pa silà netipon diyà kenagdi sa melaweng duma di
egsugùsuguen i Nemula. Eg-oloen da Nemula i, guwaen da, 14 "Meolò
Nemula i dutu langit dò. Tumanà ma sa pedu sa medoo etaw diyà tanà sa
egketaguan sa pedu di."
15 Agulé, egoh sa medoo egsugùsuguen i Nemula miglikù langit dò,
migseikagiyay sa medoo tegeipat kebilibili, guwaen da, "Mangay ki dé
Bétlihém dò anì hauwen ta sa batà miglesut igpetiig i Datù diyà kenita."
16 Agulé, migpetééltéél da eg-angay dutu. Egoh da migtebow, hinaa
da Maliya i owoy si Hosé owoy sa batà igtenà diyà sa toyowon kaenen
sapì. 17 Egoh da mighaa sa batà, tinulon da sa denu sa batà dinineg da
diyà sa egsugùsuguen i Nemula. 18 Negaip sa langun etaw egdineg danà
sa tinulon sa medoo tegeipat kebilibili. 19 Dodoo, igtagù i Maliya sa kagi
da diyà sa pedu di owoy takaan di egpenemdem sa inikagi da. 20 Agulé
miglikù sa medoo tegeipat kebilibili. Egoh da miglikù, inolò da temù
Nemula i danà sa dinineg da owoy sa hinaa da enù ka neketuu.
21 Agulé, egoh di walu dé agdaw miglesut sa batà, pinekelaing da
sa ipat di owoy binegayan da ngadan di, enù ka inilingan da sa adat
Hudiyu. Si Hésus sa pinengadanan da enù ka iya sa kinepengadan sa
egsugùsuguen i Nemula egoh i Maliya endà pa egkelalingen.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Hésus Diyà Sa Dalesan I Nemula

22-24 Agulé, melugaylugay pa kedu iya, neuma sa pasad da eg-angay
diyà sa tegesimbà diyà sa Dalesan i Nemula diyà Hélusalém. Inuwit da sa
batà eg-angay dutu, enù ka egpangunutan da sa uledin igsugkow i Mosis.
Igpehaa da sa batà diyà sa tegesimbà anì isalig da diyà si Nemula, enù
ka iya sa uledin i Nemula igpesulat, "Mekesalig diyà si Nemula sa langun
maama muna lumesut anì meipat da sa langun uledin di."[a] Ini ma sa

---

[a] **2:22-24** Basa ko Éksodo 13:2

binaelan da dutu danà sa igsugù i Nemula, ibegay da sa duwa melipati
diyà sa tegesimbà anì ulowen di diyà si Nemula. Iya maen di ya enù ka
pelanihen da diyà sa kehaa i Nemula sa bayi magtu mig-anak.
25 Na, duen sa maama tegeHélusalém, si Simiyon. Kagdi sa metiengaw
etaw owoy eg-udesan di sa medoo igsugù i Nemula. Eg-angat-angat ma sa
ketebow sa Tigtu Datù pineangay i Nemula, sa umaluk sa medoo tugod i
Islaél. Eg-ugpaan sa Metiengaw Suguy i Nemula. 26 Nelugay dé igpetiig sa
Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagdi endà mematay di taman endà
hauwen di duu sa Tigtu Datù pineangay i Nemula.
27 Agulé, danà sa Suguy i Nemula mig-angay Simiyon i diyà sa Dalesan
i Nemula. Dahiya dé egoh i Hosé owoy si Maliya mig-uwit si Hésus dalem
anì umunut da sa adat da denu sa uledin i Nemula. 28 Agulé, sinepipi i
Simiyon sa batà owoy inolò di Nemula i, guwaen di,
29 "O Datù Nemula, mepion dé amuk mematay a
enù ka migtanà dé sa pedu ku.
30 Ini egoh di neketuu sa igpasad ko diyà kenak
enù ka nekehaa sa mata ku sa ialuk ko.
31 Hinemilì ko kagdi i
anì ipehaa ko diyà sa langun balangan etaw.
32 Kagdi sa legdaw diyà sa medoo etaw beken Hudiyu
anì mekehaa da sa ukitan da mangay diyà keniko.
Huenan di, lumalag ké kami i etaw ko tugod i Islaél danà sa lalag
di."
33 Agulé, negaip sa emà di owoy sa inay di danà sa inikagi i Simiyon
denu si Hésus. 34-35 Agulé, migsimbà Simiyon i anì tabangan i Nemula
kagda. Mig-ikagi ma diyà si Maliya, sa inay sa batà, guwaen di, "Taa ko,
ini sa metamanan siini batà danà i Nemula. Mebaed sa medoo tugod i
Islaél danà sa penemdem da denu kenagdi. Dumuen medoo mekesugsug
danà da eg-eked kenagdi, dodoo medoo ma sa kumelalù danà da
egpigtuu diyà kenagdi. Kagdi sa itepeng i Nemula sa medoo etaw. Medoo
da tumipu kenagdi anì mehaa sa penemdem diyà sa pedu da. Mebukul ka
ma temù, Okon, enù ka lagà egtepiyen kelu sa kesakit sa pedu ko."
36-37 Na, duen ma diyà sa Dalesan i Nemula sa tegesugkow i Nemula
bayi. Iya sa ngadan di, si Ana. Kagdi sa anak i Panuél sa duma tugod i
Asél. Lukes temù siini bayi balu enù ka walu pulù owoy epat gepalay dé,
owoy pitu gepalay daa sa lugay di épê sawa. Uman agdaw owoy uman
sigep eg-ugpà diyà sa Dalesan i Nemula enù ka takà eg-olò si Nemula.
Egtakaan di ma egpeulan sa kekaen di anì sumimbà. 38 Agulé, egoh i
Simiyon eg-ikagi pelà diyà si Maliya, migtebow ma Ana i diyà kenagda.
Migpesalamat diyà si Nemula denu sa batà. Agulé, egtulon ma sa denu
sa batà diyà sa langun tegeHélusalém eg-angat-angat sa kealuk i Nemula
kenagda.

39 Na, egoh i Hosé owoy si Maliya neubus da migpangunut diyà sa
uledin i Datù igsugkow i Mosis denu sa batà magtu miglesut, miglikù da
dutu menuwa Nasalét dò diyà uwang Galiliya. 40 Agulé, miglenuk Hésus i
owoy migkebagel ma owoy kumelabel ma sa penemdem di danà i Nemula
migtabang kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula

41 Na, uman segepalay amuk meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula, mig-angay egpista sa emà i Hésus owoy sa inay
di dutu Hélusalém dò. 42 Agulé, egoh i Hésus sepulù owoy duwa dé
gepalay, mig-angay da dema dutu, enù ka iya sa adat da. 43 Na, egoh di
neubus sa pista, mig-ipanaw da miglikù, dodoo mig-ugpà polo Hésus
i diyà Hélusalém. Endà netiigan sa lukes di sa egoh di eg-ugpà, 44 enù
ka iya sa antap da eg-unut ma diyà sa medoo duma da eg-ipanaw. Egoh
da segeagdaw dé diyà dalan, linagbet da Hésus i diyà sa medoo duma
da, 45 dodoo endà hinaa da duu. Agulé, pinelikuan da eglagbet dutu
Hélusalém dò. 46 Agulé, egoh di neuma telu agdaw, hinaa da kagdi diyà
sa Dalesan i Nemula. Migpenuu diyà sa kenà sa medoo tegetulù, owoy
egdinegdinegen di sa egseolomen da owoy takaan di ma kagda eg-igsà.
47 Negaip sa langun etaw migdineg sa inikagi di danà sa medoo netiigan
di owoy sa igsagbì di ma mepion. 48 Na, egoh sa inay di owoy sa emà di
mighaa kenagdi, negaip da ma owoy sinigbolow sa inay di, guwaen di, “O
Adug, ngadan iya wé egbaelan ko diyà kenami? Egkebukul ké eglagbet
keniko enù ka endà hinaa ka.”
49 Guwaen i Hésus, “Maen di ya takà yu eg-amu eglagbet kenak? Maen
di ya endà netiigan yu duu egpekeugpà a dahini diyà sa dalesan sa Emà
ku?”
50 Dodoo endà netiigan da duu sa igsagbì di diyà kenagda.
51 Agulé, mig-unut dema Hésus i kenagda eglikù Nasalét dò, owoy
iya sa adat di takaan di kagda egpangunutan. Hê, igtagù sa inay di
diyà sa pedu di sa langun binaelan di. 52 Na, migkedakel Hésus i owoy
migkelabel ma sa penemdem di. Eg-uman egketuuwan Nemula i owoy sa
medoo etaw diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Huwan Mig-edung Sa Ketegudon Di
(Matéyo 3:1-12; Malkos 1:1-8; Huwan 1:19-28)

3 1 Na, nelugay dé kedu iya, mig-edung Huwan i anak i Sakaliyas sa
ketegudon di diyà sa medoo Hudiyu. Egoh iya, sepulù owoy lima
gepalay dé sa lugay di sulutan si Sulutan Sisal Tibeliyu sa sambì i Sulutan
Sisal Agustu, owoy si Ponkiyu Pilatu sa gubilenu diyà uwang Hudiya.
Duen ma telu salu i Sulutan Tibeliyu beken etaw Hudiyu diyà sa telu tanà
eg-abay diyà sa tanà Hudiya. Si Hélod sa salu di diyà uwang Galiliya,

owoy si Pilipi hadi i Hélod sa salu di diyà uwang Ituliya owoy Telakonitu,
owoy si Lisaniyas sa salu di diyà uwang Abilina. 2 Na, egoh iya ma, si
Anas owoy si Kayipas sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà.
Na, egoh i Huwan mig-ugpà dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan,
migtebow sa kagi i Nemula diyà kenagdi anì sumugkow. 3 Agulé, mig-
ipanawpanaw Huwan i egtegudon diyà uwang lawa Holdan. Iya sa
tegudon di igpeges di diyà sa medoo etaw, guwaen di, "Ekedi yu sa
medoo salà yu owoy pebautis yu diyà wayeg anì tandaan yu sa keeked yu
salà, owoy ipeuloy i Nemula sa medoo salà yu."
4 Na, si Huwan sa igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay,
guwaen di,
"Dumuen sa maama mikagi metaled
dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.
Iya sa guwaen di,
'Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.
5 Penù yu tanà sa langun baug
owoy kedani yu sa langun kogol getan anì mesepatag.
Petudà yu sa langun logkù dalan
owoy pelanih yu sa langun dalan duhelduhel
6 anì hauwen sa langun etaw sa ialuk i Nemula.' "[b]
7 Na, egoh sa etaw migdineg sa igtulù i Huwan, mig-angay sa melaweng
etaw diyà kenagdi anì egpebautis da diyà wayeg. Agulé guwaen i Huwan,
"Lagà yu medoo uled. Negaip a maen di ya eg-angay yu diyà kenak.
Iya sa penemdem yu daa kéen, egpelaguy yu sa kepigtamay i Nemula
tumebow. 8 Amuk tuu sa keeked yu sa salà yu, sambii yu sa adat yu anì
kumepion. Amuk hediya, lagà yu sa kayu mepion kebunga. Dodoo yoko
egpenemdem duu mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula keniyu. Apiya
kiyu sa tugod i Ablaham, pigtamayan i Nemula doo kiyu amuk endà
sambian yu sa adat yu. Apiya meimet di kiyu migtamay, mekehaa pa
Nemula i sa isambì di sa tugod i Ablaham. Mebaluy tugod i Ablaham siini
medoo batu amuk iya sa uyot i Nemula. 9 Taa yu, igpeayaw dé sa agsà
diyà sa kayu. Sumalà dé sa kayu endà egbunga mepion, pilayen owoy
ulowen."
10 Agulé, inigsaan sa melaweng etaw, guwaen da, "Amuk hediya,
ngadan sa mebaelan ké anì sumambì ké sa adat ké?" 11 Migsagbì Huwan i,
guwaen di, "Amuk duen duwa kawal ko, begayi ko sa sebaen diyà sa etaw
endà duen. Amuk duen sa kaenen ko, iya ma sa baeli ko."
12 Duen ma maama dahiya atung egpeetuken sa sulutan mig-angay diyà
si Huwan anì egpebautis diyà wayeg. Guwaen da, "Enù di ya, ngadan

---

[b] **3:4-6** Basa ko Isayas 40:3-5

sa mebaelan ké ma kami i?” 13 Migsagbì Huwan i, guwaen di, “Yoko
egpesubela sa keetuk yu.”
14 Mig-igsà ma sa medoo sundalu diyà kenagdi, guwaen da, “Enù di
ya, ngadan sa mebaelan ké ma kami i?” Guwaen di diyà kenagda, “Yoko
egtegel duu sa medoo etaw danà sa kesundalu yu. Yoko ma egtipu sa
etaw endà duen salà di. Yoko eg-alum duu sa sukay yu.”
15 Na, egketéél sa pedu sa medoo etaw danà sa ketegudon i Huwan, enù
ka sa antap da buyu dé tumebow sa Tigtu Datù pineangay i Nemula. Iya
ma sa egsesigbolowen da diyà sa pedu da ataw ka si Huwan sa Tigtu Datù
eg-angat-angatan da ataw ka beken. 16 Huenan di inikagiyan i Huwan
kagda, guwaen di, “Tumebow pa sa temù eglowon diyà kenak. Amuk
tumebow, mekelilang a owoy memalaan a ma dumapag kenagdi lumengà
sa talumpà di. Wayeg daa sa ibautis ku keniyu, dodoo sa etaw mekesambì
kenak, iya polo sa ibautis di keniyu sa Metiengaw Suguy i Nemula owoy
apuy. 17 Siedò maama tumebow lagà sa maama buyu etapen di sa palay
inelik di. Tiponen di sa palay owoy itagù di diyà sa sibay di, dodoo
ulowen di sa opoh di diyà sa apuy endà mepadeng.”
18 Hediya ma sa medoo kagi i Huwan egpeges sa medoo etaw egoh di
migtulù kenagda sa Mepion Tegudon.
19 Hê, endà nelugay di kedu iya, nebilanggu Huwan i danà i Datù Hélod
sa eg-ipat sa uwang Galiliya. Iya maen di ya enù ka inindaw i Huwan
Hélod i danà di mig-agaw si Hélodiyas sa sawa hadi di, owoy danà
sa medoo medaet binaelan di ma. 20 Iya ma sa tigtu salà di sa egoh di
egbilanggu si Huwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg
(Matéyo 3:13-17; Malkos 1:9-11)

21 Na, egoh i Huwan endà pa nebilanggu di, medoo sa etaw migpebautis
diyà wayeg anì tandaan da sa kepigtuu da, owoy migpebautis ma Hésus i.
Egoh di miggaun kedu dalem sa wayeg, egsimbà Hésus i. Hê, neukaan sa
langit 22 owoy migpetuntun sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagdi.
Egoh di egpetuntun, migpeiling manuk éhê menatad. Agulé duen ma eg-
ikagi kedu langit dò, guwaen di, “Kuna sa anak ku eghiduwan ku temù.
Tigtu a netuuwan diyà keniko.”

Ini Sa Medoo Tupù I Hésus
(Matéyo 1:1-17)

23 Na, egoh i Hésus mig-edung sa ketegudon di, labi telu pulù gepalay
dé sa egoh di miglesut. Iya sa penemdem sa medoo etaw kagdi sa anak i
Hosé daa.
Na, ini sa medoo tupù i Hosé. Umemà Hosé i si Héli. 24 Umemà Héli i
si Matat. Umemà Matat i si Lebi. Umemà Lebi i si Mileki. Umemà Mileki

i si Hana. 25 Umemà Hana i si Hosé. Umemà Hosé i si Matatiyas. Umemà
Matatiyas i si Amos. Umemà Amos i si Nahum. Umemà Nahum i si Isli.
Umemà Isli i si Nagay. 26 Umemà Nagay i si Maat. Umemà Maat i si
Matatiyas. Umemà Matatiyas i si Sémei. Umemà Sémei i si Hosé. Umemà
Hosé i si Hoda. 27 Umemà Hoda i si Hoanan. Umemà Hoanan i si Lésa.
Umemà Lésa i si Sélubabel. Umemà Sélubabel i si Salatiél. Umemà Salatiél
i si Neli. 28 Umemà Neli i si Mileki. Umemà Mileki i si Adi. Umemà Adi i si
Kosam. Umemà Kosam i si Ilemadam. Umemà Ilemadam i si Il. 29 Umemà
Il i si Hosuwa. Umemà Hosuwa i si Iliyasal. Umemà Iliyasal i si Holim.
Umemà Holim i si Matat. Umemà Matat i si Lebi. 30 Umemà Lebi i si
Simiyon. Umemà Simiyon i si Huda. Umemà Huda i si Hosé. Umemà Hosé
i si Honam. Umemà Honam i si Iliyakim. 31 Umemà Iliyakim i si Meleya.
Umemà Meleya i si Mena. Umemà Mena i si Matata. Umemà Matata i si
Natan. Umemà Natan i si Dabid. 32 Umemà Dabid i si Hési. Umemà Hési i si
Obéd. Umemà Obéd i si Boos. Umemà Boos i si Salmon. Umemà Salmon i
si Naason. 33 Umemà Naason i si Aminadab. Umemà Aminadab i si Admin.
Umemà Admin i si Alni. Umemà Alni i si Islon. Umemà Islon i si Palés.
Umemà Palés i si Huda. 34 Umemà Huda i si Hakob. Umemà Hakob i si
Isak. Umemà Isak i si Ablaham. Umemà Ablaham i si Tala. Umemà Tala i si
Nakol. 35 Umemà Nakol i si Sélug. Umemà Sélug i si Lagaw. Umemà Lagaw
i si Pélég. Umemà Pélég i si Ibél. Umemà Ibél i si Sélah. 36 Umemà Sélah i si
Kayinan. Umemà Kayinan i si Alpakad. Umemà Alpakad i si Sém. Umemà
Sém i si Nuwi. Umemà Nuwi i si Lamék. 37 Umemà Lamék i si Matusalen.
Umemà Matusalen i si Inok. Umemà Inok i si Haled. Umemà Haled i si
Mahalalél. Umemà Mahalalél i si Kayinan. 38 Umemà Kayinan i si Inos.
Umemà Inos i si Sét. Umemà Sét i si Adam. Umemà Adam i si Nemula.

Ini Sa Egoh I Satanas Migtepeng Si Hésus
(Matéyo 4:1-11; Malkos 1:12-13)

4 1 Na, egoh i Hésus miglikù kedu diyà sa lawa Holdan kenà di
migpebautis, linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula. Agulé, inuwit
sa Suguy i Nemula 2 eg-angay dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.
Na, epat pulù agdaw sa lugay i Hésus dutu, owoy iya ma sa lugay i
Satanas egtepeng si Hésus anì mekesalà. Agulé, egpeketues temù Hésus
i enù ka epat pulù agdaw ma sa lugay di endà duen kaenen di. 3 Na,
guwaen i Satanas, “Amuk kuna sa Tigtu Anak i Nemula, baluy ko kaenen
siini batu anì mekedan sa kelikutan ko.”
4 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé, enù ka iya sa
kagi i Nemula igpesulat,
‘Endà mepion di amuk kaenen daa sa pedakelen etaw.’[c] ”

---

[c] **4:4** Basa ko Dutilonomiyu 8:3

5 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i diyà sa kogol getan mehagtaw owoy
igpehaa di diyà kenagdi segepelàpelà daa sa langun kedatuan sa langun
datù diyà tanà. 6 Guwaen i Satanas, “Iya sa uyot ku ibegay ku diyà
keniko siini langun hinaa ko. Niko pa sa langun egkegaga siini medoo
datù owoy sa langun taman da. Mebaluy ibegay ku iya wé enù ka tapay
nekebegay diyà kenak, owoy muni dé diyà kenak sa begayan ku. 7 Amuk
penemulawen ko aken, niko langun iya wé.”
8 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé, enù ka iya sa
kagi i Nemula igpesulat,
‘Si Datù Nemula daa sa penemulawen ké.
Kagdi daa sa mepangunutan ké.’[d] ”
9 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i dutu Hélusalém dò owoy igtagù di
diyà sa buung sa Dalesan i Nemula. Guwaen i Satanas, “Amuk kuna sa
Tigtu Anak i Nemula, laway ka anì mehaa sa tunung i Nemula 10 enù ka
iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Igsalig di kuna diyà sa medoo egsugùsuguen di anì tulikan da
kuna.’
11 Iya ma sa igpesulat di,
‘Selangawen da kuna anì endà mekesiud ka diyà batu.’[e] ”
12 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a enù ka iya sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Yaka egtepeng duu Datù Nemula i.’[f] ”
13 Na, egoh di neubus sa langun penemdem i Satanas igtepeng diyà
si Hésus, migsalid dé taman endà meuma sa egoh di tumepeng kenagdi
uman.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-edung Egtulù
(Matéyo 4:12-17; Malkos 1:14-15)

14 Na, miglikù Hésus i dutu uwang Galiliya dò owoy tinunungan sa
Suguy i Nemula. Huenan di, nekeseluh sa lalag di diyà sa langun etaw
dahiya. 15 Migtulù ma diyà sa medoo simbaan Hudiyu diyà uwang
Galiliya, owoy inolò sa langun etaw.

Ini Sa Egoh Da Mig-eked Si Hésus Diyà Sa Tapay Menuwa Di
(Matéyo 13:53-58; Malkos 6:1-6)

16 Agulé, miglikù Hésus i dutu siedò tapay menuwa di Nasalét.
Egoh di neuma Sapetu sa agdaw keetud da, mig-angay Hésus i diyà sa
simbaan da enù ka iya sa adat di. Agulé, migtigdeg anì masa sa kagi i
Nemula igpesulat. 17 Igtayal da diyà kenagdi sa libelu igsulat i Isayas,

---

[d] **4:8** Basa ko Dutilonomiyu 6:13 [e] **4:10-11** Basa ko Isalem 91:11-12 [f] **4:12** Basa ko Dutilonomiyu 6:16

sa tegesugkow i Nemula egoh anay. Bekahen di sa libelu, hinaa di sa
egbasawen di. Guwaen di,
18 "Sa Suguy i Datù Nemula eg-ugpà diyà kenak,
enù ka hinemilì di aken anì itulù ku sa Mepion Tegudon
diyà sa medoo etaw pubeli.
Pinesugkow i Datù aken diyà sa medoo etaw sinabaan
anì tulonen ku kenagda sa ukit kelengà di.
Pinesugkow a ma diyà sa medoo langap
anì tulonon ku kagda sa ukit kepeilag i Datù.
Sinugù di ma aken anì alukan ku sa medoo egpelihayen,
19 anì tulonon ku ma egtebow dé sa pasad i Datù eg-aluk sa medoo
etaw."[g]
20 Agulé, egoh i Hésus neubus egbasa, tinigem di sa libelu owoy
igpelikù di diyà sa maama eg-ipat. Agulé migpenuu anì egtulù. Hê,
egketiponon mata sa langun etaw Hésus i, 21 huenan di mig-edung egtulù,
guwaen di diyà kenagda, "Siini agdaw ini egoh, neketuu dé sa kagi i
Nemula binasa ku dinineg yu."
22 Agulé, inolò da Hésus i danà sa kagi di anan metudà owoy melanih.
Dodoo negaip da ma, guwaen da, "Kagdi doo sa duma ta anak i Hosé.
Keduwan di ya siini keikagi di mebagel?"
23 Na, netiigan i Hésus neduwa sa pedu da, owoy guwaen di, "Apiya
endà mikagi yu, ini sa eg-ikagiyen sa pedu yu egpelagà kenak, 'O
tegebulung, bulung ko sa medoo tigtu duma ko dahini anì eghauwen
ké sa egkegaga ko.' Iya sa guwaen yu enù ka ungayà yu ilingan ku diyà
siini tigtu menuwa ku sa panduan binaelan ku dinineg yu dutu siedò
menuwa Kapelenaum. 24 Dodoo endà mekeunut a sa uyot yu enù ka
endà egpigtuu yu diyà kenak. Tuu ini i ikagiyen ku diyà keniyu, sumalà
dé sa tegesugkow i Nemula, eg-ekedan sa medoo tapay duma di amuk
mekeuma diyà sa tigtu menuwa di. 25 Taa yu, hih. Egoh i Iliyas sa
tegesugkow i Nemula, migtenà pengagdaw diyà sa tanà ta taman telu
gepalay owoy tengà. Migtenà ma dakel bitil taman uwang siini tanà.
Apiya di pa duen dahini medoo bayi balu etaw Hudiyu, 26 pineangay i
Nemula doo Iliyas i diyà sa menuwa Salépta diyà uwang Sidon. Iya daa sa
etaw tinabangan di sa bayi balu beken etaw Hudiyu.[h] 27 Hediya ma egoh
i Ilisiya sa tegesugkow i Nemula, apiya di pa duen medoo etaw Hudiyu
eglinadu dempid, iya daa polo sa binulungan di si Naman sa maama
beken etaw Hudiyu diyà uwang Siliya."[i]
28 Agulé, egoh sa medoo etaw Hudiyu diyà sa simbaan migdineg siini
kagi i Hésus denu sa kehidu i Nemula sa etaw beken Hudiyu, migbulit da

---

[g] **4:18-19** Basa ko Isayas 61:1-2 [h] **4:25-26** Basa ko 1 Medoo Datù 17:8-16 [i] **4:27** Basa ko 2 Medoo Datù 5:1-19

temù. 29 Hê, petow da migtigdeg langun anì hemagawan da kedu diyà sa
menuwa da. Na, diyà getan-getan sa kenà menuwa da, huenan di tinegel
da eg-agak Hésus i diyà sa kesagdigan anì itinudul da. 30 Dodoo migtelek
polo teliwadà diyà sa medoo etaw. Hê sinalidan di dé kagda.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpelesut Busaw Kedu Diyà Sa Maama
(Malkos 1:21-28)

31 Agulé, miglungel Hésus i mig-angay diyà sa menuwa Kapelenaum
diyà uwang Galiliya. Egoh di neuma Sapetu sa agdaw keetud da,
migtulù diyà sa simbaan da. 32 Negaipan da enù ka dakel sa egkegaga
di egtulù. 33 Na, duen sa maama linahuk busaw diyà sa simbaan da. Hê,
iglengatlengat di sa kagi di, guwaen di, 34 "O Hésus tegeNasalét, ngadan
sa kebael ko kenami i busaw? Enù di ya, eg-angayen ko kami egpedaetan
imet? Egkilalaen ku doo kuna sa Metiengaw Etaw Sinugù i Nemula."
35 Dodoo hinawidan i Hésus, guwaen di, "Yaka dé egséléken na. Laun
ka dé." Hê, igdugsù sa busaw sa maama diyà teliwadà da owoy miglesut
dé. Dodoo endà duen sa kenà di nedaetan sa lawa di. 36 Agulé, negaip
sa langun etaw, owoy egseolomoy da, guwaen da, "Maen di ya dakel sa
egkegaga sa kagi di? Egsuguen di uloy egpelesut sa medoo busaw, owoy
egpangunut da doo miglesut."
37 Agulé dinineg sa medoo etaw taman uwang Kapelenaum sa lalag sa
medoo binaelan di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Eglinadu
(Matéyo 8:14-17; Malkos 1:29-34)

38 Na, egoh i Hésus miglaun kedu diyà sa simbaan Hudiyu, miggemow diyà
sa dalesan i Simon. Na, eglinadu sa nugangan i Simon bayi, huenan di egpegeni
da tabang diyà si Hésus enù ka egkegenaw temù. 39 Agulé, migtigdeg Hésus i
medapag diyà sa bayi owoy hinawidan di sa kekegenaw di anì mekedan.
Hê, petow dé nekedan. Agulé migtigdeg sa bayi owoy patuluy ma dé
egmengana si Hésus owoy sa medoo duma di.
40 Na, egoh di eg-eled dé sa agdaw, inuwit sa medoo etaw sa langun duma
da eglinadu diyà si Hésus. Sinigbaenbaen di kagda migsabà, hê nelikuan da
ma langun. 41 Duen ma busaw pinelesut di diyà sa medoo etaw inuwit da diyà
kenagdi. Egoh da eglesut, eglengat da, guwaen da, "Kuna sa Anak i Nemula."
Dodoo hinawidan i Hésus kagda anì endà mikagi da, enù ka netiigan
da kagdi sa Tigtu Datù pineangay i Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Sa Medoo Simbaan Hudiyu
(Malkos 1:35-39)

42 Agulé, umenaw simag eg-angay eglebù Hésus i diyà sa kenà
endà duen dalesan enù ka sumimbà. Dodoo linagbet sa medoo etaw

Kapelenaum kagdi i. Egoh da mighaa kenagdi, hinawidan da anì endà
sumalid di. 43 Dodoo guwaen i Hésus, “Mangay a pa diyà sa medoo liyu
menuwa anì tumulù a sa Mepion Tegudon denu sa kedatù i Nemula diyà
sa medoo etaw, enù ka iya sa pesuwan ku pineangay a diyà tanà.”
44 Agulé, takà migtegudon Hésus i diyà sa medoo simbaan Hudiyu diyà
uwang Hudiya.

Ini Sa Anay Pasek Hinemilì I Hésus
(Matéyo 4:18-22; Malkos 1:16-20)

5 1 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus egtigdeg diyà mantadan sa lanaw
Génésalét, egkesedeldel sa medoo etaw egdapag diyà kenagdi
enù ka ungayà da mekedineg sa kagi i Nemula itulù di. 2 Duen duwa
kumpit hinaa di migdunggù dahiya, dodoo migtenà sa tegepuket enù
ka egpeguséén da sa puket da. 3 Agulé migdalem Hésus i diyà sa sebaen
kumpit, sa kumpit i Simon Pidelu. Ipeilud di si Simon sa kumpit anì
ipetangkàtangkà diyà sa mantadan. Agulé, migpenuu Hésus i egtulù diyà
sa medoo etaw diyà mantadan.
4 Egoh di neubus egtulù, guwaen i Hésus diyà si Simon, “Ilud ko diyà sa
kenà di medalem owoy puket yu anì mekekuwa yu uton.”
5 Dodoo migsagbì Simon i, guwaen di, “O Mistelu, endà mekekuwa ki
kéen enù ka neelut ké sigep sa kepuket ké, dodoo endà egpekekuwa ké.
Dodoo amuk iya sa igsugù ko, muket ké dema.”
6 Hê, egoh da migpuket, medoo temù sa sedà nekuwa da owoy buyu
dé egkelisì sa puket da. 7 Kinobil da sa duma da diyà sa sebaen kumpit
anì mangay da tumabang. Egoh da migtebow, pinenù da sedà sa duwa
kumpit da taman buyu egketegeb. 8 Na, egoh i Simon Pidelu eghaa iya
wé, egligkued diyà sa taengan i Hésus, owoy guwaen di, “O Datù, salidi
ko dé aken, enù ka aken sa etaw tegebael salà.”
9 Iya sa inikagi di enù ka tigtu negaip da sa medoo duma di danà sa
medoo uton nekuwa da. 10 Hê, negaip ma Santiyago i owoy si Huwan, sa
duwa anak i Sébediyu duma i Simon tegepuket. Dodoo guwaen i Hésus
diyà si Simon, “Yaka egkelenawan na, enù ka edung ini egoh di beken
sedà daa sa egkuwaen ko, dodoo etaw polo sa ipekuwa ku keniko.”
11 Na, egoh da migdunggù, sinalidan da dahiya sa langun taman ipaten
da, owoy mig-unut da dé si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid
(Matéyo 8:1-4; Malkos 1:40-45)

12 Na, egoh i Hésus diyà sa sebaen menuwa diyà uwang Galiliya, duen
dahiya sa maama eglinadu neseluh dempid sa lawa di. Egoh di mighaa
si Hésus, migligkued owoy egpegeni, guwaen di, “O Datù, megaga ko
kumedan siini linadu ku, amuk iya sa ungayà ko.”

13 Agulé, binegeng i Hésus sa belad di owoy sinabaan di sa maama.
Guwaen di, “Meiyap a doo. Haa ko, nelikuan ka dé.” Hê, petow dé
nekedan sa linadu di dempid. 14 Agulé, hinawidan i Hésus tumulon sa
egoh di nelikuan. Sinugù di polo, guwaen di, “Angay ka pehaa diyà sa
tegesimbà diyà sa Dalesan i Nemula, owoy begay ka hinagtay ya ulowen
diyà si Nemula iling sa igsugù i Mosis denu sa kepelanih ko diyà sa kehaa
i Nemula. Amuk hediya, tandaan ko diyà sa medoo etaw sa egoh ko
nelikuan dé.”
15 Dodoo egkedakel polo sa lalag i Hésus diyà sa medoo etaw. Huenan
di, medoo temù sa etaw egkesetipon diyà kenagdi anì dinegen da sa
ketulù di owoy ipebulung da ma sa medoo balangan linadu da. 16 Dodoo
takà egsalidsalid Hésus i diyà kenagda eg-angay egsimbà diyà sa melabel
tanà mediyù dalesan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel
(Matéyo 9:1-8; Malkos 2:1-12)

17 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus migtulù diyà sa medoo Hudiyu,
duen ma medoo kaunutan da egpenuu dahiya sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu. Kedu da diyà langun menuwa
diyà uwang Galiliya owoy uwang Hudiya owoy Hélusalém. Na, eg-ugpà
sa tunung i Datù diyà si Hésus anì mekegaga mulung diyà sa medoo etaw.
18 Na, duen maama egtodel sa langun lawa di eg-oyongen da diyà sa
kateli. Iya sa ungayà da angay da itenà diyà sa taengan i Hésus. 19 Dodoo
endà egpekehaa da sa kenà da umukit eg-oyong kenagdi diyà si Hésus,
enù ka nealang da danà sa medoo etaw egkesepisok. Huenan di, inuwit
da sa kateli dutu siedò iyug atep mepatag. Tinosongon da sa atep owoy
tinuntun da sa maama lapeg sa kateli di diyà sa taengan i Hésus teliwadà
sa medoo etaw. 20 Agulé, egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da,
guwaen di diyà sa maama egtodel, “O Akay, nekepeuloy dé sa medoo salà
ko.”
21 Dodoo nelikutan sa pedu sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù
uledin danà sa inikagi i Hésus. Egseolomoy da, guwaen da, “Ay, dakel
temù sa salà siini maama. Enù ka egtepengen di Nemula i. Endà duen
etaw mekepeuloy salà liyu daa si Nemula.”
22 Dodoo egoh i Hésus egpeketiig sa penemdem da, mikagi, guwaen di,
“Maen di ya egkelikutan sa pedu yu danà sa kagi ku? 23 Enù di ya, ngadan
tayu sa melemu egbaelan sa etaw, ipeuloy di sa salà siini maama egtodel
ataw ka bulungan di anì meketigdeg owoy mekebigkat? Endà mebaluy
di amuk etaw daa. 24 Dodoo duen pelawà sa ipehaa ku diyà keniyu anì
metiigan yu aken sa Kakay Langun anì metiigan yu ma amuk mekegaga
a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé guwaen i Hésus diyà sa maama egtodel,
“Na Akay, tigdeg ka dé. Uwit ko sa kateli ko owoy likù ka dé.”

25 Hê, hinaa da mesiyapat ma dé migtigdeg sa maama. Inuwit di sa
kateli di owoy eglikù dé. Egoh di eg-ipanaw, eg-oloen di Nemula i.
26 Agulé, tigtu da negaip temù sa langun etaw dahiya dodoo eg-oloen
da ma Nemula i. Nelenawan da ma, guwaen da, "Minekehaa ki medoo
egpekegaip ini egoh di."

Ini Sa Egoh I Lebi Migpepasek Diyà Si Hésus
(Matéyo 9:9-13; Malkos 2:13-17)

27 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, hinaa di Lebi i sa atung
egpeetuken sa sulutan migpenuu diyà sa lawì atung kenà di eg-etuk.
Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, "Unut-unut ka kenak."
28 Hê, migtigdeg Lebi i owoy sinalidan di sa langun kehagtayan di
dahiya enù ka mig-unut ma dé diyà si Hésus.
29 Na, migbael dakel pista Lebi i diyà sa dalesan di danà sa keadat di
si Hésus. Medoo temù sa etaw duma da egkaen, owoy duen ma medoo
atung egpeetuken sa sulutan dahiya. 30 Dodoo sa medoo Palasiyu owoy
sa medoo duma da tegetulù uledin igsugkow i Mosis, egsigbolowen da
sa pasek i Hésus, guwaen da, "Amuk metiengaw etaw yu, maen di ya
egselenganen yu egkaen owoy eg-inem sa medoo medaet etaw sa atung
egpeetuken sa sulutan owoy sa duma da tegebael salà?"
31 Agulé sinagbian i Hésus kagda, guwaen di, "Amuk metéél sa etaw,
endà duen pesuwan di lumagbet tegebulung. Sa etaw eglinadu polo sa
lumagbet tegebulung. 32 Pineangay a dini anì isasà ku sa medoo etaw
neketiig duen salà da anì ekedan da sa salà da, beken duu sa medoo etaw
guwaen da dò endà duen sa hagda salà."

Ini Sa Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da
(Matéyo 9:14-17; Malkos 2:18-22)

33 Na, duen etaw mig-ikagi diyà si Hésus, guwaen da, "Takaan da
egpeulan sa medoo pasek i Huwan sa kekaen da anì sumimbà da daa.
Hediya ma sa adat sa medoo pasek Palasiyu. Dodoo sa niko pasek, takà
da polo egkaen owoy eg-inem. Maen di ya endà ma egpeulanen da duu sa
kekaen da?"
34 Agulé, migsagbì Hésus i peligad, guwaen di, "Amuk duen pista
kawing, endà mebaluy di amuk peulanen ta sa kekaen ta amuk dahiya
pelawà sa maama egkawingen. 35 Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan
sa maama diyà sa medoo duma di. Iya pelawà sa egoh da peulan sa
kekaen da enù ka mebukul da."
36 Agulé, migbael peligad Hésus i denu sa egoh di endà meseamut sa
magtu igtulù di owoy sa tapay uledin. Guwaen di, "Upama, duen tapay
ginis ko nelisì, endà mepion di amuk itabung ko sa magtu ginis diyà sa
tapay, enù ka medaetan sa magtu owoy endà meseunut sa palas di diyà

sa tapay ginis. 37 Hediya ma, endà ma mebaluy di amuk itagù ta sa magtu
wain diyà sa tapay taguan di kunul kambing, enù ka mebetu danà sa
kelukotok di enù ka endà mekehened sa tapay kunul kambing. Medaetan
sa taguan di, agulé melemet sa wain. 38 Mepion polo amuk itagù ta sa
magtu wain diyà sa magtu taguan ma anì endà melemet di. 39 Na, amuk
tegeinem sa etaw sa tapay wain, ekedan di sa magtu enù ka guwaen di,
'Mepion doo ini tapay wain.' "

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud
(Matéyo 12:1-8; Malkos 2:23-28)

6 1 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-ukit Hésus i owoy
sa pasek di diyà sa dalan egtelek tinibah. Inelus sa medoo pasek
di sa palay owoy kinelupi da owoy kinaen da. 2 Dodoo, migsigbolow sa
medoo Palasiyu, guwaen da, "Maen di ya egtipayen yu sa uledin ta denu
sa agdaw keetud, enù ka galebek iya wé egbaelan yu?"
3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Lagà yu endà nekebasa sa kagi i
Nemula denu sa binaelan i Dabid egoh anay egoh di nelikutan neketues
owoy sa medoo duma di. 4 Migludep Dabid i diyà sa Dalesan i Nemula
owoy kinaen di sa epan diyà sa lamisan sa epan igbegay diyà si Nemula.
Pinekaen di ma sa medoo duma di. Apiya di pa migtipay ma diyà sa
uledin ta denu siedò epan enù ka sa tegesimbà daa sa mekekaen iya wé,
beken doo salà iya wé binaelan di."
5 Guwaen i Hésus ma, "Aken sa Kakay Langun sa Datù diyà siini uledin
ta denu sa agdaw keetud, huenan di mekegaga a tumulù etaw sa mepion
egbaelan da diyà sa agdaw keetud."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad
(Matéyo 12:9-14; Malkos 3:1-6)

6 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, migludep Hésus i
diyà sa simbaan Hudiyu owoy egtulù dahiya. Duen sa maama dahiya
melungoy belad denu kuwanan di. 7 Dahiya ma sa medoo Palasiyu owoy
sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Egtulikan da Hésus i amuk
bulungan di sa etaw diyà sa agdaw keetud enù ka ungayà da dumuen sa
salà di metulon da. 8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan
di guwaen di diyà sa maama melungoy belad, "O Akay, angay ka tigdeg
dahini."
Hê, miglegkang sa maama owoy mig-angay migtigdeg diyà dapag i
Hésus. 9 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw dahiya, "Migsà a diyà
keniyu. Ngadan tayu sa mepion diyà sa uledin denu sa agdaw keetud,
tumabang ki ataw ka meumàumà ki? Ngadan tayu sa mepion, alukan ta sa
etaw ataw ka imatayan ta?" 10 Agulé, tinukidtukid i Hésus kagda eghahaa,
owoy guwaen di diyà sa maama melungoy belad, "Begeng ko sa belad ko."

Hê, egoh di egbegeng, nelikuan dé sa belad di. 11 Dodoo nepenù bulitan
sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin. Agulé, egseolomoy da
eglagbet sa ukit kebael da si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighemilì Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:1-4; Malkos 3:13-19)

12 Na, egoh di melugaylugay, migtekedeg Hésus i anì sumimbà dutu
siedò getan. Neelut di sigep takà egsimbà diyà si Nemula. 13 Agulé,
umenaw simag sinetipon di sa medoo pasek di, owoy hinemilì di sa
sepulù owoy duwa diyà sa kedoo da enù ka eggelalen di kagda salu di.
14 Na, ini ngadan sa medoo etaw hinemilì di, si Simon pinengadanan di
ma si Pidelu, owoy si Andelis hadi i Pidelu, owoy si Santiyago owoy si
Huwan. Hinemilì di ma Pilipi i, owoy si Baltolomi, 15 owoy si Matéyo,
owoy si Tomas, owoy sa sebaen ma Santiyago anak i Alpiyo, owoy sa
sebaen Simon kepengadan da si Mebagel enù ka mebagel eghemalang sa
tanà Hudiya. 16 Hinemilì di ma Hudas i anak i Santiyago, owoy si Hudas
Iskaliyot sa maama tumampil diyà sa kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Danà Sa Tunung Di
(Matéyo 4:23-25)

17 Agulé, miglungel Hésus i owoy sa salu di, owoy egtigdeg da diyà
sa sugud. Nesetipon dahiya sa medoo etaw di owoy sa melaweng etaw
kedu mediyù dò. Duen kedu uwang Hudiya owoy duen ma kedu diyà
Hélusalém. Kedu da ma diyà menuwa Tilo owoy menuwa Sidon medapag
diyà dagat. Nesetipon da anì dumineg da sa ketulù di owoy ipebulung
da ma sa medoo linadu da. 18 Mig-angay ma diyà kagdi sa medoo etaw
linahuk busaw. Hê, nelikuan da dé. 19 Inudesan sa langun etaw eg-amis
Hésus i enù ka dakel sa tunung diyà sa lawa di. Hê, nelikuan da dé
langun.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Neanggan
(Matéyo 5:1-12)

20 Agulé, tinaeng i Hésus sa medoo pasek di owoy guwaen di, “Apiya
pubeli yu etaw, neanggan yu enù ka egpekeunut yu sa kedatù i Nemula.
21 “Apiya di pa egpeketues yu ini egoh di, neanggan yu enù ka mebesug
yu doo.
“Apiya di pa egsinegaw yu ini egoh di, neanggan yu enù ka gumemen
yu doo.
22 “Apiya di pa egkelepuhan yu etaw owoy eg-ekedan da kiyu owoy
egtubaden da kiyu owoy egtipuwen da kiyu danà sa keunut yu sa Kakay
Langun, neanggan yu doo. 23 Enù ka hediya ma pinelihay sa medoo tupù
da sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay. Amuk meuma sa kelikutan

yu, keanggan yu polo temù owoy sautsaut yu ma danà sa kekeanggan yu,
enù ka tigtu mepion sa untung yu dutu langit dò.
24 "Na, apiya kawasà yu etaw, melikutan yu doo enù ka nekuwa yu dé
sa kepionon pedu yu diyà sa pantiyali yu.
25 "Apiya di pa nebesug yu ini egoh di, melikutan yu doo enù ka
meketues yu kani.
"Apiya di pa eggemen yu ini egoh di, melikutan yu doo enù ka
mebukul yu temù owoy suminegaw yu ma.
26 "Amuk egkeolò yu etaw, melikutan yu doo enù ka lagà yu sa medoo
tegesugkow butbuten egoh anay inolò sa medoo tupù yu endà egpigtuu."

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Adat Sa Medoo Etaw Di
(Matéyo 5:38-48; 7:12)

27 Agulé guwaen i Hésus, "O medoo etaw egdineg, ini sa kagi ku diyà
keniyu: hiduwi yu sa medoo kuntelà yu owoy baeli yu mepion diyà sa
medoo egkelepuh keniyu. 28 Sagbii yu mepion sa medoo egtubad keniyu,
owoy simbai yu ma sa medoo egkudì keniyu. 29 Amuk duen etaw tumagpì
sa bélén ko, pedibaluyi ko ma sa dibaluy bélén ko anì umanan di sa
ketagpì di amuk iya sa ungayà di. Amuk duen etaw pekawen di sa kawal
ko, begayi ko ma sa lapin ko. 30 Sumalà dé sa etaw megeni diyà keniko,
begayi ko. Amuk kuwaen sa etaw sa langun taman ko, yaka dé eghawid
duu. 31 Amuk ungayà yu mepion sa egbaelan duma yu diyà keniyu, baeli
yu ma sa mepion diyà kenagda.
32 "Amuk iya daa sa eghiduwan yu sa medoo mehidu keniyu, endà
metuuwan Nemula i, enù ka hediya mendaa sa medoo tegebael salà, iya
ma daa sa eghiduwan da sa mehidu kenagda. 33 Amuk iya daa sa kenà
yu egbael mepion sa medoo egbael mepion ma daa diyà keniyu, endà
metuuwan ma Nemula i, enù ka hediya mendaa sa egbaelan sa medoo
tegebael salà. 34 Amuk iya daa sa egpesagbayen yu sa medoo mekegaga
pelikù diyà keniyu, endà metuuwan ma Nemula i, enù ka hediya mendaa
sa medoo tegebael salà, iya ma daa sa egpesagbayen da sa medoo duma
da tegebael salà amuk mekepelikù da sa langun ipesagbay. 35 Dodoo
hiduwi yu sa medoo kuntelà yu, owoy bael yu mepion polo diyà kenagda.
Pesagbay yu owoy yoko egpenemdem duu sa kepelikù di. Amuk hediya,
tigtu dakel sa untung yu owoy mekesuet yu ma si Nemula, enù ka
eghiduwan di sa langun etaw, apiya medaet da owoy endà mipedu da.
36 Hiduwi yu sa langun etaw iling sa kehidu sa Emà yu si Nemula."

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Penemdem Ta Diyà Sa Salà Duma Ta
(Matéyo 7:1-5)

37 Agulé guwaen i Hésus, "Yoko egsigbolow duu sa duma yu nesalà
anì endà ma ipaten i Nemula duu sa salà yu. Yoko egpenemdem duu

egpigtamay sa duma yu anì endà ma mepigtamayan i Nemula duu
kiyu. Peuloyi yu salà sa duma yu anì ipeuloy i Nemula ma sa niyu salà.
38 Begay yu diyà etaw anì begayan i Nemula ma kiyu. Sumubela pa sa
kebegay di keniyu, enù ka tanesen di owoy uluwan di anì medoo temù sa
mehaa yu. Amuk metawag yu egbegay diyà etaw, metawag ma Nemula i
megay diyà keniyu."
39 Agulé, egtulon Hésus i balatan diyà kenagda, guwaen di, "Endà
mekeagak sa langap sa duma di langap, enù ka menabù da langun diyà sa
medalem tosong. 40 Endà ma lumowon sa etaw egtuluen diyà sa mistelu
egtulù kenagdi, enù ka sumalà dé sa egkegaga sa mistelu, iya ma daa
megaga sa egtuluen di.
41 "Na, amuk menemdem ka tumabang sa duma ko nesalà, maen di ya
eglagbeten ko sa hagdi tukééy bulah, dodoo endà egpenemdemen ko duu
sa niko bulah éhê kedakel bugsud dalesan? 42 Maen di ya guwaen ko diyà
sa duma ko, 'O Akay, kedanan ku sa bulah ko,' dodoo endà egkehaa ko
sa niko éhê bugsud dalesan? Tegeakal yu kiyu i. Kedani ko polo muna sa
niko dakel bulah anì kumetiengaw sa kehaa ko kumedan sa tukééy bulah
sa duma ko."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu Mepion Owoy Medaet
(Matéyo 7:16-20; 12:33-35)

43 Agulé migtulon balatan Hésus i, guwaen di, "Amuk mepion sa kayu,
endà egbunga di medaet. Diya ma amuk medaet sa kayu, endà munga di
mepion. 44 Metiigan ta sa medoo balangan kayu amuk eghauwen ta sa
bunga di. Endà duen penemdem ta lumagbet ki sa pigus mekaen etaw
diyà sa kesulusulu, owoy endà ma lumagbet ki sa bunga palas mekaen
etaw diyà sa kayu begongoh. 45 Hediya ma sa medoo etaw. Amuk mepion
sa etaw, mepion ma sa egbaelan di danà sa pedu di mepion. Dodoo amuk
medaet sa etaw, medaet ma sa egbaelan di danà sa pedu di medaet.
Sumalà dé sa itagù sa etaw diyà sa pedu di, iya ma sa meikagi di."

Ini Sa Balatan I Hésus Sa Duwa Etaw Egbugsud Dalesan
(Matéyo 7:24-27)

46 Agulé guwaen i Hésus, "Maen di ya eg-umowen yu aken, guwaen
yu, 'O Datù, O Datù,' dodoo endà egpangunutan yu duu sa itulù ku?
47 Mael a balatan diyà uman sebaen etaw eg-angay diyà kenak owoy
egdinegdinegen di sa kagi ku owoy egpangunut ma. 48 Iya sa etaw lagà sa
maama egbael dalesan, kinalian di medalem taman neuma sa batu, agulé
pinetigdeg di sa bugsud di. Hê, egoh di egkemahà sa wayeg, nekesugat
diyà sa dalesan, dodoo endà nepilay di enù ka mebagel. 49 Dodoo uman
sebaen etaw egdineg daa uloy sa kagi ku owoy endà egpangunutan di
duu, kagdi lagà sa maama egbael dalesan endà kinalian di duu sa bugsud

di. Hê, egoh di egkemahà sa wayeg, nekesugat diyà sa dalesan, nepilay doo owoy tigtu medaetan."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Egsuguen Sa Kapitan
(Matéyo 8:5-13)

7 1 Na, egoh di neubus sa langun kagi i Hésus diyà sa kedineg sa
medoo etaw, mig-angay Hésus i diyà menuwa Kapelenaum. 2 Na,
duen ma sa kapitan sundalu etaw Loma eg-ugpà dahiya. Eglinadu sa
egsuguen di tigtu eghiduwan di owoy buyu dé egkematay. 3 Agulé,
egoh sa kapitan egdineg sa lalag i Hésus, sinugù di sa medoo kaunutan
Hudiyu anì angayen da Hésus i anì bulungan di sa egsuguen di. 4 Egoh
da nekeuma diyà si Hésus, eglakawan da, guwaen da, "Apiya beken etaw
Hudiyu siini kapitan, mipedu doo. Mepion amuk tabangan ko 5 enù ka
eghiduwan di kita i etaw Hudiyu owoy ginastuwan di ma sa simbaan ké
dahini."
6 Agulé, mig-unut Hésus i kenagda. Egoh da buyu dumagpak diyà
sa dalesan sa kapitan, duen duma di pinetelabuk di diyà si Hésus anì
isugkow da sa kagi sa kapitan, guwaen da, "O Datù, yaka eggemow wa
enù ka memala gaa amuk gumemow ka diyà sa dalesan di enù ka tukééy
etaw gaa. 7 Huenan di, endà siegungen di kuna. Dodoo ikagi ko daa anì
melikuan sa egsuguen di gaa. 8 Netiigan di sa egkegaga ko egsugù, enù
ka kagdi ma sa maama egpekegaga gaa, enù ka legkang diyà sa ulu-ulu
di sa egkegaga di owoy egpekesugù ma sa medoo sundalu di gaa. Amuk
guwaen di diyà sa sebaen sundalu gaa, 'Ipanaw ka dé,' hê mipanaw dé.
Amuk guwaen di diyà sa sebaen ma sundalu gaa, 'Téél ka dé,' hê misalu
ma dé. Amuk guwaen di diyà sa egsuguen di gaa, 'Baeli ko siini,' hê
baelan di ma dé."
9 Na, egoh i Hésus migdineg iya wé, tigtu negaip owoy migtaeng diyà
sa medoo etaw eg-unut diyà kenagdi, guwaen di, "Eg-ikagiyen ku ini i
diyà keniyu, tigtu egpigtuu siini maama. Apiya sa langun etaw Hudiyu,
endà hinaa ku duu sa kepigtuu da iling siini hagdi."
10 Agulé, egoh da egpelikù dé sa medoo egtelabuk, hinaa da sa
egsuguen sa kapitan nelikuan dé.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Sa Anak Sa Balu Nematay

11 Agulé, melugaylugay kedu iya, mig-angay Hésus i dutu siedò menuwa
Nain. Mig-unut ma sa medoo salu di owoy sa melaweng etaw. 12 Agulé,
egoh da medapag diyà sa selat kutà sa menuwa, nesiegungan da sa
medoo etaw egtiang lungun sa maama nematay. Bugtung anak sa balu
iya wé nematay. Medoo sa etaw kedu diyà sa menuwa mig-unut kenagdi
eg-angay diyà sa kenà da eglebeng. 13 Egoh i Datù Hésus mighaa sa bayi
balu, tigtu eghiduwan di owoy guwaen di, "Yaka egsinegaw wa."

14 Agulé, migpedapag Hésus i owoy sinabaan di sa lungun. Hê mig-
ugpà sa egtiang lungun. Guwaen i Hésus, “O Adug, enaw ka dé.”
15 Hê, mig-enaw sa etaw nematay owoy egpenuu owoy mig-ikagi.
Agulé, inagak i Hésus eg-angay diyà sa inay di. 16 Nelenawan sa langun
etaw mighaa iya wé, owoy eg-oloen da Nemula i, guwaen da, “Migtebow
dé diyà kenita sa tigtu tegesugkow i Nemula.” Guwaen da ma, “Mig-
angay dé Nemula i eg-aluk diyà sa medoo etaw di.”
17 Agulé, nelagtawan sa langun etaw sa lalag panduan binaelan i Hésus
taman uwang Hudiya owoy sa tanà medapag dahiya.

Ini Sa Egoh Di Neduwa Sa Pedu I Huwan Denu Si Hésus
(Matéyo 11:2-6)

18 Na, tinulonon sa medoo pasek i Huwan kagdi denu sa langun
binaelan i Hésus. 19 Agulé, inumow di sa duwa pasek di enù ka
peangayen di kagda peigsà diyà si Datù Hésus amuk tuu kagdi sa Tigtu
Datù pineangay i Nemula migtebow, ataw ka sa sebaen ma etaw polo
sa angat-angatan da. 20 Egoh da migtebow diyà si Hésus, guwaen da,
“Sinugù i Huwan Tegebautis kami eg-angay eg-igsà diyà keniko, guwaen
di, ‘Enù di ya, kuna sa Tigtu Datù pineangay i Nemula migtebow, ataw ka
sebaen ma etaw polo sa angat-angatan ké?’ ”
21 Na, egoh da eglimud si Hésus, binulungan di sa medoo etaw
eglinadu. Pinelaun di ma sa busaw miglahuk diyà etaw, owoy pineilag
di ma sa medoo langap. 22 Huenan di, sinagbian di kagda, guwaen di,
“Angay yu dé tulon dutu si Huwan dò sa hinaa yu owoy sa dinineg yu
diyà kenak. Nekeilag dé sa medoo langap, owoy nekebigkat ma dé sa
medoo pikat. Nelikuan ma dé sa medoo etaw eglinadu dempid, owoy
nekedineg ma dé sa medoo bisuwen owoy mig-enaw ma sa medoo
nematay. Owoy nekedineg ma dé sa medoo pubeli etaw sa Mepion
Tegudon denu kenak. 23 Tulon yu ma diyà kagdi meanggan doo sa etaw
amuk endà egkeduwa sa pedu di egpigtuu diyà kenak.”

Ini Sa Inikagi I Hésus Denu Si Huwan
(Matéyo 11:7-19)

24 Na, egoh da miglikù sa sinugù i Huwan, mig-edung eg-ikagi Hésus i
diyà sa melaweng etaw denu si Huwan. Guwaen di, “Egoh yu mig-angay
eghahaa si Huwan dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan, endà iling
di elê takà egkepilaypilay danà kelamag enù ka endà egkehalì sa pedu
di. 25 Egoh yu miglenged si Huwan dutu siedò melabel tanà mediyù
dalesan, endà hinaa yu duu sa etaw migluhub metolol ginis, enù ka iya
daa sa egluhub milagà ginis owoy duen dakel hagtay sa medoo etaw
eg-ugpà diyà sa dakel menuwa datù. 26 Dodoo egoh yu mig-angay dutu,
inangay yu eghahaa sa tegesugkow i Nemula. Na, tigtu tuu si Huwan

sa tegesugkow i Nemula owoy miglowon pa kagdi i diyà sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay danà sa galebek di tigtu dakel. 27 Enù ka
igpesulat i Nemula sa denu si Huwan egoh anay, guwaen di,
‘Duen sa egsugùsuguen ku pehunawen ku diyà keniko
anì upionen di sa ukitan ko tumebow.’[j] ”
28 Guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa langun
etaw inanak diyà tanà, endà duen miglowon diyà si Huwan. Dodoo
sumalà dé sa tukééy etaw umunut sa kedatù i Nemula, iya polo sa
lumowon diyà si Huwan.”
29 Na, egoh sa medoo etaw lapeg sa medoo atung egpeetuken sa
sulutan migdineg sa ketegudon i Huwan egoh anay, netuuwan da diyà sa
kagi i Nemula denu sa salà da owoy migpebautis da ma diyà si Huwan.
30 Dodoo sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i
Mosis, inekedan da sa uyot i Nemula diyà kagda enù ka mig-eked da ma
egpebautis diyà si Huwan.
31 Guwaen i Hésus, “Ngadan iya balatan ku keniyu medoo duma ku
eg-ugpà diyà tanà ini egoh di? Ngadan sa pelagaan ku keniyu? 32 Lagà yu
sa medoo batà egselapan diyà padian owoy egseolomoy da. Guwaen sa
duma batà, ‘Binaelan ké sa dalemetan anì egdelayaw yu, dodoo eg-eked
yu. Migdelawit ké ma anì umunut yu egsinegaw, dodoo eg-eked yu ma.’
33 Iya maen di ya lagà yu siedò batà enù ka egoh yu neketiig sa adat i
Huwan Tegebautis, inekedan yu kagdi i. Egoh yu neketiig endà egkaen
di epan owoy endà eg-inem di wain, iya sa kagi yu, guwaen yu, ‘Linahuk
busaw ini i maama.’ 34 Dodoo egoh yu neketiig sa adat sa Kakay Langun
egkaen owoy eg-inem, inekedan yu ma. Iya sa kagi yu, guwaen yu, ‘Taa
yu, meibeg kumaen siini maama owoy meibeg uminem mekehilu, owoy
egloyuken di ma sa medoo medaet etaw atung egpeetuken sa sulutan
owoy sa medoo tegebael salà ma.’ 35 Dodoo sa medoo etaw eg-unut diyà si
Nemula, netuuwan da diyà sa melabel pagitung di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migkaen Diyà Sa Dalesan Palasiyu

36 Na, duen sa sebaen Palasiyu migsasà si Hésus anì mangay kumaen
diyà kenagdi. Agulé, miggemow Hésus i diyà sa dalesan di owoy egpenuu
da egkaen. 37 Na, duen ma sa bayi tegebael salà eg-ugpà diyà iya wé
menuwa. Egoh di neketiig egkaen Hésus i diyà sa dalesan Palasiyu,
mig-angay dahiya eg-uwit sa tukééy butul alabastelu nepenù lana
mepion ngadeg. 38 Agulé, migtigdeg diyà sa selatal lisen i Hésus owoy
egsinegaw. Pinelê di luhà sa lisen i Hésus, owoy hinunas di balut ulu di.
Pinengadekan di ma sa lisen di, owoy linulowon di lana mepion ngadeg.
39 Na, sa Palasiyu migsasà si Hésus, egoh di mighaa sa binaelan sa bayi,

---

[j] **7:27** Basa ko Malakiyas 3:1

iya sa penemdem di amuk tuu si Hésus sa tegesugkow i Nemula, metiigan
di tegebael salà siini bayi eg-amis kenagdi.
40 Agulé, inikagiyan i Hésus sa Palasiyu, guwaen di, “O Simiyon, duen
sa ikagiyen ku diyà keniko.”
Migsagbì, guwaen di, “Ngadan di ya, Mistelu?”
41 Guwaen i Hésus, “Duen sa duwa maama eg-utang diyà sa maama
kawasà. Iya sa utang sa sebaen, lima gatus, owoy iya ma sa utang sa
duma di, lima pulù. 42 Hê, egoh da endà nekebayad, igpeuloy di dé sa
utang da. Na, ngadan tayu diyà siini duwa maama sa dakel pedu diyà sa
kawasà?”
43 Migsagbì Simiyon i, guwaen di, “Iya sa uman dakel pedu kéen sa
maama uman dakel utang igpeuloy di.”
Guwaen i Hésus, “Nesugat sa sagbì ko.”
44 Agulé, mig-isalu Hésus i diyà sa bayi, owoy guwaen di dema diyà
si Simiyon, “Hinaa ko pa atu sa binaelan siini bayi diyà kenak? Egoh
ku miggemow diyà sa dalesan ko, endà inadatan ko aken enù ka endà
migbegay ka wayeg ipegusê ku sa lisen ku. Dodoo siini bayi, pinelê di
luhà sa lisen ku owoy hinunas di balut ulu di. 45 Endà migpengadek
ka kenak egoh ku migtebow. Dodoo siini bayi, endà dé miglengà di
migpengadek sa lisen ku edung egoh di migtebow. 46 Endà ma hinukowon
ko duu lana sa ulu ku, dodoo siini bayi, linulowon di lana mepion
ngadeg sa lisen ku. 47 Huenan di, ini sa tulonen ku diyà keniko. Apiya di
pa medoo sa salà siini bayi, igpeuloy dé langun. Iya tandà di ya dakel
kehidu di kenak. Dodoo, amuk egpenemdemen sa etaw tukééy daa sa
salà di igpeuloy, tukééy ma daa sa kehidu di.”
48 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Igpeuloy dé sa medoo salà
ko.”
49 Hê, egseolomoy sa medoo duma di egkaen, guwaen da, “Maen ini i
maama egpekepeuloy salà?”
50 Dodoo guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Inalukan ka dé danà sa
kepigtuu ko. Likù ka dé, enù ka migtanà dé sa pedu ko.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Bayi Mig-unut Si Hésus

8 1 Agulé melugaylugay pa, tinukid i Hésus sa medoo dakel menuwa
owoy sa tukééy, owoy igtulù di diyà sa medoo etaw sa Mepion
Tegudon denu sa kedatù i Nemula. Eg-unut ma diyà kenagdi sa sepulù
owoy duwa salu di 2 owoy sa medoo bayi nelikuan linadu owoy sa
duma da bayi linesutan busaw. Iya sa duma bayi si Maliya tegeMagdala
linesutan pitu busaw, 3 owoy si Huana sawa i Kusa sa ulu-ulu sa medoo
egsugùsuguen i Datù Hélod, owoy si Susana, owoy sa medoo duma
bayi. Na, siini medoo bayi, igbegay da sa duma langun taman da anì
eggastuwan da Hésus i owoy sa medoo salu di.

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Maama Egsawel Benì
(Matéyo 13:1-9; Malkos 4:1-9)

4 Agulé, mig-angay da diyà si Hésus sa medoo etaw kedu sa uman
sebaen menuwa. Egoh da nesetipon sa temù medoo etaw, tinulonon di
kagda peligad, guwaen di, 5 "Na, duen sa maama mig-angay egsawel
benì di diyà sa hinemulaan di. Egoh di egsawel, duen benì neketenà
diyà dalan. Nekogkogon lisen medoo etaw owoy neimet ma manuk tanà
egkaen. 6 Duen ma duma benì neketenà diyà sa menipis tanà batuwen.
Hê, egoh di egtubù, nematay enù ka endà duen wayeg di. 7 Duen ma
duma benì neketenà diyà sa kenà sa medoo bunga sepinitpinit. Agulé,
neseselengan da egtubù owoy nesilung sa palay danà sa sepinit.
8 Neketenà ma sa duma benì diyà sa mepion tanà owoy egtubù. Uman
sebaen benì, nekesugat temù sa kebunga di nekeuma magatus."

Agulé, egoh i Hésus egtulon siini peligad, mig-ikagi metaled, guwaen
di, "Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu."

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Matéyo 13:10-17; Malkos 4:10-12)

9 Na, mig-igsà sa medoo salu i Hésus sa selepangan siini peligad.
10 Agulé guwaen i Hésus, "Igpetiig i Nemula dé diyà keniyu sa penemdem
nelidung egoh anay denu sa kedatù di. Dodoo metulonon da daa peligad
sa medoo liyu etaw anì endà eghauwen da duu sa selepangan di apiya
di pa takà da eghahaa owoy endà egketiigan da duu apiya di pa takà da
egdinegdineg.[k]"

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:18-23; Malkos 4:13-20)

11 Agulé guwaen i Hésus, "Ini selepangan sa peligad ku. Iya sa lagà benì
sa kagi i Nemula. 12 Sa tanà duen dalan kenà di neketenà sa benì, iya lagà sa
etaw egdineg daa uloy, agulé egtebow Satanas i owoy egkedanan di sa kagi i
Nemula diyà sa pedu da anì endà mekepigtuu da anì endà ma mealukan da.
13 Sa menipis tanà batuwen kenà di neketenà sa benì, iya lagà sa etaw egdineg
sa kagi i Nemula owoy neanggan sa pedu da danà da egsakem. Dodoo lagà endà
duen dalid di, enù ka endà melugay di sumabuh da migtuu amuk egkepelihay
da. 14 Sa tanà duen sepinitpinit kenà di neketenà sa benì, iya lagà sa etaw
nekedineg, dodoo amuk melugaylugay mesilung sa kepigtuu da enù ka egkelakà
da danà sa medoo langun taman da owoy sa medoo egkepionon nanam da.
Huenan di, endà mebaluy di sa kebunga sa kepigtuu da. 15 Na, sa mepion tanà
kenà di neketenà sa benì, iya lagà sa etaw egdinegdineg sa kagi i Nemula owoy

---

[k] **8:10** Basa ko Isayas 6:9

egpeelesen da diyà sa pedu da enù ka tigtu tuu sa pedu da. Metigkel da owoy
mepion sa kebunga sa kepigtuu da."

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Palitaan
(Malkos 4:21-25)

16 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, "Amuk
tinemteman etaw sa palitaan, endà pelagkeban di duu solok, owoy endà ma
peleketanaen di duu diyà sa kateli. Dodoo itagù di polo diyà sa mehagtaw anì
hauwen sa langun etaw eggemow sa legdaw di. 17 Hediya ma, meawangan doo
sa langun linimunan, owoy metulon doo sa langun linidung anì metiigan doo
langun. 18 Huenan di, pigtuu yu temù sa dinineg yu, enù ka sa etaw egpigtuu,
meumanan pa sa metiigan di. Dodoo sa etaw endà egpigtuu, apiya di pa
egpenemdemen di duen egketiigan di, mekedan pa uman sa tukééy egketiigan."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi
(Matéyo 12:46-50; Malkos 3:31-35)

19 Agulé, egoh i Hésus egtulù, migtebow sa inay di owoy sa medoo hadi di
maama, dodoo endà egpekelagbas da diyà kenagdi enù ka nealang da sa medoo
etaw. 20 Agulé egtulonon etaw Hésus i, guwaen da, "Taa ko, diyà duwangen sa
inay ko owoy sa medoo hadi ko. Ungayà da hauwen da kuna."
21 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, "Iya lagà sa inay ku owoy sa medoo hadi
ku maama sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula owoy egpangunut da ma."

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Matéyo 8:23-27; Malkos 4:35-41)

22 Na, sebaen agdaw mig-edà kumpit Hésus i owoy sa medoo salu di.
Guwaen di diyà kenagda, "Kumatin ki tanà dutu siini lanaw."
Agulé, eg-ipanaw da dé. 23 Egoh da eg-ipanaw, neketudug Hésus i.
Hê, nesampen da sepuk owoy egkedaleman wayeg sa kumpit da. Buyu
da egpekesugsug. 24 Agulé, inangay da eg-enaw Hésus i, guwaen da, "O
Datù, egpekesugsug ki."
Agulé, mig-enaw Hésus i owoy hinawidan di sa kelamag owoy sa dakel
lambeg. Hê, migsabuh dé owoy miglinek ma dé. 25 Agulé guwaen i Hésus,
"Kenà sa kepigtuu yu?"
Dodoo egkelenawan da owoy egkegaip da ma danà sa tunung i Hésus.
Egseolomoy da, guwaen da, "Ngadan ini i maama? Egkegaga di eghawid
sa sepuk owoy sa lambeg, owoy egpangunut da doo diyà kenagdi."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Maama Linahuk Busaw
(Matéyo 8:28-34; Malkos 5:1-20)

26 Agulé, egoh da migkatin kedu Galiliya dò, egdunggù da diyà sa tanà
Gelasin tanà dutu sa lanaw. 27 Na, egoh i Hésus migtenà, migtelabuk sa

maama tegeGelasin linahuk busaw. Nelugay dé egpelawalawa, owoy
endà eg-ugpà di diyà dalesan enù ka eg-ugpà polo diyà sa kenà lebeng.
28 Egoh di mighaa si Hésus, eglesing owoy egligkued diyà sa taengan
di. Metaled sa kagi di, guwaen di, "O Hésus, maen di ya egbogowen ko
aken? Netiigan ku doo kuna sa Anak i Nemula, sa Nemula tigtu mapulù.
Egpegeni a diyà keniko, yaka egpigtamay kenak."
29 Iya sa inikagi di danà i Hésus mighemaga sa busaw miglahuk diyà
sa maama anì lumaun. Na, nelugay dé egkepelihay iya wé maama danà
sa busaw takà egsabà kenagdi. Medoo dé gulê pinolot da sangkalì owoy
tali, owoy inudesan da egtulik. Dodoo takaan di polo egbugtus sa polot di
owoy inagak sa busaw eg-angay dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.
30 Agulé, inigsaan i Hésus kagdi, guwaen di, "Ngadan ko ya?"
Migsagbì, guwaen di, "Si Melaweng a." Iya sa sagbì di enù ka medoo
temù sa busaw miglahuk diyà kenagdi. 31 Agulé, migpegeni da diyà si Hésus
anì endà peangayen di duu kagda dutu bayà dò sa kenà da mepigtamayan.
32 Na, duen ma sa medoo babuy eglagbet kaenen da diyà getan-getan
medapag dahiya. Agulé, migpegeni sa busaw diyà si Hésus anì pandayaen
di kagda mangay lumahuk diyà sa medoo babuy. Agulé pinandayà di dé.
33 Hê, miglesut sa medoo busaw diyà sa maama owoy mighalì da eglahuk
diyà sa babuy. Hê, migletu sa langun babuy miglungel diyà sa kesagdigan
owoy nekelesek da diyà sa lanaw. Nelened da langun.
34 Na, egoh sa medoo tegeipat babuy mighaa iya wé, egpelaguy da
eg-angay egtulon sa hinaa da diyà sa medoo etaw diyà sa dakel menuwa
owoy diyà sa medoo liyu dalesan medapag dahiya. 35 Agulé, mig-angay
sa medoo etaw dutu anì hauwen da sa medoo nebaelan dinineg da. Egoh
da migtebow diyà si Hésus, hinaa da sa maama linesutan medoo busaw
egpenuu diyà sa dapag i Hésus. Migginis dé owoy neketuleng ma dé.
Egoh da mighaa iya wé, tigtu egkelenawan da langun. 36 Na, egtulon
sa medoo etaw mighaa diyà sa medoo etaw egtebow denu sa egoh i
Hésus migbulung sa maama linahuk busaw. 37 Agulé, tigtu nelenawan sa
langun etaw tegeGelasin, huenan di eg-ikagiyan da Hésus i anì sumalid
diyà kenagda. Agulé, mig-edà dema kumpit Hésus i enù ka lumikù.
38 Egoh di eg-edà, egpegeni eg-unut sa maama linesutan busaw. Dodoo
hinemagawan i Hésus, guwaen di, 39 "Likù ka polo, angay ko tulon diyà
etaw sa tigtu mepion binaelan i Nemula diyà keniko."
Agulé, miglikù dé owoy igseluh di egtulon diyà sa langun etaw diyà
menuwa di sa ukit-ukit sa dakel ketabang i Hésus diyà kenagdi.

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi
(Matéyo 9:18-26; Malkos 5:21-43)

40 Na, egoh i Hésus migpelikù diyà Galiliya, tinelabuk sa melaweng
etaw kagdi i enù ka eg-angat-angatan da. 41 Agulé, duen sa maama ulu-

ulu diyà sa simbaan Hudiyu eg-angay diyà si Hésus. Iya sa ngadan di, si
Hailu. Migligkued diyà sa taengan i Hésus, owoy egpegeniyen di mangay
kenà di dò, 42 enù ka buyu dé egkematay sa bugtung anak di bayi. Sepulù
owoy duwa gepalay dé sa lugay di miglesut.

Agulé, mig-unut Hésus i diyà si Hailu. Egoh di eg-ipanaw, egkesedeldel
sa medoo etaw diyà kenagdi. 43 Na, duen sa bayi dahiya egdepanugan.
Iya sa lugay di sepulù owoy duwa gepalay dé endà egkedit sa depanug
di adat bayi. Apiya di pa takà egpebulung diyà sa medoo etaw, endà
doo egkegaga da duu. 44 Agulé, migsetugdug sa bayi owoy egtelukunan
di eg-amis sa pelingping ginis i Hésus. Hê, petow ma dé migkedit sa
eglinaduwen di depanug. 45 Agulé, guwaen i Hésus, “Ngadan tayu di etaw
sa mig-amis kenak?”

Dodoo endà duen egtulon. Agulé guwaen i Pidelu, “O Mistelu, maen di
ya eg-igsà ka, enù ka egkesedeldel sa medoo etaw diyà keniko?”

46 Dodoo guwaen i Hésus, “Duen sa etaw mig-amis kenak enù ka
tinugedam ku sa tunung ku miglesut.”

47 Na, egoh sa bayi egpeketiig hinaa dé sa binaelan di, mig-angay diyà
si Hésus eglukub danà di nelenawan. Migligkued diyà sa taengan di owoy
tinulon di diyà sa langun etaw sa pesuwan di mig-amis owoy sa egoh di
ma petow nelikuan. 48 Agulé guwaen i Hésus, “O Okon, nelikuan ka dé
danà sa kepigtuu ko. Mepion sa kelikù ko, enù ka migtanà sa pedu ko.”

49 Na, egoh i Hésus telibubu eg-ikagi diyà sa bayi, duen sa maama
egtebow kedu sa dalesan i Hailu. Guwaen di diyà si Hailu, “Endà dé sa
anak ko bayi. Yaka dé uman duu egbogo sa mistelu.”

50 Dodoo egoh i Hésus migdineg sa kagi di, migsagbì, guwaen di, “O
Hailu, yaka egkelenawan na. Pigtuu ka daa anì melikuan sa anak ko.”

51 Agulé, egoh da migtebow diyà sa dalesan i Hailu, hinawidan i Hésus
sa langun duma di eggemow liyu daa si Pidelu owoy si Huwan owoy si
Santiyago owoy sa emà sa batà owoy sa inay di. 52 Apiya di pa egsinegaw sa
langun etaw dahiya owoy egdelawitan da ma sa kenogon nematay, guwaen
doo i Hésus, “Yoko egsinegaw wa, enù ka endà nematay di. Egtudug daa.”

53 Dodoo ginemenan da polo kagdi i, enù ka netiigan da nematay dé.
54 Dodoo sinabaan i Hésus belad sa batà owoy eg-umow, guwaen di, “O
Okon, enaw ka dé.”

55 Hê, migpelikù sa suguy di owoy petow dé mig-enaw. Agulé, sinugù i
Hésus kagda anì pekaenen da sa kenogon. 56 Negaip sa emà di owoy sa inay
di, dodoo hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu sa binaelan di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:5-15; Malkos 6:7-13)

9 1 Na, sinetipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di, enù ka begayan
di kagda tunung owoy dakel egkegaga anì mekegaga da pelesut

sa medoo busaw owoy sa langun balangan linadu. 2 Agulé, pineangay
di kagda egpetegudon denu sa kedatù i Nemula owoy bulungan da ma
sa etaw eglinadu. 3 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk mipanaw yu,
ulan dé sa medoo eg-uwiten yu, iling ka tuked ataw ka puyut ataw ka
legà ataw ka pilak ataw ka duma kawal yu. 4 Amuk mekeuma yu diyà
sa menuwa, ugpà yu dé diyà sa dalesan gemowon yu. Yoko eghalìhalì
ya taman endà meuma sa kelegkang yu dema. 5 Dodoo sumalà dé sa
menuwa tebowon yu endà miadat keniyu, salidi yu dé. Amuk sumalid
yu dahiya, agtag yu sa kepung diyà sa lisen yu anì tandaan yu sa
kepigtamay i Nemula tumebow diyà kenagda.”
6 Agulé, mig-ipanaw da dé egtukiden da sa medoo menuwa. Sumalà dé
sa menuwa egtebowon da, migpeges da egtulon sa Mepion Tegudon owoy
egbulungan da ma sa medoo eglinadu anì melikuan da.

Ini Sa Egoh Sa Pedu I Hélod Nelakà Denu Si Hésus
(Matéyo 14:1-12; Malkos 6:14-29)

7 Na, si Hélod sa Datù eg-ipat sa tanà Galiliya, egoh di migdineg denu
sa medoo binaelan i Hésus, nelakà sa pedu di enù ka duen etaw eg-ikagi,
guwaen da gaa si Huwan mig-enaw egoh di nematay Hésus i. 8 Dodoo
duen ma etaw guwaen da gaa si Iliyas tegesugkow i Nemula egoh anay
kagdi i egpehaa diyà etaw. Owoy duen ma etaw guwaen da gaa sebaen
ma tegesugkow i Nemula egoh anay neenaw dé kagdi i. 9 Dodoo guwaen
i Hélod, “Beken si Huwan iya wé etaw, enù ka igpetagped ku dé sa ulu
di egoh anay. Ngadan di etaw kéé siini maama egbael sa medoo dinineg
ku?” Agulé, udesan di humaa Hésus i.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Malkos 6:30-44; Huwan 6:1-14)

10 Na, egoh sa medoo salu di miglikù diyà si Hésus, tinulon da diyà
kenagdi sa binaelan da diyà sa medoo tinebowon da. Agulé, inuwit di
kagda eg-angay eglebù diyà sa uwang menuwa Bétsaida. 11 Dodoo egoh sa
medoo etaw neketiig sa inangayan i Hésus, linohot da eglenged Hésus i
dutu. Agulé, sinaluan di kagda owoy tinulonon di kagda denu sa kedatù i
Nemula, owoy binulungan di ma sa medoo eglinadu anì melikuan da.
12 Na, egoh di mahapun dé, mig-angay sa sepulù owoy duwa salu di diyà
kenagdi, owoy guwaen da, “Peangay ko siini medoo etaw diyà sa medoo
menuwa diyà siini dapag ta anì lumagbet da sa kenà da mekekaen owoy sa
kenà da meketudug, enù ka mediyù dalesan siini kenà ta nesetipon.”
13 Dodoo guwaen i Hésus, “Kiyu polo sa megay kaenen da.”
Agulé guwaen da, “Duen diyà kenami lima getibulu daa epan owoy
duwa daa sedà nelegà. Iya daa sa kaenen ta lapeg siini medoo etaw, amuk
endà peangayen ko kami pebeli.”

14 Iya sa inikagi da enù ka mekeuma kéen lima ngibu sa maama dahiya,
liyu sa batà owoy bayi. Agulé, guwaen i Hésus diyà sa salu di, “Pepenuu
yu kagda. Seumpung yu tiglima-limaway pulù.”
15 Hê, inunutan da sa kagi di owoy pinepenuu da sa langun etaw.
16 Agulé, kinuwa i Hésus sa lima getibulu epan owoy sa duwa sedà.
Eglengag diyà langit owoy egsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà
siedò kaenen igbegay i Nemula. Agulé, kinebéngkebéng di owoy igbegay
di diyà sa salu di anì tukiden da megay sa melaweng etaw. 17 Hê, langun
da nekekaen owoy nebesug da. Agulé, tinipoh sa salu di sa samà da
egkaen sepulù owoy duwa pa gesolok.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Matéyo 16:13-21; Malkos 8:27-31)

18 Na sebaen agdaw, egpeiges egsimbà Hésus i, owoy dahiya ma sa
medoo salu di. Agulé, inigsaan di kagda, guwaen di, “Ngadan di etaw a
gaa, aken i, guwaen sa medoo etaw?”
19 Guwaen da migsagbì, “Duen etaw guwaen da dò si Huwan Tegebautis
ka gaa, owoy duen ma etaw guwaen da dò si Iliyas ka gaa. Duen ma etaw
guwaen da dò sebaen ma tegesugkow i Nemula egoh anay mig-enaw
dema gaa kuna ya.”
20 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa kagi yu denu
kenak?”
Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula.”
21 Dodoo tigtu hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu diyà
etaw. 22 Agulé, guwaen i Hésus ma, “Medoo sa kelikutan ku mekeuma
diyà kenak, aken i Kakay Langun. Meekedan a sa medoo kaunutan ta
etaw Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis. Imatayan da ma aken, dodoo umenaw a mendaa
diyà sa ketelu di agdaw.”

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Matéyo 16:24-28; Malkos 8:34–9:1)

23 Na, guwaen i Hésus diyà sa langun etaw, “Amuk iya sa pedu sa
sebaen etaw umunut-unut diyà kenak, meekedan di sa hagdi ungayà
owoy sakemen di sa naken. Lagà metiang di ma sa bugsud kenà di
mematay, enù ka uman agdaw metigkelan di sa kelikutan di danà di
mekepangunut diyà sa igsugù ku. Owoy tigtu mekeunut-unut ma diyà
kenak. 24 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà kenak
enù ka egpekihagtay, iya polo sa etaw mematay. Dodoo sumalà dé sa
etaw umeked pekihagtay anì umunut-unut diyà kenak, iya polo sa etaw
kumelalù taman melugay. 25 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung

mekuwa etaw diyà sa medoo langun taman di diyà tanà. Apiya di pa
mekuwa di sa langun, mekesugsug doo. 26 Sumalà dé sa etaw eg-eked
egtulon denu kenak owoy endà ma egpigtuu di sa kagi ku danà di
memala, iya ma sa etaw endà meingadanan ku duu amuk pelikù a, aken
i Kakay Langun. Amuk pelikù a, unutan a sa senang ku owoy sa senang i
Emà ku owoy sa senang sa medoo egsugùsuguen di metiengaw. 27 Tuu ini
i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen duma etaw dahini ini egoh di endà pa
mematay da taman endà hauwen da duu sa kedatù i Nemula mekeuma."

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Matéyo 17:1-8; Malkos 9:2-8)

28 Na, egoh di sakapadian kéen kedu iya wé inikagi i Hésus, inuwit di
Pidelu i owoy si Huwan owoy si Santiyago egtekedeg diyà sa getan anì
sumimbà. 29 Agulé, egoh i Hésus telibubu egsimbà, nepelumanan sa palas
di owoy tigtu migkebulà sa ginis di mekesilang. 30-31 Hê, egpehaa dahiya
sa duwa maama egsenang, si Mosis owoy si Iliyas.[l] Egseolomoy da Hésus
i denu sa kepatay di dutu Hélusalém dò, enù ka medapag dé petuuwen di
iya wé.
32 Na, egtudug Pidelu i owoy sa duwa duma di, dodoo egoh da mig-
enaw, hinaa da sa senang i Hésus owoy sa duwa maama nesedapag da
egtigdeg. 33 Agulé, egoh sa duwa maama buyu da dé sumalid, eg-ikagi
Pidelu i, guwaen di, "O Mistelu, mepion ma doo enù ka dahini ké. Mael
ké lawì, telu, sebaen niko, sebaen si Mosis, sebaen si Iliyas."
Dodoo eg-amu Pidelu i eg-ikagi, enù ka endà netiigan di duu sa
penemdem di. 34 Hê, egoh di pelà eg-ikagi, tinenaan da gaeb owoy
egkelenawan da egoh da nekedalem diyà sa gaeb. 35 Agulé, duen sa eg-
ikagi kedu dalem sa gaeb, guwaen di, "Ini sa anak ku ginelal ku datù.
Dinegdineg yu diyà kenagdi."
36 Agulé, egoh di mig-ikagi iya wé, si Hésus daen sa hinaa da dahiya.
Na, sa langun hinaa da dahiya, endà tinulon da duu mapes.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Matéyo 17:14-21; Malkos 9:14-29)

37 Na, egoh di sumimag, miglungel da kedu diyà sa getan, owoy medoo
temù sa etaw migtelabuk si Hésus. 38 Hê, duen sebaen maama diyà
kenagda eg-umow, guwaen di, "O Mistelu, egpehiduhidu a diyà keniko
denu siini bugtung anak ku maama. 39 Enù ka uman sumabà sa busaw,
mepetow lumengat owoy takà egtiglongen sa lawa di owoy mohok ma
sa ebà di. Legenen di ma temù taman endà tumoluh sa lawa di owoy

---

[l] **9:30-31** Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

buyu endà lengaan di duu. 40 Migpegeni a diyà sa medoo pasek ko anì
pelaunen da sa busaw, dodoo endà egkegaga da duu."
41 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Ay, kiyu i medoo etaw ini
egoh di, ngahàngahà yu temù owoy tigtu yu endà egsalig diyà kenak.
Egkesemek a dé eg-ugpà diyà keniyu owoy buyu a dé egtalawen danà sa
endà kepigtuu yu. Na, uwit ko dini sa anak ko."
42 Agulé, egoh sa batà eg-angay diyà si Hésus, igdagsà sa busaw owoy
egpetiglongenen di. Dodoo hinawidan i Hésus sa busaw. Hê, nelikuan dé
sa batà. Agulé, pinelikù di diyà sa emà di. 43 Na, tigtu da negaip langun
danà sa dakel egkegaga i Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Matéyo 17:22-23; Malkos 9:30-32)

Na, egoh da pelawà negaip sa langun binaelan i Hésus, eg-ikagi Hésus
i diyà sa medoo salu di, guwaen di, 44 "Pegunggungi yu ini i kagi ku diyà
sa telinga yu, enù ka buyu a dé mekebegay diyà sa medoo liyu etaw, aken
i Kakay Langun."
45 Dodoo endà netiigan da duu sa selepangan iya wé inikagi di, enù ka
nelidung diyà kenagda anì endà meketiig da. Dodoo egkelenawan da ma
eg-igsà diyà kenagdi.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kehaa I Nemula
(Matéyo 18:1-5; Malkos 9:33-37)

46 Na, egsesigbolowoy sa medoo salu di denu sa tayu dakel etaw diyà
kenagda. 47 Dodoo egoh i Hésus neketiig sa pedu da, kinuwa di sa batà
owoy pinedapag di diyà kenagdi. 48 Agulé guwaen di, "Sumalà dé sa etaw
miadat siini batà danà di etaw ku, meadatan di ma aken; owoy sumalà dé
sa etaw miadat kenak, meadatan di ma sa migpeangay kenak diyà tanà.
Huenan di, iya sa dakel etaw diyà sa kehaa i Nemula sa tigtu tukééy etaw
diyà sa kehaa yu."

Igtulù I Hésus Iya Sa Duma Da Sa Tegetabang
(Malkos 9:38-40)

49 Agulé, guwaen i Huwan egsagbì, "O Datù, hinaa ké sa sebaen maama
egpelesut busaw danà sa ngadan ko. Hinawidan ké enù ka endà eg-unut-
unut di diyà kenita."
50 Dodoo guwaen i Hésus, "Yoko eghawid duu, enù ka sumalà dé sa
etaw endà egkuntelà di keniyu, iya polo sa etaw tumabang keniyu."

Ini Sa Egoh Di Inekedan Sa Medoo Etaw Samaliya Hésus I

51 Na, nelugaylugay pa kedu iya egoh di buyu meuma sa pasad i Hésus
mebatun, pineeles di sa pedu di mangay dutu Hélusalém dò. 52 Pinehuna

di ma sa medoo egsugùsuguen di anì lagbeten da sa kenà di tumudug.
Agulé, migtebow da diyà sa menuwa diyà uwang Samaliya. 53 Dodoo
eg-ekedan sa medoo etaw eg-ugpà dahiya Hésus i gumemow diyà sa
menuwa da enù ka netiigan da kagdi sa etaw Hudiyu mangay sumimbà
Hélusalém dò. 54 Agulé, egoh sa salu di si Santiyago owoy si Huwan
neketiig sa keeked da, guwaen da, "O Datù, mepion pa amuk suguen ké
sa apuy kedu diyà langit anì imeten di kagda?"
55 Dodoo eg-isalu Hésus i owoy hinawidan di kagda. 56 Agulé, mig-
angay da diyà sa sebaen ma menuwa.

Ini Sa Igtulù I Hésus Diyà Sa Etaw Ungayà Da Eg-unut Diyà Kenagdi
(Matéyo 8:18-22)

57 Na, egoh da eg-ipanaw diyà sa kalasada, duen sa maama eg-ikagi
diyà si Hésus, guwaen di, "Sumalà dé sa angayan ko, umunut-unut a
keniko."
58 Dodoo guwaen i Hésus, "Taa ko, hih. Amuk lekipes, duen salag di
diyà lungag kayu. Amuk manuk awang, duen ma salag di diyà pulu kayu.
Dodoo melikutan ka umunut-unut diyà kenak, aken i Kakay Langun, enù
ka endà duen sa tigtu kenà ku mugpà."
59 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa sebaen ma maama dahiya, "Unut-unut
ka diyà kenak."
Dodoo migsagbì, guwaen di, "O Datù, muna a pelawà mangay
lumebeng sa emà ku."
60 Dodoo guwaen i Hésus, "Mepion polo amuk sa etaw endà duen lalù
da sa lumebeng sa duma da nematay. Dodoo kuna, angay ka tulù denu sa
kedatù i Nemula."
61 Agulé, guwaen sa sebaen ma maama, "O Datù, umunut-unut a diyà
keniko, dodoo muna a pelawà mangay umebal diyà sa medoo duma ku
diatas."
62 Guwaen i Hésus, "Yaka eg-iling duu sa maama egdadu takà
eglangalanga, enù ka endà mepion sa danà di egdadu. Diya ma sa etaw
neduwa sa pedu di eg-unut diyà kenak, endà duen sa ulan di diyà sa
kedatù i Nemula."

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Pitu Pulù Owoy Duwa Maama

10 1 Na, hinemilì i Hésus sa pitu pulù owoy duwa pasek di. Tinigduwa-
duwa di kagda egpeipanaw peangay diyà sa langun menuwa buyu
tebowon di. 2 Agulé guwaen di diyà kenagda, "Lagà palay melegà sa medoo
etaw endà pa egpigtuu owoy nebaluy temù sa palay, dodoo endà medoo sa
etaw egketu. Huenan di, simbà yu diyà sa épê di si Nemula, anì umowen di pa
sa medoo etaw kumetu sa palay di. 3 Na, ipanaw yu dé. Hahaa yu, hih. Mipedu
yu kiyu i, lagà yu anak kebilibili; dodoo peangayen ku kiyu diyà sa medoo

etaw lenglengen, lagà da sa mebalaw tinggalung. 4 Ulan sa keuwit yu sa taguan
pilak ataw ka puyut ataw ka duma talumpà yu. Yoko egsetawit duu sa etaw
diyà dalan anì endà meéngén yu. 5 Sumalà dé sa dalesan gemowon yu miadat
keniyu, huna yu ikagi diyà sa etaw di, guwaen yu, 'Kumelanih sa keugpà yu
diyà siini dalesan danà i Nemula.' 6 Na, amuk mepion pedu sa etaw eg-ugpà
dahiya, mebegayan da doo sa melanih keugpà danà sa inikagi yu. Dodoo amuk
endà, mekepelikù dema diyà keniyu sa inikagi yu. 7 Ugpà yu daa diyà siedò
dalesan kenà yu anay miggemow. Yoko eghalìhalì ya. Kaen yu owoy inem yu sa
igmengana da keniyu. Mepion amuk gastuwan da kiyu, enù ka lagà sukay yu
kiyu i medoo tegegalebek. 8 Sumalà dé sa menuwa tebowon yu miadat keniyu,
kaen yu sa imengana da keniyu. 9 Bulung yu sa medoo eglinadu anì melikuan
da, owoy guwaen yu, 'Nekeuma dé diyà keniyu sa kedatù i Nemula.'
10 "Dodoo sumalà dé sa menuwa tebowon yu umeked keniyu, ukit yu diyà
sa medoo kalasada di owoy guwaen yu, 11 'Apiya siini kepung menuwa yu
egdeket diyà sa lisen ké, egkedanan ké enù ka endà mipedu yu. Dodoo taa yu,
nekeuma dé hedem diyà keniyu sa kedatù i Nemula, dodoo eg-ekedan yu polo.'
12 Taa yu, hih, sa inikagi ku. Apiya di pa pigtamayan i Nemula pa uman sa etaw
tegeSodoma danà sa tigtu medaet binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo sa
kepigtamay di mekeuma diyà sa menuwa eg-eked keniyu."

Ini Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Sa Menuwa Endà Egpigtuu
(Matéyo 11:20-24)

13 Agulé guwaen i Hésus, "O medoo etaw tegeKolasin owoy etaw
tegeBétsaida, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu,
enù ka endà eg-ekedan yu duu sa salà yu apiya di pa dakel sa panduan igpehaa
i Nemula diyà keniyu. Dodoo sa etaw tegeTilo owoy etaw tegeSidon, amuk
egpekehaa da hedem sa medoo panduan iling sa eghauwen yu, meekedan da
doo sa salà da owoy tandaan da ma doo sa keeked da danà da migginis sakù
owoy binuhbuhan da ma abuh sa ulu da. 14 Apiya di pa pigtamayan i Nemula
pa uman sa etaw Tilo owoy Sidon, uman pa dakel doo sa kepigtamay di
mekeuma diyà keniyu. 15 O medoo etaw tegeKapelenaum, apiya di pa ungayà
yu pedakelen yu kiyu taman langit dò, petukééyen i Nemula doo kiyu anì
mekesugsug yu diyà bayà."
16 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa etaw hinemilì di, "Amuk egdinegdineg
sa etaw keniyu, lagà aken ma sa egdinegdinegen di; owoy amuk eg-eked
sa etaw keniyu, lagà aken ma sa eg-ekedan di, owoy amuk eg-eked sa
etaw kenak, lagà eg-ekedan di ma sa migpeangay kenak."

Ini Sa Egoh Sa Pitu Pulù Owoy Duwa Sinugù Di Migpelikù

17 Na, melugaylugay egpelikù dema sa medoo sinugù i Hésus. Neanggan
sa pedu da owoy guwaen da, "O Datù, apiya sa medoo busaw, eg-unutan
da doo sa sugù ké danà sa ngadan ko."

18 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Hinaa ku sa egoh i Satanas
tinabanan nenabù kedu langit dò lagà silà. 19 Taa yu, hih. Binegayan ku
kiyu egkegaga anì utuhan yu sa uled owoy sa menipit owoy tumaban yu
ma diyà sa langun kebagel i Satanas sa kuntelà ta. Dodoo endà duen sa
mekepesakit keniyu. 20 Yoko egkeanggan duu sa egkegaga yu diyà medoo
busaw, dodoo keanggani yu polo enù ka nekesulat sa ngadan yu diyà sa
libelu i Nemula dutu langit dò.”

Ini Sa Egoh I Hésus Tigtu Neanggan
(Matéyo 11:25-27; 13:16-17)

21 Na, tigtu neanggan Hésus i danà sa Metiengaw Suguy i Nemula,
huenan di egsimbà, guwaen di, “O Emà, kuna sa Datù diyà langit owoy
diyà tanà. Egpesalamat a diyà keniko enù ka igpehaa ko sa penemdem ko
diyà sa medoo etaw épê tukééy penemdem lagà batà, dodoo linidung ko
diyà sa medoo etaw épê dakel penemdem. O Emà, enget ma doo iya wé
egbaelan ko enù ka iya sa egkepionon pedu ko.”
22 Agulé guwaen i Hésus, “Aken sa sinaligan i Emà sa langun
penemdem. Endà duen etaw egpeketiig kenak liyu daa si Emà. Endà ma
duen etaw egpeketiig si Emà liyu daa aken i Anak di owoy sa medoo
etaw tuluen ku denu kenagdi.”
23 Agulé, eg-isaluwan i Hésus sa medoo salu di anì endà mekedineg
sa liyu etaw, owoy guwaen di diyà kenagda, “Neanggan yu danà
sa eghauwen yu diyà kenak ini egoh di. 24 Taa yu, hih. Sa medoo
tegesugkow i Nemula owoy sa medoo datù egoh anay, ungayà da humaa
hedem sa eghauwen yu, dodoo endà dé nekehaa da. Ungayà da ma
dumineg hedem sa egdinegen yu, dodoo endà dé nekedineg da.”

Ini Sa Balatan Egoh Sa Maama Samaliya
Migtabang Sa Maama Liniputan

25 Na, duen sa maama tegetulù uledin igsugkow i Mosis egtigdeg owoy
egtepengan di Hésus i, guwaen di, “O Mistelu, ngadan sa baelan ku anì
mekesakem a sa lalù endà meelut di?”
26 Guwaen i Hésus, “Ngadan sa nebasa ko sa igsugù i Nemula igsulat
diyà sa libelu?”
27 Egsagbì sa maama, guwaen di, “Ini sa igsugù i Nemula, guwaen di,
‘Pusungi ko si Nemula sa Datù ko. Peunuti ko diyà kenagdi sa langun
pedu ko owoy sa langun penemdem ko owoy sa langun egkegaga ko.
Hiduwi ko ma sa duma ko éhê mendaa sa kehidu ko keniko.’[m] ”
28 Agulé guwaen i Hésus, “Nesugat sa sagbì ko. Pangunuti ko dé anì
kumelalù ka.”

---

[m] **10:27** Basa ko Dutilonomiyu 6:5; owoy Lébitiko 19:18

29 Dodoo iya sa ungayà sa maama metandaan di metiengaw sa egbaelan
di, huenan di, eg-igsà dema, guwaen di, “Ngadan di etaw sa duma ku
mehiduwan ku?”
30 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Upama, duen sa maama Hudiyu eg-angay
menuwa Héliko dò kedu diyà Hélusalém. Egoh di eg-ipanaw, ginebek sa
medoo tegelampas egsuntuk kagdi owoy sinebalbal da. Linampas da ma
sa ginis di owoy sa langun taman di. Hê, sinalidan da dé sa maama buyu
nematay. 31 Agulé, nekeukit dahiya diyà sa kalasada sa maama Hudiyu
tegesimbà. Egoh di eghaa, eg-iwod eg-ukit diyà sa kilidan kalasada. 32 Agulé,
nekeukit ma dahiya sa maama Hudiyu sa sebaen tugod i Lebi. Egoh di eghaa,
eg-iwod ma eg-ukit diyà sa kilidan kalasada. 33 Agulé, duen ma sa maama
tegeSamaliya sa beken etaw Hudiyu eg-ukit dahiya. Egoh di eg-ipanaw,
nekeuma diyà sa kenà sa maama liniputan. Egoh di eghaa, eghiduwan di
temù. 34 Agulé, mig-angay diyà kenagdi owoy binulung di wain owoy lana sa
medoo palì di owoy pinolot di ma. Sinapuwat di diyà sa kudà di, owoy inuwit
di dutu siedò dalesan atung tudugan etaw egtalàtalà owoy inipat di dahiya.
35 Egoh di sumimag, binegayan di pilak sa tegeunung dalesan, guwaen di,
‘Ipat ko owoy sumalà dé sa samà utang di danà sa keipat ko kenagdi, bayadan
ku pa amuk pelikù a.’ ” 36 Agulé guwaen i Hésus, “Na, diyà siini balatan ku,
ngadan tayu di etaw diyà siini telu maama sa tuu duma sa maama liniputan
tegelampas?”
37 Egsagbì sa tegetulù, guwaen di, “Iya sa tuu duma di sa egtabang kenagdi.”
Guwaen i Hésus, “Na, ilingi ko ma iya wé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Dalesan I Maleta Owoy Si Maliya

38 Na, egoh i Hésus owoy sa salu di mig-ipanaw, egtebow da diyà
sebaen menuwa. Duen sa bayi dahiya, si Maleta, egpegemowen di Hésus
i diyà sa dalesan di. 39 Duen ma sa hadi di bayi, si Maliya. Egpenuu
medapag diyà sa lisen i Datù Hésus enù ka egdinegdinegen di sa ketulù
di. 40 Dodoo egkelakà sa pedu i Maleta danà di egmengana kenagda.
Agulé, eg-angay diyà si Hésus owoy guwaen di, “O Datù, maen di ya
endà medaet sa pedu ko danà sa hadi ku egsalig diyà kenak sa langun
kemengana? Amuk eghiduwan ko aken, sugù ko anì tumabang.”
41 Dodoo egsagbì Datù i, guwaen di, “O Maleta, taa ko, hih. Medoo sa bogo
ko danà sa medoo egbaelan ko. 42 Dodoo sebaen daa sa mebaelan yu mepion.
Hinemilì i Maliya sa mepion egbaelan owoy endà mekedan iya wé hinemilì di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Kesimbà
(Matéyo 6:9-13; 7:7-11)

11 1 Na, sebaen agdaw egsimbà Hésus i diyà sa kenà da eg-ugpà.
Agulé, eg-ikagi sa sebaen salu di, guwaen di, “O Datù, tului ko
kami sa ukit kesimbà iling sa ketulù i Huwan sa medoo pasek di.”

2 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk sumimbà yu, guwaen yu,
‘O Emà, ungayà ké oloen ka etaw.
Ungayà ké ma pedatù ka diyà sa langun etaw diyà siini sinukub
langit.
3 Begayi ko kami sa kaenen ké uman agdaw.
4 Peuloyi ko sa medoo salà ké,
enù ka hediya ma kami ipeuloy ké ma sa salà sa medoo duma ké.
Tuliki ko ma kami anì endà mekeukit ké diyà sa kenà ké tepengan
anì endà ma mekebael ké salà.’ ”
5 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Upama, teliwadà sigep
eg-angay ka diyà sa dalesan sa duma ko, owoy guwaen ko, ‘O Akay,
pesagbayi ko hih sa kaenen diyà kenak, 6 enù ka migtebow dé sa loyuk
ku kedu mediyù dò, owoy endà duen sa igmengana ku.’ 7 Agulé, sumagbì
sa duma ko kedu diatas, guwaen di, ‘Yaka egbogo kenak. Nepintuan
sa dalesan ku owoy eg-idegà ké medoo anak ku. Endà mekeenaw a
owoy endà ma mebegayan ku kuna.’ 8 Na, taa yu, hih. Apiya di pa endà
egpangunut siedò maama diyà sa egpegeniyen ko danà sa kehidu di
keniko, mekepangunut doo danà sa kepeges ko. Umenaw owoy ibegay
di sa sumalà dé sa kulang ko. 9 Hediya ma sa kesimbà yu. Amuk meudes
yu sumimbà, mekekuwa yu doo sa egpegeniyen yu diyà si Nemula; owoy
amuk lumagbet yu, mehaa yu doo sa lagbeten yu, owoy amuk umumow
yu, mekegemow yu. 10 Enù ka sumalà dé sa etaw meudes megeni, iya
sa etaw mekekuwa; owoy sumalà dé sa etaw meudes lumagbet, iya sa
etaw mekehaa; owoy sumalà dé sa etaw meudes umumow, iya sa etaw
mekegemow.
11 “Upama, duen sebaen maama diyà keniyu. Amuk egpegeni uton sa
anak di, endà mebaluy di begayan di uled. 12 Amuk egpegeni anak manuk
sa anak di, endà mebaluy di begayan di menipit. 13 Apiya di pa endà
metiengaw yu kiyu i, netiigan yu doo sa mepion ibegay yu diyà sa anak
yu. Labi pa endà mepion sa ibegay sa Emà ta diyà langit, enù ka ibegay di
doo sa Metiengaw Suguy di diyà sa etaw egpegeni.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Busaw
(Matéyo 12:22-30; Malkos 3:20-27)

14 Na, pinelaun i Hésus sa busaw diyà sa maama nebuneg danà sa
busaw miglahuk. Hê, egoh di miglesut, nekeikagi dé sa maama, huenan
di negaip sa medoo etaw dahiya. 15 Dodoo guwaen sa medoo liyu etaw,
“Egpekegaga egpelesut busaw danà sa tunung i Bilsibul, sa datù busaw.”
16 Duen ma liyu etaw eg-igsà panduan diyà si Hésus, enù ka tepengan da
amuk tuu kagdi sa kedu si Nemula. 17 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem
da, huenan di guwaen di diyà kenagda, “Upama, sumalà dé sa medoo etaw eg-
unut diyà sa datù, amuk sekuntelaay da, endà melugay di mekedan sa kedatù

sa kaunutan da. Diya ma amuk sekuntelaay sa segemalay, endà ma melugay
di mekedan sa menuwa da. 18 Na, guwaen yu pelesuten ku sa busaw danà sa
tunung i Satanas. Dodoo amuk egkuntelaen i Satanas sa medoo busaw etaw
di, endà melugay di mekedan sa kedatù di. 19 Amuk tuu sa kagi yu egpelesut
a busaw danà sa tunung ibegay i Bilsibul diyà kenak, ngadan keduwan di ya
atu sa tunung sa duma yu egpelesut busaw? Netiigan ta butbut iya wé inikagi
yu danà sa binaelan sa medoo duma yu, enù ka netiigan da kedu si Nemula sa
egkegaga da owoy sa naken ma egkegaga. 20 Na, amuk egpelesut a busaw danà
sa tunung i Nemula, tuu ma doo migtebow dé sa kedatù i Nemula diyà keniyu."
21 Agulé, igpegulepeng i Hésus Satanas i diyà sa maama egtulik,
guwaen di, "Upama, duen sa maama mebagel egtulik sa dalesan di
owoy medoo sa kinemkem di, huenan di endà duen sa mekekuwa sa
langun taman di. 22 Dodoo amuk egtebow sa maama uman pa mebagel,
eggebeken di sa maama egtulik owoy eg-atuwan di owoy egkedanan di
sa langun kinemkem di kenà di egsalig. Agulé eglampasen di sa langun
taman di owoy itukidtukid di ibegay diyà sa medoo duma di."
23 Agulé guwaen i Hésus, "Sumalà dé sa etaw endà eg-unut di diyà
kenak, iya sa etaw egkuntelà kenak. Owoy sumalà dé sa etaw endà
egtabang di kenak egtipoh etaw, iya sa etaw tegehemaga."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Busaw
(Matéyo 12:43-45)

24 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk miglesut sa busaw kedu diyà sa etaw,
egtimbultimbul eglagbet sa kenà di eg-ugpà diyà sa melabel tanà mediyù
dalesan. Amuk endà eghauwen di duu sa kenà di eg-ugpà, guwaen di,
'Pelikù a diyà sa tapay dalesan ku kenà ku miglegkang.' 25 Agulé, egoh
di egtebow, hinaa di sa dalesan di pinegenoson owoy tinipoh sa langun
taman di, dodoo endà duen etaw di. 26 Agulé, eg-angayen di sa pitu duma
di busaw uman pa medaet diyà kenagdi. Egpelikù da dema eglahuk
langun owoy eg-ugpà da dahiya. Hê, ini egoh di egtemù sa kelikutan siini
etaw linahuk da. Adi-adi pa sa egoh di anay linahuk."
27 Na, egoh i Hésus egtulù diyà sa medoo etaw, duen sa bayi duma da
egpetaled eg-ikagi, guwaen di, "Neanggan sa bayi mig-anak keniko owoy
migpesusu keniko."
28 Dodoo guwaen i Hésus, "Iya polo sa meanggan sa medoo etaw
egdinegdineg sa kagi i Nemula owoy egpangunut da ma."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Meiyap Humaa Panduan
(Matéyo 12:38-42)

29 Agulé, egkedoo sa etaw egkesetipon diyà si Hésus. Guwaen di,
"Medeumà siini medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di, enù ka endà

migtuu da gaa amuk endà hauwen da duu sa dakel panduan. Eg-igsaen
da sa panduan, dodoo endà duen panduan ibegay i Nemula liyu daa sa
panduan diyà si Honas egoh anay. 30 Inamah sa dakel sedà Honas i taman
telu agdaw, huenan di netiigan sa medoo etaw tegeNiniba kagdi sa sinugù
i Nemula egoh anay. Hediya ma aken i Kakay Langun, duen sa mebaelan
ku kani anì metiigan sa medoo etaw ini egoh di aken sa sinugù i Nemula.
31 "Na, amuk meuma sa agdaw i Nemula migtamay sa medoo etaw
endà egpigtuu, tumigdeg sa dakel booy kedu sa mediyù tanà Siba, owoy
sigbolowen di kiyu enù ka endà egpigtuu yu. 32 Apiya di pa mediyù
temù sa keduwan di, mig-angay doo egdinegdineg sa uledin i Nemula
diyà si Datù Salomon egoh anay. Taa yu, hih. Apiya di pa uman pa dakel
egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Salomon, tapay doo endà
egpigtuu yu. Diya ma, amuk meuma siedò agdaw i Nemula, tumigdeg
sa medoo etaw tegeNiniba owoy sigbolowen da kiyu enù ka inekedan da
sa salà da egoh da migdineg sa ketegudon i Honas. Apiya di pa uman pa
dakel egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Honas, tapay doo
endà egpigtuu yu."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Keilag Mata
(Matéyo 5:15; 6:22-23)

33 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk duen etaw egtemtem palitaan, endà
itagù di duu diyà sa sedep dalesan owoy endà ma pelagkeban di duu
solok. Dodoo mehagtaw polo sa kenà di egtenà anì hauwen sa langun
etaw eggemow sa legdaw di. 34 Lagà palitaan diyà lawa yu sa mata
yu enù ka iya sa iilag yu. Amuk mepion sa mata yu, lagà milegdaw sa
langun lawa yu. Dodoo amuk medaetan sa mata yu, deleman sa lawa
yu. 35 Hediya ma, hahaa yu anì endà medaet sa pedu yu, apiya di pa
guwaen yu dò mepion sa pedu yu. 36 Dodoo amuk sebaen daa sa pedu yu
diyà si Nemula, tigtu yu milegdaw. Apiya tukééy daa, endà duen delem
diyà keniyu, enù ka lagà yu sa dalesan milegdaw danà sa palitaan di
mehagtaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Medoo Salà Sa Palasiyu
(Matéyo 23:1-36; Malkos 12:38-40)

37 Agulé, egoh i Hésus egtulù, duen sa maama Palasiyu angayen di
Hésus i pekaen dutu kenà di dò. Agulé, eggemow owoy egpenuu egkaen.
38 Dodoo negaip sa Palasiyu diyà si Hésus, enù ka endà dé egpegusê di
egkaen nekeiling sa adat Palasiyu. 39 Agulé guwaen i Datù diyà kenagdi,
"Taa yu. Kiyu i medoo Palasiyu, lagà yu sa etaw eglingu sa medoo iyug
tabù owoy batik, dodoo lueden doo sa dalem di. Hediya ma, eg-udes yu
egpegusê sa lawa yu daa, dodoo lenglengen sa pedu yu owoy big-imawen
yu. 40 Endà mipedu yu kiyu i. Amuk binaelan i Nemula sa lawa yu owoy

sa lungag yu ma, maen di ya endà egketiigan yu duu kagdi sa eghaa
sa pedu yu ma? 41 Huenan di, pepion yu sa pedu yu anì mehaa etaw sa
kehidu yu kenagda legkang diyà sa pedu yu, enù ka amuk mepion sa
pedu yu endà mehaa di etaw, mepion ma doo sa egbaelan yu.
42 "O medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu, enù ka apiya di pa egtaladan yu si Nemula sa
medoo tukééy hinemula yu ipinanam kaenen, medaet doo sa adat yu
diyà sa medoo duma yu owoy endà ma mehidu yu si Nemula. Nesugat sa
egbaelan yu egtalad, dodoo eg-amu yu enù ka endà egpeunuten yu duu
dahiya sa mepion adat yu owoy sa kehidu yu.
43 "O medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu enù ka egpeolòolò yu. Amuk mangay yu simbaan
dò, ungayà yu menuu diyà sa bangkù ginelal, owoy egkeiyap yu ma
amuk saluan sa medoo etaw kiyu diyà sa padian. 44 Hahaa yu. Dakel sa
kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka medaet sa adat yu
mekedeket diyà sa medoo etaw. Lagà yu sa kenà lebeng endà duen tandà
di ig-alang sa ukitan etaw."
45 Agulé, migsagbì sa sebaen tegetulù uledin igsugkow i Mosis, guwaen
di, "O Mistelu, egpeumàumaan ko ma kami danà iya wé eg-ikagiyen ko."
46 Agulé guwaen i Hésus, "O medoo tegetulù uledin, hahaa yu. Dakel
ma sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka egpebegatan
yu sa medoo etaw danà sa medoo uledin yu melikut, dodoo kiyu, lagà
endà egtabangan yu duu kagda egtiang sa mebegat. 47 Hahaa yu. Dakel
sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka eg-upionen yu sa
kenà lebeng sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, dodoo kagda sa
inimatayan sa medoo tupù yu. 48 Lagà egpetuuwen yu sa kepatay da danà
yu eg-upion sa lebeng da. Sa medoo tupù yu sa mig-imatay kenagda egoh
anay, owoy kiyu sa eg-upion sa lebeng da. 49 Iya maen di ya mig-ikagi
Nemula i danà sa melabel pagitung di, guwaen di,

'Peangayen ku diyà kenagda sa medoo tegesugkow ku owoy medoo
salu ku.
Dodoo duen duma etaw diyà kenagda pelihayen da polo owoy
imatayan da ma.'

50 Na, mepigtamayan sa medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di danà
sa tupù yu mig-imatay sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay edung
egoh tanà binaelan taman ini egoh di, 51 kedu sa egoh i Abel inimatayan
egoh anay taman sa egoh i Sakaliyas inimatayan medapag diyà sa kenà
da mig-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula egoh anay. Dodoo,
langun sa tegesugkow inimatayan sa tupù yu, iya sa salà babaen yu kiyu
i etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di. 52 O medoo tegetulù uledin, hahaa
yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka lagà
iglidung yu sa kagi i Nemula diyà baul owoy kinedanan yu ma sa gunsì

di. Endà duen pedu yu migtuu sa kagi di owoy eg-alangen yu ma sa
medoo etaw egkelukuy egpigtuu.”
53 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw kedu dahiya, egpegesen sa medoo
Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin kagdi i enù ka ungayà da
pedoowen di sa kagi di egsagbì kenagda. 54 Egpelaeban da sa kagi di enù
ka eglagbeten da sa kenà di mesalà anì metulon da.

Ini Sa Igtulù I Hésus Anì Egtulik Sa Medoo Etaw Di
(Matéyo 10:26-31)

12 1 Na, egoh i Hésus egtulù, ngibu-ngibuwan sa etaw egkesetipon
diyà kenagdi taman egkesepisok da owoy egkeseutuh da. Agulé,
muna eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Tulik yu anì
mekeiwod yu sa ipelenuk epan sa etaw Palasiyu, enù ka guwaen da dò
endà duen salà da. 2 Dodoo sa langun linimunan, meawangan doo; owoy
sa langun linidung, mehaa doo. 3 Huenan di, sumalà dé sa inikagi ko
diyà delem, medineg doo diyà legdaw. Sumalà dé sa binadàbadà ko diyà
tukééy bilik pinintuan, peegal-egal doo diyà duwangen.
4 “O medoo loyuk ku, taa yu, hih. Yoko egkelimedangan duu sa etaw
mekepatay keniyu diyà tanà, enù ka sa lawa yu daa sa ketamanan sa
egkegaga da. 5 Dodoo kelimedangi yu polo Nemula i, enù ka mekepatay
owoy megaga di ma humemaga sa suguy etaw diyà sa lanaw apuy endà
mepadeng. Huenan di, kagdi polo sa kelimedangi yu.
6 “Dodoo dakel doo sa kehidu i Nemula keniyu. Upama, apiya di pa
tukééy sa lagà sa lima maya amuk dagangen, endà doo melipengan i
Nemula duu, apiya sebaen daa. 7 Labi pa endà metulengan i Nemula
kiyu. Apiya sa balut ulu yu, netiigan di doo sa kedoo di, huenan di yoko
egkelenawan na enù ka uman pa dakel sa lagà yu diyà sa medoo tukééy
manuk.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulon Ta Sa Kepigtuu Ta
(Matéyo 10:19-20,32-33; 12:32)

8 “Na,” guwaen i Hésus, “eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Sa etaw
egtulon diyà duma di sa kedatù di kenak, aken i Kakay Langun, iya ma sa
tulonen ku diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula anì metiigan da kagdi
sa etaw ku. 9 Dodoo sa etaw egpalaw kenak diyà sa medoo duma di, iya
ma sa etaw endà tulonen ku duu diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
10 “Na, amuk egsumbung sa etaw sa Kakay Langun, mekepeuloy pa sa
salà di. Dodoo amuk egsumbung sa etaw sa Metiengaw Suguy i Nemula,
endà mekepeuloy sa salà di.”
11 Guwaen i Hésus, “Amuk meagak yu diyà sa medoo simbaan Hudiyu
owoy diyà sa medoo kaunutan da anì tipuwen da kiyu, yoko egkebukul
la egpenemdem sa kesagbì yu kenagda ataw ka sa ikagiyen yu, 12 enù ka

amuk meuma sa egoh yu sumagbì, metiigan yu doo sa kesagbì yu nesugat
danà yu netulù sa Metiengaw Suguy i Nemula.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Maama Kawasà

13 Na, duen sa etaw diyà sa medoo nesetipon dahiya. Guwaen di diyà si
Hésus, “O Mistelu, tulù ko sa kakay ku maama anì baeden di diyà kenak
sa lalawan ké diyà sa emà ké.”
14 Dodoo guwaen i Hésus, “O Akay, beken aken sa datù yu diyà sa
lalawan yu.” 15 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw, “Hahaa yu
sa pedu yu anì endà egkeilayaman yu duu sa langun taman diyà tanà.
Apiya subela sa langun taman sa etaw, beken iya sa linegkangan sa lalù
di.” 16 Agulé tinulonon di kagda balatan, guwaen di, “Duen sa maama
kawasà, owoy tigtu nebaluy sa hinemulaan di. 17 Agulé guwaen sa
penemdem di, ‘Ay, egkelikutan a enù ka endà duen taguan ku sa medoo
nekuwa ku.’ 18 Owoy guwaen di ma, ‘Iya sa baelan ku, lukaten ku sa tapay
dalesan taguan palay, owoy baelan ku sa uman pa dakel anì dumuen
taguan sa palay ku owoy sa langun taman ku.’ 19 Guwaen di ma diyà sa
pedu di, ‘Duen medoo langun taman ku endà meimet di taman melugay.
Huenan di, meked a dé eggalebek uman. Mista a polo anì mepion sa
nanam ku.’ 20 Dodoo guwaen i Nemula diyà kenagdi, ‘Endà milantek
sa penemdem ko. Igkani sigep mematay ka dé. Apiya di pa medoo sa
langun taman ko, mekebegay doo diyà sa liyu etaw.’ 21 Na, hediya ma sa
mebaelan sa kawasà etaw egtagù sa langun pedu di diyà sa pantiyali di
diyà tanà, dodoo endà kawasà di diyà sa kehaa i Nemula.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Langun Taman Da
(Matéyo 6:19-21,25-34)

22 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Iya sa pesuwan ku
eg-ikagi a diyà keniyu, pelénég yu sa pedu yu denu sa hagtay yu. Yoko
ma egkebukul la denu sa kaenen yu ataw ka sa ginis yu, 23 enù ka amuk
milagà sa igbegay i Nemula sa lalù ta owoy sa lawa ta, melemu ma sa
kebegay di sa kaenen yu owoy sa ginis yu. 24 Haa yu sa medoo uwak.
Endà eg-ohok da owoy endà ma egketu da. Endà ma duen sibay da ataw
ka dalesan taguan palay. Dodoo egpekaenen i Nemula doo kagda. Labi
pa endà ipaten di kiyu, enù ka uman pa milagà yu diyà sa medoo manuk.
25 Apiya di pa egkebukul yu egpenemdem sa kelalù yu diyà tanà, endà
doo mesumpatan yu duu apiya sakaulas daa. 26 Amuk endà megaga yu
duu siini tukééy kesumpat, endà ma duen pesuwan yu egkebukul denu
sa hagtay yu diyà tanà. 27 Haa yu sa medoo bulok. Apiya di pa endà
eggalebek da owoy endà ma eghabel da ginis, metolol da doo. Taa yu,
hih. Apiya di pa metolol sa ginis igluhub i Datù Salomon egoh anay,
uman pa metolol sa medoo bulok diyà sa ginis i Salomon. 28 Nehagtay

siini medoo bulok ini egoh di, dodoo simag, kuwaen etaw enù ka ulowen
da diyà apuy. Na, amuk mepion sa kepeginis i Nemula bulok endà
melugay di, uman pa mepion sa kepeginis di keniyu, o medoo etaw
tukééy kepigtuu. 29 Yoko egkebukul la denu sa kaenen yu ataw ka sa ginis
yu. Yoko ma egkebukul la egpenemdem sa hagtay yu 30 enù ka sa langun
balangan etaw diyà tanà beken etaw i Nemula, takà da egkebukul denu
sa hagtay da. Dodoo netiigan i Emà ta endà mehagtay yu amuk endà
duen kaenen yu owoy ginis yu. 31 Dodoo kiyu, udesi yu polo sa kedatù i
Nemula. Amuk hediya, mebegayan di ma kiyu sa hagtay yu."
32 Guwaen i Hésus, "O medoo etaw eg-ipaten ku, apiya di pa endà
medoo yu, yoko egkelenawan na enù ka egpeunuten i Emà kiyu diyà sa
kedatù di. 33 Dagang yu sa langun taman yu owoy tukidi yu begayi diyà
sa etaw pubeli. Amuk hediya, tiponen yu sa pantiyali yu diyà pitakà yu
endà meledak di dutu langit dò. Endà ma mekedan di sa pantiyali yu
owoy endà mekuwa di menakaw owoy endà ma medaetan di danà kaba.
Iya sa mepion baelan yu 34 enù ka sumalà dé sa kenà sa pantiyali yu, iya
ma sa kenà sa pedu yu."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Di

35 Agulé guwaen i Hésus, "Tulik yu sa kepelikù ku lagà yu sa etaw eg-
angat-angat egluhub dé sa ginis di owoy eg-ipat sulù anì endà mepadeng
di. 36 Huenan di, lagà yu sa egsugùsuguen eg-angat-angat sa datù da
egtebow kedu diyà pista. Tulik yu anì mesiyapat yu eg-ukà amuk dinegen
yu sa kagi di tumebow. 37-38 Amuk tumebow sa datù, ataw ka teliwadà
sigep ataw ka buyu sumimag, hauwen di sa medoo egsugùsuguen di
egtulik. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Kagda doo sa etaw di
meanggan, enù ka pepenuuwen di kagda owoy kagdi polo sa egmengana
kenagda lagà kagdi polo sa egsugùsuguen da.
39 "Taa yu, hih. Amuk netiigan sa épê sa dalesan sa ketebow sa
tegepenakaw amuk sigep, unungan di anì endà mekeludep di dalem.
40 Huenan di, tulik yu ma enù ka endà egketiigan yu sa agdaw sa Kakay
Langun tumebow."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Sinaligan Di
(Matéyo 24:45-51)

41 Agulé, guwaen i Pidelu, "O Datù, egpeligadan ko kami etaw ko, ataw
ka sa langun etaw?"
42 Guwaen i Datù, "Upama, ngadan di etaw sa sinaligan sa datù
eghemilien di? Iya sa etaw hemilien di, sa egsugùsuguen di meudes
owoy melabel penemdem. Kagdi sa kaunutan diyà sa medoo duma di
egsugùsuguen owoy kagdi sa metiig egbegay kaenen diyà kenagda.
43 Amuk tumebow sa datù, mebagian siedò kaunutan amuk mepion

sa kepangunut di sa igsugù sa datù di. 44 Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Amuk mepion sa egbaelan di, kagdi sa mesaligan sa
datù sa langun taman di. 45 Dodoo sa kaunutan endà mipedu di, iya
sa penemdem di melugay sa ketebow sa datù di. Agulé tapesen di sa
egsugùsuguen maama owoy bayi, owoy takà egpista owoy eghiluwen.
46 Hê, pelikù sa datù di diyà sa agdaw endà netulikan di duu owoy sa ulas
endà netiigan di duu. Pigtamayan di temù enù ka iya sa ketamanan sa
langun etaw endà mipedu.
47 "Na, amuk egpeketiig sa etaw sa uyot sa datù di, dodoo endà duen
pedu di egpangunut, tapesen di temù. 48 Dodoo, amuk eg-amu sa sebaen
egsugùsuguen di danà di endà neketiig sa uyot sa datù di, tapesen di ma
doo dodoo tukééy daa. Amuk dakel sa egkegaga igsalig i Nemula diyà
sa etaw, dakel ma sa galebek di eg-angat-angatan i Nemula. Owoy amuk
medoo sa isalig sa medoo liyu etaw diyà sa etaw, dakel ma sa eg-angat-
angatan da diyà kenagdi."

Ini Denu Sa Kesekuntelaay Sa Medoo Etaw Danà I Hésus Migtebow
(Matéyo 10:34-36)

49 Agulé guwaen i Hésus, "Mig-angay a dahini anì uwiten ku sa apuy
diyà tanà, enù ka medaetan sa melanih keugpà sa medoo etaw. Huenan
di ungayà ku hedem netemteman dé. 50 Dodoo, muna a pa mukit diyà sa
dakel egkelikutan ku. Egkebukul temù sa pedu ku taman endà mekeukit
a dahiya. 51 Yoko egpenemdem duu mig-angay a diyà tanà anì pelanihen
ku sa pedu sa langun etaw. Dodoo taa yu, hih, uman da polo sekuntelaay
danà ku mig-angay diyà tanà. 52 Edung ini egoh di, endà nesesebaen
sa pedu sa medoo etaw eg-ugpà diyà sebaen dalesan. Amuk lima da,
mebaluy egkesekuntelà da sa telu owoy sa duwa. 53 Egkesekuntelà sa
lukes etaw sa anak di maama owoy bayi. Hediya ma, egkesekuntelà sa
nugangan owoy sa awas di bayi."

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Etaw Endà Egpeketiig Da Gaa
(Matéyo 16:2-3; 5:25-26)

54 Agulé, eg-ikagi ma Hésus i diyà sa medoo etaw nesetipon, guwaen
di, "Amuk hauwen yu sa dakel alung denu eledan agdaw, iya sa kagi
yu, 'Mudan kani.' Hê, metuu sa kagi yu. 55 Amuk eghauwen yu ma sa
kelamag kedu kimataan, iya sa kagi yu, 'Umagdaw ini egoh di.' Hê,
metuu ma doo sa inikagi yu. 56 Ay, tegeakal yu kiyu i, enù ka apiya di pa
neketiig yu sa medoo tandà udan owoy sa medoo tandà agdaw, endà doo
netiigan yu duu sa tandà eghauwen yu ini egoh di.
57 "Negaip a diyà keniyu enù ka endà netiigan yu duu sa nesugat baelan
yu. 58 Amuk duen etaw tumipu keniko, angay ka pehiduhidu diyà kenagdi
diyà dalan anì endà uwiten di duu kuna diyà sa uwis. Iya maen di ya

enù ka amuk meuwit ka diyà sa uwis, ibegay di kuna diyà sa pulis anì
mebilanggu ka. 59 Taa ko, hih. Amuk mebilanggu ka, endà mekelaun ka
taman endà mekeimpas ka sa langun salà ko.”

Mekesugsug Sa Langun Etaw Endà Eg-ekedan Da Sa Salà Da

13 1 Na, duen etaw mig-angay da egtulon diyà si Hésus denu sa
medoo tegeGaliliya igpeimatay i Gubilenu Pilatu diyà sa Dalesan
i Nemula egoh da eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula. 2 Agulé
egsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa penemdem yu kéen, uman pa dakel sa
salà siini nematay diyà sa salà sa medoo duma da tegeGaliliya enù ka tigtu
medaet sa kinepatay da. 3 Dodoo, taa yu. Endà tuu di iya wé penemdem
yu. Diya ma kiyu i, mekesugsug yu ma doo amuk endà ekedan yu duu sa
niyu salà. 4 Haa yu ma sa sepulù owoy walu etaw nematay diyà sa menuwa
Siloyi danà sa dakel dalesan pupù nepilay. Iya sa penemdem yu kéen,
uman pa dakel sa salà siini nematay diyà sa salà sa langun tegeHélusalém.
5 Dodoo, taa yu. Endà tuu di iya wé penemdem yu. Diya ma kiyu i,
mekesugsug yu ma doo amuk endà ekedan yu duu sa niyu salà.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Kayu Endà Egbunga

6 Agulé, egpeligad Hésus i, guwaen di, “Duen sa kayu pigus hinemula
sa maama diyà sa hinemulaan di kayu. Agulé, eg-angayen di eglagbet
sa bunga di, dodoo endà duen hinaa di. 7 Huenan di, guwaen di diyà sa
egsugùsuguen di eg-ipat kayu, ‘Haa ko. Telu gepalay a eg-angay eglagbet
bunga diyà siini kayu, dodoo endà duen eghauwen ku. Pilay ko dé, enù
ka egkelapis siini tanà ku danà di endà egbunga siini kayu.’ 8 Agulé,
egsagbì sa eg-ipat kayu, guwaen di, ‘O Datù, maen dé pelawà taman
segepalay pa, enù ka kali-kaliyen ku pelawà sa tanà di owoy abunuwan
ku ma. 9 Mepion hedem amuk munga amuk segepalay pa. Dodoo amuk
endà dé munga di, iya pelawà pilayen ku diyà keniko.’ ”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Bayi Nebugkug Danà Busaw

10 Na, sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, egtulù Hésus i diyà sa
sebaen simbaan Hudiyu. 11 Duen sa bayi dahiya egkelikutan danà busaw,
enù ka sepulù owoy walu gepalay dé sa lugay di nebugkug owoy endà
egpekebaluy di egtigdeg petudà. 12 Egoh i Hésus eghaa kenagdi, inumow
di owoy guwaen di, “O Inà, nelengaan ka dé sa linadu ko.”
13 Agulé, egsabaan i Hésus. Hê, petow dé migtigdeg owoy eg-oloen
di Nemula i. 14 Dodoo egkelangget sa kaunutan eg-ipat simbaan, enù ka
migbulung Hésus i diyà sa agdaw keetud da. Agulé egsigbolow, guwaen
di diyà sa medoo etaw dahiya, “Uman sakapadian, enem agdaw sa lugay
yu egpekegalebek. Huenan di, iya polo sa medoo agdaw yu egpebulung,
beken ini egoh di enù ka agdaw keetud.”

15 Dodoo sinagbian i Hésus, guwaen di, “Tegeakal yu kiyu i. Amuk sa
agdaw keetud, eggalebek yu ma doo enù ka lengaan yu ma sa sapì yu
ataw ka sa kudà yu anì peinemen yu. 16 Haa yu siini bayi, apiya tugod i
Ablaham kagdi i, sepulù owoy walu gepalay dé sa lugay di lagà pinolot
i Satanas. Maen di ya endà mepion di amuk melengaan diyà sa agdaw
keetud?”
17 Na, danà iya wé inikagi i Hésus, egkemalaan sa langun kuntelà di,
dodoo egkeanggan sa medoo liyu etaw dahiya danà sa medoo dakel
egbaelan di egkegaipan da.

Ini Sa Duwa Balatan I Hésus Denu Sa Kedatù I Nemula
(Matéyo 13:31-33; Malkos 4:30-32)

18 Agulé, eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, “Enù di ya, ngadan sa
pegulepengan ku sa kedatù i Nemula anì metiigan yu? 19 Sa kedatù di
lagà segebelahan dalem mustad hinemula sa maama diyà sa hemulaan
di. Apiya tukééy temù, egoh di egtubù, egtepengen di sa kehagtaw kayu
owoy mekebaluy sumalag sa medoo manuk diyà sa panga di.”
20 Guwaen i Hésus ma, “Ngadan sa pegulepengan ku sa kedatù i
Nemula? 21 Lagà sa yis ipelenuk epan sa kedatù di. Apiya di pa tigtu
tukééy sa ig-amut sa bayi diyà sa medoo temù tapung[n] amuk egbael epan,
endà melugay di eglenuk langun.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keukit Diyà Sa Tukééy Selat
(Matéyo 7:13-14,21-23)

22 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw eg-angay Hélusalém dò, egtukiden di
egtulù sa medoo menuwa eg-ukitan di. 23 Agulé, duen sa etaw eg-igsà,
guwaen di, “O Datù, enù di ya endà medoo di kéen sa etaw mealukan i
Nemula?”
Guwaen i Hésus diyà kenagda, 24 “Tukééy daa sa selat ukitan etaw
mangay diyà sa kedatù i Nemula. Huenan di, udes yu lagbet anì
mekeangay yu dalem, enù ka medoo sa etaw kumelukuy dumalem
kani dodoo endà dé mekedalem da. 25 Amuk pintuan sa épê dalesan
sa selat di, endà dé mekegemow yu, apiya tumigdeg yu owoy takà yu
tumeguktuk sa bengawan di. Apiya umumow yu, guwaen yu, ‘O Datù,
ukai ko kami,’ sagbian di kiyu, guwaen di, ‘Endà nelayaman ku duu
kiyu.’ 26 Agulé guwaen yu, ‘Kami sa duma ko egkaen owoy eg-inem
egoh anay, owoy migtulù ka ma diyà sa menuwa ké.’ 27 Dodoo guwaen
di, ‘Taa yu, endà nelayaman ku kiyu ya. Pediyù yu dé diyà kenak, kiyu
i tegebael salà.’ 28 Na, amuk meuma sa kedatù i Nemula, hauwen yu

---

[n] **13:21** Mebaluy ma telu gesakug tapung amuk sa kedakel sakug da. Amuk telu gesakug da, meuma duwa pulù owoy lima kakilu tapung.

sa pineunut di dahiya si Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob owoy sa
medoo tegesugkow i Nemula. Dodoo hemagawan di kiyu i duu dutu siedò
kenà yu mepigtamayan. Suminegaw yu dutu owoy kuméget sa ngipen yu
danà yu tigtu mepasangan. 29 Amuk meuma sa kedatù i Nemula, dumuen
medoo balangan etaw beken Hudiyu umunut kedu diyà sa langun
balangan tanà diyà siini sinukub langit. Mesetipon da langun enù ka
mista da dahiya. 30 Na, kumedakel doo sa duma etaw tukééy dé diyà sa
kehaa yu ini egoh di. Dodoo kumetukééy polo sa duma etaw dakel diyà
sa kehaa yu ini egoh di."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kehidu Di Sa Etaw Hélusalém
(Matéyo 23:37-39)

31 Na egoh iya, duen duma Palasiyu egpedapag da diyà si Hésus, owoy
guwaen da, "Salidi ko dé sa menuwa ké enù ka ungayà i Datù Hélod
imatayan di kuna gaa."
32 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Apiya tegepandapat siedò
datù yu, angay yu tulon kenagdi siini kagi ku, guwaen ku, 'Haa ko.
Pelesuten ku sa medoo busaw owoy bulungan ku sa medoo eglinadu siini
agdaw owoy simag ma. Amuk meuma sa ketelu di agdaw, meubus dé sa
galebek ku.' 33 Na, siini agdaw diyà a dalan owoy simag owoy sebaen
simag taman endà tumebow a Hélusalém dò, enù ka endà mebaluy di
mekesugsug sa tegesugkow i Nemula amuk endà dutu di.
34 "O medoo etaw tegeHélusalém, taa yu, hih. Takà yu eg-imatay sa
medoo tegesugkow i Nemula, owoy egsebuungen yu ma batu sa medoo
etaw pineangay di diyà keniyu anì mematay da. Nelugay dé sa pedu ku
egtipoh keniyu anì ipaten ku kiyu, lagà a umelen egtipoh sa anak di,
dodoo eg-eked yu. 35 Haa yu siini menuwa yu igtohonen dé i Nemula. Taa
yu, hih, ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé mehaa yu duu aken
taman endà pelumanan yu sa pedu yu diyà kenak. Iya pelawà mehaa yu
aken amuk mikagi yu, guwaen yu, 'Meolò ta sa pineangay i Datù Nemula
diyà tanà.' "

Ini Sa Egoh I Hésus Migkaen Diyà Sa Dalesan Palasiyu

14 1 Na, sebaen Sapetu agdaw keetud da, eg-angay Hésus i egkaen
diyà sa dalesan sa sebaen kaunutan sa medoo Palasiyu. Egtulikan
da sa egbaelan di. 2 Hê, duen sa maama eglinadu lagbuk dahiya. 3 Agulé,
eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy
sa medoo Palasiyu, guwaen di, "Enù di ya, amuk mulung sa etaw diyà sa
agdaw keetud, meketipay pa diyà sa uledin ta ataw ka endà?"
4 Dodoo endà egsagbì da. Agulé, sinabaan i Hésus sa etaw eglinadu
owoy egbulungan di. Hê, egoh di nelikuan, pinelikù di dé. 5 Agulé
guwaen i Hésus diyà kenagda, "Upama, amuk nenabù sa anak yu ataw ka

sa hinagtay yu dalem sa paligì, ngadan di etaw iya wé amuk endà petow
di umaluk apiya sa agdaw keetud?” 6 Dodoo endà egpekesagbì da.

Ini Sa Balatan I Hésus Denu Sa Etaw Egpedakelen Di Kagdi

7 Na, egoh i Hésus eg-ugpà pelawà diyà sa kenà Palasiyu, eghahauwen
di sa medoo etaw egpanteken da takà sa medoo penuuwan sa etaw
ginelal diyà sa medapag lamisan. Huenan di, egtulonon di kagda balatan,
guwaen di, 8 “Amuk isasà da kuna diyà sa pista kawing, yaka egpenuu
duu sa penuuwan sa etaw ginelal, enù ka mebaluy duen ma duma etaw
igsasà da uman pa dakel gelal diyà keniko. 9 Amuk tumebow siedò etaw
épê dakel gelal, mangay sa egsasà diyà keniko owoy guwaen di, ‘Halì
ka, hih, enù ka kagdi polo sa menuu dahini.’ Agulé, kemalaan ka dema
humalì mangay menuu diyà sa medoo duma ko endà duen gelal. 10 Dodoo
iya polo sa baelan ko. Amuk eglenged ka pista, angay ka penuu diyà sa
penuuwan sa medoo etaw endà duen gelal. Agulé amuk tumebow sa
egsasà, mebaluy ikagiyan di kuna, guwaen di, ‘O Akay, téél ka dé. Penuu
ka polo daedò é diyà sa penuuwan sa medoo ginelal.’ Na, amuk hediya,
kumedakel ka diyà sa kehaa sa langun etaw diyà sa pista. 11 Iya maen
di ya enù ka sa etaw egpedakelen di kagdi, iya sa petukééyen i Nemula,
dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi, iya polo sa pedakelen i Nemula.”
12 Agulé, eg-ikagiyan i Hésus sa maama migsasà kenagdi, guwaen
di, “Amuk kuna sa egbael pista, yaka egsasà duu sa medoo loyuk ko
ataw ka sa medoo hadi ko maama ataw ka sa medoo tigtu duma ko
ataw ka sa medoo duma ko kawasà. Iya maen di ya enù ka mekesulì
da ma sumasà keniko lagà egbayadan da kuna. 13 Dodoo amuk egbael
ka pista, mepion amuk isasà ko sa medoo etaw pubeli owoy sa medoo
etaw nedaetan lawa owoy sa medoo etaw pikat owoy sa medoo langap.
14 Amuk iya sa egbaelan ko, meanggan ka doo apiya di pa endà mekesulì
da sumasà owoy endà ma mekebayad da keniko. Meanggan ka doo enù
ka mebegayan i Nemula kuna untung amuk enawen di sa medoo etaw di
metiengaw.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Maama Egbael Pista
(Matéyo 22:1-10)

15 Agulé, duen sa sebaen maama duma i Hésus egkaen diyà sa lamisan.
Egoh di migdineg iya wé inikagi i Hésus, guwaen di diyà kenagdi, “Amuk
meuma sa kedatù i Nemula, meanggan mendaa sa etaw umunut kumaen
diyà sa pista di.”
16 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Duen sa sebaen maama egbael
dakel pista, owoy igsasà di sa medoo etaw. 17 Agulé, egoh di neuma
sa agdaw da egkaen, pineangay di sa egsugùsuguen di diyà sa medoo
etaw igsasà di. Guwaen di, ‘Angay yu dé diatas gaa, enù ka nelegà dé sa

kaenen pista.’ 18 Dodoo langun da egdawà. Guwaen sa sebaen igsasà di
diyà sa egsugùsuguen di, ‘Endà mekeangay a dutu enù ka duen sa tanà
bineli ku owoy angayen ku pelawà tumelow. Pehiduhidu a diyà kenagdi
anì endà bulitan di duu aken.’ 19 Agulé, guwaen sa sebaen ma igsasà di,
‘Endà mekeangay a dutu enù ka duen sa bineli ku sepulù sapì kinapun
owoy mangay a pelawà tumepeng sa kegalebek da. Pehiduhidu a diyà
kenagdi anì endà bulitan di duu aken.’ 20 Agulé, guwaen sa ketelu igsasà
di ma, ‘Endà mekeangay a dutu enù ka magtu a migsawa.’ 21 Agulé,
eglikù sa egsugùsuguen di diyà sa kaunutan di owoy tinulon di sa keeked
sa medoo igsasà di. Egoh di migdineg iya wé, egbulit owoy guwaen di,
‘Téél ka dé angay ka diyà sa medoo kalasada owoy dalan diyà sa menuwa
ta, owoy uwit ko angay dini sa medoo etaw hinaa ko, iling ka pubeli
etaw ataw ka etaw nedaetan lawa ataw ka langap.’ 22 Agulé egoh sa
egsugùsuguen migtebow dema, guwaen di, ‘O Kaunutan, inuwit ku dé sa
medoo etaw igsugù ko, dodoo subela sa kaenen binaelan ko diyà sa kedoo
da.’ 23 Agulé, guwaen sa kaunutan diyà sa egsugùsuguen di, ‘Angay ka
dema lagbet sa medoo etaw endà duen dalesan, sa medoo egtimbultimbul
diyà dalan diyà sa kilidan menuwa ta. Tegel ko kagda uwit anì mebelet
etaw sa dalesan ku. 24 Dodoo sa anay igsasà ku, apiya sebaen, endà
mekesawit da sa kaenen binaelan ku.’ ”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Egpepasek Diyà Kenagdi
(Matéyo 10:37-38)

25 Na, duen melaweng etaw eg-unut diyà si Hésus egoh di eg-ipanaw.
Agulé, eg-isaluwan di kagda owoy guwaen di, 26 “Endà mebaluy di
egpepasek sa etaw diyà kenak amuk beken aken daa sa tigtu eghiduwan
di. Endà mebaluy di amuk endà eglowon sa kehidu di kenak diyà sa
kehidu di liyu etaw, iling sa emà di ataw ka sa inay di ataw ka sa sawa di
ataw ka sa anak di ataw ka sa medoo duma di telehadi. Apiya sa hagdi
ungayà, meekedan di ma doo. 27 Endà mebaluy di egpepasek sa etaw
diyà kenak amuk endà metigkelan di duu sa kelikutan di lagà sa egoh di
egtiang sa bugsud kenà di mematay. Diya ma endà mebaluy di egpepasek
amuk endà takà di umunut-unut diyà kenak.
28 “Upama, amuk duen sebaen duma ko egpenemdem egbael sa dakel
dalesan, muna egpenemdemen di sa lagà di owoy sa kedoo pilak di ataw
ka mekeenget taman meubus. 29 Amuk endà nekeenget sa pilak di, endà
megaga di duu umubus sa dalesan di. Agulé eggemenan sa medoo duma
di, 30 guwaen da, ‘Siini maama eg-edung egbael dalesan hedem, dodoo
endà neubus di duu.’ 31 Hediya ma, sa datù amuk sumulì eggila diyà sa
sebaen ma datù, muna penemdemen di sa kedoo etaw di salagsà amuk
mekegaga da diyà sa kuntelà di tumebow épê duwa lagsà. 32 Amuk iya
sa antap di endà mekegaga da, suguen di sa duma etaw di peangay dutu

amuk mediyù pelawà sa kuntelà di anì seikagiyay da mepion anì endà
mesegila da. 33 Hediya ma kiyu i, amuk ungayà yu egpepasek diyà kenak,
muna tepengi yu sa pedu yu amuk mekegaga yu umeked sa langun
taman yu owoy sa langun duma yu ma. Amuk endà mekegaga yu, endà
mebaluy di pepasek yu diyà kenak.
34 "Na, lagà sa timus nekedanan keemis di sa etaw endà nekegaga di
eg-eked sa langun egkeiyapan di. Mepion doo sa timus, dodoo amuk
mekedan dé sa keemis di, endà dé mebaluy di peemis. 35 Apiya di pa
iamut yu diyà sa abunu anì itagù diyà sa hinemulaan, endà doo mebaluy
di. Iya daa polo sa baeli yu, buungi yu dé. Amuk mipedu yu egdineg,
penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebilibili Netelas
(Matéyo 18:12-14)

15 1 Na, sa medoo atung egpeetuken sa sulutan owoy sa medoo
tegebael salà, takà da eg-angay diyà si Hésus anì dinegen da
sa kagi di. 2 Huenan di, egsigbolow sa medoo Palasiyu owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis, guwaen da, "Endà mepion ini i maama
enù ka egsaluan di sa medoo tegebael salà owoy eg-unut ma kenagda
egkaen."
3 Agulé, migtulon Hésus i balatan diyà kenagda, guwaen di, 4 "Upama,
duen sa maama diyà keniyu épê magatus kebilibili. Amuk netelas sa
sebaen, salidan di sa siyow pulù owoy siyow diyà sa keluwenluwen owoy
eg-angayen di eglagbet sa sebaen netelas taman endà eghauwen di duu.
5 Agulé, egoh di mighaa sa sebaen kebilibili di, neiyap sa pedu di owoy
tiniang di eglikù. 6 Agulé, egoh di migtebow diatas, inumow di sa medoo
loyuk di owoy sa medoo duma di owoy guwaen di, 'O medoo duma ku,
meanggan ki dé enù ka hinaa ku dé sa kebilibili ku netelas.' 7 Taa yu, hih.
Hediya ma, meanggan ma Nemula i owoy sa medoo egsugùsuguen di
diyà langit amuk duen sa sebaen etaw tegebael salà eg-ekedan di dé sa
salà di. Dodoo endà duen maen da meanggan danà sa siyow pulù owoy
siyow etaw guwaen da dò endà duen salà da."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kuleta Netaktak

8 Agulé guwaen i Hésus, "Upama, duen sa bayi épê sepulù kuleta
milagà. Amuk netelas sa sebaen, temteman di sa palitaan owoy megenos
ma lumagbet. Egtemuen di eglagbet sa kuleta netelas taman endà hauwen
di duu. 9 Agulé, egoh di mighaa sa kuleta, egsetiponen di sa medoo
loyuk di owoy sa medoo duma di, owoy guwaen di, 'O medoo duma ku,
keanggani yu ma dé enù ka hinaa ku dé sa kuleta ku netelas.' 10 Taa yu,
hih. Hediya ma, meanggan ma sa medoo egsugùsuguen i Nemula diyà
langit amuk duen sa sebaen etaw tegebael salà eg-ekedan di dé sa salà di."

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Anak Sa Maama Lagà Netelas

11 Agulé, guwaen i Hésus, “Duen sa maama épê duwa anak maama.
12 Agulé, guwaen sa hadi anak di diyà sa emà di, ‘O Emà, baed ko sa
langun taman ko. Begayi ko dé aken ini egoh di sa naken lalawan.’
Agulé, binaed di diyà kenagda sa langun taman di. 13 Na, endà ma
melugay di, tinipoh sa hadi anak di sa langun taman di. Mig-ipanaw
mig-angay dutu mediyù dò, owoy kinedanan di dutu sa langun taman
di danà sa medoo kadupangan binaelan di. 14 Agulé, egoh di neimet sa
langun taman di, migtenà pengagdaw binitil sa langun etaw diyà sa kenà
di eg-ugpà, owoy nelikutan ma sa hagtay di. 15 Huenan di, mig-angay
eggalebek diyà sa maama épê tanà dahiya. Sinugù sa épê tanà kagdi dutu
siedò keluwenluwen anì pekaenen di sa medoo babuy lii di. 16 Hê, tigtu
egpeketues temù owoy egkeimawan di hedem egkaen sa kaenen babuy,
enù ka endà duen etaw egbegay kaenen diyà kenagdi. 17 Hê, neketuleng
dema sa maama, owoy guwaen di, ‘Subela sa kaenen sa medoo maama
eggalebek diyà sa emà ku, dodoo egpekesugsug a polo dahini danà bitil.
18 Lumegkang a mangay diyà sa emà ku, owoy mikagi a pa diyà kenagdi,
“O Emà, nesalà a diyà si Nemula owoy diyà keniko ma. 19 Huenan di,
endà pelawà mebaluy di amuk aken sa anak ko, dodoo pegalebek ko aken
iling sa medoo tegegalebek diyà keniko.” ’

20 “Hê, miglegkang eg-angay dutu siedò kenà emà di. Dodoo egoh
di mediyù pa, hinaa sa emà di egsugpayal. Nedaetan pedu sa emà di
owoy migletu egtelabuk kenagdi. Kininagpaan di owoy iningadekan di.
21 Agulé, guwaen sa anak di, ‘O Emà, nesalà a diyà si Nemula owoy diyà
keniko. Huenan di, endà pelawà mebaluy di amuk aken sa anak ko.’
22 Dodoo guwaen sa emà di diyà sa medoo egsugùsuguen di, ‘Petéél yu
uwit sa temù mepion ginis anì pekawal yu. Tagui yu ma sa tising diyà
sa belad di owoy sa talumpà diyà sa lisen di. 23 Kuwa yu sa nati sapì
mitabà owoy dulisi yu anì mista ki 24 enù ka lagà nematay dé sa anak ku,
dodoo nehagtay doo. Lagà netelas, dodoo hinaa doo.’ Agulé, eg-edung da
egpista.

25 “Na, dutu siedò tinibah da sa kakay anak di maama. Egoh di miglikù
medapag diyà sa dalesan, egdinegen di sa medoo dagì dalemetan owoy
sa medoo egdelayaw. 26 Hê, inumow di sa sebaen egsugùsuguen da
owoy inigsà di, guwaen di, ‘Maen di ya egpista da?’ 27 Agulé guwaen
sa egsugùsuguen, ‘Migtebow dé sa hadi ko maama. Dinulisan sa emà
ko sa nati sapì mitabà, enù ka egpistawan di sa hadi ko migpelikù dé
enù ka nehagtay doo owoy metéél doo sa lawa di.’ 28 Dodoo migbulit sa
kakay anak di owoy mig-eked eg-angay diatas. Agulé, miglesut sa emà
di owoy inikagiyan di anì gumemow. 29 Dodoo sinagbian di sa emà di,
guwaen di, ‘Haa ko. Medoo a dé gepalay eg-ugpà diyà keniko lagà sa

egsugùsuguen ko, owoy endà duen sebaen inekedan ku sa igsugù ko.
Dodoo apiya sa nati kambing daa, endà igbegay ko duu diyà kenak anì
mista ké sa medoo loyuk ku. 30 Dodoo egoh di migtebow siini dupang
anak ko nekeimet sa langun taman ko danà sa kepigbayi di, egdulisan ko
dé sa nati sapì mitabà anì mista yu.' 31 Agulé, guwaen sa emà di, 'O Adug,
tapay ka dé eg-ugpà diyà kenak, owoy lagà niko sa langun taman ku.
32 Yaka egkedaet sa pedu ko. Mepion amuk meanggan ki polo enù ka lagà
nematay sa hadi ko, dodoo nehagtay doo. Lagà netelas, dodoo hinaa dé.' "

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Salu Mebagel Penemdem

16 1 Na, egtulon ma peligad Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen
di, "Duen sa maama sinaligan sa kawasà etaw sa langun taman
di. Dodoo dinineg sa kawasà etaw kinedanan sa salu di sa duma langun
taman di. 2 Huenan di, igpeangay di sa salu di owoy guwaen di, 'Duen
sa dinineg ku kinedanan ko sa duma langun taman ku gaa. Uwit ko dini
sa langun sulat ko denu sa langun taman igsalig ku diyà keniko, enù ka
endà depa muman a sumalig diyà keniko.' 3 Agulé guwaen pedu iya wé
salu di, 'Ay, nelikutan a enù ka tuu sa dinineg di. Endà dé dumuen sa
hagtay ku enù ka endà dé uman di duu isalig diyà kenak. Endà mekegaga
a gumalebek diyà tanà, owoy endà ma mekepegeni a enù ka memala
a.' 4 Agulé, neketuleng sa penemdem di. Guwaen di diyà sa pedu di,
'Netiigan ku dé sa baelan ku anì dumuen medoo loyuk ku mekelomò
kenak, amuk mekedan sa hagtay ku danà sa kaunutan ku eghemaga
kenak.' 5 Hê, igpeangay di sigbaenbaenay sa langun etaw nekeutang
diyà sa kaunutan di. Guwaen di diyà sa muna egtebow, 'Enù kedoo di ya
sa utang ko diyà sa kaunutan ku?' 6 Guwaen di, 'Magatus kalatà lana.'
Agulé guwaen sa salu, 'Kuwa ko siini sulat utang ko. Penuu ka owoy
sulati ko daa polo lima pulù.' 7 Agulé, guwaen di dema diyà sa sebaen
nekeutang, 'Enù kedoo di ya sa utang ko?' Guwaen di, 'Magatus gesakù
palay.' Guwaen sa salu, 'Kuwa ko siini sulat utang ko. Sulati ko daa
polo walu pulù.' 8 Na, apiya di pa inekedan sa maama kawasà sa salu di
endà mipedu, eg-oloen di doo sa penemdem di mebagel. Na, haa yu sa
medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu diyà si Nemula, uman pa dakel sa
ketiigan da egkuwa untung diyà sa ketiigan sa medoo etaw egpigtuu diyà
si Nemula lagà legdaw. 9 Huenan di, ini sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Amuk duen pantiyali yu, lagbet yu mepion na egbaelan yu anì meseloyuk
yu sa medoo etaw. Amuk meimet sa medoo pantiyali yu diyà tanà,
peugpaen i Nemula kiyu dutu langit dò kani."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Pantiyali

10 Agulé, guwaen i Hésus, "Amuk kesaligan sa etaw apiya tukééy
sa igsalig diyà kenagdi, kesaligan ma doo amuk dakel sa igsalig diyà

kenagdi. Dodoo amuk logkù pedu sa etaw eg-ipat sa tukééy igsalig diyà
kenagdi, logkù ma doo sa pedu di amuk dakel sa igsalig diyà kenagdi.
11 Huenan di, amuk endà kesaligan ka eg-ipat sa pantiyali ko diyà tanà,
endà ma duen sumalig diyà keniko sa tigtu pantiyali melalù. 12 Amuk
endà kesaligan ka eg-ipat sa igsalig sa sebaen etaw diyà keniko, endà ma
duen megay diyà keniko sa tigtu pantiyali ko melalù. 13 Endà mebaluy di
amuk duwa sa kaunutan sa maama atung egsugùsuguen, enù ka sebaen
daa sa eghiduwan di owoy sa sebaen egkelepuhan di. Sebaen daa sa
egpangunutan di owoy sa sebaen eg-ekedan di. Hediya ma, endà mebaluy
di amuk duwa sa kaunutan yu, ataw ka si Nemula ataw ka sa medoo
pantiyali yu."
14 Na, egdinegdinegen sa medoo Palasiyu sa langun igtulù di denu
pantiyali. Dodoo eggemenan da kagdi enù ka kagda sa dakel pedu
diyà pantiyali. 15 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, "Ubòubò yu
egpetiengaw keniyu diyà sa kehaa sa medoo etaw, dodoo netiigan i
Nemula doo sa pedu yu. Apiya di pa tigtu mepion sa egbaelan yu diyà sa
kehaa etaw, iya polo sa tigtu medaet diyà sa kehaa i Nemula."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kagi I Nemula Igsulat I Mosis
(Matéyo 11:12-13; 5:18,31-32; Malkos 10:11-12)

16 Agulé guwaen i Hésus, "Edung egoh anay taman endà egtebow si
Huwan Tegebautis, iya sa tegudon egpangunutan yu sa medoo uledin
igsugkow i Mosis owoy sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh
anay. Dodoo edung egoh i Huwan egtebow, egdinegen yu sa Mepion
Tegudon denu sa kedatù i Nemula, owoy ini egoh di duen medoo etaw
egkelukuy da eg-unut sa kedatù di. 17 Dodoo apiya di pa mekedan sa
langit owoy sa tanà, endà mebaluy di mekedan sa igtulù i Nemula
igsugkow i Mosis, apiya tukééy daa. 18 Ini sa sebaen igtulù i Nemula endà
mekedan di. Amuk eg-ekedan sa maama sa sawa di, mekebigà doo amuk
sawaen di sa sebaen bayi. Owoy mekebigà ma sa maama amuk sawaen di
sa bayi inekedan sa sawa di."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Keugpà Diyà Bayà

19 Agulé guwaen i Hésus, "Duen sa maama kawasà igluhub di sa medoo
ginis tigtu milagà, owoy uman agdaw lagà kaenen pista sa egkaenen di.
20 Duen ma sa maama pubeli, si Lasalo. Neseluh liboh sa lawa di, owoy
takà eghibat diyà duwangen dalesan sa kawasà. 21 Eg-angat-angatan di
egkaen sa medoo kaenen egketaktak kedu diyà sa lamisan sa kawasà.
Apiya sa medoo tuyang, takà da eg-angay egdilà sa medoo liboh di.
22 Na, nematay sa maama pubeli, owoy inuwit sa medoo egsugùsuguen
i Nemula sa suguy di dutu siedò eg-ugpaan i Ablaham diyà bayà. Agulé,
nematay ma sa maama kawasà owoy iglebeng da. 23 Mig-angay sa suguy

di dutu bayà dò kenà di egkepasangan temù. Egoh di eg-ugpà dahiya,
egsugpayalen di mediyù si Ablaham owoy si Lasalo neseabay da. 24 Agulé
egpetaled eg-umow, guwaen di, 'O Bébê Ablaham, hiduwi ko aken. Sugù
ko Lasalo ya anì dulétén di wayeg siini dilà ku enù ka egkepasangan a
temù danà sa legleg apuy dahini.' 25 Dodoo guwaen i Ablaham, 'O Adug,
netulengan ko pa sa keugpà yu si Lasalo diyà tanà? Egoh iya, mepion
sa nesakem ko, dodoo medaet sa nesakem i Lasalo. Na, ini egoh di
mepion dé sa keugpà i Lasalo, dodoo kuna polo sa egkepasangan dahiya.
26 Dodoo, duen ma sa pesuwan di endà egsuguen ku duu egpeangay
diyà keniko. Duen diyà sa teliwadà ta sa dakel nesekawangan tanà
anì endà meseamut ki. Endà mekebatas sa etaw mangay diyà keniyu,
owoy endà ma mekebatas sa etaw mangay dini kedu diyan.' 27 Agulé
guwaen sa kawasà, 'O Bébê, amuk hediya, duen sa egpegeniyen ku
diyà keniko. Peangay ko Lasalo ya dutu dalesan i Emà ku dò, 28 enù ka
duen lima pa hadi ku maama. Ungayà ku hawidan di kagda anì endà
mekeangay da ma diyà siini kenà ku egkepasangan.' 29 Dodoo guwaen
i Ablaham, 'Duen diyà kenagda sa uledin igsugkow i Mosis owoy sa
igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula. Mepion amuk pigtuuwen da iya
wé.' 30 Dodoo guwaen di, 'O Bébê Ablaham, endà migtuu da amuk iya
daa. Dodoo amuk duen etaw mangay diyà kenagda kedu diyà siini kenà
nematay, ekedan da doo sa salà da.' 31 Dodoo guwaen i Ablaham, 'Amuk
endà egpigtuu da sa uledin igsugkow i Mosis owoy sa igsulat sa medoo
tegesugkow i Nemula, endà ma migtuu da apiya di pa duen sa umenaw
kedu diyà sa kenà nematay.' "

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Eg-enggat Egbael Salà
(Matéyo 18:6-7,21-22; Malkos 9:42)

17 1 Na, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, "Duen doo sa takà
egbegay salà diyà etaw, dodoo tigtu mepigtamayan sa etaw eg-
enggat sa duma di diyà salà. 2 Adi-adi pa amuk tagkesan dakel batu diyà
sa lieg di owoy mekebuung diyà dagat, anì endà meenggat di diyà salà sa
etaw ku éhê siini batà. 3 Huenan di, tulik yu dé sa egbaelan yu.
"Na, amuk mesalà sa duma ko egpigtuu, indaw ko kagdi, owoy amuk
ekedan di sa salà di, peuloyi ko dé. 4 Apiya nesalà diyà keniko pitu gulê
segeagdaw, dodoo uman mangay diyà keniko, guwaen di, 'Inekedan ku
dé sa salà ku,' peuloyi ko dema kenagdi sa langun salà di."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kedakel Sa Kepigtuu Ta

5 Agulé, guwaen sa medoo salu di diyà si Datù, "Umani ko sa kepigtuu
ké."
6 Guwaen i Datù, "Apiya di pa tukééy daa sa kepigtuu yu diyà kenak
lagà tukééy dalem mustad, dakel doo sa megaga yu. Upama, amuk

suguen yu siini dakel kayu pehalì dalem dagat, mangunut doo diyà sa
kagi yu owoy mehemula dema dutu.”

Ini Sa Balatan I Hésus Denu Sa Kepangunut Ta Si Nemula

7 Guwaen i Hésus, “Upama, duen sa egsugùsuguen ko egdadu ataw ka
eg-ipat kebilibili. Amuk lumikù diatas kedu diyà sa galebekan di, endà
mepion di amuk muna kumaen egoh ko endà pa kumaen. 8 Iya polo sa
guwaen ko diyà kenagdi, ‘Baeli ko pelawà sa kaenen ku. Sambii ko sa
ginis ko melanih owoy mengana ko aken taman meubus a egkaen owoy
eg-inem. Iya ka pelawà kaen owoy inem.’ 9 Taa ko siedò egsugùsuguen ko.
Apiya di pa egpangunut diyà sa langun igsugù ko, endà duen pesuwan
di egsubela sa pedu ko enù ka iya ma daa sa eg-angat-angatan ko diyà
kenagdi. 10 Diya ma kiyu i. Apiya di pa egpangunut yu dé sa langun
igsugù i Nemula keniyu, iya daa sa meikagi yu, guwaen yu, ‘Kita sa
egsugùsuguen i Nemula daa. Endà duen pesuwan di egsubela sa pedu di
diyà kenita enù ka iya daa sa eg-angat-angatan di diyà kenita.’ ”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Sepulù Maama Eglinadu Dempid

11 Na, egoh i Hésus eg-angay Hélusalém dò, mig-ukit teliwadaan diyà
uwang Samaliya owoy uwang Galiliya. 12 Egoh di egtebow diyà sa sebaen
menuwa dahiya, duen sepulù maama eglinadu dempid egtelabuk kenagdi.
Egtigdeg da mediyùdiyù 13 owoy egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “O
Hésus, o Datù, hiduwi ko kami.”
14 Egoh i Hésus eghaa kenagda, guwaen di, “Angay yu pehaa diyà sa
tegesimbà diyà Dalesan i Nemula.”
Hê, egoh da eg-ipanaw, nekedan dé sa linadu da. 15 Agulé, egoh sa sebaen
maama hinaa di nelikuan dé, egpelikù dema owoy egpetaled eg-ikagi
eg-olò si Nemula. 16 Egligkued diyà sa taengan i Hésus owoy egpesalamat
diyà kenagdi. Na, etaw Samaliya sa maama migpelikù. 17-18 Agulé guwaen
i Hésus, “Apiya di pa binulungan ku sa sepulù kedoo da, sebaen daa sa
egpelikù eg-olò si Nemula, owoy beken etaw Hudiyu kagdi ya. Negaip a,
enù ka endà ma egpelikù sa siyow duma ta etaw Hudiyu.”
19 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa maama nelikuan, “Tigdeg ka dé owoy
ipanaw ka dé, enù ka nelikuan ka danà sa kepigtuu ko.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketebow Sa Kedatù I Nemula
(Matéyo 24:23-28,37-41)

20 Na, duen etaw Palasiyu mig-igsà da diyà si Hésus sa pasad sa kedatù
i Nemula tumebow. Agulé egsagbì, guwaen di, “Endà hauwen di etaw
sa ketebow sa kedatù i Nemula. 21 Endà ma meikagi di etaw, guwaen
di, ‘Kaini dé sa kedatù di,’ ataw ka ‘Daedò é.’ Taa yu, diyà doo pedu sa
medoo etaw sa kedatù i Nemula.”

22 Agulé guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Meuma pa sa agdaw
egoh yu tigtu meiyap humaa sa kedatù sa Kakay Langun diyà tanà,
dodoo endà pa mehaa yu duu, apiya segeagdaw daa. 23 Dumuen etaw
mikagi diyà keniyu, guwaen da, ‘Kaini dé,’ ataw ka ‘Daedò é.’ Dodoo yoko
eg-unut ta eg-angay dutu, 24 enù ka sa kepelikù sa Kakay Langun, lagà
legdaw silà mekebensek diyà uwang tanà enù ka mehaa doo sa langun
etaw. 25 Dodoo muna mepelihay sa Kakay Langun owoy meekedan ma sa
medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di.
26 “Na, amuk meuma sa pasad sa Kakay Langun, mepetow sa medoo
etaw eg-ugpà diyà tanà éhê mendaa sa medoo etaw duma i Nuwi egoh
anay. 27 Egoh iya, endà eglengaan da duu sa medoo egbaelan da diyà
tanà, enù ka egkaen da owoy eg-inem da owoy egpesawa da taman endà
egdalem Nuwi i diyà sa dakel kumpit. Hê, egdagpak sa dakel kemahà
owoy nepetow negelà sa langun etaw nesamà. 28 Diya ma egoh i Lot
eg-ugpà diyà tanà. Endà eglengaan sa medoo etaw duma di sa medoo
egbaelan da diyà tanà, enù ka egkaen da owoy eg-inem da owoy egbeli da
owoy egdagang da owoy eghemula da owoy egbael da dalesan. 29 Dodoo,
sa agdaw egoh i Lot egpelaguyan di sa menuwa Sodoma, duen apuy owoy
asulpul éhê baga nenabù kedu langit lagà meleges udan. Nepetow negelà
sa langun etaw nesamà dahiya. 30 Diya ma amuk meuma sa agdaw sa
Kakay Langun pehaa diyà tanà, mepetow ma doo sa langun etaw.”
31 Guwaen i Hésus, “Amuk meuma siedò agdaw, amuk diyà duwangen
sa etaw owoy diatas sa langun taman di, endà mebaluy di amuk
gumemow angayen di. Diya ma amuk diyà tinibah sa etaw, endà dé
mebaluy di amuk lumikù angayen di sa langun taman di. 32 Ketulengi yu
sa sawa i Lot. Nematay danà di egpelikù eglalingay egoh di egpelaguy
kedu Sodoma. 33 Sa etaw big-ulaanen, iya sa etaw mekesugsug. Dodoo
sa etaw endà big-ulaanen, iya sa etaw melalù. 34 Taa yu, hih. Amuk
meuma sa sigep di pehaa diyà tanà, dumuen duwa etaw egtudug diyà
sebaen kateli. Mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di. 35 Dumuen
ma duwa bayi eggiling, mekedan sa sebaen owoy mesamà sa duma di.
36 [Dumuen ma duwa maama diyà sa tinibah, mekedan sa sebaen owoy
mesamà sa duma di.]”
37 Agulé, guwaen sa medoo salu di, “O Datù, kenà iya wé mebaelan?”
Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Upama, sumalà dé sa kenà sa nematay,
iya ma sa kenà da mesetipon sa medoo uwak. Diya ma, metiigan yu doo
sa ketebow ku.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Anì Endà Mesemek Ki Sumimbà

18 1 Agulé, egtulon balatan Hésus i anì itulù di kenagda anì takà da
egsimbà anì endà ma mesemek da. 2 Guwaen di, “Diyà sa sebaen
dakel menuwa, duen sa datù endà mehidu di. Endà eg-adatan di duu

Nemula i ataw ka sa medoo liyu etaw. 3 Duen ma sa bayi balu diyà siedò
menuwa takà eg-angay diyà sa datù, owoy guwaen di, ‘O Datù, tabangi
ko aken. Antang ko kami sa kuntelà ku tegepelihay.’ 4 Dodoo eg-eked polo
egtabang kenagdi. Agulé, egoh di melugaylugay pa, guwaen sa datù diyà sa
pedu di, ‘Apiya di pa endà eg-adatan ku duu Nemula i ataw ka sa medoo liyu
etaw, 5 tabangan ku doo umantang siini bayi balu takà egbogo kenak. Amuk
endà tabangan ku duu, egkebogo a temù danà di takà eg-angay dahini.’ ”
6 Agulé guwaen i Datù Hésus, “Taa yu, hih, sa inikagi iya wé datù.
Apiya di pa endà eg-adatan di duu sa medoo liyu etaw, egtabangan
di doo sa etaw takà egpegeni tabang diyà kenagdi. 7 Amuk hediya sa
binaelan iya wé datù, labi pa endà tabangan i Nemula duu sa medoo etaw
hinemilì di takà egsimbà diyà kenagdi agdaw owoy sigep. Amuk endà
egkesemek da egsimbà, endà ma melugay sa ketabang di diyà kenagda,
8 dodoo medelamet polo sa ketabang di. Huenan di, yoko egkesemek ka
egsimbà. Dodoo amuk pelikù a diyà tanà, aken i Kakay Langun, endà
medoo di kéen sa etaw egpigtuu hauwen ku.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Mepion Pedu Ta Amuk Sumimbà Ki

9 Na, egtulon Hésus i balatan diyà sa etaw melepuh sa duma da enù ka
guwaen da dò metiengaw da etaw owoy egsalig da daa diyà sa hagda pedu.
10 Guwaen di, “Duen duwa maama eg-angay egsimbà diyà sa Dalesan i
Nemula. Sa sebaen, Palasiyu, owoy sa sebaen, maama atung egpeetuken sa
sulutan. 11 Agulé, egtigdeg teliwadà sa Palasiyu owoy egsimbà diyà sa pedu
di daa, guwaen di, ‘O Nemula, egpesalamat a diyà keniko enù ka mepion a
etaw. Endà eg-ilingan ku duu sa medoo liyu etaw enù ka tegelapis da owoy
endà mipedu da owoy tegebigà da ma. Egpesalamat a ma diyà keniko enù ka
endà eg-ilingan ku duu siini maama atung egpeetuken sa sulutan. 12 Mepion
ma sa adat ku enù ka duwa gulê uman sakapadian egpeulanen ku sa kekaen
ku anì sumimbà a, owoy egtalad a ma diyà keniko sa langun taman ku.’
13 Dodoo sa maama atung egpeetuken sa sulutan, egpediyùdiyù egtigdeg
diyà sa kenà medoo etaw. Endà eglengag di langit dò enù ka egkemalaan,
owoy egdukduken di daa sa kagpa di danà di egkebukul. Guwaen di, ‘O
Nemula, hiduwi ko aken enù ka aken sa etaw tegebael salà.’ 14 Na, taa yu,
hih. Amuk miglikù da dé diatas, siini maama polo sa pineuloyon i Nemula
salà, beken sa Palasiyu. Iya maen di ya enù ka sa etaw egpedakelen di
kagdi, iya sa petukééyen i Nemula, dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi,
iya sa pedakelen i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Matéyo 19:13-15; Malkos 10:13-16)

15 Na, duen etaw eg-uwit diyà si Hésus sa medoo tukééy batà anì sabaan
di owoy isimbà di. Dodoo, egoh sa medoo salu di eghaa iya wé, eghawidan

da kagda. 16 Dodoo inumow i Hésus sa medoo eg-uwit batà eg-angay diyà
kenagdi, owoy guwaen di, “Pandayà yu dé sa medoo batà mangay diyà
kenak. Yoko eghawid duu, enù ka iya sa etaw mekeunut diyà sa kedatù i
Nemula sa medoo etaw egpekeiling pedu batà. 17 Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw endà egpekeiling di pedu batà sa kepigtuu
di diyà si Nemula, iya sa etaw endà mekeunut di diyà sa kedatù i Nemula.”

Ini Sa Egoh Sa Maama Kawasà Mig-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 19:16-30; Malkos 10:17-31)

18 Na, duen dahiya sa kaunutan Hudiyu eg-igsà diyà si Hésus,
guwaen di, “O Mistelu, tigtu mepion ka etaw. Ngadan sa baelan ku anì
mekesakem a sa lalù endà meelut di?”
19 Agulé guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-ikagiyen ko aken mepion a
etaw? Endà duen mepion etaw liyu daa si Nemula. 20 Netiigan ko doo sa
medoo uledin igsugkow i Mosis, guwaen di, yoko egbigà ya, owoy yoko
eg-imatay ya etaw, owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egbutbut ta
egtipu sa duma yu, owoy adati yu sa emà yu owoy sa inay yu.”[o]
21 Agulé guwaen sa maama, “Langun siini uledin di anan
egpangunutan ku edung egoh ku batà pelawà.”
22 Egoh i Hésus egdineg iya wé, guwaen di, “Kulang pa sebaen sa
baelan ko. Dagang ko sa langun taman ko owoy tukidi ko begayi diyà sa
medoo etaw pubeli. Amuk hediya, dumuen sa pantiyali ko diyà langit.
Agulé angay ka dini unut-unut ka kenak.”
23 Dodoo egoh di egdineg iya wé, nebukul temù sa kaunutan enù ka
tigtu kawasà. 24 Hê, egoh i Hésus eghaa sa egoh di nebukul temù, guwaen
di, “Tigtu melikut sa medoo kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù i
Nemula. 25 Uman pa melemu sa hinagtay kamiliyu eg-ukit diyà sa tosong
dagum diyà sa kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula.”
26 Egoh sa medoo etaw egdineg iya wé kagi di, guwaen da, “Amuk
hediya, endà duen etaw kéen mealukan i Nemula.”
27 Guwaen i Hésus, “Tuu ma doo, endà mebaluy di amuk etaw daa,
dodoo amuk si Nemula, mebaluy doo.”
28 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa langun taman ké
enù ka eg-unut-unut ké keniko. Enù kami i duu, ngadan sa mehaa ké?”
29 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Sumalà dé sa maama sinalidan di sa dalesan di, ataw ka sa emà
di owoy sa inay di, ataw ka sa medoo hadi di maama, ataw ka sa sawa
di, ataw ka sa medoo anak di danà di eg-unut-unut sa kedatù i Nemula,
30 meumanan pa kumedoo sa mesakem di ini egoh di owoy dumuen ma
sa lalù di endà meelut di amuk sambian i Nemula siini tanà.”

---

[o] **18:20** Basa ko Éksodo 20:12-16

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Matéyo 20:17-19; Malkos 10:32-34)

31 Agulé, tinipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di, owoy guwaen
di diyà kenagda, “Taa yu, hih. Mangay ki Hélusalém dò. Amuk tumebow
ki dutu, meketuu sa langun igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh
anay denu sa Kakay Langun. 32 Mekebegay a diyà sa medoo etaw beken
Hudiyu. Peumàumaan da aken owoy pelihayen a ma owoy teptepan a
ma. 33 Tapesen a ma owoy imatayan da ma aken. Dodoo amuk meuma sa
ketelu di agdaw, meenaw a doo.”
34 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa inikagi di, enù ka
nelidung, huenan di endà neketiig da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap
(Matéyo 20:29-34; Malkos 10:46-52)

35 Na, egoh i Hésus buyu dé egtebow diyà sa menuwa Héliko, duen sa
maama langap egpenuu egpegeni pilak diyà sa kilidan kalasada. 36 Egoh
di egdineg sa melaweng etaw egtalà, inigsà di sa egbaelan da. 37 Agulé,
tinulonon da egtalà Hésus i tegeNasalét. 38 Hê, eg-umow, guwaen di, “O
Hésus, tugod i Dabid, hiduwi ko aken.”
39 Agulé, sa etaw muna diyà si Hésus, hinawidan da, guwaen da, “Yaka
egséléken na.”
Dodoo eg-uman polo eg-umow metaled, guwaen di, “O tugod i Dabid,
hiduwi ko aken.”
40 Agulé, eg-ugpà Hésus i, owoy igsugù di igpeuwit diyà kenagdi sa
langap. Egoh di medapag, inigsaan di, 41 guwaen di, “Ngadan iya wé
egkeiyapan ko baelan ku diyà keniko?”
Guwaen di, “O Datù, ungayà ku umilag a hedem.”
42 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Meilag ka dé. Nelikuan ka dé
danà sa kepigtuu ko.”
43 Hê, petow dé mig-ilag sa langap. Eg-unut-unut ma dé diyà si Hésus
owoy takaan di eg-olò Nemula i. Egoh sa langun etaw eghaa iya wé, eg-
oloen da ma Nemula i.

Ini Sa Egoh I Sakiyu Migpigtuu Diyà Si Hésus

19 1 Agulé, migtebow Hésus i diyà menuwa Héliko owoy eg-ukit
dahiya. 2 Na, duen sa maama tegeHéliko, si Sakiyu. Kagdi sa
kaunutan sa medoo atung egpeetuken sa sulutan, owoy kawasà ma.
3 Ungayà di humaa si Hésus, dodoo endà egpekehaa di enù ka mepokò
etaw owoy nedilungan sa melaweng etaw dahiya. 4 Huenan di, migletu
mighunahuna Sakiyu i, owoy egkagbul diyà sa kayu kepengadan da
sikamolo anì hauwen di Hésus i enù ka mukit dahiya. 5 Agulé, egoh i

Hésus egtebow diyà sa kenà di, eglengag owoy eghauwen di. Guwaen di,
“O Sakiyu, petééltéél ka hulus, enù ka mekeugpà a diyà sa dalesan ko ini
egoh di.”
6 Hê, mesiyapat eghulus owoy egsaluan di Hésus i. Pinegemow di
diyà sa dalesan di owoy tigtu neiyap sa pedu di. 7 Dodoo egoh sa medoo
etaw eghaa sa kegemow da, egsesigbolowoy da, guwaen da, “Maen di ya
eglengenan i Hésus iya wé maama tegebael salà?”
8 Agulé egpedapag Sakiyu i diyà si Hésus, owoy guwaen di, “O Datù,
haa ko. Ibegay ku igkani diyà sa medoo etaw pubeli sebaed sa langun
taman ku. Amuk linapis ku sa etaw, pesubelawen ku pa sa ipelikù ku
diyà kenagda. Upama, amuk sebaen sa kinuwa ku, pelikuen ku epat.”
9 Agulé guwaen i Hésus, “Siini agdaw egtebow dé sa kealuk i Nemula
diyà siini malayan ko danà sa kepigtuu ko. Haa ko, kuna sa tigtu tugod
i Ablaham enù ka egpigtuu ka ma lagà kagdi. 10 Iya pesuwan di mig-
angay sa Kakay Langun diyà tanà enù ka eglagbeten di sa medoo etaw
egpekesugsug anì mealukan da.”

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Telu Sinaligan Sa Datù
(Matéyo 25:14-30)

11 Na, egoh sa medoo etaw dahiya egdinegdineg siini eg-ikagiyen i
Hésus, guwaen da dò buyu dé ipehaa sa kedatù i Nemula diyà kenagda,
enù ka medapag da dé diyà Hélusalém. Huenan di, egtulon peligad Hésus
i, 12 guwaen di, “Duen sa mapulù etaw mig-angay dutu siedò mediyù
tanà anì kumedatù dutu dodoo pelikù mendaa. 13 Agulé, egoh di buyu
mipanaw, inumow di sa sepulù egsugùsuguen di, owoy tinukid di kagda
egbegay sa sepulù kuleta bulawan, guwaen di, ‘Peanak yu siini pilak
isalig ku diyà keniyu taman endà tumebow a.’ 14 Dodoo egkelepuhan da
kagdi i sa medoo etaw duma di dahiya. Huenan di, egoh di mig-ipanaw,
ipeuwit da ma sulat dutu siedò eg-angayan di, guwaen da, ‘Endà egkeiyap
ké siini maama kumedatù diyà kenami.’ 15 Dodoo migkedatù doo. Agulé,
egoh di egpelikù, igpeangay di sa medoo egsugùsuguen di sinaligan di
pilak anì hauwen di sa untung nekuwa da. 16 Agulé, egtebow sa muna
egsugùsuguen di, guwaen di, ‘O Datù, sa sebaen kuleta igbegay ko kenak
nekeuma dé sepulù.’ 17 Agulé guwaen sa datù, ‘Mepion sa binaelan ko.
Apiya tukééy sa igsalig ku keniko, kuna sa mepion egsugùsuguen ku
kesaligan, huenan di kuna sa salu ku diyà sa sepulù dakel menuwa.’
18 Agulé, egtebow ma sa keduwa egsugùsuguen di, guwaen di, ‘O Datù,
sa sebaen kuleta igbegay ko kenak nekeuma dé lima.’ 19 Agulé egsagbì sa
datù, guwaen di, ‘Kuna sa salu ku diyà sa lima dakel menuwa.’
20 “Agulé, egtebow ma sa sebaen, guwaen di, ‘O Datù, kaini doo sa kuleta
ko igtagù ku binekut ku musala. 21 Iya maen di ya endà duen untung ko enù
ka egkelimedangan ku kuna. Netiigan ku kuna sa mebalaw etaw, enù ka

dakel sa untung mekuwa ko apiya beken niko sa inay di, owoy apiya di pa
beken kuna sa mig-ohok meketu ko doo sa medoo palay.' 22 Agulé guwaen sa
datù, 'Sa inikagi ko, iya sa kenà di nehaa sa salà ko. Kuna sa egsugùsuguen
ku endà mipedu. Netiigan ko aken sa mebalaw etaw. Netiigan ko ma
mekuwa ku untung apiya beken naken sa inay di owoy apiya beken aken sa
mig-ohok meketu ku doo sa palay. 23 Maen di ya endà igsalig ko duu sa pilak
ku diyà sa medoo etaw atung egpantiyali? Amuk hediya, mehaa ku sa pilak
ku owoy sa anak di ma egoh ku egtebow.' 24 Agulé, guwaen sa datù diyà sa
medoo duma etaw dahiya, 'Kuwa yu sa kuleta di owoy begayi yu diyà sa
etaw épê sepulù.' 25 Dodoo negaip da owoy guwaen da, 'O Datù, duen doo
sa sepulù diyà kenagdi, maen di ya umanan ko?' 26 Dodoo guwaen sa datù
da, 'Taa yu hih. Mebegayan pa uman sa etaw kesaligan. Dodoo sa etaw
endà kesaligan, apiya tukééy sa langun taman di mekedan pa uman. 27 Na,
sa medoo kuntelà ku, siedò duma ta endà egkeiyap kenak kumedatù diyà
kenagda, uwit yu dahini owoy imatayi yu diyà sa taengan ku.' "

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Matéyo 21:1-11; Malkos 11:1-11; Huwan 12:12-19)

28 Na, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, eghunawan di sa medoo etaw eg-
angay Hélusalém dò. 29 Agulé, egoh di medapag diyà sa menuwa Bétaniya
owoy menuwa Bétpagi diyà sa Getan Olibu, sinugù di sa duwa salu di,
30 guwaen di, "Huna yu dé angay dutu siedò menuwa tebowon ta. Amuk
tumebow yu dutu, hauwen yu sa hinagtay nati asnu igtagkes endà pa
nelayam di egkudaan. Lengà yu owoy uwit yu dini. 31 Amuk duen etaw
umigsà keniyu, guwaen di, 'Maen di ya eglengaen yu?' iya sa sagbì yu,
guwaen yu, 'Igsugù i Datù enù ka duen sa penemdem di.' "
32 Agulé, mig-ipanaw sa duwa sinugù di owoy hinaa da sa tinulon di
diyà kenagda. 33 Agulé, egoh da eglengà sa nati, guwaen sa épê di, "Maen
di ya eglengaen yu sa nati?"
34 Guwaen da egsagbì, "Igsugù i Datù enù ka duen sa penemdem di."
35 Agulé, inuwit da sa nati asnu diyà si Hésus. Inampisan da ginis sa
iyug di owoy pekudaen da Hésus i. 36 Egoh di eg-ipanaw, igtenàtenà sa
medoo etaw sa ginis da diyà sa ukitan di, enù ka egtandaan da sa kedatù
da kenagdi.
37 Na, egoh i Hésus medapag diyà Hélusalém egoh di endà pa lumungel
diyà sa Getan Olibu, eg-edung sa medoo etaw di eg-olò si Nemula.
Egpetaleden da sa kagi da eg-olò owoy egpesalamat da diyà si Nemula
danà sa medoo dakel panduan binaelan i Hésus hinaa da. 38 Guwaen da,
"Meolò ini i Datù ta pineangay i Datù Nemula. Metanà sa pedu sa langun
etaw dutu langit dò, owoy meolò ma Nemula i diyà langit."
39 Duen ma etaw Palasiyu eg-unut diyà si Hésus, owoy guwaen da diyà
kenagdi, "O Mistelu, hawidi ko sa medoo pasek ko eg-olò keniko."

40 Dodoo egsagbì Hésus i, guwaen di, “Taa yu. Apiya pesabuhen ku siini
medoo etaw ku, sa medoo batu polo sa metaled umolò.”

Ini Sa Egoh I Hésus Sinegawan Di Sa Menuwa Hélusalém

41 Agulé, egoh i Hésus medapag diyà Hélusalém, egsugpayalen di
sa menuwa owoy egsinegaw danà sa kehidu di sa medoo etaw eg-
ugpà dahiya. 42 Guwaen di, “Kiyu i tegeHélusalém, mepion pa hedem
amuk neketiig yu ini egoh sa medoo egpigtuuwen yu anì kumelanih sa
keugpà yu, dodoo lagà nedilungan diyà keniyu. 43 Melikutan yu kani
enù ka tumebow sa pasad sa medoo kuntelà yu gumila diyà keniyu.
Ulinguten da kutà sa menuwa yu owoy pelaeban sundalu kiyu anì endà
mekepelaguy yu. 44 Gelaen da kiyu langun taman sa medoo anak yu.
Lukaten da sa langun dalesan yu batu taman mesepalak sa langun batu
sinelogsudlogsud. Mekesugsug yu enù ka endà netiigan yu duu ini sa
agdaw i Nemula umaluk keniyu hedem.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-17; Malkos 11:15-19; Huwan 2:13-22)

45 Na, egoh i Hésus migtebow Hélusalém dò, migludep diyà sa Dalesan
i Nemula owoy hinemagawan di sa medoo etaw tegedagang hinagtay
dahiya. 46 Guwaen di diyà kenagda, “Iya sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,

‘Sa dalesan ku iya sa dalesan atung egsimbaan etaw.’[p]

Dodoo danà sa egbaelan yu, nebaluy dalesan sa medoo tegelapis siini
Dalesan i Nemula.”
47 Na, uman agdaw egtulù Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula. Dodoo
sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i
Mosis owoy sa medoo kaunutan etaw Hudiyu, eglagbeten da polo sa ukit
da mimatay kenagdi. 48 Dodoo endà megaga da duu egpetuu sa uyot da,
enù ka tigtu egkeiyap sa medoo etaw egdineg sa kagi di.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus
(Matéyo 21:23-27; Malkos 11:27-33)

20 1 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus egtulù diyà sa medoo etaw
diyà Dalesan i Nemula, itulù di sa Mepion Tegudon. Egoh di
telibubu egtulù, eg-angay diyà kenagdi sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy
sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo kaunutan
Hudiyu. 2 Mig-ikagi da, guwaen da, “Tuloni ko kami, hih, ngadan
keduwan sa egkegaga ko egbael siini medoo egbaelan ko? Ngadan di etaw
sa migpeangay keniko?”

---

p **19:46** Basa ko Isayas 56:7

3 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Duen ma igsà ku diyà keniyu. Sagbii
yu, hih. 4 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di migbautis sa
medoo etaw diyà wayeg, ataw ka si Nemula ataw ka sa etaw daa?”
5 Agulé, egsesigbolowoy da sa kesagbì da, guwaen da, “Amuk sumagbì
ki, guwaen ta, ‘Si Nemula sa migsugù kenagdi,’ sumulì mikagi Hésus i,
guwaen di, ‘Maen di ya atu endà egpigtuuwen yu duu?’ 6 Dodoo amuk
sumagbì ki, guwaen ta, ‘Sa etaw daa,’ buungen sa medoo etaw kita batu
anì mematay ki, enù ka netuuwan da si Huwan sa tegesugkow i Nemula.”
7 Agulé, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen da, “Endà netiigan ké duu sa
migsugù si Huwan.”
8 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk hediya, endà ma tulonen
ku duu diyà keniyu sa keduwan sa naken egkegaga.”

Ini Sa Egoh I Hésus Pineligadan Di Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 21:33-46; Malkos 12:1-12)

9 Agulé, egtulon peligad Hésus i diyà sa medoo etaw dahiya, guwaen di, “Duen
sa maama mighemula palas diyà sa tanà di. Agulé, igsalig di diyà sa medoo etaw
tegeipat enù ka mangay dutu mediyù dò owoy melugay dutu. 10 Egoh di neuma sa
bulan kepupu, pineangay di sa egsugùsuguen di diyà sa medoo tegeipat anì ibegay
da diyà kenagdi sa hagdi baed. Dodoo, sinesuntuk da polo owoy hinemagawan
da ma, dodoo endà duen sa igbegay da. 11 Agulé, pineangay di dema dutu sa
sebaen egsugùsuguen di, dodoo sinesuntuk da ma owoy egpeumàumaan da ma.
Hinemagawan da ma, dodoo endà duen sa igbegay da. 12 Agulé, pineangay di sa
ketelu egsugùsuguen di. Dodoo pinalian da polo owoy sinegodoy da kedu diyà
sa hinemulaan. 13 Agulé, guwaen sa épê hinemulaan diyà sa pedu di, ‘Enù iya wé
kebael ku kéé? Mepion pa kéen amuk peangayen ku dutu sa anak ku eghiduwan
ku, enù ka adatan da kéen.’ 14 Dodoo egoh sa medoo tegeipat mighaa, egseolomoy
da, guwaen da, ‘Ini sa etaw kumuwa siini hinemulaan lalawan di diyà sa emà di.
Mepion amuk imatayan ta anì nita polo sa hinemulaan di.’ 15 Agulé, hinemagawan
da kedu diyà sa hinemulaan owoy inimatayan da.
“Na, ngadan sa baelan siini épê hinemulaan diyà sa medoo tegeipat?
16 Iya sa baelan di, angayen di kagda mimatay owoy isalig di polo sa
hinemulaan di diyà sa liyu etaw.”
Agulé, egoh sa medoo etaw egdineg iya wé, guwaen da, “Ay, mepion
hedem amuk endà meketuu di iya wé.”
17 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda owoy guwaen di, “Meketuu doo
iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

‘Sa sebaen batu inekedan sa medoo tegebael dalesan pulung batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.’[q]

---

q **20:17** Basa ko Isalem 118:22

18 Na, amuk mekekinagpà sa etaw diyà siini batu, melepù. Dodoo amuk
menabù siini batu diyà sa etaw, melupet.”
19 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis, netiigan da kagda sa egkesugat sa peligad di. Huenan
di, ungayà da hedem sabaan da Hésus i egoh iya wé agdaw, dodoo
egkelimedangan da sa medoo etaw dahiya.

Ini Sa Ketulù I Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Matéyo 22:15-22; Malkos 12:13-17)

20 Na, edung egoh iya, takaan da egtulik Hésus i sa medoo ulu-ulu
owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis anì sigkemen da. Duen
ma etaw pineangay da diyà si Hésus, sa duma etaw egpeiling sa mepion
pedu, dodoo eglagbeten da daa sa kagi di neketipay sa uledin da anì
metipu da kagdi ipesigkem da diyà sa gubilenu da. 21 Agulé, eg-igsà da
diyà si Hésus, guwaen da, “O Mistelu, netiigan ké anan tuu sa eg-ikagiyen
ko owoy sa igtulù ko. Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà dé
sa balangan etaw egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù ko sa uyot i
Nemula. 22 Na, ini sa igsà ké diyà keniko. Enù di ya, meketipay ki pa sa
uledin igsugkow i Mosis amuk megay ki pelesintu diyà si Sisal sa Sulutan
ta? Mepion pa ataw ka endà?”
23 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, huenan di guwaen
di, 24 “Pehauwi yu diyà kenak sa kuleta. Ngadan iya wé etaw di owoy sa
igsulat di?”
Egsagbì da, guwaen da, “Iya si Sisal sa Sulutan ta.”
25 Guwaen i Hésus, “Na, amuk hediya, begayi yu diyà si Sulutan Sisal
sa hagdi egpegeniyen, owoy begayi yu ma diyà si Nemula sa hagdi
egpegeniyen.” 26 Apiya di pa eglagbeten da sa kagi di nekeamu, endà doo
duen dinineg da kagi kenà di mesalà. Egkegaip da polo danà sa sagbì di,
owoy endà dé eg-ikagi da.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay
(Matéyo 22:23-33; Malkos 12:18-27)

27 Agulé, duen ma etaw Sadusiyu mig-angay da diyà si Hésus. Kagda
sa etaw Hudiyu egtulù endà umenaw di gaa sa etaw nematay. 28 Eg-igsà
da, guwaen da, “O Mistelu, duen sa igsulat i Mosis diyà kenita denu sa
egbaelan ta amuk nematay sa maama épê sawa dodoo endà duen anak
da. Iya sa baelan di, ipesawa diyà sa hadi di sa balu anì dumuen anak da
lagà sa anak sa maama nematay. 29 Na, duen pitu maama telehadi. Agulé
migsawa sa kakay da, dodoo endà duen anak di egoh di nematay. 30 Hê,
inited sa tigtu hadi di sa ibò di, dodoo nematay ma. 31 Hediya ma sa
nebaelan sa ketelu di taman sa kepitu, enù ka nesetugdugtugdug sa pitu
telehadi egsawa siedò bayi, dodoo nelengon da nematay endà duen anak.

32 Agulé hudihudi nematay ma sa bayi. 33 Na, tulon ko kenami, amuk
meuma sa keenaw sa nematay, ngadan tayu di etaw diyà sa pitu telehadi
mesawa sa bayi enù ka anan da migsawa kenagdi egoh anay?"
34 Agulé egsagbì Hésus i kenagda, guwaen di, "Egsesawaay pelà
sa medoo etaw diyà tanà, 35 dodoo amuk dutu dé langit dò endà dé
sesawaay sa medoo etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula amuk
enawen di kagda. 36 Endà dé mematay da enù ka lagà da sa egsugùsuguen
i Nemula diyà langit. Kagda sa anak i Nemula enù ka enawen di kagda.
37 Na, netiigan ké tuu sa keenaw sa medoo nematay danà sa igsulat
i Mosis denu sa egoh sa kayu eglegleg egoh i Nemula mig-ikagi diyà
kenagdi, guwaen di,
'Aken sa Nemula egpigtuuwen da i Ablaham si Isak owoy si Hakob.'[r]
Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé, nelugay da dé nematay da Ablaham
i si Isak owoy si Hakob. 38 Apiya di pa nematay da dé diyà tanà, nehagtay
da doo diyà sa kehaa i Nemula. Amuk nehagtay da doo diyà sa kehaa i
Nemula, umenaw da mendaa."
39 Agulé, egsagbì sa duma tegetulù uledin, guwaen da, "O Mistelu,
mepion sa kesagbì ko."
40 Agulé, endà dé eg-uman da eg-igsà enù ka egkelenawan da
metepelan.

Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu
(Matéyo 22:41-46; Malkos 12:35-37)

41 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, "Maen di ya iya
sa kagi sa medoo etaw denu si Kelistu sa Tigtu Datù eg-angat-angatan sa
medoo Hudiyu, guwaen da kagdi gaa sa tugod i Dabid? 42 Na, tuu iya wé
inikagi da, dodoo guwaen i Dabid si Kelistu sa Datù di egoh di migsulat
ini i diyà sa sebaen libelu ta, Isalem, guwaen di,
'Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku
43 taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.'[s]
44 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Kelistu, guwaen di
'Datù ku,' endà mebaluy di amuk tugod i Dabid daa Kelistu i, dodoo Datù
di ma polo."

Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Tegetulù Hudiyu
(Matéyo 23:1-36; Malkos 12:38-40)

45 Agulé, egoh sa medoo etaw egdinegdineg, mig-ikagi Hésus i diyà
sa medoo salu di, guwaen di, 46 "Hahaa yu sa medoo tegetulù uledin

---

[r] **20:37** Basa ko Éksodo 3:6 [s] **20:42-43** Basa ko Isalem 110:1

igsugkow i Mosis anì endà umiling yu kenagda. Igluhub da sa metaes
kawal da metolol, owoy egkeiyap da amuk egsaluan etaw kagda diyà sa
padian. Amuk mangay da diyà simbaan, ungayà da menuu da diyà sa
bangkù ginelal. Amuk mangay da diyà pista, ungayà da kagda sa muna
pekaenen. 47 Egtepelen da ma sa medoo dalesan sa bayi balu danà sa
medoo pandapat da, dodoo eglidungen da sa medaet egbaelan da. Amuk
hauwen da etaw, melugay da ubòubò egsimbà. Huenan di, uman pa dakel
sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà kenagda."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-olò Sa Kebegay Sa Bayi Balu
(Malkos 12:41-44)

21 1 Na, egoh i Hésus pelawà diyà sa Dalesan i Nemula, miglengag
owoy hinaa di sa medoo kawasà etaw egdalemen da diyà sa atung
taguan pilak sa ibegay da diyà si Nemula. 2 Agulé hinaa di ma sa bayi balu
pubeli egdalemen di dahiya sa duwa tukééy kuleta di. 3 Agulé guwaen i
Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Eglowon polo sa igbegay siini
balu pubeli diyà sa igbegay sa langun etaw kawasà. 4 Iya maen di ya enù
ka endà egkelikutan da egbegay enù ka medoo sa pantiyali da. Dodoo siini
bayi balu, inimet di sa langun kehagtayan di egbegay apiya pubeli etaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Matéyo 24:1-2; Malkos 13:1-2)

5 Agulé, egseolomoy sa duma salu i Hésus sa hinaa da diyà sa Dalesan
i Nemula, enù ka metolol sa medoo dakel batu di owoy duen medoo
tamuk milagà igbegay etaw igsanggat diyà sa kelatkat di. Dodoo guwaen
i Hésus, 6 "Na, siini medoo eghauwen yu ini egoh di, meuma pa sa agdaw
di mekedan langun. Megubal sa kelatkat di anan batu sinelogsudlogsud
anì pa sebaen sa mesamà."

Ini Denu Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà Owoy Diyà Etaw Ma
(Matéyo 24:3-14; Malkos 13:3-13)

7 Agulé, inigsaan da Hésus i, guwaen da, "O Mistelu, nengan di ya
tumebow iya wé tinulon ko? Ngadan sa tandà di amuk buyu dé meuma
iya wé?"
8 Agulé guwaen i Hésus, "Tulik yu anì endà meakalan yu, enù ka
dumuen sa medoo etaw tegeakal tumebow peiling kenak guwaen da
kagda gaa si Kelistu. Iya ma sa guwaen da, neuma dé sa agdaw i Nemula
sumambì siini tanà. Dodoo yoko eg-unut duu kagda. 9 Amuk dinegen
yu sa medoo etaw egsegilaway ataw ka sa medoo etaw egkuntelà diyà
sa gubilenu, yoko egkelimedangan na enù ka muna pelawà mukit siini
medoo medaet diyà tanà. Dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma sa
sabuhanan agdaw."

10 Guwaen di ma, “Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa medoo etaw diyà
sebaen tanà, mangay da gumila diyà sa sebaen ma tanà, owoy sa medoo
etaw sa sebaen datù, mangay da ma gumila diyà sa sebaen ma datù.
11 Dumuen ma dakel linug owoy mekeseluh diyà sa uwang tanà sa dakel
bitil owoy dakel linadu. Dumuen ma medoo dakel egkelimedangan etaw
owoy medoo dakel panduan mehaa etaw diyà langit. 12 Dodoo egoh di
endà pa meuma iya wé, sigkemen sa medoo etaw kiyu owoy pelihayen da
kiyu. Agaken da kiyu diyà sa simbaan Hudiyu kenà da tumipu keniyu anì
mebilanggu yu. Uwiten da ma kiyu diyà sa medoo sulutan owoy sa medoo
datù ma danà sa kepigtuu yu diyà kenak. 13 Dodoo iya ma sa agdaw yu
tumulon diyà kenagda sa Mepion Tegudon denu kenak. 14 Peeles yu diyà
sa pedu yu ini i kagi ku, yoko pelawà egpenemdem duu sa kesagbì yu
kenagda taman endà tumebow yu dutu, 15 enù ka iya pelawà ibegay ku diyà
keniyu sa kagi yu owoy sa penemdem yu milantek anì endà duen kuntelà
yu meketaban sa eg-ikagiyen yu. 16 Apiya sa emà yu owoy sa inay yu owoy
sa medoo hadi yu owoy kakay yu owoy sa medoo duma telahadi yu owoy
sa medoo loyuk yu, iya doo sa tumipu keniyu owoy duen ma duma yu
ipeimatay da. 17 Melepuhan langun etaw kiyu danà sa kepigtuu yu kenak.
18-19 Dodoo danà yu metigkel sa langun kelikutan yu, mesakem yu doo sa
lalù endà meelut di. Apiya sebaen balut ulu yu, melalù doo taman melugay.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Menuwa Hélusalém Medaetan
(Matéyo 24:15-21; Malkos 13:14-19)

20 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hauwen yu sa menuwa Hélusalém
neseulingutan sa medoo sundalu, metiigan yu dé buyu dé medaetan iya wé
menuwa. 21 Amuk meuma iya wé, pelaguy yu angay diyà sa medoo getan,
kiyu i eg-ugpà diyà tanà Hudiya. Mekepelaguy ma mangay dutu sa medoo
etaw eg-ugpà diyà Hélusalém, owoy endà ma mekepelikù da dalem sa
menuwa sa medoo etaw eggalebek diyà sa hinemulaan da. 22 Iya maen di
ya enù ka neuma sa pasad i Nemula migtamay sa menuwa Hélusalém anì
meketuu sa langun tapay igpesulat di. 23 Amuk meuma iya wé, mepasangan
temù sa medoo bayi obol owoy sa medoo egpesusu tukééy anak da, enù ka
pigtamayan i Nemula sa medoo etaw Hudiyu owoy mepasangan da temù
taman sa uwang tanà da. 24 Duen etaw mematay danà da tinigbas, owoy
duen ma etaw mesigkem agaken da mangay diyà sa medoo balangan tanà.
Agawen sa medoo etaw beken Hudiyu sa menuwa Hélusalém owoy kagda
daa sa umipat taman endà meelut sa lugay da eg-atu diyà sa medoo Hudiyu.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Ketebow Sa Kakay Langun
(Matéyo 24:29-31; Malkos 13:24-27)

25 Guwaen i Hésus, “Amuk buyu tumebow sa Kakay Langun, duen
medoo panduan diyà agdaw owoy bulan owoy sa medoo bituen.

Mepasangan sa penemdem sa medoo balangan etaw diyà tanà enù ka
dakel temù sa labal dagat owoy sumenok ma takà. 26 Mekenah sa medoo
maama danà da melimedangan sa medaet dumagpak diyà sa langun
tanà, enù ka humalìhalì sa langun eghauwen ta diyà langit. 27 Iya pelawà
hauwen etaw aken i Kakay Langun tumebow peunutan gaeb. Dakel sa
egkegaga ku kumedatù owoy tigtu dakel ma sa senang ku. 28 Na, amuk
hauwen yu siini medoo tinulon ku umedung umukit diyà tanà, keanggani
yu dé owoy lengag yu langit dò enù ka buyu yu dé mealukan."

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung
(Matéyo 24:32-35; Malkos 13:28-31)

29 Agulé, egtulon dema balatan Hésus i, guwaen di, "Haa yu sa kayu
pigus owoy sa medoo duma kayu. 30 Amuk eghauwen yu sa egoh da
egtugbung, metiigan yu doo medapag dé sa meedup agdaw. 31 Diya
ma, amuk hauwen yu siedò medoo tinulon ku umukit, metiigan yu doo
buyu dé meuma sa kedatù i Nemula diyà etaw. 32 Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Sa medoo duma ta eg-ugpà diyà tanà ini egoh di, amuk
endà pa mematay da langun, hauwen da doo iya wé tinulon ku umukit.
33 Mekedan pa siini langit owoy siini tanà, dodoo endà mekedan sa kagi
ku taman melugay."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulik Da

34 Guwaen i Hésus, "Tulik yu anì endà mepetow yu amuk tumebow
siedò agdaw sa Kakay Langun. Haa yu anì endà melipeng sa pedu yu
danà yu hiluwen ataw ka danà sa medaet nanam lawa yu. Haa yu ma anì
endà melakà sa pedu yu danà yu egpenemdem sa hagtay yu. Umamu yu
amuk iya, 35 enù ka sa ketebow di lagà nepekasan keteb diyà sa langun
etaw diyà siini sinukub langit. 36 Huenan di, tulik yu owoy simbà yu takà
anì mekegaga yu tumigkel sa medoo kelikutan tumebow diyà tanà anì
endà ma memalaan yu tumigdeg diyà sa taengan sa Kakay Langun."
37 Na, amuk agdaw, egtulù Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula diyà
Hélusalém, dodoo amuk sigep eg-angay eg-ugpà diyà sa Getan Olibu.
38 Uman magtu kesimag eg-angay sa langun etaw diyà sa Dalesan i
Nemula anì dinegen da sa ketulù di.

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Malkos 14:1-2; Huwan 11:45-53)

22 1 Na, medapag dé meuma sa pista egoh da egkaen sa epan endà
duen igpelenuk di, sa kepengadan da Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula. 2 Eglagbeten sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa
medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis sa ukit keimatay da si Hésus, dodoo
nelenawan da diyà sa medoo etaw enù ka medoo da egpigtuu diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Matéyo 26:14-16; Malkos 14:10-11)

3 Na, si Hudas Iskaliyot sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa
salu i Hésus. Linuhub i Satanas 4 anì tumampil diyà sa kuntelà i Hésus.
Huenan di, mig-angay eg-olom diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy
diyà sa medoo kapitan tegebantay sa Dalesan i Nemula. Egseolomen da sa
baelan di anì mekuwa da Hésus i. 5 Agulé, neanggan da owoy migpasad
da egbegay pilak diyà kenagdi. 6 Hê, eg-unutan i Hudas dé sa penemdem
da. Agulé eglagbeten di sa mepion gai di megay si Hésus diyà kenagda
amuk endà duen medoo etaw egkesetipon diyà kenagdi.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Matéyo 26:17-25; Malkos 14:12-21; Huwan 13:21-30)

7 Na, neuma dé sa agdaw da egkaen sa epan endà duen ipelenuk di.
Iya ma sa agdaw da eg-imatay sa anak kebilibili kaenen da amuk egpista
da sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. 8 Agulé, sinugù i Hésus
Pidelu i owoy si Huwan, guwaen di, “Angay yu baeli sa kaenen ta egpista
anì pistawan ta sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.”
9 Guwaen da diyà kenagdi, “Ngadan kenà ké mael?”
10 Guwaen di, “Taa yu. Amuk tumebow yu dutu siedò menuwa, hauwen
yu sa maama egtiang buyung nepenù wayeg. Unut yu kenagdi mangay
diyà sa dalesan gemowon di. 11 Tulon yu diyà sa épê dalesan, guwaen yu,
‘Iya sa kagi i Mistelu, kenà sa sibay ko gaa kenà di egkaen siini pista ta
lapeg sa medoo pasek di?’ 12 Agulé, ipehaa di diyà keniyu sa dakel sibay
lekeatas duen lamisan owoy langun taman eg-ipaten diyà pista. Dahiya sa
kenà yu egtapay sa pista ta.”
13 Agulé, eg-ipanaw da dé owoy hinaa da sa langun tinulon i Hésus.
Agulé, egtapayen da sa kaenen da egpista.

Ini Sa Igtulù Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-30; Malkos 14:22-26; 1 Kolintu 11:23-25)

14 Agulé, egoh di neuma sa ulas da kumaen, egpenuu Hésus i owoy
sa sepulù owoy duwa salu di. 15 Guwaen di diyà kenagda, “Meiyap a
temù egkaen diyà keniyu siini Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i
Nemula, enù ka buyu a dé meimatayan. 16 Taa yu, hih. Endà pa kumaen
a uman siini pista taman endà meketuu sa selepangan di diyà sa kedatù i
Nemula.”
17 Agulé, sinabaan di sa tabù duen wain owoy migsimbà ma
egpesalamat diyà si Nemula. Guwaen di diyà sa medoo salu di, “Kuwa yu
dé. Inem yu dé langun tigtukééykééyéy. 18 Taa yu, hih. Endà pa uminem
a uman siini wain eg-inemen ta taman endà meuma sa kedatù i Nemula.”

19 Agulé, sinabaan di ma sa sebaen epan, owoy migsimbà egpesalamat
diyà si Nemula. Tinepitepi di owoy igtukid di diyà kenagda. Guwaen di,
“Ini sa lawa ku ibegay ku sa itigtu ku keniyu. Kaen yu dé. Ilingi yu takà
siini egbaelan ta anì metulengan yu aken.”
20 Diya ma sa egbaelan di diyà sa wain egoh da neubus egkaen. Igtukid
di diyà kenagda, owoy guwaen di, “Ini sa depanug ku lumesut amuk
meimatayan a anì metigtuwan sa salà yu. Siini depanug ku, iya sa tandà
di meketuu sa magtu ukit igpasad i Nemula umaluk etaw.”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Dodoo, haa yu. Duen sa sebaen duma ta
egkaen diyà siini lamisan ta ini egoh, sa maama megay kenak diyà
sa kuntelà ku. 22 Mematay doo sa Kakay Langun danà di meketuu sa
penemdem i Nemula. Dodoo tigtu mepigtamayan sa maama megay kenak
diyà sa medoo kuntelà ku.”
23 Agulé, eg-edung sa medoo salu di egseigsaay sa tayu di megay
kenagdi diyà sa kuntelà di.

Ini Sa Egoh Da Egkesesigbolow Sa Tayu Dakel Etaw Diyà Kenagda

24 Na, egsesigbolowoy ma sa medoo salu i Hésus denu sa tayu dakel
etaw diyà kenagda. 25 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Sa medoo
datù etaw beken Hudiyu, takaan da egpeges sa medoo etaw da danà
sa gelal da, owoy sa ungayà da meolò da etaw danà sa egbaelan da.
26 Dodoo endà mebaluy di ilingan yu iya wé. Mepion amuk lagà sa hadi
yu polo sa tayu dakel etaw diyà keniyu. Owoy mepion amuk lagà sa
egsugùsuguen yu polo sa kaunutan yu. 27 Enù di ya, ngadan sa tayu dakel
etaw, sa etaw egpenuu egkaen ataw ka sa etaw tegehated kaenen? Iya sa
dakel etaw sa egpenuu egkaen. Dodoo taa yu, apiya aken sa Datù yu, lagà
aken polo sa tegehated kaenen.
28 “Apiya di pa medoo sa kelikutan ku, takà yu doo eg-unut-unut diyà
kenak. 29 Huenan di, begayan ku kiyu sa kedatù yu lagà sa kinebegay
i Emà sa kedatù ku. 30 Huenan di, amuk kumedatù a, mekekaen yu ma
diyà sa lamisan ku owoy mekeipat yu sa sepulù owoy duwa geumpung
tugod i Islaél.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Matéyo 26:31-35; Malkos 14:27-31; Huwan 13:36-38)

31 Agulé, guwaen i Hésus, “O Simon, taa ko. Pinandayà i Nemula dé
Satanas i anì tepengan di kuna anì mekedan sa kepigtuu ko, lagà sa etaw
eg-etap. 32 Dodoo igsimbà ku kuna anì endà mekedan sa kepigtuu ko.
Apiya di pa mesalà ka diyà kenak, tuingen ko pa sa pedu ko. Hê amuk
iya, tabangi ko dé sa kepigtuu sa medoo duma ko.”
33 Agulé egsigbolow Simon Pidelu i, guwaen di, “O Datù, mekeunut a
doo keniko, apiya mebilanggu ki ataw ka mematay ki.”

34 Guwaen i Hésus, “O Pidelu, taa ko, hih. Egoh sa ebos endà pa
umukolò amuk buyu sumimag, palawen ko polo aken beken duma ko
taman telu gulê.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Keeked Sa Medoo Etaw Kenagdi

35 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Egoh ku
migpetegudon keniyu, hinawidan ku kiyu eg-uwit sa langun taman yu,
iling ka taguan pilak ataw ka puyut ataw ka duma talumpà yu. Enù di ya
sa hagtay yu egoh iya, nelikutan yu pa?”
Egsagbì da, guwaen da, “Enget doo sa hagtay ké.”
36 Agulé guwaen di, “Dodoo edung ini egoh di amuk duen taguan pilak
ataw ka puyut yu, uwit yu dé. Amuk endà duen sundang yu, mepion
amuk dagangen yu sa kawal yu anì mekebeli yu sundang. 37 Iya maen
di ya enù ka meketuu pelawà ini i kagi i Nemula igpesulat denu kenak,
guwaen di,
‘Diyà sa kehaa sa medoo etaw,
kagdi sa duma sa medoo etaw tegebael medaet.’[t]
Na, ini egoh di ekedan da aken enù ka meketuu sa langun meukitan ku
igpesulat di egoh anay.”
38 Agulé, guwaen sa medoo salu di, “O Datù, haa ko. Kaini dé sa duwa
sundang.”
Dodoo danà da endà egpeketiig, eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Naal dé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Matéyo 26:36-46; Malkos 14:32-42)

39 Agulé, miglegkang Hésus i owoy mig-angay dema diyà sa Getan
Olibu, enù ka iya sa eg-angayan di takà. Mig-unut ma sa medoo salu
di. 40 Egoh da migtebow, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Simbà yu dé
anì endà mekeukit yu diyà sa kenà sa pedu yu tepengan anì endà ma
mekebael yu salà.”
41 Agulé, migtangkà Hésus i diyà kenagda, sa kediyù di meuma muung.
Egligkued egsimbà, 42 guwaen di, “O Emà, amuk mepion diyà keniko,
kedani ko diyà kenak siini kelikutan ku lagà wain mepait buyu egkeinem
ku. Dodoo, peukit ko diyà kenak sa niko uyot, beken sa naken.”
43 [Agulé, duen sa egsugùsuguen i Nemula kedu langit dò migpehaa
diyà kenagdi anì pebagelen di. 44 Egkebukul temù sa pedu di, huenan
di eg-umanan di sa kesimbà di, owoy eglimusengen temù lagà depanug
egketaktak diyà tanà.]
45 Agulé, egoh di neubus egsimbà, migpelikù diyà sa kenà sa medoo
salu di, owoy hinaa di kagda egtudug danà da netamay nebukul.

---

[t] **22:37** Basa ko Isayas 53:12

46 Guwaen di, “Ay, maen di ya egtudug yu? Enaw yu dé, owoy simbà yu
polo anì endà mekeukit yu diyà sa kenà sa pedu yu tepengan.”

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus
(Matéyo 26:47-56; Malkos 14:43-50; Huwan 18:1-11)

47 Agulé, egoh di pelawà eg-ikagi, migtebow sa medoo etaw inuwit
i Hudas, sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus.
Migdapag diyà si Hésus enù ka pengadekan di. 48 Dodoo guwaen i
Hésus, “O Hudas, maen di ya hinemilì ko sa kepengadek ko kenak amuk
egtandaan ko sa kebegay ko sa Kakay Langun diyà sa medoo kuntelà di?”
49 Agulé, egoh sa medoo duma i Hésus neketiig sa egkebaelan di,
guwaen da, “O Datù, tumigbas ké dé?”
50 Hê, tinigbas sa sebaen duma da sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà. Nesapsap sa telinga di denu kuwanan. 51 Dodoo guwaen i
Hésus, “Naal dé.” Agulé sinabaan di sa telinga sa maama. Hê nelikuan
dema.
52 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo etaw migtebow, sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kapitan tegetulik sa Dalesan i Nemula
owoy sa medoo kaunutan Hudiyu. Guwaen di, “Maen di ya eg-uwit yu
sundang owoy lubog egoh yu eg-angay egsigkem kenak? Beken a sa etaw
tegelampas. 53 Egoh ku eg-amut diyà keniyu uman agdaw diyà sa Dalesan
i Nemula, endà egsabaan yu duu aken. Dodoo mesigkem yu aken siini
sigep danà sa egkegaga i Satanas sa kaunutan sa medoo etaw eg-ugpà
diyà deleman.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw
(Matéyo 26:57-58,69-75; Malkos 14:53-54,66-72; Huwan 18:15-18,25-27)

54 Agulé, sinigkem da Hésus i owoy inagak da eg-angay diyà sa
dalesan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Migpetangkà daa Pidelu i eg-unut
diyà kenagda. 55 Egoh da migtebow, duen ma apuy tinemeg sa medoo
tegebantay diyà teliwadà sa duwangen owoy egpenuu da eg-ingadang
dahiya. Hê, egpenuu ma dahiya Pidelu i diyà kenagda. 56 Na, duen ma sa
bayi egsugùsuguen da. Hinaa di Pidelu i egpenuu nelegdawan apuy owoy
egpeelesen di eghahaa. Guwaen di, “Siini maama sa duma i Hésus giina.”
57 Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “O Okon, endà netiigan ku duu
iya wé maama.”
58 Agulé nelugaylugay, duen dema sa sebaen maama eghaa si Pidelu.
Guwaen di, “Kuna ma sa duma pasek di.”
Dodoo guwaen i Pidelu, “Endà, Akay. Beken aken sa duma di.”
59 Agulé, sakaulas pa kedu iya, duen sebaen ma maama mebagel sa
kagi di, guwaen di, “Tigtu tuu, duma i Hésus ini i maama, enù ka kagdi
ma sa tegeGaliliya.”

60 Dodoo guwaen i Pidelu, “O Akay, tigtu endà netiigan ku duu sa
eg-ikagiyen ko.” Hê, egoh i Pidelu eg-ikagi pelawà, umukolò dé sa ebos.
61 Agulé, tinengang i Hésus Pidelu i. Hê, netulengan di sa kagi i Datù diyà
kenagdi egoh di mig-ikagi, guwaen di, “Egoh sa ebos endà pa umukolò
amuk buyu sumimag, palawen ko polo aken beken duma ko taman telu
gulê.” 62 Agulé, mig-ipanaw Pidelu i, owoy egsinegaw temù danà sa pedu
di nebukul.

Ini Sa Egoh I Hésus Egpeumàumaan
(Matéyo 26:67-68; Malkos 14:65)

63 Agulé, sa medoo maama egbantay si Hésus, egsegemenan da owoy
sinesuntuk da. 64 Eglimunan da ginis sa mata di, owoy egpeumàumaan
da, guwaen da, “O Tegesugkow i Nemula, ingadani ko atu sa etaw egtagpì
keniko.” 65 Na, medoo ma sa medaet kagi da takà egpeumàumà si Hésus.

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 26:59-66; Malkos 14:55-64; Huwan 18:19-24)

66 Na, egoh di sumimag, nesetipon sa medoo kaunutan Hudiyu owoy
sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i
Mosis. Inagak da Hésus i diyà sa kenà da nesetipon. 67 Agulé guwaen da
diyà kenagdi, “Tuloni ko kami amuk kuna si Kelistu sa Tigtu Datù eg-
angat-angatan ké.”
Dodoo guwaen i Hésus, “Apiya di pa tulonon ku kiyu, endà ma migtuu
yu, 68 owoy endà ma sumagbì yu amuk duen igsà ku diyà keniyu.
69 Dodoo endà melugay di menuu sa Kakay Langun denu kuwanan i
Nemula épê dakel egkegaga.”
70 Agulé guwaen da langun, “Amuk hediya, Anak i Nemula ka, hih?”
Migsagbì, guwaen di, “Tuu sa gelal ibegay yu kenak.”
71 Agulé guwaen da, “Endà dé lumagbet ki uman sa ketulon etaw denu
sa salà di, enù ka dinineg ta langun sa inikagi di medaet kedu diyà sa ebà
di, guwaen di kagdi gaa sa Anak i Nemula.”

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Gubilenu Pilatu
(Matéyo 27:1-2,11-14; Malkos 15:1-5; Huwan 18:28-38)

23 1 Agulé, migtigdeg sa langun etaw nesetipon dahiya owoy
inagak da Hésus i diyà si Pilatu sa Gubilenu da. 2 Agulé, mig-
edung da egtipu si Hésus diyà sa Gubilenu, guwaen da, “Hinaa ké siini
maama egpekuntelaen di sa medoo duma ké Hudiyu diyà sa sulutan ta.
Hinawidan di kami egbegay pelesintu diyà si Sulutan Sisal. Kagdi gaa si
Kelistu, sa sebaen ma sulutan.”
3 Agulé, inigsaan i Pilatu Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, kuna sa
sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”

Migsagbì, guwaen di, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak.”
4 Agulé, guwaen i Pilatu diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa
medoo etaw ma, “Endà duen egketiigan ku salà ini i maama.”
5 Dodoo egpeges da egtipu, guwaen da, “Takà egtulù eg-edung Galiliya
dò taman dahini anì egpekuntelaen di sa medoo etaw diyà si Sulutan.”

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Datù Hélod

6 Agulé, egoh i Pilatu migdineg iya wé, eg-igsaan di kagda amuk
si Hésus sa tegeGaliliya. 7 Na, egoh di neketiig si Hésus sa etaw kedu
Galiliya sa tanà eg-ipaten i Hélod, igpeuwit di Hésus i diyà si Datù Hélod
enù ka diyà Hélusalém ma egoh iya.
8 Agulé, neanggan temù Hélod i egoh di mighaa si Hésus enù ka medoo
sa dinineg di denu kenagdi. Tapay dé egkeiyapan di humaa Hésus i owoy sa
panduan egbaelan di. 9 Huenan di, medoo sa eg-igsaen di diyà si Hésus, dodoo
endà egsagbì di. 10 Hê, egtigdeg ma dahiya sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy
sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Pineges da egtipu Hésus i diyà
si Datù Hélod. 11 Agulé, pineumàumaan i Hélod lapeg sa medoo sundalu di
Hésus i. Igpekawal da sa metolol ginis éhê ginis sulutan owoy eggemenan da.
Agulé, pinelikù di diyà si Pilatu. 12 Na, danà iya wé, baluy da dé neseloyuk si
Hélod owoy si Pilatu, enù ka tapay da nesekuntelà egoh anay.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-26; Malkos 15:6-15; Huwan 18:39–19:16)

13 Agulé, sinetipon i Pilatu sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
kaunutan Hudiyu owoy sa medoo etaw. 14 Guwaen di, “Egoh yu mig-uwit siini
maama diyà kenak, tinulon yu sa salà di, guwaen yu, ‘Egpekuntelaen di sa
medoo etaw.’ Na, dinineg yu dé sa egoh ku mig-igsà kenagdi denu sa binaelan
di, dodoo endà duen salà di netiigan ku. Endà tuu sa tinulon yu salà di. 15 Diya
ma sa penemdem i Datù Hélod, huenan di pinelikù di diyà kenita. Endà duen
salà di sa pesuwan ku peimatay kenagdi. 16 Huenan di, isugù ku daa ipetapes
owoy lengaan ku.” 17 [Na, iya sa inikagi di enù ka uman meuma siedò pista da,
iya sa adat di lengaan di diyà kenagda sa sebaen duma da nebilanggu.]
18 Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, “Ulan iya wé
maama. Si Balabas polo sa lengai ko diyà kenami.” 19 Na, nebilanggu
Balabas i danà di migpekuntelà sa medoo etaw tegeHélusalém diyà sa
gubilenu owoy danà di ma mig-imatay etaw.
20 Agulé, inikagiyan i Pilatu dema kagda enù ka ungayà di hedem
lengaan di Hésus i. 21 Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da,
“Peimatayi ko! Petutuki ko diyà sa kayu igbugsud.”
22 Guwaen i Pilatu dema, “Maen di ya? Ngadan sa salà binaelan di?
Endà duen salà di netiigan ku sa pesuwan ku peimatay kenagdi. Huenan
di, isugù ku daa ipetapes owoy lengaan ku.”

23 Dodoo pineges da temù Pilatu i. Migpetaled da eg-ikagi anì
ipeimatay di Hésus i diyà sa kayu igbugsud. Hê, tinabanan da Pilatu i
danà sa kagi da metaled. 24 Agulé inunutan di sa pinegeni da anì metuu
sa ungayà da. 25 Huenan di, linengaan di sa maama nebilanggu hinemilì
da, siedò maama migkuntelà diyà sa gubilenu owoy mig-imatay. Dodoo
igsugù di sa kepatay i Hésus enù ka iya sa ungayà da.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Malkos 15:21-32; Huwan 19:17-27)

26 Na, egoh sa sundalu eg-uwit si Hésus dutu siedò kenà da mimatay,
nesiegungan da Simon i tegeSilini magtu migtebow kedu getan. Mangay
Hélusalém dò hedem, dodoo tinegel da polo egpetiang sa kayu kenà i Hésus
meketutuk owoy pinesetugdug da diyà si Hésus. 27 Na, egoh i Hésus eg-
ipanaw, mig-unut ma sa medoo etaw. Duen ma sa medoo bayi takà egpetaled
egsinegaw danà sa kekebukul da kenagdi. 28 Dodoo eglalingayen i Hésus
kagda, owoy guwaen di, “O medoo bayi tegeHélusalém, yoko egsinegaw
kenak, dodoo sinegawi yu polo kiyu owoy sa medoo anak yu. 29 Taa yu, hih.
Amuk meuma kani sa pasad di melikutan yu temù, iya sa ikagiyen sa medoo
etaw, guwaen da, ‘Nebagian polo siedò bayi tapay endà eg-anak, sa bayi endà
duen anak di egpesusuwen di.’ 30 Amuk meuma iya wé, umumow sa medoo
etaw diyà sa medoo getan, guwaen da, ‘Kebugal yu dé anì metambakan ké.
Imatayi yu dé kami.’ 31 Amuk ini sa kebael da kenak apiya di pa endà duen
salà ku, uman-uman pa kebael da keniyu ya épê salà.”
32 Na, duen ma duwa maama tegebael medaet inuwit sundalu enù ka
seselenganen da kagda mimatay si Hésus. 33 Agulé, egoh da migtebow
diyà sa getan kepengadan da Kulobong Ulu, igtutuk da Hésus i diyà sa
kayu owoy igbugsud da. Diya ma sa kebael da sa duwa maama tegebael
medaet, sebaen denu kuwanan i Hésus, sebaen denu bibang di. 34 Agulé
guwaen i Hésus, “O Emà, peuloyi ko sa salà siini medoo etaw, enù ka
endà netiigan da duu sa egbaelan da.”
Agulé, egkusing sa medoo sundalu egseatuwen da sa ginis i Hésus.
35 Na, eghahaa sa medoo etaw egtigdeg dahiya, dodoo sa medoo
kaunutan da, egpeumàumaan da Hésus i, guwaen da, “Inalukan di gaa
sa medoo etaw. Amuk tuu kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù pineangay i
Nemula, mepion amuk alukan di ma kagdi i.”
36 Egpeumàumaan ma sa medoo sundalu kagdi i. Ig-angay da igpeima-
ima igtayal diyà kenagdi sa wain eg-inemen da, 37 owoy guwaen da,
“Amuk kuna sa Sulutan diyà sa medoo Hudiyu, aluki ko atu kuna.”
38 Duen ma igsulat igtagù da diyà sa lekeatas ulu di. Iya sa kagi di, “Ini
sa Sulutan diyà etaw Hudiyu.”
39 Agulé, sa sebaen maama tegebael medaet igtutuk diyà sa kayu
igbugsud, pinedaet di ma Hésus i eg-ikagi, guwaen di, “Iyoh! Amuk tuu

kuna si Kelistu, maen di ya endà megaga ko duu umaluk kuna owoy kami
ma?”
40 Dodoo, egsigbolowen sa duma di igtutuk diyà sa kayu igbugsud,
guwaen di, “Maen di ya endà egkelimedangan ka si Nemula? Haa ko.
Sebaen daa sa kepigtamay da kenita si Hésus. 41 Tuu sa kepigtamay da
kenita danà sa binaelan ta medaet, dodoo siini duma ta endà duen sa
hagdi medaet binaelan.” 42 Guwaen di ma, “O Hésus, ketulengi ko aken
amuk kumedatù ka.”
43 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniko. Mekeunut ka kenak igkani dutu bayà dò diyà sa mepion ugpaan
sa metiengaw etaw nematay.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay

(Matéyo 27:45-56; Malkos 15:33-41; Huwan 19:28-30)

44 Na, egoh di buyu alas sepulù owoy duwa, tinenaan deleman sa
uwang tanà taman alas telu mahapun, 45 enù ka nedilungan sa agdaw.
Minelisì ma teliwadà sa dakel ginis ighabeng dalem sa teliwadà luwang
Dalesan i Nemula. 46 Agulé, pinetaled i Hésus sa kagi di, guwaen di, “O
Emà, isalig ku diyà keniko sa suguy ku.” Hê, egoh di mig-ikagi iya wé,
nekedan dé sa ginawa di.
47 Na, egoh sa kapitan sundalu mighaa sa medoo nebaelan dahiya
egoh i Hésus nematay, inolò di Nemula i owoy guwaen di, “Tuu ma doo,
metiengaw etaw ini i maama.”
48 Na, melaweng sa etaw dahiya eghaa sa medoo kinebael da si Hésus.
Egoh da mighaa, eglikù da owoy takaan da egdukduk sa kagpa da danà
sa pedu da nebukul temù. 49 Dodoo sa langun loyuk i Hésus owoy sa
medoo bayi mig-unut kenagdi kedu siedò tanà Galiliya, migtigdeg da ma
mediyùdiyù owoy eghauwen da ma sa langun kebael da si Hésus.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus

(Matéyo 27:57-61; Malkos 15:42-47; Huwan 19:38-42)

50-51 Na, duen sa sebaen kaunutan etaw Hudiyu, si Hosé. Kagdi sa etaw
tegeAlimatiya, sa menuwa diyà sa uwang Hudiya. Metiengaw etaw Hosé
i owoy anan mepion sa adat di owoy eg-angat-angatan di ma sa kedatù i
Nemula. Apiya di pa kaunutan Hudiyu kagdi i, endà eg-unutan di duu sa
penemdem sa medoo duma di kaunutan owoy sa kinebael da si Hésus.
52 Agulé, mig-angay diyà si Pilatu owoy pinegeni di sa lawa i Hésus anì
ilebeng di. 53 Agulé, kinuwa di sa lawa i Hésus diyà sa kayu igbugsud, owoy
binedbed di sa mebulà ginis mepion. Igtagù di dalem sa lebeng magtu
tinosongon etaw diyà batu, sa endà pa linebengan etaw. 54 Agulé, buyu dé
eg-eled sa agdaw, owoy egtapayen sa medoo Hudiyu sa langun egbaelan da,
enù ka amuk eg-eled dé sa agdaw iya sa edungan sa agdaw keetud da.

55 Na, sa medoo bayi mig-unut si Hésus kedu Galiliya dò, inunutan da
Hosé i egoh di mig-angay eglebeng si Hésus. Hinaa da sa kenà lebeng
owoy sa ketenà di sa lawa i Hésus. 56 Agulé, miglikù da owoy egtapayen
da egtipoh sa bulung mepion ngadeg itagù da diyà sa lawa sa nematay.
Agulé, mig-etud da diyà sa agdaw keetud da, enù ka inunutan da sa
uledin igsugkow i Mosis.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Matéyo 28:1-10; Malkos 16:1-8; Huwan 20:1-10)

24 1 Na, umenaw simag Akad, mig-angay sa medoo bayi dutu siedò
kenà i Hésus iglebeng. Eglapus da temù owoy inuwit da sa
bulung mepion ngadeg tinapay da enù ka itagù da diyà sa lawa i Hésus.
2 Dodoo egoh da egtebow, hinaa da neukaan dé sa lebeng enù ka nekelid
sa dakel batu igsagpeng lebeng. 3 Agulé, egoh da mig-awuh diyà sa tosong
lebeng, endà dé hinaa da duu sa lawa i Hésus. 4 Negaip da temù. Hê, egoh
da telibubu egkegaip, migpehaa diyà kenagda sa duwa maama egsenang
sa ginis da. 5 Agulé, migkudung sa medoo bayi danà da nelimedangan
temù. Dodoo guwaen sa duwa maama, “Maen di ya eglagbeten yu sa
etaw nehagtay diyà sa kenà lebeng? 6 Endà dahini di enù ka neenaw dé.
Egketulengan yu pa atu sa tinulon di diyà keniyu egoh di pelawà dutu
Galiliya dò? 7 Iya sa tinulon di, guwaen di, ‘Ini sa ketamanan sa Kakay
Langun, mekebegay diyà sa medoo etaw tegebael salà. Itutuk da kagdi
diyà sa kayu ibugsud, dodoo amuk meuma sa ketelu di agdaw meenaw
doo.’ ”
8 Agulé, netulengan da sa inikagi i Hésus, 9 huenan di miglikù da kedu
diyà sa kenà lebeng owoy tinulon da sa langun hinaa da diyà sa sepulù
owoy sebaen salu i Hésus owoy diyà sa langun duma da ma. 10 Na, iya
sa etaw egtulon iya wé diyà sa medoo salu di, si Maliya tegeMagdala,
owoy si Huana, owoy si Maliya inay i Santiyago, owoy sa medoo duma
da bayi. 11 Dodoo egoh sa medoo salu di migdineg sa tinulon da, endà
egpigtuuwen da duu enù ka guwaen da uloy kagi daa iya wé inikagi
da. 12 Dodoo egletu Pidelu i eg-angay dutu siedò kenà lebeng. Egoh
di migtebow, migpepokòpokò tanà, dodoo iya daen sa nesalilan di
sa mebulà ginis endà duen dalem di. Agulé, miglikù owoy takaan di
egpenemdem sa langun ukit-ukit nebaelan dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Duwa Pasek Di
(Malkos 16:12-13)

13 Na, iya ma sa agdaw keipanaw sa duwa pasek i Hésus eglikù eg-
angay dutu menuwa Imayus dò. Iya sa kediyù di diyà Hélusalém kéen,
sepulù owoy sebaen kakilumitelu. 14 Na, egoh da eg-ipanaw, egseolomoy
da sa langun ukit-ukit kinebael sa medoo etaw si Hésus diyà Hélusalém.

15 Hê, egoh da egseolomoy, migpedapag Hésus i diyà kagda owoy eg-unut-
unut ma. 16 Apiya di pa eghauwen da, endà egkilalaen da duu. 17 Agulé,
guwaen di diyà kenagda, “Ngadan iya wé egseolomen yu giina egoh yu
eg-ipanaw?”

Hê, mig-ugpà da owoy anan mebegat sa palas da. 18 Agulé, migsagbì
sa sebaen, si Kelipas, guwaen di, “Negaip a maen di ya endà neketiig ka.
Kuna daa kéen sa etaw eg-ugpà diyà Hélusalém endà neketiig sa medoo
neukit-ukitan dahiya endà pa nelugay di.”

19 Agulé guwaen di, “Ngadan iya wé neukit-ukitan dahiya?”

Guwaen da, “Iya sa eg-ikagiyen ké sa denu si Hésus tegeNasalét. Kagdi
sa tegesugkow i Nemula, mebagel sa keikagi di egtulù owoy medoo
sa dakel panduan di. Pinetuu i Nemula sa langun binaelan di owoy
netuuwan ma sa langun etaw. 20 Dodoo sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy sa medoo kaunutan ta, igbegay da polo diyà sa gubilenu anì
meimatayan. Hê, igpetutuk da diyà sa kayu igbugsud. 21 Nebukul ké
enù ka iya sa penemdem ké hedem kagdi sa umaluk kenita i etaw Islaél.
Owoy duen ma sa pesuwan ké egkegaip. Apiya di pa telu dé agdaw egoh
di nematay, 22 duen ma duma ké bayi eggaipan da kami enù ka miglapus
da mig-angay dutu siedò lebeng, 23 dodoo endà hinaa da gaa sa lawa di.
Egoh da miglikù, tinulon da kenami duen sa hinaa da dutu gaa, duwa
egsugùsuguen i Nemula owoy guwaen da ma nehagtay doo Hésus i gaa
enù ka mig-enaw dé. 24 Na, duen ma duma ké maama mig-angay eghaa
dutu siedò kenà lebeng. Netuuwan da diyà sa tinulon sa bayi, dodoo endà
ma hinaa da duu Hésus i.”

25 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “O medoo endà duen pedu,
maen di ya negaip yu? Maen di ya endà pa egpekepigtuu yu sa langun
igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay? 26 Tinulon da
sa ketamanan i Kelistu sa Tigtu Datù eg-angat-angatan ta. Endà pa
kumedatù di dutu langit dò taman endà mekeukit di muna diyà siini
medoo egkelikutan di. Maen di ya egkegaipan yu?” 27 Agulé, igtulù di
diyà kenagda sa denu kenagdi diyà sa langun kagi i Nemula igpesulat
edung diyà sa igsulat i Mosis taman sa igsulat sa medoo tegesugkow di.

28 Na, egoh da medapag diyà sa menuwa eg-angayan da, buyu dé egtalà
Hésus i. 29 Dodoo hinawidan da temù, guwaen da, “Na Akay, tudug ka
pelawà segdu diyà kenami enù ka mahapun dé.”

Agulé, mig-unut Hésus i diyà kenagda eggemow. 30 Na, egoh da egkaen
mahapun, kinuwa di sa epan owoy egpesalamat diyà si Nemula danà sa
kaenen da. Tinepi di sa epan owoy igbegay di diyà kenagda. 31 Agulé,
lagà nebukehén sa mata da, hê kinilala da dé Hésus i. Dodoo petow dé
endà hinaa da duu. 32 Agulé, migseikagiyay da, guwaen da, “Tuu ma doo,
netuuwan ki temù danà di migtulù kenita diyà dalan. Migkepion sa pedu
ta lagà apuy eglemat danà di migselepang sa kagi i Nemula igpesulat.”

33 Agulé, egpesiyapat da egpelikù Hélusalém dò. Egoh da migtebow
dutu, hinaa da sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus nesetipon owoy sa
medoo duma da. 34 Tinulon sa etaw nesetipon diyà kenagda, guwaen da,
"Tuu ma doo, mig-enaw dé Datù i, enù ka migpehaa diyà si Pidelu."
35 Agulé, tinulon ma sa duwa etaw magtu migtebow sa nebaelan da
diyà dalan owoy sa kekilala da ma si Hésus egoh di migtepi epan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di

(Matéyo 28:16-20; Malkos 16:14-18; Huwan 20:19-23; Binaelan 1:6-8)

36 Agulé, egoh da mig-ikagi pelawà, petow dé hinaa da Hésus i migtigdeg
dahiya. Sinaluan di kagda, guwaen di, "Kumelanih sa keugpà yu."
37 Dodoo nepetow da owoy egkelimedangan da temù, enù ka guwaen
da dò suguy di daa sa hinaa da. 38 Agulé guwaen i Hésus, "Maen yu ya
egkegaip? Maen di ya neduwa sa pedu yu denu kenak? 39 Haa yu sa kagpa
belad ku owoy sa iyug lisen ku. Tuu, aken si Hésus. Sabai yu aken anì
metuuwan yu. Amuk suguy ku daa, endà duen tigtu lawa di, dodoo duen
doo sa lawa ku eghauwen yu."
40 Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, igpehaa di diyà kenagda sa kagpa
belad di owoy sa iyug lisen di. 41 Negaip da owoy neanggan ma sa pedu
da, dodoo tapay doo neduwa sa pedu da. Huenan di, guwaen i Hésus,
"Duen pa kaenen yu dahini?"
42 Agulé, binegayan da kagdi tukééy sedà tinueg da. 43 Hê, kinuwa di
owoy kinaen di egoh da eghaa kenagdi.
44 Agulé guwaen i Hésus, "Taa yu, hih. Egoh ku mig-ugpà pelawà diyà
keniyu, ini sa tinulon ku diyà keniyu, guwaen ku meketuu sa langun igsulat
denu kenak diyà sa uledin i Nemula igsugkow i Mosis owoy diyà sa igsulat sa
medoo tegesugkow i Nemula owoy diyà sa igsulat diyà libelu Isalem."
45 Agulé, pineilag di sa pedu da anì metiigan da sa kagi i Nemula igpesulat.
46 Guwaen di diyà kenagda, "Duen sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen
di mepigtamayan Kelistu i owoy meimatayan ma, dodoo meenaw mendaa diyà
sa ketelu di agdaw. 47 Iya ma sa igpesulat di, amuk ekedan sa etaw sa salà da
owoy migtuu da diyà kenak, ipeuloy i Nemula doo sa salà da. Metulon yu iya
wé diyà sa langun etaw diyà sa langun balangan tanà edung diyà sa menuwa
Hélusalém. 48 Hinaa yu dé sa egoh di neketuu siini igpesulat i Nemula, huenan di
kiyu dé sa meketulon diyà sa medoo etaw. 49 Taa yu. Peangayen ku diyà keniyu
sa Metiengaw Suguy i Nemula sa igpasad i Emà ku. Dodoo angat-angati yu pelà
diyà Hélusalém taman endà tumebow di diyà keniyu sa tunung kedu langit dò."

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun

(Malkos 16:19-20; Binaelan 1:9-11)

50 Agulé, miglegkang da diyà Hélusalém owoy inuwit i Hésus kagda
eg-angay medapag Bétaniya dò. Agulé, pinetigdeg di sa duwa belad di

owoy migsimbà egpegeni sa ketabang i Nemula diyà kenagda. 51 Hê ligò
di egsimbà, sinalidan di kagda owoy nebatun dutu langit dò. 52 Agulé,
miglikù da Hélusalém dò owoy tigtu neanggan sa pedu da. 53 Takà da eg-
angay diyà sa Dalesan i Nemula owoy egsimbà da ma eg-olò si Nemula.

Ini Sa Igsulat I
HUWAN
Denu Si Hésus

Ini Denu Sa Igsulat I Huwan

Na, si Huwan sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus hinemilì di anì tumegudon da. Iya sa emà di si Sébediyu sa tegepuket, owoy iya sa inay di si Salomi sa eg-unut-unut ma diyà si Hésus owoy kagdi ma sa bayi takà egbegay tabang diyà si Hésus owoy sa medoo salu di.

Batàbatà pelà si Huwan egoh i Hésus migsasà kenagdi. Egoh da sa kakay di si Santiyago egpepion puket diyà sa mantadan, migtalà Hésus i owoy eg-ikagiyan di kagda egpeunut diyà kenagdi. Hê, sinalidan i Huwan owoy si Santiyago sa emà da diyà sa kumpit, owoy mig-unut da ma dé diyà si Hésus. Endà miglengà Huwan i eg-unut-unut diyà si Hésus. Taman egoh di lukes, endà nehalì sa kesalig di diyà si Hésus owoy tigtu da ma egsehiduway.

Na, tinulon i Huwan sa pesuwan di migsulat siini libelu. Ungayà di migtuu sa langun etaw Anak i Nemula Hésus i anì melalù da taman melugay amuk egpigtuu da. Duen pitu panduan binaelan i Hésus tinulon i Huwan diyà siini igsulat di, owoy duen ma pitu tinegudon i Hésus tinulon di. Danà sa medoo panduan di, metiigan ta si Nemula sa migpeangay si Hésus diyà tanà, owoy danà sa medoo tinegudon i Hésus, metiigan ta ma pineangay i Nemula kagdi.

Iya sa ungayà i Huwan migtuu sa langun etaw diyà si Hésus owoy mangunut da ma diyà kenagdi, enù ka melalù da taman melugay danà da daa egsalig diyà si Hésus. Endà duen sa liyu saligan da.

Ini Sa Igtulù I Huwan Denu Sa Kagi I Nemula Egpelalù Etaw

1 [1] Na, egoh anay egoh di endà pa duen tanà, tapay dé duen Kelistu
i ginelal sa Kagi i Nemula. Kagdi sa duma i Nemula owoy tigtu
Nemula ma. [2] Egoh anay egoh di endà pa duen sa langun taman binaelan

di, tapay dé kagdi sa duma i Nemula. 3 Pineduen i Nemula sa langun
taman danà i Kelistu migbael, owoy endà duen sa nebaelan amuk beken
danà di. 4 Kagdi sa egpelalù etaw taman melugay. Lagà legdaw siini
lalù enù ka melegdawan sa penemdem sa langun etaw anì metiigan da
Nemula i. 5 Egkelegdawan siini legdaw i Nemula sa deleman diyà tanà,
owoy endà mekeatu sa delem diyà sa legdaw.
6 Na, duen sa maama sinugù i Nemula. Iya sa ngadan di si Huwan.
7 Pineangay i Nemula kagdi anì tumulon diyà sa medoo etaw denu si
Hésus Kelistu sa legdaw i Nemula anì mekepigtuu sa langun etaw danà
sa ketegudon di. 8 Beken si Huwan sa legdaw i Nemula, dodoo mig-angay
daa egtulù denu sa legdaw i Nemula. 9 Hê, migtebow diyà tanà sa tigtu
legdaw si Hésus Kelistu anì pelegdawan di sa pedu sa langun etaw.
10 Na, migtebow Kelistu i diyà tanà, dodoo endà egkilalaen sa medoo
etaw duu apiya di pa binaelan i Nemula sa tanà danà di. 11 Apiya di pa
mig-angay diyà sa menuwa duma di etaw Hudiyu, endà egsakemen da
duu. 12 Dodoo sa langun etaw migsakem kenagdi owoy migpigtuu da ma
diyà kenagdi, binegayan di doo kagda egkegaga anì meanak i Nemula
kagda. 13 Beken lagà sa kelesut etaw diyà tanà sa keanak di kenagda, enù
ka beken danà sa uyot etaw daa ataw ka sa penemdem etaw daa. Dodoo
danà sa uyot i Nemula polo, inanak di kagda.
14 Na, neetaw diyà tanà iya wé etaw ginelal Kagi i Nemula, owoy mig-
ugpà diyà kenami. Hinaa ké sa senang di. Dakel sa senang di enù ka
kagdi sa bugtung Anak i Emà di Nemula. Dakel sa ketabang ipeuloy di
diyà kenita owoy anan tuu sa langun kagi di. 15 Kagdi sa tinulon i Huwan
egoh di migtegudon diyà etaw, guwaen di, “Ini sa etaw tinulon ku diyà
keniyu, enù ka iya sa inikagi ku duen sa etaw mekesambì kenak. Kagdi sa
eglowon diyà kenak enù ka tapay dé duen kagdi ya egoh sa tanà endà pa
duen.”
16 Na, danà sa tigtu dakel ketabang ipeuloy di kenita, takaan di kita
egtabang taman melugay. 17 Igpetiig i Nemula diyà kenita sa medoo
uledin di danà i Mosis. Dodoo danà i Hésus Kelistu polo, igpetiig di dé
diyà kenita sa dakel ketabang igpeuloy di kenita owoy sa tuu tegudon.
18 Endà duen etaw mekehaa si Nemula. Dodoo sa bugtung Anak di sa
egpetiig diyà kenita denu sa Emà di si Nemula, enù ka nesesebaen da
daa.

Ini Sa Tegudon I Huwan Sa Tegebautis
(Matéyo 3:1-12; Malkos 1:1-8; Lukas 3:1-18)

19 Na, duen ma duma etaw tegesimbà owoy medoo tugod i Lebi mig-
angay diyà si Huwan sa Tegebautis. Kagda sa pineangay sa medoo ulu-ulu
etaw Hudiyu tegeHélusalém anì igsaan da Huwan i. Guwaen da, “Ngadan
ko ya etaw?”

20 Endà memalaan Huwan i egsagbì diyà kenagda, dodoo egtulonen di
sa tuu kagi, guwaen di, “Beken aken sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.”
21 Agulé, eg-igsaan da dema, guwaen da, “Enù di ya, si Iliyas ka kéen,
sa tegesugkow i Nemula egoh anay?”
Guwaen i Huwan, “Beken.”
Agulé guwaen da dema, “Kuna kéen sa tegesugkow i Nemula eg-angat-
angatan ké.[a]”
Migsagbì, guwaen di, “Beken ma.”
22 Agulé guwaen da, “Tuloni ko kami ngadan ko ya etaw anì dumuen sa
metulon ké diyà sa medoo etaw migpeangay kenami. Ngadan ko ya etaw
kuna ya?”
23 Migsagbì Huwan i, “Aken sa igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula
egoh anay, guwaen di,

‘Dumuen sa maama mikagi metaled dutu siedò melabel tanà mediyù
dalesan.
Iya sa guwaen di,
Petudà yu sa dalan ukitan i Datù tumebow.’ ”[b]

24 Na, siini medoo etaw eg-igsà diyà si Huwan, kagda sa pineangay sa
medoo Palasiyu. 25 Eg-igsaan da dema, guwaen da, “Maen di ya egbautis
ka etaw atu amuk beken kuna sa Tigtu Datù pineangay i Nemula owoy
beken si Iliyas ka owoy beken ka sa tegesugkow i Nemula eg-angat-
angatan ké?”
26 Guwaen i Huwan egsagbì, “Tuu, egbautis a etaw diyà wayeg. Dodoo
taa yu, duen diyà keniyu sa sebaen etaw endà egkilalaen yu duu. 27 Kagdi
sa mekesambì kenak. Kagdi sa tigtu eglowon diyà kenak, owoy tigtu a
mepokò diyà kenagdi. Huenan di, memala a amuk aken sa egsugùsuguen
di egkedan talumpà di daa.”
28 Na, iya sa kenà da eg-igsà si Huwan sa menuwa Bétaniya tanà dutu
lawa Holdan kenà di egbautis etaw.

Si Hésus Sa Lagà Anak Kebilibili Igbegay I Nemula

29 Na, egoh di sumimag, hinaa i Huwan Hésus i eg-angay diyà kenagdi.
Agulé, guwaen i Huwan diyà sa medoo etaw dahiya, “Taa yu hih. Ini sa
etaw lagà anak kebilibili ibegay i Nemula, enù ka mekedan sa salà sa
langun etaw danà sa kepatay di. 30 Kagdi sa etaw tinulon ku diyà keniyu
egoh ku mig-ikagi, guwaen ku, ‘Duen sa etaw mekesambì kenak, dodoo
eglowon diyà kenak enù ka tapay dé duen kagdi ya egoh sa tanà endà
pa duen.’ 31 Egoh anay, endà egkilalaen ku duu kagdi i. Dodoo migbautis
a etaw diyà wayeg anì ipetiig ku kagdi i diyà sa medoo duma ta tugod i
Islaél.”

---

[a] **1:21** Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18; owoy Malakiyas 4:5-6 [b] **1:23** Basa ko Isayas 40:3

32 Guwaen i Huwan, “Hinaa ku sa Metiengaw Suguy i Nemula
migpetuntun kedu langit eg-angay egtenà diyà si Hésus. Egoh di
egpetuntun, egpeiling manuk éhê menatad. 33 Egoh anay, endà pa
netiigan ku duu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Dodoo si
Nemula sa migsugù kenak anì mautis a etaw diyà wayeg, migtulon diyà
kenak, guwaen di, ‘Amuk hauwen ko sa Metiengaw Suguy ku petuntun
mangay mugpà diyà sa etaw, kagdi sa etaw hinemilì ku anì ibautis di
etaw sa Metiengaw Suguy ku.’ 34 Na, hinaa ku dé iya wé, owoy egtulonen
ku dé diyà keniyu kagdi sa Anak i Nemula.”

Ini Sa Anay Etaw Migpepasek Diyà Si Hésus

35 Na, egoh di sumimag, dahiya da dema si Huwan owoy duwa pasek
di. 36 Agulé, egoh i Huwan mighaa si Hésus egtalà, guwaen di, “Taa yu,
hih. Kagdi sa etaw lagà anak kebilibili ibegay i Nemula.”
37 Na, egoh sa duwa pasek di migdineg iya wé, sinalidan da Huwan i
owoy eg-unut da polo si Hésus. 38 Agulé, egoh i Hésus egpelikù eg-isalu,
hinaa di kagda eg-unut-unut diyà kenagdi owoy mig-igsà, guwaen di,
“Maen di ya eg-unut yu kenak?”
Egsagbì da, guwaen da diyà sa hagda kagi, “O Labi.” Na, iya sa
selepangan di, “O Mistelu.” Guwaen da, “Kenà ko ya eg-ugpà?”
39 Guwaen i Hésus, “Unut yu kenak anì hauwen yu sa kenà ku.”
Huenan di, eg-unut da kenagdi owoy hinaa da sa kenà di eg-ugpà. Eglengen
da diyà kenagdi edung alas epat mahapun taman eg-eled dé sa agdaw.
40 Na, si Andelis sa sebaen diyà siini duwa etaw migdineg si Huwan
owoy mig-unut diyà si Hésus. Hadi i Simon Pidelu Andelis i. 41 Agulé,
egpanayen di eghaa sa kakay di, si Simon, owoy guwaen di diyà kenagdi,
“Hinaa ké dé si Mésayas.” Na, iya sa selepangan sa ngadan di, si Kelistu
sa Tigtu Datù pineangay i Nemula. 42 Agulé, inuwit di Simon i eg-angay
diyà si Hésus. Agulé, eg-inengtengen i Hésus owoy guwaen di, “Kuna si
Simon anak i Huwan, dodoo egpengadanan ku kuna si Sipas.” Na, iya sa
selepangan sa ngadan Sipas owoy Pidelu, sa batu.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Si Pilipi Owoy Si Natanayél

43 Na, egoh di sumimag, ungayà i Hésus mangay dutu tanà Galiliya dò.
Agulé hinaa di Pilipi i, owoy guwaen di diyà kenagdi, “Unut ka kenak.”
44 Na, kedu diyà Bétsaida Pilipi i, owoy iya ma sa menuwa kenà da eg-
ugpà si Andelis owoy si Pidelu. 45 Agulé, hinaa i Pilipi Natanayél i, owoy
guwaen di, “Hinaa ké dé sa etaw igsulat i Mosis egoh anay diyà sa libelu
sa uledin i Nemula, owoy kagdi ma sa igsulat sa medoo tegesugkow i
Nemula egoh anay. Kagdi si Hésus tegeNasalét, sa anak i Hosé.”
46 Dodoo guwaen i Natanayél, “Endà duen sa mepion kedu diyà
Nasalét.”

Guwaen i Pilipi, “Na, mangay ki dutu anì hauwen ko.”
47 Na, egoh i Hésus mighaa si Natanayél eg-angay diyà kenagdi, eg-
ikagi denu si Natanayél, guwaen di, “Ini sa tigtu tugod i Islaél enù ka
endà duen sa iglidung di.”
48 Agulé eg-igsà Natanayél i, guwaen di, “Maen di ya egkilalaen ko
aken?”
Guwaen i Hésus egsagbì, “Egoh i Pilipi endà pa mig-angay keniko,
hinaa ku kuna diyà sa pesu kayu pigus.”
49 Guwaen i Natanayél, “O Mistelu, tuu kuna sa Anak i Nemula. Kuna
ma sa Tigtu Datù diyà siini tanà Islaél.”
50 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya, iya daa sa pesuwan ko egpigtuu
danà ku migtulon sa egoh ku mighaa keniko diyà sa pesu kayu pigus?
Taa ko, hih. Hauwen ko kani sa medoo baelan ku uman pa egkegaipan
etaw diyà iya wé.” 51 Guwaen i Hésus ma, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Hauwen yu sa langit meukaan owoy hauwen yu ma sa medoo
egsugùsuguen i Nemula mebatun owoy petuntun mangay diyà kenak,
aken i Kakay Langun.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbael Panduan Sa Wayeg Nebaluy Wain

2 1 Na, egoh di neuma duwa agdaw, duen sa pista kawing dutu
menuwa Kana dò diyà uwang Galiliya. Eglenged sa inay i Hésus sa
pista, 2 owoy dahiya ma si Hésus owoy sa medoo pasek di enù ka igsasà
ma sa etaw egbael pista kagda. 3 Na, egoh da egpista, neimet dé sa wain
eg-inemen da. Huenan di, eg-ikagi sa inay i Hésus diyà kenagdi, guwaen
di, “Endà dé duen sa wain da.”
4 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Yaka egbogo kenak, Inay, enù ka endà
pa neuma sa agdaw egoh ku egpehaa sa tunung ku.”
5 Agulé, guwaen sa inay di diyà sa medoo etaw tegebulig dahiya,
“Sumalà dé sa ikagiyen di diyà keniyu, unuti yu dé.”
6 Na, iya sa adat Hudiyu egpegusê da amuk kumaen da. Huenan di,
duen dahiya sa enem buyung daleman da wayeg ipegusê da. Uman
sebaen buyung kedaleman epat kalatà wayeg ataw ka enem. 7 Agulé,
guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw tegebulig, “Penù yu wayeg sa
buyung.”
Hê, pinenù da wayeg sa langun buyung. 8 Agulé, guwaen i Hésus
dema, “Sakug yu owoy uwit yu dutu siedò maama tegetulik pista.”
Agulé, inuwit da diyà sa maama tegetulik pista. 9 Hê, tinukawan di sa
wayeg nebaluy wain. Endà netiigan di duu sa keduwan sa wain, dodoo
netiigan doo sa etaw tegebulig enù ka kagda sa migkuwa sa wayeg. Egoh
di migtukaw sa wain, inumow di sa maama egkawingen, 10 owoy guwaen
di diyà kenagdi, “Iya sa adat sa etaw egbael pista, itenà da muna sa tigtu
mepion wain. Agulé amuk uminem temù sa medoo etaw, itenà da sa wain

endà iseg di mepion. Huenan di negaip a, enù ka endà itenà ko duu ini i
tigtu mepion wain taman ini egoh di.”
11 Na, egoh i Hésus migbael siini panduan diyà menuwa Kana diyà
uwang Galiliya, iya sa anay panduan binaelan di anì ipehaa di sa tunung
di. Huenan di, migpigtuu dé sa medoo pasek di diyà kenagdi.
12 Agulé, mig-ipanaw Hésus i owoy sa inay di owoy sa medoo hadi di
owoy sa medoo pasek di eg-angay da dutu menuwa Kapelenaum dò. Endà
iseg da melugay eg-ugpà dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-13; Malkos 11:15-17; Lukas 19:45-46)

13 Na, buyu dé egkeuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula. Huenan di, mig-angay Hésus i dutu Hélusalém
dò. 14 Egoh di migtebow, duen medoo etaw hinaa di diyà sa duwangen
Dalesan i Nemula, sa medoo etaw tegedagang sapì owoy kebilibili owoy
menatad enù ka iya sa imatayan da amuk sumimbà da. Hinaa di ma sa
medoo etaw tegesambì pilak diyà sa lamisan da. 15 Egoh di mighaa iya
wé, binaelan di sa tapes tali owoy eghemagawan di sa medoo sapì owoy
kebilibili anì mekeliyu da diyà sa Dalesan i Nemula. Pinekinilid di ma
sa medoo lamisan sa tegesambì pilak, hê netayak sa langun pilak da.
16 Guwaen di diyà sa medoo tegedagang menatad, “Kedani yu iya wé dini.
Ini sa Dalesan i Emà, dodoo nebaluy dalesan padian polo danà yu takà
egdagang dahini.”
17 Na, egoh sa medoo pasek di mighaa sa binaelan i Hésus, netulengan
da sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“O Nemula, tigtu medaet sa pedu ku,
enù ka dakel temù sa kehidu ku sa dalesan ko.”[c]

18 Agulé, eg-igsaan sa medoo kaunutan Hudiyu Hésus i, guwaen da,
“Ngadan sa panduan mebaelan ko anì metiigan ké kuna sa binegayan i
Nemula egkegaga anì mekebael ka iling iya wé?”
19 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Amuk lukaten yu siini dalesan kenà i
Nemula eg-ugpà, petigdegen ku dema diyà sa ketelu di agdaw.”
20 Agulé eggemenan da kagdi, guwaen da, “Epat pulù owoy enem
gepalay sa lugay da migbael siini Dalesan i Nemula egoh anay. Gasama
iya, petigdegen ko daa diyà sa ketelu di agdaw.”
21 Dodoo endà netiigan da duu iya sa dalesan inikagi i Hésus sa lawa
di. 22 Dodoo, egoh i Hésus neenaw diyà sa ketelu di agdaw egoh di
nematay, netulengan sa medoo pasek di iya wé inikagi di. Huenan di,
egpigtuuwen da sa kagi i Nemula igpesulat denu sa keenaw di owoy sa
inikagi i Hésus ma.

---

[c] **2:17** Basa ko Isalem 69:9

Netiigan I Hésus Sa Pedu Sa Langun Etaw

23 Na, egoh i Hésus eg-ugpà pelà diyà Hélusalém egoh da egpista Sa
Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, medoo sa etaw egpigtuu dé
diyà kenagdi danà da mighaa sa medoo panduan binaelan di. 24 Dodoo
endà egketuuwan Hésus i diyà kenagda, enù ka netiigan di sa pedu sa
langun etaw. 25 Apiya di pa endà duen etaw egtulon diyà kenagdi sa
penemdem da, netiigan di doo sa pedu sa langun etaw.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Si Nikodimu

3 1 Na, duen dahiya sa maama Palasiyu, si Nikodimu. Kagdi sa sebaen
ulu-ulu diyà etaw Hudiyu. 2 Na sebaen sigep, mig-angay eg-ikagi
diyà si Hésus, guwaen di, "O Mistelu, netiigan ké kuna sa tegetulù
pineangay i Nemula diyà tanà, enù ka endà duen etaw egpekebael
panduan iling sa panduan ko amuk beken kedu si Nemula."
3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko.
Amuk endà duwa sa kenà di inanak sa etaw, endà mekeunut di sa kedatù
i Nemula."
4 Agulé guwaen i Nikodimu, "Enù kebaluy sa lukes maama eglesut?
Mekebaluy pa egpelikù dalem sa getek inay di anì lumesut dema?"
5 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko.
Amuk endà anaken sa etaw danà sa wayeg owoy danà sa Suguy i Nemula
ma, endà mekeunut di sa kedatù i Nemula. 6 Sa inanak etaw diyà tanà,
etaw daa. Dodoo sa inanak sa Suguy i Nemula, iya sa épê sa lalù i
Nemula. 7 Huenan di, yaka egkegaip duu siini guwaen ku, meanak yu
dema langun. 8 Haa ko sa kelamag. Mangay doo sumalà dé sa angayan
di. Egkedineg ko sa dagì di, dodoo endà egketiigan ko duu sa keduwan
di ataw ka sa angayan di. Hediya ma sa etaw inanak sa Suguy i Nemula.
Endà eghauwen ta duu sa Suguy i Nemula, dodoo eghauwen ta doo sa
danà di."
9 Guwaen i Nikodimu eg-igsà, "Enù kebaluy iya wé?"
10 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Kuna sa tegetulù diyà sa medoo tugod i
Islaél. Maen di ya endà egketiigan ko duu iya wé? 11 Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniko. Eg-ikagiyen ké sa netiigan ké owoy egtulonen ké ma sa
hinaa ké, dodoo endà egpigtuuwen yu duu sa eg-ikagiyen ké. 12 Amuk
endà egpigtuu ka sa ketulon ku denu sa medoo eghauwen diyà tanà, endà
ma mekebaluy ka migtuu sa ketulon ku denu sa medoo eghauwen dutu
langit dò. 13 Na, endà duen etaw nebatun dutu langit dò anì egtulon sa
medoo eghauwen dutu, liyu daa aken i Kakay Langun sa migpetuntun
kedu dutu.
14 "Na, egoh anay egoh sa medoo Hudiyu egkematay danà da hinemued
uled dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan, binaelan i Mosis sa galang

éhê uled owoy igtagù di diyà sa kayu igbugsud anì mealukan sa etaw
eg-inengteng diyà sa galang éhê uled. Hediya ma aken i Kakay Langun,
meketagù a ma diyà sa kayu igbugsud, 15 anì melalù taman melugay sa
langun etaw egpigtuu diyà kenak.
16 "Na, eghiduwan i Nemula temù sa langun etaw diyà tanà. Huenan di,
pineangay di sa Anak di bugtung diyà tanà anì mealukan da. Sumalà dé
sa etaw egpigtuu diyà kenagdi, endà mekesugsug di enù ka dumuen lalù
di polo endà meelut di. 17 Pineangay i Nemula sa Anak di diyà tanà anì
alukan di sa langun etaw. Beken iya sa pesuwan di anì pigtamayan di sa
langun etaw.
18 "Amuk egpigtuu sa etaw diyà sa Anak di, endà mepigtamayan da.
Dodoo sa etaw endà egpigtuu, tapay doo netiigan ta mepigtamayan da
danà sa medoo salà da, enù ka endà egpigtuu da diyà sa bugtung Anak i
Nemula. 19 Na, iya sa pesuwan da mepigtamayan sa etaw endà egpigtuu
enù ka migtebow dé sa legdaw diyà sa langun etaw, dodoo egkeiyapan
da polo sa delem enù ka medaet sa egbaelan da. 20 Sumalà dé sa etaw
tegebael medaet, egkelepuhan di sa legdaw. Huenan di, endà eg-angay
di diyà sa legdaw enù ka meked amuk mehaa sa egbaelan di. 21 Dodoo sa
etaw eg-unut sa tuu tegudon, eg-angay polo diyà sa legdaw anì mehaa sa
medoo egbaelan di danà sa kepangunut di diyà si Nemula."

Ini Sa Kagi I Huwan Tegebautis Denu Si Hésus

22 Agulé, mig-angay Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa uwang
Hudiya. Nelugaylugay da eg-ugpà dahiya, enù ka egbautis da etaw.
23 Egbautisan i Huwan ma sa medoo etaw dutu Inon dò medapag diyà
menuwa Salim enù ka dakel sa wayeg dahiya. Medoo sa etaw eg-angay
egpebautis diyà kenagdi, 24 enù ka egoh iya endà pa nebilanggu di.
25 Agulé, egsesigbolowoy sa medoo pasek i Huwan owoy sa etaw
Hudiyu denu sa adat kepegusê da anì kumelanih da. 26 Huenan di, mig-
angay da diyà si Huwan owoy guwaen da, "O Mistelu, netulengan ko pa
siedò duma ko egoh ko tanà dutu lawa Holdan, sa etaw tinulon ko diyà
kenami egoh anay? Hê, egbautis ma dé etaw, owoy duen ma dé sa medoo
etaw eg-unut diyà kenagdi."
27 Migsagbì Huwan i, guwaen di, "Endà egkesina a denu iya wé, enù
ka endà duen sa megaga sa etaw amuk beken si Nemula sa egbegay diyà
kenagdi. 28 Netiigan yu doo sa inikagi ku egoh anay, guwaen ku, 'Beken
aken sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, dodoo pineangay i Nemula aken
anì abungan ku sa ukitan i Datù tumebow.' 29 Na upama, amuk duen
sa kawing, iya sa eg-unutan sa bayi sa maama egkawingen, beken sa
maama loyuk di. Dodoo sa loyuk di, meanggan ma doo amuk dinegen
di sa maama eg-ikagi diyà sa bayi egsawaen di. Hediya ma aken i, lagà
a sa loyuk sa maama egkawingen enù ka tigtu meanggan a ma amuk

mangay sa medoo etaw diyà si Hésus. 30 Meumanan sa lalag i Hésus owoy
kumetukééy sa naken lalag.”

Ini Sa Tegudon Denu Sa Etaw Kedu Langit Dò

31 Na, sa etaw pineangay dini kedu langit dò, kagdi sa eglowon diyà
sa langun. Dodoo sa etaw eg-ugpà diyà tanà, iya sa etaw kedu diyà tanà
daa owoy eg-olomen di daa sa medoo eghauwen di diyà tanà. Dodoo
iya sa eglowon diyà sa langun sa etaw kedu diyà langit. 32 Egtulonen di
sa hinaa di owoy sa dinineg di diyà langit, dodoo endà medoo sa etaw
egpigtuu diyà sa kagi di. 33 Dodoo, sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà sa
kagi di, iya sa etaw netandaan di tuu sa kagi i Nemula. 34 Na, sa etaw
pineangay i Nemula diyà tanà, kagdi sa egtulon sa kagi i Nemula enù ka
tigtu pineugpà i Nemula sa Metiengaw Suguy di diyà kenagdi. 35 Tigtu
eghiduwan i Emà ta Nemula sa Anak di si Hésus, owoy igsalig di sa
egkegaga diyà kenagdi anì kumedatù diyà sa langun. 36 Na, sumalà dé sa
etaw egpigtuu diyà sa Anak i Nemula, duen dé sa lalù di taman melugay.
Dodoo sa etaw endà egpigtuu diyà kenagdi, endà melalù di dodoo
mepigtamayan i Nemula polo taman melugay.

Ini Sa Kagi I Hésus Diyà Sa Bayi TegeSamaliya

4 1 Na, dinineg sa medoo Palasiyu sa egoh di uman pa medoo sa etaw
eg-unut diyà si Hésus egbautisan di diyà sa kedoo etaw eg-unut
diyà si Huwan Tegebautis. 2 Dodoo beken duu si Hésus sa egbautis etaw,
dodoo sa medoo pasek di daa. 3 Na, egoh i Hésus migdineg denu iya wé
penemdem Palasiyu, miglegkang Hésus i diyà sa uwang Hudiya mangay
dutu uwang Galiliya dò. 4 Egoh di eg-ipanaw eg-angay Galiliya dò, mig-
ukit da diyà sa uwang Samaliya.
5 Diyà uwang Samaliya, migtebow da diyà sa menuwa Sikal medapag
diyà sa tanà igbegay i Hakob diyà sa anak di si Hosé egoh anay. 6 Duen
ma dahiya sa medalem paligì binaelan i Hakob egoh anay. Na, egpenuu
Hésus i medapag diyà sa paligì enù ka egkeliteg danà di eg-ipanaw. Egoh
di egpenuu, buyu dé egpekebugsang.
7 Hê, egtebow sa bayi tegeSamaliya eg-angay wayeg. Guwaen i Hésus
diyà sa bayi, “Begayi ko aken wayeg. Uminem a.” 8 Na, iya sa pinegeni di
enù ka endà dahiya sa medoo pasek di danà da mig-angay egbeli kaenen
dutu siedò menuwa.
9 Tigtu egkegaip sa bayi enù ka egkeselepuh da sa medoo Hudiyu owoy
sa medoo etaw Samaliya owoy egkeseiwod da takà. Huenan di, guwaen
sa bayi, “Maen di ya egpegeniyan ko aken wayeg? Kuna sa etaw Hudiyu
owoy aken sa bayi tegeSamaliya.”
10 Guwaen i Hésus egsagbì, “Endà egketiigan ko duu sa igbegay i
Nemula owoy endà ma egkilalaen ko duu sa etaw egpegeni wayeg diyà

keniko. Enù ka amuk egketiigan ko sa igbegay i Nemula owoy egkilalaen
ko ma sa egpegeni, kuna polo sa megeni diyà kenak owoy ibegay ku diyà
keniko sa wayeg egpelalù etaw."
11 Agulé guwaen sa bayi, "Endà duen baledi ko owoy medalem ma
siini paligì. Kenà ko kumuwa sa wayeg egpelalù etaw? 12 Enù di ya,
mekelowon ka pa diyà si Hakob sa tupù ta? Kagdi sa migkali siini paligì
owoy igbegay di diyà kenami. Ini sa inineman di owoy sa inineman ma
sa medoo anak di owoy sa medoo sapì di. Enù di ya, dakel pa sa egkegaga
ko anì mekekuwa ka wayeg apiya di pa endà duen kenà ko kumuwa?"
13 Guwaen i Hésus egsagbì, "Sa langun etaw eg-inem siini wayeg,
eglupahan da doo. 14 Dodoo sa etaw eg-inem sa wayeg ibegay ku diyà
kenagdi, endà dé lumupahan di. Sa wayeg ibegay ku diyà kenagdi
mebaluy tebulan diyà kenagdi. Mebagel sa kebuwalbuwal di owoy
mekepelalù kenagdi taman melugay."
15 Guwaen sa bayi, "Begayi ko aken iya wé wayeg anì endà dé
lumupahan a anì endà dé mekeuman a mangay wayeg dahini."
16 Agulé guwaen i Hésus, "Angay ko dé sa sawa ko owoy pelikù yu
mendaa dini."
17 Egsagbì sa bayi, guwaen di, "Endà duen sawa ku."
Guwaen i Hésus, "Netuuwan a sa guwaen ko endà duen sawa ko, 18 enù
ka lima sa sawa ko egoh anay owoy ini egoh di duen sa maama eg-ugpà
diyà keniko beken sawa ko. Tuu sa guwaen ko."
19 Agulé guwaen sa bayi, "O Datù, netiigan ku dé kuna sa tegesugkow
i Nemula. 20 Egoh anay siini getan sa kenà medoo tupù ké egsimbà
diyà si Nemula, dodoo kiyu i etaw Hudiyu egsigbolow yu, guwaen yu,
'Hélusalém polo sa nesugat atung kenà ta egsimbà diyà si Nemula.' "
21 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, "O Okon, pigtuu ko ini i eg-
ikagiyen ku. Meuma pa sa agdaw beken diyà siini getan daa sa kenà etaw
egsimbà diyà si Emà owoy beken ma dutu Hélusalém dò, enù ka mebaluy
sumimbà ki sumalà dé sa kenà ta. 22 Kiyu i etaw tegeSamaliya, endà
egketiigan yu duu sa egsimbaan yu. Dodoo kami i Hudiyu, egketiigan
ké doo sa egsimbaan ké enù ka kedu diyà Hudiyu sa etaw umaluk sa
langun etaw denu sa salà da. 23 Dodoo, egkeuma dé ini egoh di sa agdaw
egoh sa medoo etaw sumimbà diyà si Nemula diyà sa pedu da daa
owoy mekepigtuu da sa tuu tegudon denu kenagdi. Amuk hediya, tuu
sa kesimbà da enù ka iya sa ungayà i Emà éhê iya sa kesimbà etaw diyà
kenagdi. 24 Endà duen lawa di Nemula i owoy endà ma mehaa ta duu.
Huenan di, sa etaw egsimbà diyà kenagdi, mekesimbà da diyà sa pedu da
owoy mekepigtuu da sa tuu tegudon denu kenagdi."
25 Agulé guwaen sa bayi, "Netiigan ku tumebow pa Mésayas i
kepengadan ta si Kelistu. Amuk tumebow, tuluen di kita sa langun
penemdem i Nemula."

26 Guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Haa ko sa etaw eg-ikagi diyà keniko
ini egoh di. Aken sa maama tumebow eg-ikagiyen ko.”
27 Na, egoh i Hésus pelà eg-ikagi diyà sa bayi, migtebow sa medoo
pasek di. Tigtu da negaip danà da mighaa si Hésus eg-ikagi diyà sa bayi.
Dodoo endà eg-igsaen da duu sa ungayaen sa bayi diyà kenagdi, owoy
endà ma eg-igsaan da Hésus i sa pesuwan di eg-ikagi diyà sa bayi.
28 Agulé, sinalidan sa bayi sa taguan wayeg di, owoy eglikù diyà sa
menuwa. Egoh di migtebow, eg-ikagi diyà sa medoo etaw dahiya, guwaen
di, 29 “Unut yu kenak mangay paligì dò anì hauwen yu ma sa maama
migtulon diyà kenak sa langun binaelan ku. Enù di ya, kagdi kéen si
Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula?”
30 Huenan di, eg-ipanaw sa medoo etaw eg-angay diyà si Hésus. 31 Na,
egoh sa bayi mig-ipanaw dé, eg-ikagi sa medoo pasek i Hésus, guwaen da,
“O Mistelu, kaen ka dé.”
32 Guwaen i Hésus egsagbì, “Duen sa kaenen ku endà egketiigan yu duu.”
33 Huenan di, egseigsaay da, guwaen da, “Enù di ya, duen kéen etaw
mig-uwit kaenen diyà kenagdi?”
34 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Iya sa lagà kaenen ku sa
kepangunut ku diyà sa uyot sa migpeangay kenak dahini taman meubus sa
galebek ibegay di diyà kenak. 35 Duen sa kagi yu, guwaen yu epat gebulan
pa meuma sa keketu ta. Dodoo eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu, neuma
dé sa agdaw keketu. Haa yu siini medoo etaw eg-angay dini enù ka lagà
da sa palay melegà mebaluy dé kumetu. 36 Na sa etaw egketu, duen ma sa
untung mesakem di diyà si Nemula danà di egtulù, owoy melalù ma taman
melugay sa medoo etaw egketuwen di. Apiya di pa eghemula sa sebaen etaw
owoy egketu sa liyu etaw, meanggan da doo langun. 37 Tuu sa guwaen etaw,
‘Eghemula sa sebaen etaw, dodoo sebaen ma etaw polo sa kumetu.’ 38 Na,
peangayen ku kiyu peketu diyà sa tanà kenà yu endà mighemula. Dodoo,
danà sa sebaen ma etaw migtulù kenagda, medoo sa etaw ketuwen yu anì
mekeunut da sa kedatù i Nemula.”
39 Na, duen medoo etaw tegeSamaliya migpigtuu dé diyà si Hésus danà sa
inikagi sa bayi, guwaen di, “Tinulon di diyà kenak sa langun binaelan ku.”
40 Huenan di, egoh sa medoo tegeSamaliya migtebow diyà si Hésus, tigtu da
egpegeni diyà kenagdi anì mugpà diyà kenagda. Huenan di, eg-ugpà Hésus i
dahiya taman duwa agdaw. 41 Egoh di egtulù kenagda, neumanan pa sa kedoo
etaw egpigtuu diyà kenagdi. 42 Guwaen da diyà sa bayi, “Beken danà sa inikagi
ko sa pesuwan ké migpigtuu, dodoo danà ké polo migdineg diyà kenagdi owoy
netiigan ké ma tuu kagdi sa eg-aluk sa langun etaw denu sa salà da.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Anak Sa Ulu-ulu

43 Na, egoh di neelut sa duwa agdaw, miglegkang Hésus i diyà Samaliya
owoy lumagbas mangay Galiliya dò. 44 Iya sa tapay inikagi i Hésus,

guwaen di, “Sumalà dé sa tegesugkow i Nemula, eg-ekedan sa medoo
duma di amuk diyà sa tigtu menuwa di.” 45 Dodoo egoh i Hésus migtebow
Galiliya dò, egkeanggan polo sa medoo etaw tegeGaliliya owoy eg-adatan
da ma kagdi i enù ka hinaa da sa langun binaelan di dutu Hélusalém dò
egoh da miglenged sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.
46 Agulé, egpelikù dema Hésus i diyà sa menuwa Kana diyà uwang
Galiliya. Iya sa menuwa kenà di migbael sa panduan diyà wayeg nebaluy
wain. Na, diyà sa menuwa Kapelenaum, duen sa ulu-ulu sa tegetabang
diyà sa sulutan, owoy duen sa anak di maama eglinadu. 47 Egoh di
migdineg sa ketebow i Hésus diyà Galiliya kedu Hudiya dò, mig-angay
diyà si Hésus, owoy egpegeni anì mangay Kapelenaum dò anì bulungan
di sa anak di enù ka buyu dé egkematay. 48 Dodoo guwaen i Hésus diyà
sa ulu-ulu, “Amuk endà duen sa mehaa yu egkegaipan etaw ataw ka
panduan egbaelan ku, endà migtuu yu diyà kenak.”
49 Agulé guwaen sa ulu-ulu, “O Datù, unut ka kenak anì endà mematay
sa anak ku.”
50 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Likù ka dé enù ka nelikuan dé sa
anak ko.”
Hê, migpigtuu sa ulu-ulu sa inikagi i Hésus owoy mig-ipanaw ma dé.
51 Egoh di eg-ipanaw pelà eglikù, nesesiegung da sa duma egsugùsuguen
di diyà dalan, owoy guwaen da diyà kenagdi, “Nelikuan dé sa anak ko.”
52 Agulé mig-igsà diyà kenagda, “Nengan di ya nelikuan sa anak ku?”
Guwaen da egsagbì, “Egoh alas sebaen egoh neagdaw, nekedan dé sa
keedup di.”
53 Agulé, netulengan sa ulu-ulu iya sa tigtu ulas egoh i Hésus mig-ikagi
nelikuan dé sa anak di. Huenan di, egpigtuu da dé diyà si Hésus sa ulu-
ulu owoy sa langun malayan di.
54 Na, iya sa keduwa panduan binaelan i Hésus. Binaelan di iya wé diyà
uwang Galiliya egoh di migpelikù kedu diyà uwang Hudiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Diyà Menuwa Hélusalém

5 1 Agulé, duen dema sa pista etaw Hudiyu, huenan di mig-angay
Hésus i eglenged pista dutu Hélusalém dò. 2 Na, duen sa linaw diyà
Hélusalém medapag diyà sa bengawan kutà di kepengadan da Bengawan
sa Kebilibili. Pinengadanan da linaw Bétsata diyà sa hagda kagi Hibelu
owoy duen ma lima kemalig diyà sa kilidan di. 3 Na, duen medoo etaw
eglinadu eg-ugpà diyà sa medoo kemalig dahiya. Duen langap, duen
pikat, owoy duen egtodel. [Eg-angat-angatan da sa egoh sa wayeg
lumanglilis, 4 enù ka duen gaa sa egsugùsuguen i Nemula egpetuntun
diyà sa linaw anì lumanglilis sa wayeg. Hê, melikuan sa etaw muna
nekedalem diyà wayeg, sumalà dé sa linadu di.] 5 Na, duen sa maama
dahiya eglinadu, telu pulù owoy walu gepalay dé sa lugay di eglinadu.

6 Hinaa i Hésus kagdi eghibat dahiya, owoy netiigan di tigtu nelugay dé
eglinadu. Agulé eg-igsà Hésus i, guwaen di, “O Akay, meiyap ka pa amuk
melikuan ka?”
7 Egsagbì sa eglinadu, guwaen di, “O Datù, amuk eglanglilis sa wayeg,
endà duen sa duma ku dahini dumalem kenak diyà sa wayeg. Dumalem
a hedem, dodoo nehunawan a polo sa sebaen ma etaw egdalem diyà
wayeg.”
8 Agulé guwaen i Hésus, “Enaw ka dé. Dilin ko sa ikam ko, owoy bigkat
ka ma dé.”
9 Hê, nepetow dé nelikuan sa maama. Dinilin di sa ikam di, owoy
nekebigkat ma dé. Na, Sapetu agdaw keetud da sa egoh di nelikuan.
10 Huenan di, egbulitan sa medoo kaunutan Hudiyu sa maama nelikuan,
guwaen da, “Migtipay ka dé sa uledin ta denu sa agdaw keetud, enù ka
galebek iya wé keuwit ko ikam.”
11 Dodoo guwaen sa maama egsagbì, “Sa etaw migbulung kenak, igsugù
di igpedilin sa ikam ku owoy pineipanaw di aken.”
12 Eg-igsaan da, guwaen da, “Ngadan di etaw sa migsugù keniko
egpedilin sa ikam ko owoy egpeipanaw keniko?”
13 Dodoo sa maama nelikuan, endà netiigan di duu ngadan di etaw
sa migbulung kenagdi, enù ka medoo temù sa etaw egkesetipon dahiya
owoy nekelawek Hésus i diyà sa medoo etaw. 14 Agulé, hinaa i Hésus
kagdi diyà sa Dalesan i Nemula, owoy guwaen di, “Taa ko, hih. Nelikuan
ka dé. Na, sabuh ka dé egbael salà anì endà dé mekeuma sa tigtu medaet
diyà keniko.”
15 Agulé, mig-ipanaw sa etaw nelikuan owoy mig-angay egtulon diyà
sa medoo kaunutan Hudiyu si Hésus sa migbulung kenagdi. 16 Huenan
di, edung egoh iya, egpelihayen da Hésus i, enù ka egbulitan da danà
di migbulung sa etaw diyà Sapetu agdaw keetud da. 17 Dodoo migsagbì
Hésus i, guwaen di diyà kenagda, “Sa Emà ku Nemula, endà umetud di
eggalebek apiya di pa Sapetu. Huenan di, takà a ma eggalebek.”
18 Egoh da migdineg iya wé inikagi di, dakel temù sa kekelukuy da
mimatay kenagdi. Egseolomoy da, guwaen da, “Beken iya daa sa tinipay
di sa agdaw keetud ta, dodoo migtipay ma doo diyà si Nemula enù ka
guwaen di si Nemula sa hagdi Emà. Amuk hediya, egtepengen di Nemula
i.”

Ini Sa Tegudon Denu Sa Egkegaga Sa Anak I Nemula

19 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen di,
“Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Aken sa Anak i Nemula, huenan
di endà duen sa egbaelan ku amuk naken daa penemdem. Iya daa sa
egbaelan ku sa hinaa ku egbaelan i Emà. Sumalà dé sa egbaelan di, iya
ma sa egbaelan ku. 20 Tigtu eghiduwan i Emà Nemula aken i Anak di,

huenan di igpehaa di diyà kenak sa langun egbaelan di. Owoy ipebael
di ma diyà kenak sa medoo panduan uman pa dakel diyà siini binaelan
ku anì tigtu yu megaip langun. 21 Eg-enawen i Emà sa medoo etaw
nematay owoy begayan di kagda lalù. Hediya ma sa egbaelan ku enù ka
mebegayan ku ma lalù sa langun etaw eghemilien ku. 22 Beken si Emà
sa tumulon sa ketebowon sa langun etaw amuk mematay da, dodoo
binegayan di aken egkegaga anì tumulon a sa ketebowon sa langun etaw,
23 enù ka ungayà di oloen a etaw, iling sa keolò da kenagdi. Sumalà dé sa
etaw endà eg-olò di kenak, endà ma oloen di duu si Emà sa migpeangay
kenak.
24 "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa etaw egpangunut diyà sa
kagi ku owoy egpigtuu ma diyà si Emà sa migpeangay kenak, iya sa etaw
mekesakem sa lalù endà meelut di. Endà mepigtamayan di, enù ka lagà
endà dé mematay di enù ka duen dé sa lalù di taman melugay. 25 Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Lagà nematay sa medoo etaw danà sa
salà da. Dodoo edung ini egoh di, sumalà dé sa etaw dumineg sa kagi ku
owoy egpigtuu diyà kenak, aken i Anak i Nemula, iya sa etaw mebegayan
lalù taman melugay. 26 Danà i Emà sa egpelalù etaw taman melugay,
binegayan di ma aken egkegaga anì mekepelalù a etaw taman melugay.
27 Owoy binegayan di ma aken egkegaga anì tumulon a sa ketebowon sa
medoo etaw amuk mematay da, enù ka aken sa Kakay Langun. 28 Yoko
egkegaip duu siini eg-ikagiyen ku. Meuma pa kani sa agdaw egoh sa
langun etaw nematay dumineg sa keumow ku kenagda, 29 owoy umenaw
da langun. Meenaw sa medoo etaw migbael mepion anì melalù da
taman melugay. Dodoo sa medoo etaw migbael salà, umenaw da anì
mepigtamayan da uman taman melugay."

Si Hésus Sa Pineangay I Nemula

30 Guwaen i Hésus ma, "Endà duen sa egbaelan ku amuk naken daa
egkegaga, dodoo eg-unutan ku polo sa uyot i Emà Nemula. Huenan di,
meketulon a sa ketebowon sa langun etaw amuk mematay da, owoy
tigtu metudà sa ketulon ku danà i Nemula migtulù kenak. Endà eg-
unutan ku duu sa naken uyot daa, dodoo iya polo sa unutan ku sa uyot sa
migpeangay kenak diyà tanà.
31 "Amuk aken daa sa tumulon keniyu denu kenak, endà metuuwan yu
kéen diyà sa eg-ikagiyen ku. 32 Dodoo duen doo sa sebaen ma egtulon
denu sa egbaelan ku, owoy netiigan ku anan tuu sa kagi di denu kenak.
33 Na, si Huwan Tegebautis sa pineangayan yu sa medoo etaw anì eg-
igsà da denu kenak, kagdi ma sa migtulon sa tuu tegudon denu kenak.
34 Dodoo mebaluy amuk endà duen etaw diyà tanà daa egtulon denu
kenak. Dodoo igpetulengtuleng ku keniyu sa tegudon i Huwan denu
kenak anì migtuu yu anì mealukan yu. 35 Na, lagà sa palitaan dakel

legdaw Huwan i. Nelugaylugay yu neanggan danà yu nelegdawan
sa legdaw di, enù ka netuuwan yu diyà sa tuu tegudon di. [36] Dodoo
miglowon pa sa ketulon i Nemula denu kenak diyà sa ketulon i Huwan
denu kenak, enù ka sa medoo panduan binaelan ku igpebael i Emà
diyà kenak, iya sa tandà di aken sa pineangay i Nemula. [37] Kagdi ma sa
egpetiig denu kenak, dodoo endà egdinegen yu duu sa kagi di owoy endà
ma eghauwen yu duu sa palas di. [38] Owoy endà ma igtagù yu duu sa
kagi di diyà sa pedu yu, enù ka endà egpigtuu yu diyà kenak apiya di pa
aken sa pineangay di. [39] Na, kiyu i etaw Hudiyu, takà yu eg-inau sa kagi i
Nemula igpesulat, enù ka guwaen yu dò melalù yu taman melugay danà
sa keinau yu. Apiya di pa tinulon iya wé kagi i Nemula sa denu kenak,
tapay yu doo endà egpigtuu diyà kenak. [40] Ungayà ku hedem mangunut
yu diyà kenak anì kumelalù yu taman melugay, dodoo eg-eked yu polo."
[41] Guwaen i Hésus, "Na, beken iya sa ungayà ku egpeolòolò a diyà
etaw, [42] enù ka netiigan ku doo kiyu owoy netiigan ku ma endà duen sa
kehidu yu si Nemula diyà sa pedu yu. [43] Apiya di pa pineangay i Emà
aken anì tumulù a keniyu denu kenagdi, eg-eked yu doo egpigtuu diyà
kenak. Dodoo netiigan ku amuk tumulù sa liyu etaw endà pineangay
i Nemula, iya polo sa egpigtuuwen yu. [44] Na, ini sa pesuwan di endà
egpigtuu yu diyà kenak, enù ka egkeiyapan yu sa kepeolòolò yu diyà sa
duma yu, dodoo endà meiyap yu sa keolò sa tigtu Nemula keniyu. [45] Yoko
egpenemdem duu aken sa tumipu keniyu diyà si Nemula. Dodoo si Mosis
polo sa tumipu keniyu amuk meuma siedò agdaw, enù ka apiya di pa
egpigtuu yu sa igtulù i Mosis anì melalù yu hedem, endà doo tigtu yu
egpigtuu. Huenan di, mepigtamayan i Nemula kiyu. [46] Amuk tigtu tuu
daa sa kepigtuu yu diyà si Mosis, mekepigtuu yu ma diyà kenak enù ka
igsulat di sa denu kenak. [47] Dodoo amuk endà pigtuuwen yu duu sa kagi
igsulat di egoh anay, endà ma pigtuuwen yu duu sa kagi ku."

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Malkos 6:30-44; Lukas 9:10-17)

6 [1] Na sebaen agdaw, migkatin Hésus i tanà dutu sa Lanaw Galiliya,
kepengadan da ma Lanaw Tibiliyas. [2] Medoo temù sa etaw mig-
unut kenagdi danà da mighaa sa medoo panduan binaelan di egoh di
migbulung sa medoo etaw eglinadu. [3] Agulé, egtekedeg Hésus i owoy
sa medoo pasek di diyà sa mepokò getan, owoy migpenuu da dahiya.
[4] Na egoh iya, buyu dé neuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula. [5] Agulé, egoh i Hésus mighaa sa medoo etaw
egtekedeg eg-angay diyà kenagdi, eg-igsà diyà si Pilipi, guwaen di, "Kenà
ta i kumuwa sa kaenen ipekaen ta diyà siini medoo etaw?" [6] Na, iya sa
igsà di anì tepengan di sa kepigtuu i Pilipi, dodoo tapay dé netiigan di sa
baelan di.

7 Migsagbì Pilipi i, guwaen di, “Apiya di pa sa nekuwa etaw eggalebek
taman walu gebulan,[d] tapay doo endà mekegaga di iya wé ibeli ta
kaenen. Apiya tigtukééykééyen sa kepekaen ta kenagda, tapay doo
kulang enù ka medoo da temù.”
8 Agulé, eg-ikagi sa sebaen ma salu i Hésus, si Andelis hadi i Simon
Pidelu, guwaen di, 9 “Duen sa batà maama dini mig-uwit sa legà di duwa
sedà nelegà owoy lima getibulu tukééy epan. Dodoo tigtu endà mekegaga
iya wé, enù ka medoo temù sa etaw egkesetipon.”
10 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Pepenuu yu sa medoo etaw.”
Na, melabel sa keluwenluwen dahiya, huenan di migpenuu sa langun
etaw. Duen kéen lima ngibu maama dahiya, liyu sa bayi owoy batà.
11 Agulé, kinuwa i Hésus sa epan owoy migsimbà egpesalamat diyà si
Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Agulé igpetukidtukid di
igpebegay diyà sa medoo etaw migpenuu dahiya. Hediya ma sa binaelan
di diyà sa duwa sedà nelegà. Hê, nebesug da langun. 12 Egoh da nebesug
dé langun, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Tipoh yu dé sa kaenen
nesamà anì endà melemet di.”
13 Na, egoh da migtipoh sa kaenen nesamà, duen sepulù owoy duwa pa
gesolok nepenù sa epan nesamà endà neimet da duu egkaen diyà sa lima
getibulu epan. 14 Egoh sa medoo etaw mighaa siini panduan binaelan i
Hésus, guwaen da, “Tigtu tuu kagdi sa tegesugkow i Nemula pineangay
di diyà tanà.[e]”
15 Dodoo netiigan i Hésus sa ungayà da sabaan da kagdi anì tegelen da
pedatù diyà kenagda. Huenan di, miglegkang dahiya owoy migtekedeg
uman diyà sa getan anì eglebù, enù ka beken iya sa hagdi ungayà.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Matéyo 14:22-33; Malkos 6:45-52)

16 Na, egoh di mahapun dé, eglungel sa medoo salu i Hésus eg-angay da
lanaw dò. 17 Mig-edà da kumpit anì mangay da Kapelenaum dò tanà dutu
sa lanaw. Hê inut di sigep dé, dodoo endà pa egtebow Hésus i, huenan di
eg-ipanaw da dé. 18 Hê, migkeleges polo sa kelamag owoy tigtu dakel ma dé
sa lambeg. 19 Na, egoh da mig-owong lima kakilumitelu kéen kedu diyà sa
mantadan, neteliwadaan da dé diyà lanaw. Agulé, hinaa da Hésus i egbigkat
diyà kagpa't wayeg eg-angay diyà kenagda. Hê, tigtu da nelimedangan.
20 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko egkelimedangan na. Aken doo ini i.”
21 Agulé, egkeanggan da dé owoy pineedà da Hésus i diyà kumpit.
Hê, egoh di mig-edà, petow da dé nekedunggù diyà Kapelenaum sa eg-
angayan da.

---

[d] **6:7** Egoh iya amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek.
[e] **6:14** Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Eglagbet Si Hésus

22 Na, egoh di sumimag, dahiya pelà diyà mantadan sa medoo etaw
sinalidan sa medoo salu i Hésus egoh da mig-edà kumpit. Netiigan
da endà eg-unut Hésus i eg-edà kumpit, enù ka hinaa da sebaen daa
sa kumpit inedaan sa salu di egoh neagdaw. 23 Endà hinaa da Hésus i
dahiya, dodoo duen duma kumpit kedu Tibiliyas dò migdunggù medapag
diyà sa tanà kenà da migkaen sa epan egoh i Datù migpesalamat diyà si
Nemula danà siedò epan. 24 Agulé, egoh da neketiig endà dé dahiya Hésus
i owoy sa medoo salu di, eg-edà da ma kumpit sa medoo etaw eg-angay
Kapelenaum dò enù ka lagbeten da Hésus i.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Kaenen Migpetuntun Kedu Langit Dò

25 Agulé, egoh sa medoo etaw migtebow Kapelenaum dò, hinaa da
Hésus i owoy guwaen da diyà kenagdi, "O Mistelu, nengan ko ya mig-
angay dini?"
26 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Endà netuuwan a keniyu enù ka sa kelagbet yu kenak beken danà yu
egpeketiig sa selepangan sa panduan ku. Dodoo eglagbeten yu daa aken
danà yu nebesug sa kaenen binaelan ku panduan egoh neagdaw. 27 Yoko
egpedeles duu sa kaenen diyà tanà daa enù ka meledak kani. Dodoo
pedeles yu polo sa kaenen egpelalù etaw taman melugay. Iya sa kaenen
ibegay ku diyà keniyu, aken i Kakay Langun, enù ka tinandaan i Emà
Nemula aken sa pineangay di."
28 Agulé, guwaen da diyà si Hésus, "Ngadan sa ukit baelan ké anì
petuuwen ké sa uyot i Nemula?"
29 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Iya sa uyot i Nemula diyà keniyu,
pigtuu yu diyà sa maama pineangay di diyà tanà."
30 Eg-igsà da dema, guwaen da, "Ngadan sa panduan mebaelan ko
ipehaa ko diyà kenami anì migtuu ké diyà keniko? Ngadan sa niko
egbaelan? 31 Egoh anay egoh sa medoo tupù ta mig-ukit diyà sa melabel
tanà mediyù dalesan, kinaen da sa kaenen mana binaelan i Nemula, enù
ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, 'Igbegay di diyà kenagda sa kaenen
kedu langit dò.'[f] "
32 Agulé guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Beken
si Mosis sa migbegay kaenen kedu langit dò, dodoo sa Emà ku polo sa
egbegay keniyu sa tigtu kaenen kedu langit dò. 33 Iya sa tigtu kaenen
ibegay i Nemula sa kaenen egpetuntun kedu diyà langit sa egpelalù
langun etaw diyà tanà."
34 Agulé guwaen da, "O Datù, begayi ko kami takà siini kaenen."

---

[f] **6:31** Basa ko Éksodo 16:4

35 Guwaen i Hésus, “Aken sa kaenen egpelalù etaw. Endà dé meketues
sa etaw eg-angay egsalig diyà kenak owoy endà dé lumupahan sa etaw
egpigtuu diyà kenak. 36 Dodoo tinulonon ku kiyu giina, guwaen ku,
‘Apiya di pa eghauwen yu dé aken, tapay yu doo endà egpigtuu.’ 37 Na,
sa langun etaw igbegay i Emà diyà kenak, mangay da migtuu diyà
kenak, owoy endà ma ekedan ku duu sa etaw eg-angay diyà kenak. 38 Iya
maen di ya migpetuntun a kedu diyà langit anì umunut a sa ungayà sa
migpeangay kenak. Beken naken daa ungayà sa eg-unutan ku. 39 Ini sa
ungayà sa migpeangay kenak, endà duen sebaen etaw lengaan ku diyà sa
langun etaw igbegay di diyà kenak, owoy enawen ku kagda langun amuk
meuma sa sabuhanan agdaw. 40 Ini sa ungayà sa Emà ku, mebegayan
da lalù taman melugay sa langun etaw egpeketiig kenak owoy egpigtuu
ma diyà kenak, aken i Anak i Nemula, owoy enawen ku ma kagda amuk
meuma sa sabuhanan agdaw.”

41 Na, nelangget sa pedu sa medoo Hudiyu owoy egsigbolowen da
Hésus i danà sa kagi di guwaen di, “Aken sa kaenen migpetuntun kedu
langit dò.” 42 Egseolomoy da, guwaen da, “Siini maama si Hésus anak i
Hosé. Kinilala ta sa emà di owoy sa inay di. Enù kebaluy sa inikagi di
migpetuntun gaa kedu langit dò?”

43 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Yoko egkelangget ta egsigbolow
denu kenak. 44 Endà duen etaw mekeunut diyà kenak amuk beken si Emà
migpeangay kenak sa atung umagak kenagdi, owoy iya sa etaw enawen
ku amuk meuma sa sabuhanan agdaw. 45 Iya sa igsulat sa tegesugkow i
Nemula egoh anay, guwaen di, ‘Metulù sa langun etaw danà i Nemula.’[g]
Na, taa yu, hih. Uman sebaen etaw duminegdineg diyà si Emà owoy
meketiig ma sa igtulù di, iya sa etaw mekeunut diyà kenak. 46 Dodoo
yoko egpenemdem duu duen etaw nekehaa si Emà, enù ka endà duen
etaw mighaa kenagdi liyu daa aken i kedu diyà si Nemula. 47 Tuu ini i
eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà kenak,
dumuen lalù di endà meelut di. 48 Aken sa kaenen mekepelalù etaw.
49 Apiya di pa kinaen sa tupù ta sa kaenen mana egoh anay egoh da mig-
ukit diyà sa melabel tanà mediyù dalesan, nematay da doo. 50 Dodoo siini
kaenen migpetuntun kedu langit dò, sumalà dé sa etaw kumaen iya wé,
endà dé mekesugsug sa suguy di. 51 Aken sa kaenen melalù migpetuntun
kedu langit dò. Amuk kumaen sa etaw siini kaenen, endà dé meelut sa
lalù di. Iya sa kaenen ibegay ku anì kumelalù sa langun etaw diyà tanà,
sa ekud ku.”

52 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi di, egsesigbolowoy da temù sa
medoo Hudiyu, guwaen da, “Enù kebaluy siini maama ibegay di sa ekud
di ipekaen di kenita?”

---

g **6:45** Basa ko Isayas 54:13

53 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Amuk endà kumaen yu sa ekud ku owoy amuk endà uminem yu
sa depanug ku, endà dumuen sa lalù diyà keniyu. Aken sa Kakay Langun,
54 owoy sumalà dé sa etaw egkaen sa ekud ku owoy eg-inem sa depanug
ku, iya sa mebegayan lalù endà meelut di owoy enawen ku kagdi diyà sa
sabuhanan agdaw. 55 Iya maen di ya enù ka sa ekud ku sa tigtu kaenen,
owoy sa depanug ku sa tigtu eg-inemen. 56 Amuk egkaen sa etaw sa ekud
ku owoy eg-inem sa depanug ku, iya sa etaw eg-ugpà diyà kenak owoy
diyà a ma kenagdi. 57 Tigtu melalù si Emà sa migpeangay kenak diyà
tanà, owoy melalù a ma danà di. Diya ma sa etaw egkaen kenak, melalù
da ma danà ku. 58 Aken sa tigtu kaenen migpetuntun kedu langit dò.
Beken lagà di sa kaenen igbegay i Nemula kinaen sa tupù ta egoh anay,
enù ka apiya di pa kinaen da iya wé, nematay da doo. Dodoo sa etaw
kumaen siini kaenen, endà dé meelut sa lalù di.”
59 Na, iya sa inikagi i Hésus egoh di egtulù diyà sa simbaan Hudiyu
diyà menuwa Kapelenaum.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Migsalid Diyà Si Hésus

60 Na, egoh sa medoo pasek di egdineg iya wé inikagi i Hésus, guwaen
da, “Melikut iya wé inikagi di. Endà meketiig ki dumineg iya wé.”
61 Apiya endà tinulonon di etaw, tapay doo netiigan i Hésus egkebogo
sa pedu da danà sa igtulù di. Agulé guwaen di diyà kenagda, “Enù di ya,
egkealang pa sa kepigtuu yu danà siini inikagi ku? 62 Enù di ya, amuk
hauwen yu aken i Kakay Langun mebatun dutu siedò tapay kenà ku, ketiigan
yu pa sa inikagi ku ataw ka endà? 63 Taa yu, hih. Iya daa sa egpelalù etaw sa
Suguy i Nemula. Endà duen egkegaga sa ekud ku diyà sa lalù etaw. Dodoo,
sa inikagi ku diyà keniyu, iya sa kagi sa Suguy i Nemula owoy sa mekepelalù
etaw. 64 Dodoo duen duma etaw diyà keniyu endà doo migtuu da.”
Na, iya sa inikagi i Hésus enù ka tapay dé netiigan di sa medoo etaw
endà egpigtuu owoy netiigan di ma sa tumampil diyà sa kuntelà di.
65 Agulé guwaen i Hésus, “Iya maen di ya tinulonon ku kiyu endà duen
etaw mekeunut diyà kenak amuk beken si Emà sa pepigtuu kenagda.”
66 Na, danà iya wé inikagi i Hésus, miglikù sa medoo pasek di owoy
endà dé eg-unut-unut da diyà kenagdi. 67 Huenan di, guwaen i Hésus diyà
sa sepulù owoy duwa tigtu pasek di, “Enù di ya kiyu i, lumikù yu ma?”
68 Migsagbì Simon Pidelu i, guwaen di, “O Datù, amuk tumangkà ké
diyà keniko, ngadan di etaw polo sa angayan ké petulù? Kuna daa sa
kenà ké egdineg sa medoo kagi egpelalù etaw taman melugay. 69 Egpigtuu
ké dé diyà keniko, owoy netiigan ké ma kuna sa Maama Metiengaw
pineangay i Nemula.”
70 Agulé guwaen i Hésus, “Apiya di pa aken sa mighemilì keniyu sepulù
yu owoy duwa salu ku, duen doo sebaen etaw i Satanas diyà keniyu.”

71 Na, iya sa etaw inikagi di si Hudas anak i Simon Iskaliyot. Apiya di pa
kagdi sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus, tumampil
doo diyà sa medoo kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Miglenged Pista Diyà Hélusalém

7 1 Agulé, egtukiden i Hésus sa medoo menuwa diyà uwang Galiliya.
Meked mangay uwang Hudiya dò, enù ka duen medoo kaunutan
Hudiyu egkelukuyan da eg-imatay. 2 Na, buyu dé neuma sa pasad sa pista
etaw Hudiyu kepengadan da Pista Lawì. 3 Agulé, eg-ikagi sa medoo hadi i
Hésus diyà kenagdi, guwaen da, “Mepion amuk lumegkang ka dini owoy
lumenged ka sa pista dutu Hudiya dò anì hauwen sa medoo pasek ko sa
medoo panduan egbaelan ko. 4 Enù ka amuk ungayà sa etaw lumalag,
endà mebaluy di ilidung di sa medoo panduan egbaelan di. Na, amuk
duen panduan mebaelan ko, mepion amuk ipehaa ko diyà sa langun etaw
diyà tanà.” 5 Na, iya sa inikagi da enù ka apiya di pa hadi i Hésus kagda,
endà doo egpigtuu da diyà kenagdi.

6 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Endà pa egkeuma sa pasad ku
mangay dutu. Dodoo kiyu, mepion doo sa keipanaw yu sumalà dé sa
agdaw di. 7 Endà duen sa maen yu egkelepuhan sa medoo etaw egkuntelà
diyà si Nemula, dodoo aken polo sa egkelepuhan da danà ku takà egtulon
diyà kenagda sa medaet egbaelan da. 8 Huna yu dé angay pista dò. Endà
pa mangay a dutu enù ka endà pa egkeuma sa pasad ku mangay dutu.”
9 Na, egoh i Hésus neubus eg-ikagi iya wé, eg-ugpà daa diyà Galiliya.

10 Na, egoh sa medoo hadi di mig-angay da dé eglenged sa pista diyà
Hélusalém, eg-angay ma Hésus i dutu, dodoo linidung di sa keipanaw di
enù ka ungayà di endà duen etaw meketiig. 11 Na, eglagbeten sa medoo
kaunutan Hudiyu Hésus i diyà sa pista diyà Hélusalém. Egseigsaay da,
guwaen da, “Kenà di kéé ini egoh?”

12 Medoo temù sa etaw eglenged sa pista, owoy egsesigbolowoy da
denu si Hésus. Duen duma etaw, guwaen da, “Mepion etaw kagdi ya.”
Owoy duen ma etaw, guwaen da, “Endà, enù ka eg-akalan di sa medoo
etaw danà sa ketulù di.” 13 Dodoo egsebadàbadaay da daa eg-ikagi denu
kenagdi, enù ka egkelimedangan da sa medoo kaunutan Hudiyu egbulit
kenagda.

14 Na, egoh di egketeliwadaan sa pista, mig-angay Hésus i diyà sa
Dalesan i Nemula owoy eg-edung egtulù diyà sa medoo etaw nesetipon
dahiya. 15 Egoh di egtulù, tigtu negaip sa medoo kaunutan Hudiyu, owoy
guwaen da, “Keduwan di ya sa hagdi melabel penemdem, enù ka endà
migpetulù di diyà sa medoo ulu-ulu simbaan?”

16 Egsagbian i Hésus kagda, guwaen di, “Beken naken penemdem daa
ini i igtulù ku, dodoo danà polo i Nemula migpeangay kenak. 17 Sumalà
dé sa etaw mangunut diyà sa uyot i Nemula, iya sa etaw meketiig sa

keduwan sa itulù ku, iling ka kedu si Nemula ataw ka naken penemdem
daa. 18 Enù ka amuk duen etaw egtulù sa hagdi penemdem daa, iya daa
sa ungayà di egpeolòolò diyà etaw. Dodoo amuk egtulù sa etaw anì meolò
Nemula i sa migpeangay kenagdi, kesaligan polo sa langun igtulù di enù
ka endà egbutbut di. 19 Apiya di pa igsugkow i Mosis sa uledin i Nemula
diyà keniyu egoh anay, endà doo duen etaw diyà keniyu egpangunut diyà
sa uledin di. Maen di ya egkelukuyan yu aken eg-imatay?"
20 Hê, egsagbì sa medoo etaw, guwaen da, "Egkelengleng ka dé danà ko
linahuk busaw. Endà duen etaw egpenemdem eg-imatay keniko."
21 Agulé guwaen i Hésus, "Egoh dini duen sebaen panduan binaelan
ku, dodoo negaip yu langun enù ka agdaw keetud egoh iya. 22 Dodoo
kiyu, eggalebek yu ma diyà sa agdaw keetud enù ka apiya di pa agdaw
keetud, egpekelaing yu doo ipat sa anak yu maama anì mekepangunut
yu sa uledin igsugkow i Mosis denu sa kepekelaing ipat. Na, beken kedu
si Mosis daa siini adat kepekelaing ipat, enù ka iya sa adat sa medoo tupù
ta egoh anay egoh i Mosis endà pa duen. 23 Na, amuk egpekelaingen yu sa
ipat da diyà sa agdaw keetud anì endà tipayen yu duu sa uledin igsugkow
i Mosis, maen di ya egbulitan yu aken danà ku migbulung sa langun lawa
etaw diyà sa agdaw keetud? 24 Yoko egsigbolow duu sa egbaelan etaw
danà sa eghauwen yu daa, dodoo penemdem yu polo sa egbaelan di anì
metiigan yu sa ketuu di."

Ini Sa Egoh Da Egseolomoy Denu Si Hésus
Amuk Kagdi Sa Sinugù I Nemula

25 Na, duen duma etaw tegeHélusalém egseolomen da sa denu si
Hésus, guwaen da, "Enù di ya, kagdi kéen sa etaw eglagbeten sa medoo
kaunutan ta anì imatayan da? 26 Taa yu, hih. Takà egtulù diyà sa kenà
etaw egkesetipon, dodoo endà duen etaw eghawid kenagdi. Enù di ya,
netiigan sa medoo kaunutan ta kéé kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù
i Nemula? 27 Dodoo beken kagdi kéen iya wé enù ka amuk tumebow sa
Tigtu Datù peangayen i Nemula, endà duen etaw meketiig sa keduwan di.
Dodoo siini etaw, netiigan ta doo langun sa keduwan di."
28 Egoh i Hésus egtulù diyà sa Dalesan i Nemula, pinetaled di sa kagi
di, guwaen di, "Guwaen yu dò egketiigan yu aken owoy sa keduwan
ku, dodoo endà metiigan yu duu. Endà mig-angay a dini danà sa naken
ungayà daa, dodoo pineangay a polo dini. Kesaligan sa migpeangay
kenak, dodoo kiyu, endà metiigan yu duu kagdi ya. 29 Dodoo egketiigan
ku doo enù ka kagdi sa keduwan ku owoy kagdi ma sa migpeangay
kenak."
30 Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, duen etaw egkelukuy egsigkem
kenagdi, dodoo endà pa egkesabaan da duu enù ka endà pa neuma sa
agdaw hinemilì i Nemula egoh di mesigkem. 31 Dodoo duen dé medoo

etaw egpigtuu diyà kenagdi, owoy guwaen da, “Kagdi doo sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula, enù ka endà duen etaw mekelowon diyà siini
etaw egbael panduan.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Ulu-ulu Migpeangay Etaw Anì Sigkemen Da Hésus I

32 Na, dinineg sa medoo Palasiyu sa medoo etaw egseolomoy denu si
Hésus. Agulé, neseunut sa pedu da owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà,
owoy sinugù da sa medoo tegebantay Dalesan i Nemula anì sigkemen
da Hésus i. 33 Agulé guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw nesetipon,
“Endà dé iseg a melugay mugpà diyà keniyu, enù ka lumikù a diyà sa
migpeangay kenak. 34 Apiya di pa lagbeten yu aken, endà hauwen yu
duu, enù ka endà ma mekeangay yu diyà sa kenà ku mekeugpà.”
35 Egoh sa medoo kaunutan Hudiyu migdineg iya wé, egseigsaay da,
guwaen da, “Ngadan sa angayan di endà hauwen ta duu gaa? Enù di
ya, mangay kéé dutu siedò kenà medoo etaw Hudiyu eg-ugpà diyà sa
menuwa etaw beken Hudiyu anì tuluen di ma sa medoo etaw beken
Hudiyu? 36 Ngadan sa selepangan sa inikagi di endà hauwen ta duu gaa
apiya di pa lagbeten ta? Maen di ya guwaen di endà mekeangay ki gaa
diyà sa kenà di mekeugpà?”
37 Na, iya sa tigtu mapulù agdaw diyà sa pista da sa sabuhanan agdaw
di. Egoh iya, migtigdeg Hésus i owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen
di, “Amuk eglupahan yu, angay yu diyà kenak anì peinemen ku kiyu.
38 Enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, ‘Amuk duen etaw
egpigtuu diyà kenak, egbuwalbuwal diyà sa pedu di sa wayeg egpelalù
kenagdi taman melugay.’ ”
39 Na, iya sa selepangan sa wayeg egpelalù etaw inikagi i Hésus sa
Metiengaw Suguy i Nemula sakemen sa langun etaw egpigtuu diyà
kenagdi. Dodoo egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, endà pa egkesakem da
duu sa Suguy i Nemula enù ka endà pa nebatun Hésus i dutu langit dò.

Ini Sa Egoh Di Egkeduwa Sa Penemdem Sa Medoo Etaw Denu Si Hésus

40 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi i Hésus, duen etaw eg-ikagi,
guwaen da, “Kagdi sa tigtu Tegesugkow i Nemula eg-angat-angatan
ta.”[h]
41 Duen ma etaw eg-ikagi, guwaen da, “Kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula.”
Dodoo guwaen sa liyu etaw, “Beken kagdi sa eg-angat-angatan ta,
enù ka endà mebaluy di etaw tegeGaliliya sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula. 42 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, Tugod

---

[h] **7:40** Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18

i Datù Dabid sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, owoy lumesut dutu
Bétlihém dò enù ka iya sa tapay menuwa i Dabid egoh anay[i].”
43 Na, nesetigesa sa penemdem sa medoo etaw denu si Hésus. 44 Duen
ma etaw ungayà da sigkemen da hedem, dodoo endà egkesabaan da duu.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Ulu-ulu Etaw Hudiyu Endà Egpigtuu

45 Na, egoh sa medoo tegebantay Dalesan i Nemula migpelikù da diyà
sa etaw migsugù kenagda, eg-igsaan sa medoo Palasiyu owoy sa medoo
ulu-ulu tegesimbà kagda, guwaen da, “Kenà di dé? Maen di ya endà
inuwit yu duu?”
46 Migsagbì sa medoo tegebantay, guwaen da, “Enù ka endà duen sa
liyu etaw egtegudon iling sa hagdi ketegudon.”
47 Agulé guwaen sa medoo Palasiyu diyà kenagda, “Enù di ya, neakalan
yu ma dé danà di? 48 Dodoo kami, endà neakalan ké diyà kenagdi, enù ka
endà duen sa kaunutan etaw Hudiyu egpigtuu diyà kenagdi. Owoy endà
ma duen sa duma ké etaw Palasiyu egpigtuu diyà kenagdi. 49 Dodoo siini
medoo liyu etaw, endà netiigan da duu sa kagi i Nemula igsugkow i Mosis
egoh anay. Huenan di, pigtamayan i Nemula kagda taman melugay.”
50 Dahiya ma Nikodimu i, enù ka kagdi ma sa etaw Palasiyu, owoy iya
sa mig-angay eg-igsà diyà si Hésus egoh anay. Eg-ikagi Nikodimu i diyà sa
medoo duma di Palasiyu, guwaen di, 51 “Endà mebaluy di diyà sa uledin
ta igsugkow i Mosis amuk pigtamayan sa etaw amuk endà pa neigsaan ta
duu denu sa binaelan di anì metiigan ta sa salà di.”
52 Dodoo egsagbian sa medoo duma di, guwaen da, “Kuna ma kéen sa
etaw tegeGaliliya lagà kagdi. Maen di ya egkeiyap ka tumabang kenagdi?
Inauwi ko polo sa kagi i Nemula igpesulat anì metiigan ko tigtu endà
duen sebaen tegesugkow i Nemula tumebow kedu Galiliya dò.”

Ini Denu Sa Bayi Migbigà

53 Agulé, miglikù sa uman sebaen etaw diyà sa hagdi dalesan.
8 1 [Dodoo eg-angay Hésus i diyà Getan Olibu. 2 Egoh di sumimag,
migpelikù Hésus i mig-angay diyà sa Dalesan i Nemula. Agulé, egoh
sa langun etaw nesetipon diyà kenagdi, migpenuu owoy eg-edung egtulù
kenagda. 3 Egoh di telibubu egtulù, migtebow sa medoo Palasiyu owoy sa
medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Eg-uwiten da diyà si Hésus sa
bayi hinaa etaw migbigà. Pinetigdeg da kagdi teliwadà sa medoo etaw,
4 owoy guwaen da diyà si Hésus, “O Mistelu, hinaa etaw siini bayi egoh
di migbigà giina. 5 Duen sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay, guwaen
di, ‘Buungen batu sa etaw egbigà anì mematay.’ Na, ngadan sa niko
penemdem denu kenagdi?”

---

[i] **7:42** Basa ko Mikiyas 5:2

6 Na, eg-igsaan da Hésus i enù ka ungayà da begayan da kagdi salà
amuk tipayen di sa uledin igsugkow i Mosis. Dodoo egkudung Hésus i
owoy igsulat di sa ketudù di diyà tanà. 7 Dodoo takaan da kagdi eg-igsà.
Agulé, egpetudà dema egpenuu Hésus i owoy guwaen di diyà kenagda,
"Sumalà dé sa etaw diyà keniyu endà duen salà di, mepion amuk kagdi
sa muna muung batu." 8 Hê, egkudung dema Hésus i owoy egsulat dema
diyà tanà.
9 Egoh sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù migdineg sa sagbì
i Hésus, egkeseinut-inut da langun eglikù, dodoo iya muna miglikù sa
medoo lukes. Hê, iya daen sa nesamà si Hésus owoy sa bayi egtigdeg
dahiya. 10 Agulé, egpetudà dema egpenuu Hésus i owoy guwaen di diyà
sa bayi, "O Okon, kenà sa medoo etaw migtipu keniko? Duen pa etaw
egbegay salà diyà keniko?"
11 Egsagbì sa bayi, "O Datù, endà dé duen di."
Agulé guwaen i Hésus, "Endà ma megay a salà diyà keniko. Likù ka dé,
owoy yaka dé eg-uman na egbael salà."]

Ini Sa Tegudon Egoh I Hésus Migpelagà Legdaw

12 Na, egtulù dema Hésus i diyà sa medoo etaw nesetipon, guwaen di,
"Aken sa legdaw egsenang diyà sa pedu sa langun etaw diyà tanà. Amuk
eg-unut sa etaw diyà kenak, endà duen deleman diyà sa pedu di, enù ka
melegdawan polo danà sa legdaw egpelalù etaw taman melugay."
13 Egoh sa medoo Palasiyu migdineg sa inikagi di, guwaen da,
"Kuna mendaa sa migtulon denu keniko diyà kenami. Huenan di, endà
egketuuwan ké diyà sa inikagi ko."
14 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Apiya di pa aken daa sa migtulon diyà
keniyu denu kenak, tuu doo sa inikagi ku, enù ka netiigan ku sa keduwan
ku owoy sa angayan ku ma. Dodoo kiyu, endà netiigan yu duu sa
keduwan ku ataw ka sa angayan ku. 15 Amuk sumigbolow yu diyà etaw,
danà sa niyu daa penemdem sa kesigbolow yu. Dodoo aken, beken iya sa
pesuwan ku mig-angay diyà tanà anì sumigbolow a diyà etaw. 16 Dodoo
amuk sumigbolow a, tigtu tuu sa kesigbolow ku enù ka beken danà sa
naken daa penemdem, dodoo duwa ké si Emà migpeangay kenak sa
sumigbolow. 17 Na, duen uledin igsugkow i Mosis eg-unutan yu, guwaen
di, 'Amuk neseunut sa kagi sa duwa etaw, tuu doo sa kagi da.' 18 Huenan
di, tigtu tuu sa kagi ku, enù ka egtulonen ku sa denu kenak diyà keniyu,
owoy si Emà sa migpeangay kenak, kagdi ma sa egtulon sa denu kenak."
19 Agulé, eg-igsaan sa medoo Palasiyu, guwaen da, "Kenà emà ko ya
atu?"
Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Endà egketiigan yu duu aken, huenan di
endà ma egketiigan yu duu sa Emà ku. Amuk metiigan yu aken, metiigan
yu ma doo sa Emà ku." 20 Na, iya sa kagi i Hésus egoh di egtulù kenagda

diyà sa Dalesan i Nemula diyà sa bilik kenà sa taguan pilak ibegay etaw
diyà si Nemula. Dodoo endà duen etaw mekesigkem kenagdi, enù ka endà
pa neuma sa pasad hinemilì i Nemula egoh da mekesigkem kenagdi.

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Endà Egpigtuu

21 Agulé, eg-ikagi dema Hésus i diyà kenagda, guwaen di, "Buyu a dé
sumalid diyà keniyu. Apiya di pa lagbeten yu aken, mematay yu doo
danà sa medoo salà yu, owoy endà ma mekeuma yu diyà sa angayan ku."
22 Huenan di, egseigsaay sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen da,
"Ngadan sa selepangan sa inikagi di endà mekeuma ki gaa diyà sa
angayan di? Enù di ya, petoyò kéen?"
23 Agulé guwaen i Hésus, "Kiyu sa etaw eg-ugpà diyà tanà daa, owoy
iya daa sa niyu penemdemen sa medoo eghauwen yu diyà tanà. Dodoo
aken, kedu a langit polo, huenan di egtulonen ku sa langun eghauwen
ma diyà langit. 24 Iya maen di inikagi ku mematay yu danà sa medoo salà
yu, enù ka endà mekepeuloy sa salà yu amuk endà pigtuuwen yu duu sa
langun tinulon ku denu kenak."
25 Agulé eg-igsà da, guwaen da, "Ngadan ko ya etaw kuna ya?"
Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Aken sa tinulon ku diyà keniyu edung sa
egoh ku anay egtulù. 26 Duen pa sa medoo ikagiyen ku denu keniyu anì
metiigan yu medaet sa egbaelan yu. Dodoo, iya daa sa itulù ku diyà sa
langun etaw diyà tanà sa medoo dinineg ku diyà sa migpeangay kenak,
enù ka anan tuu sa kagi di."
27 Dodoo tapay doo endà egketiigan da duu iya sa inikagi i Hésus si Nemula sa
Emà di. 28 Huenan di, eg-ikagi dema Hésus i diyà kenagda, guwaen di, "Amuk
meuma sa egoh yu tumutuk kenak diyà sa kayu ibugsud, aken i Kakay Langun,
metiigan yu doo tuu sa langun tinulon ku denu kenak. Owoy metiigan yu ma
doo endà duen sa sebaen egbaelan ku danà sa naken daa penemdem, dodoo iya
daa sa eg-ikagiyen ku, sa igtulù sa Emà ku diyà kenak. 29 Takà ké egkeseunut sa
migpeangay kenak. Endà salidan di aken, enù ka takà a egbael sa uyot di."
30 Egoh da migdineg iya wé inikagi di, medoo dé sa etaw migpigtuu
diyà kenagdi.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Nelaun

31 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà kenagdi,
guwaen di, "Amuk takà yu mangunut diyà sa itulù ku, tigtu egpepasek yu
diyà kenak. 32 Amuk hediya, metiigan yu sa tuu tegudon, owoy mekelaun
yu ma dé danà sa tuu tegudon."
33 Egsagbì da, guwaen da, "Kami sa tugod i Ablaham owoy endà
inudipen ké etaw kami i. Maen di ya iya sa inikagi ko mekelaun ké dé?"
34 Agulé guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa etaw
egbael salà, iya sa etaw neudipen danà sa salà di enù ka endà nekegaga

di egbael mepion. 35 Amuk udipen, endà eg-ugpà di diyà sa dalesan sa
épê di taman melugay, enù ka mebaluy mehemagawan. Dodoo sa anak
etaw, endà mehemagawan di duu, enù ka mebaluy takà mugpà diyà sa
kenà emà di. 36 Huenan di, amuk aken sa egpelaun keniyu kedu diyà salà
yu, aken i Anak i Nemula, tigtu tuu nekelaun yu dé. 37 Netiigan ku kiyu
sa tugod i Ablaham, dodoo tigesa polo sa niyu pedu diyà sa hagdi, enù ka
ungayà yu mimatay kenak danà yu endà egpigtuu diyà sa itulù ku. 38 Iya
sa itulù ku sa igpehaa sa Emà ku diyà kenak. Dodoo kiyu, iya polo sa
egbaelan yu sa tinulon sa emà yu keniyu."
39 Egsagbian da, guwaen da, "Si Ablaham sa lagà emà ké enù ka kami
sa tugod di."
Dodoo guwaen i Hésus eg-ikagi, "Amuk tigtu tugod i Ablaham kiyu
i, ilingan yu doo sa mepion binaelan di egoh anay. 40 Dodoo apiya di pa
tinulù ku kiyu sa tuu tegudon igpetiig i Nemula diyà kenak, egkelukuyan
yu polo aken eg-imatay. Beken hediya sa binaelan i Ablaham. 41 Dodoo
eg-ilingan yu polo sa binaelan sa emà yu."
Agulé, egbulit da egsagbì, guwaen da, "Beken ké anak tanà, kami i.
Sebaen daa sa Emà ké si Nemula, owoy kami sa tigtu anak di."
42 Guwaen i Hésus diyà kenagda, "Beken si Nemula sa Emà yu, enù ka
amuk tuu si Nemula sa Emà yu, hiduwan yu doo aken, enù ka si Nemula
sa keduwan ku egoh ku mig-angay dini. Beken danà sa naken egkegaga
daa sa keangay ku dini, enù ka si Nemula polo sa migpeangay kenak dini.
43 Ini sa pesuwan di endà metiigan yu duu sa inikagi ku enù ka meked
yu dumineg sa tegudon ku. 44 Si Satanas polo sa lagà emà yu, huenan di
meiyap yu ma umunut sa medaet ungayà di. Edung egoh tanà binaelan
taman ini egoh di, tegeimatay Satanas i, owoy endà ma eg-unutan di duu
sa tuu tegudon enù ka endà duen sa tuu diyà kenagdi. Anan butbut sa
langun eg-ikagiyen di enù ka hagdi adat iya wé. Kagdi sa tegebutbut owoy
kagdi ma sa keduwan sa langun butbut. 45 Dodoo anan tuu sa eg-ikagiyen
ku diyà keniyu, huenan di endà migtuu yu diyà kenak. 46 Endà duen etaw
diyà keniyu mekeikagi amuk duen salà ku, enù ka endà duen di. Apiya
di pa tuu sa egtulonen ku, endà doo migtuu yu diyà kenak. 47 Amuk anak
i Nemula sa etaw, migtuu doo diyà sa kagi i Nemula. Dodoo kiyu, endà
egpigtuu yu diyà sa kagi di enù ka beken anak di kiyu ya."

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Sa Medoo Etaw Hudiyu

48 Na, egoh sa medoo kaunutan Hudiyu migdineg iya wé inikagi i
Hésus, guwaen da diyà kenagdi, "Tuu kéen sa inikagi ké kuna sa etaw
tegeSamaliya egkelepuh kenami i etaw Hudiyu. Egkelengleng ka dé danà
ko linahuk busaw."
49 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Endà linahuk a busaw. Eg-oloen ku daa
Nemula i Emà ku. Gasama iya, egpeumàumaan yu polo aken. 50 Beken

iya sa ungayà ku egpeolòolò a diyà etaw. Dodoo si Nemula, iya sa ungayà
di meolò a etaw, owoy ipetiig di tuu sa kagi ku. 51 Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Amuk egpigtuu sa etaw diyà sa itulù ku, endà dé mematay
di taman melugay."
52 Eg-ikagi sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen da, "Na, netiigan ké dé
tigtu ka linahuk busaw. Enù ka si Ablaham owoy sa medoo tegesugkow i
Nemula egoh anay, anan da nematay. Dodoo kuna, iya sa kagi ko amuk
egpigtuu sa etaw diyà sa igtulù ko, endà dé mematay di. 53 Enù di ya,
eglowon ka pa diyà sa tupù ta si Ablaham? Enù ka si Ablaham owoy sa
medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, anan da doo nematay. Ngadan
ko ya etaw kuna ya?"
54 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Amuk egpedakelen ku aken, endà duen
ulan di iya wé. Dodoo iya polo sa egpedakel kenak si Nemula Emà ku.
Guwaen yu dò kagdi sa Nemula egsaligan yu, 55 dodoo endà egketiigan
yu duu kagdi i. Dodoo aken polo sa neketiig kenagdi. Upama, amuk
guwaen ku endà netiigan ku duu kagdi, mekeiling a keniyu egbutbut.
Dodoo netiigan ku doo kagdi ya owoy eg-unut a ma sa kagi di. 56 Na, sa
tupù yu si Ablaham, ungayà di humaa sa agdaw egoh ku mangay diyà
tanà. Hê, hinaa di dé, huenan di tigtu neanggan egoh di mighaa."
57 Agulé, eg-ikagi sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen da, "Endà
pa nekeuma ka lima pulù gepalay. Gasama iya guwaen ko hinaa ko si
Ablaham sa tupù ta."
58 Agulé guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Egoh
i Ablaham endà pa duen di diyà tanà, tapay a dé duen." 59 Egoh da
migdineg iya wé inikagi i Hésus, eghudut da batu buungen da enù ka
imatayan da hedem. Dodoo, eglidung Hésus i owoy eglaun kedu diyà sa
Dalesan i Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap

9 1 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw, hinaa di sa maama langap inuwit di
miglesut sa kinelangap di. 2 Agulé, eg-igsà sa medoo salu i Hésus,
guwaen da, "O Mistelu, maen di ya inuwit di miglesut sa kinelangap di?
Ngadan tayu di etaw sa nesalà, kagdi ataw ka sa emà di owoy sa inay di?"
3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Beken danà sa hagdi salà sa kinelangap
di, owoy beken ma danà sa salà sa lukes di. Dodoo nelangap polo anì
mehaa sa tunung i Nemula diyà kenagdi. 4 Amuk agdaw pelawà, egbaelan
ta doo sa galebek igsugù sa migpeangay kenak, enù ka endà dé duen
etaw mekegalebek amuk sigep. 5 Egoh ku eg-ugpà pelawà diyà tanà, aken
sa legdaw egsenang diyà sa langun etaw enù ka itulù ku kenagda sa tuu
tegudon."
6 Agulé, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, eg-ileb diyà tanà owoy kinuwa
di sa tanà pinelê di ileb. Hê igdulét di diyà mata sa langap, 7 owoy

guwaen di, “Angay ka diepug wayeg dò kepengadan Wayeg Siloyi.” Na,
iya sa selepangan sa kagi Siloyi, sa Pineangay. Agulé, mig-angay sa
langap egdiepug dutu. Hê egoh di eglikù, mig-ilag dé.
8 Na, negaip sa medoo duma di owoy sa medoo etaw mighaa kenagdi
migpegeni pilak egoh anay. Egseigsaay da, guwaen da, “Enù di ya, kagdi
sa maama migpenuu owoy takà migpegeni pilak ataw ka beken?”
9 Duen etaw egsagbì, guwaen da, “Tuu, kagdi doo sa takà migpegeni.”
Dodoo duen ma etaw, guwaen da, “Beken kagdi iya wé. Nesetepeng
daa sa palas da.”
Dodoo guwaen sa maama, “Tuu, aken sa langap takà migpegeni pilak.”
10 Agulé, eg-igsà sa medoo etaw diyà kenagdi, guwaen da, “Amuk kuna
sa langap, maen di ya mig-ilag ka dé?”
11 Guwaen di egsagbì, “Duen etaw pinengadanan da si Hésus mig-ileb
diyà tanà migbael libutà igdulét di diyà sa mata ku, owoy pineangay di
aken dutu wayeg Siloyi dò anì egdiepug a. Huenan di, mig-angay a dutu.
Hê, egoh ku ubus egdiepug, mig-ilag a dé.”
12 Eg-igsà da dema, guwaen da, “Kenà sa maama ini egoh di?”
Egsagbì, guwaen di, “Endà netiigan ku duu sa inangayan di.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Palasiyu Mig-igsà Sa Maama Nelikuan Langap

13 Agulé, inuwit da sa maama nelikuan langap diyà sa medoo Palasiyu. 14 Na,
iya sa agdaw egoh i Hésus migbael libutà igbulung di mata sa langap sa agdaw
keetud etaw Hudiyu. 15 Iya maen di ya inigsaan ma sa medoo Palasiyu sa ukit
kepeilag di dema. Agulé, guwaen sa maama diyà kenagda, “Igdulét i Hésus sa
libutà diyà sa mata ku. Agulé, mig-angay a egdiepug wayeg dò. Hê, mig-ilag a dé.”
16 Agulé, duen duma Palasiyu eg-ikagi, guwaen da, “Siini etaw
migbulung, beken kagdi sa pineangay i Nemula enù ka tinipay di sa
uledin ta denu sa agdaw keetud.”
Dodoo duen ma liyu etaw eg-ikagi, guwaen da, “Amuk kagdi sa etaw
tegebael salà, endà mekebael di panduan iling sa binaelan di.” Hê,
egsesigbolowoy da denu sa binaelan i Hésus.
17 Agulé, eg-igsà da dema diyà sa maama, guwaen da, “Ngadan sa
niko penemdem denu kenagdi, enù ka guwaen ko eg-ilag ka dé danà di
migbulung keniko?”
Egsagbì sa maama, guwaen di, “Kagdi sa tegesugkow i Nemula.”
18 Na, endà egpigtuu sa medoo kaunutan Hudiyu sa egoh di langap
egoh anay owoy mig-ilag dé. Huenan di, igpeangay da sa emà di owoy sa
inay di 19 owoy eg-igsaan da kagda, guwaen da, “Enù di ya, ini sa anak
yu ataw ka beken? Tuu ataw ka endà inuwit di miglesut sa kinelangap di?
Amuk hediya, maen di ya atu mig-ilag dé?”
20 Migsagbì sa emà di owoy sa inay di, guwaen da, “Netiigan ké kagdi
sa anak ké, owoy netiigan ké ma inuwit di miglesut sa kinelangap di.

21 Dodoo endà netiigan ké duu sa pesuwan di mig-ilag dé. Endà ma
netiigan ké duu sa etaw migbulung kenagdi. Dodoo mepion amuk kagdi
polo sa igsaan yu, enù ka mipedu dé owoy mekesagbì ma denu sa kineilag
di." 22 Na, iya sa sagbì sa emà di owoy sa inay di enù ka nelimedangan da
sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu, enù ka tapay dé nesesebaen sa penemdem
da pigtamayan da sa etaw amuk guwaen di si Hésus sa Tigtu Datù
pineangay i Nemula. Iya sa kepigtamay da endà dé peludepen da duu
diyà sa simbaan da. 23 Iya maen di ya mig-ikagi sa emà di owoy sa inay
di, guwaen da, "Mipedu dé. Mepion amuk kagdi polo sa igsaan yu."
24 Agulé, inumow sa medoo ulu-ulu dema sa maama nelikuan langap.
Guwaen da diyà kenagdi, "Pengibet ka diyà si Nemula amuk tuu sa
tulonen ko diyà kenami. Enù ka netiigan ké dé endà tuu di sa kagi ko
egoh giina denu sa maama migpeilag keniko, enù ka netiigan ké kagdi sa
tegebael salà."
25 Guwaen sa maama, "Endà egketiigan ku duu amuk tuu kagdi sa etaw
tegebael salà ataw ka endà. Ini daa sa netiigan ku, egoh anay nelangap a,
dodoo ini egoh eg-ilag a dé."
26 Agulé, eg-igsaan da dema, guwaen da, "Ngadan sa binaelan di diyà
keniko? Enù di ya sa ukit kebulung di sa mata ko?"
27 Migsagbì sa maama, guwaen di, "Tinulon ku dé iya wé diyà keniyu
egoh giina, dodoo endà dinineg yu duu kéen. Maen di ya egkeiyapan yu
egdineg dema? Enù di ya, ungayà yu pepasek yu diyà kagdi?"
28 Egoh da migdineg iya wé, egbulit da owoy egpeumàumaan da,
guwaen da, "Kuna sa hagdi pasek, dodoo kami polo sa pasek i Mosis sa
tegesugkow i Nemula egoh anay. 29 Enù ka netiigan ké doo si Nemula sa
mig-ikagi diyà si Mosis egoh anay. Dodoo iya wé etaw, endà netiigan ké
duu sa hagdi keduwan."
30 Agulé egsagbì sa maama, guwaen di, "Ay, tigtu a negaip keniyu. Enù ka
endà netiigan yu duu sa keduwan siini etaw apiya di pa kagdi sa migpeilag
sa mata ku. 31 Netiigan ta doo endà dinegen i Nemula duu sa kesimbà sa etaw
tegebael salà. Dodoo iya polo sa egdinegen di sa etaw eg-adat kenagdi owoy
eg-unut diyà sa uyot di. 32 Edung egoh tanà binaelan taman ini egoh di, endà
duen etaw netiigan ta mekegaga mulung sa langap amuk inuwit di miglesut
sa kinelangap di. 33 Amuk beken kedu si Nemula siini etaw migbulung kenak,
endà megaga di duu egbael panduan iling ini i binaelan di."
34 Guwaen da egsagbì, "Edung egoh ko miglesut taman ini egoh,
kuna polo sa etaw tegebael salà. Huenan di, endà mekebaluy ka tumulù
kenami." Hê, hinemagawan da kagdi i kedu diyà sa Dalesan i Nemula.

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Lagà Langap

35 Na, egoh i Hésus migdineg denu sa kehemaga da sa maama nelikuan
kedu diyà sa Dalesan i Nemula, inangay di kagdi eglagbet. Egoh di

mighaa kenagdi, eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, migtuu ka pa
diyà sa Kakay Langun?”
36 Agulé guwaen sa maama, “O Datù, ngadan di etaw sa Kakay
Langun? Tuloni ko aken, hih, anì migtuu a diyà kenagdi.”
37 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Hinaa ko dé egoh giina, owoy kagdi
ma sa eg-ikagi diyà keniko ini egoh di.”
38 Agulé guwaen sa maama, “O Datù, egpigtuu a dé diyà keniko.” Hê,
egligkued diyà sa taengan i Hésus enù ka egdatuen di.
39 Agulé guwaen i Hésus, “Ini sa pesuwan di mig-angay a diyà tanà anì
mehaa sa egbaelan sa langun etaw. Na, sa etaw lagà langap enù ka endà
netiigan di duu sa tuu tegudon, iya sa etaw egtabangan ku anì umilag.
Dodoo sa etaw guwaen da dò meilag da, iya polo sa etaw melangap enù
ka endà egpigtuu da.”
40 Duen ma etaw Palasiyu medapag diyà si Hésus. Egoh da migdineg
iya wé, eg-igsà da, guwaen da, “Enù di ya kami i, langap ké ma?”
41 Agulé guwaen i Hésus egsagbì, “Amuk langap yu danà yu endà
neketiig sa tuu tegudon, endà duen sa salà yu. Dodoo guwaen yu dò eg-
ilag yu owoy netiigan yu ma sa uyot i Nemula, huenan di tapay doo duen
salà yu enù ka endà eg-unut yu diyà sa hagdi uyot.”

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Tegeipat Kebilibili

10 1 Na, egtulon Hésus i peligad denu sa medoo etaw di owoy sa
eg-ipat kenagda. Guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Amuk duen etaw egludep diyà sa lugenan kebilibili, dodoo endà
eg-ukit di diyà sa bengawan enù ka egtipay sa lesed lugenan, iya sa
etaw tegepenakaw owoy tegelampas. 2 Dodoo iya polo sa etaw tegeipat
kebilibili sa etaw eg-ukit diyà bengawan. 3 Amuk tumebow diyà lugenan,
eg-ukaan sa tegebantay bengawan kagdi i. Agulé eg-umowen di sa
ngadan sa hagdi kebilibili, owoy eg-unutan da ma kagdi mangay liyu dò
enù ka nelayaman da sa kagi di eg-umow. 4 Egoh di migpelaun sa medoo
kebilibili di, eghunawan di kagda owoy egsetugdug da diyà kenagdi enù
ka egkelayaman da sa kagi di. 5 Dodoo endà eg-unutan da duu sa liyu
etaw. Melaguy da polo kedu diyà kenagdi, enù ka endà egkilalaen da duu
sa kagi di.”
6 Na, iya sa peligad tinulon i Hésus diyà kenagda, dodoo endà netiigan
da duu sa selepangan di.
7 Huenan di, egselepangen i Hésus sa peligad di diyà kenagda, guwaen
di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Aken lagà sa bengawan ukitan
sa medoo kebilibili mangay diyà sa lugenan. 8 Iya lagà sa tegepenakaw
owoy tegelampas sa medoo liyu etaw mig-angay egtulù egoh ku endà
pa migtebow. Dodoo sa medoo etaw ku lagà kebilibili ku, endà egpigtuu
da diyà kenagda. 9 Na, aken lagà sa bengawan ukitan etaw mangay diyà

si Nemula. Sumalà dé sa etaw umukit diyà kenak, iya sa mealukan ku.
Kagda lagà sa kebilibili ku takà egdalem diyà sa lugenan owoy lumiyu
ma anì tumabtab. 10 Dodoo sa tegepenakaw, iya daa sa pesuwan di eg-
angay diyà sa lugenan anì menakaw owoy mimatay owoy pedaetan di
sa kebilibili. Dodoo aken, mig-angay a diyà tanà anì melalù yu taman
melugay owoy tigtu megulub ma sa lalù yu.
11 "Aken sa tigtu mepion tegeipat kebilibili. Amuk sa mepion tegeipat
kebilibili, maen dé amuk meimatayan anì mealukan sa kebilibili.
12 Dodoo amuk sa etaw egsukayan daa, beken kagdi sa tigtu tegeipat
kebilibili enù ka beken hagdi sa kebilibili. Amuk eghauwen di sa
mebalaw tinggalung eglohot kebilibili, egpelaguyan di sa medoo
kebilibili. Hê, egbangaen sa tinggalung sa kebilibili owoy nesepalak
da langun. 13 Egpelaguy sa etaw egsukayan enù ka beken kagdi sa épê
kebilibili owoy endà ma eghiduwan di duu sa kebilibili eg-ipaten di.
14-15 Dodoo aken sa tigtu mepion tegeipat kebilibili. Netiigan ku sa Emà
ku owoy netiigan di ma aken. Hediya ma sa medoo etaw ku, enù ka
netiigan ku kagda owoy netiigan da ma aken. Huenan di, mepion diyà
kenak amuk meimatayan a anì mealukan ku kagda. 16 Duen ma sa medoo
liyu etaw lagà sa kebilibili ku, dodoo endà diyà da siini lugenan. Kuwaen
ku ma kagda owoy dinegen da ma sa kagi ku anì munut da ma diyà
kenak. Huenan di, mebaluy mesesebaen sa umpungan da langun owoy
sebaen ma daa sa eg-ipat kenagda.
17 "Na, tigtu eghiduwan i Emà ku aken enù ka mepion diyà kenak
amuk meimatayan a anì mealukan ku sa medoo etaw ku, dodoo meenaw
a mendaa. 18 Endà tegelen a etaw mimatay, dodoo danà sa naken uyot
mebaluy meimatayan a. Megaga ku lumengà sa hagtay ku anì mematay a
owoy megaga ku dema kumuwa sa hagtay ku, enù ka iya sa igsugù i Emà
ku diyà kenak."
19 Na, egoh sa medoo etaw Hudiyu migdineg sa inikagi i Hésus,
egsesigbolowoy da enù ka endà nesesebaen sa penemdem da. 20 Duen
etaw diyà kenagda eg-ikagi, guwaen da, "Egkelengleng danà di linahuk
busaw. Yoko egdinegdineg ga diyà kagdi."
21 Dodoo duen ma liyu etaw eg-ikagi, guwaen da, "Amuk linahuk
busaw kagdi i, endà mekebaluy di tumulù iling iya wé, enù ka tigtu
mepion sa ketulù di. Amuk linahuk busaw, endà megaga di duu peilag sa
mata sa langap."

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Etaw Hudiyu

22 Na, neuma dé sa pasad sa pista etaw Hudiyu egoh da mineketuleng
sa kinepeluman sa Dalesan i Nemula diyà Hélusalém egoh anay.
23 Megenaw sa tanà egoh iya, owoy eg-ipanawpanaw Hésus i diyà sa
luglug Dalesan i Nemula kepengadan da Luglug i Salomon. 24 Agulé,

egkesetipon sa medoo kaunutan Hudiyu diyà si Hésus, owoy eg-ikagi da,
guwaen da, “Nelugay dé endà tigtu netiigan ké duu kuna. Tuloni ko kami
amuk tuu kuna si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, ataw ka beken.”
25 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Tinulon ku dé iya wé diyà keniyu,
dodoo endà egpigtuu yu diyà kenak. Binaelan ku sa medoo panduan
danà sa egkegaga igbegay i Emà diyà kenak, owoy iya sa tandà di aken
sa sinugù di. 26 Dodoo kiyu, tapay yu doo endà egpigtuu enù ka beken
kiyu sa kebilibili ku. 27 Egdinegen sa medoo kebilibili ku sa kagi ku owoy
netiigan ku kagda owoy eg-unut-unut da ma diyà kenak. 28 Begayan ku
kagda sa lalù endà meelut di anì endà dé mepigtamayan da. Endà ma dé
duen etaw mekelampas kenagda diyà kenak. 29 Na, si Emà sa migbegay
kenagda diyà kenak anì ipaten ku kagda. Nekelowon sa hagdi egkegaga
diyà sa langun, huenan di endà duen sa mekelampas kenagda diyà
kenagdi. 30 Enù ka nesesebaen ké daa si Emà.”
31 Egoh sa medoo Hudiyu migdineg iya wé inikagi i Hésus, eghudut da
dema batu buungen da enù ka imatayan da hedem. 32 Dodoo guwaen i
Hésus diyà kenagda, “Igpehaa ku dé sa medoo mepion panduan igpebael
i Emà ku diyà kenak. Tayu sa binaelan ku pesuwan di egbuungen yu aken
batu?”
33 Egsagbì da, guwaen da, “Beken danà sa medoo panduan binaelan ko
sa pesuwan di buungen ké kuna batu, dodoo danà ko daa migsumbung si
Nemula. Apiya di pa etaw ka daa diyà tanà, guwaen ko dò nesetepeng yu
si Nemula.”
34 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu doo iya sa kagi i Nemula
igpesulat diyà sa libelu yu, guwaen di, ‘Kiyu doo sa lagà nemula.’[j] 35 Na,
netiigan ta endà mehalì di sa kagi i Nemula igpesulat enù ka anan tuu
taman melugay. Huenan di, amuk nemula sa iningadanan di sa medoo
etaw sinugù di egoh anay, 36 maen di ya guwaen yu migsumbung a
si Nemula amuk iya sa kagi ku aken sa Anak i Nemula? Na, aken sa
hinemilì i Nemula owoy sa pineangay di diyà tanà. 37 Upama amuk endà
egbaelan ku duu sa medoo panduan igpebael i Emà diyà kenak, yoko
egpigtuu ya diyà kenak. 38 Dodoo amuk egbaelan ku sa ipebael di diyà
kenak, apiya di pa endà egpigtuuwen yu duu aken, pigtuu yu doo sa
medoo panduan egbaelan ku anì tigtu metiigan yu eg-ugpà si Emà diyà
kenak owoy diyà a ma kenagdi.”
39 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi i Hésus, ungayà da sigkemen
da, dodoo nekelesò diyà kenagda. 40 Agulé, mig-ipanaw Hésus i kedu diyà
Hélusalém, owoy migbatas sa lawa Holdan eg-angay diyà sa tapay atung
kenà i Huwan migbautis etaw egoh anay. Dahiya sa kenà di mig-ugpà
Hésus i. 41 Duen medoo etaw mig-angay diyà kenagdi, owoy egseikagiyay

---

[j] **10:34** Basa ko Isalem 82:6

da, guwaen da, “Apiya di pa endà duen panduan binaelan i Huwan egoh
anay, tuu doo sa langun inikagi di denu si Hésus.” 42 Hê, medoo sa etaw
dutu egpigtuu dé diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Lasalo Nematay

11 1 Na, duen sa maama eglinadu, si Lasalo. Eg-ugpà diyà sa menuwa
Bétaniya, owoy eg-ugpà ma dahiya sa tebay di si Maliya owoy si
Maleta. 2 Na, si Maliya sa mighudud lana mepion ngadeg diyà sa lisen i Hésus
owoy hinunas di ma balut ulu di. Na, eglinadu sa kakay di maama, si Lasalo.
3 Huenan di, duen etaw pineangay da i Maliya diyà si Hésus anì egtulonen da
diyà kenagdi, guwaen da, “O Datù, eglinadu sa loyuk ko eghiduwan ko.”
4 Agulé, egoh i Hésus migdineg iya wé, guwaen di, “Beken sa kepatay
di sa ketamanan siini linadu i Lasalo. Dodoo iya polo sa pesuwan di
eglinadu anì meolò Nemula i owoy meolò ma sa Anak di danà iya wé.”
5 Na, eghiduwan i Hésus Maleta i owoy sa hadi di owoy si Lasalo.
6 Dodoo egoh di migdineg sa linadu i Lasalo, eg-ugpà pelà duwa agdaw
diyà sa tapay kenà di. 7 Agulé egoh di neuma duwa agdaw, guwaen i
Hésus diyà sa medoo salu di, “Mangay ki dema dutu Hudiya dò.”
8 Dodoo guwaen sa medoo salu di, “O Mistelu, mepion amuk endà dé
pelikù ka dutu, enù ka egoh dini, egpenemdemen sa medoo Hudiyu kuna
eg-imatay buungen da kuna batu.”
9 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Na, duen sepulù owoy duwa kaulas
diyà uman sebaen agdaw. Amuk eg-ipanaw sa etaw amuk agdaw, endà
mekebigkulek di enù ka eg-ilag doo danà sa agdaw. 10 Dodoo amuk sigep
sa keipanaw sa etaw, mekebigkulek doo enù ka endà duen legdaw diyà
kenagdi.” 11 Agulé, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, guwaen di dema diyà
sa medoo salu di, “Neketudug sa loyuk ta, si Lasalo, dodoo angayen ku
umenaw.”
12 Agulé guwaen sa salu di, “O Datù, amuk neketudug, nelikuan dé, enù
ka sa ketudug di sa tandà di nelikuan.”
13 Na, inikagi i Hésus sa egoh i Lasalo nematay, dodoo guwaen da dò
inikagi di sa ketudug di daa. 14 Huenan di, sinelepang di sa inikagi di,
guwaen di, “Nematay dé Lasalo i. 15 Dodoo mepion polo sa pedu ku enù
ka endà dahiya a egoh di nematay, enù ka kumedakel sa kepigtuu yu
danà sa hauwen yu dutu. Na, mangay ki dutu kagdi dò.”
16 Agulé, eg-ikagi Tomas i kepengadan da si Seping, guwaen di diyà sa
medoo duma di salu i Hésus, “Na, munut ki ma kenagdi mangay dutu anì
sebaen daa sa kepatay ta.”

Si Hésus Sa Egpekeenaw Etaw Owoy Sa Egpelalù Etaw

17 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Bétaniya, dinineg di epat agdaw dé
Lasalo i iglebeng. 18 Na, medapag sa menuwa Bétaniya diyà Hélusalém,

enù ka telu kakilumitelu kéen sa kediyù di. 19 Huenan di, duen medoo
Hudiyu mig-angay diyà si Maleta owoy si Maliya, enù ka eg-imùimuen da
kagda danà sa kakay da nematay.
20 Na, egoh i Maleta migdineg medapag dé tumebow Hésus i, eg-angayen
di egtelabuk, dodoo diatas pelà Maliya i. 21 Egoh i Maleta migtebow diyà si
Hésus, guwaen di, "O Datù, amuk dahini ka egoh i Kakay eglinadu, endà
mematay di hedem. 22 Dodoo apiya di pa nematay dé ini egoh, netiigan ku
doo ibegay i Nemula diyà keniko sumalà dé sa pegeniyen ko diyà kenagdi."
23 Guwaen i Hésus, "Umenaw dema sa kakay ko."
24 Guwaen i Maleta, "Netiigan ku umenaw doo amuk meuma sa keenaw
sa langun etaw diyà sa sabuhanan agdaw."
25 Agulé guwaen i Hésus, "Aken sa egpekeenaw etaw, owoy aken sa
egpelalù etaw. Apiya di pa nematay sa etaw egpigtuu diyà kenak, melalù doo.
26 Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà kenak, endà dé mekesugsug sa suguy di
enù ka melalù taman melugay. Enù di ya, egpigtuuwen ko pa ini i kagi ku?"
27 "Hoò, Datù," guwaen i Maleta. "Egpigtuu a doo kuna sa Anak i Nemula sa
Tigtu Datù eg-angat-angatan ké mangay diyà tanà kedu diyà langit."
28 Egoh i Maleta mig-ikagi iya wé, eg-angayen di sa hadi di si Maliya.
Binadàbadaan di, guwaen di, "Dahini dé sa mistelu owoy igsasà di kuna."
29 Egoh i Maliya migdineg iya wé, medelamet eglegkang eg-angay diyà
si Hésus, 30 enù ka endà pa migdalem Hésus i diyà sa menuwa Bétaniya,
dodoo eg-ugpà pelawà diyà sa kenà i Maleta migtelabuk kenagdi. 31 Na,
sa medoo Hudiyu eg-imùimù si Maliya diatas sa dalesan di, hinaa da sa
kelegkang di medelamet owoy sa keipanaw di. Huenan di, egsetugdug da
enù ka iya sa penemdem da mangay suminegaw dutu siedò kenà lebeng.
32 Na, egoh i Maliya migtebow diyà sa kenà i Hésus, egligkued diyà
sa taengan di owoy guwaen di, "O Datù, amuk dahini ka egoh i Kakay
eglinadu, endà mematay di hedem."
33 Egoh i Hésus eghaa si Maliya owoy sa medoo Hudiyu eg-unut
kenagdi egsinegaw, nebukul temù sa pedu di owoy egkebenung sa palas
di. 34 Guwaen di, "Kenà i Lasalo i iglebeng?"
Agulé guwaen da, "O Datù, unut ka kenami mangay dutu anì hauwen ko."
35 Hê, egsinegaw Hésus i. 36 Iya maen di ya guwaen sa medoo Hudiyu,
"Haa yu, eghiduwan di temù Lasalo i."
37 Dodoo egseikagiyay sa medoo liyu etaw, guwaen da, "Pineilag di sa
maama langap. Maen di ya atu endà negaga di duu eghawid sa kepatay i
Lasalo?"

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Si Lasalo

38 Agulé nebukul dema Hésus i temù egoh di migtebow diyà sa kenà
lebeng, sa takub sinagpengan batu. 39 Agulé guwaen di, "Kedani yu dé sa
batu."

Dodoo eg-ikagi Maleta i hadi sa nematay, guwaen di, “O Datù, mahù dé
enù ka epat agdaw dé sa lugay di iglebeng.”
40 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Taa ko sa tinulon ku diyà
keniko egoh giina, guwaen ku amuk migtuu ka, mehaa ko sa dakel
tunung i Nemula.”
41 Hê, egkedanan da sa batu igsagpeng lebeng. Agulé eglengag Hésus
i owoy guwaen di, “O Emà, egpesalamat a diyà keniko enù ka dinineg
ko dé aken. 42 Netiigan ku takaan ko aken egdinegdineg, dodoo danà sa
medoo etaw dahini, inikagi ku iya wé anì migtuu da kuna sa migpeangay
kenak diyà tanà.” 43 Agulé egoh di ubus egsimbà, egpetaled eg-umow,
guwaen di, “O Lasalo, laun ka dé.”
44 Hê, eglaun dé Lasalo i. Nebedbed ginis sa langun lawa di lapeg sa belad
di owoy sa lisen di ma. Nebekut ma musala sa kilay di. Agulé, guwaen i
Hésus diyà kenagda, “Lengai yu dé. Kedani yu sa ginis igbekut kenagdi.”

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Malkos 14:1-2; Lukas 22:1-2)

45 Na, sa medoo etaw Hudiyu mig-angay diyà si Maliya, egoh da
mighaa iya wé panduan binaelan i Hésus, egpigtuu da dé diyà kenagdi.
46 Dodoo duen ma medoo liyu etaw eg-angay egtulon diyà sa medoo
Palasiyu denu sa binaelan i Hésus. 47 Agulé, egoh sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo Palasiyu migdineg iya wé, egkesetipon da
owoy sa medoo kaunutan Hudiyu. Guwaen da, “Ngadan sa mepion
mebaelan ta? Enù ka medoo sa panduan egbaelan iya wé etaw. 48 Amuk
endà hawidan ta duu, melengon migtuu sa langun etaw diyà kenagdi.
Amuk hediya, dinegen sa ulu-ulu ta diyà Loma duen sa sebaen ma datù
dahini. Medaet iya wé enù ka peangayen da sa medoo sundalu dahini anì
pedaetan da sa Dalesan i Nemula owoy sa nita menuwa ma.”
49 Na, duen sa etaw dahiya, si Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
egoh iya wé palay. Guwaen di diyà sa medoo duma di ulu-ulu, “Endà
egpekepenemdem yu. 50 Maen di ya endà egketiigan yu duu ini i? Uman
pa mepion amuk sebaen daa sa etaw mematay, beken daa amuk sa
langun etaw mematay. Mepion amuk kagdi daa sa meimatayan anì endà
meimatayan ki langun, kita i Hudiyu.”
51 Na, beken danà sa hagdi penemdem daa iya wé inikagi i Kayipas,
dodoo danà di sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya wé palay, igpetulon i
Nemula diyà kenagdi sa egoh i Hésus meimatayan anì tigtuwan di sa salà
sa langun etaw Hudiyu. 52 Beken sa Hudiyu daa sa metabangan danà sa
kepatay i Hésus, dodoo meanak i Nemula sa langun etaw sumalà dé sa
menuwa da anì mesesebaen da danà sa kepatay i Hésus.
53 Agulé edung egoh iya, takà da egseolomoy sa medoo kaunutan Hudiyu
eglagbet sa ukit keimatay da si Hésus. 54 Huenan di, endà dé eg-ipanawpanaw

Hésus i diyà sa kenà sa medoo etaw diyà uwang Hudiya. Dodoo eglegkang polo
eg-angay dutu menuwa Ipelaim dò diyà sa tanà eg-abay diyà sa melabel tanà
mediyù dalesan. Agulé eg-ugpà dahiya lapeg sa medoo salu di.
55 Na, buyu dé neuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay
i Nemula. Huenan di, egoh sa pista endà pa eg-edung, mig-angay sa
medoo etaw Hélusalém dò kedu diyà sa medoo menuwa anì mangunut
da sa adat Hudiyu denu sa kepelanih da diyà sa kehaa i Nemula. 56 Egoh
da nesetipon diyà sa Dalesan i Nemula, eglagbeten da Hésus i owoy
egseigsaay da, guwaen da, "Ngadan sa penemdem yu? Lumenged pa
Hésus i sa pista, ataw ka endà?" 57 Dodoo egoh iya, tapay dé igsasà sa
medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo Palasiyu anì metulonon da
amuk duen etaw meketiig sa kenà i Hésus anì sigkemen da.

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Lana
(Matéyo 26:6-13; Malkos 14:3-9)

12 1 Na, enem agdaw pa meuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula, eg-angay Hésus i diyà sa menuwa Bétaniya. Iya
sa menuwa i Lasalo sa inenaw i Hésus egoh di nematay. 2 Na, egoh di migtebow
dutu, egpistawan sa medoo loyuk di kagdi. Egbulig Maleta i eg-iluh kaenen
egoh da kumaen, owoy si Lasalo sa sebaen etaw diyà kenagda egselengan
egkaen diyà si Hésus. 3 Na si Maliya tebay i Lasalo, inuwit di sa butul nepenù
lana mepion ngadeg kepengadan da naldo. Iya sa kedakel butul di sa tengà
litelus owoy tigtu milagà iya wé lana. Hê, hinudud di diyà sa lisen i Hésus, owoy
iya sa ighunas di sa balut ulu di. Agulé, neseluh ngadeg di sa luwang dalesan.
4 Agulé, eg-ikagi sa sebaen salu i Hésus, si Hudas Iskaliyot, sa tumampil
diyà sa medoo kuntelà i Hésus. Guwaen di, 5 "Ay! Nelemet iya wé lana.
Mepion polo hedem amuk dagangen anì mekuwa sa medoo pilak anì
itukidtukid da ibegay diyà sa medoo pubeli, enù ka mapulù sa lagà di enù
ka egpekeuma sa sukay etaw eg-ulenal taman segepalay."[k] 6 Na, beken
danà sa kehidu di etaw pubeli sa pesuwan di mig-ikagi iya wé, dodoo
danà di polo tegepenakaw enù ka takà egpenakaw sa duma pilak igsalig
da diyà kenagdi enù ka kagdi sa tegeipat sa pilak da.
7 Dodoo guwaen i Hésus, "Pandayà yu dé. Yoko egpemala duu enù ka
tapayen di dé siini lana anì pepion sa lawa ku sa egoh ku ilebeng. 8 Tapay
doo duen sa etaw pubeli diyà keniyu anì mebuligan yu ma. Dodoo aken,
endà dé iseg a melugay mugpà diyà keniyu."

Ini Sa Egoh Da Egkelukuy Mimatay Si Lasalo

9 Na, dinineg sa medoo Hudiyu sa ketebow i Hésus dutu Bétaniya dò,
huenan di mig-angay da ma dutu. Beken si Hésus daa sa egkeiyapan da

---

[k] **12:5** Egoh iya amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek.

eghaa, dodoo egkeiyapan da ma humaa Lasalo i sa inenaw i Hésus egoh
di nematay. 10 Huenan di, egseolomoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà anì
imatayan da ma Lasalo i, 11 enù ka danà sa kineenaw di, migsabuh dé
sa medoo Hudiyu eg-unut diyà kenagda enù ka egpigtuu da polo diyà si
Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Malkos 11:1-11; Lukas 19:28-40)

12 Na, egoh di sumimag dé, dinineg sa medoo etaw eglenged pista sa
egoh i Hésus eg-angay Hélusalém dò. 13 Huenan di, egtelabuken da kagdi
owoy mig-uwit da ma panga kayu melaweng daun, enù ka iya sa adat da
egsalù sa datù. Egpetaled da ma eg-ikagi, guwaen da, “Meolò Nemula i.
Meolò ma sa pineangay i Datù Nemula. Meolò ma sa Tigtu Datù ta tugod
i Islaél.”
14 Na, hinaa i Hésus sa nati asnu owoy egkudà dahiya. Huenan di,
neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di,
15 “O kiyu i tegeHélusalém, yoko egkelenawan na.
Haa yu, tumebow sa Datù yu egkudà diyà sa nati asnu.”[l]
16 Na, egoh i Hésus egkudà eg-angay Hélusalém dò, endà pa netiigan
sa medoo salu di duu neketuu dé iya wé kagi i Nemula igpesulat. Dodoo,
egoh i Hésus neenaw dema owoy nebatun dutu langit dò, netulengan da
sa binaelan da diyà kenagdi owoy netiigan da ma dé neketuu sa kagi i
Nemula denu kenagdi danà iya wé binaelan di.
17 Na, medoo sa etaw mighaa si Hésus egoh di mig-umow si Lasalo
dutu kenà lebeng dò egoh di mig-enaw kenagdi egoh di nematay.
Agulé, egtulonon da sa medoo liyu etaw denu iya wé binaelan i Hésus.
18 Huenan di, egtelabuken sa medoo etaw Hésus i egoh di egtebow
Hélusalém dò enù ka dinineg da denu siedò panduan binaelan di.
19 Dodoo egoh sa medoo Palasiyu neketiig eg-unut-unut sa medoo etaw
diyà si Hésus, egseolomoy da, guwaen da, “Taa yu. Tinabanan ki dé, enù
ka sa langun etaw diyà tanà eg-unut-unut da dé diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh Etaw Beken Hudiyu Mig-angay Eghaa Si Hésus

20 Na, duen ma etaw Geligu mig-angay Hélusalém dò anì egsimbà da
ma egoh da eglenged sa pista. 21 Agulé, eg-angay da diyà si Pilipi, sa etaw
tegeBétsaida diyà uwang Galiliya. Guwaen da diyà kenagdi, “O Akay,
ungayà ké mikagi ké ma diyà si Hésus.”
22 Agulé, eg-angay egtulon Pilipi i diyà si Andelis sa ungayà da. Agulé,
duwa da mig-angay diyà si Hésus owoy tinulon da ma diyà kenagdi.
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di diyà kenagda, “Buyu dé egkeuma sa

---

[l] **12:15** Basa ko Sakaliyas 9:9

pasad egoh i Nemula pehaa sa kedatù ku, aken i Kakay Langun. 24 Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà duen ulan sa benì amuk endà
eghemulaen di diyà tanà. Amuk ilebeng dé diyà tanà owoy egtunas ma,
kumedoo temù sa bunga di. 25 Amuk iya daa sa pedakelen etaw diyà
sa pedu di sa kepekihagtay di, iya polo sa etaw mematay. Dodoo amuk
endà egpedakelen di duu sa kepekihagtay di diyà tanà enù ka eg-unut-
unut diyà kenak, iya polo sa etaw melalù taman melugay. 26 Amuk iya sa
ungayà yu pepasek yu diyà kenak, unut-unut yu kenak anì mekeangay yu
ma diyà sa angayan ku. Sumalà dé sa etaw egpangunut diyà sa igsugù ku,
iya sa etaw pedakelen sa Emà ku."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepatay Di

27 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Tigtu nebukul sa pedu ku.
Ngadan sa ikagiyen ku egsimbà diyà si Emà? Endà mebaluy di pegeniyen
ku diyà kenagdi anì alangen di siini dakel kelikutan umukit diyà kenak,
enù ka iya sa pesuwan ku mig-angay diyà tanà anì ukitan ku sa kelikutan
ku." 28 Agulé, egsimbà Hésus i, guwaen di, "O Emà, pehauwi ko sa dakel
egkegaga ko diyà sa medoo etaw."

Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, duen sa eg-ikagi kedu langit, guwaen di,
"Igpehaa ku dé sa dakel egkegaga ku danà sa medoo binaelan ko, owoy
uman pa ipehaa ku."

29 Na, dinineg sa medoo etaw egtigdeg dahiya iya wé kagi, owoy
guwaen da, "Kilat kéen iya wé." Dodoo guwaen sa medoo liyu etaw,
"Duen sa egsugùsuguen i Nemula mig-ikagi diyà kenagdi."

30 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, "Iya sa pesuwan i Nemula mig-
ikagi anì metiigan yu dinineg di sa kagi ku. Endà ipetiig di duu iya wé
diyà kenak, enù ka tapay dé netiigan ku dinineg di sa kagi ku. 31 Edung
ini egoh pigtamayan i Nemula sa langun etaw egkuntelà kenagdi diyà
tanà, owoy tabanan di ma dé Satanas i, sa eg-unutan sa medoo etaw
tegebael salà. 32 Dodoo aken, amuk itagù a diyà sa kayu igbugsud, isasà
ku sa langun etaw diyà siini sinukub langit anì migtuu da diyà kenak."
33 Na, iya sa inikagi di anì metiigan da sa ukit kepatay di.

34 Dodoo egsagbì sa medoo etaw, guwaen da, "Duen sa igtulù diyà
kenami diyà sa kagi i Nemula igpesulat, melalù polo taman melugay
sa Tigtu Datù hinemilì i Nemula. Dodoo kuna, maen di ya guwaen ko
meketagù sa Kakay Langun diyà sa kayu igbugsud? Ngadan di etaw iya
wé Kakay Langun?"

35 Agulé guwaen i Hésus, "Duen pelà sa legdaw diyà keniyu, dodoo
endà iseg di melugay mekedan. Huenan di, unuti yu dé sa legdaw egoh
di pelà diyà keniyu anì endà deleman yu, enù ka sa etaw eg-ipanaw
diyà deleman, endà metiigan di duu sa angayan di. 36 Dodoo amuk diyà
keniyu pelà sa legdaw, unuti yu dé sa legdaw anì melegdawan yu."

Ini Sa Egoh Sa Medoo Hudiyu Endà Egpigtuu Diyà Si Hésus

Egoh i Hésus ubus eg-ikagi iya wé, sinalidan di sa medoo etaw owoy
eg-angay diyà sa kenà di endà mehaa etaw. 37 Apiya di pa hinaa da sa
medoo panduan binaelan di, endà doo egpigtuu da diyà kenagdi. 38 Na,
danà da endà egpigtuu, neketuu dé sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow
i Nemula egoh anay, guwaen di,
"O Datù, endà duen etaw egpigtuu sa igtulù ké.
Endà ma egpigtuu da
apiya di pa ipehaa ko sa tunung ko diyà kenagda."[m]
39 Huenan di, endà mekepigtuu da enù ka guwaen i Isayas ma,
40 "Pinelangap i Nemula kagda
anì endà mehaa da duu sa egbaelan di,
owoy pinetegas di ma sa ulu da
anì endà ma metiigan da duu sa selepangan di.
Enù ka amuk metiigan da, migtuu da doo diyà kenagdi
owoy metuing ma sa pedu da diyà kenagdi
anì mealukan i Nemula kagda."[n]
41 Na, inikagi i Isayas iya wé egoh anay, enù ka nehaa di sa dakel tunung
i Hésus, owoy tinulon di ma dé sa denu kenagdi.
42 Apiya di pa iya sa igsulat i Isayas egoh anay, duen doo medoo ulu-ulu
etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus. Dodoo linidung da polo sa kepigtuu
da enù ka nelimedangan da sa medoo Palasiyu humawid kenagda
lumudep diyà sa simbaan da. 43 Iglidung da sa kepigtuu da enù ka apiya
di pa ungayà da metuuwan Nemula i diyà kenagda, uman doo dakel sa
uyot da oloen etaw.

Igtulù I Hésus Sa Ketamanan Sa Medoo Etaw Amuk Mematay Da

44 Na, pinetaled i Hésus sa kagi di, guwaen di, "Amuk egpigtuu sa etaw
diyà kenak, beken aken daa sa egpigtuuwen di, dodoo egpigtuuwen di
ma sa migpeangay kenak diyà tanà. 45 Sa etaw mighaa kenak, hinaa di
ma Emà i sa migpeangay kenak diyà tanà. 46 Aken sa legdaw mig-angay
diyà tanà anì mekelaun sa langun etaw egpigtuu diyà kenak kedu diyà
sa deleman. 47 Sumalà dé sa etaw migdineg sa igtulù ku, dodoo endà
egpigtuuwen di duu, beken aken sa mekepigtamay kenagdi, enù ka
beken iya sa pesuwan ku mig-angay a diyà tanà anì pigtamayan ku sa
medoo etaw, dodoo mig-angay a dini anì alukan ku polo kagda. 48 Dodoo
amuk duen etaw eg-eked kenak owoy endà ma egpigtuuwen di duu sa
igtulù ku, mepigtamayan doo amuk meuma sa sabuhanan agdaw. Ini sa
pesuwan di mepigtamayan danà sa kagi igtulù ku endà egpigtuuwen di

---

[m] **12:38** Basa ko Isayas 53:1 [n] **12:40** Basa ko Isayas 6:10

duu. 49 Enù ka beken sa naken penemdem daa sa igtulù ku, dodoo si Emà
sa migpeangay kenak, kagdi sa migsugù kenak sa ikagiyen ku owoy sa
itulù ku. 50 Netiigan ku iya sa egpelalù etaw taman melugay sa igsugù di.
Huenan di, takà ku igsugkow diyà keniyu sa kagi di igtulù diyà kenak."

Ini Sa Egoh I Hésus Migpegusê Lisen Sa Salu Di

13 1 Na, segdu pa endà meuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw Kinetalà
Sa Kepigtamay i Nemula. Na egoh iya, tapay dé netiigan i Hésus
buyu dé meuma sa kelegkà di diyà tanà anì pelikù mangay diyà sa Emà
di. Takaan di eghidu sa medoo etaw di diyà tanà, dodoo apiya di pa
medapag dé sa kepatay di, igpehaa di doo diyà kenagda sa kehidu di
kenagda.
2 Na, egoh mahapun, egkaen Hésus i owoy sa medoo salu di. Dahiya
ma si Hudas anak i Simon Iskaliyot, owoy tapay dé binegayan i Satanas
penemdem anì tumampil diyà sa medoo kuntelà i Hésus. 3 Na, netiigan
i Hésus doo igbegay i Emà di sa langun egkegaga diyà kenagdi owoy
netiigan di ma pineangay i Nemula kagdi diyà tanà owoy pelikù dema
mangay diyà si Nemula. 4 Huenan di, egoh da pelà egkaen, migtigdeg
Hésus i owoy egkedanan di sa kawal di owoy igleget di sa tuliyà diyà sa
hawak di. 5 Agulé, eghudud wayeg diyà sa palanggana, owoy egtukiden
di egpeguséén lisen sa medoo salu di. Eghunasen di ma tuliyà sa lisen da.
6 Egoh di nekeuma diyà si Simon Pidelu, eg-ikagi Pidelu i, guwaen di, "O
Datù, beken kuna sa megusê sa lisen ku."
7 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Endà pa egketiigan ko duu sa egbaelan
ku. Dodoo metiigan ko doo kani."
8 Dodoo guwaen i Pidelu, "Endà mebaluy di kuna sa megusê sa lisen
ku."
Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Amuk endà egpeguséén ku duu, endà ma
mebaluy di kuna sa pasek ku."
9 Agulé guwaen i Simon Pidelu, "O Datù, amuk hediya, beken sa lisen
ku daa sa peguséén ko, dodoo peguséi ko ma lapeg sa belad ku owoy sa
ulu ku."
10 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Amuk ubus dé egpedigus sa etaw, iya
daen sa peguséén di sa lisen di, enù ka melanih dé sa langun lawa di.
Hediya ma kiyu i, lagà yu ma sa etaw magtu migpedigus enù ka melanih
yu dé. Dodoo duen pa sebaen etaw diyà keniyu endà melanih di." 11 Na,
mig-ikagi Hésus i endà melanih sa sebaen etaw diyà kenagda, enù ka
tapay dé netiigan di sa tayu etaw tumampil diyà sa medoo kuntelà di.
12 Agulé, egoh i Hésus ubus migpegusê sa lisen da, kumawal dema owoy
egpelikù egpenuu diyà sa kenà di. Eg-igsà diyà kenagda, guwaen di, "Enù
di ya, metiigan yu pa sa pesuwan ku migpegusê lisen yu? 13 Na, guwaen
yu aken sa Mistelu yu owoy sa Datù yu ma, owoy nesugat iya wé enù ka

tuu doo aken sa Mistelu yu owoy sa Datù yu. 14 Apiya di pa aken sa Mistelu
yu owoy sa Datù yu, pineguséén ku sa lisen yu enù ka migpetukééy a diyà
keniyu. Huenan di, peguséi yu ma lisen sa duma yu anì tandaan yu sa
kepetukééy yu keniyu diyà kenagda. 15 Iya sa binaelan ku diyà keniyu anì
meilingan yu aken. 16 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk udipen,
endà mekelowon di diyà sa datù di. Hediya ma sa tegesugkow, endà ma
mekelowon di diyà sa etaw egsugù kenagdi. 17 Na, netiigan yu dé ini i
igtulù ku keniyu. Amuk pangunutan yu iya wé, tigtu yu meanggan temù.
18 "Dodoo beken langun yu sa eg-ikagiyan ku, enù ka netiigan ku doo
sa pedu sa uman sebaen etaw hinemilì ku. Duen sa sebaen etaw diyà
keniyu tumampil diyà sa medoo kuntelà ku anì meketuu sa kagi i Nemula
igpesulat egoh anay, guwaen di,

'Iya sa kumuntelà kenak sa sebaen duma ku doo meseselengan
kumaen.'[o]

19 Na, egoh di endà pa meuma iya wé, tapay dé tinulon ku diyà keniyu.
Huenan di, amuk hauwen yu sa ketuu di, mekepigtuu yu doo tapay a dé
duen egoh anay. 20 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa
etaw miadat sa etaw pineangay ku, eg-adatan di ma aken. Owoy sumalà
dé sa etaw eg-adat kenak, eg-adatan di ma sa migpeangay kenak."

Migtulon Hésus I Denu Sa Etaw Tumampil Diyà Sa Kuntelà Di
(Matéyo 26:20-25; Malkos 14:17-21; Lukas 22:21-23)

21 Na, egoh i Hésus ubus eg-ikagi iya wé, tigtu egkebukul sa pedu di.
Agulé, guwaen di diyà sa medoo salu di, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Duen diyà keniyu sebaen etaw tumampil diyà sa kuntelà ku anì
meimatayan a."
22 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, negaip da owoy
egseinengtengay da, enù ka endà netiigan da duu tayu di etaw iya wé
inikagi di. 23 Na, iya sa mig-abay si Hésus sa salu di eghiduwan di temù.
24 Agulé, egtanguan i Simon Pidelu kagdi, owoy guwaen di, "Igsai ko
ngadan di etaw iya wé inikagi di."
25 Agulé, migdapag diyà si Hésus, owoy eg-igsaan di, guwaen di, "O
Datù, tayu di etaw diyà kenami sa tumampil diyà sa kuntelà ko?"
26 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Iya sa etaw tumampil sa begayan
ku siini epan idamù ku diyà sa sabaw." Hê, igdamù i Hésus sa epan
owoy igbegay di diyà si Hudas anak i Simon Iskaliyot. 27 Egoh i Hudas
migsakem sa epan, linahuk i Satanas dé kagdi i. Agulé guwaen i Hésus
diyà kenagdi, "Pedelamet ko dé baeli sa ungayà ko."
28 Dodoo sa medoo etaw duma di neseselengan egkaen, endà netiigan
da duu sa pesuwan i Hésus mig-ikagi iya wé diyà si Hudas. 29 Na, si

---

[o] **13:18** Basa ko Isalem 41:9

Hudas sa eg-ipat sa pilak da. Huenan di duen duma salu i Hésus guwaen
da dò sinugù i Hésus kagdi eg-angay egbeli sa kulang da diyà sa pista.
Owoy duen ma salu di, guwaen da dò sinugù di egpebegay pilak diyà sa
medoo etaw pubeli. 30 Na, egoh i Hudas migkaen sa epan igbegay i Hésus
kenagdi, medelamet eglaun kedu dalem sa dalesan, owoy sigep dé.

Ini Sa Magtu Igsugù I Hésus Diyà Sa Medoo Etaw Di

31 Na, egoh i Hudas mig-ipanaw dé, eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Buyu
dé egkeuma sa egoh di mehaa sa dakel tunung ku, aken i Kakay Langun.
Owoy danà sa mebaelan ku, mehaa ma sa dakel tunung i Nemula.
32 Amuk mehaa sa dakel tunung i Nemula danà sa mebaelan ku, ipehaa
ma i Nemula sa dakel tunung ku, owoy buyu dé egkeuma iya wé. 33 Na,
kiyu i etaw ku eghiduwan ku, endà dé iseg a melugay mekeugpà diyà
keniyu. Apiya di pa lagbeten yu aken, nesetepeng doo sa kagi ku diyà
keniyu owoy sa inikagi ku egoh dini diyà sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu,
endà mekeuma yu diyà sa angayan ku. 34 Na, duen sa magtu igsugù ku
diyà keniyu. Sehiduway yu dé. Hiduwi yu sa duma yu lagà sa kehidu
ku keniyu. 35 Amuk egsehiduway yu, iya sa kenà etaw meketiig kiyu sa
pasek ku."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Matéyo 26:31-35; Malkos 14:27-31; Lukas 22:31-34)

36 Agulé, eg-igsà Simon Pidelu i, guwaen di, "O Datù, angayan ko ya?"
Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Endà pa mekeunut ka kenak mangay dutu
siedò angayan ku. Dodoo sebaen agdaw pa, mekeangay ka ma dutu."
37 Guwaen i Pidelu, "O Datù, maen di ya endà mekeunut a keniko ini
egoh di? Mebaluy doo diyà kenak amuk mematay a danà ku eg-unut
keniko."
38 Agulé guwaen i Hésus, "Tuu pa atu mebaluy diyà keniko amuk
mematay ka danà ko eg-unut kenak? Dodoo tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniko. Amuk endà pa umukolò sa ebos amuk buyu sumimag, palawen
ko polo aken beken duma ko taman telu gulê."

Si Hésus Sa Dalan Mangay Diyà Si Nemula

14 1 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, "Yoko egkebukul
la. Salig yu polo diyà si Nemula owoy salig yu ma diyà kenak.
2 Duen medoo sibay dutu siedò kenà i Emà ku. Enù ka amuk endà tuu
iya wé, endà tulonen ku duu diyà keniyu sa egoh ku mangay dutu anì
tapayen ku mael sa kenà yu umugpà. 3 Amuk meubus ku egtapay sa kenà
yu umugpà, pelikù a angayen ku kiyu anì mugpà yu ma dé diyà sa kenà
ku taman melugay. 4 Netiigan yu ma dé sa dalan mangay diyà sa angayan
ku."

5 Agulé eg-ikagi Tomas i diyà kenagdi, guwaen di, “O Datù, endà
egketiigan ké duu sa angayan ko. Huenan di, endà ma egketiigan ké duu
sa dalan di.”
6 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Aken sa dalan mangay diyà si Nemula.
Aken sa tuu egpigtuuwen etaw, owoy aken ma sa egpelalù etaw taman
melugay. Endà duen etaw mekeangay diyà si Emà amuk beken aken sa
ukitan di. 7 Amuk tigtu yu neketiig kenak, metiigan yu ma sa Emà ku.
Edung ini egoh di, netiigan yu dé kagdi i owoy hinaa yu ma danà yu
mighaa kenak.”
8 Agulé guwaen i Pilipi diyà kenagdi, “O Datù, pehauwi ko diyà kenami
sa Emà ko, enù ka iya daa sa ungayà ké.”
9 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “O Pilipi, nelugay a dé diyà keniyu.
Huenan di, negaip a enù ka endà pa egketiigan ko duu aken. Enù ka sa
medoo etaw mighaa kenak, hinaa da ma si Emà. Maen di ya egpegeniyen
ko diyà kenak ipehaa ku si Emà diyà keniyu? 10 Lagà endà egpigtuu ka
eg-ugpà Emà i diyà kenak owoy diyà a ma kenagdi. Apiya sa langun eg-
ikagiyen ku diyà keniyu, beken danà sa naken penemdem daa iya wé,
dodoo iya polo sa binaelan sa Emà ku eg-ugpà diyà kenak. 11 Pigtuu yu dé
sa inikagi ku eg-ugpà Emà i diyà kenak owoy eg-ugpà a ma diyà kenagdi.
Amuk endà egpigtuuwen yu duu iya wé apiya aken sa eg-ikagi iya wé,
pigtuu yu polo danà sa medoo panduan binaelan ku. 12 Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egpigtuu sa etaw diyà kenak, mebaelan
di doo sa medoo panduan iling sa binaelan ku owoy uman pa dakel sa
hagdi mebaelan, enù ka lumikù a diyà si Emà. 13 Enù ka amuk duen sa
egpegeniyen yu diyà si Nemula danà sa kepigtuu yu diyà kenak, ibegay
ku doo iya wé diyà keniyu anì mehaa sa dakel tunung i Emà danà sa
egbaelan ku. 14 Sumalà dé sa egpegeniyen yu diyà kenak danà sa kepigtuu
yu diyà kenak, ibegay ku ma doo.”

Migpasad Hésus I Egpeangay Sa Metiengaw Suguy I Nemula

15 Agulé, guwaen i Hésus, “Amuk eghiduwan yu aken, mangunut yu
ma diyà sa igsugù ku keniyu. 16 Ikagiyen ku diyà si Emà anì peangayen di
diyà keniyu sa Tegetabang mekesambì kenak, owoy umugpà diyà keniyu
taman melugay. 17 Kagdi sa Metiengaw Suguy i Nemula egtulù keniyu
sa tuu tegudon. Na sa medoo etaw endà egpigtuu diyà kenak, endà
mesakem da duu kagdi i enù ka endà egkilalaen da duu owoy endà ma
metiigan da duu. Dodoo kiyu, netiigan yu dé kagdi enù ka eg-unut diyà
keniyu owoy eg-ugpà ma diyà keniyu.
18 “Na, amuk mipanaw a, endà tigtu yu meilu, enù ka pelikù a mendaa
diyà keniyu. 19 Endà iseg di melugay endà dé mehaa a etaw diyà tanà.
Dodoo kiyu, hauwen yu mendaa aken enù ka meenaw a dema. Danà ku
melalù taman melugay, kumelalù yu ma taman melugay. 20 Amuk meuma

sa keenaw ku, tigtu metiigan yu doo eg-ugpà a diyà si Emà. Hediya ma,
diyà a ma keniyu owoy diyà yu ma kenak.
21 "Na, iya sa etaw mehidu kenak sa etaw egpeketiig sa igsugù ku owoy
egpangunut ma. Owoy sa etaw mehidu kenak, iya sa eghiduwan i Emà
ku owoy eghiduwan ku ma kagdi i owoy ipetiig ku diyà kenagdi sa denu
kenak."
22 Agulé, eg-ikagi sa sebaen Hudas, beken si Hudas Iskaliyot, guwaen
di, "O Datù, maen di ya kami daa sa pinetiig ko denu keniko, dodoo endà
petiigen ko duu sa medoo liyu etaw?"
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Enù ka endà tigtu da mehidu kenak.
Dodoo amuk mehidu sa etaw kenak, mangunut ma doo diyà sa igtulù ku.
Hiduwan i Emà ma kagdi owoy mangay ké mugpà si Emà diyà kenagdi.
24 Dodoo sa etaw endà mehidu kenak, endà egpangunutan di duu sa
igtulù ku. Na sa igtulù ku keniyu, beken danà sa naken penemdem daa,
dodoo danà i Emà polo sa migpeangay kenak.
25 "Egtulonen ku ini i enù ka diyà a pelawà keniyu. 26 Dodoo
peangayen i Emà diyà keniyu sa Tegetabang mekesambì kenak. Kagdi sa
Metiengaw Suguy i Nemula, owoy itulù di keniyu sa langun mepion owoy
ipetulengtuleng di ma diyà keniyu sa langun tinulon ku keniyu.
27 "Apiya di pa salidan ku kiyu, melanih doo sa pedu yu, enù ka
melanih sa naken pedu owoy iya ma sa ibegay ku diyà keniyu. Na, sa
medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu, endà megaga da duu megay iling
sa kebegay ku diyà keniyu. Huenan di, yoko egkebukul la owoy yoko
ma egkelimedangan na. 28 Dinineg yu dé sa inikagi ku diyà keniyu egoh
giina guwaen ku, 'Buyu a dé mipanaw dodoo pelikù a dema diyà keniyu.'
Amuk tigtu eghiduwan yu aken, meanggan yu doo danà ku mangay
diyà si Emà, enù ka kagdi sa eglowon diyà kenak. 29 Egoh ku endà pa
sumalid diyà keniyu, tapay dé tinulon ku diyà keniyu anì migtuu yu diyà
kenak amuk hauwen yu sa ketuu di. 30 Endà iseg di melugay sa keikagi
ku keniyu, enù ka buyu dé tumebow Satanas i, sa kaunutan etaw endà
egpigtuu. Dodoo endà mekegaga di kenak. 31 Dodoo, baelan ku polo sa
igsugù i Emà diyà kenak anì metiigan sa langun etaw eghiduwan ku Emà
i. Na, tigdeg yu dé, lumegkang ki dini."

Si Hésus Sa Lagà Pesu Keleg

15 1 Agulé egtulù Hésus i, guwaen di, "Aken lagà sa pesu keleg palas
egbunga, owoy si Emà sa eg-ipat sa palas. 2 Amuk duen sa panga
di endà egbunga, kedanan di. Owoy egtegpulen di ma sa langun panga di
egbunga anì uman pa kumedoo sa bunga di. 3 Hediya ma kiyu i, enù ka
migkelanih yu ma dé danà yu migsakem sa igtulù ku keniyu. 4 Huenan
di, amuk mugpà yu diyà kenak, mugpà a ma diyà keniyu. Enù ka endà
munga sa panga palas amuk endà eg-ugpà di diyà sa pesu di. Hediya ma

kiyu i, endà mebaelan yu duu sa mepion amuk endà eg-ugpà yu diyà
kenak.
5 "Eg-ikagi a dema ini i. Aken lagà sa pesu palas owoy kiyu lagà sa
panga ku. Amuk eg-ugpà sa etaw diyà kenak owoy mugpà a ma diyà
kenagdi, iya sa etaw munga medoo. Dodoo sa etaw migtangkà diyà
kenak, endà dé duen sa mebaelan di mepion. 6 Amuk endà eg-ugpà sa
etaw diyà kenak, kagdi lagà sa panga palas sepangen owoy ibuung. Amuk
megangu dé, tiponen owoy ibuung diyà sa apuy anì meulow. 7 Dodoo
kiyu, amuk eg-ugpà yu diyà kenak owoy egsakemen yu ma sa igtulù ku,
mebegayan yu doo sumalà dé sa egpegeniyen yu diyà kenak. 8 Meolò
Nemula i Emà ku amuk medoo sa bunga yu mepion. Amuk hediya,
egtandaan yu kiyu sa pasek ku. 9 Eghiduwan ku kiyu lagà sa kehidu i
Emà kenak. Huenan di, ugpà yu diyà kenak anì mehiduwan ku kiyu takà.
10 Amuk mangunut yu diyà sa igsugù ku keniyu, hiduwan ku kiyu takà.
Diya ma aken i, egpangunut a sa igsugù i Emà diyà kenak owoy endà ma
egtangkà a diyà sa kehidu di.
11 "Iya sa tinulon ku diyà keniyu anì meanggan yu lagà sa kekeanggan
ku anì tigtu yu meanggan temù. 12 Ini sa igsugù ku keniyu, sehiduway
yu dé lagà sa kehidu ku keniyu. 13 Amuk duen etaw mematay danà di
eg-aluk sa medoo loyuk di, iya sa tandà di tigtu eghiduwan di kagda.
Endà duen sa mekelowon diyà sa hagdi kehidu. 14 Na, kiyu sa loyuk ku
amuk egpangunut yu diyà sa igsugù ku keniyu. 15 Endà dé ingadanan
ku duu kiyu udipen, dodoo kiyu dé sa loyuk ku. Amuk udipen, endà
egketiigan di duu sa baelan sa datù di. Dodoo kiyu sa loyuk ku, enù ka
igpetiig ku dé diyà keniyu sa langun dinineg ku diyà sa Emà ku. 16 Beken
kiyu sa mighemilì kenak, dodoo aken polo sa mighemilì keniyu. Ginelal
ku ma kiyu anì mangay yu tumulù anì kumedoo temù sa bunga yu endà
mekedan di. Huenan di, sumalà dé sa egpegeniyen yu diyà si Emà danà
yu egpigtuu diyà kenak, ibegay di doo diyà keniyu. 17 Na, ini sa igsugù ku
diyà keniyu, sehiduway yu dé langun."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Di Melepuhan

18 Eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, "Amuk egkelepuhan sa etaw
endà egpigtuu kiyu, yoko egkegaip pa enù ka nelepuhan da aken sa
egoh da endà pa melepuh keniyu. 19 Upama, amuk munut yu sa etaw
endà egpigtuu, loyuken da doo kiyu. Dodoo endà eg-unut yu diyà
kenagda, enù ka hinemilì ku dé kiyu. Huenan di, egkelepuhan da doo
kiyu. 20 Petulengtuleng yu sa kagi ku diyà keniyu, guwaen ku, 'Endà
mekelowon sa udipen diyà sa datù di.' Na, amuk egpelihayen da aken
i datù yu, pelihayen da ma kiyu. Amuk egpigtuuwen da sa igtulù ku,
pigtuuwen da ma sa ketulù yu. 21 Dodoo medaet sa kebael da keniyu
danà di kiyu sa etaw ku enù ka endà ma netiigan da duu Nemula i sa

migpeangay kenak diyà tanà. 22 Upama amuk endà mig-angay a diyà tanà
anì egtegudon a diyà kenagda, endà mesalà da danà da endà egpigtuu
diyà kenak. Dodoo tinulù ku dé kagda sa tuu tegudon, huenan di endà
dé mekeikagi da endà duen salà da. 23 Amuk egkelepuhan a etaw, beken
aken daa sa egkelepuhan di, egkelepuhan di ma Emà i. 24 Upama, amuk
endà hinaa da duu sa medoo panduan binaelan ku endà megaga di sa
liyu etaw mael, endà mesalà da danà sa medaet kebael da kenak. Dodoo,
nesalà da doo enù ka hinaa da sa medoo panduan binaelan ku owoy
egkelepuhan da ma aken owoy si Emà. 25 Na, danà sa kelepuh da kenak,
neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di,

‘Apiya di pa endà duen sa pesuwan da egkelepuh kenak,
kelepuhan da doo aken.’[p]

26 “Na, peangayen ku diyà keniyu sa Tegetabang kedu diyà si Emà. Iya
sa Metiengaw Suguy i Nemula tumulù sa tuu tegudon. Amuk tumebow
diyà tanà kedu diyà si Emà, ipetiig di ma sa denu kenak diyà sa medoo
etaw. 27 Owoy kiyu ma sa tumulù denu kenak diyà sa medoo etaw enù ka
inunutan yu aken edung sa egoh ku anay migtulù taman ini egoh di.”

16 1 Guwaen i Hésus, “Tinulon ku dé langun iya wé diyà keniyu anì
endà kumelenek sa kepigtuu yu diyà kenak. 2 Enù ka meuma
sa agdaw kani egoh yu mehemagawan kedu diyà sa simbaan ta. Owoy
meimatayan yu ma enù ka guwaen da dò metuuwan Nemula i diyà sa
egbaelan da. 3 Iya sa baelan da diyà keniyu enù ka endà metiigan da duu
Nemula i Emà ku, owoy endà ma metiigan da duu aken. 4 Dodoo, tapay
dé tinulon ku ini i diyà keniyu anì metulengan yu doo amuk meuma sa
egoh da mael medaet diyà keniyu.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Metiengaw Suguy I Nemula

Agulé guwaen i Hésus, “Egoh anay egoh yu mig-edung eg-unut kenak,
endà egtulonen ku duu ini i diyà keniyu enù ka diyà a pelà keniyu.
5 Dodoo buyu a dé pelikù diyà si Emà sa migpeangay kenak. Huenan
di, negaip a keniyu, enù ka apiya di pa buyu a dé mipanaw, endà eg-
igsaen yu duu sa angayan ku. 6 Dodoo, egkebukul polo sa pedu yu danà
sa tinulon ku keniyu sa kelikutan mekeuma diyà keniyu kani. 7 Dodoo
tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Uman pa mepion amuk salidan
ku kiyu, enù ka upama amuk endà mipanaw a, endà tumebow sa
Tegetabang diyà keniyu. Dodoo amuk mipanaw a, peangayen ku kagdi
diyà keniyu. 8 Amuk tumebow, ipetiig di diyà sa langun etaw duen sa salà
da, owoy ipetiig di ma kenagda sa metiengaw adat, owoy ipetiig di ma
sa kepigtamay i Nemula sa medoo etaw endà egpigtuu. 9 Ini sa pesuwan
di ipetiig di diyà kenagda duen sa salà da, enù ka endà egpigtuu da diyà

---

p **15:25** Basa ko Isalem 35:19; 69:4

kenak. 10 Ipetiig di ma sa metiengaw adat enù ka pelikù a diyà si Emà
owoy endà dé hauwen yu duu aken. 11 Owoy ipetiig di ma pigtamayan
i Nemula sa etaw endà egpigtuu enù ka inatuwan di dé Satanas i, sa
kaunutan etaw tegebael medaet.
12 "Na, duen pa hedem sa medoo kagi ungayà ku itulù ku keniyu,
dodoo endà pa megaga yu duu. 13 Dodoo amuk tumebow sa Metiengaw
Suguy i Nemula anì tumulù sa tuu tegudon, kagdi sa petiig diyà keniyu
sa langun tuu. Beken danà sa hagdi penemdem daa sa itulù di keniyu,
dodoo iya sa itulù di sa dinineg di diyà si Emà owoy ipetiig di ma diyà
keniyu sa medoo mehaa kani. 14 Owoy ipeolò di ma aken, enù ka tulonen
di diyà keniyu sa langun eg-ikagiyen ku. 15 Ini sa pesuwan di guwaen ku
tulonen di diyà keniyu sa eg-ikagiyen ku, enù ka iya sa eg-ikagiyen ku sa
langun eg-ikagiyen sa Emà ku."

Ini Sa Igtulù I Hésus Sa Pesuwan Da Meanggan Kani

16 Agulé, guwaen i Hésus, "Endà iseg di melugay endà dé hauwen yu
duu aken. Dodoo amuk melugaylugay pa hauwen yu dema aken."
17 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, egseigsaay da, guwaen
da, "Ngadan sa selepangan iya wé inikagi di, guwaen di endà iseg di
melugay endà dé hauwen ta duu dodoo amuk melugaylugay pa hauwen
ta dema? Ngadan sa selepangan sa inikagi di pelikù gaa diyà sa Emà di?"
18 Egseigsaay da ma, guwaen da, "Ngadan sa selepangan sa inikagi di
guwaen di endà iseg di melugay? Endà metiigan ta duu sa eg-ikagiyen di."
19 Na, netiigan i Hésus duen sa igsaen da diyà kenagdi hedem. Huenan
di, guwaen di, "Maen di ya egseigsaay yu denu sa inikagi ku guwaen
ku, 'Endà iseg di melugay endà dé hauwen yu aken, dodoo amuk
melugaylugay pa hauwen yu dema aken?' 20 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Suminegaw yu temù danà sa mebaelan ku, dodoo meanggan polo
sa etaw egkuntelà kenak. Apiya di pa mebukul yu temù, meanggan yu
doo kani amuk hauwen yu dema aken. 21 Taa yu, hih. Amuk duen sa bayi
buyu dé lesutan, egkebukul asal neuma dé sa egoh di egsakalan. Dodoo
amuk miglesut dé sa anak di, nelipengan di sa egoh di nesakitan enù ka
neanggan dé polo danà sa anak di miglesut. 22 Hediya ma kiyu i, apiya
di pa egkebukul yu ini egoh di, tigtu yu doo meanggan amuk hauwen yu
dema aken. Endà duen etaw mekekedan sa kekeanggan yu.
23 "Amuk meuma iya wé agdaw, endà dé uman yu mekepegeni
tabang diyà kenak. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen sa
egpegeniyen yu diyà si Emà danà sa kepigtuu yu diyà kenak, ibegay di
doo diyà keniyu. 24 Taman ini egoh di, endà pa duen sa egpegeniyen yu
diyà kenagdi danà sa kepigtuu yu diyà kenak. Dodoo edung ini egoh
di, pegeni yu polo diyà kenagdi danà sa kepigtuu yu diyà kenak owoy
mebegayan yu doo anì tigtu yu meanggan."

Inatuwan I Hésus Sa Kaunutan Etaw Tegebael Medaet

25 Agulé guwaen i Hésus, “Igtulù ku iya wé diyà keniyu danà sa medoo
peligad. Dodoo buyu dé meuma sa agdaw egoh beken dé peligad sa itulù
ku keniyu, enù ka metudà dé sa ketulù ku keniyu denu si Emà. 26 Amuk
meuma iya wé, kiyu dé sa pegeni diyà si Emà danà sa kepigtuu yu diyà
kenak. Iya maen di ya endà duen sa pesuwan ku megeni diyà kenagdi
denu keniyu 27 enù ka eghiduwan di kiyu. Eghiduwan i Emà kiyu enù ka
eghiduwan yu aken owoy egpigtuu yu ma kedu a si Nemula. 28 Tuu mig-
angay a diyà tanà owoy kedu a ma diyà si Emà. Hê, buyu a dé lumegkà
diyà siini tanà enù ka lumikù a dé dutu si Emà dò.”
29 Agulé, guwaen sa medoo salu di diyà kenagdi, “Tigtu metudà dé
sa eg-ikagiyen ko enù ka endà egpeligad ka. 30 Netiigan ké dé kuna sa
neketiig langun, enù ka apiya di pa endà igsaan ka etaw, netiigan ko doo
sa penemdem da. Huenan di, egpigtuu ké dé kedu ka diyà si Nemula.”
31 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya, egpigtuu yu dé? 32 Dodoo buyu
dé meuma sa agdaw egoh yu mesepalak langun. Lumikù sa uman sebaen
etaw diyà sa hagdi menuwa, enù ka salidan yu dé aken anì sebaen ku
daa. Dodoo duen doo sa duma ku si Emà. 33 Ini sa pesuwan ku migtulon
ini i diyà keniyu anì metanà sa pedu yu danà ta nesesebaen. Mepelihay
yu doo diyà tanà danà sa medoo etaw endà egpigtuu, dodoo pebagel
yu polo sa pedu yu enù ka inatuwan ku dé sa kaunutan etaw tegebael
medaet.”

Ini Sa Egoh I Hésus Igsimbà Di Sa Etaw Egpigtuu

17 1 Agulé, egoh i Hésus ubus mig-ikagi diyà sa medoo salu di,
eglengag diyà langit owoy egsimbà, guwaen di, “O Emà, neuma
dé sa pasad hinemilì ko. Pedakel ko aken i Anak ko anì pedakelen ku
ma kuna. 2 Enù ka igsalig ko dé diyà kenak sa egkegaga anì kumedatù a
diyà sa langun etaw anì ibegay ku sa lalù endà meelut di diyà sa langun
etaw igsalig ko diyà kenak. 3 Iya sa etaw melalù taman melugay sa etaw
egpeketiig keniko, kuna i tigtu Nemula, owoy neketiig ma kenak, aken i
Hésus Kelistu sa pineangay ko diyà tanà. 4 Igpehaa ku dé sa dakel tunung
ko diyà tanà, enù ka neubus ku dé egbael sa langun galebek igsugù ko
kenak. 5 O Emà, begayi ko diyà kenak sa dakel tunung ku diyà langit iling
sa dakel tunung ku egoh anay egoh ku diyà keniko egoh sa tanà endà pa
duen.
6 “Igpetiig ku dé kuna diyà sa medoo etaw igsalig ko diyà kenak diyà
tanà. Hinemilì ko kagda egoh anay owoy igsalig ko kagda diyà kenak,
owoy migpangunut da ma diyà sa kagi ko. 7 Netiigan da ma dé kedu diyà
keniko sa langun igbegay ko diyà kenak. 8 Igsugkow ku diyà kenagda sa
langun igtulù ko diyà kenak, owoy pinigtuu da ma dé. Netiigan da ma

tuu kedu a diyà keniko, owoy egpigtuu da ma kuna sa migpeangay kenak
diyà tanà.
9 “O Emà, isimbà ku kagda. Beken sa medoo etaw endà egpigtuu sa
isimbà ku, dodoo isimbà ku polo sa medoo etaw igsalig ko diyà kenak,
enù ka kagda ma sa etaw ko. 10 Enù ka niko sa langun etaw ku, owoy
hediya ma naken ma sa etaw ko. Owoy nehaa sa dakel tunung ku danà
da. 11 Na, buyu a dé pelikù diyà keniko, owoy endà dé mugpà a diyà tanà.
Dodoo siini medoo etaw ku, dahini da pelà diyà tanà. O Emà ku, tigtu
ka metiengaw. Tuliki ko kagda danà sa tunung ko igsalig ko diyà kenak
anì mesesebaen da iling kenita nesesebaen. 12 Egoh ku pelà diyà kenagda,
mepion sa ketulik ku kenagda danà sa egkegaga ko igsalig ko diyà kenak.
Egtulikan ku kagda, owoy endà duen sebaen mekesugsug diyà kenagda,
liyu daa sa etaw migtangkà diyà kenak danà sa medaet ungayà di. Dodoo
danà iya wé binaelan di, neketuu doo sa kagi ko igpesulat. 13 Na, buyu
a dé lumikù diyà keniko. Dodoo isimbà ku kagda egoh ku pelà diyà
tanà anì tigtu da meanggan lagà sa kekeanggan ku. 14 Igsugkow ku dé
diyà kenagda sa kagi ko. Dodoo, egkelepuhan sa medoo etaw diyà tanà
endà egpigtuu kagda enù ka endà eg-iling da diyà kenagda. Hediya ma
aken i, endà ma eg-iling a diyà sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu.
15 Endà isasà ku duu keniko amuk kedanan ko sa medoo etaw ku diyà
tanà. Dodoo ini sa isasà ku keniko, tuliki ko kagda anì endà medaetan sa
kepigtuu da danà i Satanas. 16 Enù ka endà dé eg-iling da diyà sa medoo
etaw diyà tanà endà egpigtuu, enù ka eg-ilingan da aken egoh ku endà
ma eg-iling a diyà sa etaw diyà tanà endà egpigtuu. 17 Na, ungayà ku
petiengawen ko sa medoo etaw ku danà da neketiig sa tuu tegudon. Sa
kagi ko, iya sa tuu tegudon. 18 Pineangay ko aken diyà tanà, hediya ma
peangayen ku kagda anì tumegudon da diyà sa langun etaw diyà tanà.
19 Danà sa kehidu ku kenagda, egpebegay a diyà keniko owoy egpangunut
a ma sa uyot ko. Iya sa egbaelan ku anì pebegay da ma diyà keniko owoy
tuu ma sa kepangunut da sa uyot ko.
20 “O Emà, beken kagda daa sa isimbà ku, dodoo isimbà ku ma sa
medoo etaw migtuu diyà kenak kani danà sa ketulù da. 21 O Emà, isimbà
ku kagda anì mesesebaen da langun iling kenita nesesebaen, enù ka
diyà ka kenak owoy diyà a ma keniko. Ungayà ku ma diyà da ma kenita,
anì migtuu sa langun etaw kuna sa migpeangay kenak. 22 Na, sa dakel
tunung ko igbegay ko diyà kenak, iya ma sa ibegay ku diyà kenagda anì
mesesebaen da ma iling kenita nesesebaen. 23 Enù ka diyà a kenagda
owoy diyà ka ma kenak. Ungayà ku tigtu mesesebaen da anì metiigan sa
langun etaw kuna sa migpeangay kenak owoy sa eghidu kenagda lagà sa
kehidu ko kenak.
24 “O Emà, ungayà ku mugpà diyà sa kenà ku kani siini medoo etaw
igsalig ko diyà kenak, anì hauwen da sa dakel tunung ku igbegay ko diyà

kenak, enù ka eghiduwan ko aken egoh anay egoh sa tanà endà pa duen.
25 O Emà, tigtu ka metiengaw. Endà netiigan sa medoo etaw diyà tanà
endà egpigtuu kuna. Dodoo aken, netiigan ku kuna owoy netiigan ma
siini medoo etaw ku kuna sa migpeangay kenak. 26 Enù ka igpetiig ku
dé kuna diyà kenagda, owoy uman pa ipetiig ku kuna diyà kenagda, enù
ka ungayà ku sehiduway da iling sa kehidu ko kenak, owoy mugpà a ma
diyà kenagda."

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus

(Matéyo 26:47-56; Malkos 14:43-50; Lukas 22:47-53)

18 1 Na, egoh i Hésus ubus egsimbà, eg-ipanaw da lapeg sa medoo
salu di egkatin da sa wayeg Kidelon. Agulé egdalem da diyà sa
hinemulaan kayu dahiya. 2 Na, si Hudas sa migtampil diyà sa medoo
kuntelà i Hésus, netiigan di siedò hinemulaan inangayan da enù ka
iya sa kenà da i Hésus takà egkesetipon sa medoo salu di. 3 Huenan di,
iya ma sa inangayan i Hudas mig-uwit medoo sundalu owoy sa medoo
tegebantay Dalesan i Nemula pineangay sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy medoo Palasiyu. Mig-uwit da kinemkem owoy sulù ma. 4 Na, tapay
dé netiigan i Hésus sa langun baelan da diyà kenagdi, huenan di inangay
di kagda egtelabuk. Eg-igsà, guwaen di, "Ngadan di etaw sa eglagbeten
yu?"

5 Guwaen da egsagbì, "Si Hésus tegeNasalét."

Guwaen i Hésus, "Aken sa eglagbeten yu." Na, dahiya ma Hudas i sa
migtampil diyà sa kuntelà i Hésus, owoy kagdi sa inunutan sa medoo
sundalu. 6 Egoh i Hésus mig-ikagi, guwaen di, "Aken sa eglagbeten yu,"
petow da nekeesud-esud owoy nekeetok da. 7 Agulé eg-igsà dema Hésus i,
guwaen di, "Ngadan di etaw sa eglagbeten yu?"

Guwaen da egsagbì, "Si Hésus tegeNasalét."

8 Agulé guwaen i Hésus, "Tinulonon ku dé kiyu aken sa eglagbeten yu.
Amuk tuu aken sa eglagbeten yu, yoko eglapeg duu siini medoo duma
ku." 9 Iya sa inikagi i Hésus enù ka neketuu sa kagi di egsimbà giina,
guwaen di, "O Emà, endà duen sebaen mekesugsug diyà sa medoo etaw
igsalig ko diyà kenak."

10 Agulé, hinugut i Simon Pidelu sa sundang di. Hê, tinigbas di sa
egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Nesapsap sa telinga di denu
kuwanan. Iya sa ngadan di, si Malko. 11 Agulé, guwaen i Hésus diyà
si Pidelu, "Gumà ko sa sundang ko, enù ka meuma a doo sa kelikutan
igbegay sa Emà ku diyà kenak."

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan I Anas

12 Agulé, sa medoo sundalu owoy sa kapitan da owoy sa medoo
tegebantay Dalesan i Nemula, egsigkemen da Hésus i owoy pinolot da.

13 Muna inagak da diyà si Anas nugangan i Kayipas. Na, si Kayipas sa Tigtu
Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya wé palay, 14 owoy kagdi ma sa mig-ikagi egoh
dini diyà sa medoo ulu-ulu Hudiyu, guwaen di, “Uman pa mepion amuk
sebaen daa sa meimatayan beken daa amuk sa langun etaw mematay.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw Si Hésus
(Matéyo 26:69-70; Malkos 14:66-68; Lukas 22:55-57)

15 Na, si Simon Pidelu owoy sa sebaen salu di, nekehudihudi da diyà si
Hésus. Egoh da migtebow diyà sa kutà sa menuwa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà,
eg-unut sa sebaen salu i Hésus egludep diyà sa duwangen dalesan, enù ka
kinilala sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà kagdi i. 16 Dodoo eg-ugpà pelawà Pidelu
i diyà dibaluy sa kutà medapag diyà sa bengawan. Agulé, egpelikù sa salu i
Hésus, owoy eg-ikagi diyà sa bayi tegebantay bengawan anì pelagbasen di
ma Pidelu i. 17 Hê, eg-igsà sa bayi diyà si Pidelu, guwaen di, “Enù di ya, kuna
ma sa pasek iya wé maama nesigkem?”
Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Beken pasek di aken i.”
18 Na, egoh iya wé sigep, megenaw sa tanà, huenan di egtemeg sa
medoo tegebantay owoy sa medoo egsugùsuguen sa baga't apuy anì
ingadang da dahiya. Agulé, eg-iling ma eg-ingadang Pidelu i.

Ini Sa Egoh I Hésus Inigsaan Sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
(Matéyo 26:59-66; Malkos 14:55-64; Lukas 22:66-71)

19 Na, eg-igsaan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà Hésus i denu sa medoo
pasek di owoy sa igtulù di ma. 20 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Netiigan
sa langun etaw sa igtulù ku, enù ka takà a migtulù diyà sa medoo
simbaan ta owoy diyà sa Dalesan i Nemula kenà etaw takà egkesetipon.
Huenan di, endà nelidung sa igtulù ku. 21 Maen di ya eg-igsaan ko aken?
Mepion polo amuk igsaan ko sa medoo etaw migdineg sa igtulù ku, enù
ka netiigan da doo sa inikagi ku diyà kenagda.”
22 Hê, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, tinagpì sa sebaen tegebantay. Guwaen
di, “Maen di ya hediya sa kesagbì ko diyà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà?”
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Amuk medaet sa inikagi ku, tulon ko
ngadan sa kedaet di. Dodoo amuk endà medaet di, maen di ya tinagpì ko
aken?”
24 Agulé, pineangay i Anas Hésus i ligò di tapay doo pinolot diyà si
Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya wé palay.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw Dema
(Matéyo 26:71-75; Malkos 14:69-72; Lukas 22:58-62)

25 Na, diyà pelà duwangen Pidelu i egtigdeg medapag diyà sa apuy enù
ka eg-ingadang. Agulé, eg-igsaan etaw kagdi i, guwaen da, “Kuna ma
kéen pasek iya wé maama?”

Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Beken aken pasek di ya.”
26 Duen ma dahiya sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa
duma telahadi sa sinapsapan i Pidelu telinga. Eg-ikagi diyà si Pidelu,
guwaen di, “Kuna kéen sa duma i Hésus hinaa ku diyà sa hinemulaan
kayu giina.”
27 Dodoo egpalaw dema Pidelu i, guwaen di, “Beken aken iya wé.” Hê,
umukolò dé sa ebos.

Ini Sa Egoh I Pilatu Eg-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 27:1-2,11-14; Malkos 15:1-5; Lukas 23:1-5)

28 Na, egoh di umawang dé, inagak da dema Hésus i eg-angay da diyà
sa dalesan i Gubilenu Pilatu kedu diyà sa dalesan i Kayipas. Dodoo endà
eggemow sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu diyà sa dalesan sa gubilenu,
anì endà metipay da duu sa uledin igsugkow i Mosis denu sa kepelanih
da. Enù ka amuk gumemow da diyà sa dalesan etaw beken Hudiyu, endà
mebaluy da kumaen sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.
29 Huenan di, eglaun Pilatu i eg-angay eg-igsà diyà kenagda, guwaen di,
“Ngadan sa igtipu yu diyà siini etaw?”
30 Egsagbì sa medoo ulu-ulu, guwaen da, “Duen sa salà di. Upama
amuk endà duen salà di, endà agaken ké duu diyà keniko anì pigtamayan
ko.”
31 Agulé guwaen i Pilatu, “Amuk netiigan yu duen sa salà di, mepion
amuk kiyu polo sa migtamay kenagdi danà sa medoo uledin yu.”
Egsagbì sa medoo ulu-ulu, guwaen da, “Endà mebaluy di kami sa
mimatay sa etaw migtipay sa nami uledin.” 32 Na, iya sa inikagi da enù ka
meketuu sa kagi i Hésus denu sa kepatay di diyà sa kayu igbugsud.
33 Egludep dema Pilatu i diyà sa dalesan di owoy igpeangay di Hésus i.
Agulé, eg-igsaan di dema kagdi, guwaen di, “Enù di ya, kuna sa Sulutan
diyà sa medoo Hudiyu?”
34 Guwaen i Hésus, “Enù di ya, danà sa niko penemdem iya wé igsà ko
kenak ataw ka tinulonon ka etaw denu kenak?”
35 Egsagbì Pilatu i, guwaen di, “Beken a Hudiyu aken i, huenan di endà
netiigan ku duu sa denu keniko. Maen di ya inagak ka diyà kenak sa
medoo duma ko Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà? Ngadan iya
wé salà binaelan ko?”
36 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Beken diyà siini tanà daa sa kedatù
ku. Enù ka upama, amuk diyà siini tanà sa kedatù ku, lumimbul doo sa
medoo etaw ku anì endà mesigkem a ulu-ulu etaw Hudiyu. Dodoo beken
diyà siini tanà sa kedatù ku.”
37 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Amuk hediya, kuna sa Sulutan?”
Guwaen i Hésus, “Tuu sa gelal igbegay ko diyà kenak Sulutan a, enù ka
iya sa pesuwan ku neetaw a diyà tanà. Pineangay a diyà tanà anì ipetiig

ku sa tuu tegudon diyà sa langun etaw. Amuk meiyap sa etaw sa tuu
tegudon, duminegdineg da diyà kenak."
38 Hê, guwaen i Pilatu, "Ngadan di polo atu sa tuu?"

Ini Sa Egoh I Pilatu Mig-unut Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-31; Malkos 15:6-20; Lukas 23:13-25)

Na, egoh i Pilatu mig-ikagi iya wé, eglaun dema eg-angay diyà sa
medoo Hudiyu nesetipon. Guwaen di diyà kenagda, "Endà duen netiigan
ku salà binaelan siini etaw. 39 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, iya sa adat yu pelaunen ku diyà keniyu
sa sebaen etaw nebilanggu hemilien yu. Meiyap yu pa atu lengaan ku
diyà keniyu sa Sulutan diyà sa medoo Hudiyu?"
40 Dodoo egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, "Beken iya wé. Si Balabas
polo sa lengai ko diyà kenami." Na, si Balabas sa etaw tegelampas.

19 1 Agulé, igsugù i Pilatu igpetapes Hésus i. 2 Egoh sa medoo
sundalu ubus migtapes kenagdi, liningkal da sa belagen épê dugi
owoy igsukub da diyà sa ulu di lagà sa metolol sayap sulutan. Igpekawal
da ma kenagdi sa kawal melalegà lagà sa kawal sulutan. 3 Agulé, egdapag
da diyà kenagdi ubòubò da egdatù, guwaen da, "Meolò ka, kuna i Sulutan
diyà sa etaw Hudiyu." Hê, egtagpien da ma takà.
4 Agulé, eglaun dema Pilatu i owoy eg-ikagi diyà sa medoo Hudiyu
nesetipon. Guwaen di, "Taa yu, hih. Uwiten ku kagdi i diyà sa taengan yu
anì metiigan yu endà duen sa salà di egketiigan ku." 5 Agulé egoh i Hésus
miglaun, tapay doo nekesukub sa belagen épê dugi owoy egkawal ma sa
melalegà kawal sulutan. Guwaen i Pilatu, "Kaini dé siini etaw."
6 Dodoo, egoh da mighaa si Hésus sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa
medoo tegebantay Dalesan i Nemula, egpetaled da eg-ikagi, guwaen da,
"Peimatayi ko dé! Petutuki ko diyà sa kayu ibugsud."
Dodoo guwaen i Pilatu, "Kiyu polo sa agak kenagdi dutu owoy petutuki yu
diyà sa kayu ibugsud. Enù ka aken, endà duen sa salà netiigan ku diyà kenagdi."
7 Agulé guwaen sa medoo Hudiyu, "Duen sa uledin ké igsugkow i Mosis
tinipay siiya etaw. Huenan di, meimatayan enù ka guwaen di dò kagdi sa
Anak i Nemula."
8 Na, egoh i Pilatu migdineg iya wé inikagi da, tigtu nelimedangan
temù. 9 Egpelikù dema dalem sa dalesan di, owoy eg-igsaan di Hésus i,
guwaen di, "Keduwan ko ya, kuna i?"
Dodoo endà egsagbì Hésus i. 10 Agulé, guwaen i Pilatu diyà kenagdi,
"Maen di ya endà egsagbian ko aken? Taa ko. Duen sa egkegaga ku anì
melaun ku kuna i, ataw ka ipetutuk ku kuna diyà sa kayu igbugsud."
11 Guwaen i Hésus egsagbì, "Endà duen sa megaga ko diyà kenak amuk
beken si Nemula sa egbegay. Huenan di, sa etaw mig-agak kenak diyà
keniko, uman pa dakel sa hagda salà diyà sa niko."

12 Na, egoh i Pilatu migdineg iya wé inikagi i Hésus, ungayà di lengaan
di hedem. Dodoo, migpetaled da polo eg-ikagi sa medoo Hudiyu, guwaen
da, “Amuk lengaan ko iya wé, kuna polo sa kuntelà i Sisal sa Sulutan ta.
Enù ka amuk egpesulutan sa etaw iling kenagdi, iya sa kuntelà i Sulutan
Sisal.”
13 Egoh i Pilatu migdineg sa inikagi da, inuwit di dema Hésus i diyà
sa duwangen owoy migpenuu diyà sa bangkù uwis diyà sa saeg batu,
kepengadan etaw Hudiyu Gabata. 14 Na egoh iya, buyu dé egpekebugsang
sa agdaw, owoy simag meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay
i Nemula. Agulé, eg-ikagi Pilatu i diyà sa medoo Hudiyu, guwaen di,
“Kaini dé sa Sulutan yu.”
15 Dodoo migpetaled da dema eg-ikagi, guwaen da, “Imatayi ko dé!
Imatayi ko dé! Petutuki ko diyà sa kayu ibugsud.”
Eg-igsà Pilatu i, “Enù di ya, meiyap yu amuk ipetutuk ku sa Sulutan yu
diyà sa kayu ibugsud?”
Guwaen sa medoo ulu-ulu tegesimbà, “Sebaen daa sa Sulutan ké, si
Sisal diyà Loma.”
16 Hê, inunutan i Pilatu sa hagda ungayà, owoy igbegay di Hésus i diyà
kenagda anì ipetutuk da diyà sa kayu ibugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Igtutuk Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Malkos 15:21-32; Lukas 23:26-43)

17 Na, eg-uwiten sa medoo sundalu Hésus i owoy igpetiang da kenagdi
sa kayu kenà da itutuk kenagdi. Eglegkang da diyà Hélusalém eg-angay
diyà sa tukééy getan kepengadan da Kulobong Ulu. Na, Golgota sa
ngadan di diyà sa kagi Hibelu. 18 Dahiya sa kenà da migtutuk si Hésus
diyà sa kayu igbugsud. Duen ma sa duwa maama igtutuk da dahiya, sa
sebaen denu kuwanan di, sa sebaen denu bibang di, owoy teliwadà Hésus
i. 19 Na, duen sa igsulat i Pilatu igtagù da diyà sa lekeatas ulu i Hésus. Iya
sa kagi di, “Ini si Hésus tegeNasalét sa Sulutan diyà etaw Hudiyu.” 20 Hê,
nekebasa sa medoo etaw iya wé, enù ka medapag diyà Hélusalém sa kenà
i Hésus igtutuk diyà sa kayu igbugsud. Telu balangan kagi iya wé igsulat,
sa kagi Hibelu owoy sa kagi etaw Loma owoy sa kagi Geligu. 21 Agulé,
egsigbolowen sa medoo ulu-ulu tegesimbà Pilatu i, guwaen da, “Maen di
ya igsulat ko, ‘Ini sa Sulutan diyà etaw Hudiyu’? Mepion hedem amuk iya
polo sa igsulat ko, ‘Siini etaw, guwaen di kagdi gaa sa Sulutan diyà etaw
Hudiyu.’ ”
22 Dodoo egsagbì Pilatu i, guwaen di, “Endà dé mepelumanan di iya wé
igsulat ku.”
23 Na, egoh sa medoo sundalu ubus migtutuk si Hésus diyà sa kayu
igbugsud, kinuwa da sa ginis di owoy binaed da epat baed sigbaenay
kenagda. Kinuwa da ma sa metaes kawal di hinabel endà ginapà.

24 Egseolomoy da, guwaen da, “Endà mepion di amuk lisien ta ini i,
mepion polo sekusingay ki anì metiigan ta tayu sa mekekuwa.” Na, danà
iya wé egbaelan da, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay,
guwaen di,
“Sebaeden da sa ginis ku,
owoy sekusingen da ma sa kawal ku.”[q]
Hediya ma sa binaelan sa medoo sundalu diyà sa ginis i Hésus.
25 Na, duen ma medoo bayi egtigdeg medapag diyà sa kenà i Hésus
igtutuk. Dahiya sa inay di, owoy sa hadi inay di, owoy si Maliya sawa
i Kelopas, owoy si Maliya tegeMagdala. 26 Egoh i Hésus mighaa sa inay
di owoy sa salu di eghiduwan di temù, eg-ikagi Hésus i diyà sa inay di,
guwaen di, “O Inay, dahiya doo sa niko anak.” 27 Agulé, guwaen di ma
diyà sa salu di, “Dahiya doo sa inay ko.” Hê, edung egoh iya, egpeugpaen
sa salu di sa inay i Hésus diyà sa dalesan di.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Matéyo 27:45-56; Malkos 15:33-41; Lukas 23:44-49)

28 Na, netiigan i Hésus inubus di dé sa langun igpebael i Nemula diyà
kenagdi. Agulé guwaen di, “Eglupahan a.” Na, danà iya wé inikagi di,
neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu kenagdi. 29 Na,
duen sa butul dahiya nepenù wain inamutan wayeg. Ineled da sa tabung
diyà sa wain, owoy igtagù da diyà sa panga kayu hisop. Agulé, igdugol
da diyà sa ebà i Hésus anì metepes di. 30 Egoh di migtepes, guwaen di,
“Neubus dé langun.” Hê, egpetuyuh owoy nekedan ma dé sa ginawa di.

Ini Sa Egoh I Hésus Tinebek Sigpù

31 Na, mig-angay sa medoo ulu-ulu Hudiyu diyà si Pilatu anì isugù
di ipetepù sa lisen sa telu etaw igtutuk diyà sa kayu igbugsud anì
medelamet da mematay. Enù ka ungayà da kedanan da sa lawa sa
nematay diyà sa kayu igbugsud, enù ka mahapun Diyamat dé, owoy
melihi diyà kenagda amuk diyà sa kayu igbugsud pelà sa nematay amuk
Sapetu agdaw keetud da, owoy tigtu mapulù iya wé agdaw Sapetu enù ka
iya ma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. 32 Huenan
di, sinugù i Pilatu sa sundalu di. Hê, mig-angay da dutu owoy tinepù da
sa lisen sa sebaen etaw duma i Hésus igtutuk. Agulé, tinepù da ma sa
lisen sa sebaen ma duma di. 33 Dodoo egoh da mig-angay diyà si Hésus,
hinaa da nematay dé. Huenan di, endà tinepù da duu. 34 Dodoo sa sebaen
sundalu, tinebek di sigpù sa kabigan i Hésus. Hê, miglesut sa depanug
owoy sa wayeg. 35 Na, aken egsulat ini i sa mighaa sa langun kebael da
si Hésus, owoy tuu ini i egtulonen ku diyà keniyu. Netiigan ku tuu ini i

---

[q] **19:24** Basa ko Isalem 22:18

igsulat ku, owoy iya sa pesuwan ku egsulat anì mekepigtuu yu ma. 36 Na,
danà iya wé binaelan da diyà si Hésus, neketuu dé sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di, “Endà duen sebaen tuelan di metepù.”[r] 37 Duen ma
sa kagi i Nemula igpesulat neketuu dé, guwaen di, “Hauwen etaw doo
kagdi i tinebek sigpù.”[s]

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Matéyo 27:57-61; Malkos 15:42-47; Lukas 23:50-56)

38 Na, duen sa etaw tegeAlimatiya, si Hosé, owoy kagdi ma sa mig-
unut-unut diyà si Hésus, dodoo linidung di sa kepigtuu di enù ka
nelimedangan di sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu. Agulé, inangay di
egpegeni diyà si Pilatu sa lawa i Hésus anì ilebeng di. Agulé, pinandayà
i Pilatu iya wé, huenan di inangay i Hosé sa lawa i Hésus. 39 Na, iya sa
duma i Hosé, si Nikodimu. Kagdi sa mig-angay eg-igsà diyà si Hésus sigep
egoh anay. Inuwit di ma sa lima pulù kakilu kéen bulung mepion ngadeg,
sa bulung kepengadan da mila ig-amut diyà sa bulung alos. 40 Agulé,
kinuwa da sa lawa i Hésus owoy binekut da sa mepion ginis mebulà
owoy igpeunut da ma sa bulung mepion ngadeg, enù ka iya sa adat etaw
Hudiyu amuk ilebeng da sa nematay. 41 Na, duen sa hinemulaan kayu
medapag diyà sa kenà i Hésus igtutuk diyà sa kayu igbugsud. Duen
dahiya sa delama tinosongon etaw endà pa duen kenà di linebengan.
42 Huenan di, iya sa kenà da eglebeng si Hésus, enù ka medapag diyà sa
kenà di nematay owoy buyu ma meuma sa agdaw keetud da.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Dema
(Matéyo 28:1-8; Malkos 16:1-8; Lukas 24:1-12)

20 1 Na, egkawatkawat pelà magtu kesimag Akad, eg-angay Maliya
tegeMagdala i dutu siedò kenà lebeng. Egoh di migtebow, hinaa
di nekedan sa dakel batu igsagpeng lebeng. 2 Agulé, egletu eg-angay diyà
si Simon Pidelu owoy diyà sa salu i Hésus eghiduwan di temù. Eg-ikagi
Maliya i diyà kenagda, guwaen di, “Kinedanan da dé sa lawa i Datù diyà
sa lebeng. Endà netiigan ta duu sa kenà da migtagù.”
3 Agulé, miglegkang Pidelu i owoy sa salu i Hésus eg-angay dutu siedò
kenà lebeng. 4 Egletu da duwa, dodoo nehunawan Pidelu i sa duma di
salu i Hésus migtebow diyà sa kenà lebeng. 5 Egoh di migtebow, sinalil di
sa tosong lebeng owoy hinaa di sa mebulà ginis neketenà dahiya. Dodoo
endà mig-awuh di dalem. 6 Hê, migtebow ma Pidelu i, owoy mig-awuh
dalem sa lebeng. Hinaa di sa mebulà ginis neketenà dahiya. 7 Owoy hinaa
di ma sa musala igpolot diyà sa ulu i Hésus, dodoo nekepeiges diyà sa
mebulà ginis owoy tapay doo nelegpì. 8 Agulé, eg-awuh ma dalem sa salu

---

[r] **19:36** Basa ko Isalem 34:20 [s] **19:37** Basa ko Sakaliyas 12:10

i Hésus nekehuna migtebow. Egoh di mighaa sa ginis neketenà dahiya,
nekepigtuu sa egoh i Hésus mig-enaw dé. 9 Na egoh iya, endà pa netiigan
sa medoo salu i Hésus sa kagi i Nemula igpesulat denu sa keenaw di egoh
di nematay. 10 Hê, eglikù sa duwa salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Si Maliya
(Matéyo 28:9-10; Malkos 16:9-11)

11 Na, si Maliya tegeMagdala, eg-ugpà diyà sa kilidan lebeng owoy
egsinegaw. Egoh di telibubu egsinegaw, egkudung egsalil dalem sa
lebeng. 12 Hê, hinaa di dahiya sa duwa egsugùsuguen i Nemula egginis
mebulà temù. Egpenuu da diyà sa tapay kenà i Hésus igtenà, sebaen denu
ulu di owoy sebaen denu lisen di. 13 Eg-igsaan da Maliya i, guwaen da, "O
Okon, maen ko ya egsinegaw?"
Egsagbì, guwaen di, "Enù ka kinuwa da sa lawa sa Datù ku, owoy endà
netiigan ku duu sa kenà da migtagù." 14 Agulé, egkiling Maliya i owoy
eghauwen di Hésus i egtigdeg dahiya, dodoo endà egkilalaen di duu.
15 Eg-igsà Hésus i, guwaen di, "O Okon, maen ko ya egsinegaw? Ngadan
di etaw iya wé eglagbeten ko?"
Dodoo iya sa agtem i Maliya kagdi sa tegeipat kayu hinemula, huenan
di guwaen di diyà kenagdi, "Amuk kuna sa migkuwa sa lawa di, tulon ko
diyà kenak sa kenà ko migtagù, enù ka angayen ku."
16 Agulé guwaen i Hésus, "O Maliya."
Hê, eg-isalu Maliya i diyà kenagdi, owoy guwaen di diyà sa kagi
Hibelu, "Laboni." Na, iya sa selepangan di, "Mistelu."
17 Dodoo guwaen i Hésus, "Yaka pelà egsabà kenak, enù ka endà pa
nebatun a diyà si Emà. Dodoo, angay ko tulon diyà sa medoo duma ku
lumikù a diyà si Nemula Emà ku. Kagdi sa Emà yu ma owoy sa Nemula
yu ma."
18 Agulé, eg-angay Maliya tegeMagdala i diyà sa medoo salu i Hésus,
owoy guwaen di, "Hinaa ku dé Datù ya giina." Agulé, egtulonon di kagda
sa langun inikagi i Hésus diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Matéyo 28:16-20; Malkos 16:14-18; Lukas 24:36-49)

19 Na, egoh di sigep Akad, nesetipon sa medoo salu i Hésus diyà sa
dalesan pinebagel da egpintù enù ka nelimedangan da sa medoo ulu-
ulu etaw Hudiyu. Apiya di pa nepintuan sa dalesan, petow dé migtigdeg
Hésus i diyà teliwadà da, owoy guwaen di, "Kumelanih sa pedu yu."
20 Egoh di mig-ikagi iya wé, igpehaa di diyà kenagda sa kelaing belad
di owoy sa kelaing kabigan di. Huenan di, tigtu da neanggan temù sa
medoo salu di enù ka hinaa da Datù Hésus i. 21 Agulé, guwaen i Hésus
dema, "Kumelanih sa pedu yu. Pineangay i Emà ku aken egoh anay anì

egtegudon a, hediya ma peangayen ku kiyu anì tumegudon yu ma." 22 Hê,
hiniyup di kagda owoy guwaen di, "Sakem yu dé sa Metiengaw Suguy i
Nemula. 23 Amuk ipeuloy yu sa salà duma yu, mekepeuloy i Nemula ma
sa salà di. Dodoo amuk endà ipeuloy yu duu sa salà di, endà ma ipeuloy i
Nemula duu."
24 Na, si Tomas pinengadanan da si Seping sa sebaen maama diyà sa
sepulù owoy duwa salu i Hésus. Endà dahiya di egoh i Hésus migpehaa
diyà kenagda. 25 Huenan di, eg-ikagi sa medoo duma salu di diyà si
Tomas, guwaen da, "Hinaa ké dé Datù Hésus i."
Dodoo guwaen i Tomas, "Endà migtuu a neenaw dé Hésus i taman
endà hauwen ku duu sa kelaing belad di danà tutuk, owoy itiyuk ku ma
sa ketudù ku. Amuk endà ma egsabaan ku duu sa kelaing kabigan di,
endà ma doo migtuu a."
26 Na, egoh di neuma sakapadian, nesetipon dema sa medoo salu i Hésus
diyà sa dalesan, owoy dahiya ma dé Tomas i. Apiya di pa pinebagel da
egpintù sa dalesan, petow dé egtigdeg Hésus i diyà teliwadà da. Guwaen di,
"Kumelanih sa pedu yu." 27 Agulé eg-ikagi diyà si Tomas, guwaen di, "Haa
ko sa belad ku. Tiyuki ko sa ketudù ko diyà sa kelaing ku, owoy sabai ko ma
sa kelaing kabigan ku. Yaka dé egkeduwa sa pedu ko, dodoo pigtuu ka polo."
28 Hê, guwaen i Tomas, "Kuna sa Datù ku owoy sa Nemula ku ma."
29 Agulé guwaen i Hésus, "Egpigtuu ka dé danà ko mighaa kenak ini
egoh di. Dodoo uman pa meanggan sa medoo etaw migtuu, apiya di pa
endà hauwen da duu aken."

Ini Sa Pesuwan I Huwan Migsulat Ini I

30 Na, duen ma sa medoo liyu panduan binaelan i Hésus hinaa ké, kami
i salu di. Dodoo endà igsulat ku duu diyà siini libelu sa langun hinaa ké.
31 Huenan di, igsulat ku ini i anì migtuu yu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù
i Nemula owoy kagdi sa Anak i Nemula. Amuk egpigtuu yu diyà kenagdi,
melalù yu taman melugay.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Pitu Salu Di

21 1 Na sebaen agdaw, egpehaa dema Hésus i diyà sa medoo salu
di diyà sa mantadan Lanaw Tibiliyas. Ini sa ukit tulon denu sa
kepehaa di diyà kenagda. 2 Nesetipon sa medoo salu di. Dahiya si Simon
Pidelu, owoy si Tomas pinengadanan da si Seping, owoy si Natanayél
tegeKana diyà uwang Galiliya, owoy sa duwa anak i Sébediyu, owoy
duen ma sa duwa salu i Hésus. 3 Agulé, eg-ikagi Simon Pidelu i diyà sa
medoo duma di salu i Hésus, guwaen di, "Mangay a muket."
Guwaen sa medoo duma di, "Munut ké ma keniko." Agulé, mig-edà da
kumpit. Dodoo apiya di pa neelut da sigep egpuket, endà duen sa nekuwa
da sedà.

4 Agulé, egoh di egteleséng sa agdaw, egtigdeg Hésus i diyà sa
mantadan, dodoo endà egkilalaen sa medoo salu di duu. 5 Agulé, eg-
umowen i Hésus kagda, guwaen di, “O Akay, duen pa sa nekuwa yu?”
Guwaen da egsagbì, “Endà duen di.”
6 Agulé guwaen i Hésus, “Nabù yu dema sa puket denu kuwanan yu
anì mekekuwa yu.” Hê, egnabuen da dema, dodoo egoh da egbatun, endà
egkehenat da duu enù ka medoo temù sa sedà nekuwa da.
7 Na, sa salu di eghiduwan i Hésus temù, eg-ikagi diyà si Pidelu,
guwaen di, “Ay, si Datù iya wé.” Agulé, egoh i Pidelu neketiig si Hésus
iya wé, egkawal dema enù ka endà migkawal di egoh di egpuket. Agulé,
miglaway diyà wayeg anì medelamet tumebow diyà sa mantadan.
8 Dodoo sa medoo duma di salu i Hésus, egpekehudi da egdunggù enù ka
diyà da kumpit. Eggodoyen da sa puket da nepenù sedà, enù ka medapag
da dé diyà mantadan. Iya kediyù da ya kéen siyow pulù kamitelu.
9 Egoh da migtenà diyà mantadan, hinaa da sa epan owoy sa baga't
apuy kenà sa sedà tinueg. 10 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Uwit
yu dini sa duma sedà nekuwa yu giina.”
11 Agulé, mig-angay dema Simon Pidelu i diyà sa kumpit, enù ka
eggodoyen di diyà mantadan sa puket nepenù sedà anan dakel. Iya sa
kedoo sedà nekuwa da magatus lima pulù owoy telu. Apiya di pa medoo
sa sedà nekuwa da, endà ma nelisì sa puket. 12 Agulé guwaen i Hésus diyà
kenagda, “Téél yu, kumaen ki dé.” Na, endà duen etaw eg-igsà sa ngadan
di, enù ka netiigan da doo kagdi si Datù. 13 Agulé, mig-angay Hésus i
egkuwa sa epan, owoy itukidtukid di igbegay diyà kenagda. Diya ma sa
binaelan di diyà sa tinueg sedà.
14 Na, iya sa ketelu di gulê egpehaa Hésus i diyà sa medoo salu di
edung sa egoh di mig-enaw egoh di nematay.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-igsà Si Pidelu Denu Sa Kehidu Di

15 Na, egoh da ubus egkaen, eg-igsà Hésus i diyà si Simon Pidelu,
guwaen di, “O Simon anak i Huwan, enù di ya, uman pa dakel sa niko
kehidu kenak diyà sa kehidu sa medoo duma ko?”
Egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Hoò, Datù. Netiigan ko dé eghiduwan ku
kuna.”
Agulé guwaen i Hésus, “Ipat ko, hih, sa medoo etaw ku lagà da nati
kebilibili ku.”
16 Eg-igsà dema Hésus i, guwaen di, “O Simon anak i Huwan, mehidu
ka pa kenak?”
Guwaen i Pidelu egsagbì, “Hoò, Datù. Netiigan ko doo eghiduwan ku kuna.”
Guwaen i Hésus, “Ipat ko, hih, sa medoo etaw ku lagà sa kebilibili ku.”
17 Agulé, eg-igsà dema Hésus i sa ketelu di gulê, guwaen di, “O Simon
anak i Huwan, eghiduwan ko pa aken temù?”

Hê, egkebukul sa pedu i Pidelu enù ka telu gulê dé sa keigsà i Hésus
amuk eghiduwan di. Huenan di, guwaen i Pidelu, “O Datù, netiigan ko
doo langun. Netiigan ko ma eghiduwan ku kuna.”
Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Ipat ko dé sa medoo etaw ku lagà
sa kebilibili ku. 18 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Egoh anay egoh
ko batàbatà pelà, egpekekawal ka owoy egpekehemilì ka ma sa angayan
ko. Dodoo amuk kumelukes ka, mekelipo ka owoy poloten ka owoy
meagak ka ma diyà sa kenà ko endà meiyap.” 19 Na, iya sa inikagi i Hésus
anì ipetiig di sa ukit kepatay i Pidelu anì meolò Nemula i. Agulé, guwaen
i Hésus diyà kenagdi, “Unut-unut ka kenak.”

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Salu Di Eghiduwan Di Temù

20 Agulé, egtuing Pidelu i owoy hinaa di hudihudi siedò salu i Hésus
eghiduwan di temù. Iya sa salu i Hésus migdapag diyà kenagdi egoh da
migkaen egoh di endà pa nematay owoy sa mig-igsà diyà kenagdi ngadan
tayu di etaw diyà kenagda sa tumampil diyà sa medoo kuntelà di. 21 Na,
egoh i Pidelu mighaa kenagdi, eg-igsà, guwaen di, “O Datù, ngadan sa
mebaelan siini duma ta kani?”
22 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Upama, amuk iya sa ungayà ku endà
mematay di taman endà pelikù a diyà tanà, endà duen niko ya dahiya.
Dodoo kuna, unut-unut ka daa kenak.”
23 Agulé, nekedineg sa medoo etaw egpigtuu denu iya wé inikagi i
Hésus, huenan di guwaen da dò endà dé mematay di iya wé salu di.
Dodoo, beken iya sa inikagi i Hésus endà dé mematay di, dodoo ini polo
sa inikagi di, guwaen di, “Upama, amuk iya sa ungayà ku endà mematay
di taman endà pelikù a diyà tanà, endà duen niko ya dahiya.”
24 Na, aken iya wé salu di inikagi di. Aken sa migtulon langun ini i
owoy aken ma sa migsulat ini i. Na, netiigan ké tuu doo ini i igsulat ku.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Huwan

25 Na, duen pa sa medoo liyu binaelan i Hésus endà nekesulat ku duu
dahini. Upama, amuk mekesulat sa langun binaelan di, iya sa antap ku
kulang pa sa kedakel siini uwang tanà taguan sa langun libelu denu si
Hésus.

Ini Sa Medoo

BINAELAN SA SALU I HÉSUS

Ini Denu Sa Binaelan Sa Medoo Salu I Hésus

Na, si Lukas sa migsulat siini libelu. Ini sa nekeuman diyà sa muna igsulat di diyà sa mapulù etaw si Tiyopilu.

Diyà siini libelu, egtulonen i Lukas sa medoo binaelan sa medoo etaw pinetegudon i Hésus. Tinulon i Lukas sa denu sa Mepion Tegudon nekeseluh diyà sa langun menuwa. Tinulon di ma denu sa ketegudon sa medoo salu i Hésus diyà sa medoo duma da etaw Hudiyu, agulé diyà sa medoo balangan etaw beken Hudiyu ma taman sa egoh da nekeangay mediyù dò.

Migtulon ma Lukas i denu sa Metiengaw Suguy i Nemula pineangay i Nemula diyà kenagda. Danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy i Nemula, egpekegaga da egbael sa langun igsugù i Nemula diyà kenagda. Owoy tinulù sa Metiengaw Suguy di ma kagda denu sa egbaelan da.

Na, si Lukas sa duma i Pabelo mig-angay egtegudon sa kagi i Nemula dutu siedò medoo mediyù menuwa. Endà miglekas di diyà kenagdi, apiya di pa nebilanggu Pabelo i dutu Loma dò.

Igsulat I Lukas Diyà Si Tiyopilu

1 1 O Akay Tiyopilu, egoh ku anay migsulat diyà keniko, tinulon ku sa
langun binaelan i Hésus owoy sa igtulù di ma edung sa egoh di anay
egtulù 2-3 taman sa egoh di nebatun dutu langit dò. Egoh di neenaw dema
egoh di nematay, takà egpehaa Hésus i diyà sa medoo salu di hinemilì
di owoy tinulù di ma kagda denu sa kedatù i Nemula. Taman epat pulù
agdaw, takà egpehaa Hésus i diyà kenagda. Huenan di, tigtu egketiigan
da nehagtay dema Hésus i enù ka hinaa da kagdi. Egoh di endà pa
nebatun dutu langit dò, tinulù di kagda danà sa egkegaga sa Metiengaw
Suguy i Nemula.

4 Na, sebaen agdaw egoh da nesetipon, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo
salu di, guwaen di, “Ugpà yu diyà Hélusalém. Angati yu sa ketuu sa
igpasad i Nemula, sa tapay tinulon ku diyà keniyu. 5 Egoh anay migbautis
si Huwan sa medoo etaw diyà wayeg anì tandaan da sa kepigtuu da.
Dodoo endà melugay di iya sa ibautis i Nemula keniyu sa Metiengaw
Suguy di lumuhub diyà keniyu.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun

6 Na, egoh sa medoo salu i Hésus nesetipon dema, eg-igsà da diyà
kenagdi, guwaen da, “O Datù, enù di ya, ini egoh di sa agdaw egoh ko
humemaga sa etaw beken Hudiyu egkedatù diyà kenita, anì ipelikù ko sa
kedatù ta diyà sa duma ta tugod i Islaél?”
7 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà metiigan yu duu sa atas di, enù
ka si Emà ta Nemula daa sa meketiig iya wé danà sa hagdi egkegaga.
8 Dodoo yoko egkelipeng duu ini i. Amuk tumebow sa Metiengaw Suguy
i Nemula diyà keniyu, tunungan yu anì meketulù yu denu kenak diyà
Hélusalém, owoy diyà sa langun menuwa diyà uwang Hudiya owoy
uwang Samaliya, owoy taman siini sinukub langit.”
9 Egoh di neubus eg-ikagi, egkebatun Hésus i dutu langit dò. Egoh da
eghaa, nekedilung dé Hésus i diyà gaeb owoy endà dé hinaa da duu.
10 Ligò di egkebatun, eglengag da eg-inengteng diyà langit. Petow dé
duen sa duwa egsugùsuguen i Nemula migkawal mebulà migtebow
diyà kenagda. 11 Eg-ikagi da, guwaen da, “O medoo tegeGaliliya, yoko
eglengag ga. Nebatun Hésus i miglikù dutu langit dò. Dodoo pelikù
mendaa diyà tanà éhê mendaa sa kehaa yu egoh di nebatun dutu langit
dò.”
12 Agulé, miglikù sa medoo salu i Hésus dutu Hélusalém dò kedu diyà
Getan Olibu. Sakakilumitelu kéen sa kediyù di kedu diyà Hélusalém.

Ini Sa Egoh Da Mighemilì Sa Sebaen Salu

13 Na, egoh sa medoo salu i Hésus migtebow diyà Hélusalém, nesetipon
da diyà sa bilik dalesan kenà da eg-ugpà. Ini sa nesetipon, si Pidelu owoy
si Huwan owoy si Santiyago owoy si Andelis, si Pilipi owoy si Tomas, si
Baltolomi owoy si Matéyo, owoy sa sebaen ma Santiyago anak i Alpiyo,
owoy sa sebaen ma Simon sa mebagel eghemalang sa tanà Hudiya, owoy
sa sebaen Hudas anak sa sebaen Santiyago. 14 Takà da egkesetipon owoy
nesesebaen sa pedu da langun amuk egsimbà da. Nesetipon ma sa medoo
bayi dahiya, owoy sa medoo hadi i Hésus owoy sa inay di ma, si Maliya.
15 Na, sebaen agdaw nesetipon sa medoo etaw egpigtuu, duen kéen
magatus duwa pulù sa kedoo da. Egtigdeg Pidelu i owoy eg-ikagi, guwaen
di, 16 “O medoo loyuk ku, neketuu dé sa kagi igpesulat sa Suguy i Nemula
diyà si Dabid egoh anay denu si Hudas sa eg-enggat sa medoo etaw

anì egsigkemen da Hésus i. 17 Si Hudas sa duma ké, enù ka kagdi ma sa
hinemilì i Hésus anì mulig diyà sa galebek ké."
18 Na, duen sa pilak kinuwa i Hudas danà sa binaelan di medaet, owoy
iya sa igbeli di tanà. Agulé migpetoyò Hudas i. Hê, nenabù owoy nebetù
sa getek di. 19 Netiigan sa langun etaw tegeHélusalém iya wé binaelan
di. Huenan di, egpengadanan da sa tanà di, Akildama, enù ka iya sa
selepangan di, tanà binayadan di depanug.
20 Eg-ikagi dema Pidelu i, guwaen di, "Neketuu dé sa kagi i Dabid
igsulat egoh anay diyà sa libelu ta Isalem, guwaen di,
'Meigtohon sa dalesan di.
Endà dumuen etaw mugpà dahiya.'[a]
Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat diyà sa libelu Isalem, guwaen di,
'Pesambì sa sebaen etaw sa galebek di.'[b]
21-22 Na, mepion amuk hemilien ké sa sebaen etaw munut kenami sa
mighaa si Datù Hésus nehagtay dema egoh di nematay. Mepion ma
amuk kagdi sa duma ké takà mig-unut kenami edung sa egoh i Hésus
migpebautis diyà si Huwan taman sa egoh di nebatun langit dò."
23 Agulé, hinemilì da sa duwa maama, si Matiyas owoy si Hosé. Iya ma
sa ngadan i Hosé, si Balsabas owoy si Husto. 24 Agulé egsimbà da, guwaen
da, "O Datù ké, netiigan ko sa pedu sa langun etaw. Huenan di, petiigi
ko diyà kenami sa tayu di etaw hinemilì ko 25 mekesambì si Hudas anì
dumuen sa sebaen ma salu egbulig kenami, enù ka sinalidan i Hudas sa
galebek di danà di mig-angay diyà sa hagdi kenà sa ketamanan sa langun
etaw tegebael medaet." 26 Agulé egoh da migsimbà, egkusing da eghemilì.
Hê nehemilì Matiyas i. Agulé, pineunut da kagdi diyà sa sepulù owoy
sebaen salu i Hésus.

Ini Sa Egoh Sa Suguy I Nemula Migluhub Diyà Kenagda

2 1 Na, egoh di neuma sa agdaw sa Pista Pintikostis, nesetipon diyà sa
sebaen dalesan sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus. 2 Petow dé
duen sa dagì dinineg da kedu langit dò éhê delegdeg kelamag. Nebelet
dagì di sa dalesan kenà da nesetipon. 3 Agulé, hinaa da sa éhê legleg apuy
nepalak owoy netukid sa pulu sa langun etaw nesetipon. 4 Hê, migluhub
sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda. Mig-edung da eg-ikagi sa
medoo balangan kagi endà netiigan da duu, enù ka egpeikagiyen sa
Metiengaw Suguy i Nemula kagda.
5 Na, duen medoo metiengaw etaw Hudiyu kedu diyà sa langun
balangan tanà eg-ugpà diyà menuwa Hélusalém. 6 Egoh da migdineg sa
metaled kagi, medoo da nesetipon. Negaip da temù, enù ka egkedineg
sa uman sebaen etaw sa hagdi balangan kagi inikagi sa medoo etaw

---

[a] **1:20** Basa ko Isalem 69:25 [b] **1:20** Basa ko Isalem 109:8

egpigtuu. 7 Tigtu da negaip temù sa medoo etaw egdineg, owoy eg-ikagi
da, guwaen da, “Anan tegeGaliliya ini i medoo etaw eg-ikagi. 8 Maen
di ya megaga da mikagi sa tapay kagi ta? 9 Medoo sa keduwan ta, enù
ka duen etaw dahini tegePaletiya, owoy etaw tegeMidiya, owoy etaw
tegeIlam. Duen ma etaw kedu Misopotamiya, owoy etaw tegeHudiya,
owoy etaw kedu Kapadosiya, owoy etaw kedu Ponto, owoy etaw kedu
Asiya. 10 Duen ma etaw kedu Peligiya, owoy etaw kedu Pampiliya, owoy
etaw kedu Igiptu, owoy etaw kedu uwang Libiya medapag diyà Silini.
Duen ma etaw kedu Loma, etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu
egpangunut diyà sa adat Hudiyu. 11 Duen ma etaw kedu Kelita, owoy
etaw kedu Alabiya. Dodoo egdinegen ta langun diyà sa medoo balangan
kagi ta sa tinulon sa medoo etaw tegeGaliliya denu sa mepion binaelan i
Nemula.”
12 Na, tigtu da negaip temù owoy egkebogo sa penemdem da.
Egseigsaay da, guwaen da, “Ngadan sa selepangan ini i?”
13 Dodoo duen ma liyu etaw egpeumàumà sa medoo etaw egpigtuu,
guwaen da, “Eghiluwen da dé danà da eg-inem wain.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migtulù Kenagda

14 Agulé, egtigdeg da Pidelu i owoy sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus.
Egpetaled Pidelu i eg-ikagi, guwaen di, “O medoo etaw Hudiyu owoy sa
kedoo yu eg-ugpà diyà Hélusalém, dinegdineg yu, hih, enù ka duen sa
tulonen ku diyà keniyu. 15 Sa penemdem yu guwaen yu dò eghiluwen
ké wain, dodoo endà eghiluwen ké enù ka endà pa meedup sa agdaw.
16 Dodoo tigesa sa medoo hinaa yu giina, enù ka neketuu dé ini egoh di sa
medoo kagi igsulat i Howil sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen
di,
17 ‘Ini sa kagi i Nemula.
Amuk buyu meuma sa sabuhanan agdaw,
ipeluhub ku sa Suguy ku diyà sa langun etaw.
Tumulon sa medoo anak yu, maama owoy bayi, sa kagi ku
egtebowtebow diyà kenagda.
Dumuen sa ipehaa ku diyà sa medoo batàbatà maama diyà
keniyu.
Tegeinepen ma sa medoo lukes maama diyà keniyu sa ipehaa ku
kenagda.
18 Tuu ini i. Amuk meuma iya wé,
ipeluhub ku sa Suguy ku diyà sa medoo etaw egpangunut diyà
kenak,
iling ka maama ataw ka bayi,
owoy tumulon da sa kagi ku egtebowtebow diyà kenagda.
19 Ipehaa ku sa medoo panduan diyà awang,

owoy dumuen ma sa medoo egkegaipan etaw diyà tanà.
Dumuen sa depanug owoy sa apuy owoy sa mekepal ebel.
20 Dumeleman sa agdaw
owoy kumelalegà sa bulan mekeiling depanug
amuk buyu tumebow siedò agdaw ku sumambì sa tanà.
Megaipan sa langun etaw
owoy oloen da aken danà siedò agdaw ku hauwen da.
21 Dodoo mealukan doo sa langun etaw umumow diyà si Datù.'[c]
22 "Na, o medoo duma ku tugod i Islaél, dinegdineg yu, hih, sa eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Si Hésus tegeNasalét sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula diyà tanà. Iya sa tandà di kagdi sa pineangay i Nemula sa medoo
tandà hinaa yu owoy sa medoo panduan igpebael i Nemula diyà kenagdi.
Netiigan yu dé enù ka diyà keniyu sa egoh di egbael iya wé. 23 Tapay
dé netiigan i Nemula sa kebael yu si Hésus, dodoo danà doo sa ungayà
i Nemula sa kesigkem yu kenagdi. Igsugù yu Hésus i igpetutuk diyà sa
medoo etaw tegebael salà anì ipeimatay yu kagdi. 24 Dodoo inenaw i
Nemula mendaa egoh di nematay. Linaun di sa anak di kedu diyà sa
lebeng di enù ka endà mekeatu sa kepatay etaw diyà kenagdi. 25 Egoh
anay migsulat Dabid i denu si Hésus, guwaen di,
'Netiigan ku takà eg-unut kenak Nemula i.
Denu kuwanan ku anì egbulig kenak,
huenan di endà mebogo a.
26 Iya maen di ya tigtu neiyap sa pedu ku
owoy oloen ku Nemula i.
Apiya di pa nematay sa lawa ku,
duen doo sa mepion eg-angat-angatan ku,
27 enù ka netiigan ku endà tangtangen di sa suguy ku dutu bayà dò.
Owoy endà mebaluy di diyà kenagdi amuk meledak sa lawa ku,
enù ka hinemilì di aken.
28 Igpetiig di diyà kenak dumuen sa lalù ku endà meelut di.
Tigtu mepion sa pedu ku
enù ka takà eg-unut diyà kenak.'[d]
29 "O medoo loyuk ku, metumàmà sa kagi ku diyà keniyu denu sa tupù
ta si Dabid. Egoh anay nematay Dabid i owoy iglebeng dé dalem sa batu
tinosongon etaw. Tapay doo duen sa lebeng di diyà kenita taman ini
egoh di. 30 Dodoo egoh i Dabid endà pa nematay, kagdi sa tegesugkow
i Nemula owoy netiigan di sa igpasad i Nemula diyà kenagdi. Igpasad i
Nemula dumuen sa sebaen tugod di kumedatù iling sa kedatù di. 31 Egoh
anay netiigan i Dabid sa baelan i Nemula, huenan di migtulon denu sa
keenaw sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, guwaen di,

---

[c] **2:17-21** Basa ko Howil 2:28-32 [d] **2:25-28** Basa ko Isalem 16:8-11

‘Endà metangtang di dutu bayà dò,
owoy endà ma meledak sa lawa sa etaw hinemilì di.’
32 Na, netiigan ké mig-ikagi Dabid i denu si Hésus, enù ka inenaw i
Nemula Hésus i egoh di nematay owoy hinaa ké langun sa egoh di
nehagtay dema. 33 Pinedakel i Nemula kagdi owoy pinepenuu di denu
kuwanan di. Pinetuu di dé sa igpasad di diyà kenagdi sa kepeangay di
sa Metiengaw Suguy di diyà kenita, owoy iya sa hinaa yu giina owoy sa
dinineg yu ma. 34 Na, beken sa lawa i Dabid sa nebatun dutu langit dò,
dodoo si Hésus polo sa nebatun. Egoh anay igsugkow i Dabid sa kagi i
Nemula, guwaen di,
‘Mig-ikagi Nemula i diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku
35 taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko owoy ipeutuh ku keniko.’[e]
36 “Na, o medoo tugod i Islaél, apiya di pa inimatayan yu Hésus i egoh
yu migtutuk kenagdi diyà sa kayu igbugsud, ipetiig ké doo diyà keniyu
kagdi sa hinemilì i Nemula sa Datù ta owoy sa Tigtu Datù sinugù di diyà
tanà.”
37 Na, egoh sa medoo etaw migdineg sa inikagi i Pidelu, tigtu nebogo sa
pedu da. Eg-igsà da diyà kenagdi owoy sa duma salu i Hésus, guwaen da,
“O Akay, ngadan sa mebaelan ké, kami i?”
38 Egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Ekedi yu dé sa salà yu owoy pebautis
yu anì metandaan di sa kepigtuu yu diyà si Hésus Kelistu. Amuk
egpigtuu yu, ipeuloy i Nemula sa medoo salà yu owoy mesakem yu sa
Metiengaw Suguy i Nemula ibegay di diyà keniyu. 39 Egoh anay igpasad
i Datù ta Nemula ibegay di sa Suguy di diyà keniyu owoy diyà sa medoo
tugod yu owoy diyà sa medoo etaw mediyù, enù ka begayan di sa langun
etaw igsasà di anì migtuu da.”
40 Na, medoo ma sa kagi i Pidelu diyà kenagda. Isasà di kenagda,
guwaen di, “Yoko eg-unut ta diyà sa duma yu tegebael medaet anì endà
mepigtamayan yu.”
41 Agulé, medoo sa etaw egpigtuu sa kagi i Pidelu owoy egpebautis
da ma. Duen buyu telu ngibu etaw egpigtuu egoh iya wé agdaw, owoy
nekeunut da sa medoo muna egpigtuu. 42 Takà da egdinegdineg sa ketulù
sa medoo salu i Hésus. Egseamutay sa medoo etaw egpigtuu, owoy
nesetipon da amuk egsimbà da diyà si Nemula owoy amuk eg-ilingan da
sa ketepitepi epan sa ketulù i Hésus kenagda.

Ini Sa Binaelan Sa Medoo Etaw Egpigtuu

43 Na, duen medoo panduan owoy medoo tandà egkegaipan etaw
egbaelan sa medoo salu i Hésus. Huenan di, tigtu negaip sa langun

---

[e] **2:34-35** Basa ko Isalem 110:1

etaw. 44 Takà egkesetipon sa langun etaw egpigtuu owoy nesesebaen
sa pedu da. Huenan di, egsebegayay da sa medoo langun taman da.
45 Egdagangen da ma sa tanà da owoy sa medoo langun taman da,
owoy itukid da ibegay sa pilak da diyà sa duma da egkepasangan.
46 Egkesetipon da uman agdaw diyà sa Dalesan i Nemula, owoy eg-angay
da egkaen diyà sa hagda dalesan. Tigtu neanggan da egoh da neseunut
egkaen. 47 Eg-oloen da takà Nemula i, owoy netuuwan sa medoo liyu
etaw diyà kenagda. Uman agdaw egkeumanan sa kedoo etaw eg-alukan i
Nemula.

Ini Sa Egoh Sa Pikat Nelikuan

3 1 Na sebaen agdaw, eg-angay Pidelu i owoy si Huwan diyà sa
Dalesan i Nemula egoh di alas telu dé mahapun, enù ka iya sa ulas
da egsimbà. 2 Duen sa maama pikat inuwit di miglesut sa kepikatan
di egpenuu diyà sa bengawan sa Dalesan i Nemula kepengadan da sa
Metolol Pintuan. Uman agdaw eg-uwiten sa medoo duma di anì megeni
pilak diyà sa medoo etaw eggemow dahiya. 3 Egoh di mighaa si Pidelu
owoy si Huwan eggemow diyà sa Dalesan i Nemula, egpegeni pilak diyà
kenagda. 4 Agulé egoh da eghaa sa pikat, guwaen i Pidelu diyà kenagdi,
“Inengteng ko kami.”

5 Huenan di, eghahaa sa pikat diyà kenagda enù ka eg-angat-angat
pilak diyà kenagda. 6 Dodoo guwaen i Pidelu, “Endà duen pilak ku, dodoo
begayan ku kuna sa mekebegay ku. Huenan di, danà sa tunung i Hésus
Kelistu tegeNasalét, bigkat ka dé.”

7 Agulé, egsabaan i Pidelu sa belad di denu kuwanan owoy pinetigdeg
di. Hê, petow dé nebegeng sa lisen di owoy migkebagel ma dé. 8 Huenan
di, egtigdeg owoy egbigkatbigkat. Agulé, eg-unut diyà si Pidelu owoy
si Huwan lumudep diyà sa Dalesan i Nemula. Egbigkatbigkat owoy
egsautsaut owoy eg-oloen di ma Nemula i. 9 Eghauwen sa langun etaw
dahiya sa maama egbigkat owoy eg-olò si Nemula. 10 Egkilalaen da kagdi
sa etaw takà egpegeni pilak diyà sa Metolol Pintuan sa Dalesan i Nemula.
Huenan di, tigtu negaip da enù ka hinaa da nekebigkat dé sa pikat.

Ini Sa Egoh I Pidelu Egtulù Diyà Sa Dalesan I Nemula

11 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan diyà sa luglug Dalesan i Nemula
kepengadan da Luglug i Salomon, egsabà pelà diyà kenagda sa maama
nelikuan danà di neanggan temù. Agulé, egletu sa medoo etaw eg-angay
diyà kenagda enù ka tigtu da negaip. 12 Egoh i Pidelu mighaa sa medoo
etaw nesetipon, eg-ikagi, guwaen di, “O medoo duma ku tugod i Islaél,
yoko egkegaip duu sa hinaa yu. Yoko eg-inengteng duu kami, enù ka
beken danà sa nami tunung sa nekegaga egbulung siini maama, owoy
beken ma danà sa ketiengaw ké. 13 Dodoo si Nemula sinaligan sa tupù ta

si Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob, kagdi polo sa nekegaga egbulung
siini maama. Binulungan di kagdi anì meolò Hésus i pineangay di diyà
tanà. Dodoo kiyu, igbegay yu Hésus i diyà sa egkegaga i Gubilenu Pilatu.
Apiya di pa ungayà i Pilatu lengaan di Hésus i, hinawidan yu polo anì
meimatayan sa pineangay i Nemula diyà kenita. 14 Apiya di pa metiengaw
Hésus i owoy endà duen salà di, inekedan yu doo. Migpegeni yu polo
diyà si Pilatu anì lengaan di sa sebaen etaw tegeimatay. 15 Igpeimatay yu
polo Hésus i, sa egbegay lalù endà meelut di diyà sa langun etaw, dodoo
inenaw i Nemula kagdi i egoh di nematay. Tuu iya wé, enù ka hinaa ké
kagdi i egoh di mig-enaw dé. 16 Danà sa tunung i Hésus, nelikuan dé siini
maama hinaa yu owoy kinilala yu. Danà di migpigtuu diyà si Hésus,
nelikuan dé owoy nekebigkat ma dé, owoy iya sa hinaa yu ini egoh di.
17 "O medoo duma ku, netiigan ku doo inimatayan yu lapeg sa medoo
ulu-ulu yu Hésus i, enù ka endà netiigan yu duu kagdi sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula. 18 Dodoo danà iya wé kebael yu, igpetuu i Nemula
sa kagi di igsugkow sa medoo tegesugkow di egoh anay, guwaen da,
'Meimatayan sa Tigtu Datù peangayen i Nemula diyà tanà.' 19 Huenan
di, ekedi yu dé sa medoo salà yu owoy pangunut yu diyà si Nemula anì
ipeuloy di sa salà yu. 20 Amuk hediya sa baelan yu, kumelanih sa pedu yu
danà i Datù Nemula owoy pelikuen di ma Hésus i sa Tigtu Datù hinemilì
di. 21 Dodoo mugpà pelawà dutu langit dò taman sa egoh i Nemula
meluman sa langun taman, enù ka iya sa igpasad di igpesugkow di diyà
sa medoo tegesugkow di egoh anay. 22 Egoh anay, mig-ikagi Mosis i diyà
sa medoo tugod i Islaél, guwaen di,

'Peangayen i Datù Nemula sa sebaen tegesugkow di diyà keniyu,
éhê mendaa sa kinepeangay di kenak.
Kagdi ma sa tugod yu.
Dinegdineg yu sa langun tulonen di diyà keniyu.
23 Amuk duen etaw endà egpangunut diyà sa eg-ikagiyen di,
iya sa etaw beken etaw i Nemula owoy mekesugsug ma.'[f]

24 "Na, sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay, si Samuwél owoy sa
medoo nekehudihudi kenagdi, anan da egtulon denu sa ketebow i Hésus
Kelistu. Hê, neketuu dé ini egoh di sa kagi da egoh anay. 25 Kita ma sa
pinasadan i Nemula, enù ka tinulon sa medoo tegesugkow di sa pasad di
diyà kenita. Neketuu dé ini egoh di sa pasad di diyà sa medoo tupù ta,
enù ka mig-ikagi Nemula i diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di,

'Mesugkudan sa langun etaw diyà tanà
danà sa sebaen tugod ko.'[g]

26 Huenan di, kita sa muna pineangayan i Nemula si Hésus anì tabangan
di kita amuk ekedan ta sa salà ta."

---

[f] **3:22-23** Basa ko Dutilonomiyu 18:15,19 [g] **3:25** Basa ko Génesis 22:18

Ini Sa Egoh I Pidelu Owoy Si Huwan Migsagbì Diyà Sa Medoo Ulu-ulu

4 1 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan eg-ikagi pelà diyà sa medoo etaw
nesetipon, duen migtebow diyà kenagda sa medoo tegesimbà owoy
sa ulu-ulu sa medoo tegebantay Dalesan i Nemula. Duen ma medoo etaw
Sadusiyu eg-unut kenagda. Na, iya sa penemdem etaw Sadusiyu endà
dé umenaw gaa sa etaw nematay. 2 Huenan di, egbulit da, enù ka egtulù
Pidelu i owoy si Huwan mig-enaw Hésus i egoh di nematay, huenan di
mebaluy doo umenaw sa langun etaw nematay. 3 Hê, egsigkemen da
Pidelu i owoy si Huwan. Egbilangguwen da kagda segdu enù ka mahapun
dé owoy ungayà da igsaan da kagda amuk umenaw simag. 4 Dodoo
egpigtuu dé sa medoo etaw migdineg sa inikagi i Pidelu owoy si Huwan.
Buyu lima ngibu dé sa kedoo maama egpigtuu diyà si Hésus, lapeg sa
tapay egpigtuu.

5 Na, egoh di umenaw simag, egkesetipon diyà Hélusalém sa medoo
ulu-ulu etaw Hudiyu owoy sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis. 6 Dahiya ma Anas i sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà, owoy si Kayipas, owoy sa sebaen Huwan, owoy si Alihandelo,
owoy sa medoo tigtu duma i Anas. 7 Agulé, egpetigdegen da Pidelu i
owoy si Huwan diyà sa taengan da, owoy eg-igsaan da kagda, guwaen da,
"Enù di ya sa kebael yu? Ngadan di etaw sa egbegay tunung diyà keniyu?
Ngadan di etaw sa eg-ingadanan yu anì megaga yu mulung sa pikat?"

8 Agulé, linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Pidelu i owoy egsagbì
diyà kenagda. Guwaen di, "O medoo ulu-ulu owoy kaunutan ké, 9 eg-
igsaan yu kami denu sa panduan binaelan ké diyà sa maama pikat.
Eg-igsaen yu ma sa pesuwan di nelikuan dé. 10 Tulonon ké kiyu owoy sa
langun tugod i Islaél anì metiigan yu sa pesuwan di nelikuan siini pikat.
Egtigdeg diyà sa taengan yu owoy nelikuan dé danà sa tunung i Hésus
Kelistu tegeNasalét. Si Hésus sa inimatayan yu, dodoo inenaw i Nemula
kagdi egoh di nematay. 11 Na, si Hésus sa tinulon sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,

'Sa sebaen batu inekedan yu,
kiyu i tegebael dalesan pulung batu,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.'[h]

12 Na, endà duen liyu etaw mekealuk kenita denu sa salà ta. Sumalà dé sa
etaw diyà siini sinukub langit, endà duen liyu etaw pineangay i Nemula
diyà tanà anì alukan di sa medoo etaw denu sa salà da."

13 Agulé, tigtu negaip sa medoo ulu-ulu diyà sa Dalesan i Nemula enù
ka mebagel Pidelu i owoy si Huwan egsagbì kenagda, apiya di pa tukééy
sa pinangagian da. Dodoo netiigan da kagda sa duma i Hésus. 14 Dodoo

---

[h] **4:11** Basa ko Isalem 118:22

sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula, endà negaga da duu egsigbolow
sa kagi i Pidelu owoy si Huwan enù ka hinaa da sa maama nelikuan
egtigdeg dahiya. 15 Agulé, pinelaun da Pidelu i owoy si Huwan kedu diyà
sa bilik kenà da nesetipon. Iya sa binaelan da anì egseolomoy sa medoo
ulu-ulu, 16 guwaen da, "Ngadan sa mebaelan ta? Endà mepalaw ta duu iya
wé panduan binaelan da, enù ka negaipan sa langun etaw diyà Hélusalém
owoy netiigan da ma. 17 Mepion polo amuk limedangen ta kagda anì
endà muman da tumulon denu si Hésus diyà sa medoo etaw anì endà
mekeseluh sa kagi denu kenagdi."
18 Huenan di, egoh da migpedalem dema si Pidelu owoy si Huwan,
eghawidan da kagda anì endà kumedoo sa etaw egpigtuu diyà si Hésus,
guwaen da, "Yoko eg-uman na egtulù denu si Hésus."
19 Dodoo egsagbì Pidelu i owoy si Huwan, guwaen da, "Penemdem yu
ini i. Ngadan sa tayu mepion diyà si Nemula, iling ka mangunut ké diyà
sa niyu kagi ataw ka mangunut ké diyà si Nemula? 20 Endà mekesabuh ké
umolom denu sa hinaa ké owoy sa dinineg ké."
21 Agulé, eg-umanen sa medoo ulu-ulu Hudiyu eglimedang Pidelu i
owoy si Huwan. Agulé linengaan da kagda, enù ka endà duen sa pesuwan
da egpelihayen enù ka eg-oloen sa langun etaw Nemula i danà sa maama
nelikuan dé. 22 Na, labi dé epat pulù gepalay sa kelukes sa maama
nelikuan.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Egpigtuu Egsimbà

23 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan nekelaun, eg-angay da diyà sa
medoo duma da egpigtuu owoy egtulonen da diyà kenagda sa kehawid
sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà. 24 Egoh
sa medoo etaw egpigtuu migdineg iya wé, egsimbà da langun diyà si
Nemula, guwaen da, "O Datù Nemula, kuna sa migbael sa langit owoy
sa tanà owoy sa dagat owoy sa langun taman diyà tanà. 25 Kuna ma sa
migpeikagi si Dabid, sa tupù ké migpangunut diyà keniko egoh anay, enù
ka danà sa Metiengaw Suguy ko, guwaen i Dabid,

'Maen di ya egbulit sa medoo etaw beken Hudiyu?
Owoy maen di ya egpenemdemen sa etaw Hudiyu sa pandapat da umatu,
dodoo endà megaga da duu.
26 Nesetipon sa medoo sulutan diyà tanà anì gumila da,
owoy nesetipon ma sa medoo ulu-ulu ta anì liputan da Nemula i owoy sa Tigtu Datù sinugù di.'[i]

27 Na, neketuu dé iya wé kagi i Dabid ini egoh di, enù ka dahini diyà
Hélusalém nesetipon da Hélod i owoy si Ponkiyu Pilatu owoy sa medoo

---

[i] **4:25-26** Basa ko Isalem 2:1-2

tugod i Islaél owoy sa medoo duma etaw beken Hudiyu anì imatayan da
Hésus i, sa pineangay ko diyà kenami, apiya di pa endà duen salà di. Kagdi
sa Tigtu Datù sinugù ko diyà tanà. 28 Inimatayan da kagdi, dodoo danà sa
dakel egkegaga ko owoy danà sa tapay penemdem ko, tapay dé netiigan ko
sa langun kebael da kenagdi. 29 O Datù ké, netiigan ko ma sa kelimedang
da kenami i etaw egpangunut diyà keniko. Huenan di, buligi ko kami anì
endà melimedangan ké tumulon sa kagi ko. 30 Pehauwi ko sa tunung ko
anì melikuan sa medoo etaw eglinadu owoy dumuen ma medoo panduan
ko owoy medoo egkegaipan etaw danà sa tunung i Hésus, sa sinugù ko."
31 Na, egoh da neubus egsimbà, egkekayung sa dalesan kenà da
nesetipon. Agulé linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula kagda, huenan di
endà dé egkelimedangan da duu egtulon sa kagi i Nemula diyà sa medoo
etaw.

Egsebuligay Sa Medoo Etaw Egpigtuu

32 Na, nesesebaen sa pedu sa medoo etaw egpigtuu. Endà duen etaw
lumaguk sa langun taman di, dodoo egsebuligay da takà. 33 Tigtu
tinunungan i Nemula sa medoo salu i Hésus anì tumulù da denu sa
keenaw i Datù Hésus danà da mighaa kenagdi nehagtay dema. Tigtu
egtabangan i Nemula sa langun etaw egpigtuu diyà kagdi. 34-35 Endà
duen etaw pubeli diyà kenagda enù ka egdagangen da sa tanà da owoy sa
dalesan da, owoy ibegay da sa pilak diyà sa medoo salu i Hésus anì itukid
da ibegay diyà sa medoo duma da egkepasangan.
36 Na, duen sa maama tegeSipeli, sa tugod i Lebi. Iya sa ngadan di si
Hosé, dodoo ingadanan sa medoo salu i Hésus kagdi si Bilnabi enù ka
tegebulig. 37 Dinagang di sa tanà di owoy inuwit di sa pilak ibegay di diyà
sa medoo salu i Hésus.

Ini Sa Egoh I Ananiyas Owoy Si Sapila Migbutbut

5 1 Na, duen sa maama si Ananiyas, owoy sa sawa di si Sapila.
Dinagang da sa duma tanà da, 2 dodoo nesesebaen sa pedu da
eglaguk sa pilak di. Agulé inuwit i Ananiyas sa duma pilak di diyà sa
medoo salu i Hésus, owoy ubòubò di ibegay imet sa langun pilak. 3 Agulé
guwaen i Pidelu, "O Ananiyas, maen di ya eg-unutan sa pedu ko sa
penemdem i Satanas anì mutbut ka diyà sa Metiengaw Suguy i Nemula?
Kulang ini i pilak ko diyà sa lagà sa tanà dinagang ko. 4 Egoh ko endà pa
egdagang sa tanà, kuna sa épê di, owoy egoh ko migdagang, niko ma sa
pilak di. Endà tinegel ka etaw egpebegay pilak egoh ko egdagang sa tanà
ko. Maen di ya pinenemdem ko kami eg-akal denu sa lagà sa tanà ko?
Beken kami sa egbutbutan ko, dodoo si Nemula polo."
5-6 Na, egoh i Ananiyas migdineg iya wé inikagi i Pidelu, nepilay dé
owoy nematay ma. Hê, eg-angayen sa medoo melaud egbekut ginis

sa nematay, owoy sineoyongon da eg-angay eglebeng. Agulé tigtu
nelimedangan sa langun etaw migdineg denu sa kinepatay di.
7 Agulé telu kaulas kedu iya, migtebow Sapila i, dodoo endà netiigan
di duu nematay dé sa sawa di. 8 Eg-ikagi Pidelu i, guwaen di, “Tuloni ko
aken. Enù di ya, ini daa sa langun pilak igbayad sa tanà dinagang yu?”
Guwaen sa bayi egsagbì, “Hoò, iya daa sa kedoo di.”
9 Guwaen i Pidelu, “Maen di ya egpenemdemen yu telesawa tumepeng
sa Suguy i Nemula amuk metiigan di sa salà yu ataw ka endà? Haa ko.
Diyà pelawà selat sa etaw miglebeng sa sawa ko giina, owoy uwiten da
ma kuna dutu.”
10 Hê, petow dé nematay ma sa bayi. Egoh sa medoo maama migtebow
dahiya, nematay dé si Sapila. Agulé, eg-uwiten da ma sa lawa di owoy
ilebeng da ma dapag sa sawa di. 11 Huenan di, tigtu nelimedangan sa langun
etaw egpigtuu owoy sa medoo liyu etaw migdineg denu siini nebaelan da.

Ini Sa Medoo Panduan Binaelan Sa Salu I Hésus

12 Na, duen medoo panduan owoy medoo tandà egkegaipan etaw
binaelan sa medoo salu i Hésus diyà sa kehaa sa medoo liyu etaw. Takà
egkesetipon sa medoo etaw egpigtuu diyà sa luglug Dalesan i Nemula
kepengadan da Luglug i Salomon. 13 Dodoo apiya di pa netuuwan sa
medoo etaw diyà kenagda, endà doo duen etaw eg-unut diyà kenagda
amuk endà tigtu di egpigtuu, enù ka nelimedangan di sa pedu di endà
tuu. 14 Dodoo egkedoo sa etaw egpigtuu diyà si Datù, duen medoo maama
owoy medoo bayi ma eg-unut diyà sa etaw egpigtuu.
15 Na, danà sa medoo panduan egbaelan sa salu i Hésus, eg-uwiten etaw
sa medoo eglinadu diyà sa kilidan kalasada, owoy itenà da ma sa kamah
owoy sa ikam da dahiya anì mekesugat sa alung i Pidelu diyà kenagda
amuk tumalà enù ka ungayà da melikuan da. 16 Eg-angay ma Hélusalém
dò sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa medoo liyu menuwa medapag dahiya,
owoy eg-uwiten da sa medoo etaw eglinadu owoy sa medoo etaw kinudì
busaw. Hê, nelikuan da dé langun.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Salu I Hésus Nepelihay

17 Na, egbulit sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà owoy sa medoo duma di etaw
Sadusiyu. Tigtu egkesina da, 18 huenan di egsigkemen da sa medoo salu
i Hésus owoy egbilangguwen da ma. 19 Dodoo egoh di sumigep, inukaan
sa egsugùsuguen i Nemula sa pintù bilangguwan, owoy egpelaunen di
sa medoo salu i Hésus. Egsuguen di kagda, 20 guwaen di, “Angay yu diyà
sa Dalesan i Nemula. Tuloni yu sa langun etaw denu sa lalù ibegay i
Nemula diyà etaw.” 21 Na, egpangunut sa medoo salu i Hésus diyà sa kagi
di egsugù. Huenan di, egoh di sumimag, egdalem da diyà sa Dalesan i
Nemula owoy eg-edung da egtulù.

Na, egoh iya magtu kesimag, nesetipon sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
owoy sa medoo duma di anì setiponen da sa langun kaunutan Hudiyu.
Egoh da nesetipon langun diyà sa Dalesan i Nemula, igpeangay da sa
medoo salu i Hésus dutu bilangguwan dò. 22 Dodoo egoh sa sinugù da
migtebow diyà sa bilangguwan, endà hinaa da duu sa salu i Hésus dalem
sa bilangguwan. Agulé, egpelikù da diyà sa medoo ulu-ulu nesetipon
diyà Dalesan i Nemula, owoy guwaen da, 23 "Egoh ké migtebow dutu,
nepintuan doo sa bilangguwan owoy egbantay doo sa medoo tegebantay.
Dodoo egoh ké mig-ukà sa pintuan, endà duen etaw hinaa ké dalem."
24 Na, egoh sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa ulu-ulu sa tegebantay
Dalesan i Nemula neketiig iya wé, tigtu negaip da, enù ka endà netiigan
da duu sa inangayan sa medoo salu i Hésus. 25 Agulé duen sa etaw
migtebow diyà kenagda, guwaen di, "Taa yu, hih. Dini dé diyà Dalesan
i Nemula sa medoo etaw binilanggu yu, owoy egtulù da diyà sa medoo
etaw."
26 Agulé, eglegkang sa ulu-ulu tegebantay owoy sa duma di anì
angayen da sa medoo salu i Hésus. Dodoo endà egtegelen da duu kagda
egsabà enù ka egkelimedangan da sa duma etaw egbuungen da kagda
batu. 27 Inuwit da sa medoo salu i Hésus diyà sa kenà sa medoo ulu-ulu
nesetipon, owoy egpetigdegen da kagda diyà sa taengan da. Agulé eg-
ikagi sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà diyà sa medoo salu i Hésus, guwaen di,
28 "Hinawidan ké sa ketulù yu denu iya wé etaw eg-unutan yu. Dodoo
endà egpangunutan yu duu sa kagi ké, huenan di netiigan dé sa langun
etaw diyà Hélusalém sa igtulù yu. Mig-ikagi yu ma kami sa mig-imatay sa
etaw eg-unutan yu. Huenan di pineangay ku kiyu dini."
29 Agulé, egsagbì Pidelu i owoy sa duma di salu i Hésus, guwaen da,
"Apiya di pa eghawidan yu kami, endà sumabuh ké tumulù enù ka si
Nemula sa egpangunutan ké. 30 Sa Nemula sinaligan sa medoo tupù ta,
kagdi sa mig-enaw si Hésus egoh di nematay. Dodoo inimatayan yu kagdi
i egoh yu migtutuk kenagdi diyà sa kayu igbugsud. 31 Agulé, binatun i
Nemula kagdi i dutu langit dò owoy pinepenuu di denu kuwanan di enù
ka kagdi sa Tigtu Datù ta owoy sa tegealuk kenita denu sa salà ta, enù
ka ungayà di ekedan ta sa salà ta anì ipeuloy di sa salà ta, kita i tugod i
Islaél. 32 Egtulonen ké sa langun nebaelan i Hésus enù ka hinaa ké iya wé,
owoy iya ma sa egpetuu sa kagi ké sa Metiengaw Suguy i Nemula ibegay
di diyà sa langun etaw egpangunut diyà kenagdi."
33 Na, egoh sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula migdineg iya wé
sagbì i Pidelu, tigtu da egbulit owoy ungayà da imatayan da sa medoo
salu i Hésus. 34 Dodoo duen dahiya sa etaw Palasiyu, si Gamaliél, sa
tegetulù uledin igsugkow i Mosis, owoy netuuwan ma sa langun etaw
diyà kenagdi. Egtigdeg anì mikagi, dodoo muna pelawà pinelaun di
sa medoo salu i Hésus. 35 Agulé guwaen di diyà sa medoo duma di

nesetipon, “O medoo duma ku tugod i Islaél, tuliki yu sa kebael yu siini
etaw. 36 Egoh anay, duen sa maama si Tudas. Ungayà di pedatù, owoy
epat gatus kéen sa kedoo etaw eg-unut kenagdi. Dodoo neimatayan, agulé
nesepalak sa medoo etaw eg-unut kenagdi owoy endà duen ketebowon
sa penemdem di. 37 Duen ma sa sebaen maama, si Hudas tegeGaliliya.
Egoh sa gubilenu migbilang sa kedoo etaw di, egkedatù hedem Hudas i
owoy medoo ma sa etaw eg-unut kenagdi. Dodoo neimatayan ma, huenan
di nesepalak ma sa medoo eg-unut kenagdi. 38 Na, ini sa eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Mepion amuk endà pelihayen ta duu Pidelu i owoy sa
medoo duma di. Pandayaen ta dé kagda, enù ka amuk beken si Nemula
sa egpeangay kenagda, endà duen sa ketebowon sa egbaelan da. 39 Dodoo
amuk si Nemula sa egpeangay kenagda dini, endà metabanan ta duu enù
ka mebaluy si Nemula polo sa mekuntelà ta.”
40 Na, neiyap sa medoo ulu-ulu sa kagi i Gamaliél. Agulé, pinedalem da
dema sa medoo salu i Hésus, owoy igpetapes da ma kagda. Eghawidan da
kagda anì endà dé tumulon da denu si Hésus. Hê, linengaan da dé kagda.
41 Egoh sa medoo salu i Hésus miglaun, neanggan da temù enù ka iya
sa penemdem da hinemilì i Nemula kagda anì mepelihay da danà sa
kepigtuu da diyà si Hésus. 42 Agulé, eg-uman da doo egtulù uman agdaw
diyà sa Dalesan i Nemula owoy diyà sa medoo liyu dalesan. Egtulon da sa
Mepion Tegudon denu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà tanà.

Ini Sa Pitu Tegebulig Diyà Sa Salu I Hésus

6 1 Na, egkedoo sa etaw egpigtuu diyà si Hésus. Dodoo sebaen agdaw,
egsesigbolowoy sa medoo Hudiyu egpigtuu eg-ikagi Geligu owoy sa
medoo Hudiyu egpigtuu eg-ikagi Hibelu, enù ka guwaen sa etaw Geligu
tukééy daa gaa sa pilak igbegay diyà sa medoo bayi balu da. 2 Agulé,
egsetiponen sa sepulù owoy duwa salu i Hésus sa langun etaw egpigtuu,
owoy guwaen da, “Endà mepion di amuk sumabuh ké tumulù sa kagi
i Nemula anì itukid ké sa pilak ibegay diyà sa medoo etaw pubeli. 3 O
medoo duma ké, mepion amuk hemilien yu sa pitu maama diyà keniyu,
sa mepion etaw linuhub sa Suguy i Nemula owoy milantek ma. Amuk
hediya, kagda sa tumukid megay pilak diyà sa medoo etaw pubeli, 4 owoy
kami sa umudes sumimbà owoy takà ké ma tumulù diyà sa medoo etaw.”
5 Egoh sa langun etaw egpigtuu migdineg iya wé, egkeiyap da. Huenan
di, eghemilien da Estiban i, enù ka mebagel sa kepigtuu di owoy linuhub
sa Metiengaw Suguy i Nemula. Ini sa medoo duma eghemilien da,
si Pilipi, owoy si Pelokolo, owoy si Nikanol, owoy si Timon, owoy si
Palminas, owoy si Nikolas tegeAntiokiya egpangunut diyà sa adat Hudiyu
apiya beken etaw Hudiyu. 6 Agulé, pinetigdeg da sa pitu maama diyà sa
taengan sa medoo salu i Hésus. Egsimbà sa medoo salu i Hésus egoh da
egsabà kenagda.

7 Agulé, egpekeseluh sa kagi i Nemula danà sa ketulù da. Egkedoo
ma sa etaw egpigtuu diyà menuwa Hélusalém, owoy duen ma medoo
tegesimbà diyà Dalesan i Nemula egpigtuu ma dé diyà si Hésus.

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Estiban

8 Na, tigtu tinunungan i Nemula Estiban i, huenan di egpekebael
medoo egkegaipan etaw owoy medoo panduan eghauwen sa medoo
etaw. 9 Dodoo duen ma medoo liyu etaw egsigbolow si Estiban. Kagda
sa etaw egsimbà diyà sa simbaan pinengadanan da "Linengaan Udipen."
Kagda ma sa etaw Hudiyu tegeSilini owoy tegeAlihandeliya, owoy duen
ma kedu uwang Silisiya owoy uwang Asiya. 10 Dodoo endà megaga da
duu egsigbolow Estiban i, enù ka tigtu milantek sa eg-ikagiyen di diyà
kenagda danà sa Suguy i Nemula egtabang kenagdi.
11 Agulé, eg-enggat da sa liyu etaw anì tipuwen da Estiban i, guwaen
da, "Dinineg ké sa kesumbung di diyà si Nemula owoy diyà sa uledin
igsugkow i Mosis egoh anay." 12 Huenan di, egpebuliten da sa medoo
etaw owoy sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis. Agulé, eg-angayen da egsigkem Estiban i, owoy
eg-uwiten da dutu siedò medoo kaunutan Hudiyu diyà sa Dalesan i
Nemula anì antangen da. 13 Agulé, egtigdeg sa medoo etaw inenggat da
egpebutbut denu sa inikagi i Estiban, owoy guwaen da, "Siini maama,
egsumbungen di takà siini mapulù Dalesan i Nemula owoy sa uledin
igsugkow i Mosis sa tupù ta egoh anay. 14 Owoy dinineg ké ma sa inikagi
di, pedaetan i Hésus tegeNasalét gaa siini dakel dalesan kenà ta egsimbà,
owoy sambian di ma gaa sa adat ta igtulù i Mosis."
15 Agulé, eg-inengtengen sa medoo kaunutan Hudiyu Estiban i, owoy
hinaa da nehalì sa palas di nekeiling sa egsugùsuguen i Nemula.

Ini Sa Egoh I Estiban Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Ulu-ulu

7 1 Agulé, eg-igsaan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà Estiban i, guwaen di,
"Tuu pa sa inikagi da?"
2 Egsagbì Estiban i, guwaen di, "O medoo momò ku owoy medoo loyuk
ku, dinegdineg yu, hih, sa eg-ikagiyen ku. Egoh anay egoh sa tupù ta
si Ablaham mig-ugpà dutu Misopotamiya dò egoh di endà pa mig-edoh
diyà menuwa Halan, migpehaa Nemula i diyà kenagdi kedu langit dò,
3 owoy mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di, 'Legkà ka dé diyà sa malayan
ko owoy sa menuwa ko. Angay ka diyà sa tanà itulù ku diyà keniko.'[j]
4 Huenan di, miglegkà Ablaham i diyà sa menuwa di Kaldiya, owoy
mig-angay eg-ugpà dutu Halan dò. Egoh sa emà di nematay, pineedoh
i Nemula kagdi eg-angay dahini diyà sa tanà kenà ta eg-ugpà. 5 Egoh

---

[j] **7:3** Basa ko Génesis 12:1

iya, endà duen tanà igbegay i Nemula diyà si Ablaham, apiya tukééy.
Dodoo migpasad Nemula i diyà kenagdi mugpà Ablaham i owoy sa
medoo tugod di taman melugay diyà sa tanà igbegay di diyà kenagdi,
apiya di pa endà pa duen sa anak di. 6 Ini sa kagi i Nemula diyà kenagdi
egoh anay, guwaen di, 'Mugpà daa sa tugod ko diyà sa sebaen ma tanà
kenà da meudipen owoy mepasangan taman epat gatus gepalay. 7 Dodoo
pigtamayan ku ma sa etaw eg-udipen kenagda. Agulé, lumegkà dema sa
tugod ko diyà siedò tanà, owoy mangay da mugpà dahini diyà siini tanà
anì sumimbà da diyà kenak.'[k] Iya sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham
egoh anay. 8 Agulé, sinugù i Nemula kagdi anì pekelaingen di sa ipat
di owoy sa ipat sa langun tugod di maama anì metandaan sa igpasad i
Nemula diyà kenagda. Huenan di, pinekelaing di sa anak di si Isak egoh
di sakapadian dé miglesut. Hediya ma pinekelaing i Isak sa anak di si
Hakob, owoy pinekelaing i Hakob ma sa sepulù owoy duwa anak di, sa
medoo tupù ta.

9 "Na, nesina sa medoo tupù ta anak i Hakob sa hadi da, si Hosé.
Huenan di, dinagang da Hosé i anì meudipen dutu Igiptu dò. Dodoo
binuligan i Nemula kagdi, 10 huenan di netigkelan di sa kelikutan di.
Tigtu milantek owoy mepion etaw ma, huenan di netuuwan si Datù Palo
diyà kenagdi, owoy ginelal di kagdi gubilenu diyà sa langun tanà Igiptu
owoy kagdi ma sa sinaligan di sa langun taman di. 11 Agulé duen sa
dakel bitil dutu Igiptu dò owoy diyà tanà Kanan ma. Nepasangan temù sa
langun etaw owoy endà ma duen kaenen sa medoo tupù ta. 12 Huenan di,
egoh i Hakob neketiig duen kaenen dutu Igiptu dò, pineangay di sa anak
di, sa tupù ta, egpebeli kaenen dutu. 13 Agulé egoh da egsaup eg-angay
Igiptu dò, migpekilala Hosé i diyà sa medoo kakay di, owoy igpekilala di
ma sa medoo tigtu duma di diyà si Palo. 14 Agulé igpeangay i Hosé sa emà
di, si Hakob, owoy sa langun malayan da. Pitu pulù owoy lima sa kedoo
da. 15 Huenan di, mig-edoh Hakob i eg-angay eg-ugpà dutu Igiptu dò.
Agulé neseinut-inut da nematay dahiya, si Hakob owoy sa medoo anak di.
16 Inuwit da sa lawa da dutu menuwa Sikem dò, owoy iglebeng da dalem
sa takub diyà sa tanà bineli i Ablaham diyà sa tugod i Hamol egoh anay.

17 "Na, egoh di buyu meketuu sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham
egoh anay, migkedoo dé sa tupù ta dutu Igiptu dò. 18 Egoh iya, duen sa
sebaen Palo diyà Igiptu, owoy endà neketiig di denu si Hosé. 19 Inakalan
di sa medoo tupù ta owoy pinelihay di kagda. Tinegel di egpitas diyà
tanà sa anak da magtu miglesut anì mematay da. 20 Iya ma sa egoh di
miglesut Mosis i sa tigtu mepion batà. Inununga sa lukes di taman telu
gebulan diyà sa dalesan da. 21 Dodoo egoh i Mosis tinangtang diyà sa ilis
wayeg, hinaa sa anak i Palo bayi. Agulé, linomò di owoy inipat di lagà

---

[k] **7:5-7** Basa ko Génesis 12:7; 15:13-14; Éksodo 3:12

mendaa sa keipat di sa hagdi anak. 22 Agulé, netulù Mosis i sa langun
netiigan sa etaw Igiptu. Egoh di mipedu dé, tigtu milantek sa keikagi di
owoy sa langun egbaelan di.
23 "Na, egoh i Mosis epat pulù gepalay dé, eg-angayen di egtelow sa
medoo duma di tugod i Islaél. 24 Dodoo hinaa di sa duma di pinelihay sa
etaw tegeIgiptu. Agulé binuligan di owoy sinulian di, owoy inimatayan di
sa etaw tegeIgiptu. 25 Iya sa binaelan di enù ka guwaen di dò netiigan sa
medoo duma di Hudiyu kagdi sa hinemilì i Nemula anì uwiten di kagda
kedu diyà Igiptu. Dodoo endà netiigan da duu iya wé. 26 Agulé egoh di
umenaw simag, hinaa di sa duwa duma di tugod i Islaél egseginaluway
da. Ungayà di antangen di kagda, huenan di mikagi, guwaen di, 'O Akay,
anan yu tugod i Islaél. Yoko egsebulitay ya.' 27 Dodoo sa etaw egtibabà
duma di, eghemagawan di Mosis i, owoy guwaen di, 'Endà pineangay
etaw kuna ya anì kumedatù ka owoy umantang kenami. 28 Enù di ya,
imatayan ko ma aken, iling sa kineimatay ko sa etaw tegeIgiptu egoh
neagdaw?' 29 Egoh i Mosis migdineg iya wé, migpelaguy kedu diyà Igiptu
owoy eg-angay eg-ugpà dutu tanà Midiyan dò. Migsawa dutu, owoy mig-
anak duwa maama.
30 "Na, egoh di neuma epat pulù gepalay, dutu siedò melabel
tanà mediyù dalesan medapag diyà sa getan Sinay Mosis i. Duen sa
egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenagdi diyà sa tukééy kayu
eglegleg. 31 Egoh i Mosis mighaa iya wé, tigtu negaip. Egoh di mig-angay
egtelow sa kayu eglegleg, dinineg di sa kagi i Datù Nemula kedu diyà
sa apuy, 32 guwaen di, 'Aken sa Nemula sinaligan sa medoo tupù ko
egoh anay, si Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob.' Agulé egoh i Mosis
migdineg iya wé, endà inuman di duu eg-inengteng enù ka nelimedangan
temù owoy miglukub ma. 33 Agulé mig-ikagi Nemula i diyà kenagdi,
guwaen di, 'Kedani ko dé sa talumpà ko anì adatan ko aken, enù ka
egtigdeg ka diyà sa tanà kenà ku migpehaa diyà keniko. 34 Netiigan ku
dé tigtu egkepelihay sa medoo etaw hinemilì ku dutu Igiptu dò. Dinineg
ku sa kesimbà da diyà kenak, huenan di alukan ku kagda. Na, kuna sa
peangayen ku diyà Igiptu anì mealukan da,' guwaen i Nemula diyà si
Mosis egoh anay.[l]
35 "Na, egoh anay si Mosis sa inekedan sa medoo duma di tugod i
Islaél, enù ka guwaen da, 'Endà pineangay etaw kuna ya anì kumedatù
ka owoy umantang kenami.' Dodoo kagdi polo sa pineangay i Nemula
diyà kenagda anì kumedatù owoy umaluk kenagda danà sa ketabang
sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenagdi diyà sa tukééy kayu
eglegleg. 36 Huenan di, si Mosis sa mig-uwit sa medoo tupù ta egoh da
miglegkà diyà tanà Igiptu, owoy binaelan di sa medoo panduan owoy sa

---

[l] **7:31-34** Basa ko Éksodo 3:5-10

medoo tandà egkegaipan etaw diyà Igiptu owoy diyà sa Melalegà Dagat,
owoy diyà sa melabel tanà mediyù dalesan taman epat pulù gepalay.
37 Si Mosis ma sa mig-ikagi diyà sa medoo tugod i Islaél, guwaen di,
'Peangayen i Nemula sa sebaen tegesugkow di diyà keniyu, éhê mendaa
sa kinepeangay di kenak. Kagdi ma sa tugod yu.'[m] 38 Si Mosis ma sa mig-
uwit sa medoo tugod i Islaél egoh da neselimud diyà sa melabel tanà
mediyù dalesan. Kagdi ma sa inikagiyan sa egsugùsuguen i Nemula dutu
Getan Sinay dò, owoy kagdi sa migsakem sa kagi i Nemula endà meelut
di anì isugkow di diyà kenita.
39 "Dodoo tapay doo endà egpangunut sa medoo tupù ta diyà si Mosis.
Eg-ekedan da polo enù ka ungayà da pelikù da Igiptu dò. 40 Agulé egoh
i Mosis dutu getan dò, migpegeni da diyà sa kakay i Mosis, si Alon,
guwaen da, 'Baeli ko diyà kenita sa egpenemulawen ta anì dumuen sa
umuwit kenita, enù ka endà netiigan ké duu sa inangayan i Mosis, sa
mig-uwit kenita kedu Igiptu dò.' 41 Agulé, binaelan da sa inetaw éhê palas
nati sapì. Mig-imatay da hinagtay anì sumimbà da diyà iya wé binaelan
da, owoy pinistawan da. 42 Huenan di, ininiyugan i Nemula kagda, owoy
pinandayà di sa kesimbà da diyà sa agdaw owoy sa bulan owoy sa bituen.
Hediya ma sa kagi i Nemula igsulat sa tegesugkow di egoh anay, guwaen
di,

'O medoo tugod i Islaél,
egoh yu mig-ipanaw diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
taman epat pulù gepalay,
beken aken sa egsimbaan yu egoh yu mig-imatay hinagtay.
43 Dodoo migsimbà yu polo diyà sa medoo inetaw binaelan yu.
Takà yu eg-uwit sa éhê simbaan sa nemula yu si Molok,
owoy eg-uwit yu ma sa éhê bituen sa nemula yu si Lipan.
Huenan di, pigtamayan ku kiyu
owoy ipeuwit ku kiyu dutu dibaluy siedò mediyù menuwa
Babiloniya.'[n]

44 "Na, egoh anay egoh sa tupù ta mig-ipanawpanaw diyà sa melabel
tanà mediyù dalesan, eg-uwit-uwiten da sa dakel simbaan kemalig
hinabengan ginis anì metandaan eg-ugpà Nemula i diyà kenagda.
Igpebael i Nemula diyà kenagda iya wé kemalig iling sa igpehaa di
diyà si Mosis egoh anay. 45 Agulé, egoh i Mosis nematay, si Hosuwa sa
migpesambì kenagdi eg-uwit sa medoo Hudiyu eg-angay diyà sa tanà
igpasad i Nemula diyà kenagda. Sumalà dé sa inangayan da, takaan
da eg-uwit sa simbaan kemalig. Tinabangan i Nemula kagda, owoy
eghemagawan di sa medoo liyu etaw anì dumuen kenà sa tupù ta
mugpà. Nelugay da egsimbà diyà iya wé kemalig taman sa egoh i Dabid

---

[m] **7:37** Basa ko Dutilonomiyu 18:15 [n] **7:42-43** Basa ko Amos 5:25-27

migkedatù diyà kenagda. 46 Netuuwan Nemula i diyà sa langun binaelan
i Dabid. Huenan di, migpegeni diyà si Nemula amuk mebaluy kagdi
sa mael sa dakel dalesan kenà da sumimbà diyà sa Nemula sinaligan i
Hakob. 47 Dodoo sa anak di si Salomon polo sa migbael sa dakel Dalesan i
Nemula.
48 "Na, tigtu mapulù Nemula i, huenan di endà mugpà di diyà sa
dalesan binaelan ta, kita i etaw. Hediya ma sa igsulat sa tegesugkow i
Nemula egoh anay, guwaen di,
49-50 'Sa langit sa kenà ku egpenuu,
owoy sa tanà sa kinadalan lisen ku,
guwaen i Datù.
Aken sa migpeduen sa langun taman diyà tanà.
Huenan di, endà mebaluy di egbaelan yu sa dalesan ku kenà ku
eg-ugpà.'[o] "
51 Eg-uman Estiban i eg-ikagi diyà sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu,
guwaen di, "Tigtu metegas sa ulu yu, enù ka endà egpigtuu yu diyà si
Nemula owoy meked yu dumineg sa kagi di. Meilingan yu sa medoo tupù
ta, enù ka takà yu eg-eked sa Metiengaw Suguy i Nemula. 52 Pinelihay
sa medoo tupù ta sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay, enù
ka inimatayan da sa medoo tegesugkow i Nemula migtulon denu sa
metiengaw etaw tumebow sinugù i Nemula. Agulé egoh di migtebow,
igpesigkem yu dé owoy inimatayan yu ma. 53 Apiya di pa kiyu sa
migsakem sa uledin i Nemula igsugkow sa egsugùsuguen di egoh anay,
endà doo egpigtuu yu."

Ini Sa Egoh Da Egbuung Batu Diyà Si Estiban

54 Na, egoh sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula migdineg sa
inikagi i Estiban, tigtu egbulit da owoy egpekégeten da sa ngipen da danà
sa kebulit da. 55 Dodoo linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Estiban i.
Agulé egoh di eglengag dutu langit dò, eghauwen di sa senang i Nemula
owoy si Hésus egtigdeg denu kuwanan i Nemula. 56 Eg-ikagi Estiban
i, guwaen di, "Haa yu. Hinaa ku sa langit neukaan, owoy hinaa ku sa
Kakay Langun egtigdeg denu kuwanan i Nemula."
57 Dodoo egsagpengen sa medoo etaw sa telinga da anì endà dinegen da
duu sa kagi di. Egkagkag da danà da egbulit. Hê, egletu da egseulingutan
da kagdi i. 58 Agulé eg-agaken da diyà sa dibaluy menuwa, owoy
egbuungen da kagdi batu anì imatayan da. Duen sa maama, si Saulo,
egbantay sa kawal sinalidan sa medoo etaw egbuung batu.
59 Ligò da egbuung batu, egsimbà Estiban i, guwaen di, "O Hésus
Datù ku, kuwa ko sa suguy ku enù ka buyu a dé egkematay." 60 Agulé

---

[o] **7:49-50** Basa ko Isayas 66:1-2

egligkued owoy eg-umow, guwaen di, “O Datù, yaka egpigtamay duu
kagda danà sa kebael da kenak.” Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, nematay
dé.

Ini Sa Egoh I Saulo Egpelihay Sa Etaw Egpigtuu

8 1-2 Na, tigtu neiyap Saulo i egoh i Estiban neimatayan. Iglebeng sa
medoo metiengaw etaw Estiban i, owoy tigtu egsinegawan da ma.
Na, edung sa egoh i Estiban nematay, nepelihay temù sa medoo
egpigtuu diyà si Hésus diyà Hélusalém, huenan di nesepalak da diyà
sa medoo menuwa diyà uwang Hudiya owoy uwang Samaliya. Dodoo
eg-ugpà pelà sa medoo salu i Hésus diyà Hélusalém. 3 Tigtu egpelihayen
i Saulo sa medoo egpigtuu diyà si Hésus. Takà eggemow diyà sa medoo
dalesan da anì sigkemen di kagda owoy egbilangguwen di ma, iling ka
maama ataw ka bayi.

Ini Sa Egoh I Pilipi Egtegudon Diyà Sa Uwang Samaliya

4 Na, egoh sa medoo etaw egpigtuu nesepalak, egtulù da denu si Hésus
diyà sa medoo etaw sumalà dé sa inangayan da. 5 Mig-angay Pilipi i diyà
sa dakel menuwa diyà uwang Samaliya, owoy egtegudon diyà sa medoo
etaw dahiya, guwaen di, “Si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà
tanà.” 6 Na, egkeiyap sa langun etaw egdinegdineg diyà si Pilipi, enù ka
dinineg da sa tegudon di owoy hinaa da sa medoo panduan binaelan di.
7 Duen busaw nekelesing egoh i Pilipi migpelesut kenagda diyà sa medoo
etaw, owoy nelikuan ma dé sa medoo pikat owoy sa medoo egtodel.
8 Huenan di, neanggan temù sa medoo etaw dahiya.
9 Na, duen sa maama, si Simon, eg-ugpà diyà iya wé menuwa.
Nelugay dé eggaipen di sa medoo etaw tegeSamaliya danà sa medoo
balitmata binaelan di, enù ka duen gaa sa tunung di dodoo eg-akal.
10 Egdinegdinegen sa medoo etaw sa kagi di, iling ka mapulù etaw ataw
ka mepokò etaw, enù ka guwaen da dò duen sa dakel tunung i Nemula
diyà kenagdi. 11 Huenan di, egsaligan da kagdi enù ka nelugay ginaip di
kagda danà sa balitmata di.
12 Dodoo, egoh da migpigtuu sa Mepion Tegudon igtulù i Pilipi denu
sa kedatù i Nemula owoy si Hésus Kelistu, egpebautis da ma, iling ka
maama ataw ka bayi. 13 Egpigtuu ma Simon i. Agulé egoh di migpebautis,
eg-unut-unut ma diyà si Pilipi, owoy tigtu egkegaip egoh di mighaa sa
medoo panduan binaelan i Pilipi.
14 Na, egoh sa salu i Hésus diyà Hélusalém neketiig migpigtuu dé
sa medoo etaw tegeSamaliya diyà sa kagi i Nemula, egpeangayen
da Pidelu i owoy si Huwan dutu Samaliya dò anì mulig da kenagda.
15 Egoh da migtebow dutu, egsimbà da anì mekesakem sa etaw egpigtuu
tegeSamaliya sa Metiengaw Suguy i Nemula, 16 enù ka apiya di pa

migpebautis da egoh da egpigtuu diyà si Datù Hésus, endà pa lumuhub
sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda. 17 Agulé, egoh i Pidelu owoy
si Huwan migsabà kenagda, linuhub dé sa Metiengaw Suguy i Nemula
kagda.
18 Egoh i Simon mighaa sa medoo etaw migsakem sa Metiengaw Suguy
i Nemula danà sa salu i Hésus migsabà kenagda, ungayà di begayan
di kagda pilak, 19 owoy guwaen di, “Begayi yu aken siini tunung anì
mekesakem da ma sa Metiengaw Suguy i Nemula sa medoo etaw
egsabaan ku.”
20 Dodoo egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Mepigtamayan ka owoy
mekedan sa pilak ko, enù ka guwaen ko dò mebayadan ko sa ibegay
i Nemula uloy. 21 Endà mekeunut ka sa egbaelan ké, enù ka endà
metiengaw sa pedu ko diyà sa kehaa i Nemula. 22 Huenan di, ekedi
ko dé sa salà ko, owoy simbà ka diyà si Datù anì ipeuloy di sa medaet
penemdem ko. 23 Netiigan ku tigtu egkesina ka, owoy neudipen ka pelà
danà sa salà ko.”
24 Agulé, egpegeni Simon i diyà si Pidelu owoy si Huwan, guwaen
di, “Simbai yu aken diyà si Datù anì endà meketuu sa inikagi ko denu
kenak.”
25 Na, tinulon i Pidelu owoy si Huwan sa kagi i Datù owoy sa binaelan
di hinaa da. Agulé, eglikù da Hélusalém dò, dodoo igtulù da ma sa
Mepion Tegudon diyà sa medoo menuwa inukitan da diyà uwang
Samaliya.

Ini Sa Egoh I Pilipi Migtelabuk Sa Maama Kedu Tanà Itiyopiya Dò

26 Na, duen sa egsugùsuguen i Nemula egpehaa diyà si Pilipi, owoy
eg-ikagi, guwaen di, “Angay ka dé dutu siedò dalan kedu Hélusalém eg-
angay dutu menuwa Gasa dò. Iya sa dalan eg-ukit diyà sa melabel tanà
mediyù dalesan.” 27 Agulé migpangunut Pilipi i owoy mig-angay dutu
siedò dalan. Na, duen sa maama tegeItiyopiya miglikù kedu Hélusalém
dò, sa keduwan di egsimbà. Dakel sa gelal di enù ka kagdi sa tegeipat
pilak sa bayi booy diyà tanà Itiyopiya, kepengadan da si Kandasi.
28 Miglikù iya wé maama kedu Hélusalém dò. Ligò di eg-edà sa kalisa di,
egbasawen di sa libelu igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay.
29 Agulé, eg-ikagi sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà si Pilipi, guwaen di,
“Lohot ka owoy peunut ka diyà sa kalisa.”
30 Agulé egletu Pilipi i, owoy egdinegen di sa maama épê gelal egbasa
diyà sa libelu igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay. Eg-igsà
Pilipi i, guwaen di, “Netiigan ko pa sa egbasawen ko?”
31 Egsagbì sa maama épê gelal, guwaen di, “Endà netiigan ku duu, enù
ka endà duen etaw egtulù kenak.” Agulé, pineedà di Pilipi i diyà sa kalisa
di.

32 Na, ini sa kagi i Nemula egbasawen sa maama épê gelal, guwaen di,
“Kagdi lagà sa kebilibili endà mulit di amuk sapuen etaw,
owoy lagà ma anak kebilibili endà mikagi di amuk guntingen
etaw sa bulbul di,
enù ka apiya di pa medaet sa egbaelan etaw diyà kenagdi,
endà doo duen kagi di.
33 Apiya di pa endà duen salà di,
peumàumaan da doo owoy pigtamayan da.
Endà duen tugod di, enù ka imatayan da kagdi.”[p]
34 Agulé, eg-igsà sa maama épê gelal diyà si Pilipi, guwaen di, “Ngadan di etaw tinulon sa tegesugkow i Nemula migsulat ini i, iling ka kagdi ataw ka sa sebaen ma etaw? Tuloni ko aken, hih.”
35 Agulé, eg-edung Pilipi i egselepang iya wé kagi i Nemula igsulat i Isayas, owoy egtulonen di diyà kenagdi sa Mepion Tegudon denu si Hésus. 36 Agulé egoh da eg-ipanaw, migtebow da diyà sa lawa't wayeg. Eg-ikagi sa maama épê gelal, guwaen di, “Duen sa wayeg dini. Mebaluy pa amuk bautisan ko aken?”
37 [Egsagbì Pilipi i, guwaen di, “Mebaluy doo amuk tigtu ka dé egpigtuu.”
Guwaen sa maama, “Egpigtuu a dé Anak i Nemula Hésus Kelistu i.”]
38 Agulé egpeugpaen di sa kalisa di. Eg-angay da dalem sa wayeg owoy egbautisan i Pilipi. 39 Egoh da miglaun kedu diyà sa wayeg, kinedanan sa Suguy i Nemula Pilipi i. Endà dé hinaa sa maama épê gelal Pilipi i, dodoo mepion doo sa pedu di egoh di eg-uman eg-ipanaw. 40 Agulé, hinaa polo Pilipi i dutu menuwa Asoto dò. Eglagbas dutu Sisaliya dò, dodoo egoh di eg-ipanaw, takà egtulù sa Mepion Tegudon diyà sa langun menuwa inukitan di.

Ini Sa Egoh I Saulo Migpigtuu Diyà Si Hésus
(Binaelan 22:6-16; 26:12-18)

9 1 Na, takà eglimedangen i Saulo sa medoo etaw egpigtuu diyà si Datù enù ka ungayà di imatayan di kagda. Mig-angay diyà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, 2 owoy kinuwa di sa sulat uwiten di diyà sa medoo simbaan Hudiyu diyà menuwa Damasko anì mebaluy sigkemen di sa medoo etaw egpigtuu diyà si Datù, iling ka maama ataw ka bayi, anì agaken di kagda dutu Hélusalém dò anì bilangguwen di.
3 Dodoo egoh i Saulo medapag diyà Damasko, petow dé nelegdawan sa dakel legdaw kedu langit dò. 4 Agulé nekelagkeb diyà tanà, owoy dinineg di sa eg-ikagi kedu diyà langit, guwaen di, “O Saulo, maen di ya egpelihayen ko aken?”

---

p **8:32-33** Basa ko Isayas 53:7-8

5 Eg-igsà Saulo i, guwaen di, “Ngadan ko ya etaw?”
Guwaen di egsagbì, “Aken si Hésus sa egpelihayen ko. 6 Tigdeg ka dé,
lagbas ka dutu Damasko dò kenà ko metulonon sa baelan ko.”
7 Na, tigtu nelimedangan sa medoo duma i Saulo owoy neiyem da ma,
enù ka uloy dé dinineg da sa eg-ikagi, endà duen etaw hinaa da. 8 Agulé
egtigdeg Saulo i, dodoo egoh di eglimata, endà dé eg-ilag di. Huenan di,
egsabaan da sa belad di owoy eg-agaken da diyà Damasko. 9 Telu agdaw
sa lugay di endà eg-ilag, owoy endà ma nekekaen di owoy endà ma
nekeinem di.
10 Duen sa sebaen etaw egpigtuu eg-ugpà diyà Damasko, si Ananiyas.
Egpehaa Datù i diyà kenagdi, owoy guwaen di, “O Ananiyas.”
Egsagbì Ananiyas i, guwaen di, “O Datù, ngadan sa ungayà ko diyà
kenak?”
11 Guwaen i Datù diyà kenagdi, “Angay ka diyà sa dalan kepengadan
da Metudà, owoy lagbet ko sa dalesan i Hudas enù ka iya sa kenà i Saulo
tegeTalesu eg-ugpà. Egsimbà diyà kenak. 12 Duen ma sa igpehaa ku diyà
kenagdi sa egoh ko migtebow owoy egsabà kenagdi anì umilag dema.”
13 Dodoo egsagbì Ananiyas i, guwaen di, “O Datù, medoo sa etaw
migtulon diyà kenak denu kenagdi owoy denu sa medaet binaelan di
diyà sa medoo etaw egpigtuu dutu Hélusalém dò. 14 Mig-angay ma dahini
diyà Damasko owoy inuwit di sa sulat kedu sa medoo ulu-ulu tegesimbà
diyà Hélusalém anì mebaluy sigkemen di sa langun etaw egsimbà diyà
keniko.”
15 Dodoo eg-ikagi Datù i diyà si Ananiyas, guwaen di, “Angay ka dutu,
enù ka hinemilì ku kagdi i anì tumulon denu kenak diyà sa medoo etaw
beken Hudiyu owoy diyà sa medoo datù owoy diyà keniyu i tugod i
Islaél. 16 Owoy ipetiig ku diyà kenagdi sa kelikutan mehaa di danà di
egpangunut diyà kenak.”
17 Agulé, eg-angay Ananiyas i diyà sa dalesan kenà i Saulo eg-ugpà.
Egoh di miggemow, egsabaan di Saulo i owoy guwaen di, “O Akay, si
Datù Hésus sa hinaa ko diyà dalan egoh ko mig-angay dini. Pineangay di
aken diyà keniko anì umilag ka dema owoy anì lumuhub sa Metiengaw
Suguy i Nemula diyà keniko.” 18 Hê, petow dé duen sa éhê enil sedà
nekedan diyà sa mata i Saulo owoy mig-ilag dé. Agulé egpebautis dé.
19 Egoh di migkaen, egkepion dé sa nanam di.
Na, nelugaylugay eg-ugpà Saulo i diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà
Damasko. 20 Agulé eg-angay diyà sa medoo simbaan Hudiyu, owoy itulù
di diyà sa medoo etaw Anak i Nemula Hésus i. 21 Tigtu negaip sa langun
etaw migdineg sa kagi di, owoy egseolomoy da, guwaen da, “Tuu ataw ka
endà, kagdi sa takà egpelihay sa medoo etaw egpigtuu dutu Hélusalém
dò? Mig-angay dini gaa anì sigkemen di sa etaw egpigtuu diyà si Hésus
anì agaken di kagda diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà.”

22 Dodoo egkebagel sa ketegudon i Saulo egoh di egtulù denu
si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Endà mekeatu sa medoo
Hudiyu tegeDamasko kenagdi, enù ka tigtu mepion sa kagi di. 23 Agulé
nelugaylugay, duen etaw Hudiyu endà egpigtuu egseolomoy da denu sa
keimatay da si Saulo. 24 Agdaw owoy sigep, egbantayan da sa bengawan
sa kutà menuwa Damasko anì imatayan da kagdi. Dodoo duen sa etaw
migtulon diyà si Saulo sa ungayà da. 25 Huenan di, egbuligan sa medoo
etaw egpigtuu kagdi i. Hê, egoh di teliwadà sigep, egdalemen da kagdi
diyà sa amayan alat owoy egtuntunen da kedu sa tatawan diyà sa kutà
menuwa Damasko anì melaguy.

Ini Sa Egoh I Saulo Diyà Sa Menuwa Hélusalém

26 Na, egoh i Saulo migtebow dutu Hélusalém dò, ungayà di eg-unut sa
medoo etaw egpigtuu dahiya. Dodoo egkelimedangan da enù ka guwaen
da dò endà pa egpigtuu di. 27 Dodoo eg-uwiten i Bilnabi Saulo i diyà sa
medoo salu i Hésus, owoy egtulonen di diyà kenagda denu sa egoh i Datù
migpehaa owoy mig-ikagi diyà si Saulo diyà sa dalan. Egtulonen di ma
diyà kenagda mebagel sa ketegudon i Saulo denu si Hésus diyà Damasko.
28 Agulé, eg-unut-unut Saulo i diyà sa medoo etaw tegeHélusalém
egpigtuu. 29 Mebagel ma sa ketegudon di enù ka pineangay i Datù kagdi
i. Egtulù ma diyà sa medoo Hudiyu eg-ikagi Geligu, owoy egseolomoy
da. Dodoo ungayà da polo imatayan da. 30 Agulé egoh sa medoo duma di
neketiig iya wé, eg-uwiten da dutu Sisaliya dò, owoy pineedà da diyà sa
dakel kumpit mangay dutu Talesu dò.
31 Huenan di, migkelanih dé sa keugpà sa medoo etaw egpigtuu diyà sa
langun menuwa diyà uwang Hudiya owoy uwang Galiliya owoy uwang
Samaliya. Migkebagel sa kepigtuu da owoy migkedoo da ma danà sa
ketabang sa Metiengaw Suguy i Nemula kenagda, owoy egpangunut da
ma dé diyà si Datù.

Ini Sa Egoh I Pidelu Mig-angay Diyà Sa Menuwa Lida Owoy Hopi

32 Na, egtukiden i Pidelu eglengenan sa medoo menuwa etaw egpigtuu.
Na, sebaen agdaw migtebow diyà sa menuwa Lida, 33 owoy duen sa
maama pikat hinaa di, si Iniyas, takà daa eg-idegà taman walu gepalay.
34 Eg-ikagi Pidelu i diyà kenagdi, guwaen di, “O Akay Iniyas, enaw ka dé,
enù ka bulungan i Hésus Kelistu kuna. Dilin ko dé sa ikam ko.”
Hê, petow dé mig-enaw Iniyas i. 35 Hinaa sa langun etaw tegeLida iya
wé owoy sa medoo etaw diyà sugud Salon. Huenan di, tinuing da dé sa
pedu da diyà si Datù.
36 Na diyà menuwa Hopi, duen sa bayi egpigtuu, si Tabita.
Pinengadanan ma si Dolekas diyà sa kagi Geligu, owoy iya sa selepangan
di, seladeng. Tigtu mepion etaw enù ka egbuligan di takà sa medoo

etaw pubeli. 37 Egoh iya, eglinadu Tabita i, hê nematay dé. Pinedigus da
sa lawa di owoy itagù da diyà sa bilik di diatas. 38 Egoh sa medoo etaw
egpigtuu neketiig dutu Lida dò Pidelu i, sinugù da sa duwa etaw anì
ipeangay da Pidelu i, enù ka medapag sa menuwa Lida diyà sa menuwa
da. Egpegeni da diyà kenagdi, guwaen da, "O Akay, tétéél ka, hih. Angay
ka Hopi dò."
39 Agulé, eg-unut Pidelu i diyà kenagda. Egoh da migtebow dutu,
inuwit da kagdi diyà sa bilik diatas kenà sa medoo bayi balu egdelawit,
owoy egkesetipon da diyà kenagdi anì ipehaa da sa medoo kawal owoy
sa medoo ginis tinebil i Tabita egoh di endà pa nematay. 40 Dodoo
egpeliyuwen i Pidelu kagda. Agulé egligkued owoy egsimbà diyà si
Nemula. Eg-isalu diyà sa nematay owoy guwaen di, "O Tabita, enaw ka
dé." Hê, eglimata dé Tabita i. Egoh di mighaa si Pidelu, mig-enaw dé
egpenuu. 41 Egsabaan i Pidelu sa belad di owoy egpetigdegen di. Agulé,
eg-umowen i Pidelu sa medoo etaw egpigtuu owoy sa medoo bayi balu
ma, owoy ipehaa di diyà kenagda Tabita i nehagtay dé. 42 Miglalag sa
egoh di mig-enaw diyà sa langun etaw diyà menuwa Hopi, huenan di
egpigtuu dé sa medoo etaw diyà si Datù. 43 Agulé, nelugaylugay eg-ugpà
Pidelu i diyà menuwa Hopi diyà sa dalesan i Simon, sa tegegalebek kunul
hinagtay.

Ini Sa Egoh I Pidelu Mig-angay Diyà Si Kolniliyo

10 1 Na, diyà menuwa Sisaliya, duen sa kapitan sundalu, si Kolniliyo.
Kagdi sa ulu-ulu sa magatus sundalu, kepengadan da sa
Umpungan tegeItaliya. 2 Apiya beken etaw Hudiyu, metiengaw doo owoy
egpigtuu ma diyà si Nemula lapeg sa malayan di. Egbegayan di ma pilak
sa pubeli etaw Hudiyu enù ka eghiduwan di kagda, owoy takà egsimbà
ma diyà si Nemula. 3 Na, sebaen agdaw egoh di alas telu mahapun,
duen sa nehauwan i Kolniliyo. Tigtu hinaa di sa egsugùsuguen i Nemula
migtebow diyà kenagdi, owoy guwaen di, "O Kolniliyo."
4 Hê, eg-inengtengen i Kolniliyo apiya di pa tigtu egkelimedangan.
Egsagbì, guwaen di, "O Datù, ngadan sa ungayà ko diyà kenak?"
Eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, "Dininеg i Nemula sa
kesimbà ko diyà kenagdi. Netiigan di ma sa kehidu ko sa medoo etaw
egkepasangan, owoy netuuwan ma. 5 Na, sugù ko sa etaw ko mangay
Hopi dò anì angayen da Simon i pinengadanan da ma si Pidelu. 6 Eg-ugpà
dutu medapag dagat dò diyà sa dalesan sa sebaen Simon, sa tegegalebek
kunul hinagtay."
7 Egoh sa egsugùsuguen i Nemula miglikù dutu langit dò, inumow
i Kolniliyo sa duwa udipen tegegalebek diyà kenagdi owoy sa sebaen
sundalu metiengaw kesaligan di. 8 Agulé migtulon diyà kenagda denu sa
hinaa di, owoy egpeangayen di kagda dutu menuwa Hopi dò.

9 Agulé eg-ipanaw da dé. Egoh di nekebugsang sa umenaw simag, buyu da
dumagpak diyà sa menuwa Hopi. Iya ma sa egoh i Pidelu eggemow diyà sa atep
sa dalesan kenà di eg-ugpà anì eglebù egsimbà diyà si Nemula, enù ka mepatag
sa atep iya wé dalesan. 10 Egpeketues Pidelu i owoy ungayà di kumaen. Dodoo
egoh da eglabung pelawà, duen sa ipehaa i Nemula diyà kenagdi. 11 Eghauwen
di sa langit neukaan, owoy duen sa egketuntun kedu langit dò eg-angay diyà
kenagdi éhê sa dakel kayab nesabaan diyà sa epat sulung di. 12 Duen sa medoo
balangan hinagtay owoy uled tanà owoy manuk tanà dalem sa kayab. 13 Agulé,
duen sa eg-ikagi diyà si Pidelu kedu langit dò, guwaen di, "O Pidelu, tigdeg ka
dé owoy sumbalì ko sa duma dalem kayab anì mekesedà ka."
14 Dodoo egsagbì Pidelu i, guwaen di, "O Datù, meked a iya wé, anì
endà meketipay a sa uledin igsugkow i Mosis denu sa kaenen melihi."
15 Duen dema sa eg-ikagi dinineg di, guwaen di, "Yaka eg-eked duu
egkaen, enù ka pinepion i Nemula iya wé." 16 Taman telu gulê anan
hediya iya wé binaelan di. Agulé nebatun iya wé kayab dutu langit dò.
17 Egoh i Pidelu egpenemdem pelà denu sa selepangan sa hinaa di,
migtebow sa medoo etaw sinugù i Kolniliyo, owoy eg-igsaen da sa kenà
sa dalesan i Simon. Egoh da migtebow diyà sa dalesan di, 18 eg-umow da
eg-igsà, guwaen da, "Dahini pa sa kenà i Simon Pidelu eg-ugpà?"
19 Egoh i Pidelu pelà egpenemdem denu sa hinaa di, eg-ikagi sa Suguy i
Nemula diyà kenagdi, guwaen di, "Taa ko, hih. Migtebow dé sa telu etaw
eglagbet keniko. 20 Penaug ka dé. Yaka egkesemek ka eg-unut kenagda,
enù ka pineangay ku kagda diyà keniko."
21 Agulé, egpenaug Pidelu i owoy eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di,
"Aken sa maama eglagbeten yu. Ngadan sa ungayà yu diyà kenak?"
22 Guwaen da egsagbì, "Si Kapitan Kolniliyo ulu-ulu sa magatus
sundalu, kagdi sa migpeangay kenami dahini. Metiengaw etaw owoy
egpigtuu ma diyà si Nemula owoy netuuwan ma sa medoo Hudiyu diyà
kenagdi. Duen gaa sa egsugùsuguen i Nemula migsugù kenagdi anì
ipeangay di kuna anì tumulù ka kenagdi."
23 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà kenagda, guwaen di, "Tudug yu pelawà
segdu dahini."
Hê, egoh di umenaw simag, eg-unut Pidelu i diyà kenagda, owoy eg-
unut ma sa medoo Hudiyu egpigtuu kedu diyà menuwa Hopi. 24 Egoh
sa keduwa di agdaw, egtebow da dutu Sisaliya dò. Eg-angat-angatan i
Kolniliyo kagda, owoy tapay dé sinetipon di sa medoo tigtu duma di
owoy sa medoo loyuk di. 25 Egoh i Pidelu migtebow dahiya, egtelabuk
Kolniliyo i kenagdi owoy egligkued anì datuen di. 26 Dodoo eg-ikagi
Pidelu i, guwaen di, "Tigdeg ka dé. Aken sa etaw daa, beken a si Nemula.
Yaka egdatù ya kenak." Huenan di, egpetigdegen di Kolniliyo i.
27 Agulé egseolomoy da, owoy eggemow da diyà sa dalesan kenà sa
medoo etaw nesetipon. 28 Eg-ikagi Pidelu i diyà kenagda, guwaen di,

“Netiigan yu doo endà mepion di diyà sa adat ké amuk eglengen sa etaw
Hudiyu diyà sa etaw beken Hudiyu. Hediya ma, endà mepion di amuk
dumuma sa etaw Hudiyu diyà sa etaw beken Hudiyu. Aken sa etaw
Hudiyu, owoy kiyu sa etaw beken Hudiyu. Dodoo igpetiig i Nemula diyà
kenak anì endà dé umeked a lumoyuk sa etaw beken Hudiyu. 29 Huenan
di, egoh ko migpeangay kenak, migpangunut a owoy mig-angay a dini.
Na, Akay, ngadan sa pesuwan ko egpeangay kenak?”
30 Egsagbì Kolniliyo i, guwaen di, “Egoh di telu dé agdaw alas telu
mahapun, egsimbà a diyà sa dalesan ku. Petow dé migpehaa diyà kenak
sa egsugùsuguen i Nemula migkawal mebulà, 31 owoy guwaen di diyà
kenak, ‘O Kolniliyo, dinineg i Nemula sa kesimbà ko diyà kenagdi.
Netiigan di ma sa kehidu ko sa medoo etaw egkepasangan. 32 Sugù ko sa
etaw ko mangay Hopi dò anì angayen da Simon i pinengadanan da ma si
Pidelu. Eg-ugpà dutu medapag dagat dò diyà sa dalesan sa sebaen Simon,
sa tegegalebek kunul hinagtay.’ 33 Huenan di, medelamet a migpeangay
keniko. Mepion enù ka dini ka dé. Na Akay, nesetipon ké langun anì
dinegen ké sa kagi i Nemula isugkow ko diyà kenami.”

Ini Sa Igtulù I Pidelu Diyà Si Kolniliyo

34 Na, eg-edung Pidelu i egtulù, guwaen di, “Netiigan ku doo endà
tuu di amuk iya daa sa eghiduwan i Nemula sa etaw Hudiyu. 35 Dodoo
egketuuwan ma diyà sa langun etaw egpangunut diyà kenagdi owoy
sa egbael mepion, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken etaw Hudiyu.
36 Netiigan yu ma doo pineangay i Nemula Hésus i diyà kenami i tugod i
Islaél anì tumulù kenita sa Mepion Tegudon denu sa melanih pedu ibegay
di diyà sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, sa Datù ta langun.
37 Netiigan yu ma doo sa binaelan di diyà tanà Hudiya, enù ka egoh i
Huwan neubus migtulù denu sa kebautis di, eg-edung Hésus i egtulù diyà
uwang Galiliya. 38 Netiigan yu ma doo pineluhuban i Nemula Hésus i
tegeNasalét sa Metiengaw Suguy di owoy tinunungan di kagdi. Sumalà dé
sa inangayan di, egbaelan di sa mepion owoy egbulungan di ma sa medoo
etaw kinudì i Satanas, enù ka egtabangan i Nemula kagdi. 39 Hinaa ké
sa langun binaelan di dutu Hélusalém dò owoy diyà sa medoo menuwa
diyà uwang Hudiya. Agulé, inimatayan da kagdi danà da migtutuk diyà
sa kayu igbugsud. 40 Dodoo inenaw i Nemula mendaa diyà sa ketelu di
agdaw, owoy igpehaa di diyà kenami. 41 Endà langun di etaw sa mighaa
kenagdi, dodoo kami daa sa mighaa kenagdi sa hinemilì i Nemula anì
tumulon ké denu kenagdi, owoy mig-unut ké kenagdi egkaen owoy eg-
inem egoh di mig-enaw dé. 42 Owoy sinugù di kami anì tumulù ké diyà sa
medoo etaw sa Mepion Tegudon, owoy egtulonen ké si Hésus sa hinemilì
i Nemula anì tepengan di sa langun etaw, iling ka nematay dé ataw ka
nehagtay pelà, anì ipetiig di ma sa ketamanan da. 43 Migsulat sa langun

tegesugkow i Nemula egoh anay denu kenagdi, enù ka tinulon da sumalà
dé sa etaw egpigtuu, ipeuloy i Nemula sa salà da danà i Hésus."

Migtenà Sa Suguy I Nemula Diyà Sa Medoo Etaw Beken Hudiyu

44 Na, egoh i Pidelu eg-ikagi pelà, egtenà sa Metiengaw Suguy i Nemula
diyà sa medoo etaw egdineg sa tegudon di. 45 Tigtu negaip sa langun
etaw Hudiyu egpigtuu mig-unut si Pidelu kedu Hopi dò, enù ka igpeluhub
i Nemula ma sa Metiengaw Suguy di diyà sa etaw beken Hudiyu.
46 Negaip da enù ka dinineg da sa medoo etaw beken Hudiyu eg-ikagi sa
medoo balangan kagi endà netiigan da duu owoy eg-olò da ma si Nemula.
Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà sa medoo duma di Hudiyu, guwaen di, 47 "O
medoo loyuk ku, migtenà ma sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda
éhê mendaa sa kinetenà di diyà kenita. Endà dé mehawidan ta kagda
egpebautis diyà wayeg."
48 Agulé, migsasà Pidelu i anì pebautis da enù ka egpigtuu da ma dé
diyà si Hésus Kelistu. Agulé, egpegeni da diyà si Pidelu anì melugaylugay
pelawà mugpà diyà kenagda.

Ini Sa Tinulon I Pidelu Diyà Menuwa Hélusalém

11 1 Na, dinineg ma dé sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo etaw
egpigtuu diyà uwang Hudiya sa egoh sa etaw beken Hudiyu
egpigtuu dé diyà sa kagi i Nemula. 2 Huenan di, egoh i Pidelu miglikù
diyà Hélusalém, duen etaw Hudiyu egsigbolow kenagdi, enù ka ungayà
da mekepangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
3 Egsigbolowen da, guwaen da, "Medaet iya wé binaelan ko, enù ka mig-
ugpà ka gaa diyà sa dalesan etaw beken Hudiyu owoy mig-unut ka ma
kenagda egkaen, apiya di pa endà pinekelaingan da ipat."
4 Huenan di, sinelepang i Pidelu diyà kenagda sa langun nebaelan di
kedu diyà sa edungan di. 5 Guwaen di, "Egoh ku egsimbà dutu Hopi dò,
duen sa igpehaa i Nemula diyà kenak. Duen sa netuntun kedu langit dò
mig-angay diyà kenak éhê sa dakel kayab nesabaan diyà sa epat sulung
di. 6 Eghahauwen ku dalem sa kayab, owoy hinaa ku sa medoo balangan
hinagtay owoy uled tanà owoy manuk tanà. 7 Agulé duen sa mig-ikagi
diyà kenak, guwaen di, 'O Pidelu, tigdeg ka dé owoy sumbalì ko sa duma
dalem kayab anì mekesedà ka.' 8 Dodoo migsagbì a, guwaen ku, 'O Datù,
meked a kumaen iya wé anì endà meketipay a sa uledin igsugkow i Mosis
denu sa kaenen melihi.' 9 Dodoo mig-ikagi dema diyà kenak, guwaen di,
'Yaka eg-eked duu egkaen, enù ka pinepion i Nemula iya wé.' 10 Taman
telu gulê anan hediya iya wé binaelan di. Agulé nebatun sa kayab dutu
langit dò.
11 "Egoh sa kayab nebatun, dahiya dé sa telu etaw kedu Sisaliya dò
migtebow diyà sa dalesan kenà ku eg-ugpà, enù ka eg-angayen da aken.

12 Agulé mig-ikagi sa Suguy i Nemula diyà kenak, guwaen di, ‘Yaka
egkesemek ka eg-unut kenagda.’ Agulé, duen sa enem etaw egpigtuu kedu
diyà Hopi mig-unut kenak eg-angay Sisaliya dò, owoy miggemow ké diyà
sa dalesan i Kolniliyo sa etaw beken Hudiyu. 13 Tinulon i Kolniliyo ma
diyà kenami migpehaa sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenagdi diyà sa
dalesan di. Mig-ikagi gaa sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, ‘Sugù ko
sa etaw ko mangay Hopi dò anì angayen da Simon i pinengadanan da ma
si Pidelu. 14 Tuluen di kuna owoy sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dalesan
ko anì mealukan yu langun denu sa salà yu.’ 15 Agulé, egoh ku mig-edung
egtulù kenagda, migtenà sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda
lagà mendaa sa kinetenà di diyà kenita egoh anay. 16 Agulé netulengan
ku sa kagi i Datù, guwaen di, ‘Egoh anay migbautis si Huwan sa medoo
etaw diyà wayeg anì tandaan da sa kepigtuu da, dodoo iya sa ibautis i
Nemula keniyu sa Metiengaw Suguy di lumuhub diyà keniyu.’ 17 Huenan
di, nesetepeng doo sa igbegay di diyà sa etaw beken Hudiyu owoy sa
igbegay di diyà kenita i etaw Hudiyu egoh ta migpigtuu diyà si Datù
Hésus Kelistu. Huenan di, endà mealang ku duu sa egbaelan i Nemula.”
18 Na, egoh da migdineg sa inikagi i Pidelu, endà dé egsigbolowen
da duu, dodoo eg-oloen da Nemula i, guwaen da, “Apiya sa etaw beken
Hudiyu, mebegayan i Nemula doo kagda sa lalù endà meelut di amuk eg-
ekedan da sa salà da.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Migpigtuu Diyà Menuwa Antiokiya

19 Na, edung sa egoh i Estiban nematay, tigtu nepelihay sa medoo etaw
egpigtuu. Egoh da migpelaguy, nesepalak da diyà sa uwang Ponisiya
owoy diyà sa pungul Sipeli owoy diyà sa menuwa Antiokiya diyà uwang
Siliya. Egtulon da sa kagi i Nemula diyà sa medoo duma da Hudiyu daa.
20 Dodoo duen etaw egpigtuu tegeSipeli owoy tegeSilini mig-angay diyà
sa menuwa Antiokiya, owoy egtulonen da ma sa Mepion Tegudon denu si
Datù Hésus diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. 21 Egtabangan i Nemula
kagda, huenan di duen medoo etaw tegeAntiokiya migtuing sa pedu da
owoy egpigtuu da dé diyà si Datù.
22 Na, egoh sa etaw tegeHélusalém egpigtuu neketiig iya wé,
egpeangayen da Bilnabi i dutu Antiokiya dò. 23-24 Mepion etaw Bilnabi
i owoy mebagel sa kepigtuu di danà di linuhub sa Metiengaw Suguy i
Nemula. Egoh di migtebow diyà Antiokiya, neanggan temù enù ka hinaa
di sa egoh i Nemula tigtu egtabang kenagda. Agulé, egtulù diyà kenagda
anì endà egkeduwa sa pedu da anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si
Datù. Egoh da migdineg sa kagi di, egkedoo ma dé sa etaw egpigtuu diyà
si Datù.
25 Agulé, eg-angay Bilnabi i diyà menuwa Talesu anì lagbeten di Saulo i.
26 Egoh di mighaa kenagdi, inuwit di dutu Antiokiya dò kenà da eg-ugpà

taman segepalay, owoy egtuluen da sa medoo etaw. Na, sa medoo etaw
egpigtuu diyà Antiokiya, iya sa anay pinengadanan da Etaw i Kelistu.
27 Na, egoh da pelà diyà Antiokiya, duen duma tegesugkow i Nemula
migtebow kedu Hélusalém dò. 28 Iya sa sebaen tegesugkow i Nemula
diyà kenagda, si Agabu. Egtigdeg owoy pinetulon sa Metiengaw Suguy i
Nemula kagdi denu sa dakel bitil tumebow diyà sa langun menuwa diyà
tanà. Na, mig-ukit iya wé egoh i Keladiyo sa sulutan diyà Loma. 29 Agulé,
nesesebaen sa penemdem sa medoo etaw tegeAntiokiya egpigtuu anì
mulig da sa medoo duma da egpigtuu dutu Hudiya dò. Ipeuloy sa uman
sebaen etaw sa hagdi mekebegay. 30 Egoh da migtipoh sa igtabang da,
egpeangayen da Bilnabi i owoy si Saulo anì uwiten da diyà sa medoo
kaunutan etaw egpigtuu dutu Hélusalém dò.

Ini Sa Egoh I Pidelu Nelaun Kedu Diyà Bilangguwan

12 1 Na egoh iya, eg-edung si Datù Hélod egpelihay sa medoo etaw
egpigtuu diyà si Hésus. 2 Igpeimatay di Santiyago i kakay i
Huwan egpetigbas sundang. 3 Agulé, neanggan sa medoo Hudiyu endà
egpigtuu. Egoh i Hélod neketiig neanggan da, igpesigkem di ma Pidelu
i. Iya sa binaelan di egoh sa pista Hudiyu egoh da egkaen sa epan
endà duen ipelenuk di. 4 Egoh da migsigkem si Pidelu, egbilangguwen
da owoy egbantayan sa sepulù owoy enem sundalu. Tig-epatay da
egsesambìsambiay egbantay, enù ka ungayà i Hélod ipeimatay di Pidelu
i amuk meubus sa pista da anì hauwen sa langun etaw. 5 Dodoo egoh
i Pidelu nebilanggu, tigtu da isimbà diyà si Nemula sa medoo etaw
egpigtuu.
6 Na, egoh sa sigep egoh di umenaw simag sa atas i Hélod egpeimatay
si Pidelu, egtudug Pidelu i teliwadà sa duwa etaw egbantay. Nesebalà sa
belad di pinolot duwa sangkalì, owoy duen ma sa duwa sundalu egbantay
bengawan sa bilangguwan. 7 Petow dé nelegdawan sa dalem bilangguwan
enù ka duen sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg dahiya. Egkugowen
di Pidelu i anì enawen di, owoy guwaen di, “Téél ka. Enaw ka dé.” Hê,
nelengà sa sangkalì diyà sa belad di. 8 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i
Nemula diyà kenagdi, guwaen di, “Eles ko sa ginis ko owoy talumpà ka
dé.”
Egoh i Pidelu migpangunut, eg-ikagi dema sa egsugùsuguen i Nemula,
guwaen di, “Kawal ka dé owoy unut ka kenak.” 9 Huenan di, mig-unut
Pidelu i diyà sa egsugùsuguen i Nemula, dodoo endà netiigan di duu
amuk tuu sa egbaelan di, enù ka guwaen di dò tegeinep di daa. 10 Egoh
da migtalà diyà sa muna tegebantay owoy sa keduwa di, egtebow da
diyà sa dakel pintù putow eg-angay diyà liyu sa bilangguwan. Petow dé
neukaan peiges sa pintù, hê nekelaun da dé. Hê, egoh da eg-ipanaw diyà
sa kalasada, petow dé nekedan sa egsugùsuguen i Nemula.

11 Agulé, egoh i Pidelu neketiig sa nebaelan di, guwaen di, “Netiigan
ku ini i. Pineangay i Datù sa egsugùsuguen di anì launen di aken kedu sa
egkegaga i Hélod, anì endà meketuu di sa kepatay ku eg-angat-angatan sa
medoo Hudiyu endà egpigtuu.”
12 Egoh i Pidelu egpenemdem denu iya wé, mig-angay diyà sa dalesan
i Maliya, sa inay i Huwan pinengadanan da si Malkos. Nesetipon
dahiya sa medoo etaw anì isimbà da kagdi. 13 Egoh di migtebow
dahiya, egteguktuken di sa pintù diyà liyu sa dalesan. Agulé duen sa
bayi udipen, si Loda, egtelenak kenagdi. 14 Egoh di migdineg sa kagi i
Pidelu, egkilalaen di kagdi owoy tigtu neanggan, dodoo endà eg-ukaan
di duu enù ka migpedelamet polo egpelikù diatas anì tulonen di diyà sa
medoo duma di migtebow dé Pidelu i diyà sa liyu sa dalesan. 15 Dodoo
guwaen da diyà kenagdi, “Egkelengleng ka kéen.” Dodoo takà eg-ikagi,
guwaen di, “Tuu, dahiya Pidelu ya.” Huenan di, guwaen da, “Iya kéen sa
egsugùsuguen i Nemula egtulik kenagdi.”
16 Dodoo takà egteguktuk Pidelu i taman endà eg-ukaan da duu. Agulé,
egoh da mighaa kenagdi, tigtu negaip da. 17 Binegeng i Pidelu sa belad
di anì endà egséléken da, owoy egtulonon di kagda denu sa kelengà i
Nemula kenagdi kedu diyà sa bilangguwan. Guwaen di ma, “Tuloni ko si
Santiyago owoy sa medoo duma ta egpigtuu.” Agulé, eglegkang Pidelu i
eg-angay diyà sa sebaen ma dalesan.
18 Egoh di umenaw simag, tigtu negaip sa medoo sundalu diyà sa
bilangguwan enù ka endà netiigan da duu sa inangayan i Pidelu. 19 Agulé,
sinugù i Hélod anì lagbeten da Pidelu i, dodoo endà hinaa da duu. Sinugù
di anì igsaan sa medoo tegebantay, dodoo endà netiigan da duu sa kenà i
Pidelu. Huenan di, igpeimatay di kagda langun.
Agulé, eglegkang Hélod i kedu diyà uwang Hudiya, owoy eg-angay eg-
ugpà dutu Sisaliya dò.

Ini Sa Egoh I Hélod Nematay

20 Na sebaen agdaw, tigtu egbulitan i Hélod sa medoo etaw tegeTilo
owoy tegeSidon. Huenan di, neseunut da eg-angay diyà kenagdi anì
seantangay da, enù ka kagdi sa Datù eg-ipat sa tanà kenà da egkuwa
kaenen. Egloyuken da Belasto i, sa etaw tegebulig si Hélod, anì tabangan
di kagda. 21 Egoh di neuma sa agdaw da umantang, egkawal Hélod i sa
metolol kawal datù owoy egpenuu diyà sa bangkù sa datù, owoy eg-ikagi
diyà sa medoo etaw nesetipon. 22 Agulé eg-oloen da, guwaen da, “Beken
uloy etaw daa ini i eg-ikagi, dodoo si Nemula dé polo.” 23 Hê petow dé
pinigtamayan sa egsugùsuguen i Nemula Hélod i, enù ka endà hinawidan
di duu sa keolò da kenagdi. Agulé, nematay dé kinaen bitek.
24 Na, nekeseluh uman sa kagi i Nemula, owoy egkedoo dé sa etaw
egpigtuu. 25 Agulé egoh i Bilnabi owoy si Saulo neubus da mighated pilak

diyà menuwa Hélusalém, eglikù da dutu Antiokiya dò owoy pineunut da ma si Huwan Malkos.

Ini Sa Egoh Da Migpeangay Si Bilnabi Owoy Si Saulo

13 1 Na, diyà sa umpungan i Hésus diyà Antiokiya, duen sa etaw tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow owoy duen ma sa tegetulù sa kagi i Nemula. Langun da si Bilnabi, owoy si Simiyon pinengadanan da si Meitem, owoy si Lusiyo tegeSilini, owoy si Saulo, owoy si Manain sa nekeunut si Gubilenu Hélod migkedakel egoh da batà pelà.

2 Na, sebaen agdaw egpeulanen sa medoo etaw tegeAntiokiya egpigtuu sa kekaen da anì sumimbà da diyà si Nemula. Ligò da egsimbà, mig-ikagi sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda, guwaen di, “Hemilì yu Bilnabi i owoy si Saulo, enù ka duen sa galebek ipebael ku diyà kenagda.” 3 Agulé, egpeulanen da sa kekaen da anì isimbà da kagda diyà si Nemula owoy egsabaan da ma anì tandaan da kagda sa hinemilì i Nemula. Agulé egpeipanawen da kagda.

Ini Sa Egoh Da Egtulù Diyà Sa Pungul Sipeli

4 Na, pineangay sa Metiengaw Suguy i Nemula Bilnabi i owoy si Saulo, huenan di eglagbas da diyà sa menuwa Silusiya owoy eg-edà da sa dakel kumpit eg-angay dutu pungul Sipeli dò. 5 Egoh da migtebow diyà sa menuwa Salamis, egtulù da dahiya sa kagi i Nemula diyà sa simbaan Hudiyu. Mig-unut ma si Huwan Malkos anì egbuligan di kagda.

6 Na, egoh da migtukid sa medoo menuwa diyà siedò pungul, migtebow da diyà sa menuwa Papos. Hinaa da dahiya sa etaw Hudiyu, si Balhésus, sa tegebael balitmata, owoy ubòubò kagdi gaa sa tegesugkow i Nemula. 7 Egloyuken di sa gubilenu diyà siedò pungul, si Silgio Paulo. Tigtu milantek sa gubilenu, owoy igpeangay di Bilnabi i owoy si Saulo enù ka egkeiyap dumineg sa kagi i Nemula. 8 Dodoo egbogowen sa tegebael balitmata kagda, enù ka ungayà di endà migtuu sa gubilenu sa kagi i Nemula. Na, si Ilimas sa kepengadan da sa tegebael balitmata diyà sa kagi Geligu. 9 Agulé, linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Saulo i pinengadanan da si Pabelo. Eg-inengtengen di Ilimas i, 10 owoy guwaen di, “Kuna sa etaw i Satanas, enù ka egkuntelaen ko sa langun mepion owoy tegeakal ka etaw. Egpebutbuten ko hedem sa tuu kagi i Nemula anì endà pigtuuwen di etaw. 11 Na, melangap ka dé ini egoh di, enù ka pigtamayan i Nemula kuna. Endà umilag ka taman melugaylugay.”

Hê petow dé linabunan sa mata di, owoy endà ma eg-ilag di. Huenan di, egpeakap-akap eglagbet sa etaw umagak kenagdi. 12 Egoh sa gubilenu mighaa iya wé, egpigtuu dé enù ka tigtu netuuwan diyà sa ketulù i Pabelo denu si Datù.

13 Agulé, mig-edà Pabelo i owoy sa medoo duma di diyà sa dakel
kumpit diyà menuwa Papos eg-angay dutu menuwa Pilga dò diyà uwang
Pampiliya. Dodoo egoh da migtebow dahiya, sinalidan i Huwan Malkos
kagda enù ka miglikù Hélusalém dò.

Ini Sa Ketulù I Pabelo Diyà Antiokiya Diyà Uwang Pisidiya

14 Na, eglegkang Pabelo i owoy si Bilnabi diyà sa menuwa Pilga, owoy
eg-angay da dutu Antiokiya dò diyà uwang Pisidiya. Agulé, egoh di
neuma sa agdaw keetud etaw Hudiyu, eg-angay da dalem sa simbaan
Hudiyu owoy egpenuu da ma. 15 Egbasawen sa ulu-ulu simbaan sa kagi i
Nemula igsulat i Mosis owoy sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula.
Agulé, igsasà sa ulu-ulu Pabelo i owoy si Bilnabi, guwaen di, “O Akay,
meiyap ké amuk mikagi yu diyà sa medoo etaw nesetipon amuk duen sa
itulù yu diyà kenami.”
16 Agulé, egtigdeg Pabelo i owoy binegeng di sa belad di anì endà
suméléken da. Guwaen di, “O medoo duma ku tugod i Islaél owoy langun
yu etaw beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula, dinegdineg yu sa kagi ku.
17 Si Nemula sa inunutan ta, kita i tugod i Islaél, kagdi sa mighemilì sa
tupù ta egoh anay. Egoh da mig-ugpà pelawà dutu Igiptu dò, tinabangan
di kagda owoy migkedoo da ma dutu. Inuwit i Nemula kagda kedu diyà
Igiptu danà sa dakel egkegaga di, 18 owoy egbuligan di kagda taman epat
pulù gepalay egoh da diyà sa melabel tanà mediyù dalesan, apiya di pa
endà egpigtuuwen da duu kagdi i. 19 Agulé igpeimatay i Nemula sa pitu
balangan etaw diyà sa tanà Kanan, owoy igbegay di sa tanà diyà sa etaw
hinemilì di. 20 Na, epat gatus owoy lima pulù gepalay sa lugay di egoh sa
tupù ta mig-angay Igiptu dò taman sa egoh da migsakem sa tanà igbegay
i Nemula.
“Agulé ginelal i Nemula sa medoo ulu-ulu da nesetugodtugod taman
sa egoh i Samuwél sa tegesugkow i Nemula. 21 Agulé, pinegeni da anì
dumuen sa datù da. Huenan di, ginelal i Nemula Saulo i, sa anak i Kis
tugod i Bénhamin. Epat pulù gepalay sa lugay sa kedatù i Saulo. 22 Agulé
egoh i Nemula migkedan si Saulo, hinemilì di Dabid i anì egkedatù diyà
kenagda. Guwaen i Nemula denu si Dabid,

‘Hinemilì ku dé Dabid i, sa anak i Hési.
Netuuwan a diyà kenagdi
enù ka egpangunutan di sa langun igsugù ku kenagdi.’[q]

23 Na, si Hésus sa sebaen tugod i Dabid. Kagdi sa pineangay i Nemula anì
alukan di kita i tugod i Islaél, enù ka kagdi sa igpasad i Nemula diyà sa
tupù ta egoh anay. 24 Egoh i Hésus endà pa egtulù, egtegudon Huwan i
diyà sa langun tugod i Islaél anì ekedan da sa salà da anì egpebautis da

---

q **13:22** Basa ko 1 Samuwél 13:14

ma. 25 Egoh di buyu dé neubus sa ketegudon i Huwan, guwaen di diyà
sa medoo etaw, ‘Beken aken sa eg-angat-angatan yu, dodoo duen polo sa
etaw tumebow mekesambì kenak sa tigtu eglowon diyà kenak. Huenan di
memala a amuk aken sa egsugùsuguen di egkedan talumpà di daa.’
26 “O medoo duma ku tugod i Ablaham owoy langun yu etaw beken
Hudiyu egsimbà diyà si Nemula, igpetiig dé i Nemula diyà kenita sa
Mepion Tegudon denu sa kealuk di kenita. 27 Dodoo sa medoo etaw
dutu Hélusalém dò owoy sa ulu-ulu da, endà kinilala da duu Hésus i sa
tegealuk etaw. Apiya di pa egbasawen da sa kagi i Nemula igsulat sa
medoo tegesugkow di egoh anay diyà sa simbaan da uman agdaw keetud
da, endà doo netiigan da duu. Dodoo neketuu dé sa kagi sa tegesugkow
i Nemula danà da migpeimatay si Hésus. 28 Apiya di pa endà duen salà
di sa pesuwan da mimatay kenagdi, egtemù da doo egpegeni diyà si
Gubilenu Pilatu anì ipeimatay di. 29 Huenan di, neketuu dé sa langun kagi
i Nemula igpesulat egoh anay denu kenagdi. Agulé, kinuwa da sa lawa di
diyà sa kayu igbugsud owoy iglebeng da diyà sa batu tinosongon etaw.
30 Dodoo inenaw i Nemula doo sa egoh di nematay. 31 Nelugaylugay takà
migpehaa diyà sa medoo etaw mig-unut kenagdi mig-angay Hélusalém dò
kedu uwang Galiliya. Egtulonon da kita i tugod i Islaél sa hinaa da diyà
kenagdi.
32 “Huenan di, mig-angay ké dini anì tulonen ké diyà keniyu sa Mepion
Tegudon denu si Hésus. Apiya di pa igpasad i Nemula diyà sa tupù ta
egoh anay, 33 neketuu doo ini egoh di diyà kenita i tugod da, enù ka
inenaw i Nemula Hésus i sa egoh di nematay. Iya sa selepangan sa kagi i
Nemula igpesulat diyà sa keduwa Isalem, guwaen di,

‘Kuna sa Anak ku, owoy ipetiig ku ini egoh di aken sa emà ko.’[r]

34 Na, si Hésus sa inenaw i Nemula owoy endà dé mematay di uman,
enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, ‘Begayan ku kiyu sa
tigtu mepion igpasad ku diyà si Dabid.’[s] 35 Duen ma sa kagi i Nemula
igsulat i Dabid egoh anay, guwaen di, ‘Endà mebaluy di diyà keniko amuk
meledak sa lawa sa etaw hinemilì ko.’[t] 36 Na, netiigan ta migpangunut
Dabid i diyà sa langun igsugù i Nemula taman egoh di nematay, agulé
iglebeng da kagdi lagà mendaa sa tupù ta owoy neledak ma sa lawa
di diyà lebeng. 37 Dodoo si Hésus, endà neledak sa hagdi lawa, enù ka
inenaw i Nemula egoh di nematay.
38 “O medoo duma ku tugod i Islaél, ungayà ké metiigan yu ini i. Danà
i Hésus, egtulonen ké diyà keniyu sa tegudon denu sa kepeuloy i Nemula
sa salà ta. 39 Ipetiig ké diyà keniyu endà mekedan sa salà yu danà yu
egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo mekedan polo sa
salà ta danà ta egpigtuu diyà si Hésus. 40 Huenan di, tulik yu anì endà

---

[r] **13:33** Basa ko Isalem 2:7 [s] **13:34** Basa ko Isayas 55:3 [t] **13:35** Basa ko Isalem 16:10

mepigtamayan yu lagà sa medoo etaw tinulon sa tegesugkow i Nemula,
guwaen di,
41 ‘Taa yu, hih, kiyu i tegesumbung sa kagi i Nemula.
Megaip yu amuk pigtamayan ku kiyu,
enù ka apiya di pa duen sa egbaelan ku diyà keniyu ini egoh di,
endà doo migtuu yu,
apiya ipetumàmà sa etaw diyà keniyu.’ ”[u]
42 Na, egoh i Pabelo owoy si Bilnabi egpenaug diyà sa simbaan Hudiyu,
igsasà da kagda anì pelikù da amuk meuma sa sebaen agdaw keetud anì
muman da tumulù sa kagi i Nemula. 43 Agulé egoh da neseselab, eg-unut
sa medoo etaw kenagda, sa medoo Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu eg-
unut sa adat Hudiyu. Egpebagelen da i Pabelo sa kepigtuu sa medoo etaw
anì tigtu da egpigtuu diyà si Nemula sa egtabang kenagda.
44 Na, egoh di neuma dema sa agdaw keetud, tigtu medoo temù sa
etaw tegeAntiokiya egkesetipon anì dumineg da sa kagi i Nemula itulù
i Pabelo. 45 Dodoo tigtu egkesina sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu
egoh da mighaa sa medoo etaw nesetipon. Huenan di, egsigbolowen
da sa itulù i Pabelo owoy egpeumàumaan da ma kagdi. 46 Dodoo endà
nelimedangan Pabelo i owoy si Bilnabi eg-ikagi, guwaen da, “Kiyu i
etaw Hudiyu sa nekehuna migdineg sa kagi i Nemula. Dodoo eg-eked
yu egpigtuu iya wé, enù ka eg-ekedan yu sa lalù endà meelut di ibegay
i Nemula. Huenan di, salidan ké kiyu anì tumegudon ké polo diyà sa
medoo etaw beken Hudiyu. 47 Iya sa baelan ké enù ka duen sa igsugù i
Datù Nemula diyà kenami, guwaen di,
‘Hinemilì ku kuna anì lagà ka sa palitaan lumegdaw diyà sa etaw
beken Hudiyu,
anì mealukan sa langun etaw diyà siini sinukub langit.’[v] ”
48 Na, egoh sa etaw beken Hudiyu migdineg iya wé, neanggan da temù
owoy eg-oloen da Nemula i danà sa inikagi i Pabelo. Agulé, egpigtuu dé
sa medoo etaw hinemilì i Nemula anì melalù da taman melugay.
49 Na, nekeseluh dé sa kagi i Datù diyà sa medoo menuwa medapag
diyà Antiokiya. 50 Dodoo sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu,
egpebuliten da polo sa medoo mapulù etaw owoy sa medoo mapulù bayi
beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula. Huenan di, egpelihayen da Pabelo
i owoy si Bilnabi, owoy eghemagawan da kedu diyà sa uwang Antiokiya.
51 Egoh da eglegkang dahiya, egkedanan da sa kepung diyà lisen da anì
metiigan sa etaw dahiya duen sa salà da danà da endà egpigtuu. Agulé,
eg-angay da dutu menuwa Ikoniyo dò. 52 Dodoo tigtu neanggan polo sa
medoo etaw egpigtuu diyà Antiokiya, owoy linuhub da ma sa Metiengaw
Suguy i Nemula.

---

[u] **13:41** Basa ko Habakuk 1:5 [v] **13:47** Basa ko Isayas 49:6

Ini Sa Egoh Da I Pabelo Dutu Menuwa Ikoniyo Dò

14 1 Na, egoh i Pabelo owoy si Bilnabi migtebow diyà sa menuwa
Ikoniyo, mig-angay da diyà sa simbaan Hudiyu owoy egtulù da
denu si Hésus. Huenan di, egpigtuu dé sa medoo etaw Hudiyu owoy sa
medoo etaw beken Hudiyu. 2 Dodoo duen etaw Hudiyu endà egpigtuu
eg-enggat sa medoo etaw beken Hudiyu anì bulitan da sa medoo etaw
egpigtuu. 3 Na, nelugay eg-ugpà Pabelo i owoy si Bilnabi dahiya, owoy
endà nelimedangan da egtulù sa kagi i Nemula. Tinunungan i Nemula
ma kagda anì mekebael da panduan egkegaipan etaw, huenan di netiigan
sa langun etaw tuu sa kagi da denu sa ketabang i Nemula. 4 Dodoo tapay
doo endà nesesebaen sa pedu sa medoo etaw dahiya. Duen etaw egpigtuu
diyà sa kagi sa salu i Hésus, owoy duen ma etaw eg-unut diyà sa kagi sa
medoo Hudiyu endà egpigtuu.
5 Agulé, nesesebaen sa penemdem sa medoo etaw Hudiyu endà
egpigtuu owoy sa etaw beken Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu da. Ungayà
da pelihayen da Pabelo i owoy si Bilnabi, owoy buungen da kagda batu
hedem anì mematay da. 6-7 Dodoo egoh sa salu i Hésus neketiig iya wé,
egpelaguy da mangay diyà sa menuwa Listela owoy menuwa Dilebi, sa
duwa menuwa diyà uwang Likaoniya. Egtulù da sa Mepion Tegudon
dahiya owoy diyà sa medoo menuwa medapag dahiya.

Ini Sa Binaelan Da Diyà Menuwa Listela Owoy Menuwa Dilebi

8 Na, duen sa etaw pikat eg-ugpà diyà menuwa Listela. Inuwit di
miglesut sa kepikatan di owoy endà mekebigkat di. 9 Egoh di egpenuu
dahiya, egdinegdinegen di sa ketulù i Pabelo. Agulé, netiigan i Pabelo
egpigtuu dé sa pikat owoy mebulungan i Nemula. Agulé eg-inengtengen
i Pabelo, 10 owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “Tigdeg ka dé.” Hê,
petow dé neketigdeg owoy nekebigkat ma dé.
11 Egoh sa medoo etaw mighaa sa binaelan i Pabelo, eg-umow da eg-
ikagi diyà sa kagi etaw tegeLikaoniya, guwaen da, “Migtebow dé diyà
kenita sa medoo egpenemulawen ta, owoy egpegulilung da daa diyà sa
duma ta maama.” 12 Iya sa kagi da enù ka guwaen da dò si Bilnabi sa
nemula da si Siyus, owoy si Pabelo sa salu di, si Hélmis, enù ka kagdi sa
tegeikagi. 13 Na, duen sa simbaan da diyà sa liyu sa menuwa Listela kenà
da egsimbà diyà si Siyus sa nemula da. Huenan di, duen medoo tudu sapì
binasakan da bulok inuwit sa ulu-ulu simbaan diyà sa bengawan kutà
menuwa da anì imatayan da anì tandaan da sa kepenemula da si Pabelo
owoy si Bilnabi.
14 Dodoo egoh i Bilnabi owoy si Pabelo neketiig sa ungayà sa medoo
etaw, eglisien da sa kawal da danà da nebukul temù. Hê, egletu da diyà
sa kenà sa medoo etaw nesetipon, owoy migpetaled da eg-ikagi, guwaen

da, 15 “O medoo etaw tegeListela. Yoko egpenemula duu kami i. Kami
sa etaw lagà mendaa keniyu, beken duu kami sa nemula yu. Mig-angay
ké daa dini anì tumulù ké keniyu sa Mepion Tegudon, anì ekedan yu sa
medoo uloy nemula yu anì migtuu yu diyà si Nemula, sa Nemula melalù
sa migbael langit owoy tanà owoy dagat owoy sa langun taman. 16 Egoh
anay, pinandayà di sa langun etaw anì unutan da sa hagda pedu. 17 Dodoo
duen doo sa ukit ta meketiig kenagdi danà sa mepion egbaelan di diyà
kenita, enù ka egbegay udan diyà kenita owoy sa langun egbunga uman
palay anì duen sa kaenen ta owoy sa mepion pedu ta.” 18 Na, apiya di
pa inikagi da iya wé, tigtu egkelikutan da doo eghawid sa medoo etaw
egpenemula kenagda.

19 Agulé, duen medoo Hudiyu endà egpigtuu migtebow kedu menuwa
Ikoniyo owoy menuwa Antiokiya diyà uwang Pisidiya. Eg-enggaten da sa
medoo etaw tegeListela anì bulitan da Pabelo i, huenan di egbuungen da
kagdi batu owoy eggodoyen da igpeliyu da sa menuwa enù ka guwaen
da dò nematay dé. 20 Dodoo egoh sa medoo etaw egpigtuu nesetipon diyà
kenagdi, egtigdeg Pabelo i owoy egpelikù diyà sa menuwa Listela. Agulé,
umenaw simag, eg-ipanaw dema Pabelo i owoy si Bilnabi eg-angay diyà
sa menuwa Dilebi.

Ini Sa Egoh Da Migpelikù Diyà Antiokiya Diyà Uwang Siliya

21 Na, egtulù Pabelo i owoy si Bilnabi sa Mepion Tegudon diyà sa
menuwa Dilebi, owoy medoo sa etaw egpigtuu diyà si Hésus dahiya.
Agulé, egpelikù da dema diyà sa medoo menuwa inukitan da, sa menuwa
Listela owoy menuwa Ikoniyo owoy menuwa Antiokiya diyà uwang
Pisidiya. 22 Egtuluen da sa medoo etaw egpigtuu, owoy egpebagelen da sa
pedu da anì endà mesemek da egpigtuu. Guwaen da, “Dumuen sa medoo
lihay meukitan ta taman endà meuma ki sa kedatù i Nemula.” 23 Agulé,
duen etaw hinemilì i Pabelo owoy si Bilnabi diyà sa uman sebaen
menuwa anì gelalen da kagda kaunutan diyà sa umpungan i Hésus.
Egpeulanen da sa kekaen da anì egsimbà da diyà si Nemula anì isalig da
kagda diyà sa Datù pinigtuu da.

24 Agulé, eg-ukit da diyà sa medoo menuwa diyà uwang Pisidiya
taman egoh da tumebow diyà sa medoo menuwa diyà uwang Pampiliya.
25 Egtegudon da sa kagi i Nemula diyà sa menuwa Pilga. Agulé eglagbas
da diyà sa menuwa Ataliya. 26 Eg-edà da sa dakel kumpit dahiya, owoy
eglikù da dé diyà sa sebaen menuwa Antiokiya sa tapay keduwan da.
Egoh da endà pa miglegkang diyà Antiokiya, igsimbà sa medoo etaw
kagda anì tabangan i Nemula kagda diyà sa galebek da ubus dé binaelan
da.

27 Na, egoh da migtebow diyà Antiokiya, egsetiponen da sa langun etaw
egpigtuu owoy egtulonen da sa langun binaelan i Nemula danà da egtulù,

enù ka tinabangan i Nemula kagda migtulù diyà sa medoo etaw beken
Hudiyu anì migtuu da ma. 28 Agulé, nelugay eg-ugpà Pabelo i owoy si
Bilnabi diyà sa medoo etaw egpigtuu dahiya.

Ini Sa Egoh Da Nesetipon Egseolomoy Dutu Hélusalém Dò

15 1 Na, duen etaw migtebow diyà Antiokiya kedu uwang Hudiya,
owoy egtulù da diyà sa medoo etaw egpigtuu, guwaen da, "Endà
mealukan yu diyà sa salà yu amuk endà egpekelaing yu ipat iling sa
uledin igsugkow i Mosis."
2 Dodoo tigtu egsigbolowen i Pabelo owoy si Bilnabi iya wé igtulù da.
Egoh da pelà endà egkesepion, iya sa penemdem sa medoo etaw egpigtuu
peangayen da Hélusalém dò Pabelo i owoy si Bilnabi owoy sa duma da
anì seolomoy da owoy sa medoo salu i Hésus owoy sa kaunutan etaw
egpigtuu denu iya wé ketulù egsigbolowen da. 3 Agulé, pineipanaw sa
medoo etaw egpigtuu kagda. Egoh da eg-ukit diyà sa medoo menuwa
diyà sa uwang Ponisiya owoy uwang Samaliya, egtulon da denu sa medoo
etaw beken Hudiyu egpigtuu. Huenan di, tigtu neanggan sa langun etaw
egpigtuu egoh da migdineg iya wé.
4 Na, egoh da i Pabelo migtebow dutu Hélusalém dò, sinaluan da kagda
sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo etaw egpigtuu owoy sa kaunutan
da. Agulé, egtulonen i Pabelo owoy si Bilnabi sa langun binaelan i
Nemula danà da egtulù. 5 Dodoo, duen dahiya etaw Palasiyu egpigtuu
diyà si Hésus owoy egpangunut da temù diyà sa uledin igsugkow i
Mosis. Egtigdeg da anì mikagi da, guwaen da, "Endà peunuten ta duu sa
medoo etaw beken Hudiyu egpigtuu taman endà pekelaing da ipat owoy
mangunut da ma diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis."
6 Huenan di, egkesetipon sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo
kaunutan etaw egpigtuu anì egseolomen da sa mebaelan sa etaw
beken Hudiyu, iling ka pekelaing da ipat ataw ka endà. 7 Nelugay
egsesigbolowoy da temù dahiya. Agulé egtigdeg Pidelu i, guwaen di, "O
medoo duma ku, netiigan yu dé aken sa hinemilì i Nemula diyà kenita
egoh anay anì tumulù a sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw beken
Hudiyu, anì mekedineg da owoy mekepigtuu da ma. 8 Owoy si Nemula
egpeketiig sa pedu langun etaw, netuuwan ma diyà sa etaw beken
Hudiyu. Netiigan ta iya wé danà di migbegay sa Metiengaw Suguy di
diyà kenagda, lagà mendaa sa kinebegay di kenita egoh anay. 9 Eg-amu
yu amuk guwaen yu sa medoo Hudiyu daa sa pineuloyon i Nemula salà,
dodoo peuloyon di ma doo salà sa etaw beken Hudiyu danà da egpigtuu
diyà kagdi. 10 Huenan di, yoko eg-eked duu sa binaelan i Nemula diyà
kenagda. Endà mepion di amuk egtegelen yu egpepangunut sa etaw
beken Hudiyu diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis, enù ka endà
negaga sa tupù ta duu egpangunut iya wé owoy endà ma negaga ta duu.

11 Endà mebaluy di iya wé. Dodoo netiigan ta nealukan ki danà sa dakel
ketabang ipeuloy i Datù Hésus diyà kenita. Hediya ma sa kealuk di sa
etaw beken Hudiyu."
12 Agulé, egpetemed sa langun etaw egoh da egdinegdineg sa tinulon
i Bilnabi owoy si Pabelo denu sa medoo panduan owoy sa medoo
egkegaipan etaw igpebael i Nemula diyà kenagda egoh da migtulù diyà
sa medoo etaw beken Hudiyu. 13 Egoh da neubus egtulon, eg-ikagi ma
sa kaunutan da, si Santiyago, guwaen di, "O medoo duma ku egpigtuu,
dinegdineg yu hih. 14 Tinulon i Simon Pidelu diyà kenita denu sa kehidu i
Nemula sa medoo etaw beken Hudiyu danà i Nemula mighemilì kenagda
anì kagda ma sa etaw di. 15 Hediya ma sa kagi i Nemula igsulat sa medoo
tegesugkow di egoh anay, guwaen di,
16 'Amuk meubus iya wé, pelikù a dema, guwaen i Datù.
Apiya di pa nepilay sa dalesan i Dabid,
baelan ku dema.
Apiya di pa nekedan sa kedatù sa tugod i Dabid,
umanan ku pa sa kedatù di.
17 Amuk hediya, umunut da diyà kenak sa langun etaw inumow ku,
taman sa etaw beken Hudiyu.
18 Iya sa kagi i Datù Nemula igpetiig di egoh anay.' "[w]
19 Na, eg-uman Santiyago i eg-ikagi, guwaen di, "Ini sa penemdem
ku. Endà tegelen ta duu pekelaing ipat sa etaw beken Hudiyu egpigtuu
diyà si Nemula. 20 Dodoo mepion amuk sumulat ki daa diyà kenagda
anì hawidan ta kagda kumaen sa igbegay diyà sa medoo inetaw
penemulawen etaw owoy sa hinagtay pineleng owoy sa depanug, owoy
anì endà ma egbigà da. 21 Mepion amuk pangunutan da iya wé, enù ka
edung egoh anay sa uledin igsugkow i Mosis sa egbasawen etaw owoy
itulù da uman Sapetu diyà sa simbaan Hudiyu diyà sa medoo menuwa."

Ini Sa Igsulat Da Diyà Sa Etaw Beken Hudiyu Egpigtuu

22 Agulé, nesesebaen sa penemdem sa medoo salu i Hésus owoy sa
langun etaw egpigtuu owoy sa medoo kaunutan da. Hinemilì da sa
duwa etaw diyà kenagda anì umunut da diyà si Pabelo owoy si Bilnabi
mangay dutu Antiokiya dò. Iya sa hinemilì da si Silas owoy si Hudas
pinengadanan da ma si Balsabas, enù ka netuuwan sa medoo etaw
egpigtuu diyà kenagda. 23 Ini kagi sa sulat igpeuwit da diyà kenagda.

"O medoo duma ké etaw beken Hudiyu dutu Antiokiya dò owoy diyà uwang
Siliya owoy uwang Silisiya. Iya sa egsulat ini i sa medoo salu i Hésus owoy sa
medoo kaunutan etaw egpigtuu. Kami sa duma yu. 24 Duen gaa etaw kedu dini

---

[w] **15:16-18** Basa ko Amos 9:11-12; Isayas 45:21

egbogo keniyu danà sa ketulù da. Egbogowen da gaa sa pedu yu. Dodoo endà
pineangay ké duu kagda diyan. 25 Huenan di, egoh ké nesetipon, nesesebaen sa
penemdem ké owoy hinemilì ké sa etaw peangayen ké diyà keniyu, owoy munut
da diyà sa loyuk ta eghiduwan ta, si Bilnabi owoy si Pabelo. 26 Endà egsagipaen
da duu sa hagtay da danà da egbael sa galebek i Hésus Kelistu sa Datù ta. 27 Iya sa
hinemilì ké peangayen ké diyà keniyu, si Hudas owoy si Silas, anì itulù da ma sa
kagi igsulat ké diyà keniyu. 28 Neseunut sa pedu ké sa Metiengaw Suguy i Nemula,
huenan di endà tegelen ké duu kiyu egpepangunut diyà sa adat ké, dodoo ini
daa sa itulù ké diyà keniyu. 29 Yoko egkaen duu sa igbegay diyà sa medoo inetaw
egpenemulawen etaw. Yoko ma egkaen duu sa depanug owoy sa hinagtay
pineleng. Yoko ma egbigà ya. Mepion amuk pangunutan yu iya wé kagi ké. Na,
taman iya daa sa kagi ké."

30 Agulé, mig-ipanaw sa etaw pineangay da dutu Antiokiya dò. Egoh
da migtebow dutu, egsetiponen da sa langun etaw egpigtuu owoy ibegay
da sa sulat diyà kenagda. 31 Egoh da migbasa iya wé, neanggan da temù
danà sa kagi iya wé sulat.
32 Nelugay egtulù Hudas i owoy si Silas diyà sa medoo etaw egpigtuu,
enù ka kagda ma tegesugkow sa kagi i Nemula. Egpebagelen da pedu
sa etaw egpigtuu anì kumeeles sa kepigtuu da. 33 Egoh di nelugaylugay
sa keugpà da dahiya, pineipanaw sa medoo etaw egpigtuu kagda egoh
da migsimbà anì kumelanih sa keipanaw da. Hê miglikù da Hélusalém
dò. 34 [Dodoo ungayà i Silas mugpà polo diyà sa menuwa Antiokiya.]
35 Dodoo eg-ugpà da pelawà Pabelo i owoy si Bilnabi diyà Antiokiya.
Egtulù da lapeg sa medoo duma da owoy egtegudon da ma sa kagi i Datù.

Ini Sa Egoh I Pabelo Owoy Si Bilnabi Nesepalak

36 Na, egoh di nelugaylugay, eg-ikagi Pabelo i diyà si Bilnabi, guwaen
di, "O Akay, pelikù ki diyà sa medoo menuwa kenà ta migtegudon sa kagi
i Nemula anì metiigan ta amuk mepion sa kepigtuu da."
37 Ungayà i Bilnabi peunuten di si Huwan Malkos diyà kenagda. 38 Dodoo meked
Pabelo i iya wé, enù ka sinalidan i Malkos kagda egoh anay diyà uwang Pampiliya
owoy endà mig-uman di egbulig kenagda. 39 Huenan di, egkesesigbolow da Pabelo
i si Bilnabi, hê nesepalak da. Agulé, inuwit i Bilnabi Malkos i, owoy mig-edà da
sa dakel kumpit mangay pungul Sipeli dò. 40 Dodoo hinemilì i Pabelo Silas i anì
munut kenagdi. Isimbà sa medoo etaw egpigtuu kagda anì tabangan i Nemula
kagda. Agulé, eg-ipanaw da dé. 41 Tinukid da sa langun menuwa diyà uwang Siliya
owoy uwang Silisiya, owoy egpebagelen da sa kepigtuu sa medoo etaw.

Ini Sa Egoh I Timotiyu Mig-unut Diyà Si Pabelo Owoy Si Silas

16 1 Na, mig-angay Pabelo i diyà sa menuwa Dilebi owoy menuwa
Listela. Duen sa etaw egpigtuu eg-ugpà dahiya, si Timotiyu.

Egpigtuu ma sa inay di etaw Hudiyu, dodoo etaw Geligu sa emà di.
2 Mepion etaw Timotiyu i, owoy netuuwan da diyà kenagdi sa medoo
etaw egpigtuu diyà menuwa Listela owoy menuwa Ikoniyo. 3 Ungayà i
Pabelo peunuten di Timotiyu i anì buligan di kagda. Agulé pinekelaing
di sa ipat i Timotiyu anì endà ekedan di etaw Hudiyu diyà sa medoo
angayan da, enù ka netiigan da endà nekelaingan sa ipat di enù ka etaw
Geligu sa emà di. 4 Egoh da eg-ukit diyà sa medoo menuwa, egtuluen
da sa medoo etaw egpigtuu anì mangunut da diyà sa uledin binaelan
sa medoo salu i Hésus owoy kaunutan etaw egpigtuu diyà Hélusalém.
5 Huenan di, egkebagel sa kepigtuu sa medoo etaw, owoy uman agdaw
egkeumanan sa kedoo da egpigtuu.

Ini Sa Egoh Sa Etaw TegeMasidoniya Migpehaa Diyà Si Pabelo

6 Agulé, egtulù da Pabelo i sa kagi i Nemula diyà sa medoo menuwa
diyà sa uwang Peligiya owoy uwang Galatiya, enù ka hinawidan sa
Metiengaw Suguy i Nemula kagda anì endà tumegudon da diyà sa uwang
Asiya. 7 Egoh da medapag diyà sa uwang Misiya, ungayà da mangay diyà
sa uwang Bitiniya, dodoo hinawidan dema sa Suguy i Nemula kagda.
8 Agulé, tinalà da sa uwang Misiya owoy miglagbas da dutu menuwa
Teloas dò. 9 Egoh da migtebow dutu, duen sa igpehaa i Nemula diyà si
Pabelo egoh sa sigep. Hinaa di sa palas etaw tegeMasidoniya egsasà,
guwaen di, “Téél yu dé. Angay yu Masidoniya dò anì mulig yu kenami.”
10 Egoh i Pabelo mighaa iya wé, eglagbeten ké sa ukit keangay ké
Masidoniya dò, enù ka netiigan ké egpeangayen i Nemula kami dutu anì
tumulù ké sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw dahiya.

Ini Sa Egoh I Lidiya Migpigtuu

11 Agulé, eg-edà ké sa dakel kumpit diyà menuwa Teloas, owoy egbatas
ké diyà sa pungul Samotelasiya. Egoh di umenaw simag, eg-ipanaw ké
uman mangay dutu menuwa Niapolis dò. 12 Kedu dahiya, eg-ipanaw ké tanà
mangay Pilipos dò, sa dakel menuwa diyà uwang Masidoniya kenà sa medoo
etaw Loma eg-ugpà. Nelugaylugay ké eg-ugpà diyà Pilipos. 13 Egoh di neuma
sa agdaw keetud, mig-angay ké diyà sa lawa't wayeg diyà sa liyu sa menuwa
Pilipos, enù ka duen gaa dahiya sa kenà sa medoo etaw egkesetipon anì
sumimbà da. Egpenuu ké diyà sa keba't wayeg, owoy egkeseolom ké sa
medoo bayi nesetipon dahiya. 14 Duen sa bayi dahiya, si Lidiya kedu diyà
menuwa Tiyatila. Kagdi sa tegedagang sa melalegà bulusan diyà menuwa
Pilipos. Egpigtuu diyà si Nemula, owoy egtabangan i Datù anì tigtu meketiig
sa ketulù i Pabelo. 15 Egpebautis Lidiya i lapeg sa medoo etaw eg-ugpà diyà
sa dalesan di. Agulé egsasà diyà kenami, guwaen di, “Angay yu ugpà diyà
sa dalesan ku amuk tuu egketuuwan yu egpigtuu a diyà si Datù.” Na, tigtu
egpegeni diyà kenami, huenan di mig-unut ké diyà sa kagi di.

Ini Sa Egoh Da Nebilanggu Diyà Menuwa Pilipos

16 Na, sebaen agdaw egoh ké eg-angay diyà sa kenà etaw egsimbà,
netelabukan ké sa bayi udipen linahuk busaw sa tegetulon sa endà pa
tumebow di. Medoo sa pilak nekuwa sa épê di danà di egtulon sa endà
pa tumebow di. 17 Takà egsetugdug sa bayi diyà kenami owoy eg-umow,
guwaen di, "Kagda sa etaw sinugù sa tigtu mapulù Nemula anì itulù da
keniyu sa ukit kealuk i Nemula etaw."
18 Anan dé hediya sa egbaelan di uman agdaw. Agulé, egoh i Pabelo
endà egpeketigkel di uman, egtaengen di kagdi owoy guwaen di diyà
sa busaw, "Pineangay i Hésus Kelistu aken, huenan di eg-ikagi a diyà
keniko, laun ka dé diyà kenagdi."
Hê, petow dé miglaun sa busaw diyà kenagdi. 19 Dodoo egoh sa épê di
neketiig nedaetan dé sa kenà da egkuwa pilak, egsigkemen da Pabelo i
owoy si Silas, owoy eg-agaken da kagda diyà sa teliwadà menuwa atung
kenà da eg-antang. 20 Eg-uwiten da kagda diyà sa uwis etaw Loma, owoy
guwaen da, "Kaini sa etaw Hudiyu egbogo kenita dahini, 21 owoy itulù da
sa adat endà mebaluy di diyà sa uledin ta, enù ka kita sa etaw Loma."
22 Agulé, tigtu egbulitan sa medoo etaw Pabelo i owoy si Silas.
Eglisien sa uwis sa kawal da i Pabelo si Silas anì egtapesen da kagda.
23 Egoh da neubus tinapes, egbilangguwen da kagda. Igsasà sa uwis
diyà sa tegebantay anì tigtu bantayan di kagda anì endà mekepelaguy
da. 24 Huenan di, dinalem sa tegebantay kagda diyà sa bilik teliwadà sa
bilangguwan, owoy pinetung di ma sa lisen da anì endà mekepelaguy da.
25 Dodoo egoh sa teliwadà sigep, egsimbà Pabelo i owoy si Silas,
owoy egduyuy da ma eg-olò si Nemula. Egdinegen sa medoo liyu etaw
nebilanggu kagda. 26 Petow dé duen sa tigtu mebagel linug, owoy
nekayung sa medoo bugsud sa bilangguwan. Hê, neukaan sa langun
pintù di, owoy nelengà sa medoo sangkalì igpolot diyà sa medoo
nebilanggu. 27 Egoh sa tegebantay mig-enaw, hinaa di neukaan dé sa
pintù, huenan di eghuguten di sa sundang di anì egpetoyò enù ka guwaen
di dò nekepelaguy dé sa medoo nebilanggu. 28 Dodoo egpetaled eg-umow
Pabelo i, guwaen di, "Yaka egpetoyò ya. Kaini ké doo langun."
29 Agulé, igpeangay sa tegebantay sa sulù, owoy medelamet eg-angay
diyà si Pabelo. Egligkued diyà sa taengan i Pabelo owoy si Silas, owoy
eglukub danà di nelimedangan. 30 Agulé eg-uwiten di kagda diyà sa liyu
sa bilangguwan, owoy eg-igsà, guwaen di, "O Akay, ngadan sa baelan ku
anì mealukan a?"
31 Egsagbì da, guwaen da, "Pigtuu ka dé diyà si Datù Hésus anì
mealukan ka owoy sa medoo duma ko ma." 32 Agulé egtegudon da sa
kagi i Nemula diyà kenagdi lapeg sa langun etaw eg-ugpà diyà sa dalesan
di. 33 Apiya di pa teliwadà sigep, egpeguséén sa tegebantay sa medoo

palì i Pabelo owoy si Silas. Agulé egpebautis lapeg sa medoo etaw diyà
sa dalesan di. 34 Agulé, egpegemowen di Pabelo i owoy si Silas diyà sa
dalesan di owoy egpekaenen di kagda. Neanggan da langun danà da
migpigtuu dé diyà si Nemula.
35 Egoh di umenaw simag, sinugù sa uwis sa medoo sundalu mangay
diyà sa tegebantay, owoy guwaen da, “Pelaun ko dé kagda.” 36 Huenan di,
guwaen sa tegebantay diyà si Pabelo, “Duen sa sinugù sa uwis anì melaun
yu. Mebaluy dé amuk mipanaw yu, owoy kumelanih sa keipanaw yu.”
37 Dodoo endà neiyap Pabelo i, owoy guwaen di diyà sa sundalu, “Apiya
di pa kami sa etaw Loma, tinapes da doo kami diyà sa kehaa sa medoo
etaw, owoy nebilanggu ké apiya di pa endà duen salà ké. Ungayà da endà
metiigan di etaw sa kelaun ké. Dodoo endà mipanaw ké taman endà
mangay da dini anì launen da kami.”
38 Agulé, igsugkow sa sundalu diyà sa uwis sa inikagi i Pabelo. Egoh
sa medoo ulu-ulu neketiig etaw Loma Pabelo i owoy si Silas, tigtu da
nelimedangan. 39 Huenan di, eg-angay da diyà sa bilangguwan anì launen
da kagda. Egpepasinsiya da diyà si Pabelo owoy si Silas, owoy isasà da
kagda anì lumegkang da kedu diyà Pilipos. 40 Agulé, egoh da nekelaun
kedu diyà bilangguwan, eg-angay da diyà sa dalesan i Lidiya. Egseolomoy
da sa medoo etaw egpigtuu dahiya, owoy egtulù da ma anì kumebagel sa
kepigtuu da. Agulé eg-ipanaw da dema.

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Menuwa Tésalonika

17 1 Na, egoh i Pabelo owoy si Silas mig-ukit diyà sa menuwa
Ampipolis owoy menuwa Apoloniya, egtebow da diyà sa menuwa
Tésalonika. Duen ma sa simbaan Hudiyu dahiya. 2 Mig-angay egsimbà
Pabelo i diyà sa simbaan da, enù ka iya sa hagdi adat. Egtulù dahiya
taman telu kasapetu sa agdaw keetud da. 3 Sinelepang di ma diyà
kenagda sa kagi i Nemula igpesulat anì tigtu metiigan da nepelihay sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula owoy neimatayan ma, dodoo neenaw doo
egoh di nematay. Guwaen i Pabelo, “Si Hésus sa tinulon ku diyà keniyu,
kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.” 4 Agulé, duen etaw
Hudiyu egpigtuu dé owoy eg-unut-unut da diyà si Pabelo owoy si Silas.
Egpigtuu ma sa medoo etaw beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula owoy
sa medoo mapulù bayi ma.
5 Dodoo egkesina sa medoo Hudiyu endà egpigtuu, huenan di
egsetiponen da sa medoo medaet etaw pauken. Egoh da migkedoo dé,
egbogowen da sa medoo etaw tegeTésalonika. Eg-angay da peula-ula diyà
sa dalesan i Hason, enù ka ungayà da sigkemen da Pabelo i owoy si Silas
anì uwiten da diyà sa taengan sa medoo etaw. 6 Dodoo endà hinaa da duu
kagda, huenan di eg-uwiten da polo Hason i owoy sa medoo liyu etaw
egpigtuu mangay diyà sa medoo ulu-ulu menuwa. Egpetaled da eg-ikagi,

guwaen da, “Migtebow ma dé dahini siini medoo etaw egbogo sa langun
etaw diyà tanà. 7 Pinegemow i Hason kagda diyà sa dalesan di. Migtipay
da langun diyà sa uledin i Sulutan Sisal, enù ka guwaen da duen ma sa
sebaen Sulutan, si Hésus gaa.”
8 Na, egkebukul temù sa medoo etaw owoy sa medoo ulu-ulu menuwa
egoh da migdineg iya wé. 9 Agulé, egpebayaden da Hason i owoy sa
medoo duma etaw egpigtuu anì ipasad da endà dé uman da mogo Pabelo
i owoy si Silas. Agulé nekelaun da dé.

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Menuwa Biliya

10 Na egoh sa sigep, egpeangayen sa medoo etaw egpigtuu Pabelo i
owoy si Silas dutu menuwa Biliya dò. Egoh da migtebow dahiya, eg-
angay da diyà sa simbaan Hudiyu. 11 Uman pa mepion sa medoo Hudiyu
dahiya diyà sa etaw Hudiyu tegeTésalonika, enù ka tigtu egkeiyap da
egdinegdineg sa kagi i Nemula. Uman agdaw, eg-inau da sa kagi i Nemula
igpesulat anì metiigan da amuk tuu sa igtulù i Pabelo. 12 Agulé, medoo
dé sa etaw Hudiyu egpigtuu, owoy duen ma medoo etaw beken Hudiyu
egpigtuu, medoo maama owoy medoo mapulù bayi.
13 Dodoo egoh sa medoo Hudiyu tegeTésalonika neketiig egtulù ma
Pabelo i sa kagi i Nemula diyà menuwa Biliya, eg-angay da ma diyà Biliya
anì pebuliten da sa medoo etaw diyà si Pabelo. 14 Huenan di, egkebugbug
sa medoo etaw egpeangay si Pabelo dutu dagat dò. Dodoo eg-ugpà daa
Silas i owoy si Timotiyu diyà sa menuwa Biliya. 15 Duen ma etaw eg-
unut si Pabelo taman sa menuwa Atinas. Agulé egoh da miglikù diyà
Biliya, egtulonen da diyà si Silas owoy si Timotiyu sa igsasà i Pabelo diyà
kenagda anì petéél da lumohot kenagdi dutu Atinas dò.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Sa Menuwa Atinas

16 Na, egoh i Pabelo eg-angat si Silas owoy si Timotiyu diyà menuwa
Atinas, tigtu egkebukul sa pedu di egoh di mighaa sa medoo inetaw
egpenemulawen da dahiya. 17 Huenan di, egdalem diyà sa simbaan
Hudiyu owoy eg-olomon di sa medoo etaw Hudiyu owoy sa medoo etaw
beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula. Uman agdaw, eg-olomon di ma
sumalà dé sa etaw eghauwen di diyà sa padian. 18 Duen ma sa tegetulù sa
tegudon i Ipikulus owoy sa tegetulù sa tegudon i Sinos. Egsesigbolowoy
da si Pabelo. Duen ma etaw eg-igsà, guwaen da, “Ngadan iya wé igtulù
siedò tegeikagi uloy?”
Dodoo guwaen sa liyu etaw, “Sa sebaen ma nemula kéen sa igtulù di.” Iya
sa inikagi da enù ka migtegudon Pabelo i denu si Hésus owoy sa keenaw
di. 19 Agulé, inuwit da Pabelo i diyà sa Aliyopago kenà sa medoo ulu-ulu
nesetipon. Egsasà da diyà kenagdi, guwaen da, “Tulon ko diyà kenami sa
magtu igtulù ko, 20 enù ka duen sa igtulù ko nemagtuwan ké egdineg. Huenan

di, ungayà ké dumineg sa selepangan di.” 21 Na, iya sa inikagi da, enù ka sa
langun etaw tegeAtinas owoy sa medoo liyu etaw eg-ugpà dahiya, egkeiyapan
da eg-olom owoy egdinegdineg sa magtu igtulù enù ka iya sa hagda adat.
22 Agulé, egtigdeg Pabelo i diyà sa taengan sa medoo ulu-ulu nesetipon
dahiya, owoy eg-ikagi, guwaen di, “O medoo etaw tegeAtinas, netiigan ku dé
tigtu eg-udes yu egsimbà diyà sa medoo egpenemulawen yu, 23 enù ka egoh
ku migtimbul dahini diyà Atinas, hinaa ku sa medoo simbaan yu. Duen ma sa
simbaan tinaguan yu sulat, guwaen di, ‘Sa Simbaan Sa Nemula Endà Netiigan
Ta Duu.’ Na, sa Nemula egsimbaan yu apiya di pa endà netiigan yu duu, kagdi
sa itulù ku diyà keniyu ini egoh di. 24 Kagdi si Nemula sa migbael tanà owoy
langun taman diyà tanà, owoy kagdi sa Datù diyà langit owoy dahini ma
diyà tanà. Huenan di, endà egpekeugpà di dalem sa simbaan binaelan etaw.
25 Endà duen sa kulang di kenà ta meketabang kenagdi, enù ka kagdi polo sa
egbegay langun diyà kenita lapeg sa ginawa ta owoy sa lalù ta. 26 Egoh anay
binaelan di sa sebaen etaw, si Adam, sa tupù sa langun etaw egpeugpaen
di diyà siini sinukub langit. Egoh anay tapay dé netiigan di sa lugay etaw
mekeugpà diyà tanà owoy sa kenà da mugpà diyà tanà. 27 Binaelan i Nemula
iya wé anì lagbeten ta langun kagdi i owoy hauwen ta kagdi, enù ka endà
mediyù di diyà kenita, 28 enù ka guwaen sa etaw,

‘Kagdi sa eghagtay kenita owoy sa egpebael kenita owoy sa
egpepenemdem kenita.’

Hediya ma sa igsulat sa etaw milantek diyà keniyu, guwaen di, ‘Anan ki
anak i Nemula.’
29 “Na, amuk tuu kita sa anak i Nemula, endà mepion di amuk
penemdemen ta si Nemula sa inetaw daa binaelan bulawan ataw ka
pilak ataw ka batu pinetolol sa etaw neketiig. 30 Egoh anay, pinandayà i
Nemula sa etaw egbael medaet, enù ka endà pa netiigan da duu kagdi i.
Dodoo ini egoh di igsasà di diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit
anì ekedan da sa salà da, 31 enù ka tapay dé hinemilì di sa agdaw egoh
di metulon sa ketamanan sa langun etaw diyà tanà. Duen ma sa etaw
hinemilì di anì tumulon iya wé, owoy metudà sa ketulon di. Meketuu doo
iya wé, enù ka inenaw i Nemula kagdi i egoh di nematay.”
32 Na, egoh da migdineg sa inikagi i Pabelo denu sa keenaw etaw nematay,
duen etaw egpeumàumà kenagdi. Dodoo guwaen ma sa liyu etaw, “Tulù ko
kami amuk sebaen agdaw pa.” 33 Agulé, sinalidan i Pabelo kagda. 34 Dodoo
duen ma duma etaw egpigtuu dé diyà si Hésus owoy eg-unut-unut da diyà si
Pabelo. Duen diyà kenagda si Dionisiyo sa sebaen ulu-ulu da, owoy sa bayi si
Damalis, owoy duen ma sa medoo duma etaw egpigtuu.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtegudon Diyà Menuwa Kolintu

18 1 Na, egoh di neubus iya wé, eglegkang Pabelo i diyà menuwa
Atinas eg-angay diyà Kolintu. 2 Netelabuk di dahiya sa etaw

Hudiyu tegePonto, si Akila. Magtu da migtebow kedu uwang Italiya dò
lapeg sa sawa di si Pelisila, enù ka hinemagawan i Sulutan Keladiyo sa
langun etaw Hudiyu kedu menuwa Loma diyà uwang Italiya. Na, eg-
angay Pabelo i eglengen diyà kenagda. 3 Eg-ugpà diyà kenagda owoy
egsebuligay da, enù ka nesetepeng sa galebek da egbael kemalig. 4 Uman
agdaw keetud etaw Hudiyu, egseolomoy da Pabelo i sa medoo etaw diyà
simbaan Hudiyu anì dumuen etaw Hudiyu migtuu diyà si Hésus taman sa
etaw beken Hudiyu ma.
5 Na, egoh i Silas owoy si Timotiyu migtebow kedu uwang Masidoniya
dò, takà egtulù Pabelo i sa kagi i Nemula uman agdaw anì migtuu sa
medoo Hudiyu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà tanà. 6 Dodoo
egkuntelaen sa liyu etaw Hudiyu Pabelo i, owoy egsumbungen da sa
igtulù di. Agulé, egtepungen i Pabelo sa kawal di anì tandaan di duen sa
salà da enù ka endà egpigtuu da. Guwaen di, “Amuk mepigtamayan yu,
muni dé diyà keniyu amuk iya sa uyot yu. Endà dé duen sa naken dahiya.
Edung ini egoh di, mangay a tumulù diyà sa etaw beken Hudiyu.”
7 Agulé, sinalidan di kagda, owoy mighalì diyà sa dalesan i Titus Husto,
sa etaw beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula. Neseabay sa dalesan di
sa simbaan Hudiyu. 8 Na, si Kelispu sa ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu.
Egpigtuu ma diyà si Datù lapeg sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dalesan
di. Duen ma medoo liyu etaw tegeKolintu migdineg sa kagi i Nemula,
egpigtuu da owoy migpebautis da ma.
9 Na sebaen sigep, egpehaa Datù Hésus i diyà si Pabelo, owoy guwaen
di, “Yaka egkelimedangan na. Yaka ma egsabuh ha egtulù, dodoo uman
ka tulù, 10 enù ka aken sa tumabang keniko. Endà duen etaw mekepesakit
keniko, enù ka duen pa sa medoo etaw migtuu diyà kenak dahini diyà
Kolintu.”
11 Agulé, eg-ugpà Pabelo i diyà menuwa Kolintu taman segepalay
owoy enem gebulan, owoy itulù di sa kagi i Nemula diyà sa medoo etaw
dahiya.
12 Dodoo egoh i Galiyu sa gubilenu diyà uwang Akaya, nesesebaen sa
penemdem sa medoo Hudiyu endà egpigtuu. Sinigkem da Pabelo i owoy
inuwit da diyà si Gubilenu Galiyu anì igsaan di. 13 Egtipu da, guwaen
da diyà si Galiyu, “Egtulù siini etaw sa sebaen ma ukit kesimbà ta diyà
si Nemula, dodoo meked ké iya wé enù ka tipayen di sa uledin denu sa
kesimbà ké.”
14 Egsagbì hedem Pabelo i, dodoo eg-ikagi polo Gubilenu Galiyu i
diyà sa medoo Hudiyu, guwaen di, “Amuk duen sa dakel salà binaelan
siini etaw, mepion amuk unutan ku sa kagi yu, kiyu i etaw Hudiyu.
15 Dodoo amuk egsesigbolowoy yu daa denu sa ketulù yu owoy sa
tupù yu owoy sa uledin yu, kiyu polo sa umantang denu iya wé, enù
ka meked a umantang amuk hediya.” 16 Agulé eghemagawan di sa

medoo etaw Hudiyu kedu diyà sa kenà da eg-antang. 17 Agulé, egsabaan
sa medoo etaw beken Hudiyu Sostinis i, sa ulu-ulu diyà sa simbaan
Hudiyu. Egbalbalen da kagdi diyà sa liyu sa kenà da eg-antang, dodoo
egpandayaen i Galiyu sa egbaelan da.

Ini Sa Egoh I Pabelo Miglikù Dutu Antiokiya Dò

18 Nelugay eg-ugpà Pabelo i diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà menuwa
Kolintu. Agulé egoh di eglegkang, eg-unut kenagdi Akila i owoy sa
sawa di, si Pelisila. Egoh da nekeuma diyà sa menuwa Séngkeliya,
migpegunting Pabelo i anì tandaan di pinetuu di sa pasad di diyà si
Nemula. Agulé, mig-edà da dakel kumpit mangay dutu uwang Siliya dò.
19 Egoh da migtebow Épéso dò, sinalidan i Pabelo Akila i owoy si Pelisila,
enù ka mig-angay diyà sa simbaan Hudiyu owoy egtulù dahiya. 20 Ungayà
da melugay Pabelo i mugpà diyà kenagda, dodoo eg-eked. 21 Agulé egoh
di buyu dé mipanaw dema, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Amuk
ungayà i Nemula, pelikù a dema diyà keniyu.”

Agulé, mig-edà Pabelo i sa dakel kumpit diyà Épéso mangay dutu
Siliya dò. 22 Egoh di migtebow dutu Sisaliya dò, eglagbas dutu Hélusalém
dò anì lumengen diyà sa medoo etaw egpigtuu dahiya. Agulé, egpelikù
Antiokiya dò diyà sa uwang Siliya. 23 Egoh di nelugaylugay eg-ugpà
dahiya, eg-ipanaw dema owoy egtukiden di sa medoo menuwa diyà
uwang Galatiya owoy uwang Peligiya anì pebagelen di sa kepigtuu sa
medoo etaw.

Ini Sa Egoh I Apolos Migtulù Diyà Épéso Owoy Diyà Kolintu

24 Na egoh iya, duen ma sa etaw Hudiyu, si Apolos tegeAlihandeliya,
migtebow diyà menuwa Épéso. Mepion sa ketulù di owoy tigtu netiigan
di sa kagi i Nemula igpesulat, 25 owoy igtulù di denu sa kepigtuu etaw
diyà si Datù. Apiya di pa megelol egtulù owoy metudà ma sa ketulù
di denu si Hésus, iya daa sa netiigan di sa kepebautis igtulù i Huwan
Tegebautis. 26 Endà egkelimedangan Apolos i egtulù diyà sa simbaan
Hudiyu diyà menuwa Épéso. Dodoo egoh i Akila owoy si Pelisila
migdineg sa ketulù di, inuwit da kagdi diyà sa dalesan da anì selepangen
da diyà kenagdi sa kagi i Nemula denu si Hésus sa endà pa netiigan di
duu.

27 Agulé, ungayà i Apolos mangay dutu uwang Akaya dò, huenan di
egbuligan sa medoo etaw tegeÉpéso egpigtuu danà da egsulat diyà sa
medoo etaw egpigtuu dutu Akaya dò anì egsaluan da kagdi. Agulé egoh
di migtebow diyà Akaya, mepion sa ketabang di sa medoo etaw egpigtuu
diyà si Hésus danà sa ketabang igpeuloy i Nemula diyà kenagda. 28 Egoh
di egtulù kenagda, sinelepang di sa kagi i Nemula igpesulat anì metiigan
sa medoo etaw Hudiyu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà tanà.

Huenan di, inatuwan di sa medoo Hudiyu egsigbolow kenagdi diyà sa taengan sa medoo etaw.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Menuwa Épéso

19 1 Na, egoh i Apolos pelà diyà Kolintu, eg-ipanaw Pabelo i diyà uwang Akaya taman egoh di migtebow diyà menuwa Épéso. Hinaa di sa etaw egpigtuu dahiya, 2 owoy eg-igsà diyà kenagda, guwaen di, "Egoh yu migpigtuu, linuhub yu pa sa Metiengaw Suguy i Nemula?"

Egsagbì da, guwaen da, "Endà, enù ka endà tinulù ké denu sa Suguy i Nemula."

3 Eg-igsà Pabelo i, guwaen di, "Egoh yu migpebautis, ngadan sa selepangan sa kebautis yu?"

Guwaen da egsagbì, "Sa kepebautis igtulù i Huwan."

4 Agulé guwaen i Pabelo, "Binautis i Huwan sa medoo etaw mig-eked sa salà da. Dodoo igtulù di ma diyà sa medoo Hudiyu anì pigtuuwen da sa etaw mekesambì kenagdi, si Hésus."

5 Egoh da migdineg iya wé, egpebautis da dema danà sa kepigtuu da si Datù Hésus. 6 Agulé egoh i Pabelo migsabà kenagda, egluhuben sa Metiengaw Suguy i Nemula kagda, owoy egpekeikagi da sa medoo balangan kagi endà netiigan da duu, owoy egtulon da ma sa kagi i Nemula egtebowtebow. 7 Sepulù owoy duwa sa kedoo da.

8 Na, taman telu gebulan, takà eggemow Pabelo i diyà sa simbaan Hudiyu diyà Épéso. Endà nelimedangan di egtulù kenagda denu sa kedatù i Nemula anì migtuu da diyà si Hésus. 9 Dodoo duen ma etaw meked da migtuu enù ka metegas sa ulu da, owoy egsumbungen da sa kagi i Nemula igtulù i Pabelo diyà sa medoo etaw nesetipon. Huenan di, sinalidan i Pabelo kagda owoy inuwit di sa medoo etaw egpigtuu diyà sa pangagian kenà i Tilano egtulù. Uman agdaw takà egtegudon Pabelo i dahiya 10 taman duwa gepalay. Huenan di, nekedineg sa langun etaw diyà uwang Asiya sa tegudon denu si Datù Hésus, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.

Ini Sa Egoh Sa Pitu Anak I Iskiba Inatuwan Busaw

11 Na, igpebael i Nemula diyà si Pabelo sa medoo panduan egkegaipan etaw. 12 Apiya sa ules di ataw ka sa ginis di inuwit da diyà sa etaw eglinadu, melikuan da doo. Hediya ma amuk inuwit da diyà sa etaw linahuk busaw, mekelaun doo sa busaw diyà kenagda.

13 Duen ma etaw Hudiyu egtimbultimbul enù ka egpelesut da ma sa busaw diyà sa etaw linahuk busaw. Ungayà da pelaun da ma busaw danà sa tunung sa ngadan i Datù Hésus, owoy guwaen da diyà sa busaw, "Laun ka dé danà i Hésus sa igtulù i Pabelo."

14 Hediya ma sa egbaelan sa pitu anak i Iskiba, sa etaw Hudiyu Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. 15 Dodoo migsagbì sa busaw diyà kenagda,

guwaen di, “Egkilalaen ku Hésus i owoy si Pabelo ma. Dodoo kiyu, endà
egpangunutan ku duu.” 16 Agulé, eglimbulen sa etaw linahuk busaw
kagda owoy eg-atuwan di kagda. Huenan di, migpelaguy da kedu diyà iya
wé dalesan egoh da nepalian owoy nekedan ma sa ginis da.
17 Na, egoh etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu diyà Épéso migdineg
denu iya wé, tigtu negaip da langun owoy eg-oloen da Datù Hésus i.
18 Huenan di, eg-ekedan sa medoo etaw magtu egpigtuu sa salà da ma,
owoy endà eglidungen da duu sa medaet binaelan da. 19 Duen ma medoo
etaw eg-ipat sa libelu egtulù denu sa lambus owoy dukah. Tinipoh da iya
wé owoy eg-ulowen da diyà sa kehaa sa langun etaw. Binilang da sa lagà
sa langun libelu inulow da, hê nekeuma lima lagsà. 20 Na danà iya wé,
nekeseluh sa tegudon denu si Datù Hésus, owoy egkedoo ma dé sa etaw
egpigtuu.

Ini Sa Egoh Etaw Tegetuwang Egbogo Sa Etaw Diyà Épéso

21 Na, egoh di neubus iya wé, ungayà i Pabelo umukit diyà sa uwang
Masidoniya owoy uwang Akaya anì mangay dutu Hélusalém dò. Guwaen
di, “Amuk meubus a diyà Hélusalém, lumagbas a dutu Loma dò.” 22 Agulé
pineangay di dutu Masidoniya dò sa duwa etaw egbulig kenagdi, si
Timotiyu owoy si Ilasto. Dodoo nelugaylugay Pabelo i eg-ugpà diyà Épéso
diyà uwang Asiya.
23 Egoh di pelà diyà Épéso, tigtu egkebogo sa medoo etaw dahiya
danà sa ketulù di sa kagi i Nemula. 24 Duen sa etaw tegetuwang pilak, si
Dimiteliyu, owoy duen ma sa medoo etaw eggalebek diyà kenagdi, enù ka
egpetuwangen di kagda sa diisek dalesan éhê sa palas simbaan sa nemula
da, si Altimis. Iya sa egdagangen da, owoy dakel sa untung nekuwa da.
25 Agulé, egsetiponen i Dimiteliyu sa medoo etaw eggalebek diyà kenagdi
owoy sa medoo liyu etaw tegetuwang. Guwaen di diyà kenagda, “O
medoo duma ku, netiigan yu dakel sa untung egkekuwa ta danà siini
egbaelan ta. 26 Dodoo hinaa yu kéen Pabelo i, owoy dinineg yu ma kéen
sa igtulù di. Iya sa igtulù di endà duen ulan sa inetaw binaelan etaw
daa, enù ka beken nemula gaa iya wé. Migpigtuu dé sa medoo etaw diyà
kenagdi, sa medoo etaw diyà Épéso owoy diyà sa medoo liyu menuwa
diyà uwang Asiya. 27 Medaet iya wé, enù ka sumbungen kéen sa medoo
etaw sa egbaelan ta. Medaet ma enù ka endà adatan da duu kéen sa
simbaan sa mapulù nemula ta, si Altimis. Kagdi sa egsimbaan sa langun
etaw diyà uwang Asiya owoy diyà sa langun menuwa ma. Tigtu medaet
amuk endà sumimbà da dahiya.”
28 Na, egoh sa medoo etaw migdineg sa inikagi i Dimiteliyu, egbulit
da temù owoy egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “Mapulù Altimis i, sa
nemula diyà Épéso.” 29 Agulé tigtu egkebogo sa langun etaw tegeÉpéso.
Egsabaan da Gayu i owoy si Alistalko, sa etaw mig-unut diyà si Pabelo

kedu Masidoniya dò, owoy eg-agaken da kagda diyà sa kenà sa medoo
etaw nesetipon. 30 Ungayà i Pabelo mangay mikagi diyà sa medoo etaw
nesetipon, dodoo hinawidan sa medoo etaw egpigtuu. 31 Duen ma medoo
loyuk i Pabelo ulu-ulu diyà uwang Asiya owoy migpeangay da etaw diyà
kenagdi anì endà mangay di diyà sa kenà da nesetipon.
32 Tigtu egkebogo sa langun etaw nesetipon, enù ka endà nesetepeng
sa kagi da pinetaled da. Owoy sa medoo etaw, endà ma netiigan da duu
sa pesuwan da nesetipon. 33 Egpetigdegen sa medoo Hudiyu Alihandelo i
diyà sa taengan sa medoo etaw nesetipon. Agulé egsiniyas anì egpetemed
da, enù ka ungayà di mikagi diyà kenagda. 34 Dodoo egoh da neketiig
etaw Hudiyu Alihandelo i, egpetaled da polo uman eg-ikagi taman duwa
kaulas, guwaen da, “Mapulù si Altimis, sa nemula diyà Épéso.”
35 Agulé, eghawidan sa ulu-ulu diyà Épéso sa medoo etaw nesetipon.
Egoh da migpetemed, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “O medoo
duma ku tegeÉpéso, netiigan sa langun etaw kita sa eg-ipat sa simbaan
i Altimis, sa mapulù nemula ta, owoy sa batu mapulù nenabù kedu diyà
langit egoh anay. 36 Endà duen etaw mekepalaw ini i eg-ikagiyen ku.
Huenan di, petemed yu dé. Yoko egkebuneg ga. 37 Endà duen salà siedò
duwa etaw inuwit yu dahini, enù ka endà duen sa pinenakaw da diyà sa
simbaan ta owoy endà ma sinumbung da duu sa nemula ta. 38 Upama,
amuk duen salà da diyà si Dimiteliyu owoy sa duma di tegetuwang,
tulonen da doo diyà sa uwis amuk meuma sa agdaw keantang da anì
seantangay da dahiya. 39 Dodoo amuk duen sa sebaen ma uyot yu, angati
yu daa sa agdaw egoh sa ulu-ulu sumetipon sa medoo etaw, enù ka iya sa
uledin ta. 40 Mebaluy kita sa bulitan sa gubilenu ta danà sa binaelan ta
ini egoh di. Egpeampay ki sa binaelan ta, huenan di endà mekesagbì ki
denu ini i.”
41 Agulé egoh di mig-ikagi iya wé, pinelikù di dé sa langun etaw
nesetipon.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Diyà Tanà Masidoniya Owoy Tanà Geligu

20 1 Na, egoh di neubus iya wé bogo diyà Épéso, egsetiponen i Pabelo
sa medoo etaw egpigtuu. Egtuluen di kagda anì peelesen di sa
kepigtuu da, enù ka buyu dé mipanaw. Agulé eg-ipanaw dé eg-angay dutu
uwang Masidoniya dò. 2 Egoh di eg-ukit diyà sa medoo menuwa dahiya,
egpebagelen di sa pedu sa medoo etaw egpigtuu. Agulé egoh di migtebow
dutu tanà Geligu dò, 3 eg-ugpà dahiya taman telu gebulan. Agulé, ungayà
di umedà sa dakel kumpit mangay diyà uwang Siliya, dodoo duen gaa
etaw Hudiyu endà egpigtuu egkelukuyan da kagdi eg-imatay. Huenan di,
eg-ipanaw daa tanà Pabelo i egpelikù dutu Masidoniya dò. 4 Duen etaw
eg-unut diyà kenagdi, si Sopatelo anak i Pilo tegeBiliya, owoy si Alistalko

owoy si Sigundo anan da tegeTésalonika, owoy si Gayu tegeDilebi, owoy si
Tikiko owoy si Telopimo anan da tegeAsiya, owoy si Timotiyu. 5 Pinehuna
ké kagda egpeedà sa dakel kumpit mangay dutu menuwa Teloas dò, owoy
eg-angatan da kami dahiya. 6 Tinuluy i Pabelo aken diyà sa menuwa
Pilipos, owoy eg-ugpà ké dahiya taman meubus sa pista etaw Hudiyu
egoh da egkaen sa epan endà duen ipelenuk di. Agulé, eg-edà ké sa dakel
kumpit. Egoh di lima dé agdaw, neuma ké dé sa medoo duma ké diyà
menuwa Teloas, owoy eg-ugpà ké dahiya taman sakapadian.

Ini Sa Egoh I Utiko Neenaw Egoh Di Nematay Diyà Teloas

7 Na, egoh sa sigep Sapetu, nesetipon ké langun anì egtepitepiyen ké sa
epan iling sa igtulù i Hésus egoh anay. Eg-uman Pabelo i egtulù taman
teliwadà sigep, enù ka sa ungayà di mipanaw amuk umenaw simag.
8 Duen medoo sulù dalem sa dakel bilik diatas kenà ké nesetipon. 9 Duen
sa melaud, si Utiko, egpenuu diyà sa tatawan. Tigtu egkepilut enù ka
nelugay sa ketulù i Pabelo. Hê egoh di neketudug, nenabù tanà dò kedu
diyà sa ketelu logsud sa dalesan. Agulé egoh da egsapuwat, nematay dé.
10 Egpenaug ma Pabelo i, owoy egligkued medapag diyà sa melaud. Agulé
linagap di, owoy eg-ikagi diyà sa medoo liyu etaw, guwaen di, “Yoko
egkebukul la, enù ka nehagtay doo.”
11-12 Hê, mig-enaw dé sa melaud, owoy eg-uwiten da diyà sa dalesan
di. Tigtu da neanggan langun enù ka nehagtay doo. Agulé egoh i Pabelo
miggemow dema diatas, egtepitepiyen di sa epan owoy egkaenen ké owoy
nelugay ké egseolomoy taman umenaw simag. Agulé, eg-ipanaw ké si
Pabelo.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Dutu Menuwa Milito Dò

13 Na, neseselab ké si Pabelo, enù ka eg-ipanaw tanà Pabelo i eg-angay
dutu menuwa Asos dò, dodoo mig-edà ké sa dakel kumpit mangay dutu
anì tuluyen ké kagdi dutu. 14 Egoh ké nesetelabuk diyà sa menuwa Asos,
eg-edà ma Pabelo i diyà sa dakel kumpit inedaan ké, owoy eg-ipanaw
ké langun mangay menuwa Mitilino dò. 15 Egoh di umenaw simag,
eg-ipanaw ké dema uman owoy egtalà ké diyà sa pungul Kiyos. Agulé
umenaw simag dema, eg-ampil ké diyà sa pungul Samos. Hê, diyà sa
ketelu di agdaw egtebow ké diyà sa menuwa Milito. 16 Endà dé eg-ukit
ké diyà sa menuwa Épéso, enù ka ungayà i Pabelo endà melugay ké
diyà uwang Asiya, enù ka egkelakawan ké eg-ipanaw anì tumebow ké
Hélusalém dò egoh di endà pa meuma sa Pista Pintikostis.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Diyà Sa Medoo Kaunutan Etaw TegeÉpéso

17 Na, egoh ké migtebow diyà menuwa Milito, igpeangay i Pabelo
sa medoo kaunutan etaw egpigtuu diyà menuwa Épéso. 18 Egoh da

migtebow, eg-ikagi Pabelo i diyà kenagda, guwaen di, “Netiigan yu doo
sa langun binaelan ku diyà keniyu edung sa egoh ku anay migtebow diyà
uwang Asiya. 19 Megelol a egpangunut diyà si Datù, owoy pinetukééy
ku aken. Egsinegaw a ma danà sa kehidu ku keniyu. Minelikutan a ma
danà sa medoo duma ku Hudiyu endà egpigtuu egkelukuyan da aken
eg-imatay. 20 Netiigan yu ma tigtu a ma doo egtulù keniyu sa langun
meketabang keniyu egoh ku migtegudon diyà sa simbaan yu ataw ka diyà
sa dalesan yu. 21 Tinulon ku sa tuu kagi i Nemula diyà sa langun etaw,
iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, anì ekedan da sa salà da anì
metuing da diyà si Nemula owoy migtuu da diyà si Hésus Kelistu sa Datù
ta.
22 “Na, mangay a Hélusalém dò, enù ka iya sa uyot sa Metiengaw
Suguy i Nemula diyà kenak. Endà netiigan ku duu sa mebaelan ku dutu.
23 Dodoo iya daa sa netiigan ku, sumalà dé sa menuwa inangayan ku,
tinulon sa Suguy i Nemula diyà kenak mebilanggu a owoy mepelihay
a ma dutu. 24 Dodoo maen dé amuk mematay a, enù ka ungayà ku daa
ubusen ku mael sa langun igsugù i Datù Hésus diyà kenak, enù ka
pineangay di aken anì tumulù a sa Mepion Tegudon denu sa mepion
ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita.
25 “Taman ini egoh di, migtukid a eglengen diyà keniyu anì tumulù
a keniyu denu sa kedatù i Nemula. Dodoo buyu a dé mipanaw, owoy
netiigan ku endà dé hauwen yu duu aken dema. 26 Huenan di, egtulonen
ku ini i diyà keniyu ini egoh di. Amuk duen pelà sa etaw diyà keniyu
endà pa egpigtuu di, endà dé duen sa naken dahiya, 27 enù ka tigtu a
migtulù diyà keniyu sa langun ungayà i Nemula. 28 Huenan di, tulik yu.
Ipat yu sa langun etaw egpigtuu, enù ka sa Metiengaw Suguy i Nemula sa
miggelal keniyu anì ipaten yu kagda lagà sa keipat kebilibili. Hediya ma,
ipat yu sa umpungan i Nemula, enù ka kita dé sa etaw di danà sa Anak
di nematay. 29 Netiigan ku amuk mipanaw a dé, dumuen etaw tumebow
diyà keniyu anì akalan da kiyu. Lagà da sa uled tanà eg-imatay hinagtay,
enù ka pedaetan da sa kepigtuu yu diyà si Nemula. 30 Dumuen ma duma
etaw diyà keniyu tumulù da kani sa kagi endà tuu di anì umunut sa
medoo etaw diyà kenagda. 31 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu.
Yoko egkelipeng duu ini i. Takà a egtulù keniyu agdaw owoy sigep taman
telu gepalay, owoy egsinegaw a ma danà sa kehidu ku keniyu.
32 “Na, isalig ku kiyu diyà si Nemula, enù ka kagdi sa tumulik keniyu
danà sa ketabang ipeuloy di sa igtulù ku diyà keniyu, owoy kagdi ma
sa egpeeles sa kepigtuu yu, owoy ibegay di ma diyà keniyu sa mepion
mekebegay di diyà sa langun etaw di. 33 Endà egkesina a sa pilak ataw
ka bulawan ataw ka sa ginis yu. 34 Netiigan yu takà a daa eggalebek
anì duen sa ibeli ku sa ungayà ku owoy sa ungayà sa medoo duma ku.
35 Miggalebek a anì metiigan yu mepion amuk megelol ki gumalebek anì

meketabang ki ma sa etaw egkepasangan. Netulengan ku sa inikagi i
Datù Hésus, guwaen di, ‘Apiya di pa neanggan sa etaw tinabangan, uman
pa doo meanggan sa etaw egtabang.’ ”
36 Na, egoh i Pabelo neubus eg-ikagi iya wé, egligkued da langun owoy
egsimbà Pabelo i. 37 Tigtu da egsinegaw, owoy eglagapen da Pabelo i
owoy egpengadekan da ma. 38 Tigtu egkebukul sa pedu da danà di mig-
ikagi endà dé hauwen da duu. Agulé, eg-unut da kenagdi eg-angay diyà
sa dakel kumpit edaan ké.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Dutu Hélusalém Dò

21 1 Na, egoh ké mig-ipanaw kedu diyà menuwa Milito, egbegtas ké
eg-angay diyà sa pungul Kos. Egoh di umenaw simag, egtebow
ké diyà sa pungul Lodas. Egoh ké miglegkang dahiya, eglagbas ké diyà
sa menuwa Patala. 2 Egoh ké migtebow dahiya, hinaa ké sa sebaen
dakel kumpit mangay dutu uwang Ponisiya dò. Huenan di, mig-edà ké
dema owoy eg-ipanaw ké. 3 Hinaa ké sa pungul Sipeli denu bibang ké
egoh ké egtalà, owoy eglagbas ké diyà sa uwang Siliya. Egtenà ké diyà
menuwa Tilo enù ka duen lulan sa kumpit itenà da dahiya. 4 Duen ma
etaw egpigtuu hinaa ké dahiya, owoy eg-ugpà ké diyà kenagda taman
sakapadian. Igsugkow da diyà si Pabelo sa kagi sa Metiengaw Suguy i
Nemula anì endà lumagbas di dutu Hélusalém dò.
5 Agulé, egoh di neuma sa agdaw ké mipanaw, eg-unutan da kami
langun, maama owoy bayi lapeg sa medoo anak da. Egoh ké migtebow
diyà sa mantadan, egligkued ké langun owoy egsimbà ké. 6 Agulé egoh ké
neseselab, eg-edà ké diyà sa dakel kumpit owoy eglikù da ma dé.
7 Egoh ké miglegkang diyà menuwa Tilo, eg-angay ké dutu menuwa
Tolimayi dò. Egtenà ké dahiya, owoy nesegdu ké eglengen diyà sa medoo
etaw egpigtuu. 8 Egoh di umenaw simag, eg-ipanaw ké mangay dutu
menuwa Sisaliya dò. Egoh ké migtenà dahiya, mig-angay ké eg-ugpà diyà
sa dalesan i Pilipi. Kagdi sa sebaen etaw diyà sa pitu etaw hinemilì da
egoh anay anì mulig da sa salu i Hésus diyà Hélusalém, owoy kagdi ma sa
tegetegudon sa kagi i Nemula. 9 Duen sa epat anak di kenogon egtulon sa
kagi i Nemula egtebowtebow. 10 Egoh ké nelugaylugay dahiya, migtebow
sa tegesugkow i Nemula kedu diyà uwang Hudiya, si Agabu. 11 Egoh di
migtebow diyà kenami, kinuwa di sa sabitan i Pabelo owoy egpoloten
di sa lisen di owoy sa belad di. Agulé eg-ikagi, guwaen di, “Ini sa kagi
sa Metiengaw Suguy i Nemula. Hediya ma poloten da sa etaw épê siini
sabitan sa medoo Hudiyu endà egpigtuu dutu Hélusalém dò, owoy ibegay
da kagdi diyà sa egkegaga etaw beken Hudiyu.”
12 Na, egoh ké migdineg iya wé inikagi i Agabu, igsasà ké diyà si
Pabelo anì endà mangay di Hélusalém dò. Hediya ma sa inikagi sa
langun etaw egpigtuu dahiya. 13 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di,

"Yoko egsinegawan aken. Yoko egpedaet duu sa pedu ku. Maen dé amuk
mepolot a diyà Hélusalém owoy amuk meimatayan a ma dutu danà sa
kepigtuu ku diyà si Datù Hésus."
14 Endà negaga ké duu eghawid kenagdi, huenan di egsabuh ké ma
eghawid owoy guwaen ké, "Meketuu sa uyot i Datù."
15 Agulé, egoh ké nelugaylugay dahiya, egtipohen ké sa langun taman
eg-uwiten ké owoy lumagbas ké Hélusalém dò. 16 Duen ma etaw egpigtuu
kedu diyà Sisaliya eg-unut kenami. Eg-uwiten da kami diyà sa dalesan i
Nason, sa etaw tegeSipeli nelugay dé egpigtuu. Eg-ugpà ké diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Pabelo Miglengen Diyà Si Santiyago

17 Na, egoh ké migtebow diyà Hélusalém, tigtu sinaluan sa medoo etaw
egpigtuu kami dahiya. 18 Egoh di umenaw simag, eg-unut ké si Pabelo
mangay lumengen diyà si Santiyago. Nesetipon ma dahiya sa langun
kaunutan etaw egpigtuu. 19 Egoh i Pabelo migsalù kenagda, egtulonen di
sa langun binaelan i Nemula diyà sa medoo etaw beken Hudiyu danà sa
ketulù di.
20 Egoh da migdineg iya wé, eg-oloen da Nemula i. Agulé eg-ikagi da
diyà si Pabelo, guwaen da, "O Akay, mepion sa binaelan ko, dodoo yaka
egkelipeng duu duen ma ngibu-ngibuwan etaw Hudiyu egpigtuu diyà si
Hésus, owoy egtemù da ma egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
21 Dodoo dinineg da kulang sa igtulù ko diyà sa medoo duma ta etaw
Hudiyu eg-ugpà diyà sa menuwa etaw beken Hudiyu, enù ka igtulù ko
gaa mebaluy amuk endà egpangunut da diyà sa uledin igsugkow i Mosis
owoy amuk endà pekelaing da ipat owoy amuk endà mangunut da sa
adat ta Hudiyu. 22 Na, ngadan sa mepion mebaelan ta amuk metiigan da
migtebow ka dé dahini? 23 Na, mepion amuk mangunut ka ini i igsugù
ké. Duen epat etaw dahini migpasad da diyà si Nemula owoy buyu dé
meuma sa atas da. 24 Unut ka kenagda mangay diyà sa Dalesan i Nemula
owoy ilingi ko sa adat ta denu sa kepelanih ko. Amuk meuma sa pasad
da, kuna sa mayad sa langun ungayà da anì pegunting da. Amuk baelan
ko iya wé, metiigan sa langun etaw endà tuu di sa dinineg da denu
keniko enù ka egpangunut ka doo diyà sa uledin igsugkow i Mosis. 25 Na,
denu sa etaw beken Hudiyu egpigtuu, pineangay ta sa sulat diyà kenagda
anì tuluen ta kagda. Guwaen ta, 'Yoko egkaen duu sa igbegay diyà sa
medoo inetaw penemulawen etaw. Yoko ma egkaen duu sa hinagtay
pineleng owoy sa depanug. Yoko ma egbigà ya.' "
26 Na, egoh di umenaw simag, eg-unut Pabelo i diyà siedò epat etaw eg-
angay diyà sa Dalesan i Nemula, owoy eg-ilingan di sa adat Hudiyu denu
sa kepelanih da. Agulé, egdalem da diyà sa Dalesan i Nemula anì tulonen
da diyà sa tegesimbà dahiya sa agdaw egoh di meuma sa pasad da, enù
ka iya sa agdaw da mimatay hinagtay ibegay diyà si Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Nesigkem

27 Na, egoh di buyu dé meuma sa kepitu di agdaw, duen duma etaw
Hudiyu endà egpigtuu kedu Asiya dò eghaa si Pabelo dalem sa Dalesan
i Nemula. Agulé, eg-umowen da sa medoo liyu etaw anì egbuligan da
kagda egsigkem si Pabelo. 28 Egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “O
medoo duma ké tugod i Islaél, buligi yu kami. Ini sa etaw egtulù diyà
sa langun etaw anì mepeumàumaan ki, kita i etaw Hudiyu, owoy sa
uledin igsugkow i Mosis owoy siini Dalesan i Nemula. Uman pa medaet
sa binaelan di dahini, enù ka inuwit di sa etaw beken Hudiyu dalem
siini mapulù Dalesan i Nemula anì metétê.” 29 Na, iya sa inikagi da enù
ka hinaa da Telopimo i, sa etaw beken Hudiyu tegeÉpéso, eg-unut-unut
diyà si Pabelo diyà Hélusalém. Huenan di, guwaen da dò inuwit i Pabelo
dalem sa Dalesan i Nemula.
30 Agulé, egkebogo temù sa langun etaw diyà Hélusalém, owoy
medelamet da nesetipon. Sinabaan da Pabelo i, owoy ginodoy da diyà
dibaluy sa Dalesan i Nemula. Hê, pinintuan da sa Dalesan i Nemula.
31 Ungayà da imatayan da Pabelo i. Dodoo duen etaw migtulon diyà sa
kapitan sundalu sa egoh da egkebogo temù sa langun etaw Hélusalém.
32 Huenan di, medelamet inuwit sa kapitan sundalu sa duma saldin owoy
medoo sundalu, owoy egletu da eg-angay diyà sa kenà medoo etaw
nesetipon. Egoh da mighaa sa kapitan owoy medoo sundalu, iya da pelà
migsabuh egbalbal si Pabelo.
33 Agulé, egoh sa kapitan sundalu migtebow diyà si Pabelo, sinigkem
di owoy pinolot di ma duwa sangkalì. Agulé eg-igsà diyà sa medoo etaw,
guwaen di, “Ngadan di ini i etaw? Ngadan sa medaet binaelan di?”
34 Duen etaw egsagbì, dodoo endà nesetepeng sa inikagi da. Huenan di,
endà netiigan sa kapitan sundalu sa nebaelan i Pabelo danà sa metaled
kagi sa medoo etaw. Agulé igpeuwit di Pabelo i diyà sa kutà sundalu.
35 Egoh da migtebow diyà sa taytay kutà sundalu, egseoyongon sa medoo
sundalu kagdi anì mekeukit da, enù ka egbulit temù sa medoo etaw
nesetipon. 36 Eg-umow sa medoo etaw egsetugdug, guwaen da, “Imatayi
yu dé kagdi.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Hudiyu

37 Na, egoh da buyu dé egdalem diyà sa kutà sundalu, eg-ikagi Pabelo
i diyà sa kapitan sundalu, guwaen di, “Duen sa ikagiyen ku diyà keniko
amuk mebaluy.”
Negaip sa kapitan, owoy guwaen di, “Neketiig ka doo sa kagi Geligu.
38 Enù ka guwaen ku dò kuna sa etaw tegeIgiptu migkuntelà diyà sa
gubilenu egoh anay, sa mig-uwit epat ngibu etaw mebalaw diyà sa
melabel tanà mediyù dalesan.”

39 Guwaen i Pabelo egsagbì, “Beken aken iya wé. Etaw Hudiyu a polo,
aken i, kedu diyà Talesu sa dakel menuwa diyà uwang Silisiya. Ungayà ku
mikagi diyà sa medoo etaw nesetipon.”
40 Mebaluy iya wé diyà sa kapitan, huenan di egtigdeg Pabelo i diyà sa
taytay owoy egbegengen di sa belad di anì endà egséléken da. Egoh da
migpetemed, eg-ikagi Pabelo i sa kagi Hibelu, enù ka iya sa tigtu kagi
etaw Hudiyu.

22 1 Guwaen di, “O medoo momò ku owoy duma ku, dinegdineg yu
sa ikagiyen ku diyà keniyu.”
2 Egoh da migdineg sa kagi di Hibelu, egpetemed da temù. Agulé, eg-
uman Pabelo i eg-ikagi, guwaen di, 3 “Aken sa duma yu etaw Hudiyu.
Miglesut a dutu Talesu dò, sa menuwa diyà uwang Silisiya, dodoo
miglenuk a dé diyà Hélusalém. Si Gamaliél sa mistelu migtulù kenak
sa langun uledin pinangunutan sa tupù ta. Meudes a egpangunut diyà
si Nemula, lagà mendaa sa niyu keudes ini egoh di. 4 Iya maen di ya
migpelihay a sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus owoy igpeimatay ku
kagda. Duen ma etaw sinigkem ku owoy binilanggu ku, iling ka maama
ataw ka bayi. 5 Netiigan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà owoy sa langun
kaunutan ta tuu iya wé inikagi ku, enù ka kagda sa migbegay kenak
sa sulat inuwit ku diyà sa duma ta Hudiyu dutu Damasko dò. Huenan
di, mig-angay a dutu anì sigkemen ku sa medoo etaw egpigtuu diyà si
Hésus, enù ka ungayà ku uwiten ku kagda dahini diyà Hélusalém anì
mepigtamayan da.
6 “Egoh di buyu dé nekebugsang, mig-ipanaw a medapag diyà sa
menuwa Damasko. Hê, petow a dé nelegdawan sa dakel senang kedu
langit dò. 7 Hê, nekelagkeb a diyà tanà, owoy dinineg ku sa eg-ikagi,
guwaen di, ‘O Saulo, maen di ya egpelihayen ko aken?’ 8 Agulé mig-ikagi
a, guwaen ku, ‘O Datù, ngadan ko ya etaw?’ Guwaen di egsagbì, ‘Aken si
Hésus tegeNasalét sa egpelihayen ko.’ 9 Apiya di pa hinaa sa duma ku sa
senang di, endà doo nesabutan da duu sa inikagi di diyà kenak. 10 Agulé
mig-igsà a, guwaen ku, ‘O Datù, ngadan sa baelan ku?’ Guwaen i Datù
diyà kenak, ‘Tigdeg ka dé, lagbas ka dutu Damasko dò kenà ko metulonon
sa ipebael i Nemula diyà keniko.’ 11 Endà eg-ilag a danà ku nelegdawan sa
senang kedu langit dò, dodoo inagak a sa duma ku eg-angay Damasko dò.
12 “Duen sa etaw diyà Damasko egpigtuu diyà si Nemula, si Ananiyas.
Tigtu egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, owoy netuuwan ma
sa langun etaw Hudiyu tegeDamasko diyà kenagdi. 13 Mig-angay egdapag
diyà kenak, owoy guwaen di, ‘O Akay Saulo, kumeilag ka dema.’ Hê, petow
a dé mig-ilag owoy hinaa ku ma dé kagdi. 14 Agulé mig-ikagi diyà kenak,
guwaen di, ‘Si Nemula sa inunutan sa tupù ta, kagdi sa mighemilì keniko anì
metiigan ko sa uyot di owoy anì hauwen ko sa metiengaw etaw sinugù di
owoy anì dinegen ko sa kagi di. Hê, neketuu dé iya wé. 15 Hinemilì di kuna

anì tulonen ko diyà sa langun etaw sa hinaa ko owoy sa dinineg ko. 16 Na,
yaka egpeanggàanggà ya. Tigdeg ka dé owoy pebautis ka owoy simbà ka diyà
si Nemula anì mekayas sa salà ko,' guwaen i Ananiyas diyà kenak.
17 "Agulé, miglikù a diyà Hélusalém. Egoh ku pelà egsimbà diyà sa Dalesan
i Nemula, duen sa igpehaa i Nemula diyà kenak. 18 Hinaa ku si Datù mig-
ikagi diyà kenak, guwaen di, 'Téél ka dé. Ipanaw ka dé kedu diyà Hélusalém,
enù ka endà egpigtuu sa medoo etaw dahini sa egtulonen ko denu kenak.'
19 Dodoo migsagbì a, guwaen ku, 'O Datù, netiigan da doo tinukid ku eg-angay
sa medoo simbaan Hudiyu anì sigkemen ku owoy tapesen ku sa langun etaw
egpigtuu diyà keniko. 20 Netiigan da ma aken sa miglenged sa kineimatay
da si Estiban, sa tegetegudon denu keniko, owoy neiyap a ma sa kebael da
kenagdi enù ka migbantay a sa kawal linengà da.' 21 Dodoo mig-ikagi Datù
i diyà kenak, guwaen di, 'Ipanaw ka dé, enù ka egpeangayen ku kuna dutu
mediyù dò anì tumegudon ka ma diyà sa medoo etaw beken Hudiyu.' "
22 Na, egdinegen sa medoo etaw nesetipon sa inikagi i Pabelo taman sa
egoh di mig-ikagi pineangay i Nemula kagdi diyà sa medoo etaw beken
Hudiyu. Agulé eg-umow da, guwaen da, "Imatayi yu dé! Mepion amuk
mematay iya wé etaw."
23 Eg-umow da, owoy igpaypay da sa ginis da, owoy igsawel da sa tanà
diyà awang danà da tigtu egbulit. 24 Egoh sa kapitan sundalu mighaa
tigtu egbulit da, igpeuwit di Pabelo i dalem sa kutà sundalu anì ipetapes
di anì tumulon sa tuu kagi, enù ka ungayà di metiigan sa pesuwan i
Pabelo egbulitan sa medoo etaw, enù ka endà netiigan di duu sa kagi
Hibelu. 25 Dodoo egoh da migpolot si Pabelo anì tapesen da, eg-ikagi
Pabelo i diyà sa sundalu, guwaen di, "Endà mebaluy di metapes sa etaw
Loma amuk endà pa inigsaan di uwis denu sa salà di."
26 Egoh sa sundalu migdineg sa inikagi i Pabelo, eg-angay diyà sa kapitan
sundalu owoy guwaen di, "Yaka egpetapes duu, enù ka etaw Loma kagdi ya."
27 Huenan di, eg-angay sa kapitan sundalu diyà si Pabelo owoy eg-igsà,
guwaen di, "Tuloni ko aken amuk tuu ka etaw Loma, ataw ka beken?"
Egsagbì Pabelo i, guwaen di, "Hoò, etaw Loma a."
28 Agulé, guwaen sa kapitan sundalu, "Medoo sa pilak igbayad ku anì
mebaluy a etaw Loma."
Eg-ikagi Pabelo i, guwaen di, "Dodoo aken, tigtu a etaw Loma, enù ka
etaw Loma sa emà ku."
29 Agulé, sinalidan sa medoo etaw buyu tumapes Pabelo i. Apiya sa
kapitan sundalu, nelimedangan ma enù ka netiigan di etaw Loma iya wé
igpepolot di sangkalì.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Pabelo Diyà Sa Medoo Kaunutan Hudiyu

30 Na, ungayà sa kapitan sundalu metiigan di sa pesuwan di egbulitan
sa medoo Hudiyu Pabelo i. Huenan di, egoh di umenaw simag,

egsetiponen di sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan
Hudiyu. Agulé, linengaan di Pabelo i owoy inuwit di diyà sa kenà da
nesetipon, owoy egpetigdegen di diyà sa taengan da.

23 1 Agulé, eg-inengtengen i Pabelo sa medoo ulu-ulu nesetipon
owoy eg-ikagi, guwaen di, “O medoo duma ku, sumalà dé sa
binaelan ku, netiigan ku tigtu metiengaw doo sa pedu ku diyà sa kehaa i
Nemula taman ini egoh di.”

2 Agulé si Ananiyas sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, igpetagpì di sa ebà i
Pabelo diyà sa etaw medapag diyà kenagdi. 3 Agulé, eg-ikagi Pabelo i diyà
si Ananiyas, guwaen di, “Tagpien i Nemula ma kuna, enù ka guwaen ko
dò metiengaw ka diyà sa kehaa i Nemula. Guwaen ko dò neketipay a diyà
sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo kuna sa migtipay diyà iya wé uledin,
enù ka igpetagpì ko aken.”

4 Agulé, duen liyu etaw medapag diyà kenagdi eg-ikagi, guwaen da,
“Yaka egsumbung duu sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa hinemilì i Nemula.”

5 Guwaen i Pabelo, “O medoo duma ku, endà netiigan ku duu kagdi
sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di, ‘Yoko eg-ikagi medaet ta diyà sa ulu-ulu yu.’ ”[x]

6 Netiigan i Pabelo endà nesetepeng sa penemdem sa langun ulu-ulu
dahiya, enù ka duen etaw Sadusiyu owoy duen etaw Palasiyu. Huenan
di, egpetaled eg-ikagi, guwaen di, “O medoo duma ku ulu-ulu, aken
ma sa etaw Palasiyu, owoy etaw Palasiyu ma sa naken emà. Eg-igsaan
a ini egoh di enù ka eg-angat-angatan ku sa keenaw i Nemula sa etaw
nematay.”

7 Egoh di mig-ikagi iya wé, egsesigbolowoy sa medoo Palasiyu owoy
Sadusiyu. Huenan di, nesebaed sa medoo etaw dahiya, 8 enù ka egtulù
sa etaw Sadusiyu endà enawen i Nemula duu gaa sa etaw nematay, owoy
endà ma gaa duen sa egsugùsuguen i Nemula owoy endà ma gaa duen sa
suguy etaw. Dodoo sa medoo Palasiyu, egpigtuuwen da polo langun iya
wé. 9 Huenan di, metaled sa kagi da egsesigbolowoy. Agulé duen Palasiyu
tegetulù sa uledin igsugkow i Mosis, egtigdeg da anì metumàmà sa kagi
da. Guwaen da, “Egpenemdemen ké endà duen salà ini i etaw. Endà
medaet di amuk duen egsugùsuguen i Nemula ataw ka suguy etaw mig-
ikagi diyà kagdi.”

10 Agulé, tigtu egsesigbolowoy da temù, owoy nelimedangan sa kapitan
sundalu enù ka buyu dé egsekodoten da Pabelo i. Huenan di, sinugù di sa
sundalu di anì angayan da Pabelo i anì uwiten da dalem sa kutà sundalu.

11 Egoh di teliwadà sigep, egpehaa Datù i diyà si Pabelo owoy eg-ikagi,
guwaen di, “Yaka egkebukul la, enù ka tumulon ka ma doo denu kenak
dutu Loma dò lagà sa ketulon ko dahini diyà Hélusalém.”

---

[x] **23:5** Basa ko Éksodo 22:28

Ini Sa Egoh Da Mig-olom Sa Ukit Da Keimatay Si Pabelo

12-13 Na, egoh di umenaw simag, duen labi epat pulù etaw Hudiyu
egseolomoy da sa ukit da mimatay si Pabelo. Egpengibet da endà kumaen
da owoy endà uminem da taman endà meimatayan da duu Pabelo i.
14 Agulé, eg-angay da eg-ikagi diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy
kaunutan Hudiyu, guwaen da, "Migpengibet ké endà kumaen ké taman
endà meimatayan ké duu Pabelo i. 15 Na kiyu lapeg sa medoo duma yu
ulu-ulu, sasai yu sa kapitan sundalu anì uwiten da Pabelo i dahini diyà
keniyu, enù ka ubòubò igsaan yu uman. Dodoo pelaeban ké anì imatayan
ké egoh di endà pa mekeuma diyà keniyu."
16 Dodoo nekedineg sa anak tebay i Pabelo sa ungayà da pelaeban
da Pabelo i. Huenan di, mig-angay diyà sa kutà sundalu anì tulonon di
Pabelo i. 17 Agulé, inumow i Pabelo sa sundalu, owoy guwaen di, "Uwit ko
siini melaud diyà sa kapitan enù ka duen sa tulonen di diyà kenagdi."
18 Agulé, inuwit di sa melaud diyà sa kapitan, owoy guwaen di,
"Migsasà iya wé etaw nebilanggu pinengadanan si Pabelo anì uwiten ku
siini melaud diyà keniko, enù ka duen gaa sa tulonen di diyà keniko."
19 Agulé, eg-agaken sa kapitan sundalu sa melaud eg-angay da eglebù,
owoy eg-igsaan di, guwaen di, "Ngadan sa tulonen ko diyà kenak?"
20 Egsagbì sa melaud, guwaen di, "Iya sa penemdem sa medoo Hudiyu
ipeuwit da keniko si Momò simag mangay diyà kenà sa medoo ulu-ulu
nesetipon anì muman da gaa migsà kenagdi. 21 Dodoo yaka egpigtuu ya,
enù ka duen labi epat pulù etaw melaeb kenagdi diyà dalan. Migpengibet
da endà kumaen da gaa owoy endà ma uminem da taman endà
meimatayan da duu Momò ya. Eg-angat-angatan da dumineg sa kagi ko."
22 Agulé, eg-ikagi sa kapitan sundalu, guwaen di, "Yaka egtulon duu
diyà sa liyu etaw sa egoh ko migtulon diyà kenaken." Agulé, pinelikù di
dé sa melaud.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Pabelo Diyà Sa Gubilenu

23 Agulé, igpeangay sa kapitan sundalu sa duwa saldin, owoy eg-ikagi
diyà kenagda, guwaen di, "Setipon yu sa duwa gatus sundalu mipanaw
tanà owoy sa pitu pulù sundalu kumudà owoy sa duwa gatus sundalu
kumemkem sigpù. Ipanaw yu igkani sigep alas siyow mangay Sisaliya
dò. 24 Pekudà yu Pabelo i, owoy tuliki yu anì endà mekesugsug di taman
endà tumebow di diyà si Gubilenu Pélis."
25 Duen ma sa sulat igpeuwit sa kapitan, guwaen di,
26 "Si Keladiyo Lisiyas a egsulat ini i diyà keniko, si Pélis, sa tigtu
mapulù gubilenu ké. Egtulonen ku sa mepion pedu ku diyà keniko. 27 Ini
sa etaw igpeuwit ku diyà keniko, enù ka sinigkem sa medoo Hudiyu kagdi
owoy imatayan da hedem. Dodoo mig-angay ké sa medoo sundalu ku anì

mealukan ké kagdi enù ka netiigan ku kagdi sa etaw Loma. 28 Ungayà ku
metiigan ku sa pesuwan di egbulitan etaw Hudiyu, huenan di igpeigsà
ku kagdi diyà sa medoo ulu-ulu da. 29 Agulé, netiigan ku endà duen salà
di sa pesuwan di meimatayan ataw ka bilangguwen. Dodoo egbulitan
da daa danà di gaa migtipay sa hagda uledin. 30 Igpeuwit ku kagdi diyà
keniko, enù ka duen gaa etaw Hudiyu pelaeban da anì meimatayan
da. Peangayen ku ma kani sa etaw egbulit kenagdi anì tulonen da diyà
keniko sa itipu da kenagdi. Na, taman iya daa sa sulat ku."
31 Agulé, egpangunutan sa medoo sundalu sa igsugù sa kapitan, owoy
eg-uwiten da Pabelo i egoh sa sigep taman sa menuwa Antipatlis. 32 Egoh
di umenaw simag, eglikù sa medoo sundalu eg-ipanaw tanà diyà sa
kutà da. Dodoo eglagbas Pabelo i eg-uwiten sa medoo sundalu migkudà.
33 Agulé, egoh da migtebow diyà menuwa Sisaliya, igbegay da sa sulat
diyà sa gubilenu owoy isalig da ma Pabelo i diyà kenagdi. 34 Egoh sa
gubilenu migbasa sa sulat, eg-igsaen di sa menuwa i Pabelo. Agulé
egoh di neketiig tegeSilisiya Pabelo i, 35 eg-ikagi diyà kenagdi, guwaen
di, "Igsaan ku kuna amuk tumebow sa medoo egtipu keniko." Agulé,
igpebantay di sundalu Pabelo i diyà sa dakel dalesan binaelan i Hélod
egoh anay.

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Taengan I Gubilenu Pélis

24 1 Na, egoh di neuma sa lima agdaw, eg-angay Sisaliya dò
Ananiyas i sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy mig-unut sa medoo
kaunutan Hudiyu owoy sa abugadu, si Tiletulo. Mig-angay da egtulon
diyà si Gubilenu Pélis sa itipu da si Pabelo. 2 Egoh da egpeangay si Pabelo,
egtigdeg Tiletulo i anì tipuwen di Pabelo i. Guwaen di, "O Gubilenu Pélis,
tigtu eg-oloen ké kuna. Melanih sa keugpà ta dahini enù ka kuna sa datù
ké. Takaan ko eg-upion sa medaet diyà siini tanà ta danà sa penemdem
ko milantek. 3 Huenan di, uman agdaw egkeanggan ké langun, owoy
mepion ma sa pedu ké diyà keniko. 4 Endà metaes sa kagi ku diyà keniko.
Huenan di, hiduwi ko aken owoy dinegdineg ko, hih, sa tukééy ikagiyen
ku diyà keniko. 5 Netiigan ké tigtu medaet ini i etaw, enù ka egbogowen
di sa langun etaw Hudiyu diyà siini sinukub langit. Kagdi ma sa ulu-ulu
sa medoo etaw egpigtuu diyà sa etaw tegeNasalét. 6 Ungayà di tétéen
di ma sa Dalesan i Nemula dutu Hélusalém dò. Huenan di, sinigkem
ké kagdi. [Antangen ké hedem danà di migtipay sa uledin ké. 7 Dodoo
migtebow Kapitan Lisiyas i diyà kenami, owoy tinegel di polo egkuwa
diyà kenami. 8 Agulé pineangay di kami diyà keniko anì tulonen ké sa
itipu ké kenagdi.] Amuk igsaan ko, metiigan ko doo tigtu tuu sa langun
itipu ké kenagdi."
9 Neseunut sa medoo duma di etaw Hudiyu egtipu, guwaen da, "Anan
tuu sa inikagi di."

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsagbì Diyà Si Gubilenu Pélis

10 Agulé, egsiniyas Gubilenu Pélis i diyà si Pabelo anì mikagi. Agulé
guwaen i Pabelo, “Netiigan ku nelugay ka dé uwis diyà siini uwang tanà
ta. Huenan di, meanggan a sumagbì diyà keniko denu sa ketipu da kenak.
11 Egoh di sepulù owoy duwa dé agdaw sa egoh ku mig-angay egsimbà
diyà sa menuwa Hélusalém. Amuk migsà ka diyà sa liyu etaw, metulon
da tuu iya wé. 12 Egoh sa medoo Hudiyu mighaa kenak, endà egsigbolow
a etaw diyà sa Dalesan i Nemula, owoy endà ma egbogo a sa etaw, iling
ka diyà sa medoo simbaan ké ataw ka diyà sa medoo liyu kenà diyà
Hélusalém. 13 Endà ma duen sa ipehaa da diyà keniko sa kenà ko meketiig
tuu sa itipu da kenak. 14 Dodoo tuu ini i egtulonen ku diyà keniko.
Egsimbà a diyà si Nemula inunutan sa medoo tupù ké, owoy egpigtuu a
ma diyà sa tegudon denu si Hésus sa guwaen da dò butbut. Dodoo tigtu
a ma egpangunut diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis owoy sa igsulat
sa medoo liyu tegesugkow i Nemula. 15 Nesetepeng sa eg-angat-angatan
ku diyà sa eg-angat-angatan siini medoo etaw egtipu kenak, enù ka eg-
angat-angatan ku ma sa keenaw i Nemula sa langun etaw nematay, iling
ka mepion etaw ataw ka medaet. 16 Huenan di, eg-udes a egbael mepion,
enù ka ungayà ku endà duen salà ku diyà si Nemula ataw ka diyà sa liyu
etaw.
17 “Apiya di pa nelugay a endà mig-angay Hélusalém dò, migpelikù a
doo dutu, enù ka mig-uwit a pilak diyà sa medoo duma ku etaw Hudiyu
egkepasangan owoy mig-imatay a ma hinagtay ibegay diyà si Nemula.
18 Diyà a sa Dalesan i Nemula, enù ka inilingan ku sa adat ké denu sa
kepelanih etaw. Endà duen etaw sinetipon ku, owoy endà ma egbogowen
ku duu sa medoo liyu etaw dahiya. Dodoo duen etaw Hudiyu kedu Asiya
dò mighaa kenak, 19 owoy binulitan da aken. Mepion hedem amuk dahini
da anì tulonen da sa itipu da kenak amuk duen gaa sa salà ku. 20 Igsà ko
diyà siini medoo etaw ngadan sa salà ku dinineg sa medoo ulu-ulu diyà sa
Dalesan i Nemula egoh da mig-igsà kenak egoh iya. 21 Endà duen salà ku.
Dodoo ini daa sa inikagi ku, egoh ku inigsaan da dutu, guwaen ku, ‘Igsaan
a ini egoh di enù ka egpigtuu a enawen i Nemula sa etaw nematay.’ ”
22 Na, migsabuh Gubilenu Pélis i sa keantang di, enù ka tapay dé
netiigan di sa igtulù sa etaw egpigtuu diyà si Hésus. Guwaen di, “Ubusen
ta pa sa keantang amuk tumebow si Kapitan Lisiyas.” 23 Agulé, migsugù
Pélis i sundalu anì bantayan da Pabelo i, dodoo endà ma pelihayen da
duu owoy mebaluy ma lengenan sa medoo loyuk di anì tabangan da.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Si Pélis Owoy Si Delusila

24 Egoh di nelugaylugay, migtebow Gubilenu Pélis i owoy sa sawa
di etaw Hudiyu, si Delusila. Igpeangay di Pabelo i anì dinegen da sa

ketulù di denu sa kepigtuu etaw diyà si Hésus Kelistu. 25 Dodoo egtulù
ma Pabelo i denu sa mebaelan etaw metudà owoy sa endà mekeunut di
diyà sa uyot pedu di medaet owoy dumuen ma sa agdaw egoh i Nemula
migtamay etaw. Egoh i Pabelo migtulù iya wé, tigtu nebukul Pélis i,
owoy eg-ikagi, guwaen di, "Naal dé sa ketulù ko. Amuk sebaen agdaw
pa, ipeangay ku dema kuna." 26 Na, takà igpeangay i Pélis Pabelo i anì
seolomoy da, enù ka guwaen di dò begayan i Pabelo kagdi pilak anì
melengaan.

27 Na, egoh di neuma dé sa duwa gepalay, si Polsiyu Pistu sa
migpesambì si Gubilenu Pélis. Dodoo endà eglengaan i Pélis duu Pabelo i
diyà sa bilangguwan, enù ka ungayà di metuuwan sa medoo Hudiyu diyà
kenagdi.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migpeantang Diyà Sa Sulutan

25 1 Na, egoh i Gubilenu Pistu migtebow diyà uwang Hudiya, eg-
ugpà diyà menuwa Sisaliya taman telu agdaw. Agulé eg-angay
Hélusalém dò. 2 Egoh di migtebow dutu, egtulonen sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy kaunutan Hudiyu sa itipu da si Pabelo. 3 Igsasà da diyà si
Pistu anì ipeuwit di Pabelo i diyà Hélusalém, enù ka ungayà da pelaeban
da diyà dalan anì imatayan da. 4 Dodoo egsagbì Pistu i, guwaen di,
"Nebilanggu pelà Pabelo i dutu Sisaliya dò, dodoo endà melugay a pelikù
dutu. 5 Mepion amuk peunuten yu sa medoo ulu-ulu yu diyà kenak mangay
Sisaliya dò, anì tulonen yu dutu sa itipu yu kenagdi amuk duen sa salà di."

6 Labi sakapadian eg-ugpà Pistu i diyà Hélusalém. Agulé miglikù
dutu Sisaliya dò. Na, umenaw simag, eg-angay diyà sa atung kenà
di eg-antang, owoy igpeangay di Pabelo i. 7 Egoh i Pabelo migtebow,
egselibetan sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu kedu diyà Hélusalém,
owoy medoo sa itipu da kenagdi, dodoo endà duen sa igpehaa da
amuk tuu sa binaelan di medaet. 8 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di,
"Endà duen salà ku, enù ka endà migtipay a sa uledin ké, kami i etaw
Hudiyu, owoy endà ma migtétê a sa Dalesan i Nemula, owoy endà ma
migsumbung a sa sulutan ta dutu Loma dò."

9 Dodoo ungayà i Gubilenu Pistu metuuwan sa medoo Hudiyu diyà
kenagdi. Huenan di, eg-igsaan di Pabelo i, guwaen di, "Meiyap ka pa
mangay Hélusalém dò anì antangen ku kuna dutu?"

10 Egsagbì Pabelo i, guwaen di, "Meked a iya wé. Dahini a daa diyà sa
taengan ko. Kuna sa uwis sinugù sa sulutan ta, huenan di peantang a
dé dahini diyà keniko. Netiigan ko dé endà duen salà binaelan ku diyà
sa medoo duma ku etaw Hudiyu. 11 Upama amuk duen salà ku, endà
meekedan ku duu sa kepigtamay ko kenak ataw ka sa keimatay ko kenak.
Dodoo amuk endà tuu di sa itipu da kenak, endà doo mekeangay a diyà
kenagda. Huenan di, egpegeni a si Sulutan daa sa umantang kenak."

12 Na, egoh da neseolom dé si Pistu owoy sa medoo duma di
tegeantang, eg-ikagi diyà si Pabelo, guwaen di, “Danà ko migpegeni si
Sulutan daa sa umantang keniko, huenan di peangayen ku kuna diyà
kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Pistu Migtulon Diyà Si Agelipa Denu Si Pabelo

13 Na, egoh di nelugaylugay dé, migtebow Datù Agelipa i owoy sa sawa
di, si Bilnis. Eglengen da diyà si Gubilenu Pistu diyà menuwa Sisaliya.
14 Egoh da nelugaylugay eg-ugpà dahiya, egtulon Pistu i diyà si Agelipa
denu si Pabelo. Guwaen di, “Duen sa etaw dahini binilanggu i Pélis egoh
anay, dodoo endà linengaan di duu. 15 Egoh ku mig-angay Hélusalém dò,
tinulon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy kaunutan Hudiyu sa medoo
igtipu da kenagdi. Igsasà da diyà kenak anì pigtamayan ku. 16 Dodoo
tinulonon ku kagda beken iya sa adat etaw Loma amuk mepigtamayan sa
etaw egoh da endà pa mesetaeng sa medoo egtipu kenagdi anì mesagbian
di sa igtipu da. 17 Agulé egoh sa medoo Hudiyu migtebow dahini, endà
migpeanggàanggà a, dodoo egoh di umenaw simag mig-angay a diyà sa
atung kenà ku eg-antang owoy igpeangay ku kagdi i anì antangen ku
kagda. 18 Egoh sa medoo migtipu kenagdi mig-ikagi, guwaen ku dò tigtu
medaet sa salà iya wé etaw, dodoo endà duen di polo. 19 Egkesesigbolow
da daa denu sa hagda adat owoy denu sa etaw, si Hésus, nematay gaa,
dodoo guwaen i Pabelo mig-enaw doo egoh di nematay. 20 Danà ku
daa endà neketiig sa egbaelan ku denu iya wé, inigsaan ku kagdi amuk
meiyap mangay Hélusalém dò anì antangen ku dutu. 21 Dodoo mig-eked
iya wé, enù ka ungayà di si Sulutan polo sa umantang kenagdi. Huenan
di, igpebantay ku taman egoh ku peangay kenagdi diyà si Sulutan.”
22 Agulé eg-ikagi Agelipa i diyà si Pistu, guwaen di, “Meiyap a ma doo
dumineg sa hagdi kagi.”
Agulé guwaen i Pistu, “Simag dumineg ka doo diyà kenagdi.”
23 Na, egoh di umenaw simag, metolol sa ginis i Agelipa owoy si
Bilnis egoh da eg-angay diyà sa atung kenà da eg-antang. Mig-unut ma
sa medoo kapitan sundalu owoy sa medoo mapulù etaw tegeSisaliya.
Agulé, igpeangay i Pistu Pabelo i. 24 Agulé mikagi Gubilenu Pistu i,
guwaen di, “O Akay Agelipa owoy langun yu nesetipon dahini, kaini
dé sa etaw tinipu sa langun etaw Hudiyu, iling ka diyà Sisaliya ataw ka
diyà Hélusalém. Takà da egpetaled eg-ikagi diyà kenak anì ipeimatay
ku. 25 Dodoo endà egketiigan ku duu sa salà di sa pesuwan di ipeimatay
ku. Dodoo egoh di migsasà kenak si Sulutan polo sa umantang kenagdi,
huenan di migpenemdem a peangayen ku diyà si Sulutan. 26 Dodoo endà
pa duen sa netiigan ku isulat diyà si Sulutan denu sa hagdi salà. Huenan
di, igpeangay ku kagdi diyà sa taengan yu taman diyà keniko, Datù
Agelipa, anì dumuen sa mekesulat ku amuk meubus sa keigsà ta kenagdi.

27 Enù ka sa penemdem ku endà mepion di amuk peangayen ku diyà si
Sulutan taman endà duen sa metiigan ku salà di.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Si Agelipa

26 1 Na, eg-ikagi Agelipa i diyà si Pabelo, guwaen di, “Mebaluy dé
amuk mikagi ka.”
Agulé binegeng i Pabelo sa belad di owoy eg-ikagi, guwaen di, 2 “O
Datù Agelipa, neanggan a temù enù ka kuna sa dumineg sa kagi ku ini
egoh di, anì metiigan ko endà tuu di sa itipu sa medoo Hudiyu kenak.
3 Neanggan a enù ka tigtu ka egpeketiig denu sa langun adat ta, kita i
etaw Hudiyu, owoy sa medoo egsigbolowen ta. Huenan di, egpegeni a sa
ketigkel ko egdineg sa ikagiyen ku diyà keniko.
4 “Neketiig doo sa langun etaw Hudiyu sa adat ku edung sa egoh ku
batàbatà pelà diyà sa tapay menuwa ku taman diyà Hélusalém. 5 Amuk
meigsaan ko kagda, metulon da doo tuu ini i eg-ikagiyen ku, enù ka
netiigan da tapay a dé egtemù egpangunut diyà sa langun adat Hudiyu,
enù ka etaw Palasiyu a ma. 6 Na, egtigdeg a dé diyà sa taengan yu ini
egoh di danà sa ketipu da kenak, enù ka eg-angat-angatan ku sa ketuu
sa igpasad i Nemula diyà sa tupù ta denu sa keenaw etaw nematay. 7 Iya
ma sa eg-angat-angatan sa langun sepulù owoy duwa geumpung etaw
Hudiyu, owoy sa pesuwan di takà ki egsimbà diyà si Nemula agdaw owoy
sigep. Na, o Datù, tinipu a duma ku etaw Hudiyu danà ku egpigtuu sa
keenaw i Nemula sa etaw nematay. 8 Kiyu i Hudiyu, maen di ya endà
meiyap yu egpigtuu sa keenaw i Nemula sa etaw nematay?
9 “Apiya aken ma egoh anay, guwaen ku dò mepion sa kepelihay ku sa
etaw egpigtuu diyà si Hésus tegeNasalét. 10 Iya sa binaelan ku egoh anay
dutu Hélusalém dò, enù ka binilanggu ku sa medoo etaw egpigtuu diyà si
Hésus enù ka sinugù a sa medoo ulu-ulu tegesimbà. Egoh ké mig-antang
kenagda, ungayà ku ma meimatayan da. 11 Medoo gulê mig-angay a diyà
sa medoo simbaan Hudiyu owoy pinelihay ku sa medoo etaw egpigtuu
diyà si Hésus, enù ka ungayà ku sumabuh da migtuu hedem. Tigtu
egbulitan ku kagda, owoy linohot ku ma kagda egpelihay taman mediyù
dò.
12 “Huenan di, mig-angay a ma dutu Damasko dò, enù ka inuwit ku
sa sulat sa medoo ulu-ulu tegesimbà anì sigkemen ku sa langun etaw
egpigtuu diyà si Hésus dahiya. 13 Na, o Datù, egoh sa nekebugsang diyà
ké dalan, hinaa ku sa egsenang kedu langit dò, owoy uman pa dakel sa
legdaw di diyà sa agdaw. Nelegdawan ma dé sa medoo duma ku eg-
ipanaw. 14 Hê, nekelagkeb ké langun diyà tanà, owoy duen sa dinineg
ku mig-ikagi diyà kenak diyà sa kagi Hibelu, guwaen di, ‘O Saulo, maen
di ya egpelihayen ko aken? Kuna polo sa mesakitan danà sa egbaelan
ko.’ 15 Agulé mig-igsà a, guwaen ku, ‘O Datù, ngadan ko ya etaw?’ Agulé

guwaen di migsagbì, ‘Aken si Hésus sa egpelihayen ko. 16 Tigdeg ka dé.
Migpehaa a diyà keniko enù ka hinemilì ku kuna anì gumalebek ka diyà
kenak, anì tulonen ko diyà sa medoo etaw sa hinaa ko ini egoh di owoy
sa ipehaa ku diyà keniko kani. 17 Tulikan ku kuna anì endà meimatayan
ka etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu. Peangayen ku kuna diyà
kenagda, 18 anì metiigan da sa tuu tegudon, anì iniyugan da sa delem
anì misalu da diyà legdaw, enù ka mekelaun da kedu diyà sa egkegaga
i Satanas anì mangay da dumatù si Nemula. Amuk migtuu da diyà
kenak, mekepeuloy sa salà da, owoy mekeunut da diyà sa etaw hinemilì i
Nemula.’

19 “Na, o Datù Agelipa, endà eg-ekedan ku duu egpangunut diyà
sa igpetiig i Nemula diyà kenak. 20 Iya sa anay tinulonon ku sa etaw
tegeDamasko, agulé sa etaw Hélusalém, owoy migtukid a diyà sa medoo
menuwa diyà uwang Hudiya owoy mig-angay a ma diyà sa medoo etaw
beken Hudiyu ma. Migtulù a kenagda anì ekedan da sa salà da anì
tuingen da sa pedu da diyà si Nemula owoy baelan da sa mepion anì
tandaan da sa keeked da sa salà da. 21 Danà ku migtulù iya wé, sinigkem
a etaw Hudiyu diyà sa Dalesan i Nemula dutu Hélusalém dò anì imatayan
da aken. 22 Dodoo egbuligan i Nemula aken taman ini egoh di. Huenan
di, kaini a dé eg-ikagi sa tuu kagi diyà sa langun etaw, iling ka sa mapulù
etaw ataw ka lagdà etaw. Iya sa itulù ku kenagda neketuu dé sa kagi sa
medoo tegesugkow i Nemula owoy si Mosis egoh anay, 23 enù ka tinulon
da mepelihay sa Tigtu Datù eg-angat-angatan ta owoy meimatayan ma.
Dodoo kagdi ma sa anay etaw meenaw egoh di nematay, owoy kagdi ma
sa tumulon diyà sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken
Hudiyu, anì melegdawan da danà i Nemula eg-aluk kenagda.”

24 Na, egoh i Pabelo eg-ikagi pelawà, egpetaled eg-ikagi Gubilenu
Pistu i diyà kenagdi, guwaen di, “O Pabelo, egkelengleng ka dé danà di
egsubela dé sa egketiigan ko.”

25 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di, “O Gubilenu, endà egkelengleng
a eg-ikagi, enù ka anan tuu polo sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu, owoy
tigtu miulan ma. 26 O Datù Agelipa, endà egkelimedangan a eg-ikagi
diyà keniko, enù ka netiigan ko anan tuu sa inikagi ku, enù ka endà
nelidung di iya wé nebaelan diyà sa langun etaw. 27 O Datù Agelipa, enù
di ya, egpigtuu ka pa sa kagi sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay?
Netiigan ku egpigtuu ka doo iya wé.”

28 Agulé eg-ikagi Agelipa i diyà si Pabelo, guwaen di, “Guwaen ko dò
migtuu a ma diyà si Kelistu apiya di pa endà melugay sa inikagi ko.”

29 Egsagbì Pabelo i, guwaen di, “Iling ka melugay ataw ka endà
melugay di, egsimbà a diyà si Nemula anì mekeiling ka kenak, taman sa
langun kedoo yu egdineg diyà kenak ini egoh di. Dodoo endà egkeiyapan
ku duu amuk mepolot yu sangkalì iling kenak.”

30 Agulé, egtigdeg sa datù owoy sa gubilenu owoy si Bilnis owoy sa
medoo duma da. 31 Egoh da eglaun, egseolomoy da, guwaen da, “Endà
duen salà iya wé etaw, owoy endà ma duen sa pesuwan di meimatayan
ataw ka mebilanggu.”
32 Agulé guwaen i Datù Agelipa diyà si Gubilenu Pistu, “Mebaluy
hedem lengaan ta iya wé etaw amuk endà migsasà di peantang diyà si
Sulutan.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Inuwit Da Dutu Loma Dò

27 1 Na, egoh di neuma sa agdaw keipanaw ké dutu tanà Italiya dò,
mig-edà ké sa dakel kumpit. Igsalig da igpebantay Pabelo i owoy
sa medoo duma di nebilanggu diyà si Huliyo, sa kapitan medoo sundalu
pinengadanan da Umpungan sa Sulutan. Aken si Lukas sa mig-unut diyà
si Pabelo. 2 Mig-unut ma diyà kenami Alistalko i tegeTésalonika diyà
uwang Masidoniya. Duen sa dakel kumpit kedu diyà menuwa Adelamito
mangay diyà sa medoo menuwa diyà tanà Asiya, owoy iya sa inedaan ké.
3 Egoh di umenaw simag, nekeuma ké diyà menuwa Sidon. Eghiduwan
i Huliyo Pabelo i, huenan di migtenà anì lumengen diyà sa medoo etaw
egpigtuu dahiya anì begayan da sa kulang di. 4 Egoh ké uman eg-ipanaw
kedu diyà Sidon, egliwes ké polo tebowon agdaw diyà pungul Sipeli anì
meiwod ké sa meleges kelamag. 5 Agulé egbelong ké dagat medapag diyà
sa uwang Silisiya owoy uwang Pampiliya. Nekeuma ké diyà sa menuwa
Mila diyà uwang Lisiya. 6 Hinaa i Huliyo dahiya sa sebaen ma dakel
kumpit kedu diyà menuwa Alihandeliya mangay tanà Italiya dò. Huenan
di, pineedà di kami dahiya.
7 Agulé tigtu melénég sa keipanaw ké, owoy nelugay sa ketebow ké diyà
medapag sa menuwa Nido enù ka egkesungsung ké sa meleges kelamag.
Danà di egkesungsung ké sa meleges kelamag, egbegtas ké polo eg-angay
diyà sa pungul Kelita. Egliwes ké diyà sa tukò Salmon, enù ka endà
iseg di mebagel sa kelamag dahiya. 8 Egdulug ké diyà mantadan pungul
Kelita, dodoo egkelikutan ké ma doo taman sa egoh ké migtebow diyà sa
look, pinengadanan da Mepion Look, medapag diyà menuwa Lasiya.
9 Danà di nelugay sa keipanaw ké, neuma ma dé sa pista Hudiyu egoh
da egpeketuleng sa kepeuloy i Nemula sa salà da. Tigtu melikutan ké
amuk uman ké mipanaw enù ka timpù udan, huenan di eg-ikagi Pabelo
i diyà sa medoo duma di. 10 Guwaen di, “O medoo duma ku, netiigan
ku tigtu mepasangan ki amuk muman ki mipanaw kedu dahini, enù ka
medaetan kéen sa dakel kumpit owoy sa lulan di owoy mekesugsug ki
ma.”
11 Dodoo endà egpigtuu sa kapitan sundalu diyà sa inikagi i Pabelo, enù
ka iya polo egpigtuuwen di sa kapitan kumpit owoy sa épê di. 12 Medoo sa
duma ké meiyap da lumegkà dahiya, enù ka egpenemdemen da endà iseg

di mepion iya wé look amuk timpù udan. Huenan di, ungayà da muman
da mipanaw mangay dutu Pinis dò, sa menuwa denu eledan agdaw diyà
sa pungul Kelita, enù ka ungayà da mangat-angat da dutu sa egoh sa tanà
kumepion.

Ini Sa Egoh Di Duen Sepuk

13 Na, egoh di eglinek dé sa kelamag, guwaen da dò mekelagbas
da mangay Pinis dò. Huenan di, egbatunen da sa labù, owoy egdulug
ké sa mantadan diyà pungul Kelita. 14 Dodoo endà iseg di nelugay,
tigtu egkeleges dema sa kelamag kedu pungul Kelita. 15 Neuma ké sa
meleges sepuk. Hê, egkesungsung ké sa meleges kelamag owoy endà
dé egpekeukit sa dakel kumpit. Huenan di, egkeanud ké polo danà sa
kelamag meleges. 16 Agulé egoh ké migtebow medapag diyà sa diisek
pungul Kauda, eglineklinek dahiya. Huenan di, iglulan da sa diisek
owong tinundan sa dakel kumpit, dodoo tigtu melikutan da egbael iya
wé. 17 Egoh da miglulan dé sa owong, pinolot da tali sa iyug dakel kumpit
anì endà melukat di. Nelimedangan da mekesendad sa dakel kumpit
diyà sa bekulud dutu tanà Libiya dò. Huenan di, kinukuh da sa dakel
layag, owoy egkeanud ké kelamag. 18 Egoh di umenaw simag, tapay doo
meleges sa sepuk, huenan di igbuung da sa duma lulan diyà dagat anì
endà metegeban ké. 19 Egoh ketelu di agdaw, igbuung da diyà dagat sa
medoo sangkap kumpit. 20 Nelugay endà nekehaa ké agdaw owoy bituen.
Huenan di, guwaen ké dò mekesugsug ké, enù ka tapay doo tigtu meleges
sa kelamag.

21 Na, tigtu nelugay endà nekekaen ké. Dodoo egtigdeg Pabelo i owoy
eg-ikagi, guwaen di, “O medoo duma ku, mepion hedem amuk migpigtuu
yu sa inikagi ku egoh ta endà pa mig-ipanaw kedu Kelita dò, anì endà
medaetan sa medoo lulan ta owoy endà ma mepasangan ki. 22 Dodoo
eg-ikagi a diyà keniyu, pebagel yu sa pedu yu, enù ka endà duen etaw
melened. Iya daa sa medaetan sa dakel kumpit. 23 Netiigan ku iya wé,
enù ka egoh sigep duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenak,
enù ka pineangay sa Nemula egsimbaan ku owoy sa Datù ku. 24 Mig-
ikagi diyà kenak, guwaen di, ‘O Pabelo, yaka egkelimedangan na, enù ka
mekeangay ka doo diyà si Sulutan dutu Loma dò. Owoy danà sa kehidu i
Nemula keniko, mekelapeg ma mealukan sa medoo duma ko diyà dakel
kumpit.’ 25 Na, o medoo duma ku, pebagel yu sa pedu yu, enù ka egsalig
a diyà si Nemula owoy petuuwen di sa langun tinulon di diyà kenak.
26 Dodoo mekesendad sa dakel kumpit diyà sa sebaen pungul.”

27 Na, egoh di neuma dé duwa kapadian, egkeanud ké eg-uwiten
kelamag diyà teliwadà dagat Adeliya.[y] Egoh di teliwadà sigep, mig-agtem

---

[y] **27:27** Dagat Adeliya sa sebaen ma ngadan sa dagat Méditeliya denu selatal tanà Italiya.

sa etaw kumpit medapag ké diyà ilis mantadan. 28 Agulé egteladeken
da tali sa kedalem di. Duwa lenet sa kedalem di. Agulé sumaup da
tumeladek, iya sa kedalem di selenet owoy lima lipo. 29 Egkelimedangan
ké amuk mekedumpal sa dakel kumpit diyà batu. Huenan di, egnabuen
da sa epat labù diyà sa ulinan di, owoy eg-angat-angatan ké sa egoh di
sumimag. 30 Agulé egtuntunen etaw kumpit sa diisek owong diyà dagat,
enù ka ubòubò da lumabù diyà sa sumong kumpit, dodoo ungayà da
polo mekepelaguy da kedu diyà sa dakel kumpit inedaan ké. 31 Dodoo
eg-ikagi Pabelo i diyà sa kapitan owoy diyà sa sundalu di, guwaen di,
"Endà mealukan ki langun amuk endà mugpà da diyà kenita." 32 Agulé,
eggetasen sa sundalu sa tali igtagkes diyà sa owong anì meanud dé.
33 Egoh di buyu sumimag, eg-ikagi Pabelo i diyà sa medoo duma di,
guwaen di, "Kaen yu dé, enù ka duwa kapadian dé sa lugay yu endà
nekekaen. 34 Huenan di, egsasà a diyà keniyu, kaen yu dé anì kumebagel
yu owoy mehagtay yu. Yoko egkelimedangan na, enù ka endà dé duen
sa sugsug ta." 35 Agulé kinuwa i Pabelo sa epan, owoy egpesalamat diyà
si Nemula diyà sa taengan ké langun. Hê, egtepiyen di sa epan, owoy eg-
edung dé egkaen. 36 Egoh ké mighaa kenagdi egkaen, migkepion sa pedu
ké, owoy egkaen ké ma. 37 Duen duwa gatus pitu pulù owoy enem geetaw
mig-edà diyà iya wé dakel kumpit. 38 Egoh ké dé nebesug, igbuung ké
diyà dagat sa langun lulan nesamà anì tigtu lumagpuk sa dakel kumpit.

Ini Sa Egoh Di Nedaetan Sa Dakel Kumpit

39 Na, egoh di umenaw simag, endà egketiigan ké duu sa kenà ké, dodoo
egsugpayalen ké sa look owoy sa mepion mantadan dahiya. Huenan di,
egpenemdem da dumunggù sa dakel kumpit dahiya, asal mebaluy. 40 Agulé,
eggetasen da sa tali polot sa labù di, huenan di neeled sa langun labù dalem
dagat. Eglengaan da ma sa tali polot sa suwil di. Agulé binekah da sa layag
denu sumong di anì eg-uwiten kelamag mangay dumunggù diyà sa mantadan.
41 Dodoo nekesendad sa dakel kumpit diyà sa bekulud. Hê, nekekadal sa
sumong di, owoy nelukat sa ulinan di danà sa dakel lambeg egdagpak.
42 Na, ungayà sa sundalu imatayan da sa medoo etaw egbantayan da
anì endà mekekahung da melaguy. 43 Dodoo eghawidan sa kapitan da enù
ka ungayà di endà meimatayan Pabelo i. Agulé, egsuguen di sa langun
etaw metiig kumahung anì mekehuna da lumaway diyà dagat mangay
mantadan dò. 44 Agulé sa liyu etaw nesamà endà metiig kumahung, eg-
olul da daa papan ataw ka kayu kedu sa dakel kumpit. Hê, nekeuma ké
langun diyà mantadan, owoy endà duen sebaen diyà kenami nesakitan.

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Pungul Malta

28 1 Na, egoh ké miggaun diyà sa mantadan, netiigan ké iya sa
netebowon ké sa pungul Malta. 2 Tigtu eghiduwan sa medoo

etaw dahiya kami, owoy egsaluan da kami. Egtemegan da kami apuy
enù ka eg-udan owoy egkegenawan ké ma. 3 Agulé eglogomen i Pabelo sa
kayu. Dodoo egoh di migsunù diyà sa apuy, duen sa uled miglesut danà
sa keedup apuy owoy mighemued diyà sa belad di. 4 Egoh sa medoo etaw
Malta mighaa sa uled migtikeb diyà sa belad di, egseolomoy da, guwaen
da, “Kagdi kéen sa tegeimatay, enù ka apiya di pa endà nematay di diyà
dagat, mematay doo diyà awang enù ka mepigtamayan danà sa salà di.”
5 Dodoo endà egkesakitan Pabelo i owoy igpilik di polo diyà sa apuy.
6 Agulé eg-angat-angatan sa medoo etaw amuk lumebag sa belad di
owoy amuk petow mematay. Dodoo taman nelugay endà duen hinaa da
nebaelan i Pabelo. Agulé nehalì sa penemdem da, guwaen da, “Si Nemula
kéen ini i etaw.”
7 Na, medapag dahiya duen sa melabel tanà i Publiyu, sa datù diyà iya
wé pungul. Eghiduwan di kami owoy pinegemow di kami diyà sa dalesan
di kenà ké eg-ugpà taman telu agdaw. 8 Egoh iya, eglinadu temù sa emà i
Publiyu. Meedup sa lawa di owoy egbelékén ma. Agulé, eg-angay Pabelo
i diyà kenagdi, owoy egsabaan di owoy egsimbà diyà si Nemula. Hê,
nelikuan sa lukes. 9 Huenan di, eg-angay diyà kenami sa langun etaw
eglinadu dahiya, owoy nelikuan da ma dé. 10 Tigtu medoo sa ibegay da
diyà kenami. Agulé, egoh ké eg-edà sa sebaen ma dakel kumpit dahiya,
iglulan da ma sa igbegay da kenami sa kulang ké.

Ini Sa Egoh Da Mig-angay Dutu Loma Dò

11 Na, egoh di meelut sa telu gebulan, eg-ipanaw ké dema. Eg-edà ké
sa sebaen ma dakel kumpit kedu diyà Alihandeliya, pinengadanan da
Seping Nemula, sa migdunggù diyà Malta egoh sa medaet tanà. 12 Agulé
egoh ké migtebow diyà sa menuwa Silakusa, eg-ugpà ké dahiya taman
telu agdaw. 13 Agulé egoh ké mig-uman eg-ipanaw, egliwes ké tukò owoy
egtebow ké diyà sa menuwa Ligiyo. Egoh di umenaw simag, duen sa
kelamag kedu kimataan owoy eg-ipanaw ké dema mangay dutu menuwa
Putiyoli dò. Nekeuma ké dahiya diyà sa ketelu di agdaw. 14 Netelabukan
ké sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus dahiya, owoy egsasaen da kami
anì mugpà ké diyà kenagda taman sakapadian. Agulé eg-ipanaw ké tanà
mangay dutu Loma dò. 15 Egoh sa etaw tegeLoma egpigtuu neketiig denu
sa ketebow ké, eg-angayen da kami egtelabuk diyà sa Padian Apiyo.
Duen liyu etaw egtelabuk kenami diyà sa menuwa pinengadanan da Telu
Tinda. Egoh i Pabelo mighaa kenagda, eg-oloen di Nemula i owoy tigtu
egkepion ma sa pedu di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Sa Menuwa Loma

16 Na, egoh ké migtebow diyà Loma, endà nebilanggu Pabelo i, dodoo
pineugpà da kagdi diyà sa dalesan egbantayan sundalu. 17 Egoh di neuma

telu agdaw, egsetiponen i Pabelo sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu diyà
menuwa Loma. Egoh da nesetipon langun, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen
di, “O duma ku etaw Hudiyu. Apiya di pa endà duen salà ku diyà duma
ta Hudiyu owoy endà ma egtipay a diyà sa adat tupù ta, sinigkem da
doo aken dutu Hélusalém dò, owoy igbegay da aken diyà sa etaw Loma.
18 Egoh da mig-igsà kenak, lengaan da hedem aken, enù ka endà duen
salà ku sa pesuwan ku meimatayan. 19 Dodoo sa medoo duma ta Hudiyu,
endà meiyap da amuk melengaan a. Huenan di, migsasà a si Sulutan
polo sa umantang kenak. Dodoo endà egbulitan ku duu sa etaw Hudiyu,
enù ka etaw Hudiyu a ma. 20 Iya sa pesuwan di sinetipon ku kiyu anì
mesekilala ki owoy seolomoy ki ma. Nepolot a pelà sangkalì danà ku
egpigtuu diyà sa nita eg-angat-angatan, kita i tugod i Islaél.”
21 Egsagbì da diyà si Pabelo, guwaen da, “Endà duen sulat denu keniko
migtebow kedu diyà tanà Hudiya, owoy endà ma duen etaw migtebow
dahini egtulon kenami amuk duen medaet binaelan ko. 22 Dodoo netiigan
ké duen gaa etaw diyà sa medoo liyu menuwa egbulitan da kiyu i etaw
egpigtuu diyà si Hésus. Huenan di, neiyap ké ma dumineg sa niko kagi.”
23 Agulé eg-atas da diyà si Pabelo. Egoh di neuma sa atas da, tigtu
medoo sa etaw nesetipon diyà sa dalesan kenà di eg-ugpà. Edung magtu
kesimag taman mahapun, egselepangen i Pabelo diyà kenagda sa igtulù
di denu sa kedatù i Nemula owoy denu sa uledin igsugkow i Mosis owoy
sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay anì migtuu da
diyà si Hésus. 24 Duen doo etaw netuuwan da diyà sa inikagi i Pabelo,
dodoo duen ma etaw meked da migtuu. 25 Endà nesetepeng sa pedu da.
Nesepalak da egoh i Pabelo mig-ikagi ini i diyà kenagda, guwaen di, “Tuu
sa kagi igpesugkow sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà si Isayas egoh
anay, enù ka guwaen di denu sa medoo tupù ta,
26 ‘Angay ka diyà sa medoo Hudiyu,
owoy ini sa ikagi ko diyà kenagda.
Apiya di pa takà yu egdinegdineg,
endà metiigan yu duu sa selepangan di.
Apiya di pa takà yu eghahaa,
endà ma hauwen yu duu.
27 Enù ka metegas sa ulu da anì endà meketiig da,
owoy sinagpeng da sa telinga da anì endà mekedineg da,
owoy miglipedeng da anì endà mekehaa da.
Dodoo amuk eg-ekedan da iya wé, metiigan da doo sa kagi ku
owoy metuing sa pedu da diyà kenak
owoy migtuu da diyà kenak,
owoy alukan ku ma kagda, guwaen i Nemula.’[z]

---

[z] **28:26-27** Basa ko Isayas 6:9-10

28 Na, ipetiig ku ini i diyà keniyu. Netulonon sa medoo etaw beken
Hudiyu sa kagi i Nemula denu sa kealuk di kenagda, owoy migtuu da
polo.”
29 [Egoh i Pabelo mig-ikagi iya wé, eglegkang sa medoo etaw Hudiyu
owoy egsesigbolowoy da temù denu sa inikagi di.]
30 Na, taman duwa gepalay eg-ugpà Pabelo i diyà sa dalesan sinagbayan
di diyà menuwa Loma. Tigtu egsaluan di sa langun etaw eglengen diyà
kenagdi. 31 Egtegudon diyà kenagda denu sa kedatù i Nemula owoy denu
si Datù Hésus Kelistu. Endà egkelimedangan di egtulù, owoy endà ma
duen eghawid kenagdi.

LOMA

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo Etaw TegeLoma

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeLoma

Na, Loma sa ngadan sa dakel menuwa diyà sa tanà Italiya. Egoh anay, diyà Loma sa kenà i Sulutan Sisal eg-ugpà. Kagdi sa eg-ipat sa medoo liyu tanà nekeulingut diyà sa dagat pinengadanan da Méditeliya.

Duen medoo balangan etaw eg-ugpà diyà sa menuwa Loma. Owoy duen ma medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus eg-ugpà dahiya. Iya sa ungayà i Pabelo mangay lumengen diyà kenagda, dodoo nelugay dé endà egkegaga di duu enù ka duen sa takà eg-alang kenagdi. Huenan di, migsulat egtulon diyà kenagda sa ungayà di lumengen, owoy ungayà di ma lumagbas dutu tanà Espaniya dò anì egtulù ma dutu sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu.

Na, diyà siini sulat, tigtu egselepangen i Pabelo sa ukit ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà ta daa egpigtuu, beken danà sa medoo liyu egbaelan ta.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeLoma

1 [1] Na, si Pabelo a egsulat ini i diyà keniyu. Aken sa egsugùsuguen i
Hésus Kelistu, owoy hinemilì di aken salu di anì takà a tumulon sa
Mepion Tegudon i Nemula denu si Kelistu.

[2] Na siini Mepion Tegudon, iya sa igpasad i Nemula egoh anay owoy
sa igpesulat di diyà sa medoo tegesugkow di diyà sa libelu. [3] Ini sa
Mepion Tegudon denu sa Datù ta si Hésus Kelistu Anak i Nemula.
Neetaw kagdi i diyà tanà danà di miglesut diyà sa tugod i Dabid, sa
datù egoh anay. [4] Tigtu ma Nemula kagdi i, enù ka danà sa dakel
tunung igpehaa egoh i Nemula mig-enaw kenagdi sa egoh di nematay,
iya sa tandà Anak i Nemula Hésus Kelistu i sa Datù ta. [5] Danà i Hésus
migpeangay kenak, dakel sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenak. Owoy egsuguen di ma aken salu di anì tuluen ku sa medoo etaw

diyà sa langun balangan tanà anì mangunut da ma diyà kenagdi danà
da egpigtuu. Huenan di, tigtu meolò Hésus i. 6 Na, kiyu i tegeLoma,
nekelapeg yu ma dé diyà siini medoo etaw egpigtuu, enù ka inumow i
Nemula ma kiyu anì mebaluy kiyu ma dé sa etaw i Hésus Kelistu.
7 Huenan di, egsulat a diyà keniyu i etaw tegeLoma eghiduwan i
Nemula. Hinemilì di ma kiyu anì kiyu sa etaw di.
Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù
Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Kesimbà I Pabelo

8 Na, ini sa muna tulonen ku diyà keniyu. Eg-oloen ku Nemula
i denu keniyu, enù ka apiya dutu mediyù dò duen dé medoo etaw
neketiig denu sa kepigtuu yu diyà si Hésus. Egdinegen i Nemula
sa kesimbà ku danà i Hésus Kelistu eg-antang kenita. 9 Netiigan i
Nemula doo eg-imeten ku taman sa egkegaga ku egtulù sa Mepion
Tegudon denu sa Anak di, owoy netiigan di ma takà ku kiyu isimbà.
10 Egsimbà a takà anì mekeangay a diyà keniyu amuk mebaluy diyà
kenagdi, enù ka nelugay dé nealang sa keipanaw ku eg-angay diyan.
11 Dakel sa ungayà ku mesehaa ki anì itulù ku keniyu sa igtulù sa
Metiengaw Suguy i Nemula kenak anì kumeeles sa kepigtuu yu,
12 enù ka ungayà ku ma setabangay ki anì kumeeles sa kepigtuu ta
langun.
13 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu medoo gulê sa
penemdem ku mangay diyà keniyu hedem, dodoo duen sa nekealang
kenak. Ungayà ku tumulù a diyan anì dumuen dema etaw migtuu danà
sa ketulù ku kenagda, lagà sa medoo etaw beken Hudiyu diyà sa liyu
menuwa egpigtuu dé danà sa ketulù ku. 14 Enù ka duen sa lagà dakel
utang ku diyà sa langun balangan etaw, owoy iya sa ukit ku egbayad sa
utang ku sa ketegudon ku diyà kenagda denu si Kelistu. Meketegudon
a diyà sa langun balangan etaw, iling ka sa etaw tegesugud ataw ka sa
tegetuduk, iling ka etaw milantek ataw ka sa endà milantek. 15 Huenan
di, dakel sa ungayà ku mekeangay a diyan anì tumegudon a ma diyà
keniyu i etaw tegeLoma.

Ini Denu Sa Mepion Tegudon

16 Apiya tukééy, endà memalaan a tumulon sa Mepion Tegudon denu si
Hésus, enù ka amuk duen etaw egpigtuu diyà sa Tegudon, iling ka etaw
Hudiyu taman sa etaw beken Hudiyu, mealukan da doo danà sa dakel
egkegaga i Nemula. 17 Endà ma memalaan a tumulù sa Mepion Tegudon
enù ka iya sa kenà i Nemula egpetiig diyà kenita sa egoh di egpetiengaw
kenita diyà sa kehaa di amuk egpigtuu ki, enù ka duen sa kagi i Nemula

igpesulat, guwaen di, “Iya sa etaw kumelalù taman melugay sa etaw
migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.”[a]

Egbulitan I Nemula Sa Etaw Épê Salà

18 Na si Nemula diyà langit, igpetiig di dé tigtu pigtamayan di sa
medoo etaw egbael medaet owoy endà eg-adat kenagdi, enù ka eg-
alangen da sa tuu tegudon diyà sa pedu da danà sa adat da medaet.
19 Pigtamayan di kagda enù ka endà egpigtuuwen da duu sa tegudon denu
si Nemula igpetiig di diyà kenagda sa melemu metiigan etaw. 20 Egoh
anay egoh i Nemula migbael siini tanà taman ini egoh di, netiigan doo
sa langun etaw kagdi sa tigtu Nemula épê dakel egkegaga endà meelut
di, enù ka hinaa ta sa langun pineduen di apiya di pa endà egkehaa
ta duu sa palas di. Huenan di, endà mebaluy di amuk guwaen sa etaw
endà duen Nemula i. 21 Dodoo apiya di pa metiigan da duen Nemula i,
tapay doo endà eg-adatan da duu owoy endà ma eg-oloen da duu egoh
di egtabang kenagda. Huenan di, endà milantek sa penemdem da enù ka
lagà nedilungan sa penemdem da enù ka endà egketiigan da duu sa tuu
tegudon kedu si Nemula. 22 Guwaen da dò milantek sa penemdem da,
dodoo endà duen di polo sa netiigan da. 23 Sinambian da sa kepenemula
da, huenan di endà dé eg-adatan da duu Nemula i épê dakel egkegaga
owoy melalù, dodoo iya polo sa egpenemulawen da sa binaelan da éhê
egoh-egoh sa etaw melemu mematay ataw ka sa inetaw éhê egoh manuk
ataw ka uled tanà ataw ka tigtu uled.
24 Danà da endà eg-adat si Nemula, ininiyugan di dé kagda anì baelan
da sa langun balangan medaet egkeiyapan sa pedu da. Tigtu mekemala
iya wé egbaelan da diyà sa lawa da. 25 Meked da migtuu sa tuu tegudon
denu si Nemula, enù ka butbut polo sa egpangunutan da. Egpenemulawen
da sa medoo binaelan i Nemula daa owoy eg-adatan da ma, dodoo endà
egpigtuuwen da duu Nemula i sa migbael sa langun taman. Kagdi sa
Nemula meolò taman melugay. Amin.
26 Na, danà da eg-eked egpigtuu diyà si Nemula, huenan di ininiyugan
di kagda anì egbaelan da sa langun uyot da medaet. Upama sa bayi,
meked da sumawa sa maama, dodoo sawaen da polo sa duma da bayi
enù ka nesuwì sa adat da. 27 Hediya ma nesuwì sa adat sa maama, enù ka
tigtu dakel sa uyot da sumawa sa duma da maama. Tigtu mekemala iya
wé egbaelan da diyà sa duma da maama. Huenan di, endà mekeiwod da
sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa lawa da danà sa egbaelan da
medaet.
28 Guwaen da dò endà miulan sa kepigtuu da diyà si Nemula, huenan
di pinandayà di dé kagda anì medaet sa penemdem da owoy tigtu da

---

[a] **1:17** Basa ko Habakuk 2:4

egbael sa medaet. [29] Iya daa sa egpenemdemen da sa langun balangan
medaet egbaelan da. Egkeilayaman da sa langun taman duma da owoy
metelam-am da ma. Takà da egkeselepuh, owoy tegeimatay da, owoy
egsesigbolowoy da ma, owoy butbuten da ma. Melemu da mael medaet
diyà sa duma da owoy ngolomen da ma, [30] owoy egsumbungen da ma sa
duma da. Egkelepuhan da Nemula i owoy endà ma eg-adatan da duu sa
duma da. Owoy egpedakelen da ma kagda owoy egpeolòolò da ma. Owoy
takà da egpenemdem sa medoo balangan medaet egbaelan da. Owoy
endà ma eg-unutan da duu sa uyot sa lukes da. [31] Endà ma dé duen sa
netiigan da sa mepion adat, owoy endà ma petuuwen da duu sa igpasad
da. Owoy endà duen sa pedu da diyà sa duma da owoy endà ma mehidu
da. [32] Apiya di pa netiigan da pigtamayan i Nemula sa langun etaw
egbael medaet éhê iya wé tinulon ku, eg-uman da doo egbael medaet.
Owoy beken iya daa, dodoo mepion polo diyà kenagda amuk meilingan
sa medoo liyu etaw sa adat da medaet.

Ini Sa Denu Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Etaw

2 [1-2] Na, netiigan ta tigtu nesugat sa kepigtamay i Nemula sa etaw
egbael medaet. Dodoo taa yu, kiyu i etaw egsigbolow sa liyu etaw,
endà duen sa pesuwan yu egsigbolow kenagda enù ka medaet ma doo
sa niyu adat. Huenan di, amuk egsigbolowen yu kagda, sigbolow yu ma
dé sa niyu adat enù ka nesetepeng doo sa adat yu anan medaet. [3] Yoko
egpenemdem duu mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
sa etaw egbael medaet sa egsigbolowen yu. Mepigtamayan yu ma doo
enù ka nesetepeng sa adat yu medaet. [4] Lagà egpeulanen yu sa kehidu
i Nemula keniyu owoy sa ketaes tali di. Dodoo penemdem yu polo sa
pesuwan di eghidu keniyu, enù ka ungayà di meekedan yu sa adat yu
medaet.

[5] Dodoo metegas polo sa ulu yu, owoy endà ma meiyap yu umeked sa
adat yu medaet. Huenan di, meumanan polo sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu amuk meuma siedò agdaw di migtamay etaw.
Amuk meuma iya wé, mehaa sa langun etaw tigtu metudà sa kepigtamay
di. [6] Enù ka ibegay di diyà sa uman sebaen etaw sa untung da nesugat
diyà sa binaelan da egoh anay, iling ka mepion ataw ka medaet. [7] Duen
etaw egpeelesen da sa mepion adat, enù ka eg-angat-angatan da sa
mepion mesakem da kani diyà si Nemula owoy sa keolò di kenagda owoy
sa egoh da mekeugpà dutu kenà di dò taman melugay. Tuu ma doo, amuk
mepion sa egbaelan etaw, mebegayan i Nemula doo kagda sa lalù endà
meelut di. [8] Dodoo sa duma etaw, egpenemdemen da sa hagda daa uyot
owoy endà egpigtuuwen da duu sa tuu tegudon, dodoo egpangunutan da
polo sa medaet egbaelan da. Huenan di, endà tukééy di daa sa kebulit i
Nemula kenagda, dodoo mebegat polo sa kepigtamay di kenagda. [9] Tigtu

dakel sa lihay mekeuma diyà sa langun etaw egbael medaet, labi pa sa
etaw Hudiyu taman sa etaw beken Hudiyu. 10 Dodoo sa langun etaw
egbael mepion, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, pedakelen i
Nemula doo kagda owoy oloen di ma kagda, owoy mebegayan da ma sa
melanih pedu. 11 Enù ka sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka
beken Hudiyu, nesetepeng da doo diyà sa kehaa i Nemula.
12 Na, netiigan sa medoo Hudiyu sa igsugù i Nemula diyà sa uledin
igsugkow i Mosis egoh anay. Huenan di, amuk egbael da medaet,
mepigtamayan i Nemula doo kagda danà sa uledin di. Dodoo sa medoo
etaw beken Hudiyu, endà netiigan da duu sa uledin igsugkow i Mosis.
Amuk mael da medaet, mepigtamayan i Nemula ma doo kagda, apiya
di pa beken sa uledin sa itepeng di kenagda. 13 Enù ka beken iya daa sa
etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula sa medoo etaw egdinegdineg
sa uledin, dodoo ini polo sa etaw petiengawen di sa etaw egbael sa
igsugù diyà sa uledin di. 14 Apiya di pa endà netiigan sa medoo etaw
beken Hudiyu duu sa uledin igsugkow i Mosis, duen doo sa egoh da
egpekepangunut diyà sa igsugù di uledin, enù ka duen diyà sa pedu da sa
lagà egtulù kenagda denu sa mepion egbaelan da. Huenan di, apiya di pa
endà netiigan da duu sa uledin i Mosis, duen doo sa uledin diyà sa pedu
da. 15 Danà iya wé egbaelan da, netiigan ta igtulù sa pedu da sa igsugù
sa uledin, enù ka netiigan da doo diyà sa pedu da sa mepion ataw ka
sa medaet. Upama, amuk egbael da sa mepion, netiigan da doo mepion
sa egbaelan da; dodoo amuk egbael da medaet, netiigan da ma medaet
sa egbaelan da. 16 Huenan di, amuk meuma siedò agdaw hinemilì i
Nemula, si Hésus Kelistu sa tumukaw sa binaelan sa langun etaw, taman
sa penemdem da iglidung da. Hediya ma sa igtulù ku diyà siini Mepion
Tegudon eg-uwit-uwiten ku.

Ini Denu Sa Etaw Hudiyu Owoy Sa Uledin Igsugkow I Mosis

17 Na, kiyu i medoo duma ku etaw Hudiyu, egpeolòolò yu kéen danà
yu Hudiyu sa etaw hinemilì i Nemula owoy egsaligan yu ma sa uledin
igsugkow i Mosis anì kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula, owoy
egpedakelen yu ma kiyu enù ka guwaen yu dò kiyu daa sa etaw i
Nemula. 18 Guwaen yu ma dò netiigan yu sa uyot i Nemula diyà etaw,
owoy tigtu yu ma neketiig eghemilì sa egbaelan yu mepion enù ka netulù
yu danà sa uledin i Nemula igpesulat. 19 Owoy guwaen yu ma meketulù
yu sa liyu etaw anì metiigan da Nemula i, enù ka lagà yu gaa sa legdaw
anì melegdawan yu sa penemdem sa etaw tegebael salà eg-ugpà diyà
deleman. 20 Owoy guwaen yu ma meketulù yu sa medoo etaw kulang
penemdem, enù ka lagà yu gaa mistelu owoy lagà da batà egtuluen yu.
Guwaen yu ma dò milantek yu owoy anan tuu sa tegudon egketiigan yu
enù ka igsalig i Nemula sa uledin di diyà keniyu. 21 Ay! Kiyu i tegetulù

sa liyu etaw, dodoo maen di ya endà egtuluen yu duu sa niyu pedu?
Upama, egtulù yu guwaen yu, “Yoko egpenakaw wa,” dodoo kiyu,
tegepenakaw yu ma doo. 22 Egtulù yu ma, guwaen yu, “Yoko egbigà ya.”
Dodoo kiyu, bigaen yu ma doo. Tigtu egkelepuh yu ma sa medoo inetaw
egpenemulawen sa etaw beken Hudiyu, dodoo egdalem yu ma doo diyà
sa dalesan tinaguan inetaw anì menakaw yu polo. 23 Egpeolòolò yu denu
sa kepangunut yu diyà sa uledin i Nemula igsugkow i Mosis, dodoo
pineumàumaan yu polo Nemula i danà yu egtipay sa uledin di. 24 Duen sa
kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu keniyu, guwaen di, “Danà kedaet
sa adat yu, kiyu i etaw Hudiyu, huenan di egsumbungen sa medoo etaw
beken Hudiyu Nemula i.”[b]

25 Na kiyu i etaw Hudiyu, migpekelaing yu ipat anì metandaan yu
kiyu sa etaw i Nemula. Huenan di, milantek iya wé kepekelaing yu ipat
amuk tigtu yu egpangunut diyà sa medoo uledin i Nemula igsugkow i
Mosis. Dodoo amuk egtipay ki sa uledin di, lagà ki doo sa etaw beken
Hudiyu endà migpekelaing ipat. 26 Hediya ma, amuk tigtu egpangunut
sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin i Nemula, metuuwan doo Nemula i
diyà kenagdi apiya di pa endà migpekelaing di ipat. 27 Huenan di, amuk
egpangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin i Nemula, egtandaan
di doo nesugat sa kepigtamay i Nemula diyà keniyu i medoo Hudiyu, enù
ka apiya di pa kiyu sa etaw migsakem sa uledin di owoy migpekelaing yu
ma ipat, egtipay yu doo sa uledin di.

28 Na, beken iya sa tigtu etaw Hudiyu sa etaw netandaan danà di
migpekelaing ipat, enù ka beken iya sa tandà di etaw i Nemula. 29 Dodoo
ini polo sa etaw i Nemula sa etaw tigtu egpangunut diyà kenagdi. Owoy
ini sa tandà di sa pedu da pinelumanan i Nemula danà sa Metiengaw
Suguy di, beken sa tandà binaelan da diyà sa lawa da daa. Amuk
egpangunut sa etaw diyà si Nemula, mebaluy endà meolò di etaw, dodoo
si Nemula polo sa umolò kenagdi.

Ini Sa Sagbì I Pabelo Denu Sa Lantek Sa Etaw Hudiyu

3 1 Na amuk hediya, lagà endà duen lantek ké, kami i etaw Hudiyu,
owoy lagà ma endà duen sa lantek sa kepekelaing ké ipat. 2 Dodoo
duen doo sa dakel lantek di, enù ka kami i etaw Hudiyu sa muna
sinaligan i Nemula sa kagi di egoh anay.

3 Apiya di pa duen duma ké etaw Hudiyu endà egpigtuu da diyà sa
kagi i Nemula, tapay doo endà mehalì sa igpasad di enù ka kesaligan
Nemula i. 4 Apiya di pa butbuten sa langun etaw diyà tanà, anan tuu doo
sa langun kagi i Nemula. Enù ka duen sa kagi igsulat i Datù Dabid egoh
anay denu si Nemula, guwaen di,

---

[b] **2:24** Basa ko Isayas 52:5

"O Nemula, anan tuu sa inikagi ko,
huenan di mehaa sa ketudà ko.
Apiya di pa egtipuwen ka etaw, tapay doo tumaban ka."[c]
5-7 Na, duen kéen etaw guwaen da dò mepion diyà si Nemula amuk takà
da egbael medaet owoy butbuten da, enù ka amuk hauwen sa liyu etaw
sa egbaelan da medaet, meketiig da doo tigtu metudà polo sa egbaelan
i Nemula owoy anan tuu polo sa kagi di. Duen ma etaw guwaen da
dò endà metudà Nemula i amuk pigtamayan di kagda danà da egbael
medaet, enù ka mehaa ta gaa sa metudà adat i Nemula danà sa medaet
egbaelan da. Dodoo tigtu endà tuu iya wé penemdem da, enù ka upama
amuk endà pigtamayan i Nemula duu kagda, tuu endà metudà di, agulé
amuk endà metudà di, endà duen sa egkegaga di migtamay sa langun
etaw egbael medaet. Dodoo, metudà polo Nemula i owoy tigtu tuu duen
sa egkegaga di migtamay sa medoo etaw egbael medaet. 8 Duen ma
etaw egtipu kenak, guwaen da dò itulù ku mepion gaa amuk egbael ki
medaet anì mehaa ta sa mepion. Dodoo tigtu neamu iya wé penemdem
da, huenan di mekesugat doo sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
kenagda danà iya wé medaet kagi da.

Tegesalà Sa Langun Etaw

9 Na, taa yu hih. Endà tuu di eglowon sa etaw Hudiyu diyà sa etaw
beken Hudiyu, enù ka tuu doo sa inikagi ku giina diyà keniyu denu sa
egoh ta anan ki neudipen diyà salà, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken
Hudiyu. 10 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Apiya sebaen, endà duen etaw tigtu metiengaw diyà sa kehaa i
Nemula.
11 Endà duen etaw egpeketiig si Nemula.
Owoy endà ma duen etaw dakel sa pedu di egpangunut diyà si
Nemula.
12 Ininiyugan sa langun etaw Nemula i, owoy anan da egbael medaet.
Apiya sebaen, endà duen etaw metiengaw sa adat di."[d]
13 "Tigtu medaet sa kagi da,
lagà sa mahù eglesut diyà sa lebeng neukaan.
Butbuten da,
owoy lagà kehemued uled sa ketipu da etaw
enù ka pesakitan da sa pedu duma da."[e]
14 "Iya daa sa eglesut diyà sa ebà da sa ketubad da duma da
enù ka tigtu da melepuh diyà sa duma da."[f]
15 "Owoy dakel ma sa pedu da mimatay.

---

[c] **3:4** Basa ko Isalem 51:4 [d] **3:10-12** Basa ko Isalem 14:1-3; 53:1-3 [e] **3:13** Basa ko Isalem 5:9; 140:3 [f] **3:14** Basa ko Isalem 10:7

16 Sumalà dé sa angayan da egtimbul,
egpedaetan da sa keugpà sa medoo etaw
owoy tegepelihay da ma duma da.
17 Enù ka endà netiigan da duu sa ukit denu sa melanih pedu."[g]
18 "Owoy endà ma eg-adatan da duu Nemula i."[h]
19 Na, netiigan ta dé igpesulat i Nemula sa uledin di anì mekepangunut
sa medoo Hudiyu migsakem uledin di. Huenan di, amuk meuma
sa agdaw egoh i Nemula migtamay kenagda, endà duen tayu etaw
mekesagbì diyà kenagdi enù ka anan da neketipay. Endà duen etaw
meketulon sa pesuwan di endà mepigtamayan di amuk diyà sa taengan
i Nemula, enù ka anan da nesalà. 20 Huenan di, endà duen etaw
kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà di egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis, enù ka duen doo sa kenà di neketipay. Dodoo igbegay i
Nemula sa uledin di anì metiigan ta sa salà ta danà ta mineketipay.

Kumetiengaw Sa Etaw Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Da Egpigtuu

21 Na, igpetiig i Nemula dé diyà kenita sa ukit di egpetiengaw kenita
diyà sa kehaa di. Beken danà ta egpangunut diyà sa uledin di sa
kepetiengaw di kenita, dodoo tinulon di dé sa ukit di egpetiengaw kenita
danà sa igpesulat di diyà si Mosis owoy sa medoo duma tegesugkow di
egoh anay. 22 Petiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di amuk egpigtuu
ki diyà si Hésus Kelistu. Sumalà dé sa etaw, mebaluy kumetiengaw
da diyà sa kehaa i Nemula danà da egpigtuu, enù ka endà duen tayu
etaw metampilan di. 23 Enù ka sa langun etaw, anan da nesalà, owoy
endà duen etaw meolò i Nemula enù ka kulang sa kepionon ta langun.
24 Dodoo danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita,
petiengawen di doo kita diyà sa kehaa di. Pinelagà di kita sa etaw
endà migbael salà, enù ka linaun i Hésus Kelistu kita diyà sa salà ta.
25 Hinemilì i Nemula kagdi anì tigtuwan di sa salà ta danà sa depanug
di miglesut egoh di nematay anì mekepeuloy sa salà ta amuk egpigtuu
ki diyà kenagdi. Iya sa binaelan i Nemula anì metiigan ta mekesugat
sa kepigtamay di diyà sa etaw nesalà. Egoh anay metaes pelà sa tali i
Nemula owoy lagà egpandayaen di sa salà egbaelan etaw. 26 Dodoo ini
egoh di endà dé egpandayaen di duu sa salà ta enù ka igpebaba di dé
diyà si Hésus. Huenan di, ipetiig i Nemula diyà kenita tigtu metiengaw
sa binaelan di, owoy mebaluy kumetiengaw ki ma diyà sa kehaa di amuk
egpigtuu ki diyà si Hésus.
27 Huenan di, endà duen sa pesuwan ta egpeolòolò denu sa kepeuloy
i Nemula sa salà ta, enù ka beken iya sa pesuwan di egpeuloy sa salà ta
danà ta egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo igpeuloy

---

[g] **3:15-17** Basa ko Isayas 59:7-8 [h] **3:18** Basa ko Isalem 36:1

di dé sa salà ta danà ta polo egpigtuu diyà si Hésus. 28 Huenan di endà
duen sa pesuwan ta egpeolòolò, enù ka netiigan ta ini daa sa ukit ta
kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà ta egpigtuu diyà si Hésus,
beken danà sa kepangunut ta diyà sa uledin. 29 Yoko egpenemdem duu
etaw Hudiyu daa sa etaw i Nemula, enù ka mebaluy doo etaw i Nemula
sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu. 30 Enù
ka sebaen daa Nemula i, owoy petiengawen di sa langun etaw diyà sa
kehaa di amuk egpigtuu da diyà si Hésus, iling ka sa etaw Hudiyu ataw
ka beken Hudiyu. 31 Amuk ipeuloy di sa salà ta danà ta egpigtuu, yoko
egpenemdem duu inekedan ta dé sa tapay uledin igsugkow i Mosis egoh
anay. Dodoo, meumanan polo sa kepangunut ta diyà sa uledin danà ta dé
egpigtuu diyà si Hésus.

Kumetiengaw Ablaham I Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Di Egpigtuu

4 1 Na, mepion amuk penemdemen ta Ablaham i tupù ta. Ngadan
inedungan sa egoh di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula? 2 Enù
di ya, mig-edung danà sa egbaelan di mepion? Dodoo beken, enù ka
upama amuk migketiengaw danà di egbael mepion, mebaluy egpeolòolò
kéen mikagi, guwaen di, “Tigtu a metiengaw, aken i.” Dodoo endà
mebaluy di amuk peolòolò diyà si Nemula. 3 Netiigan ta doo iya wé enù
ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham i
diyà si Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa
kepigtuu di.”[i]
4 Upama, amuk duen sa etaw eggalebek, endà binegayan di uloy sa
sukay di, dodoo mekuwa di sa sukay di danà sa galebek di. 5 Hediya ma,
beken iya sa pesuwan ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa
mepion egbaelan ta egsaligan ta, dodoo kumetiengaw ki polo diyà sa
kehaa di amuk egsalig ki diyà si Nemula, sa tegepetiengaw etaw nesalà.
6 Hediya ma sa tinulon i Datù Dabid denu sa etaw neanggan danà di
pinetiengaw i Nemula owoy nepeuloyon ma salà danà di egpigtuu, beken
danà sa binaelan di mepion. 7 Guwaen i Dabid,

“Tigtu meanggan sa langun etaw amuk ipeuloy i Nemula sa salà da,
owoy endà dé metulengan di duu.
8 Tigtu meanggan da ma
amuk endà dé duen sa salà da diyà sa kehaa i Nemula
enù ka kinedanan di dé.”[j]

9 Na, beken sa medoo etaw Hudiyu daa migpekelaing ipat sa mekehaa
sa kekeanggan tinulon i Dabid, dodoo meanggan ma doo sa etaw beken
Hudiyu apiya di pa endà migpekelaing da ipat. Netiigan ta iya wé, enù ka
iya sa kagi i Nemula tinulon ku giina, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham

---

[i] **4:3** Basa ko Génesis 15:6 [j] **4:7-8** Basa ko Isalem 32:1-2

i diyà si Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà
sa kepigtuu di." 10 Iya sa egoh i Ablaham migketiengaw diyà sa kehaa i
Nemula sa egoh di endà pa migpekelaing ipat sa egoh di lagà etaw beken
Hudiyu. 11 Agulé migpekelaing dé ipat enù ka egtandaan di sa egoh di
migketiengaw dé diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di egoh di
endà pa nekelaingan ipat. Huenan di, iya sa lagà tupù ta si Ablaham, kita
i langun etaw egpigtuu diyà si Nemula, apiya di pa endà egpekelaing ki
ipat, enù ka kumetiengaw ki doo diyà sa kehaa di danà sa kepigtuu ta.
12 Hediya ma, si Ablaham sa tupù sa medoo etaw Hudiyu migpekelaing
ipat. Beken sa kepekelaing da ipat sa egsaligan da anì kumetiengaw da
diyà sa kehaa i Nemula, dodoo egsaligan da polo sa kepigtuu da iling sa
kepigtuu i Ablaham egoh di endà pa migpekelaing ipat.

13 Egoh anay igpasad i Nemula diyà si Ablaham owoy sa medoo tugod
di meuma kani sa egoh da sumabà sa langun uwang tanà. Iya sa igpasad
di danà i Ablaham migpigtuu, beken danà sa kepangunut di diyà sa
uledin igsugkow i Mosis, enù ka migketiengaw daa diyà sa kehaa i
Nemula danà sa kepigtuu di. 14 Upama, amuk iya daa sa mebegayan sa
igpasad i Nemula sa etaw egpangunut diyà sa uledin di, endà dé duen sa
ulan sa kepigtuu ta diyà si Nemula owoy endà ma dé meketuu sa igpasad
di, enù ka endà duen etaw tigtu mekepangunut diyà sa langun uledin di.
15 Pigtamayan i Nemula polo kita danà ta migtipay sa uledin enù ka endà
megaga ta duu egpangunut. Mepion hedem amuk endà dé duen sa uledin
anì endà duen sa kenà ta meketipay.

16 Huenan di, iya daa sa etaw mebegayan i Nemula sa igpasad di sa
etaw egpigtuu diyà kenagdi. Mebegayan ki danà sa mepion ketabang
ipeuloy di diyà kenita anì tigtu mesakem ta kani, kita i langun tugod
i Ablaham. Beken iya daa sa mekesakem sa medoo etaw Hudiyu
egpangunut diyà sa uledin, dodoo mekelapeg ma sa langun etaw
egpigtuu diyà si Nemula lagà sa kepigtuu i Ablaham, enù ka kagdi sa
tupù sa langun etaw egpigtuu, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken
Hudiyu. 17 Duen sa kagi i Nemula diyà si Ablaham igpesulat di, guwaen
di, "Peemaen ku diyà keniko sa langun balangan etaw diyà siini sinukub
langit."[k] Na, tuu iya wé, enù ka diyà sa kehaa i Nemula, anan da lagà
anak i Ablaham sa langun balangan etaw egpigtuu diyà si Nemula. Na si
Nemula sa pinigtuu i Ablaham, kagdi sa mekeenaw etaw nematay, owoy
danà sa kagi di daa megaga di peduen sa endà pa mebaelan.

18 Na si Ablaham, apiya di pa lagà endà meketuu sa igpasad i
Nemula diyà kenagdi, egpigtuuwen di doo sa inikagi i Nemula. Eg-
angat-angatan di doo sa egoh di kagdi sa metupù sa medoo etaw, enù
ka igpasad i Nemula sa egoh di umanak owoy medoo temù sa tugod

---

[k] **4:17** Basa ko Génesis 17:5

di mekeiling kedoo bituen.[l] 19 Dodoo egoh iya, magatus dé gepalay sa
kelukes i Ablaham, owoy netiigan di endà dé mebaluy di umanak enù
ka lukes dé owoy endà ma mekeanak si Sala sawa di enù ka tapay dé
endà eg-anak di. Gasama iya, mebagel doo sa kesalig di diyà si Nemula.
20 Endà neduwa sa pedu di denu sa igpasad i Nemula diyà kenagdi,
dodoo egkeeles polo sa kesalig di owoy eg-olò ma si Nemula, 21 enù ka
tigtu netiigan di megaga i Nemula egpetuu sa igpasad di diyà kenagdi.
22 Huenan di, migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.
23 Apiya di pa iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Migketiengaw Ablaham i diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di,"
beken si Ablaham daa sa migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula. 24 Dodoo
igpesulat i Nemula iya wé anì metiigan ta mebaluy kumetiengaw ki ma
langun amuk egpigtuu ki diyà kagdi, sa mig-enaw si Hésus sa Datù ta
egoh di nematay. 25 Nematay Hésus i danà di migtigtu sa salà ta. Agulé
inenaw i Nemula anì petiengawen di kita diyà sa kehaa di.

Kumetiengaw Ki Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Sa Binaelan I Kelistu

5 1 Na, netiigan ta dé pinetiengaw i Nemula kita danà ta egpigtuu
diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, endà dé nesekuntelà ki si Nemula,
dodoo nesesebaen ki polo danà i Hésus Kelistu sa Datù ta. 2 Danà sa
kepigtuu ta diyà kenagdi, mebaluy dé mehaa ta sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula diyà sa etaw di. Huenan di, meanggan ki dé enù ka
eg-angat-angatan ta sa egoh ta mekeunut diyà sa senang i Nemula diyà
langit kani. 3 Dodoo beken iya daa sa pesuwan ta meanggan, dodoo
meanggan ki ma danà sa kelikutan egkeukitan ta ini egoh di, enù ka
egketulù ki egtigkel danà sa lihay egkeukitan ta. 4 Amuk metigkel ki
sa kelikutan, metuuwan Nemula i diyà sa adat ta mepion. Owoy amuk
metiigan ta iya wé, kumeeles ma doo sa pedu ta eg-angat-angat siedò
mepion mesakem ta diyà langit. 5 Endà mesemek ki migtuu enù ka ipetuu
i Nemula doo sa eg-angat-angatan ta, enù ka netiigan ta dakel sa kehidu
di kenita danà sa Metiengaw Suguy di igbegay di diyà kenita.
6 Taa yu sa ketabang i Nemula diyà kenita. Egoh ta endà pa egpigtuu,
endà mekebael ki sa mepion anì mealukan ki. Dodoo egoh di neuma
sa agdaw hinemilì i Nemula, nematay doo Kelistu i anì launen di kita i
tegebael salà. 7 Na, netiigan ta tigtu melikut amuk peimatay sa etaw anì
mealukan di sa duma di, apiya di pa metiengaw etaw sa duma di. Enday
ta duu, duen kéen sa etaw mekebael iya wé amuk tigtu mepion etaw sa
duma di sambian di. 8 Dodoo si Nemula, igpehaa di dé sa dakel kehidu di
kenita, enù ka apiya di pa kita sa tegebael salà, nematay doo Kelistu i anì
launen di kita diyà sa kepigtamay i Nemula etaw.

---

[l] **4:18** Basa ko Génesis 15:5

9 Na, amuk egpetiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di danà sa
kinepatay i Kelistu, uman pa dakel doo sa ketabang di kenita ini egoh
di enù ka alukan di kita diyà sa kepigtamay di mekeuma kani diyà sa
etaw egbael salà. 10 Egoh anay nesekuntelà ki si Nemula, dodoo danà sa
kinepatay sa Anak di neseloyuk ki dé si Nemula. Amuk neseloyuk ki dé
ini egoh di, netiigan ta tigtu alukan di kita kani diyà sa kepigtamay di
etaw, enù ka neenaw Kelistu i egoh di nematay. 11 Owoy beken iya daa,
dodoo tigtu ki dé meanggan enù ka egtabangan i Nemula kita danà i
Hésus Kelistu sa Datù ta, enù ka danà sa binaelan di neseloyuk ki dé si
Nemula.

Mepigtamayan Sa Etaw Danà Sa Salà I Adam, Dodoo Melalù Sa Etaw Danà I Kelistu

12 Na, ini sa pesuwan di duen sa salà diyà tanà enù ka danà sa salà
binaelan sa sebaen daa etaw egoh anay, si Adam. Danà sa salà binaelan
di, duen ma sa kepatay etaw. Iya sa pesuwan di egkematay sa langun
etaw ini egoh enù ka nelengon ki egbael salà. 13 Egoh anay egoh di endà
pa duen sa uledin i Nemula igsugkow i Mosis, tapay dé tegebael salà sa
langun etaw. Dodoo lagà endà egpenemdemen i Nemula duu sa salà da,
enù ka endà pa duen sa uledin di diyà kenagda. 14 Gasama iya, edung sa
egoh i Adam taman sa egoh i Mosis migsugkow sa uledin, neseinut-inut
sa langun etaw nematay enù ka lagà datù ma sa kepatay etaw. Nematay
da langun enù ka anan da duen salà, apiya di pa endà tinipay da duu sa
uledin tinipay i Adam.

Apiya di pa medaet sa binaelan i Adam egoh anay, duen doo sa lagà
balà di, si Hésus Kelistu sa pineangay i Nemula diyà tanà. 15 Dodoo endà
nesetepeng da, enù ka endà nesetepeng sa mepion ketabang ipeuloy i
Nemula danà i Kelistu owoy sa salà binaelan i Adam. Danà sa sebaen
etaw si Adam, neseinut-inut sa langun etaw nematay danà sa salà
binaelan di. Dodoo uman pa dakel sa kehidu i Nemula kenita enù ka
egtabangan di doo sa medoo etaw danà sa mepion binaelan sa sebaen
etaw si Hésus Kelistu. Iya sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenita. 16 Hediya ma, endà nesetepeng di sa ketamanan sa salà binaelan i
Adam owoy sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula. Danà sa salà binaelan
sa sebaen etaw si Adam, mekeuma sa kepigtamay i Nemula diyà sa
langun etaw. Dodoo apiya di pa medoo sa salà binaelan ta, petiengawen
i Nemula doo kita danà sa ketabang ipeuloy di. 17 Apiya di pa neseinut-
inut sa langun etaw nematay danà sa salà sa sebaen etaw si Adam,
tigtu mepion doo sa mehaa ta danà sa binaelan sa sebaen etaw si Hésus
Kelistu. Sumalà dé sa etaw sumakem sa ketabang ipeuloy i Nemula,
kumetiengaw ki doo diyà sa kehaa di owoy mebegayan ki ma sa lalù endà
meelut di, owoy mekeunut ki ma kenagdi kumedatù.

18 Netiigan ta mepigtamayan sa langun etaw taman melugay danà sa
salà binaelan i Adam. Dodoo danà ma sa metiengaw binaelan i Hésus
Kelistu, mebegayan ki polo sa lalù endà meelut di owoy petiengawen
i Nemula kita. 19 Endà migpangunut Adam i diyà sa igsugù i Nemula,
huenan di nekebael salà sa langun etaw. Dodoo danà i Hésus Kelistu
migpangunut diyà si Nemula, mebaluy doo kumetiengaw sa medoo etaw
diyà sa kehaa i Nemula.
20 Apiya di pa takà egbael salà sa medoo etaw egoh anay, igpesulat i
Nemula doo sa uledin di anì metiigan da meumanan sa salà da danà da
egtipay sa uledin. Dodoo apiya di pa meumanan sa salà ta, meumanan
ma doo sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita. 21 Apiya di
pa neseinut-inut da nematay sa langun etaw danà da neudipen diyà
salà, igpehaa i Nemula doo sa dakel ketabang di diyà kenita, enù ka
egpetiengawen di kita diyà sa kehaa di anì mebegayan ki sa lalù endà
meelut di danà i Hésus Kelistu sa Datù ta.

Duen Sa Magtu Lalù Ta Danà I Nemula

6 1 Na, amuk egsakem ki dé sa dakel ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenita, duen kéen sa etaw guwaen di dò mepion amuk muman
ki mael salà anì meumanan ma sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
diyà kenita. 2 Dodoo tigtu endà tuu iya wé, enù ka endà mebaluy di
muman ki mael salà, enù ka lagà ki dé sa etaw nematay nekedan dé sa
tapay adat ta tegebael salà. 3 Netiigan yu doo egoh ta migpebautis diyà
wayeg, egtandaan ta sa egoh ta nesesebaen si Kelistu. Huenan di, egoh
di nematay, lagà ki ma nekeunut kenagdi nematay. 4 Amuk egpebautis
ki, lagà ki nekeunut kenagdi nematay owoy lagà ki ma nekeunut kenagdi
egoh di iglebeng. Hediya ma, egpekeunut ki ma kenagdi egoh di mig-
enaw danà sa dakel egkegaga i Nemula sa Emà di, anì mekebael ki sa
mepion danà sa magtu lalù igbegay di diyà kenita.
5 Danà ta nekeunut si Kelistu egoh di nematay, huenan di mekeunut ki
ma doo kenagdi diyà sa keenaw di. 6 Netiigan ta egoh i Kelistu igtutuk
diyà sa kayu igbugsud, lagà nekeunut ma igtutuk dahiya sa tapay pedu
ta anì mematay. Huenan di, nekedan dé sa pedu ta tegebael salà, owoy
endà ma dé neudipen ki diyà sa adat ta medaet, 7 enù ka amuk nematay
sa etaw, nelaun dé diyà salà.
8 Amuk lagà ki nekeunut si Kelistu egoh di nematay, nekeunut ki ma doo
kenagdi egoh di mig-enaw, enù ka dumuen ma sa magtu lalù ta nekeiling
sa hagdi. 9 Netiigan ta mig-enaw Kelistu i owoy endà dé mematay di uman
enù ka endà dé duen sa megaga sa kepatay etaw diyà kenagdi. 10 Segulê
daa nematay owoy endà dé muman di mematay, huenan di nekeatu dé
diyà sa egkegaga salà danà sa kinepatay di. Owoy nehagtay dé ini egoh di
anì takaan di mael sa mepion kenà i Nemula metuuwan.

11 Hediya ma diyà keniyu, penemdem yu nekedan dé egkegaga sa
salà diyà kenita danà ta nekeunut si Kelistu egoh di nematay. Owoy
nebegayan ki ma dé sa magtu lalù anì metuuwan Nemula i diyà sa
langun egbaelan ta mepion danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu.
12 Huenan di, yoko egpeunut duu sa pedu yu tegebael salà anì endà dé
mangunut yu diyà sa medaet uyot sa lawa ta egkematay. 13 Owoy yoko
ma egpandayà duu sa lawa yu tegebael medaet, dodoo pesabai yu polo
sa lawa yu diyà si Nemula anì mekebael yu sa adat metiengaw, enù ka
linaun di dé kita diyà sa kepatay ta owoy egbegayan di ma kita sa magtu
lalù endà meelut di. 14 Endà dé duen egkegaga sa salà diyà kenita, enù
ka endà dé egsaligan ta duu sa kepangunut ta diyà sa uledin igsugkow
i Mosis, dodoo iya polo sa egsaligan ta sa ketabang i Nemula ipeuloy di
diyà kenita.

Pinelagà Di Udipen Sa Ukit Kepangunut Ta

15 Na, duen kéen etaw guwaen di dò muman ki mael salà enù ka iya sa
egsaligan ta sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula, beken sa kepangunut
ta diyà sa uledin. Dodoo tigtu endà mebaluy di iya wé. 16 Enù ka netiigan
yu doo sumalà dé sa egkeiyapan yu umunut, lagà yu sa udipen di.
Upama, amuk salà sa egkeiyapan yu umunut, meudipen yu doo dahiya
owoy mekeangay yu ma diyà sa kepatay taman melugay. Dodoo amuk si
Nemula polo sa unutan yu, mebaluy kagdi sa datù yu owoy kumetiengaw
yu ma diyà sa kehaa di. 17 Egoh anay lagà yu neudipen diyà salà. Dodoo
tigtu egpesalamat a diyà si Nemula enù ka nesambian dé sa adat yu ini
egoh owoy tigtu yu ma dé egpangunut diyà sa tuu tegudon sinakem yu.
18 Nelaun yu ma dé diyà sa tapay adat yu medaet owoy endà dé neudipen
yu diyà salà, dodoo lagà yu dé udipen i Nemula tegebael sa metiengaw
adat.
19 Iya sa pesuwan di igpeligad ku diyà udipen siini ketulù ku diyà
keniyu anì melemu metiigan yu. Egoh anay lagà yu neudipen danà sa
uyot yu medaet owoy egpandayaen yu ma sa lawa yu egbael medaet
owoy takà yu ma eg-uman egbael medaet. Dodoo ini egoh di, pesabai
yu dé sa lawa yu diyà si Nemula anì meumanan sa egbaelan yu mepion
kenà i Nemula metuuwan. 20 Egoh anay egoh yu neudipen diyà salà,
endà duen sa pedu yu apiya tukééy eg-unut diyà sa adat metiengaw.
21 Owoy endà ma duen sa mepion untung yu danà sa binaelan yu egoh
anay, siedò medaet adat yu egkemalaan yu dé ini egoh di, enù ka iya
daa sa metebowon sa etaw egbael medaet sa kepatay di taman melugay.
22 Dodoo ini egoh di, linaun i Nemula dé kita diyà sa salà anì mebaluy ki
dé udipen i Nemula. Amuk hediya, dakel sa untung ta enù ka megaga ki
mangunut diyà sa uyot di owoy mebegayan ki ma sa lalù endà meelut di.
23 Amuk duen etaw eg-unut diyà sa uyot di tegebael salà, iya sa untung

mesakem di sa kepatay taman melugay. Dodoo ini polo sa ipeuloy i
Nemula sa lalù endà meelut di danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu sa
Datù ta.

Nekelaun Ki Diyà Sa Uledin

7 1 O medoo duma ku egpigtuu, tapay doo netiigan yu denu sa
uledin ta, huenan di netiigan yu mekepangunut sa etaw diyà sa
uledin taman sa egoh di nematay. Dodoo amuk mematay dé, endà dé
mekepangunut di diyà sa uledin. 2 Upama, ini sa uledin denu sa bayi épê
sawa, endà mebaluy di sumawa dema amuk nehagtay pelà sa sawa di.
Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, mebaluy dé sumawa diyà sa sebaen
ma maama enù ka nekelaun dé diyà sa uledin kesesawaay. 3 Dodoo amuk
sumawa diyà sa sebaen ma maama egoh di nehagtay pelawà sa sawa di,
nekebigà dé sa bayi. Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, beken dé bigà
amuk sawaen di sa sebaen ma maama enù ka nekelaun dé diyà sa uledin
kesesawaay.
4 O medoo duma ku egpigtuu, hediya ma kita i etaw, enù ka egoh i
Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud, nekeunut ki kenagdi nematay.
Huenan di, endà dé metegel ki pepangunut diyà sa tapay uledin
igsugkow i Mosis, dodoo iya polo mepangunutan ta si Kelistu sa inenaw
i Nemula egoh di nematay, anì mebaelan ta sa mepion adat kenà i
Nemula metuuwan. 5 Egoh anay egoh ta pelà eg-unut diyà sa nita daa
uyot, duen doo sa binaelan ta hinawidan sa uledin. Dodoo iya polo sa
tigtu egkeiyapan ta egbael, enù ka hinawidan sa uledin. Huenan di, iya
daa sa untung mesakem ta sa kepatay taman melugay enù ka takà ki
egbael medaet. 6 Dodoo danà ta dé nesesebaen si Hésus Kelistu, lagà
ki dé nematay. Huenan di, endà dé neudipen ki diyà sa uledin enù ka
linaun i Nemula kita. Egoh anay egoh ta egpangunut diyà sa tapay uledin
igpesulat, endà mekegaga ki mael sa uyot i Nemula. Dodoo ini egoh di
mekepangunut ki dé diyà sa uyot di danà sa ketabang sa Suguy di diyà
kenita.
7 Na, duen kéen etaw guwaen di dò uledin sa edungan sa kebael ta
medaet. Dodoo tigtu endà tuu iya wé, enù ka amuk endà duen sa uledin,
endà metiigan ta duu sa kenà ta egbael salà. Upama, amuk endà duen
sa uledin eghawid sa kekesina, endà metiigan ta duu mesalà ki amuk
egkesina ki. 8 Dodoo egoh ku neketiig sa uledin eghawid sa kekesina,
uman a polo egkesina enù ka iya sa ungayà pedu ku tumipay a sa uledin.
Upama, amuk endà duen sa uledin, endà metiigan ta duu sa kenà ta
mesalà. 9 Egoh anay egoh ku endà neketiig sa uledin, guwaen ku dò
endà duen salà ku. Dodoo egoh ku neketiig sa igsugù di diyà kenak,
netiigan ku ma dé medaet sa egbaelan ku owoy metebowon a ma sa
kepatay taman melugay danà sa salà ku. 10 Iya sa pesuwan i Nemula

migbegay sa uledin anì tigtu ki melalù amuk endà meketipay ki. Dodoo
tebowen a polo sa kepatay taman melugay danà ku migtipay sa uledin
di. 11 Neakalan a doo danà sa pedu ku medaet, enù ka apiya di pa
egpangunut a hedem diyà sa uledin anì mekesakem a sa mepion, tebowen
a doo sa kepatay taman melugay danà ku migtipay sa uledin.
12 Endà duen sa medaet nekeamut diyà sa uledin igbegay i Nemula.
Anan mepion polo owoy tigtu metudà ma. 13 Huenan di, yoko
egpenemdem duu meumawan ki sa kepatay taman melugay danà sa
mepion uledin i Nemula. Endà tuu iya wé, enù ka meumawan ki polo sa
kepatay taman melugay danà ta migtipay sa uledin di, anì metiigan ta
tigtu medaet sa salà ta. Huenan di, danà sa mepion uledin di, metulù ki
doo tigtu medaet sa ketipay ta uledin.

Egsegilaway Sa Medaet Uyot Ku Owoy Sa Mepion

14 Na, netiigan ta anan mepion sa uledin enù ka kedu diyà sa Suguy
i Nemula. Dodoo etaw a daa owoy takà a egbael salà, huenan di lagà a
neudipen diyà salà. 15 Endà egketiigan ku duu sa egbaelan ku takà. Apiya
di pa ungayà ku mael sa mepion, endà doo egkebaelan ku duu, enù ka iya
polo sa egbaelan ku sa medaet egkelepuhan ku. 16 Amuk egbaelan ku sa
medaet endà egkeiyapan ku duu, iya sa tandà di neketiig a doo mepion
sa uledin i Nemula. 17 Huenan di, beken danà sa uyot ku sa egbaelan ku
medaet, dodoo neagak a polo diyà salà danà sa medaet uyot sa tapay
pedu ku. 18 Netiigan ku endà duen sa mepion diyà sa pedu ku, enù ka
apiya di pa baelan ku hedem sa mepion, endà doo egkebaelan ku duu.
19 Beken iya sa egbaelan ku sa mepion egkeiyapan ku hedem, dodoo
egbaelan ku polo sa medaet egkelepuhan ku. 20 Amuk egbaelan ku sa
endà egkeiyapan ku duu, beken danà sa naken uyot iya wé, dodoo danà
polo sa medaet uyot sa tapay pedu ku.
21 Ini sa egkebaelan ku takà. Amuk ungayà ku mael sa mepion, endà
ma doo egkebaelan ku duu, enù ka tinabanan a sa uyot sa tapay pedu
ku. 22 Dodoo iya sa ungayà sa ugpu pedu ku mangunut a diyà sa uledin
i Nemula. 23 Dodoo, netiigan ku duen diyà sa lawa ku sa sebaen ma
egsabà kenak, enù ka egsegilaway sa tapay pedu ku owoy sa mepion
egkeiyapan sa pedu ku. Lagà a neudipen diyà sa medaet uyot sa tapay
pedu ku anì mekebael a sa medaet uyot sa lawa ku. 24 Aken sa etaw tigtu
egkepasangan. Ungayà ku hedem duen etaw mekelaun kenak diyà sa egoh
ku neudipen diyà salà, enù ka amuk eg-uman a egbael medaet, mekeangay
a doo diyà sa kepatay taman melugay. 25 Dodoo tigtu a egpesalamat diyà si
Nemula, enù ka duen dé sa meketabang kenak, si Hésus Kelistu sa Datù ta.
Na, iya sa kelikutan ku. Apiya di pa dakel sa pedu ku hedem
egpangunut diyà sa uledin i Nemula, takà a doo egbael medaet danà sa
tapay pedu ku.

Si Kelistu Sa Mekealuk Kenita Diyà Sa Egoh Ta Neudipen Diyà Salà

8 1 Huenan di, endà dé pigtamayan i Nemula duu kita danà ta
nesesebaen si Hésus Kelistu. 2 Enù ka danà ta nesesebaen si Hésus
Kelistu, duen dé sa magtu lalù ibegay sa Suguy i Nemula diyà kenita.
Huenan di, nelaun ki dé diyà sa tapay pedu ta tegebael salà, owoy endà
ma dé meagak ki diyà sa kepatay taman melugay. 3 Endà netabangan
ki danà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka endà duen etaw mekegaga
mangunut diyà sa langun uledin di. Dodoo si Nemula polo sa egtabang
kenita, enù ka pineangay di sa Anak di si Hésus Kelistu anì meetaw diyà
tanà nekeiling kenita. Pinigtamayan di egoh di migbaba sa salà ta egoh
di nematay diyà sa kayu igbugsud. Huenan di, nekedan dé sa egkegaga
sa salà anì endà dé meudipen ki diyà salà. 4 Iya sa binaelan i Nemula anì
mekebael ki sa mepion iling sa igsugù di diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
Endà dé meagak ki sa uyot sa tapay pedu ta, enù ka egkeagak ki polo sa
Suguy i Nemula anì baelan ta sa mepion.

5 Na, sa medoo etaw egpeagak diyà sa uyot sa tapay pedu da, iya daa sa
egpenemdemen da sa keunut da diyà sa medaet egbaelan etaw diyà tanà.
Dodoo sa etaw egpeagak diyà sa Suguy i Nemula, egpenemdemen da
polo sa kepangunut da diyà sa uyot sa Suguy i Nemula. 6 Amuk egpeagak
sa etaw diyà sa tapay pedu da, meumawan da doo sa kepatay taman
melugay. Dodoo amuk egpeagak sa etaw diyà sa Suguy i Nemula, mehaa
da doo sa pedu da metanà danà da neseloyuk si Nemula, owoy sakemen
da ma sa lalù endà meelut di. 7 Amuk iya daa sa egpenemdemen sa etaw
sa medaet uyot sa tapay pedu di, egkuntelaen di Nemula i enù ka endà
egpangunutan di duu sa uledin i Nemula enù ka endà egkegaga di duu
egpangunut. 8 Huenan di, amuk egpangunut sa etaw diyà sa tapay pedu
di, endà duen sa sebaen mebaelan di mepion kenà i Nemula metuuwan.

9 Dodoo kita i, endà dé eg-unutan ta duu sa uyot sa tapay pedu ta,
enù ka egpeagak ki polo diyà sa Suguy i Nemula danà di eg-ugpà diyà
kenita. Dodoo amuk duen etaw endà eg-ugpaan di sa Suguy di pineangay
i Kelistu, beken kagdi sa etaw i Kelistu. 10 Dodoo amuk eg-ugpà Kelistu i
diyà kenita, duen sa magtu lalù ta endà meelut di. Apiya di pa mematay
sa lawa ta danà salà, melalù ki doo enù ka kumetiengaw ki dé diyà
sa kehaa i Nemula. 11 Si Nemula sa mig-enaw si Hésus Kelistu egoh di
nematay. Huenan di, amuk eg-ugpà sa Metiengaw Suguy di diyà kenita,
apiya di pa mematay ki, enawen di doo kita kani owoy pelaluen di ma
danà sa Suguy di eg-ugpà diyà kenita.

12 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, amuk eg-ugpaan ki sa Suguy
i Nemula, mepangunutan ta sa uyot di, beken sa medaet uyot sa tapay
pedu ta. 13 Enù ka amuk egpangunutan ta daa sa uyot sa tapay pedu ta,
meumawan ki doo sa kepatay taman melugay. Dodoo, amuk ekedan ta sa

medaet uyot sa pedu ta danà sa ketabang sa Suguy i Nemula, mebegayan
ki polo sa lalù endà meelut di, 14 enù ka anak i Nemula dé sa langun
etaw egpeagak diyà sa Suguy di. 15 Egoh i Nemula migpeugpà sa Suguy
di diyà kenita, endà eg-udipenen di duu kita, dodoo eg-anaken di polo
kita. Huenan di, endà nelimedangan ki lagà sa udipen, dodoo mebaluy
dé umumow ki kenagdi si Emà enù ka inanak di dé kita. 16 Owoy igpetiig
sa Suguy di diyà kenita sa egoh ta dé inanak i Nemula. 17 Huenan di,
amuk kita sa anak di, mesakem ta kani sa langun mepion ibegay di
diyà sa etaw di. Owoy sumalà dé sa ibegay di diyà si Kelistu, iya ma sa
mekebegay di diyà kenita. Enù ka amuk egkepelihay ki ini egoh di danà
ta egpigtuu diyà kenagdi, mekeunut ki ma doo sa senang di diyà langit.

Mekeunut Ki Kani Sa Senang I Nemula

18 Na, apiya di pa egkepelihay ki ini egoh di, netiigan ku doo melipengan
ta iya wé amuk mehaa ta kani sa senang i Nemula diyà langit. 19 Enù ka sa
langun pineduen i Nemula, tigtu eg-angat-angatan da siedò agdaw tumebow
kani egoh di ipehaa i Nemula sa medoo anak di. 20 Egoh anay endà duen
nesugatan sa langun pineduen i Nemula diyà tanà. Beken danà sa hagda daa
uyot iya wé, dodoo danà polo sa uyot di. Dodoo sa langun pineduen di lagà
da tigtu eg-angat-angat sa egoh da mepelumanan kani. 21 Apiya di pa takà da
pelà egkematay sa langun pineduen di diyà tanà owoy lagà da pelà nepolot
dahiya, launen i Nemula doo kagda kani amuk meuma siedò agdaw egoh sa
medoo anak di mekelaun owoy mekeunut da ma sa senang di diyà langit.
22 Lagà sa bayi egsakalan sa langun pineduen i Nemula diyà tanà, enù
ka edung egoh anay taman ini egoh di egkepasangan da danà da eg-
angat-angat sa egoh i Nemula meluman kenagda. 23 Beken kagda daa sa
egkepasangan, dodoo egkepasangan ki ma, kita i anay etaw binegayan i
Nemula sa Metiengaw Suguy di, enù ka eg-angat-angatan ta ma sa egoh
ta sumakem kani sa magtu lawa ta endà egkematay owoy sa medoo
langun taman ta danà ta anak i Nemula. 24 Netiigan ta dé sa egoh ta
nealukan diyà sa kepigtamay di etaw, dodoo eg-angat-angatan ta pelawà
sa egoh di ipetuu di iya wé. Upama amuk neketuu dé sa eg-angat-angatan
ta, endà dé mangat-angat ki enù ka endà duen etaw eg-angat-angat sa
neubus dé. 25 Dodoo amuk endà pa hauwen ta duu sa eg-angat-angatan
ta, muman ki pelà mangat-angat danà sa ketaes tali ta.
26 Na, egtabangan ma sa Suguy i Nemula kita i etaw endà duen
egkegaga. Enù ka amuk endà egketiigan ta duu sa mepion egpegeniyen
ta amuk egsimbà ki, isugkow di doo sa tigtu mepion denu kenita sa endà
meikagi ta duu diyà sa nita kagi daa. 27 Netiigan doo sa Emà ta si Nemula
sa langun penemdem ta owoy netiigan di ma sa penemdem sa Metiengaw
Suguy di, enù ka neseunut sa egpegeniyen sa Suguy di denu kenita i etaw
di owoy sa uyot i Nemula.

Meketaban Ki Amuk Mekeunut Ki Diyà Si Nemula

28 Na, netiigan ta dé sumalà dé sa nekeuma diyà kenita, iya sa ipeukit i
Nemula diyà kenita anì upionen di kita i etaw eghidu kenagdi, sa inumow
di danà sa tapay uyot di. 29 Egoh anay tapay dé netiigan di sa medoo
etaw migtuu, owoy hinemilì di kita anì mekeiling ki diyà sa Anak di si
Hésus Kelistu, enù ka ungayà di mesetelahadi ki anì si Hésus sa kakay
ta langun. 30 Huenan di, kita i etaw hinemilì di, inumow di ma kita
anì migtuu ki, owoy egpetiengawen di ma kita diyà sa kehaa di, owoy
pedakelen di ma kita kani dutu langit dò.
31 Na, amuk egpenemdem ki denu sa mepion binaelan i Nemula diyà
kenita, metiigan ta doo endà dé duen sa mekeatu kenita enù ka tigtu
duma ta Nemula i. 32 Taa yu sa binaelan i Nemula. Endà inalang di duu sa
Anak di si Hésus Kelistu, dodoo pineangay di polo diyà tanà anì mematay
anì metigtuwan di sa salà ta. Amuk hediya sa kehidu di kenita, begayan
di doo kita sa langun igpasad di. 33 Huenan di, sumalà dé sa etaw, endà
megaga da duu kita tumipu, kita i etaw hinemilì i Nemula, enù ka
pinetiengaw di dé kita diyà sa kehaa di. 34 Endà ma duen etaw meketulon
sa pesuwan ta mepigtamayan, enù ka si Hésus Kelistu sa nematay anì
tigtuwan di sa salà ta, owoy inenaw i Nemula dé, owoy pinedakel di ma
dé, enù ka egpenuu dé denu kuwanan di diyà langit kenà di eg-antang
kenita diyà si Nemula. 35 Huenan di, endà duen sa mekekedan kenita
diyà sa kehidu i Kelistu. Sumalà dé sa mekeuma diyà kenita, iling ka
sa kelikutan ataw ka kebukulan ataw ka kepelihayan, endà duen sa
mekekedan kenita diyà sa kehidu di. Hediya ma, amuk tebowen ki bitil,
ataw ka endà duen ginis ta, ataw ka tigtu nelimedangan ki, ataw ka
meimatayan ki, tapay doo sa kehidu i Kelistu kenita. 36 Enù ka duen sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"O Nemula, danà sa keunut-unut ké diyà keniko,
takà ké buyu eg-imatayan etaw,
enù ka diyà sa penemdem da,
lagà ké daa sa hinagtay kebilibili buyu sumbalien da."[m]

37 Dodoo apiya di pa dakel sa kelikutan ta, endà doo melimedangan ki,
dodoo meanggan ki polo enù ka tumaban ki danà i Kelistu eghidu kenita.
38-39 Netiigan ta dé endà duen sa mekekedan kenita diyà sa dakel kehidu i
Nemula. Enù ka iling ka nehagtay ki pelà ataw ka mematay ki, tapay doo
endà mekedan sa kehidu di kenita. Sumalà dé sa egsugùsuguen i Nemula
diyà langit ataw ka sa medoo épê egkegaga diyà tanà, endà doo megaga
da duu kumedan sa kehidu i Nemula kenita. Endà ma mekedan sa kehidu
di kenita danà sa nekeuma diyà kenita ini egoh di, ataw ka danà sa

---

[m] **8:36** Basa ko Isalem 44:22

mebaelan ta kani. Sumalà dé sa épê tunung, iling ka sa épê tunung diyà langit, ataw ka sa épê tunung kedu dalem tanà, ataw ka sumalà dé sa binaelan i Nemula, endà dé megaga da duu kumedan sa kehidu i Nemula kenita sa igpehaa di danà i Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Denu Sa Etaw Hudiyu Hinemilì I Nemula

9 1 Na, duen ma sa tulonen ku diyà keniyu denu sa duma ku Hudiyu.
Beken butbut ini i, enù ka eg-unut-unut a diyà si Kelistu. Netiigan
ku ma tuu ini i, enù ka egpeagak a diyà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
2 Ini sa tulonen ku, tigtu a egkebukul temù danà sa medoo duma ku etaw
Hudiyu endà egpigtuu diyà si Kelistu, owoy endà ma mekedan sa kedaet
pedu ku. 3 Amuk mebaluy daa, aken hedem sa neketangkà diyà si Kelistu
owoy sa pigtamayan i Nemula ma danà sa salà duma ku tugod i Ablaham
anì mealukan da diyà sa kepigtamay i Nemula. Dodoo endà ma mebaluy
di. 4 Na, medoo sa igtabang i Nemula diyà sa etaw Hudiyu. Egoh anay
hinemilì di sa medoo tugod i Islaél anì meanak di kagda. Igpehaa di ma
diyà kenagda sa dakel senang di anì metandaan sa egoh di eg-ugpà diyà
kenagda. Igpasad di ma sa ketabang di diyà kenagda, owoy duen ma sa
uledin di igsugkow i Mosis diyà kenagda. Igtulù di ma sa mepion ukit da
kepenemula kenagdi, owoy duen ma sa medoo liyu igpasad di mepion
diyà kenagda. 5 Owoy eglalag ma sa tupù da hinemilì di egoh anay. Egoh
i Kelistu sa Tigtu Datù ta neetaw diyà tanà, miglesut diyà sa medoo tugod
da Hudiyu. Kagdi sa Nemula meolò ta taman melugay. Amin.
6 Na, apiya di pa duen etaw Hudiyu endà egpigtuu da diyà si Kelistu,
neketuu doo sa igpasad i Nemula diyà kenagda. Huenan di, apiya di
pa anan da tugod i Islaél, beken langun da sa tigtu tugod di hinemilì i
Nemula. 7 Hediya ma, endà ma hinemilì i Nemula duu sa langun tugod
i Ablaham, enù ka mig-ikagi diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di
"Iya daa sa tigtu tugod ko sa medoo tugod i Isak anak ko."[n] 8 Na, ini sa
selepangan iya wé kagi i Nemula. Amuk miglesut Isak i danà i Ablaham
egpigtuu diyà sa igpasad i Nemula, kita ma dé sa anak i Nemula danà
ta ma egpigtuu diyà sa igpasad di, beken danà ta daa tugod i Ablaham.
Huenan di, amuk egpigtuu ki diyà sa igpasad i Nemula, kita ma dé sa
tigtu tugod i Ablaham. 9 Iya sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh
anay, guwaen di, "Amuk meuma segepalay, baelan ku kiyu panduan enù
ka umanak maama Sala i sawa ko."[o]
10 Duen ma sa sebaen daa maama hinemilì i Nemula diyà sa duwa anak
i Libika egoh anay. Mig-anak seping Libika i, owoy sebaen i Isak daa sa
emà da tupù ta. 11-12 Dodoo egoh da buyu lumesut sa seping inobol di,
mig-ikagi Nemula i diyà kenagdi, guwaen di, "Sa muna eglesut anak

---

[n] **9:7** Basa ko Génesis 21:12 [o] **9:9** Basa ko Génesis 18:10,14

ko, mebaluy kagdi sa egsugùsuguen sa hudihudi eglesut.”[p] Iya sa kagi i
Nemula egoh da endà pa eglesut sa anak di seping owoy egoh da ma endà
pa egbael mepion ataw ka medaet. Binaelan i Nemula iya wé anì ipetiig
di diyà kenita sa egoh di mighemilì etaw danà sa hagdi uyot daa, beken
danà sa mepion egbaelan da. 13 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di, “Iya sa tigtu eghiduwan ku si Hakob, beken si Isaw.”[q]
14 Na, duen kéen etaw guwaen di dò endà metudà sa egbaelan i Nemula
enù ka eghemilien di daa sa sebaen etaw owoy endà eghemilien di duu
sa liyu etaw. Dodoo endà tuu iya wé, enù ka muni dé diyà si Nemula polo
sa uyot di. 15 Taa yu sa kagi i Nemula diyà si Mosis egoh anay, guwaen
di, “Aken sa humemilì sa etaw tabangan ku, owoy aken ma humemilì
sa etaw hiduwan ku.”[r] 16 Huenan di, netiigan ta dé endà duen sa etaw
hemilien i Nemula danà sa hagda uyot daa ataw ka sa egbaelan da daa,
dodoo hemilien di polo danà sa kehidu di. 17 Dodoo taa yu sa kagi di diyà
si Palo sa datù diyà tanà Igiptu egoh anay sa endà eghiduwan i Nemula
duu, guwaen di, “Iya sa pesuwan di ungayaen ku kuna sa datù diyà Igiptu
anì mehaa sa dakel egkegaga ku danà ku migtamay keniko, anì lumalag a
diyà sa uwang tanà.”[s] 18 Huenan di, netiigan ta si Nemula sa eghemilì sa
etaw eghiduwan di owoy egpandayaen di ma sa liyu etaw anì kumetegas
sa ulu da.
19 Na, amuk eghemilien i Nemula sa etaw eghiduwan di, duen kéen
etaw diyà keniyu guwaen di dò endà metudà Nemula i amuk pigtamayan
di sa etaw endà hinemilì di duu, enù ka endà duen etaw mekeeked sa
uyot i Nemula. 20 Dodoo taa yu sa kagi ku denu iya wé. Apiya sebaen,
endà duen etaw mekesigbolow si Nemula enù ka kita daa sa binaelan di.
Endà mebaluy di sumigbolow sa kuden tanà diyà sa migpilpil kenagdi,
upama guwaen di, “Maen di ya hediya sa kebael ko kenak?” 21 Taa yu
sa etaw tegebael kuden, kagdi doo sa humemilì sa kebael di. Apiya
segetebeng daa tanà, baelan di sa metolol kuden, owoy baelan di ma sa
endà metolol di danà sa ungayà di daa.
22 Hediya ma sa binaelan i Nemula. Apiya di pa pigtamayan di sa etaw
tegebael salà egbulitan di anì ipehaa di sa dakel egkegaga di, endà doo
patuluy di migtamay kenagda enù ka petaesen di pelà sa tali di diyà
kenagda. 23 Iya sa binaelan di anì meketiig sa langun etaw tigtu mepion
sa egbaelan di diyà sa medoo etaw eghiduwan di, enù ka hinemilì di kita
egoh anay anì mekeunut ki kani sa senang i Nemula diyà langit. 24 Kita
sa etaw hinemilì di. Beken daa kami etaw Hudiyu sa hinemilì di, dodoo
hinemilì di ma sa etaw beken Hudiyu. 25 Enù ka duen sa kagi igpesulat i
Nemula diyà si Osiyas sa tegesugkow di egoh anay, guwaen di,

---

[p] **9:11-12** Basa ko Génesis 25:23 [q] **9:13** Basa ko Malakiyas 1:2-3 [r] **9:15** Basa ko Éksodo 33:19 [s] **9:17** Basa ko Éksodo 9:16

"Mebaluy etaw ku siedò beken etaw ku egoh anay.
Owoy hiduwan ku sa medoo etaw sa endà pa nehiduwan ku duu
egoh anay."[t]
26 "Apiya di pa beken etaw ku gaa sa medoo beken Hudiyu dutu siedò
tanà,
mebaluy doo kagda sa etaw i Nemula,
sa Nemula melalù taman melugay."[u]
27 Duen ma sa kagi igpesulat i Nemula diyà sa tegesugkow di si Isayas
egoh anay denu sa medoo etaw Hudiyu tugod i Islaél, guwaen di,
"Apiya di pa tigtu medoo sa etaw tugod i Islaél lagà enay mantadan,
tukééy daa sa mealukan diyà sa kepigtamay i Nemula etaw;
28 enù ka meuma doo sa egoh di meelut sa tali di
owoy medelamet mekeuma sa kepigtamay di diyà sa langun
etaw."[v]
29 Duen ma sa kagi i Isayas egoh anay, guwaen di,
"Amuk endà eghiduwan i Nemula duu kita i Hudiyu,
sa Nemula épê dakel egkegaga,
endà dumuen sebaen etaw mesamà
enù ka mekesugsug ki langun
mekeiling sa medoo etaw nekesugsug egoh anay
dutu siedò menuwa Sodoma owoy menuwa Gomola."[w]

Eg-ekedan Sa Etaw Hudiyu Sa Kealuk I Nemula Kenagda

30 Na, netiigan ta dé ini i. Apiya di pa endà netiigan sa medoo etaw
beken Hudiyu sa ukit da kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula, duen doo
sa duma etaw diyà kenagda pinetiengaw i Nemula diyà sa kehaa di danà
da egpigtuu diyà si Kelistu. 31 Dodoo sa medoo tugod i Islaél, guwaen da
dò kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da egpangunut diyà
sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo endà mebaluy di iya wé, enù ka endà
negaga da duu egpangunut sa langun uledin di. 32 Endà kumetiengaw da
diyà sa kehaa di, enù ka egsaligan da daa sa egbaelan da mepion enù ka
endà egpigtuu da diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, lagà da nekedukul
diyà sa dakel batu diyà dalan. 33 Iya ma sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
"Taa yu, duen sa batu itagù ku diyà sa menuwa Siyon sa menuwa
etaw Hudiyu.
Iya sa kenà da mekedukul owoy mekedagsà da ma.
Dodoo sumalà dé sa etaw sumalig diyà sa batu,
endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di."[x]

---

[t] **9:25** Basa ko Osiyas 2:23 [u] **9:26** Basa ko Osiyas 1:10 [v] **9:27-28** Basa ko Isayas 10:22-23 [w] **9:29** Basa ko Isayas 1:9 [x] **9:33** Basa ko Isayas 8:14; 28:16

10 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, takà ku isimbà sa medoo
duma ku etaw Hudiyu diyà si Nemula, enù ka ungayà ku
hedem mealukan da ma diyà sa kepigtamay di. 2 Netiigan ku tigtu
meudes da egpangunut diyà sa tegudon da anì metuuwan Nemula i gaa
diyà kenagda, dodoo endà netiigan da duu sa tuu tegudon. 3 Endà ma
egsakemen da duu sa ukit i Nemula egpetiengaw kenagda diyà sa kehaa
di. Dodoo egsalig da polo diyà sa hagda kepangunut sa uledin, huenan
di endà kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula enù ka endà eg-unut da
diyà sa ukit di egpetiengaw kenagda. 4 Enù ka danà sa binaelan i Kelistu,
endà dé duen ulan sa kepangunut ta diyà sa uledin, enù ka sa kepigtuu ta
diyà kenagdi polo sa ukit i Nemula egpetiengaw kenita diyà sa kehaa di.
5 Egoh anay igsulat i Mosis denu sa etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i
Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin, guwaen di,

"Amuk tigtu egpangunut sa etaw diyà sa langun uledin i Nemula,
owoy amuk endà duen sebaen uledin tipayen di,
iya sa etaw mebegayan lalù endà meelut di."[y]

6 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat denu sa ukit ta kumetiengaw
diyà sa kehaa di danà ta egpigtuu diyà si Kelistu. Huenan di, endà
mepion di amuk penemdemen ta duen sa etaw mebatun dutu langit
dò anì angayen di Kelistu i. 7 Hediya ma, endà ma mepion di amuk
penemdemen ta duen sa etaw mangay bayà dò anì enawen di Kelistu i.
Neamu iya wé penemdem, enù ka endà duen sa etaw mekebael iya wé.
8 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Medapag dé diyà
keniyu sa kagi i Nemula, enù ka diyà dé sa penemdemen yu owoy diyà sa
ebà yu."[z] Hediya ma sa Mepion Tegudon egtulonen ké diyà keniyu denu sa
kepigtuu ta diyà si Kelistu. 9 Huenan di, amuk tulonen yu diyà etaw sa egoh i
Hésus sa Tigtu Datù ta, owoy amuk tigtu pigtuuwen yu ma sa egoh i Nemula
mig-enaw kenagdi egoh di nematay, mealukan yu doo diyà sa kepigtamay di.
10 Enù ka kumetiengaw ki diyà sa kehaa i Nemula danà sa pedu ta egpigtuu,
owoy mealukan ki ma diyà sa kepigtamay di danà ta egtulon sa kepigtuu ta.
11 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Sumalà dé sa etaw sumalig
diyà kenagdi, endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di."[a] 12 Na, endà duen
sa tayu etaw mehagtaw diyà sa kehaa i Nemula, iling ka etaw Hudiyu ataw
ka beken Hudiyu, enù ka sebaen i Kelistu daa sa Datù ta. Huenan di, tigtu
egtabangan di sumalà dé sa etaw eg-umow tabang diyà kenagdi. 13 Hediya
ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Sumalà dé sa etaw egpegeni
tabang diyà si Datù, mealukan doo diyà sa kepigtamay i Nemula."[b]
14 Dodoo endà mebaluy di mumow tabang sa etaw diyà si Datù amuk
endà pelà egpigtuu di diyà kenagdi. Owoy endà ma mebaluy di migtuu

---

[y] **10:5** Basa ko Lébitiko 18:5 [z] **10:8** Basa ko Dutilonomiyu 30:12-14 [a] **10:11** Basa ko Isayas 28:16 [b] **10:13** Basa ko Howil 2:32

sa etaw amuk endà dinegen di duu sa tegudon denu si Datù. Owoy endà
ma mebaluy di dumineg sa tegudon amuk endà duen sa etaw mangay
tumegudon. 15 Owoy endà ma duen etaw mangay tumegudon amuk endà
peangayen i Nemula duu. Dodoo, duen doo sa etaw pineangay i Nemula
anì tumegudon da, enù ka iya sa kagi di igpesulat, guwaen di, "Tigtu
meanggan sa medoo etaw amuk hauwen da sa ketebow sa tegeuwit sa
Mepion Tegudon."[c]
16 Dodoo apiya di pa medoo sa etaw migdineg sa Mepion Tegudon,
tukééy daa sa egpigtuu. Tuu ma doo sa kagi i Isayas sa tegesugkow i
Nemula egoh anay, guwaen di, "O Datù Nemula, endà iseg di medoo
etaw egpigtuu diyà sa tinegudon ké."[d] 17 Huenan di, netiigan ta endà
mekepigtuu sa etaw taman endà dinegen da duu sa tuu tegudon, owoy
iya daa sa tuu tegudon sa denu si Kelistu.
18 Apiya di pa endà egpigtuu sa medoo Hudiyu, yoko egpenemdem duu
endà netulonon da sa tuu tegudon. Dodoo netulonon da doo, enù ka duen
sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Nekeseluh sa tegudon diyà sa uwang tanà,
owoy nekeuma dé diyà sa langun etaw."[e]

19 Na, apiya di pa endà egpigtuu sa medoo tugod i Islaél, yoko
egpenemdem duu endà neketiig da sa tegudon dinineg da, enù ka duen sa
kagi i Nemula igsulat i Mosis egoh anay, guwaen di,

"Tabangan ku sa medoo etaw beken Hudiyu
anì suminu-sinu yu kani,
kiyu i etaw Hudiyu.
Owoy hiduwan ku ma sa medoo etaw endà neketiig kenak egoh
anay
anì mulit yu kani."[f]

20 Na, tigtu metumàmà sa kagi i Nemula igsulat i Isayas egoh anay denu
sa etaw beken Hudiyu, guwaen di,

"Sa medoo etaw endà meketiig kenak egoh anay,
metiigan da aken i ini egoh di,
guwaen i Nemula.
Owoy apiya di pa endà eg-igsà da denu kenak,
migpehaa a doo diyà kenagda."[g]

21 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat denu sa medoo tugod i
Islaél, guwaen di,

"Apiya di pa dakel sa ungayà ku hedem tumabang kenagda,
ekedan da polo aken enù ka tigtu metegas sa ulu da."[h]

---

[c] **10:15** Basa ko Isayas 52:7 [d] **10:16** Basa ko Isayas 53:1 [e] **10:18** Basa ko Isalem 19:4
[f] **10:19** Basa ko Dutilonomiyu 32:21 [g] **10:20** Basa ko Isayas 65:1 [h] **10:21** Basa ko
Isayas 65:2

Ini Sa Uyot I Nemula Denu Sa Etaw Hudiyu

11 1 Na, apiya di pa duen tugod i Islaél endà egpigtuu da, yoko
egpenemdem duu ininiyugan i Nemula dé kagda langun. Endà
tuu iya wé, enù ka aken ma doo sa tugod i Islaél, owoy si Ablaham
sa tupù ku, owoy tugod a ma sa sebaen tugod di si Bénhamin. 2 Endà
mebaluy di iniyugan i Nemula sa etaw di hinemilì di egoh anay egoh di
endà pa duen sa langun pineduen di. Netiigan ta iya wé, enù ka duen
sa kagi i Nemula igpesulat denu si Iliyas sa tegesugkow di egoh anay.
Egsimbà Iliyas i diyà si Nemula danà sa medaet egbaelan sa medoo duma
di tugod i Islaél, 3 guwaen di, "O Nemula, inimatayan da dé sa medoo
tegesugkow ko, owoy linukat da ma dé sa atung kenà ké eg-imatay
hinagtay ibegay diyà keniko. Aken daen sa tegesugkow ko nesamà,
owoy takaan da ma aken eglagbet anì meimatayan a ma."[i] 4 Dodoo
beken si Iliyas daa sa eg-unut-unut diyà si Nemula, enù ka iya sa kagi i
Nemula diyà kenagdi, guwaen di, "Duen pa sa pitu ngibu etaw duma ko
tugod i Islaél hinemilì ku owoy endà dé penemulawen da duu sa inetaw
pinengadanan Baal."[j] 5 Na, hediya ma ini egoh di. Tukééy daa sa etaw
Hudiyu egpigtuu diyà si Kelistu, enù ka hinemilì i Nemula kagda danà sa
mepion ketabang ipeuloy di. 6 Enù ka amuk hemilien di kagda danà da
egbael mepion, mebaluy endà dumuen ulan sa mepion ketabang ipeuloy
di. Dodoo hinemilì di polo kita danà sa mepion ketabang ipeuloy di,
beken danà sa mepion egbaelan ta.

7 Amuk tuu iya wé, netiigan ta dé ini i. Apiya di pa ungayà sa
medoo tugod i Islaél kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da
egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, endà doo mekuwa da duu sa
uyot da. Iya daa sa pinetiengaw i Nemula diyà sa kehaa di sa tukééy etaw
Hudiyu hinemilì di, dodoo metegas ulu polo sa medoo liyu etaw Hudiyu.
8 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa etaw endà egpigtuu,
guwaen di,

"Pinetegas i Nemula sa pedu da
anì endà metiigan da duu sa tuu tegudon.
Apiya di pa duen mata da,
endà metiigan da duu sa eghauwen da,
owoy apiya di pa duen telinga da,
endà ma metiigan da duu sa egdinegen da.
Taman ini egoh di tapay doo iya sa adat da."[k]

9 Hediya ma sa kagi i Datù Dabid egoh anay, guwaen di,

"Apiya di pa mepion sa ibegay i Nemula diyà kenagda,

---

[i] **11:3** Basa ko 1 Medoo Datù 19:10,14 [j] **11:4** Basa ko 1 Medoo Datù 19:18 [k] **11:8** Basa ko Dutilonomiyu 29:4; Isayas 29:10

lagà katal kenà da megapen doo iya wé
owoy lagà kaseb kenà da menabù.
Enù ka mekeuma sa kepigtamay i Nemula diyà kenagda kani.
10 Lagà da melangap anì endà metiigan da duu sa angayan da.
Owoy lagà mebugkug da ma danà sa kelikutan babaen da taman
melugay."[l]

Ini Sa Uyot I Nemula Denu Sa Etaw Beken Hudiyu

11 Apiya di pa eg-eked sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà si Kelistu, yoko
egpenemdem duu mepigtamayan da owoy endà mekepelikù da migtuu.
Tigtu endà tuu iya wé, enù ka danà da nesalà egoh da endà egpigtuu,
mebaluy doo duen polo sa medoo etaw beken Hudiyu alukan i Nemula.
Iya sa pesuwan di alukan di kagda anì mesina sa medoo Hudiyu anì
pelikù da ma migtuu. 12 Huenan di dakel sa ketabang i Nemula diyà sa
langun etaw diyà tanà danà sa salà etaw Hudiyu. Owoy danà da ma endà
egsakem sa untung ibegay di hedem diyà kenagda, ibegay di polo diyà
sa etaw beken Hudiyu. Apiya di pa mepion iya wé untung, uman doo
mepion amuk pelikù da migtuu sa medoo Hudiyu.
13 Duen sa ikagiyen ku diyà keniyu i etaw beken Hudiyu. Hinemilì i
Nemula aken salu di anì tuluen ku kiyu sa kagi di. Tigtu a eg-udes egtulù
keniyu, 14 anì mesina sa medoo duma ku etaw Hudiyu anì migtuu da ma
anì mealukan da diyà sa kepigtamay i Nemula. 15 Dodoo danà i Nemula
mig-iniyug diyà sa etaw Hudiyu, mebaluy dé mesesebaen da si Nemula sa
medoo etaw beken Hudiyu. Apiya di pa mepion iya wé, uman doo mepion
amuk pelikù migtuu sa etaw Hudiyu, enù ka lagà da etaw meenaw amuk
nematay.
16 Na, lagà da epan igbegay diyà si Nemula sa medoo Hudiyu, enù ka
amuk hagdi sa segetilos epan, hagdi ma doo sa langun metibulu epan.
Diya ma, amuk si Nemula sa épê sa pesu kayu, hagdi ma doo sa langun
panga di. Hediya ma si Nemula sa épê sa langun etaw Hudiyu, enù ka
kagdi sa épê sa tupù da egoh anay, si Ablaham. 17 Lagà sa kayu olibu
eg-ipaten i Nemula sa medoo Hudiyu, dodoo duen sa duma panga di
tinagped di. Dodoo kiyu i etaw beken Hudiyu, lagà yu sa panga kayu
olibu endà hinemula kinuwa i Nemula daa owoy iya sa isumpat di diyà
sa kenà di migtagped panga. Hediya ma, kiyu ma sa sumakem sa mepion
ibegay di diyà sa etaw Hudiyu. 18 Apiya di pa lagà panga kayu tinagped
di sa medoo Hudiyu endà egpigtuu, yoko egpedakel duu kiyu diyà
kenagda, enù ka lagà yu daa sa panga kayu igsumpat di diyà sa kayu
olibu. Taa yu, hih, beken kiyu sa egpelenuk sa dalid di, dodoo nehagtay
yu polo danà sa dalid di.

---

[l] **11:9-10** Basa ko Isalem 69:22-23

19 Duen kéen etaw beken Hudiyu, guwaen di dò uman pa milagà
ké diyà sa etaw Hudiyu, enù ka tinagped i Nemula kagda diyà siedò
kayu olibu anì mekesambì ké. 20 Na, tuu kiyu sa igsambì di diyà sa
etaw Hudiyu, dodoo tinagped di polo sa tigtu panga kayu olibu enù ka
endà egpigtuu da diyà kenagdi. Igsambì di kiyu polo diyà kenagda enù
ka egpigtuu yu dé. Huenan di, yoko egpeolòolò ya, dodoo hahaa yu,
21 enù ka amuk tinagped i Nemula sa tigtu panga kayu olibu, labi pa
endà tagpeden di kiyu i beken tigtu panga di amuk endà migtuu yu.
22 Huenan di, netiigan ta duen etaw eghiduwan i Nemula owoy duen
ma etaw pigtamayan di, enù ka pigtamayan di sa etaw endà egpigtuu,
dodoo eghiduwan di kiyu amuk takà yu egpigtuu. Dodoo amuk sumabuh
yu migtuu, tagpeden di ma kiyu. 23 Apiya di pa tinagped di sa medoo
Hudiyu diyà sa kayu olibu danà da endà egpigtuu, megaga di doo
isumpat dema diyà sa tapay kenà da amuk migtuu da. 24 Dodoo kiyu i
etaw beken Hudiyu, beken kiyu sa tigtu panga diyà sa kayu olibu, enù ka
lagà yu daa sa panga kayu endà hinemula kinuwa di anì isumpat di diyà
sa kayu eg-ipaten di, apiya beken iya sa adat ta isumpat. Amuk negaga i
Nemula sa kesumpat di sa medoo liyu panga kayu diyà sa kayu olibu, labi
pa endà megaga di duu isumpat dema sa tapay panga di.

Eghiduwan I Nemula Sa Langun Etaw

25 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu sa egbaelan i
Nemula iglidung di diyà etaw egoh anay, anì endà pedakelen yu duu kiyu
diyà sa etaw Hudiyu. Metegas pelà sa ulu sa medoo duma etaw Hudiyu
ini egoh di. Huenan di, endà migtuu da taman endà melengon da migtuu
sa langun etaw beken Hudiyu hinemilì i Nemula. 26 Agulé, mealukan
ma doo sa langun etaw tugod i Islaél, enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,

"Dumuen sa tegealuk tumebow kedu diyà Siyon sa menuwa Hudiyu.
Kedanan di sa langun medaet egbaelan sa medoo tugod i Hakob.
27 Amuk egkedanan ku sa salà da, guwaen i Nemula,
iya pelà ipetuu ku sa tapay igpasad ku diyà kenagda."[m]

28 Na, egkesekuntelà sa medoo etaw Hudiyu owoy si Nemula ini
egoh di danà da endà egpigtuu diyà sa Mepion Tegudon. Huenan di,
mebaluy dé mealukan yu, kiyu i etaw beken Hudiyu. Dodoo apiya di pa
egkesekuntelà da si Nemula sa etaw Hudiyu, tapay doo eghiduwan di
kagda, enù ka kagda sa etaw hinemilì di egoh di migpasad diyà sa medoo
tupù da egoh anay. 29 Enù ka endà egkehalìhalì sa penemdem i Nemula
denu sa etaw hinemilì di owoy sa binegayan di mepion. 30 Na, kiyu i
etaw beken Hudiyu, endà egpigtuu yu diyà si Nemula egoh anay, dodoo

---

[m] **11:26-27** Basa ko Isayas 59:20-21

eghiduwan di dé kiyu ini egoh di danà sa medoo Hudiyu endà egpigtuu.
31 Hediya ma, apiya di pa endà egpigtuu sa medoo Hudiyu ini egoh di,
ipehaa i Nemula ma doo sa kehidu di kenagda mekeiling sa kehidu di
keniyu. 32 Dodoo danà sa salà ta, lagà binilanggu i Nemula sa langun
etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, anì metiigan ta dakel
sa kehidu di kenita amuk ipeuloy di sa salà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Nemula

33 Na, tigtu mepion temù sa egbaelan i Nemula diyà sa langun etaw.
Endà duen etaw meketepeng sa kehidu di ataw ka sa netiigan di. Endà
ma duen etaw meketiig sa penemdem di ataw ka sa ukit sa medoo
egbaelan di. 34 Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Apiya sebaen, endà duen etaw meketiig sa penemdem i Nemula.
Owoy endà ma duen etaw meketulù kenagdi."[n]

35 "Endà ma mebaluy di begayan ta kagdi
anì dumuen sa utang di diyà kenita."

36 Si Nemula sa migpeduen sa langun taman, owoy kagdi ma sa egsabà
sa langun pineduen di, owoy kagdi sa meolò danà sa langun pineduen di.
Huenan di, meolò Nemula i taman melugay. Amin.

Ini Sa Mepion Adat Sa Etaw Egpigtuu

12 1 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku diyà
keniyu enù ka tigtu dakel sa kehidu i Nemula kenita. Begayi yu
kiyu diyà si Nemula anì meiyap yu egbael sa ipebael di keniyu sa egoh yu
nehagtay pelà. Endà mebaluy di amuk duen sa medaet diyà sa egbaelan
yu anì metuuwan Nemula i, enù ka iya sa mepion ukit yu egpenemula
kenagdi. 2 Yoko eg-iling duu sa medaet adat sa etaw diyà tanà endà
egpigtuu. Dodoo pesambii yu polo diyà si Nemula sa penemdem yu anì
kumetiengaw sa adat yu. Amuk hediya, metiigan yu doo sa uyot di denu
keniyu, sa egbaelan yu mepion kenà di metuuwan owoy sa metiengaw
adat yu endà mesigbolow di duu.

3 Ini sa isasà ku diyà keniyu langun danà i Nemula migpeuloy diyà
kenak sa egkegaga ku egtulù. Yoko egpenemdem duu uman pa mehagtaw
yu diyà sa medoo duma yu, dodoo pepion yu polo sa penemdem yu
denu sa egkegaga igtukid i Nemula diyà keniyu danà sa kepigtuu yu.
4 Duen medoo balangan langun taman diyà sa lawa ta, dodoo endà
nesetepeng sa egbaelan da langun. 5 Hediya ma kita i etaw egpigtuu
diyà si Kelistu. Apiya di pa medoo ki, sebaen daa sa lawa ta danà ta
nesesebaen si Kelistu. Apiya di pa nesetigesa sa egbaelan sa uman sebaen
etaw, nesesebaen ki doo tapay. 6 Duen sa egkegaga igtukid i Nemula

---

[n] **11:34** Basa ko Isayas 40:13

diyà kenita, dodoo endà nesetepeng sa egkegaga sa uman sebaen etaw.
Huenan di, sumalà dé sa egkegaga igbegay di danà sa mepion ketabang
ipeuloy di diyà kenita, pepionen ta sa keuwit ta. Upama, amuk binegayan
di kuna sa egkegaga ko tumegudon sa kagi di, baeli ko doo danà sa
kepigtuu ko. 7 Amuk binegayan ka sa egkegaga ko tumabang sa duma
ko egpigtuu, udes ka doo tabang. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko
tumulù sa kagi di, pepion ko ma sa ketulù ko. 8 Amuk binegayan ka sa
egkegaga anì peelesen ko sa kepigtuu duma ko, baeli ko doo iya wé.
Amuk binegayan ka sa pedu ko metawag, tabangi ko doo sa etaw pubeli
owoy petawag ka begay. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko umipat
sa medoo etaw egpigtuu, udesi ko doo sa keipat ko kenagda. Amuk
binegayan ka sa egkegaga ko mulig sa etaw nepasangan, pepion ko doo
sa pedu ko egbulig kenagda.

9 Na, mepion amuk legkang diyà sa pedu ta sa kehidu ta duma ta,
beken uloy ebà ta daa. Ekedi yu sa langun egbaelan medaet, dodoo
udesi yu unuti sa mepion adat. 10 Tigtu yu sehiduway temù, enù ka
setelehadiyay ki danà i Kelistu. Owoy temù yu ma sa uyot yu eg-adat
sa duma yu. 11 Yoko pauken na, dodoo pegelol yu polo eggalebek, owoy
pebagel yu ma sa pedu yu egbael sa langun igsugù i Nemula. 12 Keanggan
yu dé enù ka duen sa mepion eg-angat-angatan yu diyà si Nemula.
Apiya di pa duen sa kelikutan yu ini egoh di, pebagel yu doo sa pedu yu
egtigkel. Owoy simbà yu ma takà diyà si Nemula. 13 Tabangi yu ma sa
medoo duma yu egpigtuu amuk duen sa kulang da. Owoy amuk duen
etaw egtebow kedu mediyù dò, pegemow yu kagda.

14 Na, amuk duen etaw egpelihay keniyu, yoko egtubad duu, dodoo
simbai yu polo anì metabangan i Nemula. 15 Amuk duen duma ta
meanggan, mekeunut ki ma meanggan. Amuk egkebukul da, mekeunut ki
ma mebukul. 16 Seunuten ta sa pedu ta langun, kita i etaw egpigtuu. Yoko
egpedakel duu kiyu i, dodoo unuti yu polo sa etaw épê tukééy egkegaga.
Yoko egpenemdem duu kiyu daa sa milantek etaw.

17 Apiya di pa duen etaw egbael medaet diyà keniyu, yoko egsulì duu.
Dodoo udes yu polo bael sa mepion kenà sa duma yu metuuwan. 18 Baeli
yu sa taman sa egkegaga yu egbael anì melanih sa keugpà yu langun.
19 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egsulì duu sa etaw egbael
medaet diyà keniyu, enù ka si Nemula polo sa migtamay kenagda. Enù ka
duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Aken sa sumulì, owoy aken
sa migtamay sa etaw egbael medaet diyà keniyu.”[o] 20 Huenan di, ini sa
baelan ta anì mekeiling ki sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Amuk egpeketues sa kuntelà ko, pekaen ko;
owoy amuk eglupahan, peinem ko.

---

[o] **12:19** Basa ko Dutilonomiyu 32:35

Amuk hediya sa baelan ko,
tigtu memalaan danà sa binaelan di medaet diyà keniko."[p]
21 Amuk egbaelan sa etaw sa medaet diyà keniyu, yoko egsulì duu. Enù
ka amuk sumulì ki, metabanan ki danà di mesesumpat sa medaet. Dodoo
amuk mepion sa baelan ta diyà kenagda, tumaban ki diyà sa medaet danà
sa mepion egbaelan ta.

Adatan Ta Sa Etaw Épê Egkegaga Egsabà Sa Tanà

13 1 Na, ini ma sa isasà ku diyà keniyu, pangunut yu langun diyà
sa gubilenu egsabà tanà, enù ka endà duen etaw épê egkegaga
egsabà tanà amuk endà begayan i Nemula duu. Duen egkegaga sa
etaw diyà tanà ini egoh di danà sa uyot i Nemula. 2 Amuk duen
etaw egtipay diyà sa gubilenu, egtipay ma dé diyà sa uyot i Nemula,
huenan di mepigtamayan i Nemula ma doo. 3 Dodoo amuk mepion sa
egbaelan ta, endà duen sa pesuwan ta egkelimedangan diyà sa etaw épê
egkegaga. Dodoo melimedangan polo sa etaw egbael medaet. Huenan
di, amuk ungayà yu endà melimedangan yu, baeli yu polo sa mepion
anì metuuwan da diyà keniyu. 4 Lagà egsugùsuguen i Nemula sa etaw
épê egkegaga, enù ka eggalebek da anì kumelanih sa keugpà ta. Dodoo
amuk medaet sa egbaelan yu, kelimedangi yu doo kagda enù ka tigtu
pigtamayan da kiyu, enù ka lagà da ma sa egsugùsuguen i Nemula.
5 Huenan di, pangunut yu dé diyà sa gubilenu egsabà tanà. Endà mepion
di amuk iya daa sa pesuwan yu egpangunut anì mekeiwod yu sa
kepigtamay i Nemula, dodoo pangunut yu polo enù ka netiigan yu iya sa
mepion egbaelan.
6 Hediya ma, bayadan ta sa eg-etuken sa gubilenu diyà kenita. Enù ka
amuk egbaelan da sa galebek da, egpekepangunut da doo diyà sa ipebael
i Nemula diyà kenagda. 7 Huenan di, bayadi yu dé sa langun balangan
eg-etuken sa gubilenu diyà keniyu, owoy adati yu ma dé sa etaw épê
egkegaga egsabà tanà.

Ini Sa Mepion Adat Ta Diyà Sa Duma Ta

8 Na, amuk duen sa utang yu diyà sa duma yu, bayadi yu dé amuk
meuma sa atas yu. Dodoo mepion amuk iya daa sa utang ta diyà kenagda
sa kehidu ta, enù ka amuk tigtu eghiduwan ta kagda, egpangunut ki doo
diyà sa langun uledin i Nemula. 9 Duen sa uledin di igsugkow i Mosis
egoh anay, guwaen di, "Yoko egbigà ya, owoy yoko eg-imatay ya etaw,
owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egkeima duu sa medoo langun
taman duma ko." Duen ma sa medoo duma uledin di, dodoo amuk
eghiduwan yu sa duma yu éhê sa kehidu ko keniko, pangunutan yu doo

---

p **12:20** Basa ko Milantek Kagi 25:21-22

sa langun uledin igsugkow i Mosis. 10 Enù ka amuk eghiduwan ta sa duma
ta, endà mekebael ki medaet diyà kenagda. Huenan di, amuk eghiduwan
ta sa duma ta, egpangunutan ta doo sa langun uledin i Nemula.
11 Na, sehiduway ki dé enù ka netiigan ta medapag dé temù sa agdaw
egoh ta mealukan. Uman pa medapag ini egoh di diyà sa kedapag di egoh
ta anay egpigtuu. Huenan di, meked ki eg-iling sa etaw lagà egtudug,
dodoo ilingan ta polo sa etaw egtulik egpangunut diyà sa ungayà i
Nemula. 12 Amuk egpeligad a sa keangat ta sa kepelikù i Kelistu, lagà
meelut dé buyu sa sigep, buyu dé sumimag. Huenan di, kedanan ta dé
sa langun egbaelan ta medaet, enù ka iya sa tegebael medaet sa etaw
eg-ugpà diyà deleman. Dodoo kita i etaw eg-ugpà diyà legdaw, baelan
ta polo sa mepion, enù ka iya lagà kinemkem eg-uwit-uwiten ta sa
mepion egbaelan ta. 13 Baelan ta dé sa mepion, enù ka iya sa adat sa etaw
nelegdawan i Nemula. Huenan di, endà dé eg-unutan ta duu sa etaw takà
eg-inem owoy egpehilu, owoy egbigà, owoy endà egkemalaan di egbigà.
Endà ma sesigbolowoy ki, owoy endà ma metelam-am ki. 14 Dodoo ilingan
ta polo sa adat i Hésus Kelistu sa Datù ta. Owoy endà ma sagipaen ta duu
sa medaet uyot sa tapay pedu ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Adat Ta Diyà Sa Duma Ta Egpigtuu

14 1 Na, amuk duen sa duma yu melungoy pelà sa kepigtuu di, adati
yu anì mekelapeg diyà keniyu. Yoko egsigbolow duu amuk tigesa
sa adat di eg-unut diyà si Kelistu. 2 Upama, amuk duen etaw meeles sa
kepigtuu di, iya sa penemdem di mebaluy mekekaen sa langun balangan
kaenen. Dodoo sa etaw melungoy kepigtuu, guwaen di endà mebaluy di
kumaen kaleni, huenan di tinabel daa sa isedà di. 3 Na, amuk egpekekaen
yu sa langun kaenen, yoko egpeumàumà duu sa etaw egsedà tinabel daa.
Hediya ma, amuk egsedà yu tinabel, yoko egsigbolow duu sa etaw egkaen
kaleni, enù ka anan yu etaw i Nemula. 4 Endà mebaluy di sumigbolow ki
sa adat sa liyu etaw, enù ka sa hagdi datù daa sa tumepeng kenagdi anì
mehaa amuk mepion sa binaelan di ataw ka endà. Hediya ma, endà ma
mebaluy di sumigbolow ki sa duma ta egpigtuu, enù ka si Nemula daa sa
sumigbolow kenagdi, owoy egtabangan di doo kagdi anì mael mepion.
5 Hediya ma duen etaw egpigtuu guwaen di uman pa mapulù sa sebaen
agdaw diyà sa medoo liyu agdaw. Dodoo duen ma etaw guwaen di anan
nesetepeng doo sa langun agdaw. Na, mepion amuk endà neduwa sa pedu
sa uman sebaen etaw denu sa hagdi ukit eg-unut diyà si Nemula. 6 Enù ka
amuk guwaen sa etaw tigtu mapulù sa sebaen agdaw, iya sa hagdi ukit
eg-adat si Nemula. Hediya ma sa etaw egkaen kaleni, iya ma sa hagdi
ukit eg-adat si Nemula enù ka egpesalamat ma diyà si Nemula danà sa
langun kaenen di. Hediya ma sa etaw tinabel daa sa isedà di, iya ma sa
hagdi ukit eg-adat si Nemula enù ka egpesalamat ma diyà si Nemula danà

sa kaenen di. 7 Huenan di, pepionen ta sa langun egbaelan ta enù ka iya
sa ukit ta eg-adat si Nemula. Enù ka iling ka nehagtay ki pelà ataw ka
nematay ki dé, duen doo sa egsabà kenita si Nemula. 8 Amuk nehagtay ki
pelà, baelan ta sa uyot i Datù; dodoo amuk nematay ki dé, iya ma sa uyot
di denu kenita. Huenan di, iling ka nehagtay ki pelà ataw ka mematay ki,
si Datù doo sa egsabà kenita. 9 Enù ka iya sa pesuwan i Kelistu nematay
owoy neenaw dema anì kagdi sa datù egsabà sa langun etaw egpigtuu,
iling ka sa etaw nehagtay pelà ataw ka nematay dé. 10 Huenan di, endà
mepion di amuk sigbolowen ta sa adat sa duma ta egpigtuu, owoy endà
ma mepion di amuk peumàumaan ta, enù ka meuma kani sa agdaw
egoh ta tumigdeg langun diyà sa taengan i Nemula anì tepengan di kita.
11 Netiigan ta tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di,

"Aken sa Datù melalù taman melugay.
Huenan di, lumigkued sa langun etaw diyà sa taengan ku kani,
owoy oloen da ma aken i Nemula."[q]

12 Na, amuk meuma iya wé, petigdegen i Nemula kita langun diyà sa
taengan di anì tulonen ta diyà kagdi sa langun binaelan ta egoh ta pelà
diyà tanà.

13 Huenan di, yoko egsigbolow duu uman sa egbaelan sa duma yu
egpigtuu. Dodoo tuliki yu polo sa adat yu anì endà duen sa egbaelan yu
sa pesuwan sa duma ta meagak diyà salà. 14 Na, danà i Datù Hésus eg-
ugpà diyà kenak, netiigan ku endà duen sa kaenen hinawidan i Nemula.
Dodoo amuk egpenemdem sa etaw duen kaenen hinawidan i Nemula,
hê medaet amuk kaenen di iya wé. 15 Huenan di, amuk kaenen yu sa
kaenen hinawidan i Nemula gaa, egpedaetan yu doo sa pedu sa duma yu
egpigtuu owoy lagà endà eghiduwan yu duu. Yoko egkaen duu sa kaenen
medaet diyà sa kehaa sa duma yu anì endà meagak da diyà salà, enù
ka kagda ma sa etaw tinigtuwan i Kelistu egoh di nematay diyà sa kayu
igbugsud. 16 Apiya di pa endà medaet iya wé kaenen diyà keniyu, tapay
doo medaet diyà sa duma yu egpigtuu, huenan di yoko egkaen duu anì
endà duen etaw sumigbolow keniyu danà sa egbaelan yu. 17 Enù ka kita
i etaw egpelapeg diyà sa kedatù i Nemula, beken iya sa pedakelan pedu
ta sa kaenen ta ataw ka sa inemen ta, dodoo pedakelen ta polo sa adat
ta metiengaw owoy sa pedu ta melanih owoy sa kekeanggan ta danà sa
Metiengaw Suguy di eg-ugpà diyà kenita. 18 Amuk hediya sa keunut ta
diyà si Kelistu, metuuwan doo Nemula i diyà kenita owoy metuuwan ma
sa medoo etaw diyà sa adat ta.

19 Huenan di, pepionen ta takà sa adat ta anì kumelanih sa keugpà ta
owoy setabangay ki anì kumeeles sa kepigtuu ta langun. 20 Yoko egpedaet

---

q **14:11** Basa ko Isayas 45:23

duu sa kepigtuu sa duma yu hinemilì i Nemula danà yu egkaen sa kaenen
hinawidan i Nemula gaa. Tuu ma doo mebaluy mekaen ta sa langun
balangan kaenen, dodoo medaet amuk meagak sa etaw diyà salà danà ta
egkaen sa hagda lii kaenen. 21 Mepion polo amuk endà duen sa egbaelan
ta sa pesuwan di mesalà sa duma ta egpigtuu. Amuk mesalà danà ta
egkaen kaleni, endà dé kaenen ta duu uman. Amuk mesalà danà ta eg-
inem sa mekehilu, endà dé inemen ta duu uman. Sumalà dé sa egbaelan
ta sa pesuwan sa duma ta mesalà, endà dé baelan ta duu uman.
22 Na, sumalà dé sa penemdem yu denu sa adat yu, yoko egpetiig duu
diyà sa liyu etaw, enù ka enget doo amuk si Nemula daa sa meketiig iya
wé. Tigtu meanggan sa etaw amuk endà duwa sa pedu di denu sa adat
di. 23 Dodoo amuk duwa sa pedu di denu sa kaenen di, nesalà doo diyà si
Nemula amuk egkaenen di sa kaenen guwaen di dò nehawidan, enù ka
neketipay diyà sa pedu di egpigtuu. Huenan di, sumalà dé sa egbaelan ta,
mesalà ki doo amuk endà nekeunut sa kepigtuu ta.

Nesesebaen Ki Danà Ta Egsehiduway

15 1 Na, kita i etaw meeles sa kepigtuu ta, ini sa mepion baelan ta,
petaesen ta sa tali ta diyà sa duma ta melenek kepigtuu. Endà
mepion di amuk iya daa sa penemdemen ta sa nita daa ungayà. 2 Dodoo
penemdemen ta polo sa meketabang diyà sa duma ta anì kumeeles ma sa
hagda kepigtuu. 3 Ilingan ta Kelistu i, enù ka endà pinenemdem di duu
sa hagdi daa ungayà. Tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat
pinelagà ku sa kagi i Kelistu, guwaen di, “O Nemula, sa langun kagi da
egsumbung keniko, iya ma sa isumbung da kenak.”[r] 4 Na, iya sa pesuwan
di igpesulat sa kagi i Nemula egoh anay anì metulù ki owoy endà ma
mesemek ki mangat-angat sa mepion sakemen ta kani danà sa ketaes tali
ta owoy danà sa pedu ta migkepion egoh ta egbasa sa kagi di igpesulat.
5 Na, si Nemula sa egpebagel pedu ta owoy sa egbegay kenita egkegaga
anì meketigkel ki diyà sa kelikutan. Egsimbà a anì sesebaenen di sa
pedu yu iling sa uyot i Hésus Kelistu denu sa etaw di. 6 Amuk hediya,
mesesebaen yu dé umolò diyà si Nemula sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù
ta.

Ini Denu Sa Kepigtuu Etaw Beken Hudiyu

7 Huenan di, lapegi yu dé sa duma yu egpigtuu, lagà sa egoh i Kelistu
miglapeg keniyu diyà sa etaw di, anì meolò Nemula i. 8 Tuu ini i
egtulonen ku diyà keniyu. Pineangay i Nemula Kelistu i diyà kenami
i etaw Hudiyu anì ipetiig di sa egoh di neketuu dé sa igpasad di diyà
sa tupù ké. Huenan di, netiigan ta kesaligan sa langun kagi i Nemula.

---

[r] **15:3** Basa ko Isalem 69:9

9 Pineangay di ma kagdi diyà tanà anì mekeolò ma sa etaw beken
Hudiyu diyà si Nemula, enù ka iglapeg di ma kagda diyà sa medoo etaw
eghiduwan di. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat pinelagà ku sa
kagi i Kelistu, guwaen di,
"O Nemula, tigtu eg-oloen ké kuna i sa medoo etaw beken Hudiyu.
Owoy egduyuy ké ma eg-olò keniko."[s]
10 Ini ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Kiyu i etaw beken Hudiyu,
unut yu ma keanggan diyà sa medoo etaw hinemilì i Nemula."[t]
11 Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Kiyu i etaw beken Hudiyu, olò yu Nemula i.
Owoy sa langun etaw, olò yu ma kagdi i."[u]
12 Ini ma sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula, guwaen di,
"Dumuen sa tugod i Hési tumebow kani sa datù sumabà sa medoo
etaw beken Hudiyu,
owoy kagdi sa tegealuk eg-angat-angatan da."[v]
13 Na, egsimbà a anì meanggan yu temù owoy kumelanih ma sa pedu
yu danà sa kepigtuu yu diyà kenagdi, anì kumeeles ma sa pedu yu
mangat-angat danà sa egkegaga sa Metiengaw Suguy di, enù ka si Nemula
sa keduwan sa langun mepion eg-angat-angatan ta.

Ini Denu Sa Ketegudon I Pabelo Diyà Etaw Beken Hudiyu

14 Na, o medoo duma ku egpigtuu, netiigan ku doo tigtu mepion
sa adat yu owoy netulù yu dé sa kagi i Nemula, huenan di mekegaga
yu dé setuluay. 15 Gasama iya, endà memalaan a diyà siini kagi ku,
enù ka ipetulengtuleng ku keniyu sa tapay dé netiigan yu. Endà
memalaan a egtulù enù ka binegayan a i Nemula egkegaga 16 anì aken
sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu takà tumulù sa Mepion Tegudon diyà
sa medoo etaw beken Hudiyu. Danà ku eg-uwit-uwit siini Tegudon
kedu diyà si Nemula, lagà a sa etaw tegeimatay hinagtay ibegay diyà si
Nemula, enù ka iya lagà sa ibegay ku diyà kenagdi sa medoo etaw beken
Hudiyu migpigtuu. Netuuwan ma Nemula i diyà sa egbaelan ku, enù ka
pinetiengaw di dé kagda danà sa Metiengaw Suguy di migkedan sa salà
da.
17 Na, danà sa ketabang i Hésus Kelistu diyà kenak, endà egsagàsagà a
egtulon denu sa langun egbaelan ku diyà sa galebek i Nemula. 18 Endà ma
egpeolòolò a denu sa egbaelan ku, dodoo endà ma memalaan a egtulon
sa binaelan i Kelistu diyà kenak, enù ka duen dé etaw beken Hudiyu
egpigtuu da diyà si Nemula danà ku egtulù kenagda owoy danà sa adat

---

[s] **15:9** Basa ko Isalem 18:49 [t] **15:10** Basa ko Dutilonomiyu 32:43 [u] **15:11** Basa ko Isalem 117:1 [v] **15:12** Basa ko Isayas 11:10

ku hinaa da. 19 Egpigtuu da ma danà sa medoo egkegaipan etaw owoy
sa medoo panduan, owoy danà ma sa egkegaga sa Metiengaw Suguy
i Nemula. Huenan di, taman sa egkegaga ku, takà a egtulù sa Mepion
Tegudon denu si Kelistu diyà sa langun menuwa, edung diyà menuwa
Hélusalém taman nekeuma a diyà sa medoo menuwa diyà uwang tanà
Ililikom dutu mediyù dò. 20 Enù ka ungayà ku takà a tumulù sa Mepion
Tegudon diyà sa medoo etaw endà pa nekedineg denu si Hésus Kelistu,
enù ka meked a tumegudon diyà sa medoo tinulù sa liyu etaw. 21 Na,
danà sa ketegudon ku, neketuu dé siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di,

"Sa medoo etaw endà pa tinulonon da denu kenagdi,
humaa da doo kani.
Owoy sa medoo etaw endà pa nekedineg,
metiigan da doo kani."[w]

Migtulon Pabelo I Sa Ungayà Di Mangay Loma Dò

22 Na, danà ku takà egtegudon diyà sa medoo menuwa, huenan di endà
pa mekeangay a diyà keniyu. 23 Dodoo neubus dé sa egbaelan ku dahini,
owoy medoo dé gepalay sa ungayà ku lumengen diyà keniyu, huenan
di mekeangay a diyan. 24 Ungayà ku mangay a dutu tanà Espaniya dò,
dodoo muna a pelawà mukit diyan. Amuk kumegaen sa pedu ku danà sa
keselengenay ta, lumagbas a dutu Espaniya dò. Owoy mepion ma amuk
dumuen sa tukééy tabang yu kenak diyà sa keipanaw ku. 25 Dodoo egoh
ku endà pa eg-angay diyan, muna a pelawà mangay Hélusalém dò anì
umuwit a tabang diyà sa medoo duma ta egpigtuu dutu. 26 Enù ka sa
medoo etaw egpigtuu dahini diyà sa uwang Masidoniya owoy uwang
Akaya, ipeuwit da diyà kenak sa tabang da diyà sa etaw pubeli egpigtuu
dutu Hélusalém dò. 27 Tigtu meiyap da tumabang sa etaw Hudiyu dutu,
owoy mepion ma iya wé, enù ka duen lagà sa dakel utang da diyà
kenagda danà sa etaw Hudiyu mig-uwit sa kagi i Nemula diyà sa etaw
beken Hudiyu. Huenan di, mepion amuk ipeuwit da sa tabang da dutu
siedò medoo Hudiyu pubeli. 28 Amuk meubus a humated dutu siini pilak
itabang kenagda, iya a pelà mipanaw mangay Espaniya dò owoy tumuluy
a mukit diyan. 29 Amuk tumebow a diyan, metiigan ku tigtu ki meanggan
langun, enù ka metabangan ki danà sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.
30 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa egpegeniyen ku diyà keniyu danà
ta eg-unut diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta owoy danà ma sa kesehiduway
ta igbegay sa Suguy i Nemula kenita. Tabangi yu aken egsimbà diyà si
Nemula 31 anì alukan di aken diyà sa medoo etaw endà egpigtuu dutu
uwang Hudiya dò. Owoy simbai yu ma anì metuuwan sa medoo etaw

---

[w] **15:21** Basa ko Isayas 52:15

egpigtuu dutu danà ku eg-uwit siini tabang diyà kenagda. 32 Amuk
meubus iya wé owoy amuk iya sa uyot i Nemula, tigtu a meanggan
amuk mekeangay a diyà keniyu owoy kumebagel ma sa pedu ku danà ta
egselengenay. 33 Na, egsimbà a anì tabangan i Nemula kiyu langun, enù
ka kagdi sa keduwan sa melanih pedu ta. Amin.

Egtulon Pabelo I Sa Mepion Pedu Di Diyà Kenagda

16 1 Na, iya sa bayi eg-uwit siini sulat ku diyà keniyu, si Pibi. Kagdi
sa duma ta egpigtuu, owoy kagdi ma sa tegetabang diyà sa
umpungan i Hésus diyà sa menuwa Séngkeliya. 2 Amuk tumebow diyan,
salui yu danà sa kepigtuu di diyà si Datù, enù ka iya sa mepion adat ta
diyà sa duma ta egpigtuu. Amuk duen sa kulang di, tabangi yu ma, enù
ka tinabangan di dé sa medoo liyu etaw egpigtuu owoy tinabangan di ma
aken.

3 Na, ipetulon ku sa mepion pedu ku diyà si Akay Akila owoy sa sawa
di si Pelisila, enù ka kagda sa duma ku egbael sa galebek igsugù i Hésus
Kelistu. 4 Danà da migtabang kenak egoh anay, buyu da ma nematay.
Huenan di, beken aken daa sa eg-olò si Nemula danà da migtabang
kenak, dodoo eg-olò ma sa medoo umpungan i Hésus etaw beken Hudiyu.

5 Na, ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa langun etaw egsimbà
diyà sa dalesan i Akila.

Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa loyuk ku eghiduwan ku, si
Ipanito. Kagdi sa anay etaw egpigtuu diyà si Kelistu dutu uwang Asiya dò.

6 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Maliya, enù ka megelol
eggalebek anì egtabangan di kiyu.

7 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Andeloniko owoy si Hunias.
Kagda sa duma ku etaw Hudiyu owoy sa duma ku nebilanggu egoh
anay. Kagda ma sa salu i Hésus eglalag owoy kagda sa muna diyà kenak
egpigtuu diyà si Kelistu.

8 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Akay Ampeliato, sa loyuk
ku eghiduwan ku egpigtuu diyà si Datù.

9 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Ulbano, sa duma ké
eggalebek diyà si Kelistu. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà
sa loyuk ku eghiduwan ku, si Estakis.

10 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Apilis. Apiya di pa
egkepelihay, mebagel doo egpangunut diyà si Kelistu. Owoy ipetulon ku
ma sa mepion pedu ku diyà sa malayan i Alistobulos.

11 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa duma ku etaw Hudiyu, si
Hélodian. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa medoo etaw
egpigtuu diyà sa malayan i Nalsiso.

12 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa duwa bayi, si Telipina
owoy si Teliposa. Megelol da egbael sa uyot i Datù.

Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Pélsis, sa bayi eghiduwan ta
langun. Megelol egpangunut diyà sa ipebael i Datù diyà kagdi.
13 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Lupo. Miglalag sa
kepangunut di diyà si Datù. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku
diyà sa inay di, enù ka tigtu mepion sa adat di diyà kenak lagà sa naken
ma inay.
14 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Asinkelito, owoy si Paligon,
owoy si Hélmis, owoy si Patelobas, owoy si Hélmas, owoy sa langun duma
ta eg-unut kenagda egpigtuu. 15 Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku
diyà si Pilologo owoy si Huliya sawa di, owoy si Niliyo owoy sa tebay di,
owoy si Olimpas, owoy sa langun duma da etaw i Nemula.
16 Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi yu sa
kesehiduway yu.[x] Na, sa langun etaw diyà sa umpungan i Hésus dahini,
ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

17 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku diyà keniyu. Tuliki
yu siedò medoo etaw egbogo keniyu enù ka ungayà da endà mesesebaen
sa pedu yu owoy medaetan ma sa kepigtuu yu. Endà ma eg-unutan da
duu sa tuu tegudon sinakem yu, huenan di iwod yu dé kagda. 18 Endà
egpangunut da diyà si Kelistu sa Datù ta, enù ka eg-unutan da sa hagda
daa ungayà. Tigtu da metiig egpetolol sa kagi da anì meakalan sa langun
etaw endà egpeketiig.
19 Na, nedineg sa langun etaw sa kepangunut yu diyà sa igsugù i Nemula,
owoy tigtu neangganan ku ma iya wé. Ungayà ku tigtu metiigan yu sa
mepion egbaelan anì mangunut yu daa diyà sa metudà adat anì endà ma dé
melayaman yu duu sa medaet egbaelan. 20 Na, si Nemula sa egpelanih pedu
ta, kagdi sa tumabang keniyu anì tigtu yu mekeatu diyà si Satanas.
Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus sa
Datù ta.
21 Na, si Timotiyu sa duma ku egtegudon, ipetulon di sa mepion pedu
di diyà keniyu. Hediya ma sa medoo duma ku Hudiyu, si Lusiyo owoy si
Hason owoy si Sosipatelo, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
22 Aken si Tikiko sa pinesulat i Pabelo ini i sulat, ipetulon ku ma sa
mepion pedu ku diyà keniyu, enù ka aken ma sa duma yu egpigtuu diyà
si Datù.
23 Na si Gayu, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Kagdi sa
épê siini dalesan kenà ku eg-ugpà, owoy takà egkesetipon sa umpungan i
Hésus diyà sa dalesan di.

---

[x] **16:16** Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

Hediya ma si Akay Ilasto, sa tegeipat pilak diyà siini dakel menuwa,
ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Diya ma si Kuwalto sa
duma ta egpigtuu, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu.
24 [Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus
Kelistu sa Datù ta. Amin.]

Meolò Nemula I

25 Na, tigtu meolò ta Nemula i, enù ka kagdi sa mekegaga peeles sa
kepigtuu yu danà sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu igtulù ku
owoy danà sa tegudon iglidung egoh anay. 26 Dodoo, endà dé iglidung di
ini egoh, enù ka igpetiig i Nemula dé diyà sa langun etaw danà sa igsulat
sa medoo tegesugkow di egoh anay. Igsugù i Nemula, sa melalù taman
melugay, anì ipetiig ta sa tegudon diyà sa langun etaw diyà siini sinukub
langit anì mekepigtuu da owoy mangunut da ma diyà kenagdi. 27 Kagdi
daa sa Nemula tigtu milantek. Huenan di, meolò kagdi i taman melugay
danà i Hésus Kelistu. Amin.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

1 KOLINTU

Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Menuwa Kolintu

Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

Na, sa menuwa Kolintu sa tigtu dakel menuwa eglalag diyà sa langun uwang tanà Akaya. Dutu siedò tanà pinengadanan da Gelisiya ini egoh di sa uwang tanà Akaya. Medapag diyà dagat sa menuwa Kolintu, owoy egdunggù dahiya sa medoo kumpit kedu diyà sa medoo balangan tanà. Huenan di, miglalag iya wé menuwa danà sa pantiyali da egdagangdagang owoy danà ma sa medoo etaw di takà egselapan owoy takà da ma egbael salà, owoy egpenemulawen da ma sa medoo inetaw.

Duen ma medoo etaw Hudiyu eg-ugpà dahiya, owoy duen sa simbaan da owoy eg-ilingan da ma sa adat Hudiyu egsimbà.

Mig-angay ma Pabelo i diyà iya wé menuwa. Iya sa galebek di egbael kemalig, dodoo uman Sapetu eg-angay diyà sa simbaan Hudiyu anì egtegudon denu si Hésus Kelistu. Egtegudon ma diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Iya sa binaelan i Pabelo dahiya taman segepalay owoy tengà. Agulé migkedoo-doo da dé egpigtuu diyà si Hésus dahiya.

Na, egoh i Pabelo miglegkang dahiya, egkeumanan ma sa kedoo etaw egpigtuu. Dodoo duen ma sa kesesigbolowoy da. Huenan di migpeuwit da sulat diyà si Pabelo dutu Épéso dò enù ka igsaen da diyà kenagdi denu sa kesesigbolowoy da. Agulé egoh i Pabelo migsakem sa sulat da, sinagbian di kagda. Ini sa sulat igsagbì di diyà sa medoo igsà da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

1 [1] Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa
ungayà i Nemula eg-umow kenak. Egsulat ké si Sostinis, sa duma

ta egpigtuu. 2 Egsulat ké diyà keniyu, sa umpungan i Nemula dutu
menuwa Kolintu dò. Migketiengaw yu dé diyà sa kehaa i Nemula danà yu
nesesebaen dé si Hésus Kelistu, owoy inumow i Nemula kiyu anì kiyu sa
etaw di lapeg sa langun etaw egdatù si Hésus Kelistu, sumalà dé sa kenà
da, enù ka kagdi sa Datù ta owoy sa hagda Datù ma.
3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù
Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Keolò I Pabelo Sa Egkegaga Da Igpeuloy I Nemula

4 Na, takà a egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu, enù ka mepion
sa ketabang ipeuloy di diyà keniyu danà yu nesesebaen si Hésus Kelistu.
5 Danà yu nesesebaen si Kelistu, tigtu medoo sa igtabang di keniyu,
huenan di melabel sa penemdem yu owoy dakel ma sa egkegaga yu
egtulù. 6 Tigtu mebagel sa keugpà sa tegudon denu si Kelistu diyà keniyu.
7 Huenan di, endà duen kulang diyà keniyu sa langun balangan egkegaga
ipeuloy i Nemula diyà sa etaw di, ligò yu eg-angat-angat sa kepelikù i
Hésus Kelistu sa Datù ta. 8 Pebagelen di ma sa kepigtuu yu taman endà
tumebow siedò sabuhanan agdaw, anì endà duen salà yu diyà sa kehaa
di amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus Kelistu. 9 Kesaligan
Nemula i, owoy inumow di kiyu anì mesesebaen yu sa Anak di, si Hésus
Kelistu sa Datù ta.

Ini Denu Sa Kesesigbolowoy Sa Medoo Etaw Egpigtuu

10 Na, o medoo duma ku egpigtuu, duen sa isasà ku diyà keniyu danà
sa egkegaga ku igbegay i Datù Hésus Kelistu. Megeni a diyà keniyu anì
sesebaenen yu daa sa pedu yu anì endà mesesigbolow yu. Hahaa yu anì
tigtu sebaen daa sa penemdem yu anì endà sepedoowoy yu umpungan.
11 O medoo duma ku egpigtuu, iya sa igsasà ku keniyu, enù ka tinulon
sa medoo duma i Keloi diyà kenak egkesigbolow yu gaa. 12 Ungayà
ku metiigan yu ini i. Duen gaa etaw dahiya guwaen da si Pabelo sa
eg-unutan da, owoy duen ma gaa liyu etaw guwaen da si Apolos sa eg-
unutan da. Duen ma gaa etaw guwaen da si Pidelu sa eg-unutan da, owoy
duen ma liyu etaw guwaen da si Kelistu daa sa eg-unutan da.
13 Amuk hediya sa guwaen yu, lagà nesebaed Kelistu i. Endà mepion di
amuk guwaen yu aken sa eg-unutan yu, enù ka beken aken sa nematay
diyà sa kayu igbugsud anì mealukan yu. Egoh yu migpebautis, beken
sa kepigtuu yu diyà kenak sa tinandaan yu. 14 Na, egpesalamat a diyà
si Nemula, enù ka endà duen etaw diyà keniyu binautis ku, liyu daa si
Kelispu owoy si Gayu, 15 anì endà meikagi yu duu aken sa sinaligan yu
egoh yu migpebautis. 16 Na, netulengan ku dé binautis ku ma si Istipana
owoy sa langun malayan di. Dodoo endà netiigan ku duu amuk duen

pa sa duma etaw binautis ku. 17 Beken iya sa igsugù i Kelistu kenak anì
egbautis a etaw, dodoo sinugù di aken anì tumulù a polo sa Mepion
Tegudon. Egoh ku egtegudon, endà eg-ilingan ku duu sa melikut keikagi
etaw guwaen da dò milantek, dodoo melemu doo sa kagi ku egtegudon
anì meketiig sa etaw egdineg anì endà mealang sa tegudon denu sa
kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud.

Mehaa Ta Sa Dakel Egkegaga I Nemula Owoy Sa Melabel Penemdem Di Danà I Kelistu

18 Na, guwaen sa medoo etaw egpekesugsug endà duen lantek sa
tegudon denu sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud. Dodoo kita i
etaw egkealukan, mehaa ta doo sa tunung i Nemula danà sa kepatay i
Kelistu. 19 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Tepelen ku sa penemdem sa medoo etaw guwaen da milantek,
owoy peulanen ku sa ketiigan sa etaw épê dakel penemdem."[a]

20 Amuk hediya, metepelan sa medoo etaw épê dakel penemdem, owoy sa
atung tegetulù uledin igsugkow i Mosis, owoy sa etaw atung tegesigbolow
diyà tanà. Igpetiig dé i Nemula endà duen lantek di sa medoo dakel
penemdem etaw diyà tanà.

21 Na, danà sa dakel penemdem i Nemula, endà duen etaw egpeketiig
kenagdi danà sa penemdem da daa, apiya di pa dakel. Dodoo, iya sa
penemdem i Nemula alukan di polo sa medoo etaw egpigtuu sa tegudon
ké guwaen da dò endà duen lantek di. 22 Endà migtuu sa medoo Hudiyu
amuk endà humaa da sa panduan, owoy iya sa ungayà sa medoo etaw
Geligu duminegdineg da sa medalem kagi guwaen da dò milantek.
23 Dodoo, iya sa egtegudonen ké sa egoh i Kelistu nematay diyà sa kayu
igbugsud, apiya di pa egkelepuhan etaw Hudiyu iya wé, owoy guwaen
etaw Geligu endà duen lantek iya wé tegudon. 24 Dodoo kita i etaw
inumow i Nemula, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, netiigan
ta dé igpehaa i Nemula sa tunung di owoy sa melabel penemdem di
danà i Kelistu. 25 Iya maen di ya, enù ka apiya di pa guwaen da dò endà
duen lantek sa penemdem i Nemula, iya polo sa eglowon diyà sa langun
penemdem etaw. Apiya di pa guwaen da dò tukééy sa egkegaga i Nemula
eg-aluk, iya polo sa eglowon diyà sa langun egkegaga etaw.

26 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ketulengi yu sa egoh i Nemula
mig-umow keniyu. Diyà sa kehaa sa medoo etaw, endà medoo yu épê
dakel penemdem ataw ka dakel egkegaga. Endà ma medoo yu inanak
sa mapulù etaw. 27 Dodoo hinemilì i Nemula sa endà duen lantek
diyà sa kehaa etaw diyà tanà anì metepelan sa medoo etaw épê dakel
penemdem. Hinemilì di ma sa endà duen egkegaga diyà tanà anì

---

[a] **1:19** Basa ko Isayas 29:14

metepelan sa medoo épê dakel egkegaga. 28 Hinemilì di ma sa medoo
tukééy etaw egkelepuhan liyu etaw diyà tanà owoy lagà endà duen
da diyà sa kehaa etaw kenagda. Dodoo hinemilì i Nemula kagda anì
metepelan sa medoo mapulù etaw diyà tanà. 29 Huenan di, endà duen
etaw mekegaga egpeolòolò kenagdi diyà sa kehaa i Nemula. 30 Dodoo
danà sa uyot i Nemula, nesesebaen yu dé si Hésus Kelistu, owoy igpetiig
di diyà kenita sa milantek penemdem di. Huenan di, pinetiengaw di kita
diyà sa kehaa di danà i Kelistu, owoy nebaluy dé kita sa metiengaw etaw
di, owoy linaun di ma kita diyà sa medoo salà ta. 31 Huenan di, tigtu tuu
sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Amuk ungayà sa etaw egpeolòolò,
iya daa sa meolò di sa binaelan i Datù Nemula."[b]

Kedu Si Nemula Sa Igtulù I Pabelo

2 1 O medoo duma ku egpigtuu, egoh ku mig-angay egtulù diyà keniyu
sa kagi i Nemula, endà inilingan ku duu sa medoo kagi melikut
guwaen da dò milantek, owoy endà ma egpedakelen ku duu sa naken daa
penemdem. 2 Egoh ku diyà keniyu, iya daa sa tinaguan ku penemdem,
si Hésus Kelistu owoy sa kepatay di diyà sa kayu igbugsud. 3 Egoh ku
egtulù keniyu, lagà endà duen egkegaga ku owoy eglukublukub a ma, enù
ka melenaw a amuk uloy daa sa ketulù ku. 4 Egoh ku egtegudon, endà
egsalig a diyà sa kagi melikut guwaen da dò milantek, dodoo netuuwan
yu diyà sa ketulù ku danà yu mighaa sa tunung sa Metiengaw Suguy
i Nemula diyà kenak. 5 Huenan di, migpigtuu yu dé danà sa tunung i
Nemula, beken danà sa dakel penemdem etaw daa.

Kedu Si Nemula Sa Penemdem Milantek

6 Na, itulù ké polo sa milantek penemdem diyà sa medoo mipedu
egpigtuu. Dodoo beken kedu etaw diyà tanà siini penemdem, owoy beken
ma kedu sa medoo kaunutan épê dakel egkegaga enù ka egkekedan doo
sa hagda egkegaga. 7 Dodoo, iya polo sa itulù ké sa milantek penemdem
kedu si Nemula iglidung di diyà sa medoo liyu etaw egoh anay. Dodoo
egoh di endà pa duen tanà, tapay dé pinagitung di metuu doo sa langun
ipeuloy di diyà kenita anì meolò ki ma kani. 8 Endà neketiig sa medoo
kaunutan etaw épê egkegaga diyà tanà siini penemdem i Nemula, enù ka
amuk netiigan da hedem, endà igpetutuk da duu sa tigtu mapulù Datù
diyà sa kayu igbugsud. 9 Dodoo duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di,

"Sa medoo mepion endà pa hinaa di mata etaw
owoy sa endà pa dinineg di telinga etaw

---

[b] **1:31** Basa ko Hilimiyas 9:24

owoy sa endà pa netiigan di pedu etaw,
iya polo sa tinapay i Nemula ibegay di
diyà sa medoo etaw mehidu kenagdi.”[c]
10 Egoh anay endà igpehaa i Nemula duu sa tinapay di ibegay di diyà
sa medoo etaw, dodoo igpehaa di dé diyà kenita danà sa Suguy di, enù
ka netiigan sa Suguy di sa langun diyà tanà owoy diyà langit taman
sa medalem penemdem i Nemula ma. 11 Taa yu, hih. Endà duen sa
egpeketiig sa langun penemdem sa etaw, liyu daa sa hagdi suguy. Hediya
ma, sa Suguy i Nemula daa sa egpeketiig sa langun penemdem i Nemula.
12 Na, endà pinangunutan ta duu sa penemdem etaw diyà tanà,
dodoo sinakem ta polo sa Suguy i Nemula pineangay di diyà kenita anì
egpeketiig ki sa langun igpeuloy di diyà kenita.
13 Huenan di, beken danà sa dakel penemdem etaw sa itulù ké,
dodoo igtulù polo sa Suguy i Nemula sa ukit keikagi ké. Huenan di,
egselepangen ké doo sa tuu tegudon denu sa Suguy i Nemula diyà sa
medoo etaw épê sa Suguy i Nemula. 14 Dodoo sa etaw endà duen Suguy
i Nemula, endà sakemen da duu sa medoo igpeuloy sa Suguy i Nemula,
enù ka guwaen da dò endà duen lantek di. Endà ma egketiigan da duu,
enù ka iya daa sa etaw egpeketiig sa etaw épê Suguy i Nemula. 15 Dodoo
sa etaw épê Suguy i Nemula, metiigan da langun, iling ka milantek ataw
ka endà, dodoo sigbolowen polo sa medoo liyu etaw endà duen Suguy i
Nemula. 16 Tuu iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di,

“Apiya sebaen, endà duen etaw meketiig sa penemdem i Datù
Nemula,
owoy endà ma duen etaw meketulù kenagdi.”[d]

Dodoo kita i egpigtuu, igpetiig i Kelistu diyà kenita sa hagdi penemdem.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Egbaelan Sa Salu I Kelistu

3 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, endà egpekegaga a egtulù keniyu
lagà sa ketulù ku sa medoo etaw épê Suguy i Nemula. Dodoo sa
ketulù ku keniyu, lagà a egtulù sa medoo etaw eg-unut diyà sa tapay
pedu da, enù ka lagà yu tukééy batà endà pa eglenuk sa kepigtuu yu diyà
si Kelistu. 2 Egoh ku egtulù keniyu, lagà pineinem ku kiyu gatas, beken
tigtu kaenen, enù ka endà negaga yu duu sa igtulù ku. Taman ini egoh
di endà negaga yu duu, 3 enù ka tapay yu doo eg-unut diyà sa tapay pedu
yu. Netiigan ku iya wé, enù ka duen pelà diyà keniyu egkesepeka ungayà
owoy duen ma egkesesigbolow. Iya sa tandà di eg-unut yu pelà diyà sa
tapay pedu yu, lagà sa medoo liyu etaw endà egpigtuu. 4 Duen gaa etaw
diyà keniyu guwaen da si Pabelo sa eg-unutan da, owoy duen ma gaa liyu

---

[c] **2:9** Basa ko Isayas 64:4 [d] **2:16** Basa ko Isayas 40:13

etaw guwaen da si Apolos sa eg-unutan da. Amuk egsesigbolowoy yu,
lagà yu doo sa medoo liyu etaw endà egpigtuu.
5 Na, endà mepion di amuk kami si Apolos sa eg-unutan yu, enù ka
kami daa sa egsugùsuguen i Nemula egtulù keniyu anì migtuu yu. Duen
sa naken galebek igsalig i Datù owoy duen ma sa hagdi. 6 Aken lagà sa
etaw mighemula, owoy si Apolos sa lagà egwayeg, dodoo si Nemula
polo sa egpelenuk. 7 Beken mapulù etaw sa eghemula owoy sa egwayeg,
dodoo si Nemula polo sa meolò enù ka kagdi sa egpelenuk. 8 Nesetepeng
diyà sa kehaa i Nemula sa galebek ké si Apolos, sa kinehemula ku
owoy sa kinewayeg di. Sumalà dé sa egkegaga sa eggalebek, iya ma
kedakel sa untung mekebegay diyà kenagdi. 9 Nesetepeng ké si Apolos
egpegalebeken i Nemula, owoy kiyu lagà sa hinemulaan i Nemula kenà
ké eggalebek.
Ini ma sa balatan ku, kiyu lagà sa dalesan binaelan i Nemula. 10 Lagà
a sa panday egbael dalesan danà sa egkegaga ku igpeuloy i Nemula.
Binaelan ku sa petigdegan dalesan, owoy liyu etaw sa egpetigdeg iya
wé dalesan. Dodoo uman sa sebaen etaw, mepion amuk eghahauwen di
sa ukit kepetigdeg di. 11 Iya daa sa petigdegan dalesan si Hésus Kelistu.
Endà duen sa liyu petigdegan di meketagù etaw liyu daa siini igtagù
ku. 12 Dodoo kiyu medoo atung egpetigdeg, medoo ma sa ukit kebael
yu dalesan. Uman sa sebaen etaw, mebaluy mepion sa kebael di lagà
egbael bulawan ataw ka pilak ataw ka batu milagà. Mebaluy ma medaet
sa kebael di lagà egbael kayu ataw ka lebuk ataw ka elê. 13 Dodoo amuk
meuma sa agdaw i Hésus pelikù, mehaa doo sa binaelan sa uman sebaen
etaw, ataw ka melalù ataw ka endà, enù ka tepengan apuy. 14 Amuk
melalù sa binaelan sa etaw diyà dalesan, dumuen sa untung mekebegay
diyà kenagdi. 15 Dodoo amuk meulow sa binaelan di, endà duen untung
mekebegay diyà kenagdi. Apiya di pa endà duen untung di, mealukan
doo lagà sa etaw nekepelaguy kedu diyà apuy.
16 Na, netiigan yu doo ini i. Lagà dalesan i Nemula kiyu i medoo etaw
egpigtuu, owoy eg-ugpà sa Suguy di diyà keniyu. 17 Huenan di, amuk
duen etaw egpedaet siini dalesan i Nemula, pedaetan i Nemula ma kagdi,
enù ka eg-ugpaan i Nemula sa dalesan di owoy kiyu sa inugpaan di lagà
yu dalesan di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsigbolow Sa Kepedakel Da Sa Duma Tegetegudon

18 Na, hahaa yu anì endà meakalan yu. Amuk duen etaw diyà keniyu
guwaen di dò milantek diyà sa kehaa sa medoo etaw diyà tanà, mepion
amuk ekedan di iya wé kilantek di anì metuu duen lantek di diyà sa
kehaa i Nemula. 19 Iya maen di ya enù ka endà milantek di diyà sa kehaa
i Nemula sa kilantek etaw diyà tanà. Tuu sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,

"Sa medoo etaw milantek diyà sa kehaa etaw daa,
bakilen i Nemula polo kagda danà sa medoo pandapat da."[e]
20 Tuu ma ini i kagi di igpesulat, guwaen di,
"Netiigan i Datù endà duen ulan sa medoo penemdem
sa etaw milantek diyà sa kehaa etaw daa."[f]
21 Huenan di, yoko egpeolòolò ya keniyu danà sa egkebaelan etaw
guwaen yu dò milantek.

Eg-amu yu amuk duen sa egpedakelen yu, enù ka igbegay i Nemula diyà keniyu sa langun taman. 22 Niyu ma aken owoy si Apolos owoy si Pidelu, enù ka langun ké egtabang keniyu. Niyu ma sa langun eghauwen diyà tanà, iling ka sa keugpà yu melanih ataw ka sa kepatay yu, iling ka sa medoo eg-ukit-ukit ini egoh di ataw ka sa medoo endà pa tumebow. Langun iya wé anan ibegay i Nemula anì metabangan yu. 23 Iya maen di ya enù ka kiyu sa etaw i Kelistu, owoy si Kelistu sa etaw i Nemula.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Salu I Kelistu

4 1 Na, mepion amuk ini daa sa kepenemdem yu kenami i salu i Hésus. Kami sa egsugùsuguen i Kelistu owoy sa sinaligan di egtulù sa penemdem iglidung i Nemula diyà etaw egoh anay. 2 Danà ké kami sa sinaligan di iya wé, mepangunutan ké doo sa migsugù kenami. 3 Huenan di, sumalà dé sa etaw egsigbolow sa kepangunut ku, iling ka kiyu ataw ka sa medoo liyu etaw diyà tanà, endà egsagipaen ku duu. Apiya sa naken daa penemdem denu sa kepangunut ku si Nemula, endà ma egsagipaen ku duu. 4 Endà duen sa kenà ku eg-amu egketiigan ku, dodoo beken iya sa ketuu di anan mepion sa kebael ku, enù ka si Datù daa sa tigtu metiig amuk mepion sa binaelan ku ataw ka endà. 5 Huenan di, yoko egsigbolow duu sa egbaelan sa liyu etaw, enù ka endà pa tumebow sa pasad sa ketuu di. Amuk meuma sa agdaw i Datù pelikù, awangan di diyà legdaw sa medoo binaelan etaw iglidung diyà delem, owoy ipehaa di ma sa linegkangan pedu sa medoo binaelan etaw. Amuk hediya, si Nemula sa umolò sa uman sebaen etaw amuk mepion sa binaelan di lapeg sa pedu di.

6 Na, o medoo duma ku egpigtuu, iya sa inikagi ku diyà keniyu sa denu kenami si Apolos anì egpeketulù a keniyu anì endà eg-umanen yu duu egpedakel sa medoo tegetegudon. Ungayà ku ilingan yu kami egpangunut diyà sa kagi i Nemula igpesulat, huenan di yoko egpedakel duu sa sebaen tegetegudon, owoy sa medoo duma di eg-ekedan yu. 7 O etaw egpedakel keniko, endà eglowon ka diyà sa medoo duma ko egpigtuu, enù ka igpeuloy i Nemula ma diyà keniko sa langun sinakem ko. Amuk binegayan ka daa, endà duen maen di ya egpedakelen ko kuna, enù ka beken danà ko iya wé.

---

[e] **3:19** Basa ko Hob 5:13 [f] **3:20** Basa ko Isalem 94:11

8 Na, yoko egpenemdem duu negulub dé sa netiigan yu owoy kawasà
yu ma. Guwaen yu dò kiyu sa migkedatù ini egoh di, apiya di pa endà
pa kami i. Mepion polo amuk tuu iya wé kedatù yu anì mekeunut ké ma
keniyu kumedatù. 9 Dodoo, egpenemdemen ku petukééyen i Nemula
kami i salu i Hésus anì melepuhan etaw kami lagà ké sa etaw tegebael
medaet buyu meimatayan, enù ka hauwen sa langun eg-ugpà diyà tanà
kami, iling ka sa medoo etaw ataw ka sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
10 Kami gaa sa etaw endà milantek diyà sa kehaa etaw danà ké eg-unut
diyà si Kelistu. Dodoo kiyu, guwaen yu dò dakel sa kilantek yu danà
yu eg-unut diyà si Kelistu. Apiya di pa endà duen egkegaga ké, guwaen
yu dò dakel doo sa niyu egkegaga. Eg-adatan etaw kiyu i, dodoo kami
i, egsumbungen ké etaw. 11 Taman ini egoh di, egpeketues ké owoy
egkelupahan ké, owoy endà ma duen ginis ké mepion, owoy egkepelihay
ké, owoy endà ma duen sa tigtu eg-ugpaan ké. 12 Egkeliteg ké ma
eggalebek sa hagtay ké. Amuk egtubaden ké etaw, isimbà ké kagda polo
anì metabangan i Nemula kagda. Apiya di pa egkepelihay ké, egtigkelan
ké doo. 13 Diya ma amuk egsumbungen ké, egsagbian ké polo mepion.
Taman ini egoh di, lagà ké sa lupuk ibuung etaw, enù ka endà duen
lantek ké diyà sa kehaa etaw diyà tanà.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsasà Kenagda Anì Ilingan Da Kagdi

14 O medoo loyuk ku, endà duen pedu ku egpemala keniyu danà
siini igsulat ku, dodoo eg-indawen ku kiyu polo lagà sa medoo anak ku
egkehiduwan ku. 15 Apiya di pa duen medoo lagà eggaet keniyu danà
da egtulù keniyu denu si Kelistu, sebaen ku daa sa lagà emà yu, enù ka
migpigtuu yu diyà si Hésus Kelistu danà ku migtulù keniyu sa Mepion
Tegudon. 16 Huenan di, ini sa isasà ku keniyu, ilingi yu aken i emà yu.
17 Huenan di, egpeangayen ku Timotiyu i diyà keniyu. Kagdi sa neanak
ku danà sa kepigtuu di diyà si Datù, owoy egkehiduwan ku kagdi owoy
kesaligan ma. Egpeangayen ku anì ipetulengtuleng di diyà keniyu sa
adat ku danà ku eg-unut diyà si Kelistu, owoy iya ma sa itulù ku diyà sa
langun umpungan di diyà sa langun menuwa.
18 Na, duen gaa etaw diyà keniyu egpedakelen da kagda, enù ka
guwaen da dò endà mangay a diyan. 19 Dodoo amuk mepion diyà si
Datù, mangay a doo diyà keniyu igkani anì hauwen ku amuk tuu duen
egkegaga siini medoo etaw egpedakelen da kagda ataw ka uloy kagi da
daa. 20 Amuk tuu sa keunut etaw sa kedatù i Nemula, netiigan ta iya wé
danà sa egkegaga di, beken danà sa kagi di daa. 21 Huenan di, muni dé
diyà keniyu sa pedu ku amuk tumebow a diyan. Amuk endà mangunut
yu diyà siini igtulù ku, pigtamayan ku kiyu amuk mangay a diyan.
Dodoo amuk mangunut yu, mehaa yu doo sa pedu ku mehidu keniyu
owoy metimoh ma.

Egsigbolowen I Pabelo Kagda Danà Da Endà Egkedan Sa Duma Da Egbigà

5 1 Na, negaip a enù ka miglalag sa salà sa sebaen duma yu egpigtuu
danà sa kebigà tigtu medaet. Iya sa dinineg ku egbaelan di sa sawa
sa emà di. Apiya di pa sa medoo liyu etaw endà egpigtuu, endà egbaelan
da iya wé. 2 Apiya di pa medaet iya wé binaelan di, netuuwan yu polo
kéen enù ka endà duen kebael yu kenagdi. Dodoo, mepion polo amuk
kumedaet sa pedu yu danà di, owoy hemagawi yu polo diyà keniyu siedò
maama egbael iya wé. 3-4 Apiya di pa mediyù a, lagà a doo diyan, enù ka
danà sa egkegaga i Datù Hésus pinenemdem ku dé sa egbaelan di medaet
owoy netiigan ku ma sa mebaelan yu diyà kenagdi. Amuk mesetipon yu
langun, lagà a ma doo diyan, owoy ini sa mebaelan yu danà sa egkegaga
sa Datù ta si Hésus. 5 Hemagawi yu iya wé etaw owoy begayi yu diyà si
Satanas anì mepigtamayan sa lawa di, anì mealukan sa suguy di amuk
meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus.

6 Endà duen pesuwan yu metuuwan diyà sa binaelan di medaet.
Mepion polo amuk kumedaet sa pedu yu anì endà mekeseluh sa salà
di diyà keniyu langun, enù ka netiigan yu doo medelamet mekeseluh
sa tukééy ipelenuk epan diyà sa langun tapung amuk egbael ki epan.
7 Kedani yu dé sa salà yu lagà sa ipelenuk epan anì endà duen sa medaet
mekeamut diyà keniyu. Amuk hediya, lagà yu sa epan binaelan sa etaw
Hudiyu amuk egpistawan da sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula
egoh da egkaen sa epan endà duen ipelenuk di owoy egoh da egsumbalì
sa anak kebilibili. Lagà yu dé sa epan endà duen ipelenuk di, owoy lagà
anak kebilibili ta Kelistu i enù ka neimatayan anì tigtuwan di sa salà ta.
8 Huenan di, mepion amuk ilingan ta diyà sa pedu ta iya wé kepista da,
enù ka iya lagà nekedan sa ipelenuk epan sa tapay pedu ta, sa kekelepuh
ta owoy sa kebael ta medaet. Dodoo iya lagà sa epan endà duen ipelenuk
di sa pedu ta metudà owoy milantek.

9 Na, egoh ku migsulat diyà keniyu, hinawidan ku kiyu anì endà
meseunut yu sa medoo etaw tegebael medaet. 10 Beken iya sa inikagi
ku egoh iya sa medoo etaw endà egpigtuu, sa medoo bigaen owoy sa
ngimawen owoy sa nakawen owoy sa tegepenemula inetaw. Amuk
iwoden yu kagda langun, endà mekeugpà yu diyà tanà, enù ka dahini
da ma doo. 11 Dodoo igsulat ku diyà keniyu anì endà eg-unut yu diyà
sa duma yu egpigtuu gaa dodoo egbael medaet, iling ka bigaen ataw
ka ngimawen ataw ka tegepenemula inetaw ataw ka tegetubad ataw ka
tegepehilu ataw ka nakawen. Apiya sa kekaen yu diyà kenagdi, ulan dé.

12-13 Sa medoo liyu etaw endà egpigtuu, beken kita sa menemdem
sa salà da owoy sa ketamanan da, enù ka si Nemula polo sa migtamay
kenagda. Dodoo sa medoo etaw diyà sa umpungan i Hésus, kiyu doo

sa metiig amuk medaet sa egbaelan da. Iya sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di, “Hemagawi yu sa tegebael medaet diyà keniyu.”[g]

Eghawidan I Pabelo Sa Kepeantang Da Diyà Sa Datù Endà Egpigtuu

6 1 Na, negaip a ma, enù ka duen etaw egpigtuu diyà keniyu
egsesigbolowoy da owoy ungayà da gaa egpeantang diyà sa medoo
datù endà egpigtuu. Maen di ya endà egpeantang da polo diyà sa medoo
kaunutan yu etaw i Nemula? 2 Egkelipengan yu kéen ini i. Kita etaw i
Nemula sa mekeunut si Hésus umantang diyà sa langun etaw diyà tanà
kani. Amuk hediya sa baelan ta, maen di ya endà egpekegaga yu eg-
antang sa medoo tukééy daa egsigbolowen sa duma yu? 3 Netiigan yu
ma doo kita sa menemdem kani sa egbaelan sa medoo egsugùsuguen i
Nemula, ataw ka mepion ataw ka medaet. Amuk megaga yu iya wé, maen
di ya endà ma megaga yu duu umantang sa medoo egbaelan duma yu
diyà tanà? 4 Amuk duen duma yu egsesigbolowoy, endà duen pesuwan
di egpeantang yu diyà sa medoo datù endà egpigtuu. 5 Eg-ikagi a ini i
diyà keniyu anì pemalaen ku kiyu. Duen doo sa sebaen etaw milantek
diyà keniyu egpekeantang sa medoo duma yu egpigtuu. 6 Dodoo apiya
di pa egpigtuu yu, seuwitay yu polo peantang diyà sa medoo datù endà
egpigtuu.
7 Na, amuk egsesigbolowoy yu owoy egpeantang yu diyà sa medoo
datù, tinabanan dé sa tapay pedu yu kiyu. Adi-adi pa amuk egtigkelan
yu sa egoh yu nepelihay owoy sa egoh yu linapis. 8 Dodoo, iya polo
sa egbaelan yu negaipan ku, apiya di pa sa medoo duma yu egpigtuu,
egpelihayen yu doo kagda owoy eglapisen yu ma. 9 Egkelipengan yu kéen
endà mekeunut sa medoo tegebael salà diyà sa kedatù i Nemula. Hahaa
yu anì endà meakalan yu. Sumalà dé sa tegebael salà, ataw ka sa bigaen,
ataw ka sa tegepenemula inetaw, ataw ka sa maama egkelukuy egsawa
sa duma di maama, 10 ataw ka sa nakawen, ataw ka sa ngimawen, ataw
ka sa tegepehilu, ataw ka sa tegetubad, ataw ka sa tegelampas, langun da
endà mekeunut diyà sa kedatù i Nemula. 11 Egoh anay hediya ma sa adat
sa duma etaw diyà keniyu, dodoo endà dé ini egoh di. Migpebautis yu
dé enù ka tinandaan yu sa kineeked yu salà, owoy kiyu dé sa metiengaw
etaw i Nemula diyà tanà owoy pinetiengaw di kiyu danà i Datù Hésus
Kelistu owoy danà sa Suguy i Nemula ma.

Igtulù I Pabelo Sa Lawa Ta Sa Eg-ugpaan Sa Suguy I Nemula

12 Na, tuu sa guwaen yu, sumalà dé sa endà hinawidan i Nemula duu,
mebaelan ta. Dodoo duen ma sa baelan ku endà meketabang kenita.
Tuu, medoo sa mebaelan ku, dodoo meked a amuk meudipen a danà sa

---

g **5:13** Basa ko Dutilonomiyu 17:7

egbaelan ku. 13 Tuu, duen sa kaenen ta danà sa getek ta, owoy duen sa
getek ta danà sa kaenen ta. Dodoo duwa da endà melalù enù ka kedanan
i Nemula imet. Na, beken iya sa pesuwan di pineduen i Nemula sa lawa
ta amuk migà ki, dodoo pineduen di sa lawa ta anì mekeunut ki polo diyà
si Datù, owoy si Datù sa umipat sa lawa ta. 14 Inenaw i Nemula Datù i
egoh di nematay, owoy enawen di ma doo kita danà sa tunung di.
15 Netiigan yu doo ini i. Sa niyu lawa lagà sa langun taman diyà sa
lawa i Kelistu. Huenan di, endà mepion di amuk seamuten yu sa lawa
i Kelistu owoy sa lawa sa tegepediyangdang. Tigtu endà mepion di iya
wé. 16 Nelipengan yu kéen ini i. Amuk idapag sa maama sa lawa di diyà
sa lawa sa tegepediyangdang, mesesebaen doo sa lawa da, enù ka duen
sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Lagà sebaen etaw da daa."[h]
17 Dodoo amuk duen etaw meseunut da si Datù, mesesebaen ma sa suguy
da.
18 Ulan dé sa kebigà yu. Sumalà dé sa duma balangan salà sa maama,
endà medaetan sa lawa di. Dodoo amuk egbigà sa maama, mesalà ma doo
diyà sa hagdi lawa. 19 Egkelipengan yu kéen ini i. Sa lawa yu sa inugpaan
sa Metiengaw Suguy i Nemula, sa migluhub diyà keniyu danà i Nemula
migbegay. Huenan di, beken niyu sa lawa yu, dodoo si Nemula polo sa
épê di, 20 enù ka tigtu mapulù sa igbayad di keniyu egoh i Hésus nematay.
Huenan di, baeli yu sa mepion diyà sa lawa yu anì meolò Nemula i.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kesesawaay Da

7 1 Na, ini sa sagbì ku denu sa igsà igsulat yu diyà kenak.
Na, tuu sa guwaen yu, mepion amuk endà sumawa sa maama.
2 Dodoo, danà di melemu meagak sa etaw diyà sa kebigà, adi-adi pa
amuk duen sawa sa uman sebaen maama owoy sa uman sebaen bayi.
3 Amuk nesesawa dé sa etaw, endà mepion di amuk endà mesebegay da
lawa. Amuk maama, begayan di sa sawa di, owoy hediya ma amuk bayi.
4 Iya sa pesuwan di enù ka sa lawa sa bayi, beken hagdi eg-ipaten daa
enù ka eg-ipaten polo sa sawa di. Hediya ma sa lawa sa maama, beken
hagdi eg-ipaten daa enù ka eg-ipaten polo sa sawa di. 5 Yoko eg-eked
da egsebegayay lawa, liyu daa amuk sebaen daa sa pedu yu eg-udes
egsimbà. Dodoo, amuk meubus iya wé, sebegayay yu dema lawa anì endà
metepengan yu i Satanas danà yu endà egpekegaga egpeulan sa nanam
kekeiyap yu.
6 Na, mepion amuk sesawaay yu, dodoo beken sugù i Nemula ini i
igtulù ku. 7 Ungayà ku polo mekeiling yu langun diyà kenak anì endà
sumawa yu hedem. Dodoo uman sebaen etaw, duen sa hagdi egkegaga
igbegay i Nemula, ataw ka meked sumawa ataw ka endà.

---

[h] **6:16** Basa ko Génesis 2:24

8 Na, ini sa itulù ku diyà keniyu i etaw endà duen sawa owoy medoo
bayi balu. Mepion amuk ilingan yu aken owoy endà sumawa yu. 9 Dodoo,
amuk endà mekegaga yu egpeulan sa kekeiyap lawa yu, mepion doo
amuk sumawa yu. Endà mepion di amuk lagà kelegleg apuy endà
mepadeng sa nanam kekeiyap yu, huenan di adi-adi pa amuk sumawa yu.
10 Na, ini sa itulù ku diyà sa medoo etaw épê sawa. Beken aken daa sa
egtulù ini i, dodoo igsugù i Datù ma. Endà mepion di amuk ekedan sa
bayi sa sawa di. 11 Dodoo amuk neubus inekedan, mepion amuk endà dé
sumawa di dema, ataw ka mepion ma amuk egpelikù diyà sa tapay sawa
di. Hediya ma amuk maama, endà ma mepion di amuk ekedan di sa sawa
di.
12 Na, ini sa itulù ku denu sa etaw egpigtuu amuk duen sawa di
endà egpigtuu. Beken si Datù sa migsugù ini i, dodoo ini daa sa naken
penemdem. Amuk duen maama duma ta egpigtuu owoy duen sa sawa di
endà egpigtuu, endà mepion di amuk ekedan di sa bayi amuk endà ma
duen sa pedu di umeked. 13 Diya ma amuk bayi duma ta egpigtuu, endà
ma mepion di amuk ekedan di sa sawa di endà egpigtuu amuk endà duen
sa pedu di umeked. 14 Enù ka amuk egpigtuu sa etaw, endà dé mediyù iya
wé sawa di diyà si Nemula. Hediya ma sa medoo anak da, medapag da
ma diyà si Nemula. Beken lagà da sa anak etaw endà egpigtuu. 15 Dodoo
sa etaw endà egpigtuu, amuk ungayà di ekedan di sa sawa di egpigtuu,
mebaluy doo. Amuk hediya, lengaan sa duma ta egpigtuu iya wé sawa
di eg-eked, enù ka ungayà i Nemula melanih sa keugpà ta. 16 Endà
egketiigan sa bayi duu amuk mebaluy pepigtuuwen di sa sawa di anì
mealukan. Hediya ma, endà ma egketiigan sa maama duu amuk mebaluy
pepigtuuwen di sa sawa di.

Endà Mepion Di Amuk Eg-ekedan Da Sa Tapay Ukit Keugpà Da

17 Na, sumalà dé sa ukit keugpà ta egoh i Nemula mig-umow kenita
anì egpigtuu ki, mepion amuk endà lengaan ta duu enù ka tapay igbegay
i Datù iya wé diyà kenita. Iya sa igsugù ku diyà sa langun umpungan i
Hésus. 18 Upama, amuk duen etaw nekelaingan ipat egoh i Nemula mig-
umow kenagdi, endà mepion di amuk ekedan di sa tandà di nekelaingan
ipat. Hediya ma amuk duen etaw endà nekelaingan ipat egoh i Nemula
mig-umow kenagdi, endà ma mepion di amuk pekelaing ipat iling sa adat
Hudiyu. 19 Enù ka sa etaw nekelaingan ipat ataw ka endà nekelaingan di
ipat, nesetepeng da doo diyà sa kehaa i Nemula, dodoo iya polo sa miulan
sa kepangunut ta diyà sa langun igsugù di. 20 Mepion amuk umanan polo
sa uman sebaen etaw sa ukit keugpà di egoh i Nemula duu mig-umow.
21 Upama, amuk kuna sa udipen etaw egoh ko inumow i Nemula, maen
dé iya wé. Dodoo amuk duen sa pedu sa kaunutan ko lengaan di kuna,
adi-adi pa. 22 Apiya di pa udipen ka egoh ko inumow i Datù, neketepeng

ka doo diyà sa temù etaw diyà sa kehaa i Datù. Hediya ma amuk kuna sa
temù etaw inumow di, neketepeng ka doo diyà sa udipen, enù ka udipen
ka dé i Kelistu. 23 Tigtu mapulù sa igbayad di keniyu, huenan di yoko
egpeudipen na diyà etaw daa. 24 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu,
sumalà dé sa tapay ukit keugpà yu egoh i Nemula mig-umow keniyu,
umani yu pa danà sa keunut yu si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Etaw Endà Duen Sawa

25 Na, sumagbì a sa igsà yu denu sa etaw endà duen sawa. Apiya di pa
endà duen igsugù i Datù dinineg ku, ini sa penemdem ku enù ka aken sa
salu di kesaligan danà sa kehidu di kenak.
26 Na, duen medoo egkelikutan ta ini egoh di, kita i etaw egpigtuu.
Huenan di ini sa penemdem ku, adi-adi pa amuk ulan sa kesawa ta.
27 Amuk duen sawa ko, yaka egpenemdem ma eg-eked. Amuk endà pa
duen sawa ko, yaka egpenemdem ma eglagbet. 28 Dodoo amuk sumawa
ka, endà mesalà ka; owoy amuk sumawa sa kenogon, endà ma mesalà di.
Dodoo, ungayà ku ipeiwod ku keniyu sa medoo kelikutan mehaa sa etaw
épê sawa.
29 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu ini i. Endà
melugay sa keugpà ta melanih enù ka medapag dé sa dakel kelikutan ta.
Huenan di edung ini egoh di, mepion amuk sa pedu sa medoo etaw épê
sawa lagà endà duen sawa da, 30 owoy sa pedu sa medoo egkebukul lagà
endà duen egkebukulan da, owoy sa pedu sa medoo egkeanggan lagà
endà duen keangganan da, owoy sa pedu sa medoo egbeli langun taman
lagà endà duen sa egbeliyen da, 31 owoy sa pedu sa medoo eg-ipat sa
langun eghauwen diyà tanà lagà endà duen sa eg-ipaten da. Iya maen di
ya enù ka endà melugay di mekedan sa langun eghauwen diyà tanà.
32 Na, ungayà ku endà melakà sa pedu yu. Amuk sa maama endà duen
sawa di, sebaen daa sa pedu di egpangunut diyà sa ungayà i Datù anì
metuuwan Datù i diyà kenagdi. 33 Dodoo, melakà sa maama épê sawa
enù ka egpenemdemen di sa medoo baelan di diyà tanà kenà sa sawa di
metuuwan. 34 Huenan di, egkeduwa sa pedu di. Diya ma sa bayi, amuk
endà duen sawa di, sebaen daa sa pedu di egpangunut diyà sa ungayà i
Datù, anì mebaluy metiengaw sa lawa di owoy sa pedu di. Dodoo melakà
sa bayi épê sawa, enù ka egpenemdemen di ma sa medoo baelan di diyà
tanà enù ka ungayà di metuuwan ma sa sawa di. 35 Na, iya sa igtulù
ku enù ka ungayà ku daa tumabang keniyu. Endà duen pedu ku mogo
keniyu danà ku eghawid sa kesawa yu. Dodoo ungayà ku polo melanih sa
keugpà yu owoy mesesebaen daa sa pedu yu mangunut diyà si Datù, iling
ka duen sawa yu ataw ka endà.
36 Na, amuk duen diyà keniyu sa maama duen sa mipedu anak di
kenogon, owoy amuk nedaetan pedu di enù ka dakel sa pedu sa anak

di sumawa owoy buyu dé mekedan sa ketolol di, mepion doo amuk
pesawaen di, enù ka beken salà iya wé. 37 Dodoo, amuk metanà doo sa
pedu sa maama danà sa kehawid di sa kesawa sa anak di kenogon, owoy
amuk endà ma mebogo di danà sa ungayà sa kenogon, mepion amuk
endà dé pesawaen di duu amuk iya sa tigtu pedu di. 38 Huenan di, mepion
sa baelan sa maama amuk pesawaen di sa anak di bayi, dodoo adi-adi pa
sa baelan di amuk endà pesawaen di duu.[i]

39 Na, endà mepion di amuk sawaen sa bayi sa sebaen ma maama amuk
nehagtay pelà sa sawa di. Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, mebaluy
dé sumawa diyà sa sebaen ma maama egkeiyapan di, dodoo iya daa sa
mesawa di sa etaw egpigtuu diyà si Datù. 40 Dodoo, iya sa penemdem
ku uman pa meanggan sa bayi balu amuk endà dé sumawa di. Na, sa
penemdem ku egtulù sa Suguy i Nemula diyà kenak denu sa kesawa etaw.

Ini Denu Sa Kaenen Igbegay Diyà Sa Inetaw Egpenemulawen Da

8 1 Na, ini ma sa denu sa igsulat yu amuk mepion sa kekaen ta sa
kaleni igbegay sa medoo liyu etaw diyà sa inetaw egpenemulawen
da.

Na, tuu sa guwaen yu, egketiigan ta langun denu sa kaleni igbegay da
diyà sa medoo inetaw egpenemulawen da. Dodoo taa yu, hih. Mebaluy
egpedakelen ta kita i danà sa egketiigan ta guwaen ta dò dakel. Dodoo
adi-adi pa amuk dakel sa kehidu ta sa medoo duma ta, enù ka iya polo
sa itabang ta kenagda denu sa kepigtuu da. 2 Amuk iya sa penemdem sa
sebaen etaw dakel dé sa netiigan di, kulang doo pelà sa hagdi ketiigan.
3 Dodoo sa etaw mehidu si Nemula, iya polo sa etaw nelayaman i Nemula.

4 Na, mebaluy pa ataw ka endà amuk kaenen ta sa igbegay etaw diyà sa
inetaw? Tuu sa guwaen yu, netiigan ta endà mebaluy di nemula sa medoo
inetaw, enù ka sebaen daa sa tigtu Nemula. 5 Sa penemdem sa medoo liyu
etaw, duen gaa medoo nemula diyà langit owoy diyà tanà. Dodoo apiya
di pa duen iya wé medoo egpenemulawen da owoy medoo kaunutan da,
6 netiigan ta doo sebaen i Nemula daa, sa Emà ta. Kagdi sa migpeduen sa
langun taman diyà tanà owoy diyà langit, owoy kagdi sa egpangunutan
ta. Sebaen ma daa sa Datù ta, si Hésus Kelistu. Anan danà di sa langun
pineduen i Nemula, owoy danà di ma nebaluy dé kita sa etaw di.

7 Na, apiya di pa tuu endà duen liyu nemula, duen doo duma ta
egpigtuu endà pa egpeketiig da sa tuu penemdem, enù ka tapay doo
guwaen da dò duen egkegaga sa medoo inetaw inekedan da egoh da
migpigtuu. Taman ini egoh di amuk kumaen da sa igbegay diyà sa
inetaw, guwaen da dò egsalig da dema dahiya. Huenan di mebogo sa
pedu da, enù ka guwaen da dò nesalà da danà iya wé. 8 Dodoo beken sa

---

[i] **7:36-38** Mebaluy ma eg-ikagi Pabelo i denu sa maama owoy sa bayi binayal di.

kaenen sa ukit ta egkedapag diyà si Nemula, enù ka nesetepeng diyà sa
kehaa di amuk egkaen ki ataw ka endà.
9 Dodoo, apiya di pa endà egkebogo sa pedu yu amuk kumaen yu
sa igbegay diyà inetaw, hahaa yu doo anì endà meenggat yu duu diyà
salà sa duma yu melungoy kepigtuu. 10 Apiya di pa kuna sa épê dakel
netiigan, amuk egkaen ka dalem sa dalesan kenà da egpenemula inetaw,
mebaluy doo hauwen ka sa etaw melungoy kepigtuu. Amuk hediya,
guwaen di dò mepion ma amuk kaenen di iya wé igbegay diyà sa inetaw
enù ka ilingan di kuna, dodoo mesalà kagdi i. 11 Huenan di, amuk iya
sa baelan ko danà sa dakel ketiigan ko, pedaetan ko doo sa duma ko
melungoy kepigtuu, sa tinigtuwan i Kelistu ma egoh di nematay. 12 Amuk
hediya, mesalà ka ma diyà si Kelistu danà ko nesalà diyà sa duma ko
egpigtuu, enù ka lagà palian ko sa pedu di melungoy.
13 Huenan di, amuk mesalà sa duma ku danà sa kaenen ku, endà
muman a kumaen sa kaleni igbegay diyà sa inetaw anì endà ma
meenggat ku duu diyà salà sa duma ku egpigtuu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Egkegaga Sa Salu I Hésus

9 1 Na aken, mepion amuk hemilien ku sa baelan ku, enù ka aken
sa salu i Hésus owoy hinaa ku ma Hésus i sa Datù ta, owoy kiyu
sa egpigtuu danà sa galebek ku igsalig i Datù diyà kenak. 2 Apiya di pa
beken a salu i Hésus diyà sa kehaa sa medoo liyu etaw, netiigan yu doo
tuu a salu di, enù ka migpigtuu yu danà sa ketulù ku keniyu. Iya sa tandà
di aken sa salu i Datù.
3 Na, ini sa sagbì ku diyà sa medoo egsigbolow kenak guwaen da
dò beken a salu i Hésus. 4 Apiya di pa endà eggastuwan yu duu aken,
mekebaluy a doo kumuwa sa hagtay ku diyà sa medoo etaw egtuluen ku.
5 Mekebaluy a ma umiling sa egbaelan i Pidelu owoy sa medoo duma ké
salu i Datù, taman sa hadi i Datù ma, enù ka uwiten da sa sawa da amuk
eg-ipanawpanaw da. 6 Apiya di pa endà eggastuwan sa medoo umpungan
i Hésus kami, yoko egpenemdem duu mepion amuk kami daa si Bilnabi
sa gumalebek sa hagtay ké.
7 Taa yu, hih. Endà duen sundalu egsukayan di mendaa kagdi. Endà ma
duen etaw meked kumaen bunga sa hinemula di. Endà ma duen tegeipat
hinagtay meked uminem sa gatas sa eg-ipaten di. Amuk eggalebek sa
etaw, mekuwa di doo sa hagtay di diyà sa eggalebeken di. 8 Beken danà
penemdem etaw daa ini i balatan tinulon ku, dodoo hediya ma doo sa tapay
uledin igpesulat i Nemula. 9 Duen sa uledin di igsugkow i Mosis, guwaen di,

> "Yoko eg-alang duu kekaen sa sapì
> amuk egpeeliken yu sa palay."[j]

---

[j] **9:9** Basa ko Dutilonomiyu 25:4

Na, egoh i Nemula migsugù iya wé, beken sapì daa sa tigtu pinenemdem
di, 10 dodoo kami polo sa tigtu pinenemdem di dahiya. Igpesulat di iya
wé anì metiigan ta duen sa untung mehaa sa etaw egtegudon. Upama,
amuk sa medoo etaw eg-ohok ataw ka egketu, duen sa untung eg-angat-
angatan da danà sa galebek da. 11 Na, lagà ké sa etaw eg-ohok, kami
i egtulù, enù ka iya sa ig-ohok ké diyà keniyu sa tuu tegudon denu sa
Suguy i Nemula. Huenan di, endà ma medaet di amuk lagà ketuwen ké sa
duma hagtay yu. 12 Amuk iya sa egbaelan sa medoo liyu tegetegudon diyà
keniyu, labi pa endà gastuwan yu ma kami.

Apiya di pa mebaluy egpegastuwen ké kiyu, pineulan ké doo iya wé,
enù ka egtigkelan ké polo sa medoo egkelikutan ké anì endà duen sa
mekealang sa Mepion Tegudon denu si Kelistu. 13 Netiigan yu ma doo sa
adat sa medoo Hudiyu eggalebek diyà sa Dalesan i Nemula. Iya sa hagtay
da sa duma kaenen igtigesa da diyà sa medoo kaenen igbegay etaw diyà
si Nemula. Owoy sa medoo eg-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula,
mebegayan da ma doo sa baed hinagtay ibegay etaw diyà si Nemula.
14 Hediya ma, igsugù i Datù anì mekekuwa sa medoo tegetulù sa hagtay
da danà da egtulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw.

15 Dodoo aken, inekedan ku siini egkegaga ku egpegastu diyà keniyu,
owoy endà ma egsulat a ini egoh di anì egpegastu a diyà keniyu. Adi-
adi pa amuk mematay a bitil diyà sa egoh ku egpegastu keniyu anì endà
mekedan sa kenà ku metuuwan, sa kepeuloy ku sa ketegudon ku. 16 Endà
ipeolòolò ku duu aken danà ku egtulù sa Mepion Tegudon, enù ka sinugù
i Nemula polo aken egpetegudon. Mepigtamayan a amuk ekedan ku
sa ketegudon ku. 17 Dodoo amuk egtegudon a danà sa ungayà ku daa,
mepion ma doo amuk duen untung ku sa kegastu sa medoo etaw kenak.
Dodoo beken danà sa ungayà ku iya wé, enù ka sinaligan i Nemula aken
sa ketegudon ku, huenan di egpeketegudon a. 18 Amuk hediya, ngadan
sa untung ku amuk egtegudon a? Iya lagà sa untung ku, sa nanam pedu
ku egoh ku egpeuloy sa Mepion Tegudon. Apiya di pa megaga ku sa
kepegastu ku diyà etaw danà ku egtegudon, egpeulanen ku doo iya wé
enù ka iya sa kenà ku tigtu egketuuwan.

19 Na, apiya di pa egkegaga ku eghemilì sa baelan ku owoy endà duen
etaw egpekesugù kenaken, lagà a doo udipen diyà sa langun etaw anì
umanan ku sa kedoo etaw egpigtuu. 20 Amuk diyà a sa medoo Hudiyu, eg-
ilingan ku ma sa adat Hudiyu anì umanan ku sa etaw Hudiyu egpigtuu.
Apiya di pa mebaluy amuk endà pangunutan ku duu sa uledin igsugkow
i Mosis, dodoo eg-udes sa medoo Hudiyu egpangunut diyà sa uledin,
huenan di egpangunut a ma doo diyà sa uledin anì umanan ku sa kedoo
da egpigtuu diyà si Kelistu. 21 Hediya ma, amuk diyà a sa medoo etaw
beken Hudiyu, eg-ilingan ku ma kagda egoh da endà egpangunut diyà
sa tapay uledin Hudiyu, anì umanan ku sa kedoo etaw beken Hudiyu

egpigtuu diyà si Kelistu. Dodoo endà egtipayen ku duu sa uledin i
Nemula, enù ka tigtu egpangunutan ku doo sa uledin i Kelistu. 22 Amuk
diyà a sa medoo duma ta melungoy kepigtuu, eg-ilingan ku ma sa
egbaelan da anì tabangan ku kagda. Eg-ilingan ku takà sa adat sa langun
etaw anì umanan ku sa kedoo etaw mealukan danà sa langun egbaelan
ku. 23 Iya sa egbaelan ku takà anì mekeseluh sa Mepion Tegudon denu
si Kelistu, enù ka ungayà ku mekehaa a ma sa mepion untung lapeg sa
medoo etaw egpigtuu.
24 Na, netiigan yu ma amuk egsekuyaay sa medoo etaw egletu, apiya
di pa medoo da egletu, sebaen daa sa tumaban owoy sa mebegayan
untung. Huenan di ilingi yu sa medoo egletu. Udes yu unut diyà si Datù
anì mesakem yu sa untung yu. 25 Eg-abungan sa medoo tegeletu sa
lawa da anì anan mebagel owoy egpeulanen da sa kepionon nanam da
mekepelungoy lawa. Iya sa egbaelan da anì tumaban da anì mesakem da
sa untung, apiya di pa sa ules pulung daun kayu inonom endà melugay di
meledak. Labi pa kita i egpigtuu, eg-udes ki doo eggalebek anì mesakem
ta sa untung ta melalù. 26 Iya maen di ya eg-udes a eg-unut diyà si Datù,
lagà a sa tegeletu eg-udes eg-uma diyà sa ketamanan di, enù ka duen sa
untung mesakem ku kani. Lagà a ma sa tegesuntuk eg-udes egpesugat sa
duma di tegesuntuk anì tumaban a. 27 Huenan di, lagà egpesakitan ku sa
lawa ku enù ka egpeulanen ku sa kepionon nanam ku anì endà umamu a
umunut diyà si Datù. Apiya di pa takà a egtegudon diyà sa medoo etaw,
endà meiyap a amuk endà metuuwan Datù i diyà kenak.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eghawid Kenagda Egpenemula Inetaw

10 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku penemdemen yu
sa nebaelan sa medoo tupù ta Hudiyu mig-unut diyà si Mosis
egoh anay. Egoh da eg-ipanaw kedu diyà tanà Igiptu, linigkubungan da
langun sa gaeb inugpaan i Nemula owoy pinagkagan i Nemula kagda
sa eg-ukitan da diyà sa Melalegà Dagat anì mekebatas da. 2 Danà sa
keunut da sa gaeb owoy sa kebatas da sa dagat, lagà da migpebautis
langun anì egtandaan da sa kedatù da si Mosis. 3 Kinaen da ma langun
sa kaenen kedu diyà langit igbegay sa Suguy i Nemula, 4 owoy ininem
da ma langun sa wayeg kedu dalem batu igbegay sa Suguy i Nemula.
Dodoo iya polo tigtu keduwan sa wayeg, si Kelistu, enù ka eg-unut-unut
diyà kenagda. 5 Apiya di pa dakel sa ketabang i Nemula hinaa da langun,
endà netuuwan Nemula i diyà sa egbaelan sa medoo duma da. Huenan
di pinigtamayan di kagda, owoy nekesugsug da dutu siedò melabel tanà
mediyù dalesan.
6 Na, igpesulat i Nemula ma denu iya wé nebaelan sa tupù ta anì
hawidan di kita anì endà egkeiyapan ta duu sa kebael medaet iling sa
hagda. 7 Yoko egpenemula duu sa inetaw iling sa binaelan sa duma etaw

diyà kenagda. Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Pinistawan
sa medoo etaw sa inetaw egpenemulawen da. Egpenuu da egkaen
owoy eg-inem, agulé egbaili da.”[k] 8 Na, endà mepion di amuk egbigà ki
iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda, enù ka danà da egbigà,
pinigtamayan i Nemula kagda. Hê, nematay da segeagdaw daa duwa
lagsà owoy telu ngibu etaw. 9 Endà ma mepion di amuk tepengan ta
sa ketigkel pedu i Datù danà ta egtipay sa uledin di, iling sa binaelan
sa duma etaw diyà kenagda, agulé nepigtamayan da owoy nematay
da hinemued uled. 10 Endà ma mepion di amuk egsigbolowen ta sa
keipat i Nemula, iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda, huenan
di neimatayan da danà sa sebaen egsugùsuguen i Nemula, sa atung
tegeimatay etaw.

11 Na, iya sa medoo nebaelan diyà sa medoo tupù ta egoh anay, enù
ka iya lagà sa tandà eg-alang sa medoo medaet egbaelan ta. Igsulat ma
iya wé anì metulù ki, enù ka medapag mekeuma diyà kenita sa medoo
hudihudi agdaw diyà siini tanà. 12 Huenan di, amuk duen etaw guwaen
di dò mebagel sa kepigtuu di, mepion amuk humahaa polo anì endà
mekebael di salà. 13 Tuu, metepengan sa langun etaw i Nemula anì
mekesalà da, dodoo sumalà dé sa kenà yu tepengan, iya ma sa mehaa sa
medoo duma yu. Dodoo kesaligan Nemula i, owoy endà pandayaen di
duu sa tumepeng keniyu lumowon diyà sa egkegaga yu umeked. Amuk
metepengan yu, baelan di ma sa ukitan yu mekepelaguy anì meketigkel
yu.

Eghawidan I Pabelo Kagda Egkaen Sa Igbegay Diyà Sa Inetaw

14 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, danà di tuu metepengan ki,
huenan di iwod yu dé sa kenà da egpenemula inetaw anì endà mekeiling
yu sa egbaelan da. 15 Penemdem yu ini i eg-ikagiyen ku amuk tuu ataw
ka endà, enù ka mipedu yu, kiyu i eg-ikagiyan ku. 16 Amuk kumaen
ki sa Labung i Datù, sumimbà ki egpesalamat diyà si Nemula danà sa
wain. Amuk uminem ki sa wain, egtandaan ta sa egoh ta nesesebaen si
Kelistu danà sa depanug di. Diya ma amuk kumaen ki sa epan tinepitepi,
egtandaan ta ma sa egoh ta nesesebaen si Kelistu danà sa lawa di
nematay. 17 Sebaen daa sa metibulu epan, huenan di apiya di pa medoo
ki, nesesebaen ki doo si Kelistu, enù ka egkaenen ta langun sa sebaen daa
epan.

18 Penemdem yu ma sa tapay adat sa medoo tugod i Islaél. Egoh sa
etaw egkaen sa igbegay da diyà si Nemula, egtandaan da ma sa egoh
di nesesebaen da si Nemula. Diya ma amuk egkaenen yu sa igbegay da
diyà sa inetaw, egtandaan yu ma doo sa egoh yu nesesebaen sa inetaw.

---

[k] **10:7** Basa ko Éksodo 32:6

19 Dodoo igpetiig ku diyà keniyu endà duen lantek sa inetaw owoy sa
kaenen igbegay etaw dahiya. 20 Dodoo egtulonen ku ini i diyà keniyu.
Amuk ibegay sa medoo liyu etaw sa kaenen diyà sa inetaw, iya polo sa
tigtu egbegayan da sa medoo busaw, beken si Nemula. Huenan di, endà
meiyap a amuk mesesebaen yu sa medoo busaw. 21 Endà mebaluy di
amuk inemen yu sa itayal i Datù owoy sa itayal sa medoo busaw ma.
Endà ma mebaluy di amuk kaenen yu sa itayal i Datù owoy sa itayal sa
medoo busaw ma. 22 Hahaa yu anì endà mepangabiyuwan yu i Datù, enù
ka endà mekegaga ki umiwod sa kepigtamay di kenita.

23 Na, tuu sa guwaen yu, sumalà dé sa endà hinawidan i Nemula,
mebaelan ta ma. Dodoo taa yu, hih, endà metabangan ki danà sa langun
mebaelan ta. Tuu, medoo sa mebaelan ta, dodoo endà mekepebagel sa
kepigtuu sa duma ta danà sa langun egbaelan ta. 24 Yaka egpenemdem
duu sa niko daa ungayà, dodoo penemdem ko polo sa duma ko owoy sa
meketabang kenagdi.

25 Na, mebaluy doo amuk kaenen yu sumalà dé sa balangan kaleni
egdagangen da diyà padian. Dodoo amuk egbeliyen yu, yoko eg-igsà duu sa
keduwan di anì endà duen pesuwan di mebogo sa pedu yu. 26 Mebaluy ma
doo amuk kaenen yu, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Si Datù Nemula sa épê siini tanà,
owoy hagdi ma sa langun eghauwen ta."[1]

27 Hediya ma, amuk igsasà ka sa etaw endà egpigtuu anì kumaen ka
diyà sa dalesan di, angay ka ma doo dutu amuk iya sa pedu ko. Sumalà
dé sa kaenen itenà di diyà keniko, kaen ko dé, dodoo yaka eg-igsà duu sa
keduwan di anì endà mebogo sa pedu ko. 28-29 Dodoo, amuk duen etaw
dahiya mikagi, guwaen di, "Igbegay ini i kaenen diyà sa inetaw," huenan
di yaka egkaen duu anì endà mebogo sa pedu sa migtulon keniko, apiya
di pa endà mebogo sa niko pedu.

Na, amuk egkaen a ataw ka endà kumaen a, endà mepion di amuk
isalig ku sa egbaelan ku diyà sa liyu etaw egsigbolow danà sa kepigtuu di
melungoy. 30 Amuk egpesalamat a diyà si Nemula danà sa langun kaenen
ku, endà duen pesuwan di sigbolowen a etaw.

31 Na, sumalà dé sa egbaelan yu, iling ka egkaen yu ataw ka eg-inem
yu, baeli yu sa mepion anì meolò Nemula i danà sa langun egbaelan
yu. 32 Hahaa yu sa medoo egbaelan yu anì endà mebogo sa pedu sa
medoo liyu etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu ataw
ka sa duma yu egpigtuu diyà si Nemula. 33 Ilingi yu aken, enù ka
ungayà ku metuuwan sa langun etaw diyà sa langun egbaelan ku. Endà
egpenemdemen ku duu sa naken daa ungayà, dodoo egpenemdemen ku
polo sa meketabang diyà sa langun etaw anì mealukan da ma i Nemula.

---

[1] **10:26** Basa ko Isalem 24:1

11

1 Huenan di, ilingi yu aken, enù ka eg-ilingan ku ma Kelistu i.

Igtulù I Pabelo Denu Sa Adat Bayi Eglimun Ulu Amuk Egseumpungay Da

2 Na, netuuwan a diyà keniyu, enù ka netulengan yu sa igtulù ku keniyu
owoy eg-ilingan yu ma sa tegudon igsugkow ku diyà keniyu. 3 Dodoo
ungayà ku metiigan yu ini i. Si Kelistu sa ulu-ulu sa langun maama, owoy
iya sa ulu-ulu sa bayi, sa sawa di, owoy iya sa ulu-ulu i Kelistu, si Nemula.
4 Amuk mesetipon yu, owoy duen sa maama egsimbà ataw ka egtulon sa
kagi i Nemula egtebowtebow dodoo eglimunan di sa ulu di, mesalà doo
diyà si Kelistu, sa ulu-ulu di, enù ka endà eg-adatan di duu. 5 Dodoo tigesa
sa adat bayi, enù ka sa kelimun da sa tandà da eg-adat sa sawa da. Amuk
egkedanan sa bayi sa limun di amuk sumimbà ataw ka tumulon sa kagi
i Nemula egtebowtebow, mesalà doo diyà sa sawa di, sa ulu-ulu di, enù
ka endà eg-adatan di duu. Amuk hediya sa egbaelan di, lagà inul-ulan iya
wé bayi. 6 Huenan di, amuk eg-eked sa bayi sa kelimun ulu, endà duen
kemala di. Amuk hediya, mepion amuk temù ma dé egpeul-ul polo. Dodoo,
amuk memala sa bayi egpeul-ul, mepion polo amuk limunan di. 7 Endà ma
mepion di amuk lumimun ulu sa medoo maama amuk egsimbà da, enù ka
egsuet da si Nemula owoy kagda sa tigtu binegayan di egkegaga diyà tanà.
Dodoo sa medoo bayi, mepion polo amuk lumimun da ulu amuk egsimbà
da, enù ka iya sa tandà di egpangunut da diyà sa maama.
8 Na, egoh i Nemula migbael maama owoy bayi, endà kedu di diyà
sa bayi sa maama, dodoo kedu polo diyà sa maama sa bayi. 9 Beken sa
maama sa pineduen i Nemula anì metuuwan sa bayi, dodoo pineduen di
sa bayi anì metuuwan sa maama. 10 Huenan di, mepion amuk eglimun ulu
sa medoo bayi anì metiigan ma doo sa medoo egsugùsuguen i Nemula
eg-adatan sa bayi sa maama. 11 Dodoo, endà mepion di diyà si Datù amuk
endà setabangay ki, maama owoy bayi. 12 Egoh anay egoh i Nemula
migbael etaw, kedu diyà maama sa bayi. Dodoo eg-edung egoh iya, kedu
diyà bayi sa langun maama. Dodoo si Nemula sa migpeduen sa langun
eghauwen.
13 Na, penemdem yu dé sa mepion denu sa adat yu. Mepion pa atu
amuk kedanan sa bayi sa limun di amuk egsimbà diyà si Nemula? 14 Taa
yu, hih. Netiigan ta doo diyà sa pedu ta memala sa maama amuk metaes
sa balut ulu di éhê palas bayi. 15 Dodoo, egketuuwan sa bayi amuk metaes
sa hagdi balut ulu, enù ka iya lagà sa limun di igbegay i Nemula. Huenan
di, yoko eglengà duu sa tapay adat yu eglimunan ginis sa ulu sa bayi
amuk egkesetipon yu egsimbà. 16 Dodoo amuk duen etaw egsigbolow,
ini daa sa sagbì ku. Endà netuuwan a diyà sa adat bayi eg-ekedan di sa
kelimun di ulu. Owoy endà ma netuuwan sa medoo duma ku tegetegudon
owoy sa langun etaw diyà sa medoo umpungan i Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-29; Malkos 14:22-25; Lukas 22:14-20)

17 Na, duen ma sa itulù ku diyà keniyu, dodoo endà netuuwan a keniyu
enù ka eg-amu yu amuk egkeseumpung yu. Uman yu egkesetipon, endà
egsetabangay yu dodoo egsepelihayay yu polo. 18 Ini sa tigtu egkelikutan
ku danà sa adat yu, dinineg ku duen medoo egsepedoowoy umpungan
diyà keniyu amuk egkesetipon yu. Apiya di pa meked a migtuu sa
dinineg ku, duen ma doo ketuu di sa duma egbaelan yu. 19 Na, duen sa
mepion ketamanan amuk egsepedoowoy yu umpungan, enù ka danà
iya wé, mehaa doo sa medoo etaw tigtu egpigtuu. 20 Dodoo medaet sa
egbaelan yu, enù ka apiya di pa egkesetipon yu egkaen owoy egsimbà,
beken duu sa Labung i Datù sa egkaenen yu enù ka endà ma eg-adatan yu
duu kagdi. 21 Amuk egkeuma sa ulas yu egkaen, uman sebaen umpungan,
egpeiges yu polo egkaen owoy endà egseangat-angatay yu. Huenan di,
duen duma yu egpeketues danà da endà duen kaenen, dodoo duen ma
etaw eghiluwen polo danà da meibeg eg-inem. 22 Negaip a sa adat yu.
Amuk kaenen daa sa ungayaen yu, adi-adi pa amuk kumaen yu diyà sa
uman dalesan yu. Dodoo egkelepuhan yu polo sa umpungan i Nemula
enù ka egpemalaen yu sa medoo duma yu endà duen mepion hagtay.
Ngadan di pa sa ikagiyen ku diyà keniyu? Endà mebaluy di metuuwan a
diyà keniyu, enù ka endà mepion siini adat yu.
23 Na, ini sa igtulù i Datù diyà kenak sa igsugkow ku diyà keniyu egoh
anay denu sa Labung i Datù. Egoh sa sigep di igbegay Datù i diyà sa
medoo kuntelà di, sinabaan di sa segetibulu epan. 24 Egoh di migsimbà
egpesalamat diyà si Nemula danà sa epan, tinepitepi di owoy eg-ikagi,
guwaen di, “Ini sa lawa ku sa itigtu ku keniyu. Owoy ilingi yu takà siini
egbaelan ta anì metulengan yu aken.” 25 Hediya ma, egoh da neubus
egkaen, sinabaan i Datù sa tabù duen wain, owoy guwaen di, “Ini sa
depanug ku, sa tandà di meketuu sa magtu ukit igpasad i Nemula umaluk
etaw. Uman yu uminem ini i ibegay ku, ketulengi yu aken.”
26 Na, amuk hediya, uman yu kumaen sa epan owoy uminem sa wain,
egtulonen yu dema sa kepatay i Datù taman sa egoh di pelikù. 27 Huenan
di, amuk eg-ilingan yu sa Labung i Datù owoy duen etaw eg-amu egkaen
ataw ka eg-inem, mesalà doo diyà sa lawa i Datù owoy diyà sa depanug
di ma. 28 Huenan di, mepion amuk tigtu penemdemen sa uman sebaen
etaw sa pedu di denu sa kepatay i Hésus owoy denu sa etaw di ma lagà
lawa di. Amuk netuuwan sa etaw diyà sa pedu di, iya pelawà kumaen
sa epan owoy uminem sa wain. 29 Enù ka amuk egkaen sa etaw owoy
eg-inem dodoo endà egpenemdemen di duu sa selepangan sa lawa i Datù,
lagà egkaenen di owoy eg-inemen di sa mekehilu enù ka mehaa di sa
kepigtamay i Nemula. 30 Iya maen di ya duen medoo duma yu eglinadu,

owoy duen ma medoo endà mebagel lawa, owoy duen ma duma yu
nematay. 31 Dodoo amuk muna egpenemdemen ta sa pedu ta egoh ta
egkaen, endà mehaa ta duu sa kepigtamay i Nemula. 32 Dodoo, amuk
mehaa ta sa kepigtamay i Datù danà ta eg-amu, netiigan ta doo iya sa
ukit di eg-indaw kenita anì endà mekelapeg ki mekesugsug diyà sa medoo
etaw endà egpigtuu.
33 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, amuk mesetipon yu kumaen
sa Labung i Datù, seangat-angatay yu anì meseselengan yu kumaen.
34 Amuk duen etaw tigtu egpeketues, mepion amuk kumaen diyà sa hagdi
dalesan anì endà mehaa yu sa kepigtamay i Nemula danà yu eg-amu
egoh yu nesetipon. Na, sa medoo duma igsà yu, sagbian ku pa amuk
tumebow a diyan.

Ini Denu Sa Medoo Balangan Egkegaga Ibegay Sa Suguy I Nemula

12 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku tigtu yu meketiig
denu sa medoo balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula
diyà etaw.
2 Na, netiigan yu egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu, pinenemula yu
sa medoo inetaw endà egpekeikagi, enù ka neagak sa pedu yu dahiya
danà sa medoo endà eghauwen di etaw. 3 Huenan di, egtuluen ku kiyu
anì metiigan yu amuk tuu egpeunut sa etaw diyà sa Metiengaw Suguy i
Nemula. Amuk duen etaw pedaeten di Hésus i diyà sa keikagi di, netiigan
yu beken sa Suguy i Nemula sa eg-unutan di. Dodoo amuk pedakelen sa
etaw Hésus i, guwaen di, “Si Hésus sa Datù ta,” netiigan yu doo iya danà
sa Metiengaw Suguy i Nemula.
4 Na, apiya di pa medoo sa balangan egkegaga ibegay sa Suguy i
Nemula diyà kenita, sebaen daa sa Suguy di. 5 Duen ma medoo balangan
ukit ta egsetabangay, dodoo sebaen daa sa Datù eg-unutan ta. 6 Owoy
duen ma medoo balangan galebek ibegay di diyà kenita, dodoo sebaen
i Nemula daa sa egbegay egkegaga diyà sa langun kedoo ta eggalebek.
7 Uman sebaen etaw, duen egkegaga igbegay sa Suguy i Nemula diyà
kenita anì metabangan ki langun. 8 Mebegayan sa Suguy i Nemula sa
sebaen etaw sa ukit keikagi di tigtu milantek. Mebegayan sa Suguy i
Nemula ma sa sebaen etaw sa ukit keikagi di sa tegudon anì metiigan
etaw. 9 Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw sa kepigtuu di
duen dakel egkegaga. Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw
sa egkegaga di diyà medoo linadu. 10 Mebegayan ma sa sebaen etaw sa
egkegaga di diyà sa kebael panduan, owoy mebegayan ma sa sebaen etaw
sa egkegaga di egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow. Mebegayan ma
sa sebaen etaw sa egkegaga di anì meketiig sa tunung eghauwen di, amuk
danà busaw ataw ka danà i Nemula. Mebegayan ma sa sebaen etaw sa
egkegaga di diyà sa keikagi di sa medoo balangan kagi endà netiigan

di duu, owoy mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di egtulon
sa selepangan siedò medoo balangan kagi ibegay sa Suguy i Nemula.
11 Sebaen daa sa Suguy i Nemula sa linegkangan langun ini i egkegaga
etaw, owoy danà sa ungayà di igtukidtukid di egbegay diyà sa uman
sebaen etaw.

Sa Medoo Balangan Mebaelan Sa Etaw I Kelistu Lagà Sa Medoo Balangan Langun Taman Diyà Lawa

12 Na, mael a balatan. Apiya di pa sebaen daa sa lawa ku, duen doo
medoo balangan langun taman di. Apiya di pa medoo sa balangan
langun taman di, langun da doo mebaluy sebaen lawa ku daa. Hediya
ma, apiya di pa medoo ki, sebaen lawa i Kelistu ki daa. 13 Enù ka langun
ta, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, iling ka udipen ataw ka
temù etaw, langun ta sa migpebautis danà sa sebaen daa Suguy i Nemula
anì metandaan mebaluy ki sebaen lawa di daa, owoy langun ta binegayan
di sa Suguy di anì eg-ugpà diyà sa pedu ta.
14 Na, upama sa lawa ku, endà mebaluy di amuk segebalangan daa sa
langun taman di, dodoo medoo polo sa balangan di. 15 Endà nesetepeng
sa egkegaga sa lisen ku owoy sa egkegaga sa belad ku. Dodoo eg-amu a
amuk guwaen ku, “Beken langun taman lawa ku ini i lisen ku, enù ka
endà nesetepeng di sa egkegaga di sa belad ku.” 16 Diya ma sa telinga ku
owoy sa mata ku. Eg-amu a amuk guwaen ku, “Beken langun taman lawa
ku ini i telinga ku enù ka endà nesetepeng di sa egkegaga di sa mata ku.”
17 Amuk pulung mata sa lawa ku, enù sa kedineg ku atu? Amuk pulung
telinga sa lawa ku, enù sa kehadek ku atu? 18 Dodoo, beken iya sa ukit
kebael i Nemula kenita. Igtukidtukid di polo igtagù sa medoo langun
taman diyà sa lawa ta danà sa ungayà di. 19 Amuk segebalangan daa sa
langun taman diyà sa lawa ku, endà mebaluy di sa lawa ku. 20 Dodoo
apiya di pa medoo sa balangan langun taman diyà sa lawa ku, sebaen
lawa ku daa.
21 Na, umamu a amuk guwaen ku, “Ulan ini i belad ku. Enget dé amuk
mata ku daa enù ka dakel sa egkegaga di.” Diya ma amuk guwaen ku,
“Ulan ini i lisen ku. Enget dé amuk ulu ku daa enù ka dakel sa egkegaga
di.” 22 Dodoo ini polo sa tuu penemdem. Melikutan a amuk kedanan sa
sebaen balangan langun taman diyà lawa ku guwaen ku endà dakel sa
egkegaga di. 23 Apiya di pa guwaen ku endà metolol sa sebaen balangan
langun taman diyà lawa ku, iya polo sa egpetololen ku ginis owoy imu-
imu. Diya ma sa keipat ku sa endà mepion di amuk eghauwen etaw, iya
polo sa eglimunan ku takà. 24 Dodoo endà limunan ku duu sa medoo
balangan langun taman diyà lawa ku mepion amuk eghauwen etaw.
Egoh i Nemula migbael sa lawa ta, igtagù di sa langun taman diyà lawa
ta anì mepion sa keipat ta sa endà metolol di owoy sa endà duen dakel

egkegaga. 25 Huenan di, endà mesesigbolow sa medoo balangan langun
taman diyà lawa ta, dodoo setabangay da polo. 26 Amuk egkelikutan sa
sebaen diyà sa lawa ta, medaet nanam da langun enù ka segelawa da
daa. Diya ma amuk meolò sa sebaen diyà sa lawa ta, mepion nanam da
langun.
27 Hediya ma kiyu i, mebaluy lawa i Kelistu yu langun, owoy mebaluy
ma uman sebaen etaw sa segebalangan langun taman diyà sa lawa di.
28 Na, diyà sa umpungan i Hésus, hinemilì i Nemula tayu di etaw sa
egbegayan di uman sebaen balangan egkegaga. Iya sa tigtu mapulù
hinemilì di, sa salu i Hésus. Iya sa keduwa di sa tegetulon sa kagi i
Nemula egtebowtebow, owoy sa ketelu di sa tegetulù. Duen ma sa medoo
duma hinemilì di, sa tegebael panduan owoy sa tegebulung owoy sa
tegetabang etaw owoy sa tegeipat sa medoo etaw egpigtuu owoy sa
tegeikagi sa medoo balangan kagi endà netiigan da duu. 29 Na, endà
mebaluy di amuk langun ta sa salu i Hésus. Endà ma mebaluy di amuk
langun ta sa tegetulon sa kagi i Nemula ataw ka sa tegetulù ataw ka sa
tegebael panduan. 30 Endà ma mebaluy di amuk egbegayan ki langun sa
egkegaga ta egbulung sa eglinadu. Endà ma mebaluy di amuk langun ta
sa tegeikagi sa medoo balangan kagi endà netiigan ta duu, ataw ka amuk
langun ta egpekeselepang siedò medoo balangan kagi. 31 Dodoo, udesi
yu kuwa sa medoo tigtu mapulù balangan egkegaga ibegay sa Suguy i
Nemula diyà keniyu.
Dodoo itulù ku pelawà diyà keniyu sa uman pa mepion ukit mebaelan
yu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kehidu Ta

13 1 Upama, amuk egpekeikagi a sa medoo balangan kagi etaw
endà netiigan ku duu, apiya di pa egpekeikagi a sa kagi sa
egsugùsuguen i Nemula, dodoo amuk endà duen kehidu ku sa duma ku,
endà metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan ku, enù ka diyà sa kedineg
di sa keikagi ku lagà daa sa dagì selagi egbalbalen uloy. 2 Apiya di pa
egpeketulon a sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy apiya di pa netiigan
ku sa penemdem di iglidung di diyà etaw owoy sa langun netiigan di ma,
owoy apiya di pa dakel sa egkegaga kepigtuu ku anì mekekedan a tuduk,
dodoo amuk endà duen kehidu ku sa duma ku, lagà a doo endà duen diyà
sa kehaa i Nemula. 3 Apiya di pa imeten ku sa langun taman ku ibegay
diyà sa medoo etaw, owoy apiya di pa ibegay ku ma sa lawa ku anì
meulow danà sa kepigtuu ku, dodoo amuk endà duen kehidu ku, tapay
doo endà duen untung ku danà iya wé binaelan ku.
4 Na, amuk tuu sa kehidu ta etaw, metigkel sa pedu ta owoy metimoh
ki ma. Endà ma tegepangabiyu ki ataw ka tegepegalugalu ki. 5 Endà ma
tegepeetaw-etaw ki ataw ka tegepelobolobo ki. Amuk tuu sa kehidu ta,

endà egsagipaen ta duu sa nita daa ungayà, owoy endà ma biglanggeten
ki ataw ka tegesulì ki. 6 Amuk tuu sa kehidu ta, endà ma meanggan
ki amuk medaet sa egbaelan etaw. Dodoo, meanggan ki polo amuk
mepion sa egbaelan da. 7 Amuk tuu sa kehidu ta, metigkelan ta sa langun
kelikutan ta, owoy metuuwan ki ma sa pedu sa langun etaw. Apiya di pa
eg-amu sa duma ta, eg-angat-angatan ta daa sa mepion egbaelan di, owoy
tapay ma doo metanà sa pedu ta.
8 Na, amuk tuu sa kehidu ta, endà duen tamanan di. Dodoo mekedan
doo sa ketulon etaw sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy mekedan ma
doo sa keikagi etaw sa medoo kagi endà netiigan da duu, owoy mekedan
ma doo sa ukit keikagi etaw sa tegudon anì metiigan etaw. 9 Iya maen
di ya mekedan enù ka endà pa negulub di sa netiigan ta, owoy endà
ma negulub di sa egkegaga ta egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow.
10 Dodoo amuk tumebow kani sa tigtu negulub, mekedan doo sa medoo
endà pa negulub. 11 Upama, egoh anay egoh ku batà pelawà, lagà keikagi
batà sa keikagi ku, owoy lagà pedu batà sa pedu ku, owoy lagà ukit
penemdem batà sa ukit penemdem ku. Dodoo egoh ku migkipedu dé,
linengaan ku sa medoo adat batà. 12 Ini egoh di sa keketiig ta si Nemula
lagà sa alung eghauwen ta diyà sa pegalungan endà metiengaw. Dodoo,
meuma kani sa agdaw egoh ta tigtu humaa si Kelistu enù ka mesetaeng
ki. Apiya di pa tukééy daa sa keketiig ku ini egoh di, meuma doo kani sa
agdaw egoh di megulub sa keketiig ku lagà mendaa sa keketiig i Nemula
kenak negulub.
13 Huenan di, mekedan sa medoo balangan egkegaga ibegay sa Suguy
i Nemula. Dodoo duen sa telu endà mekedan, sa kepigtuu ta, owoy sa
keangat ta sa mepion igpasad i Nemula, owoy sa kehidu ta. Dodoo iya sa
uman pa dakel diyà siini telu, sa kehidu ta.

Ini Denu Sa Keikagi Da Sa Medoo Kagi Endà Netiigan Da Duu

14 1 Na, udesi yu sa kehidu yu, owoy pedakel yu ma diyà sa pedu
yu sa medoo balangan egkegaga igbegay sa Suguy i Nemula, labi
pa sa egkegaga yu egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow. 2 Amuk duen
etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, si Nemula daa sa eg-ikagiyan
di, beken sa medoo liyu etaw, enù ka endà duen etaw egpeketiig kenagdi
enù ka nelidung sa selepangan sa ipeikagi sa Suguy i Nemula. 3 Dodoo,
amuk duen etaw egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, eg-ikagiyan
di polo sa medoo etaw anì tabangan di kagda owoy pebagelen di sa
kepigtuu da owoy petigkelen di ma kagda egpangunut diyà si Nemula.
4 Sa etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, egpelenuken di daa sa
hagdi kepigtuu. Dodoo sa egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, iya
sa etaw egpelenuk sa kepigtuu sa medoo duma di diyà sa umpungan
i Hésus. 5 Apiya di pa ungayà ku langun yu mekeikagi sa kagi endà

netiigan yu duu, uman pa mepion amuk langun yu polo meketulon sa
kagi i Nemula egtebowtebow. Iya maen di ya enù ka eglowon sa etaw
egtulon sa kagi i Nemula diyà sa etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan
di duu. Dodoo amuk duen etaw megaga di egselepang sa kagi di,
mepion doo enù ka mekepelenuk ma sa kepigtuu sa medoo etaw diyà sa
umpungan i Hésus.
6 Upama, o medoo duma ku egpigtuu, amuk tumebow a diyà keniyu
owoy mikagi a daa sa kagi endà netiigan ku duu, endà meketabang a
keniyu. Adi-adi pa amuk meikagi ku sa igpetiig i Nemula diyà kenak, ataw
ka selepangen ku sa tegudon, ataw ka tulonen ku sa kagi i Nemula, ataw
ka duen sa itulù ku keniyu. 7 Taa yu sa palendeg ataw ka sa pegelung,
amuk endà neselepang sa medoo balangan dagì di, endà egketiigan ta
duu sa godoy di. 8 Diya ma sa tegbuli sa sundalu. Amuk egtegbuliyan di
sa medoo duma di anì gumila da, dodoo amuk endà neselepang dagì sa
tegbuli, umamu da langun. 9 Diya ma kiyu i, amuk endà neselepang sa
eg-ikagiyen sa ebà yu, endà duen etaw meketiig sa kagi yu enù ka uloy
keikagi daa. 10 Na, duen medoo balangan kagi diyà tanà, owoy duen sa
selepangan da langun. 11 Dodoo, amuk endà netiigan ku duu sa selepangan
sa kagi egdinegen ku, lagà sebaen balangan etaw kedu mediyù dò sa
eg-ikagi owoy hediya ma aken i diyà kenagdi, enù ka endà mesetiig ki.
12 Hediya ma kiyu i. Amuk eg-udes yu sa medoo balangan egkegaga ibegay
sa Suguy i Nemula, mepion amuk iya sa tigtu udesan yu sa egkegaga
ibegay di anì mekepelenuk yu sa kepigtuu etaw diyà sa umpungan i Hésus.
13 Huenan di, amuk duen etaw egpekeikagi sa kagi endà netiigan di
duu, mepion amuk sumimbà anì megaga di sumelepang sa inikagi di.
14 Amuk egsimbà a eg-ikagi sa kagi endà netiigan ku duu, egsimbà daa
sa pedu ku, dodoo endà neseunut di sa penemdem ku dahiya. 15 Amuk
hediya, ini sa mepion baelan ku. Sumimbà a sa kagi endà netiigan ku
duu eglegkang diyà sa pedu ku, owoy sumimbà a ma sa kagi netiigan ku
eglegkang diyà sa penemdem ku. Dumuyuy a sa duyuy endà netiigan ku
duu eglegkang diyà sa pedu ku, owoy dumuyuy a ma sa duyuy netiigan
ku eglegkang diyà sa penemdem ku. 16 Amuk umolò ka daa si Nemula
danà sa kagi endà netiigan ko duu eglegkang diyà sa pedu ko, endà
metuuwan sa medoo liyu etaw egsimbà diyà sa keolò ko si Nemula, enù
ka endà metiigan da duu iya wé eg-ikagiyen ko. 17 Apiya di pa mepion sa
keolò ko si Nemula, endà doo meketabang di diyà sa duma ko.
18 Egpesalamat a diyà si Nemula, enù ka nekelowon a diyà keniyu
langun eg-ikagi sa kagi endà netiigan ku duu. 19 Dodoo amuk mekediyà
a sa umpungan i Hésus, mepion amuk meikagi ku daa sa kagi metiigan
da anì meketulù a kenagda. Apiya di pa lima daa sa kedoo kagi ku
egketiigan da, adi-adi pa iya wé diyà sa keikagi ku salagsà kagi ku endà
netiigan da duu.

20 O medoo duma ku egpigtuu, yoko eg-iling duu sa medoo batà endà
pa duen penemdem da milantek. Apiya di pa mepion amuk meilingan yu
sa batà endà egpeketiig egbael medaet, dodoo sa penemdem yu, mepion
amuk tigtu yu daa mipedu. 21 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di,

"Iya sa egpesugkowen ku diyà siini etaw ku,
sa medoo maama kedu mediyù dò beken duma da.
Amuk sumugkow da,
mikagi da sa medoo balangan kagi endà netiigan sa etaw ku duu.
Apiya di pa egbaelan ku iya wé,
tapay da doo endà egdinegdineg diyà kenak,
guwaen i Datù."[m]

22 Huenan di, netiigan ta ini i. Sa egkegaga ta eg-ikagi sa kagi endà
netiigan ta duu, iya sa tandà i Nemula diyà sa medoo etaw endà
egpigtuu, beken sa tandà di diyà sa medoo egpigtuu. Dodoo sa ketulon
ta sa kagi i Nemula egtebowtebow, iya sa pesuwan di anì metabangan sa
medoo etaw egpigtuu, beken sa medoo endà egpigtuu. 23 Dodoo, amuk
egkeseumpung yu owoy langun yu eg-ikagi sa medoo balangan kagi
endà netiigan yu duu, owoy eglenged ma sa medoo liyu etaw ataw ka sa
medoo endà pa egpigtuu, agulé guwaen da dò egkelengleng yu enù ka
endà netiigan da duu sa kagi yu. 24 Dodoo, amuk langun yu tumulon sa
kagi i Nemula egtebowtebow, owoy eglenged ma sa liyu etaw ataw ka sa
etaw endà pa egpigtuu, agulé metiigan di doo duen sa medaet binaelan di
owoy nesalà ma diyà si Nemula danà sa dinineg di diyà keniyu. 25 Megaip
ma enù ka egpeketulon yu sa penemdem di medaet guwaen di dò
nelidung diyà sa pedu di. Huenan di, kumudung owoy oloen di Nemula i,
owoy mikagi, guwaen di, "Tuu, eg-ugpà Nemula i diyà keniyu."

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Baelan Da Amuk Meseumpung Da

26 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa mepion baelan yu amuk
egkeseumpung yu. Duen etaw egduyuy eg-olò si Nemula, owoy duen ma
etaw egtulù, owoy duen ma etaw egtulon keniyu sa igpehaa i Nemula.
Duen ma etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, owoy duen ma etaw
egselepang iya wé. Hahaa yu sa langun egbaelan yu anì meketabang yu
sa kepigtuu sa medoo duma yu. 27 Amuk duen etaw mikagi sa kagi endà
netiigan da duu, mepion amuk duwa da daa mikagi ataw ka telu, dodoo
setugdugtugdugay da daa owoy duen ma sa etaw sumelepang sa kagi da.
28 Dodoo amuk endà duen sa etaw mekeselepang, mepion pa amuk endà
dé mikagi sa etaw egkebegayan sa kagi endà netiigan di duu. Iya polo sa
mebaelan di mikagi daa diyà sa pedu di owoy diyà si Nemula.

---

[m] **14:21** Basa ko Isayas 28:11-12

29 Diya ma sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, mepion
amuk duwa da daa mikagi ataw ka telu. Owoy kiyu i medoo duma da,
dinegdineg yu anì metiigan yu amuk kedu si Nemula sa kagi da, ataw
ka endà. 30 Dodoo amuk duen sa ipehaa i Nemula diyà sa sebaen ma
etaw egpenuu dahiya, mepion amuk sumabuh sa sebaen muna eg-ikagi
anì mikagi polo sa hudihudi egkebegayan kagi. 31 Amuk hediya sa
egbaelan yu, sigbaenbaenay yu langun egpeketulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow, anì kumedakel sa ketiigan yu langun owoy meketabang
ma sa kepigtuu yu. 32 Sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow,
meipat da doo sa egkegaga da igbegay sa Suguy i Nemula, enù ka muni
dé diyà kenagda amuk mikagi da ataw ka endà. 33 Iya maen di ya enù
ka ungayà i Nemula melanih sa keseumpungay yu, beken ungayà di
bogobogo danà yu egsepekaway eg-ikagi.

Na, ini sa adat ta diyà sa langun umpungan sa etaw i Nemula,
34 mepion amuk endà eg-olom-olom sa medoo bayi amuk egkeseumpung
yu. Endà egpandayaen ta duu kagda eg-olom, dodoo iya polo sa mepion
egbaelan da egsalig da daa diyà sa medoo maama iling sa tapay uledin
igpesulat i Nemula. 35 Amuk duen sa egdinegen da endà netiigan da duu,
mepion amuk igsaan da sa sawa da amuk diatas da dé, enù ka medaet sa
adat amuk mikagi sa medoo bayi amuk egkeseumpung yu.

36 Na, mebaluy ma duen etaw diyà keniyu sumigbolow siini igtulù
ku. Dodoo taa yu, hih. Beken kiyu sa anay kenà di miglegkang sa kagi
i Nemula, owoy beken ma kiyu daa sa netebowon sa kagi di. 37 Amuk
duen etaw diyà keniyu guwaen di kagdi sa meketulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow, ataw ka guwaen di kagdi sa binegayan sa Suguy i Nemula
egkegaga, metuuwan di doo igsugù i Datù ini i igsulat ku. 38 Dodoo amuk
duen etaw diyà keniyu endà netuuwan di igsugù i Datù ini i, yoko ma
egdinegdineg ga diyà kenagdi.

39 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, udesi yu tulon sa kagi i
Nemula egtebowtebow, dodoo yoko eghawid duu sa keikagi etaw sa kagi
endà netiigan di duu. 40 Hahaa yu sa langun egbaelan yu anì pulung
melanih sa adat yu owoy endà ma duen medoo bogobogo yu.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpetuu Sa Tegudon Di Inenaw Kelistu I

15 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ipetulengtuleng ku keniyu sa
Mepion Tegudon igtulù ku diyà keniyu, sa sinakem yu egoh anay
owoy sa egsaligan yu ini egoh di. 2 Iya sa tegudon ialuk i Nemula keniyu
amuk tuu sa kepeeles yu diyà sa pedu yu. Dodoo amuk ekedan yu iya wé,
endà duen nesugatan sa kepigtuu yu.

3 Na, igsugkow ku diyà keniyu sa tigtu mapulù tegudon igtulù i Datù
diyà kenak. Nematay Kelistu i enù ka tinigtuwan di sa medoo salà ta,
huenan di netuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay. 4 Iglebeng da,

dodoo neenaw dema diyà sa ketelu di agdaw, huenan di netuu ma dé
sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay. 5 Egoh di neenaw dé, migpehaa
diyà si Pidelu, agulé migpehaa ma diyà sa medoo tigtu salu di. 6 Agulé,
migpehaa ma diyà sa medoo duma ta egpigtuu, owoy labi lima gatus
sa kedoo da nesetipon mighaa kenagdi. Nehagtay doo pelà siini medoo
duma ta mighaa, apiya di pa nematay dé sa duma da. 7 Migpehaa ma
Kelistu i diyà si Santiyago, agulé migpehaa ma diyà sa langun salu di.
8 Hudihudi migpehaa ma diyà kenak, enù ka nekeiling a sa batà
nelimpas sa bulan di eglesut. 9 Enù ka aken sa salu di tigtu endà mipedu
owoy lagà endà netuuwan a sa gelal ku, enù ka nekepelihay a sa
umpungan i Nemula egoh ku endà pa egpigtuu. 10 Dodoo, danà sa mepion
ketabang igpeuloy i Nemula diyà kenak, nebaluy a doo salu i Kelistu.
Endà ma uloy di iya wé ketabang di kenak, enù ka uman-uman pa sa
galebek ku diyà sa langun duma ku salu di. Dodoo, beken danà ku iya wé
egbaelan ku, enù ka danà sa ketabang ipeuloy di diyà kenak polo. 11 Na,
sumalà dé sa egtegudon, iling ka sa medoo duma ku salu di ataw ka
aken, sebaen daa sa tegudon ké, owoy iya ma sa pinigtuu yu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Meenaw Sa Langun Etaw Egpigtuu

12 Na, iya sa tegudon ké, neenaw Kelistu i egoh di nematay. Huenan
di, negaip a maen di ya guwaen yu dò endà meenaw sa medoo nematay.
13 Upama, amuk tuu endà meenaw sa medoo nematay, tuu ma doo endà
neenaw Kelistu i. 14 Upama amuk endà neenaw Kelistu i, endà duen
mesugatan sa ketegudon ké owoy endà ma duen mesugatan sa kepigtuu
yu. 15 Amuk hediya, egbutbut ké denu sa binaelan i Nemula, enù ka
guwaen ké inenaw di Kelistu i. Dodoo, amuk tuu sa guwaen yu endà
meenaw gaa sa medoo nematay, endà ma doo inenaw di duu Kelistu
i. 16 Upama, amuk endà meenaw sa medoo nematay, endà ma tuu di
neenaw Kelistu i. 17 Upama, amuk endà neenaw Kelistu i, endà ma duen
mesugatan sa kepigtuu yu owoy tapay doo endà mekepeuloy sa salà
yu. 18 Amuk hediya, mepigtamayan ma dé sa medoo etaw nematay dé,
apiya di pa migpigtuu da diyà si Kelistu egoh anay. 19 Upama, amuk
endà neenaw Kelistu i, iya daa sa ketamanan sa eg-angat-angatan ta
diyà kenagdi sa medoo mehaa ta daa diyà tanà. Amuk hediya, uman pa
mekehiduhidu ki etaw, enù ka tigtu endà duen lantek ta.
20 Dodoo ini polo sa tuu. Neenaw doo Kelistu i egoh di nematay. Kagdi
sa muna inenaw, owoy iya sa tandà di enawen i Nemula ma sa langun
nematay. 21 Danà sa sebaen maama egoh anay, huenan di nematay ki
langun. Hediya ma, danà sa sebaen ma maama, huenan di meenaw sa
langun etaw. 22 Danà ta tugod i Adam, mematay ki doo langun. Dodoo
danà ta nesesebaen si Kelistu, meenaw ki doo langun. 23 Dodoo enawen i
Nemula kita amuk meuma sa agdaw hinemilì di. Iya sa anay inenaw di si

Kelistu, agulé amuk meuma sa kepelikù di, meenaw ki ma, kita i langun
etaw egpigtuu diyà kenagdi. 24 Agulé, meuma siedò hudihudi agdaw,
atuwan i Kelistu dé sa langun kuntelà di, sumalà dé sa épê egkegaga
owoy épê tunung. Agulé ibegay di sa kedatuan di diyà si Nemula, sa
Emà di. 25 Dodoo medatù pelawà Kelistu i taman atuwan i Nemula sa
langun kuntelà di owoy ipeutuh di kenagdi. 26 Iya sa hudihudi kuntelà di
atuwan di, sa kepatay etaw. 27 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di, "Pedatuen i Nemula diyà kagdi sa langun eghauwen owoy sa langun
endà eghauwen."[n] Na, sa kagi di guwaen di, "Sa langun endà eghauwen,"
netiigan ta doo liyu daa si Nemula, enù ka pedatuen di sa langun diyà
si Kelistu. 28 Dodoo amuk nekedatù dé sa langun diyà si Kelistu Anak i
Nemula, dumatù ma dé Kelistu i diyà si Nemula, sa egpedatù sa langun
diyà kenagdi. Amuk hediya, si Nemula sa tigtu Datù diyà langun.
29 Na, duen ma adat sa duma yu egpebautis da dema anì tandaan da sa
kepigtuu sa medoo duma da nematay. Upama, amuk endà meenaw gaa
sa medoo nematay, endà duen mesugatan sa kepebautis da danà sa duma
da nematay. 30 Owoy kami ma, amuk endà meenaw gaa sa nematay, endà
duen pesuwan ké egtigkel sa medoo kelikutan eghauwen ké uman agdaw
danà sa ketegudon ké. 31 O medoo duma ku, tigtu tuu buyu a meimatayan
uman agdaw danà sa etaw endà egpigtuu. Dodoo netuuwan a diyà keniyu
danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu, sa Datù ta, huenan di tuu siini
guwaen ku anan a buyu egkematay. 32 Enù di ya sa kelikutan ku dahini
diyà menuwa Épéso? Lagà alimaw sa medoo etaw endà egpigtuu dahini
enù ka buyu a egkematay danà sa kebael da kenak. Dodoo amuk endà
meenaw gaa sa medoo nematay, tigtu endà duen lantek iya wé egbaelan
ku enù ka endà duen untung mehaa ku. Amuk hediya, ilingan ta polo sa
kagi duma etaw, guwaen da, "Pebagel ki daa mista, enù ka mematay ki
simag."
33 Hahaa yu anì endà meakalan yu, enù ka medaetan ma sa adat yu
amuk umamut yu diyà sa medoo etaw medaet adat. 34 Petulengtuleng yu
dema, owoy yoko eg-uman na egbael salà. Igsulat ku ini i anì pemalaen
ku kiyu, enù ka duen etaw diyà keniyu endà neketiig da si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Lawa Sa Etaw Enawen I Nemula

35 Na, duen kéen etaw diyà keniyu sumigbolow, guwaen di, "Amuk
hediya, enù ukit keenaw sa nematay? Enù kebaluyan sa lawa da amuk
meenaw da kani?" 36 Dodoo tigtu endà milantek iya wé etaw egsigbolow.
Netiigan yu doo sa ukit keohok yu. Endà tumubù sa iohok yu taman endà
ilebeng di. 37 Iya daa sa ig-ohok yu, benì palay ataw ka sebaen balangan
benì, dodoo endà nesetepeng sa lawa di amuk tumubù owoy sa benì

---

[n] **15:27** Basa ko Isalem 8:6

ig-ohok yu. 38 Duen sa lawa da igbegay i Nemula tigesa diyà siedò benì ig-
ohok yu. Sumalà dé sa balangan ig-ohok yu, iya doo sa melawa di.
39 Hediya ma, endà nesetepeng sa lawa sa medoo binaelan i Nemula
eg-ipanawpanaw diyà tanà, enù ka sebaen balangan lawa sa etaw, sebaen
ma balangan lawa sa medoo hinagtay, owoy tigesa ma sa lawa sa manuk,
owoy tigesa ma sa lawa sa medoo sedà. 40 Duen sebaen balangan lawa sa
medoo eg-ugpà diyà langit, owoy duen sebaen ma lawa sa medoo eg-ugpà
diyà tanà. Anan da metolol, dodoo endà nesetepeng sa egoh-egoh da.
41 Endà ma nesetepeng sa senang sa agdaw owoy senang sa bulan, owoy
tigesa ma sa bituen. Apiya sa medoo bituen daa, endà ma nesetepeng sa
hagda egoh-egoh.
42 Hediya ma amuk meenaw sa lawa sa nematay, enù ka endà melalù
sa lawa ta iglebeng, dodoo melalù polo sa lawa ta enawen. 43 Egoh di
iglebeng, medaet sa egoh-egoh di owoy endà duen egkegaga di, dodoo
amuk meenaw kani, metolol polo owoy dakel sa egkegaga di. 44 Egoh di
iglebeng, sa lawa etaw diyà tanà daa, dodoo amuk enawen, dumuen sa
lawa di ibegay sa Suguy i Nemula. Amuk tuu duen sa lawa etaw diyà
tanà, tuu ma doo dumuen sa lawa di ibegay sa Suguy i Nemula. 45 Na,
iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Si Adam, sa muna etaw
binaelan i Nemula sa binegayan di sa suguy etaw.” Dodoo si Kelistu sa
pinengadanan Hudihudi Adam, kagdi sa pelalù etaw taman melugay.
46 Beken muna sa lawa ibegay sa Suguy i Nemula. Dodoo iya polo sa
muna, sa lawa etaw diyà tanà, agulé hudihudi sa lawa ibegay sa Suguy i
Nemula. 47 Kedu diyà tanà daa sa muna maama si Adam, enù ka tanà sa
igbael i Nemula kenagdi. Dodoo kedu diyà langit polo sa keduwa Adam,
si Kelistu. 48 Egsuet sa langun etaw diyà tanà diyà sa muna maama kedu
diyà tanà. Diya ma sa medoo etaw i Kelistu, sumuet ki ma diyà sa maama
kedu diyà langit. 49 Amuk egsuet ki diyà sa maama kedu diyà tanà,
hediya ma sumuet ki ma kani diyà sa maama kedu langit.
50 O medoo duma ku egpigtuu, egtulonen ku ini i diyà keniyu. Endà
mekeunut siini lawa ta diyà sa kedatù i Nemula, enù ka endà mekeunut
sa endà melalù diyà sa tigtu melalù.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Lawa Ta Mepelumanan

51 Na, taa yu, hih. Tulonen ku diyà keniyu sa penemdem i Nemula
nelidung egoh anay. Kita i egpigtuu, endà mematay ki langun, dodoo
petow dé mepelumanan ki langun 52 amuk meuma sa egdagì sa hudihudi
petegbuliyen i Nemula. Mesiyapat ki daa mepelumanan segepelàpelà.
Hê, amuk dumagì sa egtegbuli, meenaw sa medoo egpigtuu nematay enù
ka pelaluen da dé, owoy mepelumanan ki ma, kita i endà pa nematay.
53 Mekeluhub sa lawa ta endà melalù diyà sa lawa ta tigtu melalù, owoy
mekeluhub sa lawa ta egkematay diyà sa lawa ta endà egkematay.

54 Na, amuk mekeluhub sa lawa ta egkematay diyà sa lawa ta endà
mematay, owoy amuk mekeluhub sa endà melalù diyà sa lawa ta melalù,
meketuu ma doo sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Nekedan dé sa kepatay etaw, enù ka tinabanan dé."[o]
55 Iya ma sa kagi di,
"Endà dé mematay ki,
enù ka inatuwan dé sa kepatay etaw.
Endà ma dé meumawan ki sa kepatay ta,
enù ka nekedan dé sa egkegaga sa kepatay etaw."[p]
56 Egkeumawan ki doo sa kepatay ta danà sa medoo salà ta, owoy medoo sa
salà ta enù ka endà megaga ta duu sa uledin i Nemula. 57 Dodoo, tigtu meolò
Nemula i, enù ka egpeatuwen di kita danà i Hésus Kelistu, sa Datù ta.
58 Huenan di, o medoo duma ku eghiduwan ku, peeles yu sa pedu yu
anì endà humalìhalì di. Udesi yu takà sa galebek i Datù, enù ka netiigan
yu endà uloy sa galebek yu amuk egpangunut yu diyà si Datù.

Ini Denu Sa Pilak Ibegay Da Diyà Sa Duma Da Egpigtuu Egkelikutan

16 1 Na, ini sa denu sa pilak ibegay yu diyà sa medoo duma ta etaw
i Nemula dutu tanà Hudiya dò. Mepion amuk ilingi yu sa igtulù
ku diyà sa medoo umpungan i Hésus diyà sa uwang Galatiya. 2 Uman
Akad, tagui yu sa pilak ibegay yu anì endà duen pesuwan yu tumipoh
uman amuk tumebow a diyan. Uman sebaen etaw diyà keniyu, tagui ko
sa niko egkegaga egbegay sumalà dé sa egkehaa ko. 3 Amuk tumebow a
diyan, begayan ku sulat sa maama egsaligan yu owoy suguen ku kagda
anì ihated da Hélusalém dò sa igbegay yu. 4 Amuk duen ma pesuwan ku
mekeangay a dutu, munut da ma diyà kenak.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda

5 Na, mangay a diyà keniyu amuk meubus a dé umukit diyà sa uwang
Masidoniya, enù ka ungayà ku dumalut a daa umukit dahiya. 6 Amuk
tumebow a diyan, melugaylugay a kéen lumengen diyà keniyu, enù
ka epat gebulan kéen sa lugay ku. Ungayà ku tabangan yu aken amuk
mipanaw a dema, sumalà dé sa angayan ku. 7 Endà meiyap a amuk
egdalut a daa diyà keniyu, enù ka ungayà ku melugaylugay a diyan amuk
pandayaen i Datù aken. 8 Dodoo mugpà a pelawà dahini diyà Épéso
taman meuma sa pista Pintikostis, 9 enù ka lagà neukaan dé sa melabel
selat dahini anì mekeseluh diyà sa medoo etaw sa galebek ku egtegudon,
apiya di pa duen medoo egkuntelà sa tegudon ku.
10 Na, amuk tumebow Timotiyu i diyan, adati yu anì metanà sa pedu
di, enù ka kagdi ma sa eg-ipat sa galebek i Datù, lagà kenak. 11 Huenan

---

[o] **15:54** Basa ko Isayas 25:8 [p] **15:55** Basa ko Osiyas 13:14

di, hahaa yu anì endà duen duma yu umeked kenagdi. Dodoo tabangi
yu polo denu sa keipanaw di anì melanih sa pedu di amuk lumikù diyà
kenak, enù ka eg-angat-angatan ku kagdi humaa lapeg sa medoo duma ké
kedu diyan.
12 Na, si Apolos sa duma ta egpigtuu, pineges ku anì munut diyà sa
medoo duma ké mangay diyà keniyu. Dodoo, ini egoh di endà pa duen
pedu di gaa mangay diyan. Dodoo amuk endà duen sa bogo di, mangay
doo diyan.
13 Na, tulik yu takà, owoy peeles yu sa kepigtuu yu. Yoko egkelenawan
na, dodoo ilingi yu polo sa mebagel maama denu sa keunut yu si Nemula.
14 Sumalà dé sa egbaelan yu, pehauwi yu sa kehidu yu sa duma yu.
15 Na, o medoo duma ku egpigtuu, netiigan yu denu si Istipana owoy
sa malayan di. Kagda sa muna egpigtuu diyà sa niyu tanà Akaya, owoy
igpeuloy da sa galebek da egtabang sa medoo etaw i Nemula. 16 Huenan
di, egsasaen ku kiyu pangunut yu diyà kenagda owoy sa medoo duma da
tegetabang diyà sa medoo etaw egpigtuu.
17 Na, tigtu neanggan a ma danà sa kinetebow i Istipana owoy si
Poltunatu owoy si Akaiko, enù ka apiya di pa endà eghauwen ku duu
kiyu, lagà da mendaa keniyu. 18 Pinetanà da sa pedu ku denu keniyu,
owoy netiigan ku ma pinetanà da ma sa niyu pedu. Huenan di, adati yu
sa medoo maama iling kenagda.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

19 Na, sa medoo umpungan i Hésus dahini diyà uwang Asiya, ipetulon
da sa mepion pedu da diyà keniyu. Diya ma si Akila owoy sa sawa di, si
Pelisila, owoy sa umpungan i Hésus diyà sa dalesan da, ipetulon da ma
sa dakel pedu da diyà keniyu danà sa kepigtuu da si Datù. 20 Diya ma sa
langun etaw egpigtuu dahini, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà
keniyu.
Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi yu sa
kesehiduway yu.[q]
21 Na, aken si Pabelo egsulat ini i hudihudi sulat, owoy egtulonen ku
ma sa mepion pedu ku diyà keniyu.
22 Sumalà dé sa etaw endà eghidu si Datù, mepigtamayan i Nemula doo.
Na, endà melugay di pelikù Datù i.
23 Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Datù
Hésus.
24 Eghiduwan ku kiyu langun danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

---

[q] **16:20** Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 KOLINTU

Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Menuwa Kolintu

Ini Denu Sa Libelu 2 Kolintu

Na, ini sa keduwa di gulê migsulat Pabelo i diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu dutu menuwa Kolintu dò. Segepalay dé kéen sa lugay di kedu sa egoh di anay migsulat diyà kenagda. Egoh di migsulat ini i, dutu uwang Masidoniya dò Pabelo i.

Egoh di migpeuwit sa muna igsulat di, nebukul Pabelo i enù ka endà metuuwan kéen sa medoo tegeKolintu diyà sa kagi di igsulat dahiya. Endà ma netiigan di duu amuk migpangunut da diyà sa igtulù di ataw ka egbulit da danà di mig-indaw kenagda diyà sa sulat di. Huenan di, sinugù i Pabelo Tito i anì mangay tumelow kenagda anì metiigan di sa pedu da egoh da migsakem sa sulat di. Egoh i Pabelo pelà diyà sa uwang Masidoniya, migtebow Tito i owoy migtulon denu sa medoo etaw egpigtuu dutu Kolintu dò. Tinulon di ma netuuwan da gaa diyà sa sulat i Pabelo owoy migpangunut da ma diyà sa igtulù di. Dodoo duen ma doo etaw migsumbung kenagdi guwaen da beken salu i Hésus Kelistu Pabelo ya.

Huenan di, migsulat dema Pabelo i diyà kenagda, owoy ini sa sulat di. Migtulon dahini denu sa langun nebaelan di anì ipetiig di diyà kenagda kagdi sa tigtu salu i Hésus. Tinulon di ma sa egoh di migtigkel sa kelikutan di owoy sa lihay di danà di egbael sa igpebael i Nemula diyà kenagdi. Metiigan ta ma diyà siini sulat di sa kedakel kehidu i Pabelo diyà sa medoo etaw tegeKolintu, owoy duen ma sa medoo liyu igtulù di dahini.

Na, si Tito sa mig-uwit siini sulat diyà Kolintu owoy duen ma duma di.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

1 [1] Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu, sa duma ta egpigtuu.
Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula. Egsulat ké
diyà kiyu i umpungan i Nemula dutu menuwa Kolintu dò, taman sa
langun etaw i Nemula diyà sa uwang Akaya.
[2] Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù
Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Keolò I Pabelo Si Nemula

[3] Meolò Nemula i, sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta. Kagdi sa Emà ta
mehidu kenita, owoy sa keduwan sa langun egpeketabang diyà kenita.
[4] Egtabangan di kami diyà sa langun kelikutan ké anì meketabang ké
ma sa medoo liyu etaw, sumalà dé sa kelikutan da. Meketabang ké
kenagda danà sa ketabang i Nemula kenami. [5] Apiya di pa dakel sa
kepelihayan ké danà ké nesesebaen si Kelistu, dakel ma doo sa ketabang
i Nemula kenami danà i Kelistu. [6] Iya sa pesuwan di egkepelihay ké
anì pebagelen ké sa pedu yu anì mealukan yu ma. Hediya ma, amuk
egtabangan i Nemula kami, metabangan yu ma owoy kumebagel sa pedu
yu anì metigkelan yu sa kepelihayan yu lagà mendaa sa nami neukitan.
[7] Huenan di, endà egkeduwa sa pedu ké denu keniyu, enù ka netiigan ké
amuk egkepelihay yu lagà mendaa sa egoh ké ma nepelihay, metabangan
i Nemula ma doo kiyu lagà mendaa sa ketabang di kenami.
[8] Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metulengan yu sa
kelikutan neukitan ké egoh ké pelà dutu uwang Asiya dò. Tigtu dakel
temù sa kelikutan ké egoh iya, owoy buyu ké dé endà meketigkel, huenan
di guwaen ké dò mematay ké dé. [9] Iya sa penemdem ké mekesugsug ké.
Iya sa pesuwan di neukitan ké iya wé anì endà sumalig ké diyà sa nami
egkegaga, dodoo sumalig ké polo diyà si Nemula, sa egpekeenaw etaw
nematay. [10] Inalukan di kami, huenan di endà nematay ké. Netiigan ké
alukan di kami, huenan di dakel sa kesalig ké kenagdi anì alukan di kami
takà. [11] Dodoo mepion amuk tabangan yu kami isimbà diyà si Nemula,
enù ka amuk medoo yu egsimbà denu kenami, tigtu tabangan i Nemula
kami owoy medoo ma sa umolò kenagdi danà sa ketabang di kenami.

Ini Sa Pesuwan Di Endà Neketuu Sa Ungayà I Pabelo

[12] Na, ini sa ipeolòolò ké, enù ka netiigan ké tigtu mepion sa adat ké
diyà sa langun etaw, labi pa diyà keniyu, enù ka metiengaw sa egbaelan
ké owoy tigtu metudà ma sa pedu ké. Beken danà sa egkegaga etaw
daa iya wé egbaelan ké, dodoo egsalig ké polo diyà sa dakel ketabang
i Nemula kenami. [13-14] Igsulat ké daa diyà keniyu sa mebasa yu owoy

sa metiigan yu ma. Dodoo apiya di pa endà netiigan yu duu sa langun
denu kenami, ungayà ku tigtu yu meketiig langun anì meanggan yu diyà
kenami lagà sa nami keanggan denu keniyu amuk meuma sa agdaw sa
kepelikù i Datù Hésus.
15 Na, danà ku neketiig metiigan yu langun iya wé, huenan di iya sa
anay penemdem ku lumengen a diyà keniyu anì tabangan ku kiyu dema.
16 Enù ka iya sa penemdem ku tumuluy a umukit diyan amuk mangay a
Masidoniya dò, agulé amuk pelikù a dema umukit a diyan anì tabangan
yu aken mangay uwang Hudiya dò. 17 Dodoo, apiya di pa endà neketuu
di iya wé ungayà ku mangay diyan, endà doo mehalìhalì sa pedu ku
mangay diyan, enù ka endà iling a sa liyu etaw endà kesaligan owoy
egkehalìhalì sa penemdem da. 18 Dodoo endà hediya di aken i, enù ka
amuk kesaligan Nemula i, kesaligan a ma doo, owoy endà ma egbutbut
a diyà keniyu. Endà ig-amut ku duu sa butbut diyà sa tuu kagi. 19 Enù ka
tigtu kesaligan Hésus Kelistu i Anak i Nemula, sa igtulù ké si Silas owoy
si Timotiyu. Endà egkehalìhalì di, dodoo ipetuu di polo sa igpasad di
20 enù ka danà i Hésus Kelistu, meketuu doo sa langun igpasad i Nemula.
Huenan di, mikagi ki sa tuu daa danà i Hésus anì meolò ma Nemula i.
21 Na, si Nemula sa egtabang kenami lapeg keniyu ma anì kumeeles sa
kepigtuu ta diyà si Kelistu. Kagdi sa mighemilì kenita, 22 owoy pineugpà
di sa Metiengaw Suguy di diyà sa pedu ta anì metandaan kita sa etaw di
sumakem sa langun igpasad di diyà kenita.
23 Na, tigtu netiigan i Nemula sa pesuwan di endà nekeangay a diyà
Kolintu anì endà meumanan sa bukul yu danà ku egbulit keniyu. 24 Beken
iya sa uyot ké amuk tegelen ké sa kepigtuu yu, enù ka netiigan ké meeles
doo sa kepigtuu yu. Dodoo iya polo sa ungayà ké tabangan ké kiyu anì
meumanan sa keanggan yu.

2 1 Huenan di, iya sa penemdem ku endà pa mangay a diyan anì endà
mebukul yu danà ku eghawid keniyu iling sa egoh ku anay mig-
angay diyan. 2 Upama, amuk mebukul yu danà sa kehawid ku sa medaet
egbaelan yu, ngadan di etaw sa egpepion sa pedu ku? Endà duen di, enù
ka mebukul yu polo langun. 3 Ini sa pesuwan di igsulat ku diyà keniyu
egoh anay anì pepionen yu sa egbaelan yu anì endà mebukul a amuk
mangay a diyan. Kiyu daa sa mekeanggan kenak, enù ka netiigan ku dé
amuk neanggan a danà sa egbaelan yu mepion, meanggan ki doo langun.
4 Egoh ku migsulat diyà keniyu egoh anay, tigtu egkebukul a temù owoy
egsinegaw a ma. Beken iya sa pesuwan di migsulat a diyà keniyu anì
mebukul yu, dodoo ungayà ku polo metiigan yu tigtu eghiduwan ku kiyu.

Peuloyi Yu Sa Salà Sa Duma Yu

5 Na, siedò etaw diyà keniyu nesalà egoh anay, beken aken daa sa
nebukul danà di, dodoo kiyu ma sa nebukul. Amuk endà nebukul yu

langun, duen doo sa medoo nebukul diyà keniyu. Na, endà meiyap
a amuk medaetan sa hagdi pedu danà sa inikagi ku. 6 Enget dé sa
kepigtamay yu kenagdi, kiyu i medoo etaw, enù ka inekedan di dé sa
salà di. 7 Huenan di, mepion amuk ipeuloy yu dé sa medaet binaelan di.
Pebagel yu sa pedu di anì endà sumabuh di migtuu danà di migsubela
sa bukul di. 8 Huenan di, egsasà a keniyu, pehauwi yu dema sa kehidu
yu kenagdi. 9 Na, iya sa pesuwan di migsulat a diyà keniyu sa denu
kenagdi egoh anay anì tepengan ku kiyu anì metiigan ku amuk tigtu yu
egpangunut diyà sa langun igsugù ku keniyu. 10 Amuk ipeuloy yu salà sa
duma yu, ipeuloy ku ma. Amuk igpeuloy ku sa salà di, netiigan i Kelistu
doo sa kepeuloy ku kenagdi anì melanih sa keugpà yu. 11 Na, mepion
amuk ipeuloy ta salà sa duma ta anì endà meakalan i Satanas kita, enù
ka netiigan ta doo duen medoo pandapat di diyà kenita.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egkebukul Dutu Teloas Dò

12 Na, egoh ku migtebow Teloas dò anì itulù ku sa Mepion Tegudon
denu si Kelistu, hinaa ku tinapay i Nemula dé egbael sa ukit ku
tumegudon dahiya. 13 Dodoo tigtu a nebukul, enù ka endà hinaa ku duu
dahiya Tito i, sa duma ta egpigtuu. Huenan di, mig-ebal a diyà sa medoo
etaw egpigtuu dahiya, agulé miglagbas a dutu uwang Masidoniya dò.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Keseluh Sa Mepion Tegudon

14 Na, tigtu meolò Nemula i, enù ka danà ké nesesebaen si Hésus
Kelistu, igpehaa i Nemula diyà sa langun etaw sa egoh ké nekelaun
kedu diyà sa egkegaga i Satanas. Igsalig di diyà kenami sa tegudon
denu si Kelistu anì mekeseluh diyà sa langun etaw, lagà sa mepion
ngadeg nekeseluh. 15 Netuuwan Nemula i diyà kenami, enù ka danà ké
egtulù, nekeseluh sa tegudon denu si Kelistu diyà sa langun etaw, iling
ka sa etaw mealukan ataw ka sa etaw mepigtamayan. 16 Na, lagà mahù
sa tegudon ké diyà sa etaw endà egpigtuu, enù ka mepigtamayan da
taman melugay. Dodoo lagà mepion ngadeg sa tegudon ké diyà sa etaw
egpigtuu, enù ka mebegayan da sa lalù endà meelut di. Huenan di, endà
duen etaw mekegaga tumulù siini tegudon amuk endà tabangan i Nemula
duu. 17 Endà ma eg-ilingan ké duu sa medoo liyu etaw egtulù sa kagi i
Nemula anì kumawasà da daa. Dodoo migsugù i Nemula kenami, owoy
netiigan di tigtu metudà sa pedu ké egtegudon danà ké nesesebaen si
Kelistu.

Ini Denu Sa Magtu Ukit I Nemula Umaluk Etaw

3 1 Na, duen etaw guwaen da dò egpeolòolò ké dema anì metuuwan
yu diyà kenami. Dodoo endà eg-iling ké sa medoo liyu etaw egtulù,
enù ka endà metuuwan yu gaa diyà kenagda amuk endà duen sa sulat

ipehaa da denu sa mepion egbaelan da. Hediya ma, endà ma metuuwan
sa medoo liyu etaw diyà kenagda amuk endà ma duen sa sulat kedu diyà
keniyu. 2 Dodoo kami, endà eg-uwit-uwiten ké duu sa sulat denu kenami,
enù ka kiyu polo sa lagà sulat ké neketagù diyà sa pedu ké anì metiigan
sa medoo liyu etaw mepion ma sa igtulù ké egpangunutan yu. 3 Lagà kiyu
sa sulat kedu si Kelistu, enù ka pineangay di kami diyan anì mekepigtuu
yu. Uman pa mepion ini i sulat di enù ka beken duu sa melugtem wayeg
sa isulat di, dodoo iya polo sa igsulat di sa Metiengaw Suguy i Nemula
nehagtay. Beken iya daa sa kenà di migsulat sa batu mepatag lagà sa
uledin igsugkow i Mosis egoh anay, dodoo nekesulat polo diyà sa pedu
yu.

4 Egkeikagi ké iya wé, enù ka tigtu egsalig ké diyà si Nemula danà
i Kelistu. 5 Netiigan ké beken danà sa nami penemdem ataw ka sa
egkegaga ké sa egbaelan ké diyà keniyu. Dodoo, danà i Nemula polo
sa egkegaga ké egbael sa langun igsugù di. 6 Enù ka kagdi sa egbegay
egkegaga diyà kenami anì meketulù ké denu sa magtu ukit di umaluk
etaw. Beken iya sa igsugkow ké sa medoo uledin igsulat, dodoo iya polo
sa igsugkow ké sa igtulù sa Suguy i Nemula. Mepigtamayan sa etaw
taman melugay danà sa uledin igsulat enù ka endà egkepangunutan da
duu, dodoo mebegayan da polo sa lalù endà meelut di danà sa Suguy i
Nemula.

7 Egoh i Mosis migsakem sa uledin nekesulat diyà sa melugpayang batu
egoh anay, migsenang sa palas di danà sa dakel senang i Nemula. Apiya
di pa eglunuh sa senang di taman sa egoh di mekedan, egkegaipan doo sa
medoo tugod i Islaél owoy egkesilang da ma eg-inengteng kenagdi. Amuk
igpehaa i Nemula sa dakel egkegaga di egoh di migbegay iya wé uledin
di sa pesuwan etaw mepigtamayan taman melugay, 8 uman pa dakel sa
egkegaga di egbegay sa Metiengaw Suguy di diyà etaw. 9 Amuk igpehaa
i Nemula sa dakel egkegaga di danà iya wé uledin igsugkow i Mosis sa
pesuwan etaw mepigtamayan, uman pa dakel doo sa egkegaga igpehaa
di danà sa magtu ukit di petiengaw kenita diyà sa kehaa di. 10 Iya sa
inikagi ké, enù ka apiya di pa dakel sa egkegaga iya wé uledin egoh anay,
lagà nekedan dé ini egoh di enù ka nekesambì dé sa magtu ukit épê sa
uman pa dakel egkegaga. 11 Apiya di pa duen egkegaga sa tapay uledin
nekedan, uman pa doo dakel sa egkegaga sa magtu ukit di umaluk etaw,
enù ka endà mekedan di.

12 Danà di meketuu iya wé eg-angat-angatan ta, endà nelimedangan
ké egtegudon. 13 Endà eg-iling ké si Mosis egoh di miglidung sa palas di
anì endà eghauwen sa medoo tugod i Islaél sa senang di eglunuh taman
egoh di mekedan. 14 Egoh iya, endà neketiig da enù ka lagà nedilungan
sa penemdem da. Hediya ma taman ini egoh di, enù ka amuk egbasawen
da sa libelu denu sa tapay pasad i Nemula, tapay doo nedilungan sa

penemdem da enù ka endà pa egpeketiig da. Endà mekedan sa nekelimun
diyà sa penemdem da taman endà migtuu da diyà si Kelistu. 15 Taman
ini egoh di amuk egbasawen da sa uledin igsugkow i Mosis, tapay doo
endà egpeketiig da enù ka lagà nedilungan sa penemdem da. 16 Dodoo
amuk migtuu sa etaw diyà si Datù, mekedan doo sa nekelimun diyà sa
penemdem di anì metiigan di sa kagi i Nemula. 17 Na, iya ma sa Datù ta
sa Metiengaw Suguy i Nemula. Amuk eg-unut sa etaw diyà sa Suguy i
Nemula, nelaun dé diyà sa salà owoy diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
18 Na, kita i langun etaw egpigtuu, endà dé duen sa nekedilung diyà sa
penemdem ta anì metiigan ta sa kedakel sa egkegaga i Datù. Owoy danà
sa egkegaga siini Datù ta Suguy i Nemula, takaan di kita eg-upion taman
sa egoh di tigtu ki mekeiling kenagdi.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Ketegudon Di

4 1 Na, danà sa kehidu i Nemula kenami, igbegay di diyà kenami
siini galebek anì tumulù ké denu sa magtu ukit di umaluk etaw.
Huenan di, endà egkesemek ké egtulù. 2 Tigtu eg-ekedan ké sa medaet
egbaelan etaw linidung enù ka mekemala. Endà eg-akalan ké duu sa
medoo etaw, owoy endà ma ig-amut ké duu sa butbut diyà sa kagi
i Nemula. Dodoo netiigan i Nemula egpetumàmaen ké polo sa tuu
tegudon anì metuuwan sa medoo etaw diyà sa egbaelan ké. 3 Dodoo
amuk duen etaw endà egpeketiig sa Mepion Tegudon itulù ké, kagda sa
mepigtamayan i Nemula. 4 Endà egpigtuu da enù ka metegas sa ulu da
danà i Satanas, sa egpenemulawen sa medoo etaw diyà tanà. Pinetegas
di sa ulu da anì endà metiigan da duu sa Mepion Tegudon denu sa dakel
egkegaga i Kelistu, enù ka metiigan ta doo Nemula i danà i Kelistu
enù ka nesetepeng da. 5 Beken kami sa egtegudonen ké, dodoo iya polo
sa egtegudonen ké si Hésus Kelistu sa Datù ta. Dodoo, lagà ké polo sa
egsugùsuguen yu enù ka egtuluen ké kiyu danà sa kehidu ké si Hésus.
6 Egoh anay egoh i Nemula migpeduen sa tanà, deleman pelawà, agulé
pineduen di sa legdaw. Hediya ma sa binaelan di diyà kenami, enù ka
egoh anay lagà deleman sa penemdem ké enù ka endà pa netiigan ké duu
Kelistu i. Dodoo pinelegdawan di sa penemdem ké anì metiigan ké sa
dakel egkegaga i Nemula igpehaa di danà i Kelistu.

7 Na, lagà ké daa sa kuden tanà dinaleman sa tigtu milagà, enù ka
apiya di pa endà duen egkegaga ké, igsalig i Nemula doo diyà kenami
sa mapulù tegudon denu si Kelistu, anì metiigan sa langun etaw iya
keduwan sa dakel egkegaga si Nemula, beken kami. 8 Huenan di, apiya
di pa medoo sa kelikutan ké, endà doo neatuwan ké. Duen ma sa egoh ké
endà neketiig sa egbaelan ké, dodoo endà ma nesemek ké. 9 Egkepelihay
ké, dodoo endà sinalidan i Nemula duu kami. Takà ké egkesakitan, dodoo
endà ma nematay ké. 10 Medoo ké gulê buyu eg-imatayan lagà sa kebael

da si Hésus egoh anay. Dodoo danà iya wé, metiigan sa langun etaw
nehagtay doo Hésus i enù ka kagdi sa egtabang kenami. 11 Medoo ké
gulê buyu eg-imatayan danà ké eg-unut-unut diyà si Hésus. Dodoo iya sa
neukitan ké anì metiigan sa medoo etaw nehagtay doo Hésus i, enù ka
kagdi sa egtabang kenami anì endà meimatayan ké. 12 Apiya di pa takà ké
buyu eg-imatayan danà ké egtegudon, maen dé iya wé, enù ka kumelalù
yu polo taman melugay danà sa ketulù ké.
13 Na, duen sa kagi etaw diyà sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Migpigtuu a diyà si Nemula,
huenan di tumulon a diyà etaw."[a]
Hediya ma kami i, egpigtuu ké ma dé, huenan di egtulonen ké ma sa
pesuwan ké egpigtuu. 14 Netiigan ké si Nemula sa mig-enaw si Datù Hésus
egoh di nematay, huenan di enawen di ma kita kani danà ta nesesebaen
si Hésus, owoy uwiten di ma kita, lapeg kiyu, dutu kenà di dò. 15 Apiya di
pa egkepelihay ké, kumepion yu polo, owoy kumedoo ma sa etaw migtuu
danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenagda, huenan di tigtu
da ma umolò si Nemula anì lumalag temù.

Ini Denu Sa Ibegay I Nemula Diyà Sa Etaw Egpigtuu

16 Huenan di, endà egkesemek ké egtegudon. Apiya di pa egkelenek sa
lawa ké, uman agdaw pebagelen i Nemula doo sa pedu ké. 17 Medelamet
daa meelut siini medoo kelikutan egkeukitan ké ini egoh di. Amuk
egtigkelan ké iya wé, duen doo sa tigtu mepion untung sakemen ké kani
diyà si Nemula. Lagà tigtu diisek daa siini lihay ké ini egoh di amuk
egpenemdemen ké sa tigtu dakel mepion untung endà meelut di. 18 Beken
sa medoo eghauwen ta diyà tanà sa egpedakelen ké diyà sa pedu ké, enù
ka buyu dé mekedan iya wé. Dodoo iya polo sa egpedakelen ké sa medoo
endà pa hinaa ta duu dutu langit dò, enù ka endà mekedan di taman
melugay.

5 1 Na, endà ma egkesemek ki eg-unut diyà si Nemula, enù ka netiigan
ta amuk melukat siini lawì éhê sa lawa ta amuk mematay, duen doo
sa kenà ta mugpà dutu langit dò sa magtu lawa ta egbaelan i Nemula,
owoy mebaluy taman melugay enù ka endà dé mematay di. 2 Dodoo egoh
ta pelawà diyà tanà, egkelikutan ki temù, huenan di dakel sa ungayà ta
mebegayan ki sa magtu lawa ta dutu langit dò. 3 Ungayà ta mebegayan
ki dé iya wé anì dumuen sa lawa ta kenà sa suguy ta mugpà kani amuk
meenaw ki. 4 Dodoo egoh ta eg-ugpà pelà diyà siini lawì diyà tanà,
egkepasangan ki pelà enù ka lagà ki egkebegatan danà sa kelikutan ta
diyà tanà. Dodoo endà meiyap ki sumalid siini lawa ta, dodoo iya polo sa
ungayà ta mebegayan ki dé ini egoh di sa magtu lawa ta melalù taman

---

[a] **4:13** Basa ko Isalem 116:10

melugay kedu diyà langit anì mesambian sa lawa ta egkematay. 5 Si
Nemula sa mighemilì kenita anì mesakem ta sa magtu lawa ta. Owoy
pineugpà di ma sa Metiengaw Suguy di diyà kenita enù ka iya sa tandà di
meketuu sa langun igpasad di diyà kenita.
6 Huenan di, sumalà dé sa egkeukitan ta, pebagelen ta doo sa pedu ta,
enù ka netiigan ta egoh ta pelà diyà tanà, endà pa diyà ki sa kenà i Datù.
7 Dodoo egoh ta nehagtay pelà, egsaligan ta doo kagdi i apiya di pa endà
pa hinaa ta duu. 8 Tigtu mebagel doo sa pedu ké, owoy ungayà ké salidan
ké hedem sa lawa ké diyà tanà anì mangay ké mugpà diyà si Datù dutu
langit dò. 9 Dodoo, amuk dahini ké pelà diyà tanà ataw ka dutu ké langit
dò, iya daa sa tigtu ungayà ké metuuwan Nemula i diyà kenami. 10 Enù
ka mekeangay ki langun kani diyà sa taengan i Kelistu anì tepengan di
kita anì sakemen sa uman sebaen etaw sa hagdi untung nesugat denu
sa binaelan di diyà tanà. Mepion sa mekebegay diyà sa etaw migbael
mepion, dodoo medaet sa mekebegay diyà sa etaw migbael medaet.

Mebaluy Loyuken I Nemula Kita Danà I Kelistu

11 Na, netiigan ké tigtu egkelimedangan sa medoo etaw sa agdaw egoh
i Datù tumepeng sa binaelan ta langun, huenan di takà ké egtulù anì
migtuu sa medoo etaw. Netiigan i Nemula metiengaw sa pedu ké, owoy
ungayà ku metiigan yu ma iya wé. 12 Yoko egpenemdem duu egpeolòolò
ké diyà keniyu. Dodoo ini daa sa ungayà ké endà memalaan yu diyà
kenami anì mekesagbì yu polo diyà sa medoo liyu etaw egpeolòolò
denu sa hagda adat eghauwen etaw, beken denu sa metiengaw pedu da.
13 Amuk guwaen sa etaw egkelengleng ké danà ké megelol egtegudon,
maen dé iya wé enù ka iya daa sa ungayà ké meolò Nemula i. Endà
egkelengleng ké, dodoo ungayà ké polo tabangan ké kiyu. 14 Megelol ké
egtegudon enù ka tigtu eghiduwan i Kelistu kami, enù ka netiigan ké
nematay Kelistu i anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw. Apiya sebaen
di daa sa nematay, lagà ki nematay langun. 15 Nematay Kelistu i anì
tigtuwan di sa salà sa langun etaw anì endà dé eg-unutan ta duu sa nita
daa ungayà, kita i nehagtay pelà. Dodoo iya polo sa unutan ta sa hagdi
ungayà, enù ka kagdi sa nematay owoy neenaw dema anì mealukan ki.
16 Egoh anay sa penemdem ké lagà sa penemdem sa medoo liyu
etaw endà egpigtuu, enù ka egluwoh ké ma sa medoo etaw, huenan
di egluwohen ké ma Kelistu i. Dodoo ini egoh di nesambian dé sa
penemdem ké denu kenagdi. 17 Huenan di, amuk duen etaw nesesebaen
da dé si Kelistu, kagdi sa lagà magtu etaw. Minekedan dé sa tapay adat
di tegebael medaet owoy duen dé sa magtu pedu di. 18 Binaelan i Nemula
langun iya wé, enù ka apiya di pa egkesekuntelà ki si Nemula egoh anay,
eg-upionen di doo kita danà i Kelistu anì meseloyuk ki dé. Igsalig di ma
diyà kenami siini galebek anì tumegudon ké diyà sa medoo etaw anì

upionen di ma kagda. 19 Ini sa tegudon ké, mebaluy doo upionen i Nemula
sa langun etaw anì meloyuk da kagdi i danà sa binaelan i Kelistu. Endà
egsagipaen di duu sa medoo salà da enù ka igpeuloy di dé. Iya sa Mepion
Tegudon igsalig di diyà kenami sa itulù ké diyà sa medoo etaw.
20 Huenan di, kami sa salu i Kelistu pineangay di anì tumulù ké sa kagi
di, enù ka danà ké eg-ikagi, lagà si Nemula dé sa egsasà keniyu. Danà i
Kelistu migsugù kenami, egsasaen ké kiyu anì meseloyuk yu si Nemula.
21 Apiya di pa endà duen salà binaelan i Kelistu, pinigtamayan i Nemula
doo kagdi danà sa medoo salà ta, anì petiengawen di kita diyà sa kehaa
di danà ta nesesebaen si Kelistu.

6 1 Na, nesesebaen ké si Nemula diyà sa galebek di, huenan di ini
sa isasà ké diyà keniyu. Amuk sinakem yu dé sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula, yoko egpeuhang duu. 2 Enù ka ini sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,

"Egoh di neuma sa agdaw hinemilì ku,
dinineg ku sa kesimbà yu,
owoy egoh di neuma sa agdaw ku umaluk keniyu,
tinabangan ku kiyu."[b]

Na, taa yu, hih. Neuma dé ini egoh di sa agdaw hinemilì i Nemula egoh
di egpehaa sa kehidu di keniyu, owoy ini ma dé sa agdaw di eg-aluk
keniyu.
3 Na, ungayà ké endà duen sa kenà etaw sumigbolow sa ketulù ké.
Huenan di, tigtu egtulikan ké sa egbaelan ké anì endà mealang sa kepigtuu
da. 4 Sumalà dé sa egbaelan ké, ipehaa ké polo sa metiengaw adat ké anì
metiigan sa etaw kami sa sinugù i Nemula danà ké egtigkel sa lihay ké
owoy sa medoo kelikutan ké ma. 5 Tinigkelan ké apiya di pa binalbal ké,
owoy nebilanggu ké, owoy hinemagawan ké danà sa medoo etaw tegebogo.
Tinigkelan ké apiya di pa tigtu melikut sa galebek ké, owoy duen ma sa egoh
ké endà egpeketudug owoy endà ma egpekekaen ké. 6 Dodoo danà ké sinugù
i Nemula, metiengaw doo sa adat ké, owoy egketiigan ké ma sa tuu tegudon.
Metaes sa tali ké, owoy mipedu ké ma, owoy eg-ugpà sa Metiengaw Suguy i
Nemula diyà kenami, owoy tigtu eghiduwan ké sa medoo etaw. 7 Iya sa itulù
ké sa tuu tegudon, owoy tinunungan i Nemula ma kami. Lagà ké sa sundalu
épê kinemkem anì atuwan di sa kuntelà di, enù ka iya sa lagà sundang owoy
kelasag sa metiengaw adat ké. 8 Duen etaw eg-adat kenami, owoy duen ma
egluwoh. Duen etaw eg-olò kenami, owoy duen ma egsumbung. Apiya di
pa guwaen da dò tegebutbut ké, anan tuu doo sa eg-ikagiyen ké. 9 Apiya
di pa guwaen da tigtu mepokò ké etaw, lumalag ké ma doo. Takà ké buyu
egkematay, dodoo nehagtay ké doo. Pineukit i Nemula kami diyà sa dakel
kelikutan, dodoo endà neimatayan ké. 10 Apiya di pa duen sa egkebukulan ké

---

[b] **6:2** Basa ko Isayas 49:8

diyà tanà, takà ké doo egkeanggan. Tigtu pubeli ké etaw, dodoo dakel doo
sa isugkow ké diyà sa medoo etaw egtuluen ké. Endà duen sa medoo langun
taman ké diyà tanà, dodoo kami polo épê sa langun taman ibegay i Nemula.
11 Na, o medoo duma ké dutu Kolintu dò, tinulon ké dé diyà keniyu sa
langun penemdem ké, owoy netiigan yu tigtu eghiduwan ké kiyu. 12 Endà
kulang sa kehidu ké keniyu, dodoo kiyu polo sa kulang mehidu kenami.
13 Egsasaen ku kiyu i lagà anak ku anì pedakel yu sa pedu yu diyà
kenami, iling mendaa sa dakel kehidu ké keniyu.

Ini Sa Isasà I Pabelo Anì Endà Eg-unut Da Sa Etaw Endà Egpigtuu

14 Na, yoko eg-amut ta diyà sa medoo etaw endà egpigtuu, enù ka endà
mebaluy di meseamut sa mepion owoy sa medaet. Hediya ma, endà ma
neseamut sa legdaw owoy sa delem. 15 Endà mebaluy di mesesebaen sa
pedu i Kelistu owoy sa pedu i Satanas. Hediya ma, endà ma mebaluy di
amuk mesesebaen sa pedu sa etaw egpigtuu owoy sa etaw endà egpigtuu.
16 Endà ma mebaluy di meseamut sa inetaw owoy sa Dalesan i Nemula.
Hediya ma kita i etaw egpigtuu, lagà ki sa dalesan eg-ugpaan sa Nemula
melalù, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Mugpà a diyà kenagda,
owoy munut a ma diyà kenagda.
Aken sa Nemula simbaan da,
owoy kagda sa meetaw ku."[c]

17 Huenan di, guwaen i Datù Nemula,

"Pediyù yu dé diyà sa medoo etaw endà eg-unut da diyà kenak
owoy yoko eg-amut ta diyà kenagda,
owoy yoko ma eg-iling duu sa medaet egbaelan da.
Amuk hediya sa egbaelan yu,
metuuwan a diyà keniyu."[d]
18 "Owoy aken sa meemà yu,
owoy kiyu sa meanak ku.
Iya sa inikagi i Datù Nemula épê dakel egkegaga."[e]

7 1 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, danà iya wé igpasad i
Nemula diyà kenita, mepion amuk tigtu ekedan ta sa langun
balangan medaet, iling ka sa egbaelan ta ataw ka sa penemdem ta, owoy
petiengawen ta ma kita diyà sa kehaa i Nemula danà sa keadat ta kenagdi.

Ini Sa Kekeanggan I Pabelo

2 Na, tigtu yu pedakel sa pedu yu diyà kenami. Netiigan yu ma
doo endà nesalà ké diyà keniyu, owoy endà ma pinedaetan ké duu sa

---

[c] **6:16** Basa ko Isikiyél 37:27 [d] **6:17** Basa ko Isayas 52:11; Isikiyél 20:34 [e] **6:18** Basa ko 2 Samuwél 7:14

kepigtuu sa etaw diyan, owoy endà ma duen etaw inakalan ké. 3 Beken
iya sa pesuwan ku mig-ikagi a iya wé anì sigbolowen ku kiyu. Dodoo
eg-ikagiyen ku dema sa tapay inikagi ku, tigtu eghiduwan ku kiyu. Apiya
di pa mematay ké ataw ka nehagtay ké pelà, tapay doo endà mekedan sa
kehidu ku keniyu. 4 Tigtu egsaligan ku kiyu, owoy ipeolòolò ku ma kiyu
diyà sa medoo liyu etaw. Apiya di pa medoo sa kelikutan ké, mebagel doo
sa pedu ké owoy tigtu neanggan ké ma danà yu.

5 Egoh anay egoh ké migtebow diyà uwang Masidoniya, endà
egpekeetud ké enù ka takà ké egkepasangan. Sumalà dé sa inangayan
ké, nepelihay ké doo owoy sinigbolow ké etaw owoy nebukul ké ma denu
keniyu i etaw egpigtuu. 6 Dodoo si Nemula sa pebagel sa pedu sa etaw
egkebukul, owoy pinebagel di ma kami danà i Tito migtebow kedu diyan.
7 Neanggan ké egoh di migtebow dahini, dodoo uman pa neanggan ké
egoh di migtulon kenami sa kekeanggan di denu keniyu. Tinulon di ma
kenami sa ungayà yu humaa kenak, owoy tinulon di ma sa kekebukul yu
danà sa medaet binaelan yu owoy sa ungayà yu ma mangunut diyà sa
igsasà ku keniyu. Huenan di, egoh ku neketiig iya wé, neanggan a temù.

8 Apiya di pa nebukul yu danà sa tapay igsulat ku diyà keniyu, endà doo
mebegat sa pedu ku danà ku migsulat iya wé. Tuu mebegat sa pedu ku egoh
anay enù ka netiigan ku melugaylugay yu mebukul danà iya wé sulat ku.
9 Dodoo neanggan a dé ini egoh di. Beken iya sa pesuwan ku neanggan
danà yu nebukul, dodoo neanggan a polo enù ka pinelumanan yu dé sa
egbaelan yu danà yu nebukul. Na, danà sa uyot i Nemula iya wé, huenan di
mepion doo sa ketamanan sa sulat ké diyà keniyu. 10 Amuk danà i Nemula
sa kekebukul etaw, mebaluy doo iya sa pesuwan di metuing sa pedu di diyà
si Nemula anì mealukan. Huenan di, endà mepion di amuk mebegat sa
pedu ta danà sa kekebukul kedu si Nemula. Dodoo amuk mebukul sa etaw
endà egpigtuu owoy amuk endà ma metuing sa pedu di diyà si Nemula,
endà doo mebegayan di sa lalù endà meelut di. 11 Dodoo taa yu, hih, sa
binaelan i Nemula diyà keniyu danà iya wé kekebukul yu. Meudes yu dé
egpepion sa egbaelan yu, owoy dakel ma sa ungayà yu egpetiig diyà etaw
endà eg-ilingan yu duu sa binaelan iya wé etaw nesalà. Tigtu egkelepuhan
yu ma sa medaet binaelan di, owoy nelimedangan yu ma amuk mekelapeg
yu diyà sa kepigtamay i Nemula kenagdi. Mebugaan yu aken, owoy ungayà
yu tigtu yu mangunut diyà sa igsugù i Nemula keniyu anì metuuwan a
diyà keniyu. Pinigtamayan yu ma dé iya wé etaw nesalà. Na, danà iya wé
binaelan yu, tinandaan yu dé endà duen sa niyu diyà sa hagdi salà.

12 Egoh ku migsulat diyà keniyu egoh anay, beken iya daa sa ungayà ku
mepigtamayan sa etaw nesalà diyan, ataw ka pepionen ku daa sa etaw
kenà di nesalà. Dodoo netiigan i Nemula doo migsulat a iya wé anì ipetiig
ku diyà keniyu tigtu dakel sa kehidu yu kenami. 13 Huenan di, neanggan
ké temù, enù ka neketuu dé iya wé ungayà ku.

Apiya di pa neanggan ké denu iya wé, uman ké polo neanggan egoh ké
mighaa sa kekeanggan i Tito danà sa mepion binaelan yu diyà kenagdi.
14 Egoh anay inolò ku kiyu diyà kenagdi egoh di endà pa mig-angay diyan.
Na, endà dé memala a enù ka egoh di migtebow dé diyà keniyu, hinaa di
doo tigtu tuu sa kagi ku denu keniyu. Anan tuu sa inikagi ku diyà keniyu
egoh anay, owoy tuu ma doo sa inikagi ku diyà si Tito denu keniyu.
15 Netulengan i Tito sa kepangunut yu diyà sa igsugù ku inuwit di diyan
owoy sa kesalù yu kenagdi, apiya di pa nebukul yu owoy nelimedangan
yu ma. Huenan di, migkedakel sa kehidu di keniyu. 16 Na aken, tigtu a dé
neanggan temù, enù ka netiigan ku mesaligan ku doo kiyu.

Ini Denu Sa Kebegay Etaw Egpigtuu

8 1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metiigan yu sa binaelan
sa medoo umpungan i Hésus diyà uwang Masidoniya, enù ka
mepion sa binaelan da danà sa dakel ketabang i Nemula kenagda. 2 Apiya
di pa tigtu melikut sa nehaa da, tigtu da polo neanggan owoy metawag
da ma doo egbegay tabang, apiya di pa pubeli da etaw. 3 Egtulonen ku
diyà keniyu igbegay da daa uloy taman sa egkegaga da egbegay, owoy
pinesubela da ma sa kebegay da. Danà sa hagda daa uyot egbegay, 4 tigtu
da migpegeni diyà kenami anì umiling da ma megay tabang diyà sa
medoo etaw i Nemula dutu uwang Hudiya dò. 5 Guwaen ké dò endà iseg
di medoo sa ibegay da, dodoo dakel polo sa igbegay da, enù ka muna da
dé egbegay sa pedu da diyà si Datù, agulé egsalig da ma diyà kenami enù
ka iya sa uyot i Nemula diyà kenagda.
6 Na, tigtu mepion sa binaelan iya wé medoo etaw tegeMasidoniya.
Huenan di, sinasà ké Tito i anì pelikù dema diyan anì buligan di kiyu
anì meubus yu tumipoh sa tabang ibegay yu, enù ka kagdi sa mig-
edung migbulig keniyu egtipoh egoh anay. 7 Tigtu yu dé miglalag denu
sa langun egbaelan yu, enù ka meeles sa kepigtuu yu, owoy megelol
yu ma egtulù, owoy netiigan yu ma sa tuu tegudon, owoy megelol yu
ma egpangunut diyà si Nemula, owoy dakel ma sa kehidu yu kenami.
Huenan di, ungayà ké lumalag yu ma danà sa ketawag yu egbegay tabang
diyà sa medoo etaw egkepasangan.
8 Endà egtegelen ku duu kiyu egpebegay. Dodoo ungayà ku polo ipetiig
ku diyà keniyu denu sa medoo liyu etaw metawag egbegay tabang, anì
metiigan ku ma amuk tigtu tuu sa niyu kehidu. 9 Netiigan yu doo tigtu
dakel sa kehidu i Hésus Kelistu, sa Datù ta, diyà kenita. Apiya di pa tigtu
kawasà dutu langit dò, migkepubeli polo temù danà di neetaw diyà tanà
anì alukan di kiyu. Huenan di, danà iya wé binaelan di, tigtu kumawasà
yu polo dutu langit dò.
10 Na, apiya di pa endà egtegelen ku duu kiyu, ini sa penemdem ku.
Mepion amuk meubus yu dé tumipoh sa pilak, sa inedungan yu egoh siini

palay netebas, enù ka kiyu sa anay etaw egtipoh pilak danà sa ungayà
yu daa egtabang sa etaw egkepasangan. 11 Uman yu pa anì meubus dé
sa ketipoh yu pilak. Egoh anay egoh yu mig-edung egtipoh pilak, dakel
sa ungayà yu egbegay tabang, huenan di mepion amuk endà mesemek
yu anì meubus dé siini galebek yu, taman sa egkegaga sa uman sebaen
etaw egbegay. 12 Enù ka amuk dakel sa ungayà yu egbegay tabang owoy
amuk ibegay yu ma sa mekebegay yu, metuuwan doo Nemula i diyà sa
egbaelan yu, enù ka endà itegel di duu ipebael kenita sa endà megaga ta.
13 Beken iya sa ungayà ku amuk mepubeli yu danà sa kebegay yu
tabang diyà sa medoo liyu etaw anì kumelanih sa hagda keugpà.
14 Dodoo ungayà ku polo setabangay yu langun. Amuk subela sa niyu ini
egoh di, mepion amuk tabangan yu sa medoo duma yu egkepasangan.
Agulé amuk meuma ma kani sa egoh yu mepasangan owoy kagda ma sa
duen, metabangan da ma kiyu. Amuk hediya sa egbaelan yu, mesetabang
yu langun. 15 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa egoh etaw Hudiyu
migtipoh sa kaenen igbegay i Nemula egoh anay, guwaen di,

"Amuk medoo sa netipoh sa etaw,
endà ma subela sa nekuwa di.
Hediya ma sa liyu etaw migtipoh tukééy,
endà ma duen sa kulang di."[f]

Ini Denu Si Tito Owoy Sa Duma Di Mangay Kolintu Dò

16 Na, tigtu ké egpesalamat diyà si Nemula, enù ka igbegay di diyà
si Tito sa dakel pedu di tumabang keniyu, lagà mendaa sa nami pedu.
17 Egoh ké migsasà diyà si Tito anì mangay dema diyà keniyu, tigtu
egkeiyap dema pelikù diyan, enù ka iya sa tapay ungayà di tumabang
keniyu. 18 Na, egpeunuten ké diyà si Tito sa sebaen duma ta egpigtuu.
Tigtu eg-adatan ma sa langun umpungan i Hésus kagdi i, enù ka megelol
egtulù sa Mepion Tegudon denu si Kelistu. 19 Owoy beken iya daa,
enù ka kagdi ma sa hinemilì sa medoo umpungan i Hésus anì munut
diyà kenami amuk uwiten ké sa itabang yu diyà sa medoo duma ta
egkepasangan. Uwiten ké diyà kenagda anì meolò Datù i anì mehaa ma
sa pedu ta tumabang kenagda.
20 Na, egpeunuten ké siini duma ta anì endà duen etaw sumigbolow
kenami danà sa keuwit ké siini dakel tabang dutu. 21 Ungayà ké mepion
sa egbaelan ké diyà sa kehaa i Nemula owoy diyà sa kehaa sa langun
etaw ma.
22 Na, duen ma sa sebaen ma duma ta egpigtuu peunuten ké diyà si
Tito mangay diyan. Medoo gulê egtukawan ké kagdi i, owoy netiigan
ké megelol ma diyà sa langun egbaelan di. Dakel sa pedu di mangay

---

[f] **8:15** Basa ko Éksodo 16:18

tumabang keniyu enù ka tigtu egsaligan di kiyu. 23 Na, si Tito sa duma
ku egtulù keniyu. Siini duwa etaw umunut diyà kenagdi, kagda ma sa
pineangay sa medoo umpungan i Hésus anì meolò Kelistu i danà sa
egbaelan da. 24 Huenan di, amuk tumebow da diyan, pehauwi yu sa
kehidu yu kenagda anì metiigan sa langun umpungan i Hésus tuu sa
kehidu yu diyà sa duma yu owoy tuu ma sa inikagi ké denu sa mepion
egbaelan yu.

Ini Denu Sa Ketabang Da Duma Da

9 1 Na, endà dé duen pesuwan ku sumulat a uman diyà keniyu denu
sa kepeuwit yu tabang diyà sa medoo etaw i Nemula dutu Hudiya
dò, 2 enù ka netiigan ku tigtu egkeiyap yu tumabang kenagda. Huenan di,
inolò ku kiyu diyà sa medoo etaw tegeMasidoniya egpigtuu, guwaen ku,
"Egoh siini palay netebas, iya sa ungayà sa medoo duma ta egpigtuu diyà
uwang Akaya megay da tabang." Na, egoh da neketiig denu sa kebegay
yu tabang, egkedoo da ma egkeiyap megay sa tabang. 3 Huenan di,
egpeangayen ku dé diyà keniyu siini duma ta lapeg si Tito, anì metiigan
etaw endà uloy di kagi ku daa sa keolò ku keniyu, dodoo ubusen yu polo
tumipoh sa itabang yu iling sa inikagi ku denu keniyu. 4 Enù ka amuk
mangay a diyan owoy duen ma etaw munut kenak tegeMasidoniya,
memalaan a amuk hauwen da endà netapay sa igtabang yu. Owoy kiyu
ma, uman pa dakel sa niyu mala, enù ka inolò ku dé kiyu diyà kenagda
denu sa ketipoh yu tabang. 5 Huenan di, iya sa penemdem ku mepion
amuk pehunawen ku siini telu duma ta mangay diyan anì buligan da
kiyu egtipoh sa tabang igpasad yu egbegay. Agulé amuk tumebow a
diyan, tapay dé duen sa itabang yu, owoy metiigan da ma beken iya sa
pesuwan yu egbegay amuk danà yu netegel, dodoo danà sa niyu uyot
polo egbegay.
6 Netiigan yu doo ini i. Amuk tukééy daa sa ig-ohok sa etaw, tukééy ma
daa sa meketu di. Dodoo amuk medoo sa ig-ohok di, medoo ma sa mekuwa
di. 7 Hediya ma sa etaw egbegay. Mepion amuk egpenemdem sa uman
sebaen etaw sa kedoo mekebegay di, owoy iya daa sa ibegay di. Endà
mepion di amuk mebegat sa pedu di egbegay, owoy endà ma mepion di
amuk tinegel di egpebegay, enù ka iya sa kenà i Nemula netuuwan sa etaw
egbegay danà sa pedu di megaen. 8 Tigtu megaga i Nemula ibegay diyà
kenita sa uman pa dakel diyà sa kulang ta, anì dumuen takà sa langun
taman ta anì dumuen ma sa subela di itabang ta diyà sa medoo duma ta.
9 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa etaw metiengaw, guwaen di,

"Kagdi sa metawag egbegay diyà sa pubeli,
owoy endà duen taman sa kebael di mepion."[g]

---

g **9:9** Basa ko Isalem 112:9

10 Na, si Nemula sa egbegay benì diyà sa tegehemula anì duen sa mekaen
da. Hediya ma, ibegay di diyà kenita sa lagà benì owoy pedoowen di ma
sa bunga di anì meumanan sa itabang ta diyà sa medoo etaw. 11 Takà
egtabangan i Nemula kiyu anì metawag yu ma egbegay diyà sa etaw
egkepasangan. Huenan di, tigtu kumedoo sa etaw umolò si Nemula
danà sa ketabang yu kenagda ipeuwit yu diyà kenami. 12 Enù ka amuk
duen sa tabang ibegay yu, tigtu metabangan sa medoo etaw i Nemula
egkepasangan, owoy beken iya daa dodoo medoo ma sa etaw umolò si
Nemula danà sa ketabang yu. 13 Amuk metiigan da metawag yu, tigtu
oloen da Nemula i enù ka egpangunut yu diyà sa Mepion Tegudon denu
si Kelistu egsaligan yu, owoy oloen da ma kagdi i danà yu metawag
egbegay tabang diyà kenagda lapeg sa langun etaw. 14 Amuk iya sa
egbaelan yu, tigtu hiduwan da kiyu owoy isimbà da ma kiyu danà sa
dakel ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu. 15 Huenan di, tigtu meolò
ta Nemula i danà di migbegay sa Anak di diyà kenita. Endà meikagi ta
duu sa lagà di enù ka tigtu milagà temù.

Ini Denu Sa Galebek I Pabelo

10 1 Na, si Pabelo a eg-ikagi ini i diyà keniyu. Duen etaw guwaen
da dò melenek a gaa amuk diyà a keniyu, dodoo mebalaw a
gaa amuk egsulat a diyà keniyu kedu mediyù dò. Dodoo danà ku eg-
iling sa adat i Kelistu egoh di migpetukééy owoy mipedu ma, 2 huenan
di egsasà a diyà keniyu anì pepionen yu sa adat yu anì endà mebulitan
ku kiyu amuk tumebow a diyan, enù ka tigtu doo bulitan ku sa medoo
etaw egsumbung kenami guwaen da dò eg-unut ké gaa sa nami daa uyot
lagà sa medoo liyu etaw endà egpigtuu. 3 Tuu ma doo, kami sa etaw lagà
keniyu mendaa eg-ugpà diyà tanà, dodoo endà lagà di sa gila diyà tanà
daa sa ukit ké eg-atu sa medaet, enù ka endà egsalig ké diyà sa egkegaga
etaw. 4 Beken sa kinemkem etaw eggila diyà tanà sa kinemkem ké anì
umatu ké diyà sa medaet, dodoo tigtu mekegaga sa kinemkem ké igbegay
i Nemula diyà kenami. Huenan di, mekegaga ké umatu diyà sa langun
egkuntelà sa tuu tegudon, apiya di pa mebagel da. 5 Eg-atuwan ké sa
endà tuu kesigbolow etaw owoy sa kepeolòolò sa etaw eg-alang sa tuu
tegudon denu si Nemula, owoy meatuwan ké ma sa medaet penemdem
da anì mangunut da polo diyà si Kelistu. 6 Na, tigtu yu dé pangunut diyà
si Nemula, enù ka amuk mangay ké diyan, pigtamayan ké doo sa medoo
etaw endà egpangunut.

7 Taa yu, hih. Duen etaw diyà keniyu guwaen da dò kagda daa sa tigtu
etaw i Kelistu. Dodoo mepion amuk metiigan da kami enù ka kami ma
doo sa etaw i Kelistu. 8 Apiya di pa egpeolòolò a dema denu sa egkegaga
igbegay i Nemula diyà kenami, endà ma igkemala ku duu iya wé, enù
ka binegayan di kami egkegaga anì pebagelen ké sa kepigtuu yu; endà

pedaet ké sa kepigtuu yu. 9 Apiya di pa hediya sa inikagi ku diyà keniyu,
endà doo meiyap a amuk melimedangan yu danà sa sulat ku diyà keniyu.
10 Dodoo, duen etaw diyan guwaen da dò mebalaw a gaa owoy egbulit a
ma amuk egsulat a diyà keniyu, dodoo amuk diyà a keniyu melenek a gaa
owoy endà ma mekegaga a tumulù keniyu. 11 Amuk hediya sa penemdem
da, mepion amuk metiigan da iya polo sa unutan ké amuk tumebow ké
diyan sa sulat ké egoh ké endà pa diyan.

12 Na, meked ké umiling sa adat sa medoo liyu etaw egpedakelen da
kagda. Tigtu endà milantek sa penemdem da, enù ka guwaen da dò
kagda daa sa egpeketiig gaa sa mepion egbaelan etaw. Ipeiling da daa
sa hagda adat, huenan di sumalà dé sa egbaelan da, guwaen da dò anan
mepion. 13 Dodoo kami i, endà subela sa kepeolòolò ké, enù ka iya daa sa
ipeolòolò ké sa galebek ipebael i Nemula diyà kenami, lapeg sa egbaelan
ké egoh ké diyà keniyu. 14 Na, danà yu nekelapeg diyà sa galebek ipebael
i Nemula diyà kenami, huenan di endà egtipay ké sa igsugù di egoh ké
egtulù diyà keniyu, enù ka kami sa anay mig-angay diyà keniyu anì
egtulù ké sa Mepion Tegudon denu si Kelistu. 15 Dodoo endà egpeolòolò
ké denu sa binaelan sa medoo liyu etaw diyà sa kenà i Nemula endà
migpeangay kenami. Dodoo ungayà ké polo kumebagel sa kepigtuu yu
owoy meumanan ma sa galebek ké diyà keniyu taman endà meubus sa
langun ipebael i Nemula diyà kenami. 16 Amuk kumebagel dé sa kepigtuu
yu, mekeangay ké ma tumulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo mediyù
menuwa lekedutu yu. Enù ka meked ké egpeolòolò denu sa binaelan
sa liyu etaw diyà sa menuwa kenà i Nemula endà migpeangay kenami.
17 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Amuk ungayà sa etaw egpeolòolò,
iya daa sa meolò di sa binaelan i Datù Nemula."[h]

18 Na, endà metuuwan Nemula i diyà sa etaw egpeolòolò danà sa hagda
daa binaelan. Dodoo amuk si Nemula sa umolò sa etaw, netiigan ta tigtu
tuu iya wé.

Ini Denu Sa Medoo Etaw Guwaen Da Dò Kagda Sa Salu I Hésus

11 1 Na, ungayà ku endà mesemek yu dumineg sa ikagiyen ku diyà
keniyu, apiya di pa lagà a sa etaw endà duen penemdem. Tigkel
yu, hih. 2 Tigtu egkebukulan ku kiyu lagà sa kebukul i Nemula keniyu.
Ungayà ku endà tumangkà yu diyà si Kelistu, enù ka kiyu sa lagà melanih
kenogon igpasad ku ipesawa diyà sa sebaen daa maama. 3 Egkelenawan
a amuk mehalì sa penemdem yu denu si Kelistu owoy mekedan ma sa
dakel kehidu yu kenagdi danà yu meakalan. Mekeiling yu kéen si Iba
egoh anay enù ka neakalan danà sa metolol kagi sa uled egbutbut, si

---

[h] **10:17** Basa ko Hilimiyas 9:24

Satanas. 4 Egkebukul a keniyu enù ka egkeanggan yu amuk duen etaw
mangay tumegudon diyà keniyu, owoy migtuu yu ma sa ketulù da denu
si Hésus apiya di pa tigesa diyà sa nami ketegudon. Hediya ma, tigesa ma
sa itulù da keniyu denu sa Suguy i Nemula, owoy metuuwan yu ma doo
diyà sa tegudon da, apiya di pa beken sa tuu tegudon igtulù ké keniyu.
Egkegaip a keniyu enù ka egkeiyap yu egdinegdineg sa ketulù da.
5 Na, siedò medoo etaw diyà keniyu guwaen da dò kagda gaa sa mapulù
salu i Hésus, netiigan ku doo endà lumowon da diyà kenak. 6 Apiya di pa
endà tigtu a egpekegaga egtulù, netiigan ku doo sa tuu tegudon. Netiigan
yu doo iya wé, enù ka anan tuu sa langun igtulù ké keniyu.
7 Egoh ku migtulù keniyu sa Mepion Tegudon denu si Nemula, endà
pinebayad ku duu kiyu, apiya tukééy. Dodoo, migpetukééy a polo owoy
miggalebek a ma anì kumepion yu danà sa ketulù ku. Enù di ya, medaet
pa iya wé binaelan ku? 8 Egoh ku migtulù keniyu, iya polo sa miggastu
kenak sa medoo umpungan i Hésus diyà sa medoo liyu menuwa. Lagà
a egpenakaw diyà kenagda enù ka ginastuwan da aken anì tabangan
ku kiyu. 9 Egoh ku mig-ugpà diyan, apiya di pa duen sa kulang ku, endà
doo egpegeni a diyà keniyu, enù ka sa medoo duma ta egpigtuu diyà
Masidoniya polo sa migpeuwit diyà kenak sa kulang ku. Huenan di, endà
dé migpegeni a diyà keniyu sa kehagtayan ku, owoy taman melugay
endà ma dé megeni a diyà keniyu. 10 Tuu sa kagi i Kelistu, owoy tuu ma
sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé mekedan siini kepeolòolò ku, enù
ka endà dé megeni a pilak diyà etaw, iling ka kiyu ataw ka sa medoo liyu
etaw diyà sa uwang Akaya. 11 Dodoo apiya di pa endà egpegeni a diyà
keniyu, yoko egpenemdem duu endà mehidu a keniyu. Netiigan i Nemula
doo tigtu eghiduwan ku kiyu.
12 Na, umanan ku pa sa endà kepegeni ku diyà keniyu, enù ka meked
a umiling siedò medoo etaw guwaen da dò kagda gaa sa mapulù salu
i Hésus. Ungayà ku endà ipeolòolò da duu sa guwaen da dò egpegastu
ké ma diyà sa etaw, lagà sa hagda egbaelan. 13 Beken kagda sa tigtu
salu i Hésus, dodoo ubòubò da daa. Eg-akalan da kiyu denu sa
egbaelan da, owoy guwaen da dò kagda gaa sa salu sinugù i Kelistu.
14 Dodoo endà egkegaipan ké duu iya wé binaelan da, enù ka apiya si
Satanas, egpegaling ma doo egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit.
15 Huenan di, endà ma egkegaipan ké duu sa egbaelan sa medoo etaw
i Satanas ubòubò da ma sa pineangay i Nemula egbael mepion. Dodoo
mepigtamayan da doo danà sa binaelan da medaet amuk meuma sa
sabuhanan agdaw.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migpeolòolò Denu Sa Nebaelan Di

16 Na, eg-ikagiyen ku dema ini i diyà keniyu. Yoko egpenemdem duu
aken sa etaw endà duen penemdem takà egpeolòolò. Dodoo apiya di pa

iya sa penemdem yu, tigkeli yu doo dinegdineg sa tukééy kepeolòolò ku.
17 Na, netiigan ku beken kedu si Datù ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu,
enù ka lagà a sa etaw endà duen penemdem takà egpeolòolò. 18 Dodoo,
duen medoo etaw diyan egpeolòolò denu sa egbaelan da diyà tanà,
huenan di egpeolòolò a ma, aken i. 19 Enù ka kiyu, guwaen yu dò melabel
sa niyu penemdem, dodoo egkeiyap yu doo egdinegdineg sa ketulù siedò
medoo etaw endà duen penemdem. 20 Egtigkelan yu doo amuk udipenen
da kiyu. Apiya di pa egkuwa da pilak diyà keniyu ataw ka eglapisen da
ma kiyu, pemaenen yu polo iya wé. Amuk egpegesen da kiyu ataw ka
egtagpien da kiyu, mepion doo diyà keniyu. 21 Adi-adi da pa diyà kenami,
enù ka memala a umiling sa hagda egbaelan diyà keniyu guwaen yu dò
tigtu mepion.

Na, amuk mebagel da egpeolòolò, mebagel a ma doo egpeolòolò, apiya
lagà a sa etaw endà duen penemdem. 22 Amuk egpeolòolò da danà da
etaw Hudiyu, aken ma doo sa etaw Hudiyu. Amuk egpeolòolò da danà da
tugod i Islaél, aken ma doo sa tugod i Islaél. Amuk egpeolòolò da danà
da tugod i Ablaham, aken ma doo sa tugod i Ablaham. 23 Guwaen da
kagda gaa sa egsugùsuguen i Kelistu, dodoo labi pa endà egsugùsuguen
di aken i. Na, netiigan ku doo lagà kagi etaw egkelengleng sa eg-ikagiyen
ku enù ka egpeolòolò a ma. Uman pa dakel sa naken galebek diyà sa
hagda. Uman a pa medoo gulê nebilanggu diyà kenagda. Uman a pa
medoo gulê tinapes diyà kenagda, owoy uman a pa medoo gulê buyu
mematay diyà kenagda. 24 Lima gulê a ma tinapes tagtelu pulù owoy
siyow gulê danà sa duma ku etaw Hudiyu. 25 Telu gulê a ma binalbal sa
etaw tegeLoma. Segulê a ma binuung batu anì meimatayan a. Telu a ma
gulê netegeban sa dakel kumpit inedaan ku, owoy mig-olul a ma diyà
teliwadà dagat segeagdaw owoy segesigep. 26 Egoh ku takà eg-ipanaw,
medoo sa kelikutan nehaa ku. Migbatas a ma sa lawa't wayeg memahà,
owoy nekesiegung a ma sa etaw tegelampas. Egkelukuyan da ma aken
eg-imatay sa medoo etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu. Medoo sa
kelikutan nehaa ku diyà sa dakel menuwa owoy diyà sa melabel tanà
mediyù dalesan owoy diyà sa dagat ma. Pinelihay a ma sa medoo etaw
ubòubò egpigtuu. 27 Ini ma sa nebaelan ku. Neliteg a ma danà sa galebek
ku tigtu melikut. Medoo a ma gulê endà egpeketudug amuk sigep danà
sa galebek ku. Egpeketues a owoy eglupahan a ma, owoy kulang ma sa
kaenen ku owoy sa ginis ku, owoy endà ma duen sa dalesan kenà ku
eg-ugpà. 28 Duen ma medoo liyu kelikutan nehaa ku, dodoo endà pa
egtulonen ku duu ini egoh di. Uman agdaw tigtu a nebukul sa medoo
umpungan i Hésus diyà sa langun menuwa. 29 Amuk duen etaw egkelenek
sa kepigtuu di, egkepasangan a ma enù ka dakel sa ungayà ku tumabang
kenagdi. Owoy amuk duen etaw egpigtuu neenggat diyà salà, tigtu
egkedaet ma sa pedu ku.

30 Na, endà meiyap a egpeolòolò hedem, dodoo amuk tegelen a,
egpeolòolò a ma doo denu sa kelikutan nehaa ku anì metiigan yu endà
duen sa naken egkegaga. 31 Netiigan doo i Nemula Emà i Datù Hésus endà
egbutbut a egtulon ini i diyà keniyu. Na, meolò kagdi i taman melugay.
32 Na, egtulonen ku ma sa nebaelan ku dutu menuwa Damasko dò. Egoh
iya, migsugù sa gubilenu hinemilì i Sulutan Alitas anì bantayan da sa
bengawan sa kutà siedò menuwa anì sigkemen da aken amuk lumaun
a. 33 Dodoo, duen doo etaw migtabang kenak. Dinalem da aken diyà sa
amayan alat owoy tinuntun da kedu diyà sa mehagtaw tatawan sa kutà
siedò menuwa. Hê, nekepelaguy a dahiya.

Ini Sa Igpehaa I Nemula Diyà Si Pabelo

12 1 Na, endà duen ulan sa kepeolòolò ku, dodoo lagà a daa netegel
egsagbì diyà sa medoo etaw diyan, huenan di muman a pa
peolòolò. Na, egtulonen ku diyà keniyu sa igpehaa i Datù diyà kenak
owoy sa igpetiig di ma diyà kenak. 2 Duen sa etaw netiigan ku egpigtuu
diyà si Kelistu. Egoh sepulù owoy epat gepalay, nebatun dutu siedò langit
tigtu mehagtaw kenà i Nemula eg-ugpà. Endà netiigan ku duu amuk
nekeuma sa lawa di dutu ataw ka sa suguy di daa sa nekehaa iya wé,
enù ka si Nemula daa sa neketiig. 3 Dodoo netiigan ku doo nekeuma siini
etaw dutu siedò menuwa i Nemula tigtu metolol diyà langit. Eg-ikagiyen
ku dema ini i, endà netiigan ku duu amuk nekeuma sa lawa di dutu ataw
ka sa suguy di daa sa nekehaa iya wé, enù ka si Nemula daa sa neketiig.
4 Egoh di eglengen dutu langit dò, dinineg di sa kagi endà egkeikagi di
duu diyà sa kagi etaw daa, owoy endà ma mebaluy di ikagiyen etaw daa
iya wé. 5 Na, aken iya wé etaw tinulon ku nebatun dutu langit dò, huenan
di mebaluy ma amuk egpeolòolò a danà iya wé nebaelan ku. Dodoo aken,
endà ipeolòolò ku duu iya wé, enù ka iya daa sa ipeolòolò ku sa medoo
kelikutan nehaa ku anì metiigan yu endà duen sa naken egkegaga.
6 Apiya di pa egtulonen ku sa langun neukitan ku, endà doo lagà a sa
etaw egkelengleng, enù ka anan tuu polo sa eg-ikagiyen ku. Dodoo meked
a egpeolòolò, enù ka endà meiyap a amuk egpedakelen a etaw danà sa
nehauwan ku. Ungayà ku polo egpenemdemen da aken danà sa binaelan
ku hinaa da owoy danà ma sa tegudon ku dinineg da.

7 Dodoo, nebegayan a sa linadu tigtu mesakit anì endà pedakelen
ku duu aken danà sa tigtu mepion nehauwan ku dutu langit dò. Lagà
sa egsugùsuguen i Satanas egpelihay kenak siini linadu ku, anì endà
pedakelen ku duu aken. 8 Telu a gulê migsimbà diyà si Datù anì kedanan
di siini linadu ku. 9 Dodoo endà kedanan di duu. Iya polo sa sagbì di diyà
kenak, guwaen di, “Sumalà dé sa egkehaa ko, enget doo sa ketabang
ku keniko anì metigkelan ko, enù ka mehaa sa dakel egkegaga ku danà
di endà duen sa niko egkegaga.” Iya sa kagi di diyà kenak. Huenan di,

tigtu egkeiyap a egpeolòolò denu sa egoh di endà duen egkegaga ku
anì metiigan etaw duen doo sa egkegaga igbegay i Kelistu diyà kenak.
10 Egkeanggan a doo sumalà dé sa mehaa ku, iling ka melenek sa lawa ku,
ataw ka egpeumàumaan a etaw, ataw ka melikutan a, ataw ka mepelihay
a, ataw ka mepasangan a. Egkeanggan a doo danà ku egsalig diyà si
Kelistu, enù ka netiigan ku amuk endà duen sa naken egkegaga, mebagel
a doo danà sa egkegaga i Kelistu diyà kenak.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egkebukul Denu Sa Medoo Etaw TegeKolintu

11 Na, lagà a sa etaw egkelengleng enù ka tinegel yu aken egpepeolòolò.
Uman pa mepion amuk kiyu polo sa egpedakel kenak. Apiya di pa lagà
a sa etaw endà duen egkegaga, tapay a doo endà melowon sa medoo
etaw diyà keniyu ubòubò da salu i Kelistu. 12 Egoh ku mig-ugpà diyà
keniyu egoh anay, netiigan yu doo aken sa tigtu salu i Hésus danà sa
medoo binaelan ku. Tinigkelan ku sa ketulù ku keniyu, owoy igpehaa ku
ma diyà keniyu sa medoo panduan binaelan ku owoy sa medoo tandà
egkegaipan etaw. 13 Nesetepeng doo sa langun binaelan ku diyà keniyu
owoy sa binaelan ku ma diyà sa medoo liyu umpungan i Hésus. Iya daa
sa kenà di neketigesa, endà egpegastu a keniyu. Amuk iya sa salà ku diyà
keniyu, peuloyi yu dé diyà kenak.
14 Na, buyu a dema mangay lumengen diyà keniyu sa ketelu ku dé
gulê. Dodoo endà dema egpegastu a keniyu ini egoh di lagà mendaa sa
egoh anay, enù ka beken pilak yu sa egkeiyapan ku, dodoo iya polo sa
egkeiyapan ku sa kehidu yu kenak. Taa yu, hih. Beken batà sa gumastu sa
lukes di, dodoo lukes polo sa gumastu sa anak da, owoy lagà a sa emà yu
danà ku egtulù keniyu. 15 Huenan di, meanggan a doo amuk mekebegay
ku sa medoo langun taman ku owoy sa langun egkegaga ku ma anì
tabangan ku kiyu. Dodoo apiya di pa tigtu eghiduwan ku kiyu, lagà doo
alang-alang sa niyu kehidu kenak.
16 Netiigan yu doo endà duen sa egpegeniyen ku diyà keniyu, dodoo
duen kéen etaw diyan guwaen da dò inakalan ku gaa kiyu owoy linapis
ku ma kiyu. 17 Amuk hediya, ngadan sa ukit ku eglapis keniyu? Egoh ku
migpeangay sa duma ku diyan, endà ma duen sa nekuwa ku diyà keniyu.
18 Pineangay ku Tito i diyà keniyu owoy pineunut ku ma diyà kenagdi sa
duma ta egpigtuu. Enù di ya, inakalan i Tito pa kiyu? Endà meikagi yu
duu inakalan di kiyu, enù ka nesetepeng doo sa egbaelan ké si Tito danà
sa pedu ké nesesebaen.
19 Na, iya sa penemdem yu kéen migsulat ké ini i anì ipetiig ké diyà
keniyu sa egoh ké endà duen salà. Dodoo, beken iya wé, enù ka netiigan
i Nemula doo eg-ikagi ké daa ini i diyà keniyu danà ké nesesebaen si
Kelistu. O medoo duma ku eghiduwan ku, igsulat ké langun ini i anì
kumeeles sa kepigtuu yu. 20 Egkebukul a amuk hauwen ku sa adat yu

endà meiyapan ku duu amuk tumebow a diyan. Agulé, dumuen ma sa
baelan ku diyà keniyu endà ma meiyapan yu duu, enù ka bulitan ku kiyu.
Egkebukul a ma amuk hauwen ku kiyu egkesesigbolow ataw ka egkesina
yu, ataw ka melemu yu melangget, ataw ka penemdemen yu sa niyu daa
pedu, ataw ka egsumbung yu owoy ngolomen yu sa endà tuu, ataw ka
egpedakelen yu kiyu i, owoy takà yu mogo etaw. 21 Egkebukul a ma amuk
tumebow a diyan, memala a diyà si Nemula danà sa egbaelan yu medaet
apiya di pa metudà doo sa ketulù ku keniyu egoh anay. Tigtu a mebukul
amuk duen etaw diyà keniyu endà pa eg-ekedan da duu sa salà egbaelan
da egoh anay, upama egbigà da ataw ka egkeseuma da lawa sa etaw
beken sawa da ataw ka endà egkemalaan da sa medaet egbaelan da.

Ini Sa Medoo Isasà I Pabelo Diyà Kenagda

13 1 Na, ini dé sa ketelu ku gulê eg-angay diyà keniyu. Amuk
duen etaw egtipu sa duma di egpigtuu, mepion doo amuk
egpangunutan ké sa uledin igpesulat i Nemula, guwaen di, “Endà
mepigtamayan di sa etaw amuk endà duen duwa etaw ataw ka telu
egpetuu sa itipu kenagdi.”[i] 2 Na, egoh ku endà pa diyan, eg-ikagi a dema
sa inikagi ku egoh anay egoh sa keduwa ku gulê miglengen diyà keniyu,
guwaen ku, “Amuk endà eg-ekedan yu duu sa medaet adat yu, tigtu
pigtamayan ku sa etaw egbael salà taman sa langun kedoo yu amuk
pelikù a dema.” 3 Na, amuk pigtamayan ku kiyu, metiigan yu doo danà
i Kelistu iya wé inikagi ku diyà keniyu. Endà melenek Kelistu i, dodoo
ipehaa di polo sa dakel egkegaga di amuk duen sa baelan di diyà keniyu.
4 Apiya di pa lagà endà duen egkegaga di egoh di igtutuk diyà sa kayu
igbugsud, neenaw doo owoy melalù ma taman melugay danà sa tunung
i Nemula. Hediya ma kami i, lagà ké ma endà duen egkegaga danà ké
nesesebaen si Kelistu. Dodoo danà sa tunung i Nemula egtabang kenami,
melalù ké ma doo lagà kenagdi owoy duen ma egkegaga ké egpigtamay
keniyu.

5 Na, tepengi yu sa pedu yu anì metiigan yu amuk tuu sa kepigtuu yu,
ataw ka endà. Netiigan yu doo eg-ugpà Hésus Kelistu i diyà sa pedu sa
etaw egpigtuu. Huenan di, amuk endà diyà di keniyu, netiigan ta doo
beken kiyu sa etaw di. 6 Dodoo ungayà ku metiigan yu kami sa tigtu
salu di. 7 Na, isimbà ké kiyu diyà si Nemula anì endà dé egbael yu sa
medaet. Beken iya daa sa ungayà ké metiigan etaw egpangunut yu diyà
sa igtulù ké keniyu, dodoo ungayà ké polo baelan yu daa sa langun
mepion. Amuk hediya, maen dé amuk endà duen etaw neketiig kami sa
binegayan i Kelistu egkegaga anì migtamay ké keniyu. 8 Amuk tumebow
ké diyan, munut ké doo diyà sa tuu tegudon denu sa langun egbaelan ké

---

[i] **13:1** Basa ko Dutilonomiyu 19:15

diyà keniyu, enù ka endà mebaluy di metipay ké iya wé. 9 Apiya di pa
endà mehaa sa egkegaga ké migtamay keniyu, egkeanggan ké doo amuk
meudes yu egpangunut diyà sa mepion adat. Huenan di, takà ké kiyu
isimbà anì tigtu kumetiengaw sa adat yu. 10 Egsulat a ini i diyà keniyu
egoh ku endà pa mangay diyan, anì pepionen yu sa adat yu anì endà
ma duen pesuwan ku egpehaa sa egkegaga ku migtamay keniyu amuk
tumebow a diyan. Beken iya sa pesuwan i Datù migbegay kenak egkegaga
anì pedaet a sa kepigtuu yu, dodoo binegayan a daa anì tumabang a sa
kepigtuu yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

11 Na, o medoo duma ku egpigtuu, taman ini daa sa kagi ku diyà
keniyu. Pepion yu sa adat yu, owoy pangunuti yu dé sa igsugù ku keniyu.
Sesebaen yu ma sa pedu yu anì kumelanih sa keugpà yu. Amuk hediya,
takà eg-ugpà diyà keniyu Nemula i, sa keduwan sa melanih pedu owoy sa
kehidu.
12 Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi yu sa
kesehiduway yu.[j]
13 Na, ipetulon sa langun etaw egpigtuu dahini sa mepion pedu da diyà
keniyu.
14 Na, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i
Datù Hésus Kelistu, owoy mehiduwan yu i Nemula, owoy mesesebaen yu
ma danà sa Metiengaw Suguy i Nemula eg-ugpà diyà keniyu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

---

[j] **13:12** Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Uwang

GALATIYA

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeGalatiya

Na, egoh sa keduwa di gulê mig-angay Pabelo i diyà sa medoo menuwa anì tumulù sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu, nekeuma ma diyà sa tanà Galatiya diyà sa uwang tanà Asiya. Mig-angay diyà sa medoo menuwa diyà Galatiya, owoy iya sa igtulù di nematay Hésus Kelistu i anì metigtuwan sa medoo salà da. Agulé medoo ma sa etaw migpigtuu dé diyà si Hésus.

Na, egoh i Pabelo miglegkang diyà Galatiya, duen ma sa liyu etaw migtebow da dutu, owoy iya sa igtulù da mekepangunut da ma gaa diyà sa uledin igsugkow i Mosis sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus anì mealukan i Nemula kagda. Huenan di, nebukul sa pedu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

Na, egoh i Pabelo migdineg denu iya wé, medelamet migsulat diyà kenagda. Sinelepang di diyà siini sulat sa pesuwan da mealukan i Nemula danà da daa egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, beken danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis.

Migtulù ma Pabelo i diyà kenagda sa mepion adat sa etaw egpigtuu diyà si Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeGalatiya

1 1-2 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Egsulat a diyà sa medoo umpungan i Hésus diyà uwang Galatiya. Langun ké dahini egpigtuu, egtulonen ké sa mepion pedu ké diyà keniyu. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà ku ginelal da i Hésus owoy si Nemula Emà ta sa mig-enaw kenagdi egoh di nematay, owoy sinugù da ma aken. Beken etaw daa diyà tanà sa miggelal kenak owoy sa migsugù kenak.

3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

4 Na, inunutan i Kelistu sa uyot i Emà ta si Nemula egoh di nematay
diyà sa kayu igbugsud anì babaen di sa salà ta anì endà mekeunut ki
diyà sa etaw tegebael medaet pigtamayan i Nemula. 5 Huenan di, meolò
Nemula i taman melugay. Amin.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sebaen Daa Sa Tegudon Mekealuk Etaw

6 Na, tigtu negaip a keniyu, enù ka medelamet yu mighalì egpigtuu
diyà sa liyu tegudon owoy ininiyugan yu polo Nemula i sa mig-umow
keniyu danà sa ketabang i Kelistu. 7 Dodoo endà duen sa liyu tegudon
mekealuk etaw, liyu daa sa tegudon igtulù ku diyà keniyu. Iya sa inikagi
ku enù ka duen etaw egbogowen da sa pedu yu enù ka ungayà da hedem
mesambian sa Mepion Tegudon denu si Kelistu. 8 Dodoo sumalà dé sa
etaw egtegudon diyà keniyu, iling ka kami ataw ka sa egsugùsuguen
i Nemula kedu diyà langit, amuk beken éhê sa tegudon igtulù ké diyà
keniyu sa igtulù di, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula taman melugay.
9 Inikagi ké doo iya wé diyà keniyu egoh anay dodoo eg-ikagiyen ku dema
ini egoh di. Sumalà dé sa etaw egtegudon diyà keniyu amuk endà éhê di
sa tegudon sinakem yu igtulù ké, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula
taman melugay.
10 Yoko egpenemdem duu ungayà ku oloen a etaw, dodoo ungayà ku
polo metuuwan Nemula i diyà kenak. Yoko ma egpenemdem duu ungayà
ku metuuwan a etaw, enù ka amuk iya sa ungayà ku, endà mebaluy di
sinaligan a i Kelistu.

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Egoh Di Migpesalu Diyà Si Hésus

11 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu ini i. Beken danà
penemdem etaw daa sa Mepion Tegudon igtulù ku diyà keniyu. 12 Enù
ka endà dinineg ku duu diyà etaw owoy endà ma duen etaw migtulù
kenak, dodoo si Hésus Kelistu polo sa migpetiig diyà kenak siini Mepion
Tegudon.
13 Nedineg yu dé sa ukit-ukit ku egoh anay egoh ku mig-unut sa uledin
ké, kami i Hudiyu. Tigtu pinelihay ku sa etaw egpigtuu diyà si Kelistu
enù ka ungayà ku medaetan sa kepigtuu da. 14 Sa medoo duma ku Hudiyu
nesetepeng sa kelukes ké, endà nekegaga da kenak egpangunut diyà sa
medoo uledin ké, enù ka uman pa sa naken kegelol egpangunut diyà sa
tegudon sa tupù ké.
15 Apiya di pa medaet sa kebael ku sa etaw egpigtuu, eghiduwan i
Nemula polo aken, enù ka egoh ku endà pa miglesut, hinemilì di dé aken
owoy inumow di ma aken anì aken sa egsugùsuguen di. 16 Pinenemdem
i Nemula ipehaa di sa anak di si Kelistu diyà kenak anì itulù ku sa
Mepion Tegudon denu kenagdi diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Agulé
endà duen etaw kenà ku egpetulù. 17 Owoy endà ma migpelikù a diyà

Hélusalém anì egpetulù a diyà sa anay salu i Hésus. Dodoo miglagbas
a muna diyà uwang Alabiya, agulé migpelikù a dema diyà sa menuwa
Damasko. 18 Egoh di neuma telu gepalay, mig-angay a diyà Hélusalém enù
ka eglengen a diyà si Pidelu anì mesetiig ké. Duwa kapadian sa lugay ku
mig-ugpà diyà kenagdi. 19 Endà duen duma salu i Hésus hinaa ku dahiya
liyu daa si Santiyago, hadi i Datù Hésus. 20 Anan tuu ini i isulat ku diyà
keniyu, owoy netiigan i Nemula doo endà egbutbut a.
21 Egoh ku kedu diyà Hélusalém, mig-angay a diyà sa uwang Siliya
owoy uwang Silisiya. 22 Huenan di, endà pa egkilalaen a sa medoo etaw
egpigtuu diyà si Kelistu diyà uwang Hudiya enù ka endà duen sa kenà
da mighaa kenak. 23 Dodoo dinineg da daa sa inikagi etaw, guwaen da,
"Egoh anay kagdi sa tigtu migpelihay kenami anì mekeeked ké egpigtuu.
Dodoo ini egoh egtegudon polo denu sa kepigtuu etaw diyà si Kelistu."
24 Huenan di, eg-oloen da Nemula i danà ku dé migpigtuu diyà si Kelistu.

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Egoh Da Netuuwan Salu I Hésus Ma Kagdi I

2 1 Na, egoh di neuma sepulù owoy epat gepalay, migpelikù a eg-angay
diyà Hélusalém. Mig-unut Bilnabi i owoy inuwit ké ma Tito i. 2 Mig-
angay a dutu enù ka iya sa uyot i Nemula igpetiig di diyà kenak. Egoh ké
migtebow dutu, nesetipon ké langun kaunutan etaw egpigtuu, owoy endà
duen liyu etaw nekeamut dahiya. Sinelepang ku diyà kenagda sa Mepion
Tegudon igtulù ku diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Iya sa binaelan ku
anì metiigan sa medoo kaunutan metudà sa igtulù ku anì endà peulanen
da duu sa igtulù ku diyà etaw beken Hudiyu. 3 Hê, netuuwan sa medoo
kaunutan diyà sa igtulù ku. Apiya di pa beken Hudiyu Tito i duma ku,
endà ma egtegelen da duu egpekelaing ipat iling sa uledin igsugkow i
Mosis. 4 Dodoo duen sa liyu etaw migtebow diyà sa kenà ké nesetipon.
Egpigtuu da ma gaa diyà si Hésus owoy egpangunut da diyà sa uledin
igsugkow i Mosis, huenan di ungayà da pekelaingen da ma sa ipat i Tito.
Mig-angay da daa eghahaa kenami anì metiigan da amuk egpangunut
ki ma diyà sa uledin igsugkow i Mosis, kita i etaw egpigtuu diyà si
Hésus Kelistu, enù ka ungayà da meudipen ki dema diyà siedò uledin.
Dodoo linengà i Hésus Kelistu dé kita diyà sa tapay uledin. 5 Dodoo endà
eg-unutan ké duu sa hagda uyot, enù ka ungayà ké endà duen butbut
mekeamut diyà sa tuu tegudon igtulù ké diyà keniyu.
6 Na, egoh sa medoo kaunutan migdineg denu sa ketulù ku, endà
egpelumanan da duu sa ketegudon ku diyà etaw beken Hudiyu. Apiya
di pa mehagtaw gaa sa gelal da, endà duen tayu etaw mehagtaw diyà
sa kehaa i Nemula enù ka anan ki nesetepeng. 7 Endà egsigbolowen
da duu sa ketulù ku, dodoo netiigan da polo hinemilì i Nemula aken
anì tumulù a sa Mepion Tegudon diyà sa etaw beken Hudiyu, lagà sa
egoh di mighemilì si Pidelu egoh anay anì egtegudon diyà sa medoo

Hudiyu. 8 Enù ka danà sa tunung i Nemula migpesalu a diyà si Hésus
anì tumegudon a diyà sa etaw beken Hudiyu. Hediya ma migpesalu
ma Pidelu i anì tumulù diyà etaw Hudiyu. 9 Na, iya gaa sa mapulù
kaunutan etaw egpigtuu, si Santiyago owoy si Pidelu owoy si Huwan.
Egoh da neketiig aken ma sa pineangay i Nemula egpetegudon, sinekulù
da kami si Bilnabi anì metandaan sebaen daa sa pedu ké langun. Iya
sa neseunutan ké langun, kami si Bilnabi sa tumegudon diyà etaw
beken Hudiyu owoy kagda sa tumegudon diyà etaw Hudiyu. 10 Iya daa
sa pinegeni da diyà kenami tabangan ké sa duma da pubeli diyà tanà
Hudiya, owoy tapay doo iya sa pedu ku tumabang a kenagda.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mighawid Si Pidelu Diyà Antiokiya

11 Na, duen sa egoh ku tigtu a mighawid si Pidelu enù ka duen
sa binaelan di endà mepion di. Egoh di migtebow diyà Antiokiya,
12 neseselengan da egkaen sa etaw beken Hudiyu. Mepion iya wé, dodoo
egoh sa duma etaw Hudiyu migtebow pineangay i Santiyago, migsabuh
Pidelu i egkaen diyà sa etaw beken Hudiyu, enù ka nelimedangan di
amuk luwohen da enù ka ungayà da mangunut sa medoo etaw beken
Hudiyu diyà sa uledin igsugkow i Mosis denu sa kepekelaing ipat.
13 Hediya ma sa duma etaw Hudiyu egpigtuu diyà Antiokiya, inilingan
da ma Pidelu i egsabuh egkaen diyà sa etaw beken Hudiyu, apiya di pa
netiigan da doo mepion amuk neseselengan da egkaen. Apiya si Bilnabi,
migsabuh ma egkaen. 14 Egoh ku neketiig endà eg-unutan da duu sa
tuu tegudon denu si Kelistu, sinigbolow ku Pidelu i diyà sa taengan sa
medoo etaw egpigtuu. Guwaen ku, “Apiya di pa kuna sa etaw Hudiyu,
egpekeiling ka doo sa adat etaw beken Hudiyu. Huenan di, endà mepion
di amuk egtegelen ko egpeiling sa etaw beken Hudiyu diyà sa nita adat
Hudiyu.” Iya sa inikagi ku diyà si Pidelu.

Kumetiengaw Ki Diyà Sa Kehaa I Nemula Amuk Egpigtuu Ki

15 Na, kami sa etaw Hudiyu enù ka Hudiyu sa tupù ké. Endà lagà ké sa
etaw beken Hudiyu tegetipay uledin igsugkow i Mosis. 16 Dodoo apiya di
pa egpangunut ké diyà sa uledin igsugkow i Mosis, netiigan ké doo endà
duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà di egpangunut
diyà sa uledin, enù ka iya daa sa etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i
Nemula sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, egpigtuu
ké ma diyà si Hésus Kelistu anì kumetiengaw ké ma diyà sa kehaa i
Nemula danà sa kepigtuu ké kenagdi beken danà ké egpangunut diyà sa
uledin igsugkow i Mosis, enù ka endà duen etaw kumetiengaw diyà sa
kehaa i Nemula danà di egpangunut diyà sa uledin. 17 Na, amuk ungayà
ké kumetiengaw ké diyà sa kehaa i Nemula danà ké egpigtuu diyà si
Kelistu, tuu ma doo kami sa nesalà lagà sa etaw beken Hudiyu tegebael

salà enù ka endà egpangunut ké diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Apiya
di pa endà petiengawen i Nemula duu kita danà ta egpangunut diyà
sa uledin, beken si Kelistu doo sa pesuwan ta nesalà. 18 Dodoo amuk
egpangunut a dema sa uledin igsugkow i Mosis linengaan ku egoh anay
enù ka guwaen ku kumetiengaw ki danà sa uledin, igpetiig ku dé aken sa
tegebael salà enù ka tinipay ku sa uledin. 19 Netiigan ku endà mebegayan
a lalù endà meelut di danà ku egpangunut diyà sa uledin igsugkow i
Mosis. Huenan di, inekedan ku dé sa nami uledin anì tigtu a polo eg-unut
diyà si Nemula. 20 Danà sa egoh ku migpigtuu diyà si Kelistu, lagà a ma
nekeunut kenagdi igtutuk diyà sa kayu igbugsud. Edung egoh iya, beken
sa naken uyot sa eg-unutan ku, dodoo si Kelistu polo sa eg-unutan ku
enù ka eg-ugpà diyà sa pedu ku. Sa lugay ku nehagtay diyà tanà, takà a
egsalig diyà sa Anak i Nemula. Eghiduwan di aken owoy nematay diyà sa
kayu igbugsud anì alukan di aken. 21 Amuk egpangunut a dema sa uledin
igsugkow i Mosis, iniyugan ku sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenak. Dodoo meked a iya wé enù ka upama amuk kumetiengaw sa etaw
diyà sa kehaa i Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i
Mosis, endà duen nesugatan sa kepatay i Kelistu.

Ini Denu Sa Kepigtuu Sa Etaw Diyà Si Hésus

3 1 Ay, endà mekepenemdem yu kiyu i etaw tegeGalatiya. Maen
di ya eg-unut yu polo diyà sa kagi etaw egpepigtuu keniyu
diyà sa tapay uledin igsugkow i Mosis? Tigtu a negaip keniyu, enù
ka metumàmà sa ketulù ku keniyu egoh anay denu sa kinepatay i
Hésus Kelistu diyà sa kayu igbugsud. 2 Enù di ya, sinakem yu pa
sa Metiengaw Suguy i Nemula danà sa kepangunut yu sa uledin
igsugkow i Mosis? Netiigan ta endà tuu iya wé, enù ka migsakem
yu polo sa Metiengaw Suguy di danà yu migpigtuu diyà sa tegudon
igtulù ku denu si Kelistu. 3 Endà mekepenemdem yu kiyu i. Egoh
yu anay egpigtuu diyà si Kelistu, tigtu yu egsalig diyà sa ketabang
sa Suguy i Nemula. Dodoo ini egoh di guwaen yu dò kumetiengaw
yu diyà sa kehaa i Nemula danà yu egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis. 4 Endà mepion di amuk peulanen yu sa langun
inukitan yu danà yu egpigtuu diyà si Hésus, enù ka dakel doo sa
ulan di. 5 Si Nemula sa migbegay diyà keniyu sa Metiengaw Suguy
di owoy kagdi ma sa migbael panduan diyà keniyu. Beken danà sa
kepangunut yu sa uledin igsugkow i Mosis iya wé binaelan di diyà
keniyu, dodoo danà yu polo migsakem sa tegudon igtulù ké denu si
Kelistu.

6 Taa yu si Ablaham sa tupù ké egoh anay. Duen sa kagi i Nemula
igpesulat denu kenagdi, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham i diyà si
Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa

kepigtuu di.”[a] 7 Huenan di, igpetiig ké ini i diyà keniyu. Sumalà dé sa
etaw egpigtuu lagà sa kinepigtuu i Ablaham, mebaluy doo kagdi ma sa
tugod i Ablaham. 8 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa egoh etaw
beken Hudiyu kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà da egpigtuu.
Huenan di, iya sa mepion tegudon tinulon i Nemula diyà si Ablaham
egoh anay, guwaen di, “Danà sa kepigtuu ko, metabangan sa langun etaw
diyà tanà.”[b] 9 Na, migpigtuu Ablaham i sa inikagi i Nemula, huenan di
tinabangan i Nemula kagdi i. Hediya ma metabangan ma sa langun etaw
egpigtuu diyà si Nemula.

Pigtamayan I Nemula Sa Langun Etaw Egtipay Uledin Di

10 Na, sa medoo etaw ungayà da kumetiengaw da diyà sa kehaa i
Nemula danà da migpangunut sa uledin igsugkow i Mosis, kagda polo
sa mepigtamayan i Nemula, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,

“Pigtamayan i Nemula sa etaw endà tigtu di egpangunut
diyà sa langun uledin igsulat i Mosis.”[c]

11 Netiigan ta doo endà duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula
danà di egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka duen ma sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Iya sa etaw kumelalù taman melugay
sa etaw migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu
di.”[d]

12 Dodoo amuk duen etaw mekepangunut diyà sa langun uledin igsugkow
i Mosis, endà duen sa ulan sa kepigtuu di diyà si Kelistu, enù ka iya sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Sa etaw mekepangunut diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis,
iya sa etaw mebegayan lalù endà meelut di.”[e]

13 Dodoo netiigan ta endà duen etaw mekegaga egpangunut diyà sa
langun uledin. Huenan di, sa etaw egsalig diyà sa uledin igsugkow i
Mosis, iya polo sa etaw pigtamayan i Nemula danà sa uledin. Dodoo si
Kelistu sa miglaun kenita diyà sa kepigtamay i Nemula, enù ka netuing
diyà kagdi sa kepigtamay i Nemula kenita etaw nesalà egoh di nematay
diyà sa kayu igbugsud. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di,

“Sumalà dé sa etaw inimatayan
owoy igdeleket diyà sa kayu igbugsud,
iya sa tandà di nepigtamayan i Nemula.”[f]

---

[a] **3:6** Basa ko Génesis 15:6 [b] **3:8** Basa ko Génesis 12:3; 18:18; 22:18 [c] **3:10** Basa ko Dutilonomiyu 27:26 [d] **3:11** Basa ko Habakuk 2:4 [e] **3:12** Basa ko Lébitiko 18:5 [f] **3:13** Basa ko Dutilonomiyu 21:23

14 Na, danà sa kinepatay i Hésus Kelistu diyà sa kayu igbugsud, mebegayan
ma sa etaw beken Hudiyu sa mepion ketabang igpasad i Nemula diyà
si Ablaham egoh anay, owoy danà sa kepigtuu ta diyà si Hésus Kelistu,
mekesakem ki sa Metiengaw Suguy i Nemula igpasad di egoh anay.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Pasad I Nemula Diyà Si Ablaham

15 Na, o medoo duma ku egpigtuu, egtulonon ku kiyu balatan. Upama,
amuk egpeelesen ta sa pasad ta diyà sa duma ta, tumandà ki diyà sa
igsulat. Egoh ta ubus migtandà, endà mebaluy di kedanan etaw sa danà
ta egsulat owoy endà ma mebaluy di amuk salimbuten di. 16 Hediya ma sa
igpasad i Nemula diyà si Ablaham owoy sa tugod di egoh anay. Beken sa
langun tugod i Ablaham sa pinasadan i Nemula, dodoo sebaen i Kelistu
daa sa tugod i Ablaham sa pinasadan di. 17 Na, selepangen ku ini i igsulat
ku. Migpasad Nemula i diyà si Ablaham egoh anay. Egoh di neuma epat
gatus owoy telu pulù gepalay, pinesulat i Nemula Mosis i sa uledin di
diyà sa medoo etaw Hudiyu egoh anay. Dodoo apiya di pa pinesulat i
Nemula Mosis i iya wé uledin, tapay doo meketuu sa pasad i Nemula
diyà si Ablaham. Endà ma mebaluy di mekedan sa pasad i Nemula diyà si
Ablaham egoh anay. 18 Upama, amuk kumelalù ki danà ta migpangunut
diyà sa uledin igsugkow i Mosis, endà dé duen ulan sa igpasad i Nemula
diyà si Ablaham. Dodoo danà sa igpasad di polo, igbegay di sa lalù diyà si
Ablaham.
19 Na, apiya di pa tuu endà melalù ki danà sa kepangunut ta sa uledin
igsugkow i Mosis, duen doo sa ulan iya wé uledin. Igpesugkow i Nemula
sa uledin di diyà sa etaw Hudiyu anì metiigan sa langun etaw sa salà
da. Iya daa sa lugay da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis
taman daa sa egoh di tumebow Kelistu i tugod i Ablaham sa pinasadan
i Nemula. Egoh i Nemula migbegay iya wé uledin, tinulon di diyà sa
egsugùsuguen di. Agulé igsugkow da diyà si Mosis owoy tinulon di
ma diyà sa medoo etaw Hudiyu. 20 Dodoo uman pa mepion sa egoh i
Nemula migpasad diyà si Ablaham, enù ka endà duen liyu egsugkow diyà
kenagdi. Si Nemula dé sa tigtu eg-ikagi diyà kenagdi.

Ini Sa Pesuwan Di Duen Sa Uledin I Nemula

21 Na, yoko egpenemdem duu amuk igsambì i Nemula sa uledin di
diyà sa igpasad di si Ablaham. Endà tuu iya wé, enù ka upama amuk
mebegayan ki lalù endà meelut di danà ta egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis, kumetiengaw ki ma doo langun diyà sa kehaa i Nemula
danà sa kepangunut ta sa uledin. 22 Dodoo endà tuu iya wé, enù ka duen
sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Nesalà sa langun etaw owoy lagà
da neudipen diyà salà.” Dodoo mebegayan ki sa mepion pasad i Nemula
danà ta daa egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

23 Egoh ké endà pa egpigtuu diyà si Kelistu, lagà ké nebilanggu diyà
sa uledin igsugkow i Mosis owoy endà nekelaun ké taman endà mehaa
sa kepigtuu ké diyà si Kelistu. 24 Huenan di, iya lagà sa iggaet kenami sa
uledin igsugkow i Mosis, enù ka lagà batà ké pelà taman sa ketebow i
Kelistu, enù ka egoh di egtebow mebaluy kumetiengaw ki dé diyà sa kehaa
i Nemula danà ta egpigtuu diyà kenagdi. 25 Na, danà ta dé egpigtuu diyà si
Kelistu ini egoh, endà dé negaet ki diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
26 Na, kiyu ma dé sa anak i Nemula ini egoh di danà sa kepigtuu
yu diyà si Hésus Kelistu. 27 Migpebautis yu ma dé anì egtandaan yu
nesesebaen yu si Kelistu, huenan di eg-ilingan yu sa hagdi adat lagà
sa kegal igluhub yu. 28 Na, diyà sa kehaa i Nemula, endà duen sa tayu
mehagtaw diyà sa langun etaw egpigtuu. Nesetepeng sa etaw Hudiyu
owoy sa beken Hudiyu, nesetepeng ma sa udipen owoy sa temù etaw,
nesetepeng ma sa maama owoy sa bayi. Nesesebaen ki langun danà ta
egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. 29 Amuk kiyu sa etaw i Kelistu, tugod
yu ma i Ablaham owoy mebegayan yu ma sa mepion igpasad i Nemula
ibegay diyà si Ablaham egoh anay.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Kenita I Anak I Nemula

4 1 Na, egtulonon ku kiyu balatan. Upama amuk nematay sa etaw,
mebegayan doo sa anak di sa langun taman di. Dodoo amuk tukééy
pelawà sa anak di, endà mebegayan di owoy lagà pelawà udipen enù ka
eggaeten etaw, apiya di pa kagdi sa épê sa langun taman emà di. 2 Egoh
di tukééy pelawà, eggaeten sa etaw tapay hinemilì sa emà di eg-ipat
sa langun taman di. Iya sa binaelan da taman endà meuma sa tapay
pasad inikagi sa emà di egoh sa anak di mebegayan sa langun taman di.
3 Hediya ma kita i. Egoh i Kelistu endà pa egtebow, lagà ki ma udipen
danà ta egpangunut diyà sa adat sa tupù ta owoy sa ketulù sa medoo
lukes ta diyà tanà. 4 Dodoo egoh di neuma sa pasad hinemilì i Nemula
egoh anay, pineangay di sa Anak di diyà tanà owoy migpeanak diyà
sa etaw Hudiyu. Huenan di, migpangunut ma diyà sa uledin Hudiyu
igsugkow i Mosis, 5 anì launen di kita i etaw neudipen diyà sa uledin anì
meanak i Nemula ma kita.
6 Na, danà ta dé anak i Nemula, egpeugpaen i Nemula sa Metiengaw
Suguy di diyà sa pedu ta. Huenan di, mebaluy amuk umowen ta kagdi
i, guwaen ta, “O Emà ku.” 7 Enù ka danà sa kehidu di kenita, endà dé
meudipen ki diyà sa uledin, dodoo anak di polo kita. Owoy danà ta dé
anak di, sumakem ki ma doo sa langun ibegay di diyà sa anak di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Nebukul Denu Sa Medoo TegeGalatiya

8 Na, egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu diyà si Nemula, neudipen
yu diyà sa medoo nemula-mula diyà tanà. 9 Dodoo ini egoh di, egpigtuu

yu dé diyà sa tigtu Nemula diyà langit sa mighemilì keniyu egoh anay.
Huenan di amuk etaw i Nemula yu dé, maen di ya egpelikuan yu sa
tapay uledin diyà tanà endà mekealuk di keniyu? Endà mepion di
amuk meudipen yu dema dahiya 10 danà yu egpangunut diyà sa adat
etaw Hudiyu denu sa agdaw keetud owoy denu sa agdaw kepista da
uman bulan owoy uman palay owoy sumalà dé sa egoh da egpista.
Endà doo mealukan yu danà yu egpangunut diyà sa tapay adat Hudiyu.
11 Egkebukulan ku kiyu i temù enù ka lagà egpeulanen yu sa igtulù ku
keniyu denu si Hésus Kelistu.

12 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa tigtu egpegeniyen ku diyà keniyu.
Ilingi yu aken enù ka eg-ilingan ku kiyu i etaw beken Hudiyu apiya
Hudiyu a, enù ka egoh ku migpigtuu diyà si Kelistu mig-eked a dé egsalig
diyà sa uledin ké igsugkow i Mosis. Egoh anay egoh ku diyà keniyu,
mepion doo sa adat yu diyà kenak. 13 Netiigan yu eglinadu a egoh ku anay
migtebow diyà keniyu, huenan di nelugay a eg-ugpà egtulù sa Mepion
Tegudon diyà keniyu. 14 Apiya di pa nelikutan yu temù danà ku eglinadu
diyan, endà nelepuhan yu duu aken dodoo egsaluan yu polo lagà sa kesalù
yu sa egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit taman si Hésus Kelistu
ma. 15 Netiigan ku tigtu yu neanggan egoh ku diyà keniyu. Upama amuk
egpegeniyen ku sa mata yu, ibegay yu doo diyà kenak danà sa kehidu yu.
Dodoo ini egoh di, nehalì dé kéen sa pedu yu denu kenak. 16 Enù di ya,
egkuntelaen yu dé kéen aken danà ku migtulù keniyu sa tuu tegudon?

17 Dodoo sa medoo liyu etaw egtulù keniyu, egloyuken da kiyu mepion,
dodoo medaet sa ungayà da diyà keniyu enù ka iya daa sa ungayà da
kuntelaen yu aken anì kagda daa sa unutan yu. 18 Na, mepion ma doo
amuk duen etaw egloyuk keniyu amuk mepion sa egbaelan da diyà
keniyu, enù ka apiya di pa endà diyà a keniyu, mepion doo amuk duen sa
loyuk yu.

19 Na, o medoo etaw egpigtuu lagà sa medoo anak ku eghiduwan ku,
lagà a dema sa bayi egsakalan enù ka tigtu a egkebukul keniyu taman
endà meilingan yu duu sa adat i Kelistu. 20 Ungayà ku mangay a diyan
anì meseolom ki mepion, enù ka endà netiigan ku duu ngadan sa mepion
isulat ku diyà keniyu danà ku tigtu nebukul keniyu.

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Selepangan Sa Duwa Sawa I Ablaham

21 Na, kiyu i etaw egkeiyap egpangunut diyà sa uledin igsugkow i
Mosis, penemdem yu temù sa selepangan iya wé uledin. 22 Enù ka nebasa
ta sa kagi i Nemula igpesulat denu sa duwa anak i Ablaham maama egoh
anay. Sebaen sa anak di diyà sa udipen di si Hagal, sebaen ma sa anak di
diyà sa tigtu sawa di si Sala. 23 Sa anak di diyà sa udipen, iya sa binaelan
etaw daa. Dodoo sa anak di diyà sa tigtu sawa di, iya danà sa igpasad i
Nemula diyà si Ablaham enù ka tapay dé endà eg-anak Sala i.

24 Na, iya sa selepangan sa duwa sawa i Ablaham lagà sa duwa pasad
ukitan etaw mangay diyà si Nemula. Si Hagal sa bayi udipen, kagdi
lagà sa uledin igbegay i Nemula diyà si Mosis dutu Getan Sinay dò.
Huenan di, lagà neudipen ma sa langun etaw tugod di egpangunut diyà
sa uledin. 25 Dutu tanà Alabiya dò sa Getan Sinay pinegulepengan ku
si Hagal. Owoy lagà si Hagal ma sa menuwa Hélusalém ini egoh di,
enù ka egkeudipen sa langun etaw dahiya diyà sa uledin igsugkow i
Mosis. 26 Dodoo beken udipen Sala i sawa i Ablaham, huenan di kagdi
sa pinegulepengan kenita i etaw egpigtuu diyà si Hésus, enù ka endà dé
neudipen ki diyà sa uledin igsugkow i Mosis. 27 Enù ka duen sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,

"Meanggan ka kuna i,
apiya di pa endà dé umanak ka.
Petibos ka danà ko neanggan temù,
apiya di pa endà tinugedam ko duu sa kesakalan ko.
Enù ka uman pa kedoo anak sa bayi inekedan sawa di
diyà sa kedoo anak sa bayi épê sawa."[g]

28 O medoo duma ku egpigtuu, kita ma sa anak i Nemula danà sa
igpasad di. Lagà ki si Isak anak i Sala enù ka kagdi sa anak igpasad i
Nemula diyà si Ablaham. 29 Egoh anay sa inanak i Hagal danà sa binaelan
etaw daa, pinelihay di Isak i inanak da i Sala danà sa Suguy i Nemula.
Hediya ma ini egoh di, kita sa pinelihay etaw egkeudipen diyà sa uledin
igsugkow i Mosis. 30 Dodoo duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Hemagawi ko sa bayi udipen owoy sa anak di, enù ka endà mebegayan
sa anak udipen sa langun taman emà di. Iya daa sa mebegayan sa anak
temù etaw."[h] 31 Na, o medoo duma ku, lagà ki anak sa temù etaw, kita i
langun etaw egpigtuu diyà si Kelistu; beken ki anak udipen.

Igtulù I Pabelo Anì Endà Meudipen Da Dema Diyà Sa Uledin

5 1 Na, endà dé egkeudipen ki diyà sa uledin igsugkow i Mosis enù ka
linaun i Kelistu dé kita. Huenan di, udesi yu dé sa kepigtuu yu anì
endà meudipen yu dema diyà sa uledin.
2 Taa yu, hih. Si Pabelo a eg-ikagi ini i diyà keniyu. Amuk sa
kepekelaing ipat sa egsaligan yu anì mealukan yu, egpeulanen yu polo
sa kepigtuu yu diyà si Kelistu. 3 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu
ini egoh. Amuk egsalig yu diyà sa kepekelaing ipat anì mealukan yu,
pangunuti yu ma dé sa langun uledin igsugkow i Mosis. 4 Na, kiyu i etaw
ungayà yu kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula danà yu egpangunut
diyà sa uledin, ininiyugan yu dé Kelistu i owoy migpeliyu yu ma dé diyà
sa ketabang i Nemula. 5 Dodoo kami, egsaligan ké polo sa kepetiengaw

---

g **4:27** Basa ko Isayas 54:1 h **4:30** Basa ko Génesis 21:10

i Nemula kenita diyà sa kehaa di, owoy iya sa eg-angat-angatan ta
danà sa Metiengaw Suguy di. 6 Amuk egpigtuu ki diyà si Hésus Kelistu,
nesetepeng ki doo diyà sa kehaa i Nemula, iling ka nekelaingan ki ipat
ataw ka endà nekelaingan ki ipat. Dodoo iya daa sa miulan sa kepigtuu ta
diyà kenagdi, owoy iya sa tandà di sa kesehiduway ta.
7 Egoh anay tigtu yu egpigtuu diyà sa tuu tegudon igtulù ku keniyu,
dodoo negaip a keniyu ini egoh enù ka mig-eked yu dé egpigtuu diyà sa
tuu tegudon. Ngadan di etaw sa migpeeked keniyu egpepigtuu? 8 Beken
danà i Nemula iya wé, enù ka kagdi polo sa mig-umow keniyu anì
migtuu yu diyà kenagdi. 9 Tuliki yu sa etaw egtulù keniyu sa kagi endà
tuu di, enù ka lagà da sa tukééy ipelenuk epan medelamet mekeseluh
diyà sa langun tapung amuk egbael ki epan. 10 Apiya iya sa igsulat ku
diyà keniyu, metiigan ku doo mangunut yu diyà siini kagi ku enù ka
nesesebaen ki si Datù. Dodoo sa etaw egbogo keniyu danà sa tegudon da
endà tuu di, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula.
11 O medoo duma ku egpigtuu, duen etaw guwaen da dò tapay a doo
gaa egtulù denu sa kepekelaing ipat anì mealukan ki. Dodoo endà tuu
iya wé, enù ka upama amuk tuu sa kagi da, maen di ya atu egpelihayen
a sa etaw Hudiyu egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis? Upama
amuk egtulù a sa kepekelaing ipat, endà egpelihayen da ma aken danà
ku egtulù denu sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud. 12 Na, sa etaw
egbogo keniyu danà da egtulù sa kepekelaing ipat, ungayà ku hedem
uman da polo pekapun utas.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Egsehiduway Da

13 Na, o medoo duma ku egpigtuu, inumow i Nemula kiyu anì melaun
yu diyà sa egoh yu neudipen diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Dodoo
apiya di pa endà dé neudipen yu, yoko eg-unut ta diyà sa medaet uyot sa
tapay pedu yu. Dodoo sebuligay yu polo danà sa kesehiduway yu. 14 Enù
ka sebaen daa sa pesu sa langun uledin igsugkow i Mosis egoh anay,
guwaen di, “Hiduwi ko sa duma ko éhê sa kehidu ko keniko.”[i] 15 Dodoo
amuk egkesebulit yu owoy egsesigbolowoy yu owoy egsekudiay yu ma,
tulik yu anì endà medaetan sa pedu yu nesesebaen.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Munut Da Diyà Sa Suguy i Nemula

16 Na, ini sa igsasà ku keniyu, peunut yu dé diyà sa Suguy i Nemula
anì endà dé unutan yu duu sa medaet uyot sa tapay pedu yu. 17 Enù ka
tigesa sa uyot sa tapay pedu ta owoy sa uyot sa Suguy i Nemula. Lagà
egkesekuntelà sa tapay pedu ta owoy sa uyot sa Suguy i Nemula. Huenan
di, egkelikutan ki egbael mepion danà sa pedu ta egkeduwa. 18 Dodoo

---

[i] **5:14** Basa ko Lébitiko 19:18

amuk egpeunut ki diyà sa Suguy i Nemula, endà dé meudipen ki diyà sa
uledin igsugkow i Mosis.
19 Netiigan ta doo sa egbaelan sa etaw eg-unut diyà sa tapay pedu da.
Ini sa lagà egbaelan da, tegebigà da owoy mahù sa pedu da owoy endà
ma egkemalaan da sa medaet egbaelan da. 20 Egpenemulawen da sa
medoo inetaw owoy egsalig da ma diyà sa beliyan. Egkesekuntelà da
owoy egkeselimbul da ma. Egkesinawan da sa langun taman duma da
owoy egkesebulit da. Telam-amen da ma owoy egkesesegumalay da ma.
21 Big-imawen da ma sa langun taman owoy tegepehilu da ma. Egkeiyap
da egbael sumalà dé sa medaet ungayà da, owoy duen ma medoo liyu
egbaelan da medaet éhê iya wé tinulon ku. Mikagi a dema ini egoh di
sa tinulon ku diyà keniyu egoh anay. Iya sa etaw endà mekeunut diyà sa
kedatù i Nemula sa etaw tegebael medaet.
22 Dodoo sa etaw eg-unut diyà sa Suguy i Nemula, netiigan ta ma sa
egbaelan da. Eghiduwan da sa duma da, owoy meanggan da ma. Melanih
ma sa pedu da, owoy metigkel da ma sa kelikutan da. Mipedu da ma
owoy mepion sa adat da owoy kesaligan da ma. 23 Melungoy sa pedu da
owoy metulanged da ma. Amuk hediya sa egbaelan ta, endà duen uledin
i Nemula metipay ta. 24 Kita i etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, lagà
igtutuk sa uyot sa tapay pedu ta diyà sa kayu igbugsud enù ka inekedan
ta dé iya wé. 25 Binegayan sa Suguy i Nemula kita sa magtu pedu ta owoy
sa lalù endà meelut di, huenan di peunut yu dé diyà kenagdi. 26 Dodoo
yoko egpeolòolò ya owoy yoko egkesebulit ta owoy yoko ma egkesina ya
sa langun taman duma yu.

Ini Sa Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda Denu Sa Mepion Adat Da

6 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, amuk netiigan yu nesalà sa duma
yu egpigtuu, mepion amuk kiyu i etaw eg-unut diyà sa Suguy i
Nemula sa tumabang kenagdi anì pelikuen yu kagdi pepigtuu. Dodoo
pepion yu sa pedu yu diyà kenagdi. Tuliki yu ma anì endà meenggat
yu ma diyà salà. 2 Sebuligay yu, enù ka amuk iya sa egbaelan yu,
egpangunut yu doo diyà sa igsugù i Kelistu. 3 Amuk duen etaw guwaen
di dò negulub sa pedu di dodoo endà pelawà, iya sa etaw neakalan.
4 Mepion amuk uman sebaen etaw polo sa menemdem denu sa hagdi
adat, enù ka amuk mepion sa adat di, meanggan doo danà sa adat di
mepion beken danà di nekelowon diyà sa adat duma di. 5 Enù ka uman
sebaen etaw, eg-uwiten di ma sa hagdi pedu.
6 Na, kiyu i etaw egpetulù sa kagi i Nemula, mepion amuk ibegay yu
diyà sa tegetulù yu sa duma nekuwa yu mepion.
7 Hahaa yu anì endà meakalan yu. Endà mebaluy di akalan ta Nemula
i, enù ka sumalà dé sa ig-ohok sa etaw, iya ma sa ketuwen di. Hediya ma
sa binaelan etaw, mekuwa di ma doo bunga sa binaelan di. 8 Amuk duen

etaw eg-unut diyà sa tapay pedu di, mehaa di doo sa kepatay di taman
melugay. Dodoo sa etaw eg-unut diyà sa Suguy i Nemula, mebegayan
doo sa lalù endà meelut di. 9 Huenan di, mepion amuk endà egkesemek
ki egbael mepion, enù ka amuk muman ki mael mepion, mesakem ta doo
sa mepion kedu si Nemula amuk meuma sa pasad di. 10 Huenan di, ini
sa mepion egbaelan ta. Sumalà dé sa agdaw di, mael ki mepion diyà sa
langun etaw, labi pa diyà sa duma ta egpigtuu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeGalatiya

11 Na, si Pabelo a egsulat diyà siini sabuhanan igsulat ku diyà keniyu.
Haa yu sa danà ku egsulat dakel. 12 Sa etaw egtegel keniyu egpekelaing
ipat, iya sa etaw egpeolòolò daa diyà sa duma da Hudiyu. Enù ka guwaen
da dò amuk egpangunut da diyà sa adat Hudiyu, endà mepelihay da
gaa danà da egpigtuu diyà sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud.
13 Dodoo apiya di pa egtegelen da kiyu egpekelaing ipat, endà doo
egpangunut da diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis. Egkeiyapan
da daa sa kepekelaing ipat yu anì egpeolòolò da danà yu eg-unut diyà
kenagda. 14 Dodoo aken, endà peolòolò a. Sebaen daa sa oloen ku sa
kepatay i Hésus Kelistu sa Datù ta, enù ka danà di nematay diyà sa kayu
igbugsud, endà dé egkeudipen a diyà sa tapay pedu ku owoy endà ma dé
neuwit a sa tapay pedu ku. 15 Na, sa etaw nekelaingan ipat ataw ka endà,
nesetepeng ki doo diyà sa kehaa i Nemula amuk egpigtuu ki. Iya daa sa
tigtu miulan sa magtu pedu ta ibegay i Nemula. 16 Na, kiyu i etaw eg-unut
diyà siini igtulù ku, ungayà ku melanih sa keugpà yu owoy mehiduwan
i Nemula ma kiyu i langun etaw di, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken
Hudiyu.

17 Na, edung ini egoh di, hawidi yu dé sa etaw egsumbung kenak
guwaen da dò beken a salu i Hésus, dodoo iya polo sa tandà di aken sa
egsugùsuguen i Hésus sa lawa ku neseluh kelaing.

18 O medoo duma ku egpigtuu, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa
mepion ketabang ipeuloy i Hésus Kelistu sa Datù ta. Amin.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà

ÉPÉSO

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

Na, dutu uwang tanà Asiya dò sa menuwa Épéso. Egoh anay tigtu dakel sa menuwa Épéso, owoy medoo ma sa etaw eg-ugpà dahiya. Miglalag iya wé menuwa enù ka kawasà sa medoo etaw di owoy duen medoo balangan keselapanan da, owoy duen sa inetaw egpenemulawen da pinengadanan da Altimis. Telu gepalay sa lugay i Pabelo migtegudon denu si Hésus Kelistu diyà sa menuwa Épéso. Medoo sa etaw migdineg sa ketegudon di. Binaelan di ma sa medoo panduan dahiya owoy migpigtuu ma dé sa medoo etaw. Egoh di neelut sa telu gepalay, mig-ipanaw dema Pabelo i eg-angay diyà sa medoo liyu menuwa.

Na, egoh i Pabelo nebilanggu dutu menuwa Loma dò, igsulat di siini sulat diyà sa medoo tegeÉpéso egpigtuu. Diyà siini sulat, tinulon di nesesebaen dé sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, owoy igtulù di ma diyà kenagda sa mepion adat da owoy sa ukit da umatu diyà si Satanas.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

1 [1] Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula. Egsulat a diyà keniyu i etaw i Nemula diyà menuwa Épéso, sa medoo eg-udes egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

[2] Egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Denu Sa Medoo Mepion Ketabang I Kelistu Diyà Kenita

[3] Na, meolò ta Nemula i sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta, enù ka danà di nesesebaen ki si Kelistu ibegay di diyà kenita sa langun balangan ketabang di diyà langit. Tigtu mepion sa ketabang di kenita. [4] Egoh anay

egoh sa tanà endà pa duen, hinemilì di dé kita anì kita sa anak di danà i
Kelistu. Iya sa pesuwan di mighemilì kenita anì kumetiengaw ki diyà sa
kehaa di anì endà duen sa kenà ta mesigbolow di.
5 Danà sa kehidu di kenita, tapay dé hinemilì di kita anì mebaluy
kita sa anak di danà i Hésus Kelistu, enù ka iya sa pinenemdem di
owoy sa uyot di. 6 Huenan di, meolò ta Nemula i, enù ka tigtu mepion
sa ketabang ipeuloy di diyà kenita danà di nesesebaen ki si Kelistu sa
Anak di eghiduwan di. 7 Danà i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud,
tinigtuwan di sa salà ta, owoy ipeuloy i Nemula sa salà ta danà sa mepion
ketabang di. Tigtu dakel temù sa mepion ketabang igpeuloy di kenita.
8 Pinelantek di kita anì metiigan ta sa mepion binaelan di, 9 owoy igpetiig
di ma dé diyà kenita sa penemdem iglidung di diyà etaw egoh anay.
Tapay dé pinenemdem di si Kelistu sa petuu sa langun uyot di. 10 Amuk
meuma sa tapay pasad di, petuuwen i Nemula sa uyot di pesebaenen di
sa langun binaelan di iling ka diyà langit ataw ka diyà tanà, owoy sebaen
i Kelistu daa sa pedatuen di diyà langun.
11 Na sa langun egbaelan i Nemula, neketuu doo enù ka iya sa
penemdem di owoy sa uyot di. Huenan di, hinemilì di kita anì kita sa
etaw di danà di nesesebaen ki si Kelistu. Neketuu dé iya wé penemdem
di ini egoh enù ka iya sa tapay uyot di egoh anay. 12 Kami i etaw Hudiyu
sa muna eg-angat-angat sa ketebow i Kelistu, huenan di tigtu oloen ké
Nemula i danà sa tigtu dakel egkegaga di.
13 Hediya ma kiyu i etaw beken Hudiyu, kiyu ma dé sa etaw i Nemula
egoh yu migdineg sa tuu kagi i Nemula, sa Mepion Tegudon denu sa
kealuk di keniyu. Migpigtuu yu dé diyà si Kelistu owoy binegayan i
Nemula ma kiyu sa Metiengaw Suguy di igpasad di egoh anay. Iya sa
tandà di kiyu ma dé sa etaw di. 14 Danà sa Suguy i Nemula eg-ugpà
diyà kenita, netiigan ta mesakem ta doo kani sa langun mepion igpasad
i Nemula diyà sa etaw di, owoy netiigan ta ma tigtu launen di kita.
Huenan di, meolò ta Nemula i danà sa tigtu dakel egkegaga di.

Migsimbà Pabelo I Anì Metiigan Da Sa Ketabang I Nemula Kenagda

15 Huenan di, edung sa egoh ku anay migdineg denu sa kepigtuu yu diyà
si Datù Hésus owoy sa kesehiduway yu langun etaw i Nemula, 16 takà a
egpesalamat diyà si Nemula danà sa egbaelan yu owoy isimbà ku ma kiyu.
17 Egsimbà a diyà si Nemula sa migpeangay si Hésus Kelistu Datù ta owoy
kagdi ma sa Emà ta diyà langit oloen ta. Egpegeni a anì kumilantek yu danà
sa Metiengaw Suguy di anì ipetiig di diyà keniyu sa denu i Nemula anì tigtu
metiigan yu Nemula i. 18 Egpegeni a ma anì meukaan sa penemdem yu lagà
lumimata sa mata diyà sa pedu yu anì tigtu metiigan yu sa mepion eg-angat-
angatan yu danà di mig-umow keniyu. Ungayà ku ma metiigan yu tigtu
mepion sa medoo ibegay di igpasad di diyà kenita i etaw di. 19 Ungayà ku

ma metiigan yu sa tigtu dakel tunung di itabang di kenita i etaw egpigtuu.
Dakel temù iya wé tunung i Nemula, enù ka iya ma sa tunung di 20 ig-enaw
di si Kelistu egoh di nematay owoy egoh di ma migpepenuu si Kelistu denu
kuwanan di diyà langit egoh di miggelal kenagdi.
21 Huenan di, si Kelistu sa Datù miglowon diyà langun. Endà duen
neketepeng kenagdi diyà sa langun datù diyà langit owoy diyà tanà
ma, enù ka uman pa mapulù sa gelal di diyà sa langun gelal ini egoh di
taman melugay. 22 Pinelowon i Nemula Kelistu i diyà sa langun binaelan,
owoy pinedatù di ma egoh di miggelal kenagdi sa Tigtu Datù diyà sa
umpungan di. 23 Owoy lagà ki ma sa lawa i Kelistu, kita i langun etaw
egpigtuu. Netipon diyà kenita sa adat i Kelistu danà ta egpigtuu diyà
kenagdi, owoy kagdi sa nekeseluh diyà sa langun binaelan i Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kealuk I Nemula Kenita

2 1 Na, egoh yu anay endà pa egpigtuu, lagà yu nematay dé danà yu
migbael salà owoy danà yu ma endà egpangunut diyà si Nemula.
2 Egoh iya takà yu eg-iling sa adat etaw tegebael salà owoy egpangunut
yu ma diyà si Satanas. Kagdi sa datù sa medoo épê tunung diyà awang
owoy sa kaunutan sa medoo etaw endà egpangunut diyà si Nemula.
3 Hediya ma sa adat ta langun egoh anay, enù ka takà ki mig-unut diyà
sa medaet uyot sa tapay pedu ta. Sumalà dé sa kepionon nanam lawa
ta owoy sa uyot pedu ta, iya sa takà egbaelan ta. Huenan di, iya ma sa
metamanan ta sa kepigtamay i Nemula lagà sa langun etaw tegebael salà.
4 Dodoo tigtu eghiduwan i Nemula kita owoy mepion temù sa pedu di
diyà kenita. 5 Enù ka apiya di pa lagà ki nematay danà sa salà ta, eg-enawen
i Nemula doo kita owoy melalù ki ma dé danà di nesesebaen ki si Kelistu.
Inalukan ki ma dé danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita.
6 Owoy danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu, lagà pineunut i Nemula
ma kita diyà kenagdi egoh di nebatun anì mekeunut ki kenagdi kumedatù
dutu langit dò. 7 Binaelan i Nemula iya wé anì ipehaa di taman melugay sa
mepion ketabang ipeuloy di kenita. Tigtu mepion temù iya wé ketabang di
danà sa kehidu di kenita igpehaa di danà i Hésus Kelistu. 8-9 Na, danà sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita, inalukan di kita egoh ta
egpigtuu diyà si Kelistu. Sa kealuk di kenita beken danà daa sa egkegaga ta,
dodoo danà i Nemula polo egpeuloy sa ketabang di diyà kenita. Huenan di,
endà mebaluy di peolòolò ki amuk nealukan ki dé. 10 Danà di nesesebaen
ki si Hésus Kelistu, egpelumanan i Nemula dé kita anì mekegaga ki mael sa
mepion, enù ka iya sa tapay uyot di denu kenita.

Nesesebaen Sa Langun Etaw Egpigtuu Diyà Si Kelistu

11 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, ketulengi yu sa ukit-ukit yu egoh
anay. Kiyu sa egkelepuhan sa etaw Hudiyu nekelaingan ipat danà

yu endà eg-unut iya wé adat ké, dodoo taman diyà lawa daa iya wé
kepekelaing ipat. 12 Egoh yu endà pa egpigtuu, mediyù yu diyà si Kelistu
owoy nekepeiges yu ma diyà sa medoo tugod i Islaél etaw hinemilì i
Nemula. Hediya ma mekeiwod yu ma sa igpasad i Nemula diyà sa etaw
di, enù ka beken tupù yu sa pinasadan di. Uloy etaw yu daa kiyu i eg-
ugpà diyà tanà, enù ka endà netiigan yu duu Nemula i owoy endà ma
duen sa mepion eg-angat-angatan yu diyà kenagdi. 13 Dodoo ini egoh di,
nesesebaen yu dé si Hésus Kelistu danà yu egpigtuu. Huenan di, apiya
di pa mediyù yu diyà si Nemula egoh anay, pinedapag di doo kiyu diyà
kenagdi danà sa depanug i Kelistu miglesut egoh di nematay.
14 Danà i Kelistu, nesesebaen dé sa etaw Hudiyu owoy sa etaw beken
Hudiyu. Inupion di kita, enù ka endà dé duen sa kenà ta egkesekuntelà
enù ka lagà kinedanan di sa kelatkat kenà ta nesedibaluy. 15 Danà sa
kinepatay i Kelistu, egkedanan di dé sa medoo uledin igsugkow i Mosis
egpangunutan etaw Hudiyu. Kinedanan di iya wé anì mesesebaen ki
langun, etaw Hudiyu owoy beken Hudiyu, danà di nesesebaen ki si
Kelistu. Danà di migsesebaen kenita, migkelanih dé sa ukit-ukit ta.
16 Danà sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud, nekedan ma dé sa
egoh ta nesekuntelà sa etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu, owoy
sinesebaen di kita. Hediya ma, danà sa kepatay di, pinedapag di kita
langun diyà si Nemula. 17 Huenan di, migtebow Kelistu i dahini anì
tumegudon sa ukit kepedapag ta diyà si Nemula. Ipetiig di siini Mepion
Tegudon diyà keniyu i etaw beken Hudiyu mediyù diyà si Nemula owoy
diyà kenami ma etaw Hudiyu medapag diyà kenagdi. 18 Danà i Kelistu,
duen doo sa ukit kepedapag ta langun diyà si Nemula Emà ta enù ka
egtabangan sa Suguy di kita langun, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken
Hudiyu.
19 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, apiya di pa beken etaw i Nemula
yu egoh anay, endà dé nekepeiges yu ini egoh di, enù ka nesesebaen ki
dé langun etaw i Nemula owoy langun ta dé anak di. 20 Na, kita i etaw
egpigtuu, lagà ki sa dalesan. Iya lagà sa medoo bugsud di sa medoo
tegesugkow i Nemula owoy sa medoo salu i Hésus. Owoy si Hésus Kelistu
sa lagà batu pinetigdegan iya wé dalesan. 21 Huenan di, mebagel iya wé
dalesan enù ka neseunut ki si Kelistu. Ungayà i Nemula kumedakel iya
wé dalesan anì mebaluy dakel simbaan kenà i Datù umugpà. 22 Na, kiyu
i etaw beken Hudiyu, danà di nesesebaen yu si Kelistu, nekeunut yu ma
diyà iya wé dalesan kenà i Nemula eg-ugpà.

Ini Denu Sa Ketegudon I Pabelo Diyà Sa Etaw Beken Hudiyu

3 1 Huenan di, si Pabelo a egsimbà diyà si Nemula denu keniyu.
Nebilanggu a dé ini egoh di enù ka mig-unut a diyà si Hésus Kelistu
owoy igtulù ku sa denu kenagdi diyà keniyu i etaw beken Hudiyu.

2 Dinineg yu dé kéen pineangay i Nemula aken anì tumegudon a denu
sa mepion ketabang di keniyu, apiya beken yu etaw Hudiyu. 3 Netiigan
yu ma dé duen sa penemdem i Nemula igpetiig di diyà kenak, dodoo
nelidung diyà sa liyu etaw egoh anay. Migsulat a dé denu iya wé
penemdem di dodoo endà iseg di medoo sa tinulon ku. 4 Amuk egbasawen
yu sa igsulat ku, metiigan yu ma sa netiigan ku denu sa nelidung egoh
anay denu si Kelistu. 5 Egoh anay nelidung iya wé penemdem i Nemula
diyà etaw. Dodoo danà sa Metiengaw Suguy di, igpetiig di dé ini egoh di
diyà kenami i salu i Hésus hinemilì di owoy diyà sa medoo tegesugkow
di ma. 6 Ini sa igpetiig di diyà kenami. Kiyu i etaw beken Hudiyu, lagà
yu mendaa kenami etaw Hudiyu danà yu migpigtuu sa Mepion Tegudon,
enù ka mebegayan yu ma sa langun mepion kedu diyà si Nemula. Etaw
i Nemula yu ma dé enù ka nesesebaen yu ma dé sa lawa i Kelistu. Owoy
begayan i Nemula ma kiyu sa mepion igpasad di egoh anay, éhê mendaa
sa kebegay di diyà sa etaw Hudiyu egpigtuu.

7-8 Apiya di pa tukééy a etaw diyà sa langun etaw i Nemula, hinemilì
i Nemula doo aken anì aken sa salu i Hésus tumulù sa Mepion Tegudon
diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Egoh ku ginelal salu di, binegayan i
Nemula aken egkegaga danà sa tunung di anì tumegudon a denu sa tigtu
mepion ketabang i Kelistu diyà kenita. Endà egpekebohol ki egtulon sa
kedakel ketabang di enù ka dakel temù. 9 Sinugù di ma aken anì ipetiig
ku diyà sa langun etaw meketuu sa penemdem i Nemula nelidung egoh
anay. Endà netiigan di etaw iya wé penemdem di egoh anay, enù ka
edung sa egoh di migpeduen langun taman, linidung di iya wé diyà sa
langun etaw. 10 Endà ipetiig i Nemula duu iya wé egoh anay, enù ka iya
sa ungayà di denu sa medoo egsugùsuguen di owoy sumalà dé sa épê
egkegaga diyà langit, metiigan da ini egoh tigtu milantek iya wé langun
ukit-ukit penemdem di. Metiigan da iya wé danà ta kita etaw egpigtuu
diyà si Kelistu. 11 Iya sa tapay penemdem i Nemula egoh anay egoh sa
tanà endà pa duen, dodoo igpetuu di dé ini egoh danà i Hésus Kelistu sa
Datù ta. 12 Danà ta egpigtuu diyà kenagdi, nesesebaen ki dé si Kelistu,
huenan di endà dé egsagàsagà ki tumaeng si Nemula ini egoh di. 13 Na,
ini sa igsasà ku diyà keniyu. Yoko egkesemek ka egpigtuu, apiya di pa
egkepelihay a danà ku migtulù keniyu sa Mepion Tegudon. Keanggan yu
polo enù ka kumepion yu danà iya wé.

Migsimbà Pabelo I Anì Metiigan Da Sa Kehidu I Kelistu

14 Na, amuk egpenemdem a denu siini milantek binaelan i Nemula, iya
sa egoh ku tigtu egsimbà diyà si Nemula sa Emà ta. 15 Kagdi sa Emà sa
langun etaw egpigtuu, iling ka diyà tanà pelà ataw ka dutu dé langit dò.
16 Egsimbà a diyà si Nemula anì pebagelen di sa pedu yu anì kumeeles sa
kepigtuu yu diyà kenagdi danà sa ketabang sa Suguy di. 17 Egsimbà a ma

anì takà mugpà Kelistu i diyà sa pedu yu danà sa kepigtuu yu kenagdi.
Owoy egsimbà a ma anì kumeeles sa kehidu yu si Nemula owoy diyà sa
duma yu ma, lagà sa dalid kayu egtadek dalem tanà. 18 Amuk meeles
sa kehidu yu, tigtu metiigan yu lapeg sa langun etaw i Nemula sa dakel
kehidu i Kelistu kenita. Dakel temù sa kehidu di, uman pa kedakel di
tanà owoy langit. 19 Ungayà ku metiigan yu ma sa dakel kehidu di keniyu,
apiya di pa endà tigtu metiigan ta duu sa kehidu di. Amuk hediya, tigtu
ma megulub diyà keniyu sa langun ukit-ukit i Nemula.
20 Na, meolò Nemula i, enù ka danà sa tunung di pineugpà di diyà
sa pedu ta, uman pa dakel sa egkegaga di egbael diyà sa langun
egpegeniyen ta diyà kenagdi owoy sa egpenemdemen ta ma. 21 Meolò
ta Nemula i, langun ta egpigtuu diyà si Kelistu. Meolò kagdi i taman
melugay danà i Hésus Kelistu. Amin.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsasà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

4 1 Na, aken sa nebilanggu ini egoh danà ku egpangunut diyà si Datù,
huenan di ini sa igsasà ku diyà keniyu, pepion yu sa adat yu anì
metuuwan Nemula i diyà keniyu enù ka inumow di kiyu anì metiengaw
yu diyà sa kehaa di. 2 Yoko egpedakel duu kiyu, petukééy yu polo. Pepion
yu ma sa pedu yu diyà sa duma yu, owoy petaes yu ma sa tali yu danà
yu egsehiduway. 3 Takà yu baeli sa mepion anì endà mekedan sa melanih
keugpà yu, enù ka nesesebaen yu dé danà sa Suguy i Nemula. 4 Na, kita i
etaw egpigtuu diyà si Kelistu, lagà ki segelawa daa, owoy sebaen daa sa
Suguy i Nemula eg-ugpà diyà kenita. Hediya ma sebaen daa sa eg-angat-
angatan ta danà i Nemula mig-umow kenita. 5 Sebaen daa sa Datù ta si
Kelistu, owoy sebaen daa sa egpigtuuwen ta langun, owoy sebaen daa sa
pesuwan ta migpebautis. 6 Sebaen i Nemula daa sa Emà ta langun. Kagdi
sa Datù ta langun, owoy dahiya ma doo sumalà dé sa kenà ta, owoy kagdi
ma sa eg-ugpà diyà langun ta.
7 Apiya di pa nesesebaen ki, itukidtukid i Kelistu doo ibegay sa medoo
balangan egkegaga diyà sa uman sebaen etaw. Mebegayan ki langun
danà sa uyot di. 8 Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Egoh di nebatun dutu langit dò,
tinabanan di dé sa medoo kuntelà di,
owoy igtukidtukid di igbegay
sa medoo balangan egkegaga
diyà sa etaw di."[a]

9 Na, danà iya wé kagi guwaen di, "nebatun dutu langit dò," netiigan
ta doo kagdi sa migpetuntun muna mig-angay diyà siini tanà. 10 Si
Kelistu sa migpetuntun kedu diyà langit owoy kagdi ma sa nebatun

---

[a] **4:8** Basa ko Isalem 68:18

mig-angay dutu siedò langit tigtu mehagtaw anì mekeseluh umugpà
diyà sa langun binaelan. 11 Kagdi ma sa egtukidtukid egbegay sa medoo
balangan egkegaga diyà sa etaw di. Duen etaw hinemilì di anì kagda
sa salu di, owoy duen sa tegesugkow sa kagi i Nemula, owoy duen ma
sa tegetegudon diyà sa medoo menuwa, owoy duen ma tegeipat sa
umpungan di, owoy duen ma sa tegetulù sa medoo etaw egpigtuu.
12 Na, itukidtukid i Kelistu igbegay sa medoo balangan egkegaga diyà sa
etaw di anì mekegaga ki mael sa galebek igsugù di diyà kenita anì kumeeles
ma sa kepigtuu ta kenagdi, kita i lagà lawa di. 13 Amuk hediya, mesesebaen
ki egpigtuu owoy meumanan sa netiigan ta denu si Kelistu Anak i Nemula.
Agulé, lagà ki dé sa etaw migkipedu dé, enù ka tigtu ki eg-iling sa ukit-ukit
i Kelistu. 14 Amuk hediya, endà dé nekeiling ki batà enù ka egkehalìhalì sa
pedu sa batà lagà buhok lambeg, owoy melemu da ma migtuu sa kagi endà
tuu di igtulù sa tegeakal. 15 Dodoo takà ki daa seolomoy sa tuu kagi danà ta
egkesehidu. Amuk hediya, kumeeles sa kepigtuu ta owoy muman ki miling
si Kelistu diyà sa egbaelan ta. Kagdi sa ulu ta, 16 owoy lagà lawa di kita i
etaw egpigtuu enù ka takà ki eg-unut diyà kagdi sa ulu ta. Amuk egkesesalig
sa langun taman diyà lawa di, mebagel doo; owoy amuk mepion sa egbaelan
sa langun taman diyà lawa di, lumenuk sa langun lawa di. Hediya ma
meumanan ma sa kepigtuu ta danà sa kesehiduway ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Magtu Pedu Sa Etaw Egpigtuu

17 Na, ini sa isasà ku diyà keniyu danà i Kelistu sa Datù ta. Yoko eg-
iling duu sa adat sa medoo etaw endà egpigtuu, enù ka endà miulan sa
penemdem da. 18 Lagà deleman sa penemdem da enù ka endà netiigan da
duu sa tuu tegudon. Owoy endà ma duen sa lalù da ibegay i Nemula enù
ka tigtu da endà egpeketiig danà sa ulu da metegas. 19 Endà duen mala
da egbael medaet. Egkeiyap da polo eg-unut diyà sa medaet uyot sa tapay
pedu da, owoy egbaelan da sa langun balangan medaet enù ka iya sa
egkeiyapan da egbael.
20 Dodoo beken hediya sa igtulù ké keniyu denu si Kelistu, 21 enù ka
netiigan ku dinineg yu doo sa mepion adat di owoy igpetiig ké ma keniyu
sa tuu tegudon denu kenagdi. 22 Huenan di, ekedi yu dé sa tapay pedu yu
tegebael medaet, enù ka iya sa inunutan yu egoh yu endà pa egpigtuu.
Medaetan yu dahiya amuk eg-unutan yu sa tapay pedu yu enù ka iya sa
tegeakal keniyu. 23 Mepion polo amuk mepelumanan dé sa pedu yu owoy
sa penemdem yu ma. 24 Amuk hediya, duen sa magtu pedu yu binaelan i
Nemula iling sa hagdi metiengaw pedu. Huenan di, iya sa tandà sa magtu
pedu yu sa adat yu metiengaw owoy sa egbaelan yu mepion.
25 Na, amuk duen dé sa magtu pedu ta, yoko egbutbut ta. Ikagi yu daa
polo sa tuu diyà sa duma ta, enù ka nesesebaen ki langun lagà lawa i
Kelistu.

26 Amuk egbulit yu, yoko egpetaes duu anì endà meagak yu diyà salà.
Kedani yu mapes anì endà mekeuma di sa agdaw umeled, 27 anì endà
duen sa ukitan i Satanas umagak keniyu diyà salà.
28 Na, sa etaw nakawen egoh anay, mepion amuk sabuhan di dé iya
wé, owoy gumalebek daa polo anì mekuwa di sa kehagtayan di anì
metabangan di ma sa etaw pubeli.
29 Yoko eg-ikagi ya medaet diyà sa duma yu, dodoo ikagi yu daa polo
sa mepion anì metabangan sa kepigtuu da. Amuk hediya, metiigan sa
etaw egdineg milantek sa kagi yu owoy metiigan da ma sa kenà da
metabangan diyà sa kelikutan da danà sa inikagi yu mepion.
30 Na, yoko egbael duu sa endà egkeiyapan sa Metiengaw Suguy i
Nemula. Pineugpà i Nemula sa Suguy di diyà keniyu, enù ka iya sa tandà
di kiyu sa etaw di owoy sa tandà di ma launen i Nemula kiyu amuk
meuma sa agdaw sa kepelikù i Kelistu. 31 Huenan di, yoko egsebulitay
ya. Pelanih yu polo sa pedu yu diyà sa duma yu, owoy kedani yu ma sa
meedup pedu yu. Yoko ma egtubad da, owoy yoko ma egsumbung nga,
owoy yoko egkeselepuh ha. 32 Dodoo pepion yu polo sa pedu yu diyà sa
duma yu, owoy hiduwi yu ma kagda, owoy peuloyi yu ma sa salà da,
iling sa egoh i Nemula migpeuloy sa salà yu danà i Kelistu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Kumetiengaw Sa Adat Da

5 1 Na, kiyu dé sa anak i Nemula eghiduwan di, huenan di ilingi yu
kagdi i. 2 Pepion yu ma sa adat yu diyà sa duma yu danà sa kehidu
yu kenagda lagà sa kehidu i Kelistu kenita. Taa yu sa kehidu di kenita
egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud anì alukan di kita. Sa kinepatay
di, iya lagà sa mepion ibegay etaw diyà si Nemula enù ka netuuwan
Nemula i dahiya.
3 Na, amuk kiyu dé sa etaw i Nemula, yoko egbigà ya, owoy yoko ma
egbael la sa langun balangan medaet, owoy yoko ma bigtelam-amen na.
Apiya sa keolom yu daa, yoko eg-ikagi duu sa medaet egbaelan etaw.
4 Tuliki yu ma sa eg-ikagiyen yu, enù ka endà mepion di amuk eglekab
yu eg-ikagi sa medaet kagi yu enù ka etaw i Nemula yu dé. Owoy yoko
eg-ikagi duu sa nekeiling pagitung buneg owoy sa medaet temù kagi.
Mepion polo amuk takà yu pesalamat diyà si Nemula. 5 Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Iya sa etaw endà mekeunut diyà sa kedatù da
i Kelistu si Nemula sa etaw egbigà owoy sa etaw egbael medaet owoy sa
etaw bigtelam-amen. Amuk bigtelam-amen sa etaw, iya sa lagà nemula di
sa egkeiyapan di daa.
6 Taa yu, tigtu bulitan i Nemula sa langun etaw egbael medaet lagà iya
wé, enù ka endà egpangunut da diyà kenagdi. Huenan di, hahaa yu anì
endà meakalan yu danà sa metolol eg-ikagiyen etaw endà tuu. 7 Iwod yu
polo sa medoo etaw tegebael medaet. 8 Hediya ma sa adat yu egoh anay,

lagà yu eg-ugpà diyà sa deleman enù ka endà netiigan yu duu Nemula
i. Dodoo ini egoh di lagà yu dé nelegdawan enù ka kiyu dé sa etaw i
Nemula. Huenan di, ilingi yu dé sa metiengaw adat sa etaw eg-ugpà diyà
legdaw. 9 Amuk eg-ugpà yu diyà legdaw, mekegaga yu mael sa langun
balangan mepion owoy metiengaw ma sa adat yu owoy metudà ma sa
pedu yu. 10 Udesi yu ilingi sa mepion adat kenà i Nemula metuuwan diyà
keniyu. 11 Iwod yu dé sa endà milantek egbaelan sa medoo etaw eg-ugpà
diyà deleman. Dodoo baeli yu polo sa mepion anì melegdawan da anì
metiigan da medaet iya wé egbaelan da. 12 Tigtu medaet sa egbaelan
da linidung da, enù ka mekemala eg-olomen iya wé. 13 Dodoo amuk
melegdawan sa langun egbaelan da, metiigan da doo sa mepion owoy sa
medaet, 14 enù ka netumàmaan sa langun nelegdawan. Hediya ma duen
sa kagi etaw, guwaen di,

"Kiyu i etaw egtudug, enaw yu dé,
owoy kiyu i etaw nematay, enaw yu ma dé,
enù ka melegdawan i Kelistu kiyu
anì meketiig yu ma sa milantek egbaelan yu."

15 Na, hahaa yu sa adat yu. Yoko eg-iling duu sa etaw endà duen
penemdem, dodoo ilingi yu polo sa etaw milantek. 16 Amuk duen pelà sa
agdaw yu mekebael mepion, baeli yu dé, enù ka medoo sa etaw egbael
medaet ini egoh di. 17 Yoko egbael duu sa endà miulan di, dodoo lagbet
yu polo sa uyot i Nemula anì pangunutan yu.

18 Yoko egpehilu ya danà yu eg-inem wain, enù ka iya sa pedaet keniyu.
Dodoo peagak yu polo diyà sa Suguy i Nemula eg-ugpà diyà keniyu.
19 Amuk egseolomoy yu, ikagi yu daa sa netiigan yu danà sa duyuy eg-olò
si Nemula. Owoy duyuy yu ma sa duyuy eg-olò si Datù danà sa mepion
pedu yu diyà kenagdi. 20 Owoy takà yu ma pesalamat diyà si Nemula sa
Emà ta diyà langit sumalà dé sa eghauwen yu danà yu egsalig diyà si
Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Diyà Sa Etaw Épê Sawa

21 Na, seadatay yu danà sa keunut yu diyà si Kelistu.

22 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu diyà sa sawa yu, lagà mendaa
sa kepangunut yu diyà si Datù. 23 Enù ka sa maama sa ulu diyà sa sawa
di, iling si Kelistu sa ulu diyà sa umpungan di, owoy alukan di kita i lagà
lawa di. 24 Huenan di, tigtu mekepangunut sa bayi diyà sa sawa di, lagà
sa kepangunut ta si Kelistu.

25 Na, kiyu i maama épê sawa, hiduwi yu temù sa sawa yu, lagà sa
kehidu i Kelistu kenita, kita i umpungan di. Enù ka danà sa kehidu di
kenita, nematay Kelistu i anì alukan di kita. 26 Iya sa binaelan di anì
petiengawen di kita diyà sa kehaa i Nemula. Pinetiengaw di kita danà
ta egpigtuu diyà sa kagi di owoy danà ta ma migpebautis diyà wayeg.

27 Iya sa pesuwan di migpetiengaw kenita anì tigtu ki metolol temù diyà
sa kehaa di amuk meuma sa agdaw di umangay kenita. Amuk hediya,
endà dé duen sa medaet diyà kenita ataw ka sa kenà di mekesigbolow
kenita danà di anan ki dé tigtu metiengaw. 28 Hediya ma kiyu i maama,
hiduwi yu temù sa sawa yu iling mendaa sa kehidu yu sa lawa yu. Enù
ka amuk eghiduwan sa maama sa sawa di, lagà sa hagdi lawa mendaa sa
eghiduwan di. 29 Enù ka endà duen etaw melepuh sa hagdi lawa, dodoo
pekaenen di polo owoy eg-ipaten di. Hediya ma eg-ipaten i Kelistu kita i
umpungan di, 30 enù ka lagà ki sa lawa di. 31 Na, duen sa kagi i Nemula
igpesulat di, guwaen di,

"Iya maen di ya mesalidan sa maama sa emà di owoy sa inay di
owoy mekeugpà dé diyà sa sawa di
enù ka lagà sebaen etaw da daa."[b]

32 Na, duen sa medalem selepangan iya wé kagi i Nemula. Ini sa
selepangan di netiigan ku sa egoh di nesesebaen ki si Kelistu danà ta
egpigtuu diyà kenagdi. 33 Dodoo beken iya daa, enù ka duen ma sa
selepangan di denu sa etaw épê sawa. Na, kiyu i maama, hiduwi yu
temù sa sawa yu iling mendaa sa kehidu yu keniyu. Owoy kiyu i bayi,
pangunut yu ma diyà sa sawa yu.

Ini Sa Igsugù I Pabelo Denu Sa Medoo Batà Owoy Sa Lukes Da Ma

6 1 Na, kiyu i batà, pangunuti yu dé sa lukes yu enù ka iya sa mepion
egbaelan sa etaw egpigtuu diyà si Datù. 2 Duen sa uledin i Nemula
denu iya wé, owoy iya sa anay uledin kenà di duen untung igpasad di.
Guwaen di, "Adati yu sa emà yu owoy sa inay yu, 3 anì mepion sa keugpà
yu owoy melalù yu ma mugpà diyà tanà."[c]
4 Na, kiyu i épê anak, yoko egpebulit duu sa anak yu. Dodoo indaw yu
polo kagda amuk duen sa medaet egbaelan da, owoy tulù yu ma kagda sa
mepion adat sa etaw egpigtuu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Udipen Owoy Sa Épê Da

5 Na, kiyu i udipen, tigtu yu pangunut diyà sa datù yu diyà tanà. Adati
yu ma kagda owoy petudà yu sa pedu yu diyà kenagda, enù ka lagà si
Kelistu sa egpangunutan yu. 6 Endà mepion di amuk iya daa sa egoh yu
eggalebek amuk eghauwen da kiyu anì metuuwan da kiyu. Dodoo pepion
yu polo sa galebek yu, enù ka lagà yu udipen i Kelistu eggalebek sa uyot
i Nemula danà sa pedu yu metudà. 7 Huenan di, keanggani yu sa galebek
yu, enù ka beken etaw daa sa egpangunutan yu dodoo si Datù polo sa tigtu
egpangunutan yu. 8 Yoko egkelipeng duu duen sa untung ibegay i Nemula
diyà sa langun etaw egbael mepion, iling ka udipen ataw ka temù etaw.

---

[b] **5:31** Basa ko Génesis 2:24 [c] **6:2-3** Basa ko Éksodo 20:12; Dutilonomiyu 5:16

9 Na, kiyu i etaw épê udipen, pepion yu sa adat yu diyà kenagda. Yoko
ma egpeges duu kagda, enù ka sebaen daa sa Datù ta diyà langit, iling
ka temù etaw ataw ka udipen. Owoy endà duen tayu mehagtaw diyà sa
kehaa di, enù ka nesetepeng ki langun.

Ini Denu Sa Medoo Kinemkem Ta Igbegay I Nemula Anì Tumaban Ki

10 Na, duen pa sa ikagiyen ku diyà keniyu. Pebagel yu sa kepigtuu
yu danà di nesesebaen yu si Datù owoy danà ma sa ketabang sa dakel
tunung di. 11 Uwit-uwit yu ma sa langun kinemkem igbegay i Nemula
diyà keniyu anì mekeatu yu diyà sa medoo medaet ig-epan i Satanas
mekeakal keniyu. 12 Enù ka beken uloy etaw daa sa kuntelà ta, dodoo iya
polo sa kuntelà ta si Satanas owoy sa medoo busaw eg-unut kenagdi owoy
sa medoo datù épê egkegaga diyà awang endà egkehaa ta duu. Kagda
sa kaunutan sa medoo etaw tegebael medaet eg-ugpà diyà deleman.
13 Huenan di, uwit-uwit yu sa langun kinemkem igbegay i Nemula diyà
keniyu anì mekeatu yu diyà sa medoo kuntelà yu amuk meuma sa
egoh yu meselimbul. Agulé amuk meubus sa egoh yu meselimbul, endà
metabanan yu.
14 Na, tapay yu dé pebagel sa pedu yu lagà sa sundalu. Iya lagà sa
isabitan yu sa tuu daa keikagi. Owoy iya lagà sa anit yu sa metiengaw
adat yu. 15 Owoy iya lagà sa talumpà yu sa keudes yu egtulon sa Mepion
Tegudon mekelanih pedu danà i Nemula. 16 Owoy salig yu ma takà diyà
si Kelistu enù ka iya lagà sa kelasag yu anì endà mesugat yu sa seleb
eglegleg igpanà i Satanas diyà keniyu amuk tepengan di kiyu anì mesalà
yu. 17 Owoy iya lagà sa sayap wagya yu sa kealuk i Nemula keniyu denu
sa salà yu. Owoy iya lagà sa sundang kinemkem yu sa kagi i Nemula
egpigtuuwen yu igbegay sa Suguy di diyà keniyu.
18 Na, sumalà dé sa eghauwen yu, simbà yu takà pegeni sa ketabang
i Nemula danà sa kesalig yu sa Suguy di. Tuliki yu ma sa pedu yu anì
endà mesemek yu egsimbà, owoy simbai yu ma sa langun etaw egpigtuu.
19 Simbai yu ma aken anì mebegayan i Nemula aken sa penemdem
milantek anì takà a tumegudon. Owoy simbai yu ma aken anì endà
melimedangan a egtulù sa Mepion Tegudon iglidung diyà etaw egoh
anay. 20 Na, aken sa sinaligan i Nemula anì tumulù a sa Mepion Tegudon,
apiya di pa nebilanggu a dé ini egoh di. Na, simbai yu aken anì endà
melimedangan a tumegudon diyà sa medoo etaw enù ka iya sa galebek
igbegay i Nemula diyà kenak.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

21 Na, egpeangayen ku Tikiko i diyà keniyu anì tulonen di diyà
keniyu denu sa keugpà ku dahini owoy sa langun neukitan ku. Kagdi sa
eghiduwan ta owoy kesaligan ma egbael sa igsugù i Datù. 22 Egpeangayen

ku kagdi diyà keniyu anì mekedineg yu denu sa keugpà ké dahini anì
pebagelen di ma sa pedu yu.
23 Na, o medoo duma ku egpigtuu, egsimbà a anì melanih sa keugpà yu
danà i Nemula sa Emà ta owoy danà i Hésus Kelistu sa Datù ta. Ungayà
ku ma meumanan pa sa kesehiduway yu danà yu egpigtuu diyà si Kelistu.
24 Ungayà ku ma mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula, kiyu
i langun etaw mehidu si Hésus Kelistu sa Datù ta taman melugay.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà

PILIPOS

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegePilipos

Na, dutu uwang Masidoniya dò diyà tanà Akaya sa menuwa Pilipos. Dakel sa menuwa Pilipos owoy duen ma medoo etaw Loma eg-ugpà dahiya.

Migtegudon Pabelo i diyà menuwa Pilipos egoh di anay migtebow diyà sa uwang Masidoniya. Danà sa ketegudon di, medoo dé sa etaw migpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Tigtu meeles sa kepigtuu da diyà si Hésus. Eghiduwan da Pabelo i owoy eghiduwan i Pabelo ma kagda. Huenan di, medoo gulê eglengen Pabelo i diyà kenagda diyà Pilipos, owoy egtabangan da ma.

Na, egoh sa medoo tegePilipos migdineg sa egoh i Pabelo nebilanggu, pineangay da sa sebaen duma da, si Ipapelodito anì mangay tumabang kenagdi. Pineuwitan da ma pilak Pabelo i. Huenan di, migsulat Pabelo i diyà kenagda anì egpesalamat diyà kenagda danà sa tabang igpeuwit da diyà kenagdi. Na, diyà siini sulat di, tinulù di kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu, owoy anì meanggan da ma apiya di pa egkelikutan da ataw ka egkebukul da. Tinulù di ma anì iwoden da sa medoo tegetulù butbut.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegePilipos

1 1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu. Kami sa sinaligan i
Hésus Kelistu. Egsulat ké diyà keniyu, kiyu i medoo etaw i Nemula
danà yu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu dutu Pilipos dò. Egsulat ké ma
diyà sa medoo kaunutan yu owoy sa medoo tegetabang ma diyà sa
umpungan i Hésus dahiya.
2 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù
Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsimbà Denu Sa Etaw TegePilipos Egpigtuu

3 Na, takà a egpesalamat diyà si Nemula uman egketulengan ku
kiyu. 4 Uman isimbà ku kiyu, egkeanggan a temù amuk egsimbà a.
5 Egkeanggan a enù ka edung sa egoh yu anay migpigtuu taman ini egoh
di, dakel sa ketabang yu kenak egoh ku migtulù sa Mepion Tegudon denu
si Kelistu. 6 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Netiigan ku mig-edung
Nemula i egbael sa mepion diyà sa pedu yu egoh yu anay egpigtuu,
owoy egbaelan di uman taman endà meubus di amuk meuma sa agdaw
kepehaa i Hésus Kelistu. 7 Mepion iya wé penemdem ku denu keniyu, enù
ka eghiduwan ku kiyu temù enù ka langun yu egbulig kenak diyà siini
galebek igpebael i Nemula diyà kenak. Egbuligan yu aken ini egoh di
egoh ku nebilanggu owoy egoh anay egoh ku endà pa nebilanggu egoh ku
migsagbì diyà sa egkuntelà sa tuu tegudon owoy egoh ku ma egpeeles sa
kepigtuu yu. 8 Na, netiigan i Nemula tigtu a mebugà keniyu enù ka tigtu
eghiduwan ku kiyu lagà sa dakel kehidu i Hésus Kelistu keniyu.
9 Isimbà ku kiyu anì lumenuk sa kesehiduway yu, owoy anì metiigan
yu uman sa ungayà i Nemula owoy kumilantek ma sa penemdem yu.
10 Iya sa isimbà ku denu keniyu anì metiigan yu sa tigtu mepion egbaelan.
Amuk hediya, endà duen sa medaet nekeamut diyà sa adat yu owoy endà
ma duen sa kenà yu mesigbolow etaw amuk meuma sa agdaw kepehaa i
Hésus Kelistu. 11 Isimbà ku ma anì megulub yu sa tigtu metiengaw adat
danà sa ketabang i Hésus Kelistu keniyu. Amuk metuu dé iya wé, tigtu
meolò Nemula i.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Nemula Egoh Di Nebilanggu

12 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu ini i. Apiya
di pa nebilanggu a ini egoh di, egpekeseluh doo sa Mepion Tegudon diyà
sa medoo etaw. 13 Enù ka sa langun sundalu egbantay sa dalesan ulu-ulu
etaw Loma owoy sa langun liyu etaw dahini, netiigan da doo nebilanggu a
danà ku aken sa sinaligan i Kelistu. 14 Owoy sa medoo duma ta egpigtuu,
egkedakel ma sa kepigtuu da diyà si Datù Hésus enù ka hinaa da dé sa
egoh ku endà nelimedangan egtegudon apiya nebilanggu a. Egkebagel
polo sa pedu da egtulù sa kagi i Nemula, enù ka endà nelimedangan da.
15 Na, netiigan ku duen etaw egtegudon denu si Kelistu enù ka egkesina
da diyà sa egbaelan ku owoy ungayà da atuwan da aken. Dodoo duen ma
etaw egtegudon danà sa pedu da mepion. 16 Eghiduwan da aken danà da
neketiig hinemilì i Nemula aken anì mekesagbì a diyà sa egkuntelà sa
Mepion Tegudon. 17 Dodoo sa liyu etaw, egtegudon da denu si Kelistu anì
kumedakel da. Endà mepion sa pesuwan da egtegudon enù ka guwaen
da dò meumanan sa kelikutan mehaa ku diyà sa bilangguwan danà sa
kebael da.

18 Dodoo maen dé, enù ka neanggan a polo sa egbaelan da, enù ka
egtegudon da doo langun denu si Kelistu, iling ka medaet sa pesuwan
da egtegudon ataw ka mepion. 19 Owoy uman a ma meanggan enù ka
netiigan ku doo mekelaun a kani danà sa kesimbà yu kenak owoy danà
ma sa ketabang sa Suguy i Hésus Kelistu.
20 Na, iya sa tigtu uyot pedu ku takà a mangunut diyà sa langun igsugù
i Nemula kenak anì endà memalaan a. Ungayà ku endà melimedangan
a egtulù, labi pa ini egoh di, anì tigtu meolò Kelistu i danà sa langun
egkebaelan ku, iling ka mematay a ataw ka mehagtay a pa. 21 Enù ka aken,
ungayà ku mehagtay a pa diyà tanà anì takà a eg-olò si Kelistu. Dodoo
amuk mematay a, uman pa mepion iya wé enù ka mugpà a diyà kenagdi.
22 Dodoo amuk kumelalù a pa diyà tanà, kumedakel sa galebek ku diyà
si Kelistu. Huenan di, endà netiigan ku duu tayu sa mepion hemilien ku.
23 Egkeduwa sa pedu ku ini egoh. Ungayà ku hedem meelut sa keugpà ku
diyà tanà anì mugpà a diyà si Kelistu, enù ka uman pa mepion iya wé.
24 Dodoo amuk endà pa mematay a, mepion ma doo enù ka mekebulig
a pelà keniyu. 25 Na, netiigan ku duen sa pesuwan di mepion amuk
mehagtay a pelà diyà keniyu. Huenan di, netiigan ku mugpà a pelà diyà
keniyu anì mebuligan ku pa kiyu denu sa kepigtuu yu anì tigtu meanggan
ma sa pedu yu danà yu egpigtuu. 26 Huenan di, amuk mehagtay a pelà,
tigtu meolò yu Hésus Kelistu i enù ka mekepelikù a diyà keniyu.

Igsasà I Pabelo Anì Pebagelen Da Sa Pedu Da Amuk Egkepelihay Da

27 Na, sumalà dé sa mebaelan ku, iling ka mematay a ataw ka endà
pa, ini sa isasà ku keniyu. Pelumani yu sa adat yu anì mekeiling yu
diyà sa Mepion Tegudon denu si Kelistu. Enù ka apiya di pa endà pelikù
a diyà keniyu, duminegdineg a daa denu keniyu amuk mesesebaen sa
pedu yu metigkel owoy egkesetabang yu egtulù sa Mepion Tegudon anì
kumedoo sa etaw egpigtuu. 28 Yoko egkelimedangan na diyà sa medoo
etaw egkuntelà keniyu. Pebagel yu polo sa pedu yu, enù ka amuk endà
egkelimedangan yu, iya sa tandà di kagda polo sa pigtamayan i Nemula
owoy kiyu polo sa mebegayan lalù endà meelut di, enù ka si Nemula sa
egtabang keniyu anì mekeatu yu. 29 Enù ka mepion sa kebael i Nemula
keniyu egoh di migpepigtuu keniyu diyà si Kelistu. Beken sa kepigtuu yu
kenagdi daa sa ungayà i Nemula, dodoo sa lihay yu ma danà yu egpigtuu.
30 Nekeiling yu kenak enù ka nepelihay yu ma danà sa kepigtuu yu. Egoh
anay hinaa yu sa egoh ku nepelihay, owoy egdinegen yu tapay a doo
egkepelihay taman ini egoh di.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Ilingan Da Sa Adat I Kelistu

2 1 Na, netiigan ku mebagel sa kepigtuu yu danà yu nesesebaen
si Kelistu, owoy nekedan ma dé sa bukul yu danà sa kehidu di

keniyu. Netiigan ku ma eg-ugpà sa Suguy i Nemula diyà sa pedu yu,
owoy mehidu yu owoy egsehiduway yu ma. 2 Huenan di, ini sa isasà ku
keniyu. Sesebaenay yu diyà sa penemdem yu owoy sa pedu yu ma, owoy
pepion yu ma sa kehidu yu sa duma yu. Amuk hediya, tigtu a meanggan
temù. 3 Na, amuk duen sa egbaelan yu, yoko egpedakel duu kiyu, dodoo
pedakel yu polo sa duma yu. Owoy yoko egpenemdem duu sa niyu pedu
daa, dodoo adati yu polo sa duma yu. 4 Yoko egsagipà duu sa niyu ungayà
daa, dodoo penemdem yu polo sa ungayà sa duma yu.
5 Mepion amuk ilingi yu sa penemdem i Hésus Kelistu.
6 Apiya di pa tigtu Nemula kagdi i,
endà egtegelen di duu sa kenemulawan di.
7 Dodoo sinalidan di polo sa kenemulawan di.
Migpeetaw polo diyà tanà
owoy pinetukééy di kagdi,
owoy tigtu egpangunut diyà sa igsugù sa Emà di lagà sa
kepangunut udipen.
8 Egoh di migpeetaw diyà tanà,
endà pinedakel di kagdi dodoo migpetukééy polo.
Migpangunut doo diyà sa sugù sa Emà di
apiya di pa igtutuk diyà sa kayu igbugsud anì mematay.
9 Huenan di tigtu pinedakel i Nemula kagdi
owoy igbegay di diyà kagdi sa tigtu mapulù gelal.
Uman pa mapulù sa gelal di diyà sa langun gelal.
10 Iya sa binaelan di anì oloen da langun Hésus i,
iling ka diyà langit ataw ka diyà tanà ataw ka diyà bayà.
Langun da umolò si Hésus temù,
11 owoy mikagi da langun, guwaen da,
“Si Hésus Kelistu daa sa Datù ta langun.”
Huenan di, meolò ma Nemula i Emà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulù Denu Sa Kepigtuu Da

12 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, egoh ku mig-ugpà diyà keniyu
egoh anay, takà yu migpangunut diyà sa igtulù ku keniyu. Huenan di,
umani yu pa pangunuti sa igtulù ku ini egoh di egoh ku endà dé diyà
keniyu. Owoy udesi yu sa kepigtuu yu anì meketuu sa langun inedungan
i Nemula egoh di mig-aluk keniyu. Owoy adati yu ma kagdi danà yu
nelimedang neketipay kenagdi. 13 Enù ka si Nemula sa takà egtabang
keniyu anì dumuen sa pedu yu eg-unut diyà sa ipebael di keniyu, owoy
egbegay ma egkegaga anì mangunut yu.
14 Amuk duen sa ipebael i Nemula keniyu, baeli yu dé. Yoko egsigbolow
duu, owoy yoko ma egluwoh duu. 15 Amuk hediya, endà duen medaet
mekeamut diyà sa adat yu, owoy metiengaw sa pedu yu enù ka anak yu i

Nemula, owoy endà ma duen sa sigbolowen etaw diyà keniyu. Apiya di pa
eg-ugpà yu diyà sa dupang etaw tegebael salà, baeli yu polo sa mepion.
Lagà yu bituen egsenang amuk sigep, 16 enù ka egtulon yu diyà kenagda
sa tegudon mekepelalù etaw taman melugay. Amuk iya sa egbaelan yu,
tigtu a meanggan amuk meuma sa agdaw kepehaa i Hésus Kelistu enù ka
metiigan ku tigtu miulan sa galebek ku diyà keniyu.
17 Na, sa kepigtuu yu, iya lagà sa ibegay ta diyà si Nemula kenà di
metuuwan. Amuk ungayà di sa kepatay ku sa iuman ibegay ta kenagdi,
tigtu a polo meanggan. Meanggan a danà sa kepigtuu yu, iling sa egoh
yu neanggan. 18 Huenan di, yoko egkebukul la amuk mematay a, dodoo
pepion yu polo sa pedu yu anì meanggan yu ma lagà kenak.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Si Timotiyu Owoy Si Ipapelodito

19 Na, amuk iya sa uyot i Datù Hésus, peangayen ku Timotiyu i diyà
keniyu kani, enù ka amuk lumikù dini tulonon di aken denu sa egbaelan
yu anì kumepion sa pedu ku. 20 Kagdi daa sa duma ku tigtu eghidu keniyu,
iling mendaa sa kehidu ku keniyu. 21 Dodoo sa medoo liyu etaw, takaan
da polo egpenemdem sa hagda daa ungayà. Endà egpenemdemen da duu
sa ungayà i Hésus Kelistu. 22 Dodoo netiigan yu dé tigtu mepion sa adat
i Timotiyu. Lagà anak ku kagdi i enù ka egbulig kenak egtulù sa Mepion
Tegudon diyà sa medoo etaw. 23 Amuk metiigan ku sa mebaelan ku, iya
pelà peangayen ku kagdi i diyà keniyu. 24 Owoy amuk mepion diyà si Datù,
endà melugay a mekelaun diyà sa bilangguwan anì mekeangay a ma diyan.
25 Na, iya ma sa penemdem ku pelikuen ku diyà keniyu Ipapelodito i
sa duma ta egpigtuu sa pineangay yu egpebulig kenak. Kagdi ma sa tigtu
duma ku eggalebek diyà si Datù lagà sa sundalu di. 26 Egpelikuen ku
kagdi diyà keniyu enù ka tigtu mebugà keniyu owoy nebukul ma sa pedu
di danà yu migdineg sa egoh di miglinadu. 27 Tuu ma doo, tigtu eglinadu
owoy buyu dé egkematay. Dodoo eghiduwan i Nemula kagdi, huenan
di nelikuan. Owoy eghiduwan i Nemula ma aken, enù ka meumanan sa
kelikutan ku amuk mematay Ipapelodito i. 28 Huenan di, tigtu meiyap a
pelikuen ku kagdi diyà keniyu anì meanggan yu ma amuk hauwen yu
dema. Amuk meanggan yu, mekedan ma sa bukul ku keniyu. 29 Na, amuk
tumebow diyà keniyu, salui yu danà sa kekeanggan yu, enù ka kagdi sa
duma ta egpigtuu diyà si Datù. Adati yu ma kagdi owoy sa medoo etaw
iling kenagdi, 30 enù ka buyu nematay danà di eg-unut sa igsugù i Kelistu
kenagdi. Endà egsagipaen di duu sa hagtay di danà di migbulig kenak,
enù ka endà mekebulig yu kenak danà yu mediyù dini.

Kumetiengaw Sa Etaw Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Da Egpigtuu

3 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, duen pa sa eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Takà yu pepion sa pedu yu anì meanggan yu temù danà yu

nesesebaen si Datù. Maen dé amuk egdulien ku eg-ikagi sa tapay inikagi
ku diyà keniyu, enù ka danà iya wé mebaluy kumeeles sa kepigtuu yu.
2 Tuliki yu sa medoo etaw pinelagà ku tuyang. Medaet sa egbaelan da
enù ka itulù da endà anaken i Nemula kita amuk endà nekelaingan ki
ipat iling sa uledin igsugkow i Mosis. 3 Dodoo kita polo sa tigtu etaw i
Nemula, beken kagda, enù ka endà egsalig ki diyà sa medoo egbaelan
ta lagà kepekelaing ipat anì mealukan ki. Egsalig ki polo diyà si Nemula
danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy di kenita, owoy meanggan ki
langun enù ka nesesebaen ki si Hésus Kelistu.

4 Na, amuk duen etaw guwaen di dò mealukan ki danà ta egpangunut
diyà sa medoo uledin Hudiyu, aken doo sa migtaban kenagda egpangunut
diyà sa uledin anì mealukan a. 5 Iya sa inikagi ku enù ka nekelaingan a
ipat egoh ku walu agdaw pelawà diyà awang. Aken sa tugod i Bénhamin
sa anak i Islaél. Tigtu a ma Hudiyu enù ka Hudiyu ma sa medoo tupù ku.
Owoy tigtu a ma migpangunut sa medoo uledin ké igsugkow i Mosis egoh
anay, enù ka Palasiyu a ma. 6 Tigtu a meudes egpangunut diyà sa uledin
ké taman sa egoh ku migpelihay sa medoo etaw egpigtuu diyà si Kelistu.
Tigtu metudà sa kepangunut ku sa medoo uledin igsugkow i Mosis enù ka
endà duen sebaen uledin tinipay ku.

7 Dodoo sa langun sinaligan ku egoh anay guwaen ku dò mealukan a
dahiya, inekedan ku dé enù ka netiigan ku endà duen ulan iya wé. Eghalì
a polo egsalig diyà si Kelistu. 8 Beken iya daa sa inekedan ku, dodoo
pineulan ku ma sa langun egkeiyapan ku egoh anay, enù ka igsambì
ku sa tigtu milantek sa keketiig ku si Hésus Kelistu sa Datù ku. Danà i
Kelistu, linengaan ku dé sa langun sinaligan ku egoh anay lagà lupuk
igbuung ku anì tigtu a meketiig si Kelistu 9 anì tigtu ké ma nesesebaen.
Endà kumetiengaw a diyà sa kehaa i Nemula danà ku egpangunut
diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo kumetiengaw a polo diyà sa
kehaa i Nemula danà ku egpigtuu diyà si Kelistu, enù ka si Nemula sa
egpetiengaw kenak danà ku egsalig diyà si Hésus Kelistu. 10 Iya daa sa
ungayà ku ini egoh di tigtu a meketiig denu si Kelistu. Ungayà ku ma
metiigan ku sa tunung i Nemula igpehaa di egoh i Kelistu neenaw. Owoy
ungayà ku ma tumigkel a sa medoo kelikutan egpekeuma diyà kenak lagà
sa ketigkel i Kelistu sa kelikutan di. Ungayà ku ma mekepangunut a sa
uyot i Nemula lagà sa kepangunut i Kelistu egoh di nematay diyà sa kayu
igbugsud. 11 Iya sa ungayà ku anì mebegayan a ma sa lalù endà meelut di
amuk enawen i Nemula aken kani.

12 Dodoo yoko egpenemdem duu amuk negulub a dé, owoy yoko ma
egpenemdem duu amuk tigtu a dé metiengaw. Dodoo eg-udesan ku polo
egpangunut sa uyot i Hésus Kelistu, enù ka iya sa pesuwan di kinuwa di
aken etaw di. 13 O medoo duma ku egpigtuu, netiigan ku endà pa nekeatu
a sa langun uyot i Kelistu diyà kenak. Dodoo ini sa egbaelan ku ini egoh

di, egpeulanen ku sa langun binaelan ku egoh anay owoy eg-udesan ku
pa taman sa egoh ku mekekuwa sa langun uyot i Nemula. 14 Eg-udes a
uman anì mekuwa ku sa untung ibegay i Nemula diyà kenak sa lalù endà
meelut di. Inumow i Nemula kita anì kumelalù ki taman melugay danà di
nesesebaen ki si Hésus Kelistu.

Egsasà Pabelo I Diyà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

15 Na, kita i etaw mebagel kepigtuu, mepion amuk sebaen daa sa
pedu ta denu iya wé inikagi ku. Dodoo amuk duen pa etaw diyà keniyu
tigesa sa pedu di, ipehaa i Nemula doo diyà keniyu sa mepion ukit anì
mesesebaen sa pedu yu. 16 Dodoo muman ki polo mangunut sa igtulù i
Nemula diyà kenita edung egoh anay taman ini egoh di.
17 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku keniyu, ilingi yu aken
takà owoy pigtuu yu diyà sa medoo etaw eg-iling sa mepion adat ké.
18 Medoo dé gulê tinulon ku ini i diyà keniyu egoh anay, dodoo egsinegaw
a dé egtulon dema ini egoh di. Duen medoo etaw ubòubò da egpigtuu,
dodoo danà sa adat da medaet, iya sa tandà di egkuntelaen da sa
tegudon denu sa kinepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud. 19 Huenan di,
pigtamayan i Nemula kagda diyà sa lanaw apuy endà mepadeng, enù ka
iya sa nemula eg-unutan da sa tapay pedu da tegebael medaet. Mepion pa
hedem amuk memala da danà sa egbaelan da medaet, dodoo egkeanggan
da polo, owoy iya daa sa egkedakelan pedu da sa medoo eghauwen da
diyà tanà. 20 Dodoo kita, diyà langit polo sa tigtu menuwa ta, enù ka eg-
angat-angatan ta sa kepelikù sa tegealuk kenita kedu langit dò si Hésus
Kelistu sa Datù ta. 21 Amuk meuma sa kepelikù di, sambian di sa lawa ta
melenek danà sa dakel tunung di anì mekebaluy mugpà diyà langit lagà
sa hagdi lawa melalù. Owoy danà ma iya wé dakel tunung di, kumedatù
Hésus Kelistu i diyà sa langun binaelan i Nemula.

Ini Denu Sa Adat Da Diyà Sa Umpungan I Hésus

4 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, eghiduwan ku kiyu temù owoy
tigtu a ma mebugà keniyu. Kiyu sa pesuwan ku egkeanggan, owoy
egkeolò a ma danà yu. Huenan di, ini sa igsasà ku keniyu, peeles yu temù
sa kepigtuu yu diyà si Datù.
2 Na, ini ma sa egpegeniyen ku diyà sa duwa bayi, si Udiya owoy si
Sintika, sesebaen yu daa sa pedu yu enù ka lagà yu setelehadiyay danà
yu egpigtuu diyà si Datù. 3 Ini ma sa egpegeniyen ku diyà keniko, kuna i
duma ku egtegudon dahiya, tabangi ko siiya duwa bayi anì mesesebaen
sa pedu da, enù ka egtemù da egbulig kenak egtulù sa Mepion Tegudon.
Mig-unut da diyà si Kelémén owoy sa medoo liyu tegetulù egbulig kenak.
Nekesulat dé sa ngadan da diyà sa libelu kenà i Nemula migsulat sa
ngadan sa langun etaw mebegayan lalù endà meelut di.

4 Na, takà yu dé keanggan danà di nesesebaen yu si Hésus Kelistu.
Egsasà a dema diyà keniyu, keanggan yu dé temù.
5 Pepion yu ma sa pedu yu diyà sa medoo duma yu, enù ka medapag
dé sa agdaw kepelikù i Datù. 6 Yoko egkebukul la sumalà dé sa eghauwen
yu, dodoo danà yu egsimbà, pegeni yu polo diyà si Nemula sa langun
ungayà yu. Amuk egsimbà yu, pesalamat yu ma diyà kenagdi. 7 Amuk iya
sa egbaelan yu, si Nemula sa egpetanà sa pedu yu owoy sa penemdem yu
ma danà di nesesebaen yu si Hésus Kelistu. Dodoo endà metiigan di etaw
sa pesuwan di metanà sa pedu yu.
8 Na, ini sa sabuhanan kagi ku diyà keniyu, o medoo duma ku
egpigtuu. Iya daa sa tagui yu diyà pedu yu sa mepion owoy sa eg-oloen
etaw. Tagui yu diyà pedu yu sa tuu kagi, owoy sa miulan egbaelan, owoy
sa metudà adat, owoy sa metiengaw adat, owoy sa metolol egbaelan yu,
owoy sa metuuwan etaw eghaa. 9 Pangunuti yu dé sa langun igtulù ku
sinakem yu danà sa kagi ku dinineg yu owoy sa adat ku hinaa yu. Amuk
iya sa egbaelan yu, eg-ugpà diyà keniyu Nemula i sa egpetanà pedu ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Kenagda Danà Sa Ketabang Da Kenagdi

10 Na, tigtu a neanggan owoy eg-olò a ma si Datù Hésus enù ka
migtebow dema sa ketabang yu kenak ini egoh di. Netiigan ku beken
danà yu migsabuh eghidu kenak sa pesuwan di nelugay sa ketebow
di, dodoo danà di polo egkelikutan yu sa ukit yu megay diyà kenak.
11 Beken iya sa pesuwan ku eg-ikagi iya wé amuk egtulonen ku diyà
keniyu sa endà duen ku, enù ka tapay doo metanà sa pedu ku sumalà dé
sa eghauwen ku. 12 Neukitan ku dé sa egoh di endà duen medoo langun
taman ku, owoy neukitan ku ma sa egoh di subela. Danà i Nemula
egtulù kenak, netiigan ku meketigkel a sumalà dé sa egkebaelan ku
owoy sa keugpà ku. Metanà doo tapay sa pedu ku iling ka nebesug a
ataw ka egbitilen a, iling ka kawasà a ataw ka pubeli a. 13 Sumalà dé sa
egkebaelan ku, metigkelan ku doo langun enù ka si Kelistu sa egtabang
kenak.
14 Dodoo tigtu mepion sa binaelan yu, enù ka tinabangan yu aken egoh
ku nelikutan. 15 Na, kiyu i etaw tegePilipos, netiigan yu dé kiyu daa sa
egbulig kenak egoh ku miglegkang dutu uwang Masidoniya dò egoh ku
anay migtulù keniyu sa Mepion Tegudon. Endà duen sa liyu umpungan i
Hésus eggastu kenak, enù ka kiyu daa sa egtabang kenak. 16 Apiya egoh
ku dutu Tésalonika dò, medoo gulê doo pineuwitan yu aken tabang.
17 Beken iya sa ungayà ku amuk takaan yu aken megay tabang, dodoo
ungayà ku polo meumanan sa untung ibegay i Nemula diyà keniyu. 18 Na,
endà dé duen sa kulang ku enù ka sinakem ku dé sa langun igbegay
yu kenak owoy duen pa sa samà di. Negulub dé sa kehagtayan ku enù
ka inuwit i Ipapelodito sa langun tabang yu kenak. Lagà si Nemula sa

binegayan yu egoh yu migbegay kenak, agulé netuuwan Nemula i owoy
neiyap ma. 19 Na, si Nemula sa megay keniyu sa langun ungayà yu danà
di nesesebaen yu si Hésus Kelistu, enù ka endà meimet sa kekawasaan di.
20 Huenan di, tigtu meolò Nemula i sa Emà ta taman melugay. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

21 Na, egtulonen ku sa mepion pedu ku diyà keniyu i langun etaw
egpigtuu diyà si Hésus Kelistu dahiya. Owoy sa medoo duma ta egpigtuu
dahini, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu. 22 Owoy sa
langun etaw i Nemula dahini, labi pa sa medoo eggalebek diyà sa dalesan
sa sulutan diyà Loma, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
23 Egsimbà ké anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i
Datù Hésus Kelistu.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà

KOLOSAS

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

Na, endà iseg di dakel siini menuwa Kolosas diyà sa tanà Asiya. Endà egkesekilala da si Pabelo sa medoo etaw tegeKolosas egpigtuu. Si Ipapalas daa sa kinilala di, enù ka kagdi sa maama tegeKolosas migpigtuu diyà si Kelistu danà sa ketulù di. Owoy duen ma sa medoo etaw tegeKolosas migpigtuu dé diyà si Kelistu danà sa ketegudon i Ipapalas.

Egoh i Pabelo pelà nebilanggu, migtebow Ipapalas i dahiya owoy migtulon diyà kenagdi denu sa kelikutan sa medoo etaw egpigtuu diyà si Kelistu dutu Kolosas dò. Duen gaa sa medoo tegetulù migtebow diyà Kolosas, dodoo tigesa sa igtulù da. Egsumbungen da Hésus Kelistu i. Duen gaa sa medoo egsugùsuguen i Nemula eglowon diyà si Kelistu, owoy kagda gaa sa egpepigtuu sa medoo etaw diyà si Nemula, beken duu si Hésus. Huenan di, nesetigesa-gesa sa penemdem sa medoo etaw egpigtuu dahiya danà iya wé igtulù da.

Huenan di, migsulat Pabelo i diyà kenagda, owoy igpeuwit di diyà si Ipapalas. Diyà siini sulat, sinelepang i Pabelo diyà kenagda sa egoh di neamu sa igtulù siedò medoo tegetulù butbut. Migtulù Pabelo i tigtu tuu Anak i Nemula Hésus Kelistu i. Kagdi sa pinedakel i Nemula owoy endà duen sa nekelowon diyà kenagdi. Kagdi sa nebegayan sa langun egkegaga owoy tunung. Endà duen sa mekeuwit sa medoo etaw diyà si Nemula liyu daa si Kelistu. Owoy pinedatù i Nemula Hésus i anì kagdi sa Datù diyà sa langun egpigtuu diyà kenagdi.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

1 1-2 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu sa duma ta
egpigtuu. Egsulat ké diyà keniyu i etaw i Nemula diyà menuwa
Kolosas, sa medoo duma ké kesaligan egpigtuu diyà si Kelistu. Aken sa
salu i Hésus Kelistu danà sa uyot i Nemula diyà kenak.

Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Si Nemula Danà Sa Kepigtuu Da

3 Na, uman ké egsimbà denu keniyu, takà ké egpesalamat diyà si
Nemula Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta. 4 Eg-oloen ké kagdi enù ka
dinineg ké mebagel sa kepigtuu yu diyà si Hésus Kelistu owoy dakel ma
sa kehidu yu sa langun etaw i Nemula. 5 Iya sa egbaelan yu danà yu eg-
angat-angat sa mepion mekebegay keniyu igtagù i Nemula diyà langit.
Owoy dinineg yu ma denu iya wé egoh di nekeuma diyà keniyu sa tuu
tegudon denu si Kelistu egoh anay. 6 Nekeseluh dé siini Mepion Tegudon
diyà siini sinukub langit owoy egkedoo ma dé sa etaw egpigtuu owoy
egsambian da ma dé sa adat da danà sa Mepion Tegudon. Hediya ma
kiyu i, egkesambian sa adat yu edung sa egoh yu anay migdineg denu sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita owoy egoh yu ma neketiig
sa tuu tegudon 7 igtulù i Ipapalas diyà keniyu. Kagdi sa duma ta sinaligan
i Kelistu eghiduwan ta, owoy kagdi ma sa kesaligan egpangunut diyà si
Kelistu danà di migbulig kenami. 8 Tinulon di diyà kenami sa egoh yu
egkesehidu danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsimbà Denu Sa Etaw TegeKolosas

9 Huenan di, takà ké kiyu igsimbà diyà si Nemula edung sa egoh ké
anay migdineg denu keniyu taman ini egoh di. Egpegeni ké diyà si
Nemula anì tigtu yu meketiig sa uyot di diyà keniyu danà sa Metiengaw
Suguy di egbegay keniyu sa milantek penemdem yu owoy sa melabel
pagitung yu. 10 Amuk hediya, mekeiling yu doo sa metiengaw adat sa
etaw i Datù anì metuuwan Nemula i diyà keniyu, owoy takà yu ma
mekebael sa mepion owoy meumanan ma sa netiigan yu denu si Nemula.
11 Egpegeni ké ma diyà si Nemula anì peelesen di sa kepigtuu yu danà sa
dakel tunung di, anì metigkelan yu sa kelikutan yu owoy metanà ma sa
pedu yu sumalà dé sa egkebaelan yu. 12 Owoy oloen yu ma Nemula i Emà
ta danà yu neanggan, enù ka iglapeg di dé kiyu diyà sa medoo etaw di
mebegayan di mepion diyà langit. 13 Enù ka si Nemula sa mig-aluk kenita
kedu diyà sa kedatù i Satanas lagà deleman, owoy hinalì di ma kita diyà
sa kedatù i Hésus Kelistu sa Anak di eghiduwan di temù. 14 Enù ka danà i
Kelistu, nelaun ki dé diyà salà owoy nekepeuloy ma dé sa langun salà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Datù Hésus Kelistu

15 Na, migpeetaw Hésus Kelistu i diyà tanà enù ka ipehaa di diyà kenita
Nemula i endà mehaa di etaw, owoy kagdi sa Anak i Nemula miglowon
diyà sa langun binaelan. 16 Enù ka danà i Kelistu, binaelan i Nemula sa
langun taman diyà langit owoy diyà tanà, iling ka sa eghauwen ta ataw

ka sa endà mehaa ta duu, lapeg sa medoo épê egkegaga dutu langit dò
owoy sa medoo datù épê dakel egkegaga endà hauwen ta duu. Binaelan
i Nemula langun iya wé danà i Kelistu anì kagdi sa meolò etaw. 17 Egoh
anay egoh di endà pa duen sa langun binaelan, tapay dé duen Kelistu
i, owoy kagdi ma sa egsabà sa langun taman danà sa dakel egkegaga
di. 18 Kagdi sa ulu ta owoy iya sa lagà lawa di sa langun etaw egpigtuu.
Owoy kagdi ma sa egpelalù kenita taman melugay, enù ka kagdi sa anay
etaw neenaw egoh di nematay anì endà mematay di uman. Huenan di,
endà duen sa miglowon diyà kenagdi, apiya sebaen. 19 Enù ka iya sa uyot
i Nemula nekediyà si Kelistu sa langun kenemulawan di. 20 Owoy iya ma
sa ungayà di pelikù diyà kagdi sa langun etaw diyà tanà ataw ka diyà
langit, owoy iya sa binaelan di danà sa Anak di si Hésus Kelistu, enù ka
egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud neseupion da dé sa medoo etaw si
Nemula.
21 Egoh anay beken etaw i Nemula kiyu, kuntelà di polo kiyu danà
sa pedu yu medaet owoy sa medaet egbaelan yu. 22 Dodoo ini egoh di,
neseupion yu dé si Nemula danà sa Anak di si Hésus Kelistu nematay
diyà sa kayu igbugsud. Iya sa binaelan di anì mekedan sa salà yu
owoy kumetiengaw yu diyà sa kehaa di owoy endà ma duen kenà di
sumigbolow keniyu amuk meuma sa egoh di umuwit keniyu diyà si
Nemula. 23 Huenan di, yoko eg-eked duu sa kepigtuu yu, dodoo peeles
yu polo. Yoko ma egpeulan duu sa kagi i Nemula dinineg yu enù ka duen
doo sa mepion eg-angat-angatan yu. Owoy nekeseluh dé siini Mepion
Tegudon dinineg yu diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit, owoy
aken si Pabelo sa sinaligan i Nemula tumegudon diyà sa medoo etaw.

Migtulon Pabelo I Denu Sa Galebek Di Diyà Sa Umpungan I Hésus

24 Na, apiya di pa pinelihay a ini egoh di danà ku egtegudon diyà sa
medoo etaw beken Hudiyu, neanggan a doo enù ka netiigan ku kumepion
yu danà sa ketulù ku keniyu. Neiyap a ma enù ka lagà sa kelikutan i
Kelistu, eg-imeten ku sa lihay ku igpeukit di diyà kenak anì kumepion sa
langun etaw egpigtuu lagà lawa i Kelistu. 25 Owoy aken sa sinaligan di
anì tumabang a sa langun etaw egpigtuu, enù ka hinemilì i Nemula aken
anì tabangan ku kiyu owoy tumegudon a ma sa kagi di diyà sa langun
etaw. 26 Na, linidung sa kagi di egoh anay owoy endà ma ipetiig di duu
diyà etaw, dodoo ini egoh di igpetiig di dé diyà kenita i etaw di. 27 Enù ka
iya sa ungayà di metiigan ta sa iglidung di egoh anay anì metiigan ta sa
tigtu mepion egbaelan di diyà sa langun etaw di. Iya sa mepion egbaelan
di nelidung egoh anay, peugpaen di Kelistu i diyà sa pedu ta, huenan
di duen sa tigtu mepion eg-angat-angatan ta diyà langit. 28 Huenan di,
egtemù ké egtegudon denu si Kelistu diyà sa langun etaw. Egsasà ké ma
kenagda owoy igtulù ké ma sa langun netiigan ké denu si Kelistu, enù

ka ungayà ké kumeeles sa kepigtuu sa langun etaw diyà kenagdi amuk
meuwit da kani diyà si Nemula. 29 Iya maen di ya eg-udes a eggalebek
owoy egtemù a ma egtulù danà sa egkegaga ku igbegay i Kelistu
egtabang kenak.

2 1 Na, inikagi ku iya wé enù ka ungayà ku metiigan yu eg-udes a
egtulù anì kumepion yu owoy kumepion ma sa etaw tegeLaodisiya
egpigtuu owoy sa langun etaw egpigtuu endà pa migkilala kenak. 2 Eg-
udes a egtulù anì kumeeles sa kepigtuu yu diyà si Kelistu anì mesesebaen
sa pedu yu danà yu egkesehidu. Ungayà ku ma megulub sa netiigan yu sa
tegudon denu si Kelistu enù ka iya sa igpetiig i Nemula diyà keniyu. 3 Enù
ka sebaen i Kelistu daa sa egpetiig kenita sa langun milantek kagi owoy
langun ketiigan denu si Nemula.

4 Na, iya sa kagi ku diyà keniyu anì endà meakalan yu etaw danà sa
kagi da metolol endà tuu di. 5 Enù ka apiya di pa endà diyà a keniyu ini
egoh di, lagà a doo diyà keniyu enù ka takaan ku kiyu egpenemdem.
Owoy neanggan a ma enù ka netiigan ku nesesebaen sa pedu yu owoy
meeles ma dé sa kepigtuu yu diyà si Kelistu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Da Danà Da Egpigtuu

6 Na, sinakem yu dé Hésus Kelistu i sa Datù yu, huenan di ini sa igsasà
ku keniyu, ilingi yu kagdi danà yu dé nesesebaen. 7 Amuk peelesen yu
sa kepigtuu yu diyà kenagdi, mekeiling yu sa kayu medalem kedalid
owoy mekeiling yu ma sa dalesan pinebagel. Amuk hediya sa egbaelan
yu, metiigan yu tuu sa tegudon igtulù di diyà keniyu owoy takà yu ma
pesalamat diyà si Nemula.

8 Hahaa yu ma anì endà meakalan yu diyà sa etaw medalem keikagi
anì endà pepasek yu diyà kenagda. Dodoo endà milantek sa ketulù da
enù ka kedu diyà tupù da daa owoy penemdem diyà tanà daa. Endà
tuu sa ketulù da enù ka beken kedu diyà si Kelistu. 9 Iya sa kagi ku diyà
keniyu enù ka neetaw Kelistu i diyà tanà owoy duen ma sa hagdi lawa.
Apiya di pa etaw diyà tanà, tigtu Nemula doo. 10 Owoy nebegayan yu
sa langun mepion anì megulub yu danà di nesesebaen yu si Kelistu. Na,
kagdi sa miglowon diyà sa langun épê tunung endà mehaa etaw.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kealuk I Hésus Kelistu Kenita

11 Na, danà di nesesebaen yu si Kelistu, kiyu dé sa etaw i Nemula,
dodoo beken iya sa tandà di sa kepekelaing ipat iling sa egbaelan sa
medoo etaw Hudiyu. Dodoo iya sa egoh yu lagà nekelaingan ipat, sa pedu
yu tegebael medaet nekedan danà i Kelistu. 12 Egoh yu migpebautis diyà
wayeg, lagà yu nekeunut si Kelistu egoh di iglebeng, owoy lagà yu ma
nekeunut kenagdi egoh di mig-enaw danà sa kepigtuu yu diyà sa dakel
tunung i Nemula, sa mig-enaw kenagdi sa egoh di nematay. 13 Na, egoh yu

endà pa egpigtuu, lagà yu dé nematay enù ka takà yu egbael salà owoy
takaan yu ma eg-unut sa tapay pedu yu. Dodoo ini egoh di, binegayan i
Nemula dé kiyu sa lalù endà meelut di danà di nesesebaen yu si Kelistu,
owoy igpeuloy di ma dé sa langun salà ta. 14 Egoh anay, mepigtamayan
i Nemula doo kita danà ta migtipay diyà sa uledin di. Dodoo ini egoh
di endà pigtamayan di kita, enù ka kinayas di dé sa langun salà ta danà
i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud. 15 Inatuwan i Nemula ma sa
langun épê tunung endà mehaa etaw, owoy igpehaa di ma diyà kenita sa
egoh di mig-atu kenagda danà i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Munut Da Sa Uyot I Nemula

16 Na, amuk inatuwan dé i Nemula sa medoo épê dakel egkegaga, yoko
egsagipà duu sa etaw egsigbolow keniyu danà yu endà eg-unut sa hagda
adat denu sa kekaen da owoy sa keinem da, owoy sa keadat da sa medoo
agdaw mapulù iling ka sa bulan egsilà ataw ka sa agdaw keetud. 17 Sa
tapay adat eg-unutan da lagà sa alung daa endà pa mekeuma, dodoo si
Hésus Kelistu polo sa tigtu meketuu. 18 Yoko ma egsagipà duu sa etaw
egsigbolow keniyu danà yu endà eg-unut sa hagda igtulù, enù ka iya
sa igtulù da sa kepetukééy etaw owoy sa kesimbà da diyà sa medoo
egsugùsuguen i Nemula, enù ka iya gaa sa nehauwan da. Yoko eg-unut
duu kagda enù ka egpeolòolò da daa apiya di pa endà duen sa pesuwan di
egpeolòolò da, enù ka iya daa sa eg-unutan da sa tapay pedu da tegebael
medaet. 19 Huenan di, endà nesesebaen da si Kelistu sa Datù ta. Kagdi sa
ulu ta owoy lagà lawa di kita i etaw egpigtuu. Iya sa ungayà i Nemula
lumenuk sa kepigtuu ta danà i Kelistu sa ulu ta, lagà sa kelenuk sa lawa
ta enù ka mebagel sa lawa ta amuk neseunut sa medoo langun taman di.
Hediya ma, kumebagel sa kepigtuu ta danà i Kelistu.
20 Na, danà yu egpigtuu diyà si Kelistu, lagà yu nekeunut kenagdi egoh
di nematay. Huenan di, linaun di dé kiyu diyà sa melihi owoy sa adat
mekeudipen etaw diyà tanà. Amuk nekelaun yu dé, yoko dé egpangunut
ta diyà sa igtulù etaw endà tuu di. 21 Guwaen da, “Yaka eg-amis duu.
Yaka egkaen duu iya wé. Yaka egsabà duu iya wé.” 22 Endà milantek di
iya wé medoo uledin da, enù ka mekedan mendaa sa medoo hinawidan
da. Yoko egpigtuu duu iya wé ketulù da enù ka danà sa penemdem etaw
daa, beken danà i Kelistu. 23 Guwaen da dò milantek iya wé itulù da enù
ka egsimbà da diyà sa egsugùsuguen i Nemula owoy egpetukééy da ma
kagda owoy egpelihayen da ma sa lawa da. Dodoo endà nesugat iya wé
medoo igtulù da enù ka endà mekeatu di diyà sa medaet uyot sa pedu ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Egoh Ta Nesesebaen Si Kelistu

3 1 Na, lagà ki nekeunut si Kelistu egoh di mig-enaw, enù ka duen
dé sa lalù ta endà meelut di. Huenan di, penemdem yu takà sa

medoo tinapay di diyà langit, enù ka egpenuu Kelistu i denu kuwanan i
Nemula kenà di egdatù. 2 Yoko egpenemdem duu sa medoo egkeiyapan
etaw diyà tanà, dodoo iya polo sa penemdem yu sa uyot i Nemula diyà
langit. 3 Lagà yu nematay dé enù ka inekedan yu sa tapay pedu yu, dodoo
nehagtay yu doo enù ka melalù yu taman melugay danà yu neseunut
si Kelistu, sa inenaw i Nemula, apiya endà hinaa yu duu. 4 Si Kelistu
sa egpelalù keniyu taman melugay. Huenan di amuk pelikù diyà tanà,
mesambian sa lawa yu lagà sa hagdi lawa egsenang owoy mekeunut yu
kenagdi kumedatù.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsasà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

5 Na, danà yu nekeunut si Kelistu egoh di nematay, yoko eg-unut duu sa
ungayà sa tapay pedu yu egbael medaet. Yoko egbael la salà, owoy yoko
egbigà ya. Ekedi yu dé sa medaet adat yu, owoy yoko egkeilayaman duu
sa langun taman duma yu enù ka iya sa lagà penemulawen yu sa langun
taman di egkeilayaman yu, beken si Nemula. 6 Yoko egbael iya wé enù ka
pigtamayan i Nemula doo sa langun etaw endà egpangunut diyà kenagdi.
7 Hediya ma sa egbaelan yu egoh anay enù ka medaet temù sa adat yu.
8 Dodoo ini egoh di, kedani yu dé sa langun egbaelan yu medaet.
Yoko egbulit ta, owoy yoko egkelepuh duu sa duma yu, owoy yoko
egsekuntelaay ya eg-ugpà. Yoko egsumbung duu sa duma yu, owoy yoko
eglekab ba eg-ikagi medaet diyà duma yu. 9 Yoko ma egbutbut ta diyà sa
duma yu, enù ka inekedan yu dé sa tapay pedu yu sa tegebael medaet
egoh anay. 10 Dodoo ini egoh di, binegayan i Nemula dé kiyu sa magtu
pedu yu. Owoy takaan di egpepion sa pedu yu anì mekeiling yu kagdi i
migbael kenita anì tigtu yu meketiig sa denu kenagdi. 11 Huenan di, endà
duen tayu etaw mapulù diyà sa kehaa i Nemula, enù ka nesetepeng sa
etaw Hudiyu owoy sa beken Hudiyu, nesetepeng ma sa etaw nekelaingan
ipat owoy sa endà nekelaingan ipat, nesetepeng ma sa milantek etaw
owoy sa endà milantek, nesetepeng ma sa udipen owoy sa temù etaw.
Nesetepeng da langun diyà sa kehaa i Nemula, enù ka sebaen i Kelistu
daa sa mapulù owoy kagdi sa Datù eg-ugpà diyà kenita langun.
12 Na, eghiduwan i Nemula kiyu, owoy hinemilì di kiyu anì kiyu sa etaw
di. Huenan di, pepion yu sa adat yu anì tigtu eghiduwan yu sa duma yu,
owoy baeli yu sa mepion diyà kenagda. Mepion amuk petukééyen yu kiyu
owoy mipedu yu ma. Mepion ma amuk metaes sa tali yu diyà sa duma yu,
13 owoy tigkeli yu ma sa kebael da keniyu. Peuloyi yu ma sa salà binaelan
da diyà keniyu anì umiling yu si Datù egoh di ma migpeuloy sa salà yu.
14 Ini sa tigtu mapulù igsasà ku diyà siini langun, sehiduway yu, enù ka
amuk egkesehidu yu, mekebaluy yu doo mael sa langun mepion.
15 Danà i Kelistu migbegay keniyu sa melanih pedu, pangunuti yu uman
sa melanih keugpà, enù ka hinemilì i Nemula kiyu anì mesesebaen yu

lagà sebaen lawa daa. Owoy takà yu ma pesalamat diyà si Nemula danà
sa egbaelan di. 16 Tagui yu diyà sa pedu yu sa langun igtulù i Kelistu.
Setuluay yu owoy sesasaay yu ma danà sa langun netiigan yu. Duyuy yu
sa duyuy eg-olò si Nemula owoy sa duyuy egsimbà, owoy duyuy yu ma
egpesalamat diyà si Nemula. 17 Sumalà dé sa egbaelan yu ataw ka sa eg-
ikagiyen yu, baeli yu sa mepion enù ka kiyu sa etaw i Datù Hésus. Owoy
danà di nesesebaen yu si Hésus, pesalamat yu ma diyà si Nemula Emà ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Etaw Egpigtuu

18 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu diyà sa sawa yu, enù ka iya sa
mepion egbaelan yu, kiyu i etaw i Datù.
19 Owoy kiyu i maama épê sawa, hiduwi yu sa sawa yu. Yoko egbulit
duu kagda.
20 Na, kiyu i batà, pangunuti yu sa langun igsugù sa emà yu owoy inay
yu, enù ka iya sa kenà i Nemula metuuwan diyà keniyu.
21 Na, kiyu i épê anak, yoko egpebulit duu sa anak yu anì endà
mesemek da egbael mepion.
22 Na, kiyu i udipen, tigtu yu pangunut diyà sa datù yu diyà tanà. Endà
mepion di amuk iya daa sa egoh yu eggalebek amuk eghauwen da kiyu
anì metuuwan da diyà keniyu. Dodoo pepion yu polo sa galebek yu danà
sa metudà pedu yu danà yu eg-adat si Datù. 23 Sumalà dé sa galebek yu,
baeli yu udes enù ka lagà yu eggalebek diyà si Datù Hésus, beken sa datù
yu daa diyà tanà. 24 Yoko egkelipeng duu duen sa untung ibegay i Datù
diyà keniyu, sa mepion untung igpasad di diyà sa etaw di, enù ka si Kelistu
sa tigtu Datù egpangunutan ta. 25 Dodoo amuk medaet sa egbaelan etaw,
pigtamayan i Nemula doo kagda danà sa salà da, enù ka endà duen tayu
etaw mapulù diyà sa kehaa i Nemula, enù ka anan ki nesetepeng.

4 1 Na, kiyu i etaw épê udipen, yoko egpedaet duu kagda, dodoo
begayi yu kagda sa enget daa igbegay. Yoko egkelipeng duu duen ma
sa Datù yu diyà langit.

Ini Sa Medoo Liyu Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda

2 Na, takà yu simbà diyà si Nemula. Tuliki yu ma sa penemdem yu
amuk egsimbà yu, owoy pesalamat yu ma diyà si Nemula. 3 Owoy simbai
yu ma kami enù ka nebilanggu a dé ini egoh di danà ku takà egtegudon,
anì tabangan i Nemula ma kami egtulù sa tegudon denu si Kelistu
linidung diyà etaw egoh anay, anì dumuen sa lagà dakel selat meukaan
anì mekeseluh sa tegudon diyà sa medoo etaw. 4 Huenan di, simbai yu
ma aken anì metudà sa ketulù ku anì metumàmaan sa medoo etaw sa
tegudon.
5 Na, pepion yu sa adat yu diyà sa etaw endà pa egpigtuu. Sumalà dé sa
ulas di, tuloni yu kagda denu si Kelistu. 6 Pepion yu ma sa kagi yu diyà

kenagda, owoy ikagi yu daa sa milantek anì metuuwan da diyà sa kagi yu. Amuk hediya, metiigan yu sa sagbì yu mekesugat diyà sa langun etaw eg-igsà keniyu denu sa kepigtuu yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

7 Na, amuk tumebow Tikiko i diyan, tulonen di diyà keniyu denu sa
keugpà ku dahini. Kagdi sa duma ta egpigtuu eghiduwan ta temù owoy sa
sinaligan i Datù Hésus nekeiling kenak, owoy kesaligan ma diyà sa galebek
i Datù. 8 Egpeangayen ku diyà keniyu anì pebagelen di sa pedu yu danà di
egtulon keniyu denu sa keugpà ké dahini. 9 Iya sa duma di mangay diyan
si Onésimo. Kagdi ma sa duma ta egpigtuu eghiduwan ta owoy kesaligan
ma diyà sa igsugù i Datù, owoy kagdi ma sa etaw kedu diyà sa menuwa yu.
Huenan di, kagda sa tumulon diyà keniyu sa langun neukitan ké dahini.
10 Na, iya sa duma ku nebilanggu dahini si Alistalko, owoy ipetulon di
sa mepion pedu di diyà keniyu. Hediya ma si Malkos sa duma telahadi i
Bilnabi, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Tapay dé tinulon
ku keniyu sa egoh di mangay diyan, huenan di salui yu amuk tumebow.
11 Na, si Hosuwa pinengadanan ma si Husto, ipetulon di ma sa mepion
pedu di diyà keniyu. Na, diyà sa langun etaw Hudiyu egpigtuu, iya daa sa
egtabang kenak egtulù denu sa kedatù i Nemula siini telu etaw. Huenan
di, neanggan a temù danà sa ketabang da.
12 Owoy si Ipapalas kedu diyà sa menuwa yu, ipetulon di ma sa mepion
pedu di diyà keniyu. Kagdi ma sa sinaligan i Hésus Kelistu, owoy takà di kiyu
igsimbà anì peelesen i Nemula sa kepigtuu yu anì megulub sa ketiigan yu sa
langun uyot i Nemula. 13 Iya sa inikagi ku anì metiigan yu meudes egtabang
keniyu diyà sa kepigtuu yu, lapeg sa kepigtuu sa etaw tegeLaodisiya owoy
tegeHilapolis ma. 14 Na, si Lukas sa tegebulung eghiduwan ta owoy si Dimas,
ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
15 Na, tulon yu sa mepion pedu ké diyà sa medoo duma ta egpigtuu
diyà menuwa Laodisiya. Owoy tulon yu ma sa mepion pedu ké diyà si
Nimpa owoy sa medoo etaw egpigtuu takà egkesetipon diyà sa dalesan
di. 16 Amuk meubus yu egbasa siini igsulat ku, pebasawi yu ma diyà sa
umpungan i Hésus diyà Laodisiya. Owoy basa yu ma sa igsulat ku diyà
sa etaw tegeLaodisiya egpigtuu. 17 Na, tulon yu siini igsasà ku diyà si
Alikipo, “Uman ka bael sa galebek igsalig i Datù diyà keniko.”
18 Na, si Pabelo a egsulat diyà siini sabuhanan igsulat ku diyà keniyu anì
metiigan yu aken sa egsulat. Egtulonen ku ma sa mepion pedu ku diyà keniyu.
Yoko egkelipeng nga egsimbà denu kenak enù ka tapay a doo nebilanggu.

Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

1 TÉSALONIKA

Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Tésalonika

Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

Na, diyà sa uwang tanà Masidoniya sa menuwa Tésalonika. Endà iseg di mediyù iya wé menuwa diyà sa menuwa Pilipos. Egoh sa keduwa di gulê mig-ipanaw Pabelo i anì egtegudon denu si Kelistu diyà sa medoo menuwa, migdalut daa eg-angay egtegudon diyà sa medoo etaw diyà Tésalonika. Iya sa duma i Pabelo si Silas owoy si Timotiyu. Endà iseg di nelugay sa ketegudon da dahiya, gasama iya medoo dé sa etaw migpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Dodoo duen duma da etaw Hudiyu migkuntelà kenagda, owoy egbogowen da sa medoo etaw dahiya anì kuntelaen da ma kagda. Huenan di, mig-ipanaw da si Pabelo eg-angay dutu Kolintu dò. Dodoo nebukul Pabelo i denu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus diyà Tésalonika, enù ka mesemek da kéen migpigtuu amuk egkepelihay da danà sa medoo egkuntelà kenagda. Huenan di, sinugù di Timotiyu i egpelengen diyà kenagda diyà Tésalonika.

Agulé, egoh i Timotiyu miglikù, tinulon di diyà si Pabelo denu sa medoo tegeTésalonika. Egoh i Pabelo pelà diyà Kolintu, migsulat diyà sa medoo etaw tegeTésalonika. Migpesalamat diyà si Nemula enù ka meeles sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu owoy egpebagelen di ma sa pedu da. Egsasaen di ma kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu, apiya di pa egkepelihay da. Owoy itulù di ma denu sa kepelikù i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

1 1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Silas owoy si Timotiyu. Egsulat ké
diyà keniyu, sa umpungan i Hésus diyà menuwa Tésalonika, sa medoo
egpigtuu diyà sa Emà ta si Nemula owoy diyà si Datù Hésus Kelistu.

Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
owoy sa melanih keugpà yu danà di.

Eg-oloen I Pabelo Sa Kepigtuu Sa Medoo TegeTésalonika

2 Na, uman ké egsimbà, egtakaan ké kiyu eg-ingadan owoy takà ké ma
egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu. 3 Egtulonen ké diyà si Nemula,
sa Emà ta, sa mepion egbaelan yu danà sa kepigtuu yu owoy sa galebek
yu ma danà sa kehidu yu owoy sa ketigkel yu ma sa medoo kelikutan
danà sa keangat-angat yu si Hésus Kelistu, sa Datù ta. 4 O medoo duma
ké egpigtuu, netiigan ké eghiduwan i Nemula kiyu owoy hinemilì di
kiyu, 5 enù ka egoh ké migtulù keniyu sa Mepion Tegudon, beken uloy
kagi ké daa ini i tegudon ké, dodoo dakel polo sa egkegaga di danà sa
Metiengaw Suguy i Nemula. Huenan di, netiigan yu tigtu tuu sa tegudon
ké diyà keniyu. Egoh ké eg-ugpà pelà diyà keniyu, netiigan yu ma sa
adat ké pulung mepion anì metabangan yu. 6 Netiigan ké ma hinemilì
i Nemula kiyu enù ka inilingan yu kami owoy sa Datù ta ma. Apiya di
pa duen sa medoo kelikutan yu danà sa kepigtuu yu, sinakem yu doo sa
tegudon, owoy neanggan yu doo danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
7 Huenan di, ini egoh di kiyu ma dé sa eg-ilingan sa langun etaw egpigtuu
diyà uwang Masidoniya owoy diyà Akaya ma. 8 Migseluh dé sa kagi i
Nemula dahiya diyà Masidoniya owoy Akaya danà yu, dodoo beken
dahiya daa, enù ka nekedineg ma dé sa langun etaw denu sa kepigtuu yu
diyà si Nemula. Huenan di, sumalà dé sa eg-angayan ku, endà duen sa
pesuwan ku tumulon diyà kenagda denu sa kepigtuu yu, 9 enù ka kagda
polo sa egtulon diyà kenak sa egbaelan yu egoh ké mig-ugpà diyà keniyu
egoh anay. Egtulonen da ma sa kinesakem yu sa tegudon ké owoy sa
kineeked yu sa medoo inetaw pinenemula yu egoh anay. Egtulonen da
ma sa kineiniyug yu sa inetaw anì egpangunut yu polo diyà si Nemula,
sa tuu Nemula nehagtay doo taman endà meelut di. 10 Egtulonen da
ma sa keangat-angat yu sa Anak di kedu langit dò, si Hésus. Kagdi sa
inenaw i Nemula egoh di nematay, owoy kagdi sa eg-aluk kenita diyà sa
kepigtamay i Nemula tumebow.

Ini Denu Sa Mepion Adat I Pabelo Diyà Tésalonika

2 1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, netiigan yu doo endà uloy sa
kineugpà ké diyà keniyu egoh anay. 2 Netiigan yu ma sa egoh ké
pinelihay owoy sinumbung ma diyà Pilipos egoh ké endà pa mig-angay
diyà keniyu. Dodoo apiya di pa dakel sa kelikutan ké dahiya, tinabangan i
Nemula doo kami, huenan di mebagel doo sa pedu ké egtulù diyà keniyu sa
Mepion Tegudon kedu si Nemula, apiya di pa dakel sa kekuntelà da kenami
diyà sa menuwa yu. 3 Iya maen di ya enù ka endà medaet sa pedu ké sa
linegkangan sa ketulù ké. Endà ma logkù sa pedu ké ataw ka lebeg, owoy

endà ma duen pedu ké eg-akal etaw. 4 Dodoo kami sa sinaligan i Nemula
sa Mepion Tegudon enù ka netuuwan diyà sa adat ké kesaligan. Huenan
di amuk egtegudon ké, endà duen pedu ké metuuwan sa medoo etaw daa,
dodoo ungayà ké polo metuuwan Nemula i enù ka kagdi sa egpeketiig sa
pedu ké. 5 Netiigan yu ma doo metudà sa kagi ké. Endà ma miggentù ké,
owoy endà ma duen kekeima ké pantiyali iglidung ké diyà sa medoo kagi
ké. Si Nemula sa petuu siini guwaen ku. 6 Endà linagbet ké duu sa keolò sa
medoo etaw kenami, ataw ka kiyu ataw ka sa duma etaw.

7 Na, kami sa salu i Kelistu, huenan di mebaluy mekesugù ké sa keadat
yu kenami danà sa gelal ké. Dodoo egoh ké diyà keniyu, endà dé migsugù
ké keniyu, enù ka mehidu ké lagà sa bayi eg-ipat sa medoo anak di.
8 Danà ké eghidu keniyu, dakel sa pedu ké egbegay diyà keniyu sa Mepion
Tegudon kedu si Nemula lapeg sa nami pedu ma, enù ka tigtu dakel yu
kiyu i diyà sa pedu ké. 9 O medoo duma ké egpigtuu, netulengan yu ma
sa galebek ké owoy sa medoo kelikutan ké egoh ké diyà keniyu. Ligò ké
egtulù keniyu sa Mepion Tegudon kedu si Nemula, miggalebek ké ma
agdaw owoy sigep anì endà egpebabaen ké kiyu sa gastu ké.

10 Egoh ké pelà diyà keniyu, netiigan yu doo taman si Nemula ma sa
adat ké diyà keniyu i etaw egpigtuu. Anan metiengaw owoy metudà
sa binaelan ké, owoy endà ma duen adat ké keniyu mesigbolow yu.
11 Netiigan yu ma sa adat ké lagà sa maama eg-ipat sa medoo anak di.
Sinigbaenbaen ké kiyu egtulù owoy pinetéél ké ma sa pedu yu owoy
pineges ké ma kiyu 12 anì pelumanan yu sa adat yu. Iya sa pesuwan di anì
metuuwan Nemula i diyà sa adat yu diyà tanà enù ka kagdi sa mig-umow
keniyu anì mekeunut yu sa kedatù di owoy sa senang di kani.

13 Na, takà ké ma egpesalamat diyà si Nemula danà sa kinesakem yu sa
kagi di dinineg yu diyà kenami. Netuuwan yu sa keikagi ké sa kagi i Nemula,
beken sa nami kagi daa. Siedò kagi di, iya sa eggalebek ini egoh di diyà keniyu
i etaw egpigtuu. 14 Netiigan ké sa galebek di diyà keniyu enù ka nekeiling
yu dé sa medoo umpungan i Hésus diyà uwang Hudiya, sa medoo etaw dutu
egpigtuu diyà si Nemula owoy diyà si Hésus Kelistu. Nepelihay yu ma danà
sa medoo duma yu lagà sa egoh da nepelihay danà sa medoo Hudiyu diyà sa
tanà da. 15 Inimatayan sa medoo Hudiyu Hésus i, sa Datù ta, owoy sa medoo
tegesugkow i Nemula ma egoh anay, owoy kami ma sa pinelihay da ma temù.
Tinipay da ma Nemula i owoy kinuntelà da sa langun etaw, 16 enù ka inalang
da sa ketegudon ké diyà sa medoo etaw beken Hudiyu anì endà ma mealukan
da. Huenan di, migkedoo dé sa salà da taman migsubela lagà sa kuden
egsuwék. Dodoo, dumagpak igkani sa kepigtamay i Nemula diyà kenagda.

Ini Denu Sa Ungayà I Pabelo Egpelikù Diyà Kenagda

17 Na, o medoo duma ké egpigtuu, egoh ké miglegkang diyà keniyu,
mebugà ké keniyu apiya di pa endà nelugay di. Apiya di pa mediyù ké

dé, medapag yu doo diyà sa pedu ké. Takaan ké kiyu egpenemdem owoy
tigtu neiyapan ké kiyu eghaa. 18 Iya sa ungayà ké pelikù ké dema mangay
diyà keniyu. Medoo gulê guwaen ku dò pelikù a diyan, dodoo inalang i
Satanas kami. 19 Iya sa pesuwan di dakel sa pedu ku humaa keniyu enù
ka kiyu sa kepionon pedu ké amuk pelikù Datù Hésus i. Amuk hediya,
kiyu i etaw egpigtuu sa pesuwan di duen sa mepion eg-angat-angatan ké
diyà si Nemula owoy sa pesuwan ké ma meanggan, owoy kiyu sa ketuu di
sa keikagi ké egpedakel sa keatu ké diyà sa galebek ké. 20 Tigtu tuu, kiyu
sa pesuwan ké egkeolò etaw owoy kiyu sa keangganan ké ma.

3 1 Na, egoh di endà egpeketigkel ké sa kekebugà ké keniyu, iya sa
penemdem ké lumebù ké si Silas diyà sa menuwa Atinas 2 owoy
peangayen ké diyà keniyu Timotiyu i, sa duma ta egpigtuu. Kagdi sa
duma ké eggalebek diyà si Nemula egtulù sa Mepion Tegudon denu si
Kelistu. Pineangay ké kagdi diyà keniyu anì pebagelen di sa kepigtuu
yu owoy peelesen di ma sa pedu yu anì endà mesemek yu, 3 enù ka
ungayà ké endà humalì yu danà sa medoo kepelihayan yu. Netiigan
yu doo tumebow sa medoo lihay diyà kenita i etaw egpigtuu, enù ka
iya sa meukitan ta tinulon i Nemula. 4 Egoh ké pelà diyà keniyu, takà
ké egtulon diyà keniyu sa ketebow sa medoo lihay ta. Hê, tuu ma doo,
netiigan yu duen medoo lihay ta ini egoh di. 5 Huenan di, egoh di endà
egkegaga ku sa kekebugà ku keniyu, pineangay ku Timotiyu i diyà keniyu
anì metiigan ku amuk tapay doo meeles sa kepigtuu yu, enù ka melenaw
a amuk tepengan i Satanas kiyu owoy amuk uloy daa sa galebek ké diyà
keniyu.

Migtanà Sa Pedu I Pabelo Danà Sa Dinineg Di Diyà Si Timotiyu

6 Na, ini egoh di migtebow dé Timotiyu i kedu diyà keniyu owoy
mepion sa tulon di denu keniyu. Tinulon di diyà kenami meeles doo sa
kepigtuu yu owoy dakel ma sa kehidu yu. Tinulon di ma egketulengan
yu doo kami owoy ungayà yu ma humaa kenami lagà mendaa sa nami
ungayà. 7 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, metéél dé sa pedu
ké ini egoh di danà sa tinulon i Timotiyu. Apiya di pa duen medoo
kelikutan ké owoy medoo kepelihayan ké, metéél doo sa pedu ké danà
sa kepigtuu yu, 8 enù ka ini egoh di lagà ké sa etaw eglinadu nelikuan dé
enù ka metanà sa pedu ké amuk meeles doo sa kepigtuu yu diyà si Datù.
9 Huenan di, egpesalamat ké diyà si Nemula denu keniyu. Diyà sa kehaa
di, tigtu subela sa egoh ké neanggan denu keniyu. 10 Agdaw owoy sigep
takà ké egpegeni temù diyà si Nemula anì mehaa ké kiyu anì umanan ké
sa kepigtuu yu diyà sa kenà di endà pa negulub.

11 Na, egsimbà ké diyà si Nemula Emà ta owoy si Datù Hésus anì baelan
da kami sa ukitan ké pelikù diyà keniyu. 12 Egpegeni ké ma pedakelen i
Datù temù sa kehidu yu diyà sa medoo duma yu egpigtuu lapeg sa langun

etaw, lagà mendaa kedakel di sa nami kehidu keniyu. 13 Egpegeni ké ma
anì peelesen di sa pedu yu anì endà duen mesigbolow di dahiya. Amuk
hediya, metiengaw yu dé diyà sa kehaa i Emà ta Nemula amuk tumebow
Datù Hésus i meunutan sa medoo etaw di metiengaw.

Egsasà Pabelo I Anì Umanan Da Sa Adat Da Kenà I Nemula Metuuwan

4 1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, duen ma isasà ké diyà keniyu.
Netiigan yu sa mepion adat yu sa kenà i Nemula metuuwan, enù ka
inilingan yu diyà kenami owoy iya ma sa adat eg-unutan yu ini egoh di.
Dodoo danà ké nesesebaen si Datù Hésus, egpegeni ké diyà keniyu owoy
isasà ké ma diyà keniyu anì umanan yu sa adat yu mepion. 2 Netiigan yu
doo sa igtulù ké diyà keniyu danà i Datù Hésus.
3 Na, iya sa ungayà i Nemula kumetiengaw yu temù owoy ekedan
yu ma sa kebigà. 4 Ungayà di ma metiigan yu umipat sa lawa yu anì
metiengaw yu owoy mipedu ma sa adat yu. 5 Yoko eg-iling duu sa medoo
etaw endà egpigtuu, sa endà egkelayam si Nemula, enù ka iya sa adat
da takà da eg-unut sa kekeiyap da egbigà. Ulan iya wé. 6 Hahaa yu anì
endà mesalà yu diyà sa medoo duma yu danà yu egbigà. Iya sa igsasà ké
diyà keniyu egoh anay egoh ké migpeges keniyu, enù ka si Nemula sa
migtamay sa langun etaw egbael medaet lagà iya wé. 7 Inumow i Nemula
kita anì metiengaw ki, beken iya sa ungayà di amuk tétê ki. 8 Huenan di,
amuk eg-ekedan sa etaw siini igsasà ké, beken sa kagi etaw daa sa eg-
ekedan di, dodoo eg-ekedan di polo Nemula i, sa egbegay sa Metiengaw
Suguy di diyà keniyu.
9 Na, endà duen maen di ya egsulat a diyà keniyu denu sa kehidu yu
sa medoo duma yu egpigtuu, enù ka tapay dé tinulù i Nemula kiyu anì
sehiduway yu. 10 Tuu ma doo, eghiduwan yu sa langun duma yu egpigtuu
diyà sa uwang Masidoniya. Dodoo, o medoo duma ké egpigtuu, egsasaen
ké kiyu, umani yu pa sa kehidu yu. 11 Udesi yu sa keugpà yu anì melanih.
Yoko egpenemdem duu sa egbaelan etaw amuk endà duen sa niyu dahiya.
Udesi yu polo galebek sa hagtay yu, iling sa tapay igsugù ké diyà keniyu.
12 Amuk hediya sa egbaelan yu, metuuwan sa medoo liyu etaw diyà sa
adat yu, apiya di pa endà pa egpigtuu da, owoy endà ma duen pesuwan
yu pegastu diyà sa medoo duma yu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kepelikù I Datù

13 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metiigan yu denu sa
medoo duma yu nematay, anì endà mebukul yu iling sa medoo etaw
endà duen sa mepion eg-angat-angatan da diyà si Nemula. 14 Egpigtuu ki
nematay Hésus i owoy mig-enaw dema, huenan di egpigtuu ki ma pelikù
Hésus i dema diyà tanà owoy peunuten i Nemula diyà kagdi sa medoo
etaw egpigtuu nematay dé.

15 Na, siini itulù ké diyà keniyu, iya sa kagi i Datù. Amuk meuma
sa kepelikù i Datù, kita i egpigtuu nehagtay doo, endà mekehuna ki
mebatun diyà sa medoo egpigtuu nematay dé. 16 Hê, petuntun Datù i
kedu langit dò, owoy petaleden di sa kagi di metibos. Dumuen ma sa
metaled kagi metibos sa sebaen egsugùsuguen i Nemula épê dakel gelal,
owoy dumuen ma sa metaled dagì petegbuliyen i Nemula. Amuk meuma
iya wé, umenaw da muna sa medoo nematay egpigtuu diyà si Kelistu.
17 Agulé, sa eg-enaw owoy sa egpigtuu nehagtay doo eg-ugpà pelawà diyà
tanà, petow ki dé mebatun langun tumelabuk ki si Datù diyà sa medoo
gaeb diyà awang. Amuk hediya, umugpà ki diyà si Datù taman endà
meelut di. 18 Huenan di, seupionoy yu pedu danà siini eg-ikagiyen ké
denu sa medoo duma yu egpigtuu nematay dé.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpetulik Kenagda Sa Kepelikù I Datù

5 1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, endà duen maen di ya sumulat
ké diyà keniyu denu sa agdaw di meketuu iya wé, 2 enù ka kiyu,
netiigan yu doo sa ketebow siedò agdaw i Datù lagà ketebow sa
tegepenakaw sigep. 3 Amuk buyu dé meuma iya wé, mikagi sa medoo
etaw, guwaen da, “Melanih owoy mepion doo sa keugpà ta. Endà dé
duen pesuwan ta melimedangan.” Dodoo, petow dé polo dumagpak diyà
kenagda sa sugsug da. Endà mekepelaguy da lagà sa bayi endà mekeeked
di sa mesakit di amuk egsakalan. 4 Dodoo kiyu, o medoo duma ké
egpigtuu, endà dé eg-ugpà yu diyà deleman. Huenan di, amuk tumebow
siedò agdaw kepelikù i Datù, endà duen pesuwan yu mepetow lagà
tebowen yu tegepenakaw. 5 Enù ka langun yu dé etaw legdaw owoy etaw
agdaw, beken ki etaw delem ataw ka etaw sigep. 6 Huenan di, yoko eg-
iling nga sa liyu etaw lagà egtudug. Dodoo tulik yu polo owoy peeles yu
sa penemdem yu anì endà umiling yu sa penemdem sa etaw eghiluwen.
7 Haa yu. Sa egtudug, egtudug da daa amuk sigep, owoy sa eghiluwen,
eg-inemen da sa mekehilu amuk sigep. 8 Dodoo kita sa etaw agdaw,
huenan di peeles yu sa penemdem yu. Peeles yu ma sa kepigtuu yu owoy
sa kehidu yu lagà sa keluhub yu anit, owoy sa keangat-angat yu sa kealuk
i Nemula lagà ketagù yu sayap wagya. 9 Beken iya sa pesuwan i Nemula
mighemilì kenita anì pigtamayan di kita, dodoo iya polo sa penemdem
di alukan di kita danà i Hésus Kelistu, sa Datù ta. 10 Kagdi sa nematay
anì alukan di kita anì melalù ki doo diyà kenagdi, apiya di pa nematay ki
ataw ka nehagtay ki pelà amuk pelikù. 11 Huenan di, seupionoy yu pedu
owoy setabangay yu ma, lagà sa egbaelan yu ini egoh di.

Egsasà Pabelo I Kenagda Denu Sa Adat Da Diyà Sa Umpungan I Hésus

12 Na, o medoo duma ké egpigtuu, duen ma sa isasà ké keniyu. Adati yu
sa medoo maama eggalebek diyà keniyu, sa kaunutan yu egtulù keniyu

danà i Datù. 13 Adati yu kagda temù owoy pehauwi yu diyà kenagda
sa kehidu yu danà sa galebek da diyà keniyu. Udesi yu sa melanih
keseamutay yu.
14 Ini ma sa isasà ké diyà keniyu, o medoo duma ké egpigtuu. Ikagiyi
yu sa etaw egpauk anì gumalebek da. Pebagel yu pedu sa etaw buyu
mesemek, owoy tabangi yu ma sa etaw melungoy kepigtuu. Pelungoy
yu ma sa niyu pedu diyà sa langun etaw. 15 Hahaa yu anì endà sumulì
yu amuk mesalà sa duma yu diyà keniyu, dodoo udesi yu polo takà sa
mepion egbaelan yu diyà sa duma yu owoy diyà sa langun etaw ma.
16 Pepion yu takà sa pedu yu anì meanggan yu temù. 17 Simbà yu takà.
18 Sumalà dé sa keugpà yu, iling ka mepion ataw ka medaet, pesalamat
yu diyà si Nemula, enù ka iya sa ungayà di diyà keniyu danà yu
nesesebaen si Hésus Kelistu.
19 Hahaa yu anì endà alangen yu duu sa egbaelan sa Suguy i Nemula.
20 Yoko ma eg-eked duu sa kagi i Nemula egtebowtebow, 21 dodoo tepengi
yu daa sa langun dinegen yu anì metiigan yu amuk tuu ataw ka endà.
Sakem yu sa mepion, 22 dodoo ekedi yu sa langun balangan medaet.
23 Na, si Nemula sa egpelanih sa pedu ta lapeg sa keugpà ta ma, ungayà
ké petiengawen di kiyu temù. Ungayà ké ma tulikan di sa pusung yu
owoy sa suguy yu owoy sa lawa yu anì endà duen mesigbolow di dahiya
amuk tumebow Hésus Kelistu i, sa Datù ta. 24 Kesaligan sa mig-umow
keniyu, owoy petuuwen di doo siini ungayà ké.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

25 Na, o medoo duma ké egpigtuu, simbai yu ma kami.
26 Na, amuk mesetipon yu, pehauwi yu sa kehidu yu diyà sa langun
duma yu egpigtuu.[a]
27 Ini sa isugù ku diyà keniyu danà sa egkegaga ku igbegay i Datù, basa
yu siini sulat ké diyà sa langun duma ta egpigtuu.
28 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Datù
Hésus Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ké. *Si Pabelo*

---

[a] **5:26** Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa langun duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 TÉSALONIKA

Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Tésalonika

Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

Na, diyà siini sulat, tinulon i Pabelo diyà sa medoo tegeTésalonika sa egoh di neamu sa penemdem da denu sa kepelikù i Hésus Kelistu. Igtulù di diyà kenagda sa egoh i Kelistu endà pa pelikù, dumuen sa etaw tumebow sa datù atung tegekuntelà si Nemula. Agaken di sa langun etaw endà egpigtuu diyà si Hésus anì mael da medaet, owoy tigtu meumanan sa kebael da salà.

Na, tinulù i Pabelo kagda anì gumalebek da. Endà mepion di amuk pauken da, dodoo mepion polo amuk gumalebek da anì dumuen kaenen da. Sinasà di ma kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus, apiya di pa egkepelihay da. Owoy sinasà di ma kagda anì takà da egbael mepion diyà sa medoo duma da egpigtuu, owoy pepionen da ma sa adat da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

1 1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Silas owoy si Timotiyu. Egsulat
ké diyà keniyu, sa umpungan i Hésus diyà sa menuwa Tésalonika,
sa medoo egpigtuu diyà sa Emà ta si Nemula owoy diyà si Datù Hésus
Kelistu.
2 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù
Hésus Kelistu.

Ini Denu Sa Keligela I Nemula Amuk Pelikù Si Datù

3 Na, o medoo duma ké egpigtuu, egpesalamat ké diyà si Nemula denu
keniyu, enù ka tigtu subela sa kelenuk sa kepigtuu yu owoy egkedakel ma

sa kesehiduway yu. 4 Huenan di, eg-oloen ké kiyu temù diyà sa langun
umpungan i Nemula danà sa ketigkel yu owoy sa keeles kepigtuu yu,
apiya di pa tigtu yu egkepelihay owoy egkepasangan yu ma.
5 Na, sa ketigkel yu, iya sa ketuu di metudà sa keligela i Nemula
langun etaw diyà sa sabuhanan agdaw, enù ka danà yu egtigkel sa
medoo kelikutan egkeukitan yu, ipetiig i Nemula doo netuuwan diyà
keniyu anì mekeunut yu sa kedatù di. 6 Anan metudà sa baelan i Nemula,
huenan di pigtamayan di sa etaw egpelihay keniyu, 7 owoy lengaan di
kiyu lapeg kami ma diyà sa medoo kelikutan ta anì mekeetud ki. Iya
sa baelan di amuk pehaa Datù Hésus i kedu diyà langit. Éhê kelegleg
apuy sa egoh-egoh di owoy unutan sa medoo egsugùsuguen i Nemula
épê dakel egkegaga. 8 Amuk pehaa, pigtamayan di sa medoo etaw endà
egpeketiig da si Nemula owoy sa medoo etaw eg-eked egpangunut diyà
sa Mepion Tegudon denu si Hésus, sa Datù ta. 9 Mepasangan da humaa sa
kepigtamay i Nemula enù ka endà meelut di sa sugsug da owoy mekeliyu
da ma diyà sa kenà i Datù owoy diyà sa dakel egkegaga di mekegaip
etaw. 10 Amuk tumebow Datù i diyà siedò agdaw di pehaa, kagdi doo sa
pedakelen sa langun etaw di owoy sa oloen sa langun etaw egpigtuu.
Amuk hediya, mekelapeg yu ma diyà kenagda enù ka pinigtuu yu ma dé
sa tegudon tinulon ké diyà keniyu.
11 Iya sa pesuwan di isimbà ké kiyu takà. Egpegeni ké diyà si Nemula sa
ketabang di keniyu anì metuuwan diyà sa keunut yu sa pesuwan di mig-
umow keniyu. Isimbà ké ma sa kebegay di tunung anì metuu sa langun
mepion ungayà yu owoy megulub ma sa langun egbaelan yu danà sa
kepigtuu yu. 12 Amuk hediya, meolò Hésus Kelistu i, sa Datù ta, danà yu,
owoy meolò yu ma danà di. Metuu doo iya wé danà sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu.

Ini Denu Sa Datù Atung Tegekuntelà Si Nemula

2 1 Na, ini denu sa kepelikù i Hésus Kelistu, sa Datù ta, owoy denu sa
egoh ta mesetipon tumelabuk kenagdi. Egpegeni ké diyà keniyu,
o medoo duma ké egpigtuu, 2 anì endà melemu egkehalìhalì sa pedu
yu ataw ka mebogo yu danà sa dinineg yu migtebow dé gaa sa agdaw i
Datù pehaa. Sumalà dé sa kenà yu egdineg iya wé, iling ka diyà sa etaw
egsugkow gaa sa kagi i Nemula, ataw ka diyà sa sebaen etaw egtulù,
ataw ka diyà sa igsulat guwaen da dò kedu diyà kenami, yoko egpigtuu
duu enù ka beken pa iya sa agdaw i Datù pehaa. 3 Tulik yu polo anì
endà meakalan yu, enù ka endà pa meketebow siedò agdaw i Hésus
taman endà muna di tumebow sa agdaw kekuntelà temù sa medoo etaw
diyà si Nemula owoy pehaa ma sa datù atung tegekuntelà si Nemula,
sa maama mepigtamayan diyà sa lanaw apuy. 4 Dodoo muna pelà
kuntelaen di Nemula i owoy sa langun balangan egpenemulawen etaw,

owoy pedakelen di kagdi diyà langun da, enù ka mangay menuu diyà sa
penuuwan i Nemula dalem sa Dalesan i Nemula, owoy guwaen di kagdi
gaa si Nemula. 5 Na, egoh ku pelà diyà keniyu, tinulon ku iya wé diyà
keniyu. Enù di ya, netulengan yu pa?
6 Na, netiigan yu ma duen sa eg-alang siedò maama taman endà
tumebow sa pasad di pehaa diyà sa medoo etaw. 7 Duen pelawà diyà tanà
sa penemdem sa medoo etaw egkuntelà si Nemula, dodoo duen ma sa
eg-alang sa penemdem da. Endà mekeukit sa penemdem da taman endà
mekedan sa eg-alang. 8 Dodoo amuk mekedan dé sa eg-alang, pehaa ma
dé sa maama atung tegekuntelà si Nemula. Agulé, amuk tumebow Datù
Hésus i, imatayan di kagi di daa iya wé maama owoy atuwan di anì tigtu
mekesugsug danà sa senang di daa.
9 Na, amuk pehaa siedò maama atung tegekuntelà si Nemula, tunungan
danà i Satanas anì mekebael medoo panduan endà tuu owoy sa medoo
tandà mekeakal etaw. 10 Danà sa medoo medaet penemdem di, meakalan
di sa medoo etaw mekesugsug. Mekesugsug da doo enù ka eg-ekedan da
egpigtuu sa tuu tegudon, sa ialuk i Nemula kenagda hedem. 11 Iya maen
di ya duen sa peangayen i Nemula diyà kenagda anì meakalan da temù
anì pigtuuwen da dé sa butbut. 12 Huenan di, tigtu mepigtamayan doo sa
langun etaw endà egpigtuu sa tuu tegudon, enù ka iya polo sa pedakelan
pedu da sa medoo medaet egbaelan da.

Egsasà Pabelo I Kenagda Anì Peelesen Da Sa Kepigtuu Da

13 Na, takà ké egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu, o medoo
duma ké eghiduwan i Datù, enù ka egoh di endà pa duen tanà, tapay dé
hinemilì i Nemula kiyu anì mealukan yu danà sa kepetiengaw sa Suguy
di keniyu owoy danà sa kepigtuu yu sa tuu tegudon. 14 Iya sa pesuwan
di inumow di kiyu danà sa ketulù ké keniyu sa Mepion Tegudon, enù ka
ungayà di mekeunut yu ma sa senang i Datù Hésus Kelistu. 15 Huenan di,
o medoo duma ké egpigtuu, peeles yu takà sa kepigtuu yu, owoy peeles
yu ma sa medoo igtulù ké, iling ka sa tinegudon ké ataw ka sa igsulat ké.
16 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu sa ketabang i Datù Hésus Kelistu
owoy si Nemula sa Emà ta, sa mehidu kenita owoy sa egbegay diyà kenita
sa metéél pedu ta endà meelut di owoy sa mepion eg-angat-angatan
ta. Ibegay di iya wé danà sa mepion ketabang ipeuloy di. 17 Ungayà
ké pebagelen da sa pedu yu owoy peelesen da ma anì anan mepion sa
langun egbaelan yu owoy sa langun eg-ikagiyen yu ma.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpegeni Sa Kesimbà Da Kenagda

3 1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, simbai yu kami anì medelamet
mekeseluh sa kagi i Datù diyà sa medoo etaw owoy kumedakel ma
diyà sa kehaa da lagà mendaa sa kedakel di diyà keniyu. 2 Simbai yu ma

anì alukan i Nemula kami diyà sa medoo medaet etaw egdupang, enù ka
duen pa medoo etaw eg-eked egpigtuu.
3 Dodoo kesaligan doo Datù i. Huenan di, netiigan ta pebagelen di
sa kepigtuu yu owoy tulikan di kiyu anì endà meatuwan i Satanas
kiyu. 4 Danà ké egsalig diyà si Datù, netiigan ké endà dé sumabuh yu
egpangunut diyà sa medoo igsugù ké.
5 Na, egsimbà ké anì meagak i Datù kiyu anì uman yu pa meketiig sa
kehidu i Nemula, anì mekeiling yu sa ketigkel i Kelistu.

Egsasà Pabelo I Kenagda Anì Endà Egpauk Da

6 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ini sa isugù ké diyà keniyu danà
i Hésus Kelistu, sa Datù ta. Yoko egpehaa ya adat diyà sa duma yu
egpigtuu amuk pauken da owoy endà ma eg-ilingan da duu sa adat
igtulù ké diyà keniyu. 7 Netiigan yu doo sa mepion mebaelan yu anì
ilingan yu kami. Egoh ké eg-ugpà diyà keniyu, endà migpauk ké. 8 Endà
ma migpegastu ké diyà keniyu, dodoo binayadan ké polo sa langun
ungayà ké. Sigep owoy agdaw anan ginalebek ké taman egkeliteg ké
anì endà egkelikutan yu danà sa kegastu yu kenami. 9 Apiya di pa duen
sa egkegaga ké egpegastu diyà keniyu, eggalebek ké doo anì meilingan
yu sa adat ké mepion. 10 Taa yu. Egoh ké diyà keniyu, iya sa igsugù ké,
guwaen ké, “Amuk duen sa etaw diyà keniyu eg-eked eggalebek, mepion
amuk endà pekaenen yu duu.” 11 Isulat ké ini i, enù ka egdinegen ké duen
etaw diyà keniyu pauken. Endà dé eggalebek da, dodoo egbogowen da
daa sa egbaelan sa medoo duma yu. 12 Na, ini sa isasà ké diyà siini etaw
pauken danà sa egkegaga ké ibegay i Hésus Kelistu, sa Datù ta. Petanà yu
sa pedu yu owoy udes yu ma galebek anì megastuwan yu kiyu.
13 Dodoo kiyu, o medoo duma ké egpigtuu, yoko egkesemek ka egbael
mepion. 14 Amuk duen etaw diyà keniyu eg-eked egpangunut sa kagi ké
diyà siini sulat ké, tinudui yu owoy yoko egpehaa ya adat diyà kenagdi
anì memalaan. 15 Dodoo, yoko daa egkelepuh duu kagdi lagà sa kuntelà
yu. Tulù yu polo lagà sa ketulù yu sa hadi yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

16 Na, si Datù sa keduwan sa pedu ta metanà, huenan di egsimbà ké anì
petanaen di takà sa pedu yu, sumalà dé sa mehaa yu. Egsimbà ké ma anì
umunut-unut Datù i diyà keniyu.
17 Na, aken si Pabelo egsulat siini hudihudi sulat. Endà igsalig ku duu,
enù ka ini sa tandà diyà sa langun igsulat ku anì metuuwan yu danà ku
ini i.
18 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i
Hésus Kelistu, sa Datù ta.
Na, taman iya daa sa kagi ké. *Si Pabelo*

1 TIMOTIYU

Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu

Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu

Na, kedu diyà menuwa Listela dutu uwang Asiya dò Timotiyu i, sa maama sinulatan i Pabelo dahini. Iya sa inay i Timotiyu si Unisi etaw Hudiyu, owoy etaw Geligu sa emà di.

Egoh sa keduwa di gulê mig-ipanaw Pabelo i diyà sa medoo menuwa anì egtegudon, migpelikù diyà sa menuwa Listela owoy pineunut di Timotiyu i anì kagdi sa duma di. Lagà dé anak di Timotiyu i, owoy netuuwan ma Pabelo i diyà sa adat di. Medoo gepalay mig-unut Timotiyu i diyà si Pabelo owoy medoo sa netiigan di diyà si Pabelo. Agulé, sinasà i Pabelo anì umugpà diyà menuwa Épéso anì ipaten di sa medoo etaw egpigtuu dahiya.

Na, egoh i Pabelo migtebow diyà sa uwang Masidoniya, migsulat diyà si Timotiyu anì pebagelen di sa pedu di anì kumedakel sa ungayà di tumulù sa tuu tegudon denu si Hésus Kelistu. Sinasà di ma anì hawidan di sa medoo tegetulù butbut. Owoy sinasà di ma kagdi anì hemilien di sa medoo etaw anì mebaluy kagda sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu, owoy tinulon i Pabelo ma sa mepion adat da anì megaga da umipat sa umpungan i Hésus. Sinasà di ma Timotiyu i anì pepionen di sa adat di owoy sa egbaelan di diyà sa langun etaw, enù ka kagdi sa egsugùsuguen i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

1 [1] Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu sinugù i
Nemula sa tegealuk kenita, owoy danà i Hésus Kelistu ma sa eg-
angat-angatan ta. [2] Egsulat a diyà keniko, Timotiyu, sa tuu inanak ku
danà sa egoh ko egpigtuu.

Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy
sa kehidu di owoy sa melanih keugpà yu danà i Nemula sa Emà ta owoy
si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Sa Kehawid I Pabelo Sa Etaw Egtulù Sa Tegudon Butbut

3 Na, egdulien ku dema isugù sa tapay igsugù ku keniko egoh ku
miglegkang eg-angay Masidoniya dò. Ugpà ka pelà diyà menuwa Épéso
anì hawidan ko sa medoo etaw egtulù sa tegudon endà tuu. 4 Hawidi
ko kagda anì endà ma eg-ilingan da duu sa medoo tegudon lagà telaki
owoy sa tegudon denu sa medoo tupù da. Iya daa ketamanan iya wé sa
medoo kesesigbolowoy, beken sa penemdem meketabang sa kepigtuu
sa umpungan i Nemula. 5 Iya sa isasà ku anì sehiduway da. Iya sa
linegkangan siini kehidu ta sa pedu ta migketiengaw dé, owoy sa
penemdem ta ma migtanà denu sa adat ta, owoy sa tuu kepigtuu ta ma.
6 Na, duen duma etaw sinalidan da iya wé, owoy lagà da netelas diyà sa
medoo keikagikagi endà duen ketamanan di. 7 Apiya di pa iya sa ungayà
da kagda sa tegetulù uledin i Nemula, endà doo egketiigan da duu sa eg-
ikagiyen da ataw ka sa medoo uledin egpegesen da diyà etaw.
8 Na, netiigan ta mepion sa uledin i Nemula amuk endà amuwen sa
etaw tegetulù sa tuu tebowon di. 9 Owoy netiigan ta ma beken sa medoo
mipedu etaw sa pesuwan i Nemula migbegay sa uledin di. Iya polo sa
pesuwan di anì eg-indawen di sa medoo etaw endà mipedu, sa medoo
tegeeked uledin, owoy sa medoo etaw lampawì, owoy sa medoo etaw
endà miadat si Nemula, owoy sa medoo etaw tegebael salà, owoy sa
medoo etaw lebeg pedu, owoy sa medoo etaw tegetubad sa duma da
lapeg si Nemula ma, owoy sa medoo etaw eg-imatay sa emà da owoy sa
inay da, owoy sa medoo etaw tegeimatay. 10 Iya ma sa pesuwan sa uledin
di anì eg-indawen di sa medoo etaw tegebigà, owoy sa medoo maama
egkeiyap egsawa duma da maama, owoy sa medoo tegehenat etaw, owoy
sa medoo tegebutbut, owoy sa medoo tegetipu duma da, owoy sumalà dé
sa etaw tegebael sa hinawidan sa tuu uledin. 11 Netiigan ta ini i danà sa
magtu uledin dinineg ta, sa Mepion Tegudon igsalig i Nemula diyà kenak,
sa Nemula épê dakel egkegaga owoy meolò ma.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Sa Dakel Kehidu I Hésus Kenagdi

12 Na, egpesalamat a diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta enù ka pinebagel di
aken anì egkegaga ku sa galebek igsalig di diyà kenak. Egpesalamat a ma
diyà kenagdi enù ka netuuwan diyà sa kipedu ku owoy hinemilì di aken sa
sinaligan di sa galebek di. 13 Egoh anay sinumbung ku kagdi owoy pinelihay
ku ma sa medoo etaw di owoy pinelobolobowon ku ma kagda eg-ikagi.
Dodoo hiniduwan di doo aken enù ka egoh ku migbael iya wé, endà pa
egpigtuu a, huenan di endà egpeketiig a amuk medaet iya wé egbaelan ku.

14 Dodoo nehaa ku dé sa mepion ketabang igpeuloy i Datù owoy migsubela
ma dé. Huenan di, egpigtuu a dé owoy mehidu a ma danà i Hésus Kelistu.
15 Na, tigtu tuu ini i kagi ku owoy kesaligan ma. Mig-angay Hésus
Kelistu i diyà tanà anì eg-alukan di sa medoo tegebael salà lapeg aken
i tigtu medaet etaw. 16 Dodoo hiniduwan i Nemula doo aken anì ipehaa
di sa tigtu ketigkel pedu i Hésus Kelistu egoh di mighidu kenak, apiya di
pa aken sa tigtu medaet etaw. Iya sa binaelan di anì metiigan sa langun
etaw migtuu diyà kenagdi mebegayan da ma sa lalù endà meelut di.
17 Huenan di, mepion amuk endà duen ketamanan sa keolò ta sa tigtu
Datù owoy sa keadat ta kenagdi. Endà meelut sa kedatù di owoy endà ma
dé mematay di owoy tapay ma endà eghauwen di etaw owoy kagdi daa sa
tigtu Nemula. Amin.
18 Na, Timotiyu, anak ku, isalig ku diyà keniko siini kehawid ko sa
medoo duma etaw egtegudon butbut, enù ka iya sa galebek ko igpetulon
i Nemula diyà sa umpungan i Hésus egoh anay. Huenan di, egpekeatu ka
egtulù kenagda lagà sa sundalu mepion kegila. 19 Egpekeatu ka ma danà
sa kepigtuu ko si Kelistu owoy danà sa keunut ko sa mepion egbaelan ko
endà egkesigbolow sa ugpu pedu ko. Dodoo, duen ma duma etaw mig-
eked sa kesigbolow sa ugpu pedu da, huenan di nedaetan dé sa kepigtuu
da lagà sa kumpit netegeban danà di nekelumpak dakel batu. 20 Diya ma
si Himiniyo owoy si Alihandelo. Igpeliyu ku kagda diyà sa umpungan i
Hésus anì mekuwa i Satanas enù ka ungayà ku meindaw da anì lengaan
da sa kesumbung da si Nemula.

Ini Sa Itulù I Pabelo Denu Sa Kesimbà Maama Owoy Bayi

2 1 Na, ini sa muna egpegesen ku diyà sa umpungan i Nemula.
Mepion amuk egsimbà ki takà, ataw ka egpegeniyen ta sa ketabang
i Nemula diyà kenita ataw ka diyà sa medoo duma etaw. Uman ki
sumimbà, egpesalamat ki ma diyà si Nemula. Mepion ma amuk isimbà ta
sa langun etaw 2 owoy sa medoo datù diyà tanà owoy sa langun kaunutan
etaw épê egkegaga. Iya maen di ya anì melanih sa keugpà ta egoh ta
egpangunut diyà si Nemula owoy sa egoh ta eg-iling sa metiengaw adat.
3 Mepion amuk hediya sa ukit kesimbà ta, enù ka metuuwan Nemula i sa
tegealuk kenita. 4 Ungayà di mealukan sa langun etaw owoy metiigan da
ma sa tuu tegudon. 5 Iya sa ungayà di enù ka sebaen daa Nemula i, owoy
sebaen ma daa sa datù egpekeantang kenita diyà si Nemula, sa duma ta
maama si Hésus Kelistu. 6 Kagdi sa migbegay sa lawa di lapeg sa suguy
di anì egpesambì egtigtu sa salà langun etaw. Egoh di neuma sa pasad
hinemilì i Nemula, igpehaa di sa ungayà di eg-aluk sa langun etaw danà
i Hésus Kelistu. 7 Iya sa pesuwan di ginelal di aken salu i Hésus owoy
pinetulù di ma aken diyà sa medoo etaw beken Hudiyu anì itulù ku sa
tuu tegudon owoy sa ukit kepigtuu da. Tuu siini kagi ku. Endà egbutbut a.

8 Huenan di, ungayà ku sumimbà sa medoo maama diyà sa uman
sebaen umpungan i Hésus. Mepion ma amuk petigdegen da sa belad da
metiengaw diyà sa kehaa i Nemula amuk sumimbà da danà di endà duen
medaet diyà sa pedu da, ataw ka sa kekelangget da ataw ka sa pedu da
egkeduwa diyà si Nemula.
9 Diya ma sa ungayà ku diyà sa medoo bayi. Mepion amuk endà subela
sa igginis da owoy sa ig-imu da anì endà pehahaa da diyà sa medoo
duma da. Amuk ungayà da metuuwan sa medoo etaw diyà kenagda,
ekedan da sa keselapid da sa ulu da, owoy sa medoo ginis da milagà,
owoy sa medoo imu da milagà, ataw ka bulawan ataw ka sa medoo pélas.
10 Dodoo iya polo sa lagà imu da owoy ginis da metolol sa medoo mepion
egbaelan da, enù ka iya sa tuu adat sa medoo bayi egpigtuu. 11 Mepion
amuk egpetemedtemed daa egdinegdineg sa medoo bayi diyà sa etaw
egtulù, owoy mangunut da ma diyà sa langun igtulù diyà kenagda.
12 Endà egpandayaen ku duu sa bayi egtulù ataw ka egpeulu-ulu diyà sa
maama. Dodoo iya polo petemedtemed da daa amuk meseumpung yu,
13 enù ka netiigan ta iya sa meulu-ulu sa maama enù ka muna binaelan
Adam i, agulé binaelan ma Iba i. 14 Beken si Adam sa inakalan i Satanas
egoh anay, dodoo si Iba sa inakalan owoy tinipay di sa uledin i Nemula.
15 Apiya di pa mehaa sa medoo bayi sa medoo mesakit uman da umanak
danà sa kepigtamay i Nemula, mealukan da doo amuk endà lengaan da
duu sa kepigtuu da owoy sa kehidu da, owoy eg-udesan da ma sa adat
metiengaw owoy milantek.

Ini Denu Sa Adat Sa Medoo Kaunutan Diyà Sa Umpungan I Hésus

3 1 Na, tuu ini i guwaen ku, amuk duen maama egkeiyap amuk kagdi
sa kaunutan diyà sa umpungan i Hésus, mepion iya wé galebek
egkeiyapan di. 2 Dodoo amuk sa kaunutan, endà mebaluy di amuk duen
adat di mesigbolow etaw. Mepion ma amuk sebaen daa sa sawa di, owoy
endà egpesubelawen di duu sa kepionon nanam di, owoy mipedu ma, owoy
metulanged ma, owoy miadat diyà sa etaw eglengen, owoy mebagel ma
egtulù. 3 Endà mebaluy di amuk tegepehilu ataw ka biglanggeten ataw ka
tegesigbolow ataw ka tegepenemdem pilak. Iya polo melungoy sa pedu
di, 4 owoy milantek eg-ipat sa hagdi malayan anì mipedu sa anak di owoy
egpangunut da takà sa uledin di. 5 Iya maen di ya enù ka amuk endà
egpekeipat di sa hagdi malayan, labi pa egkeipat di sa umpungan i Nemula.
6 Endà ma mebaluy di amuk magtu egpigtuu, enù ka melemu eg-amu kéen
amuk duen pedu di egpedakel kenagdi danà sa gelal di. Amuk hediya,
mehaa di doo sa kepigtamay i Nemula mekeiling si Satanas. 7 Iya polo sa
maama mepion, sa maama netuuwan sa medoo liyu etaw, enù ka amuk
endà netuuwan da diyà sa adat di, mesabaan i Satanas ma owoy mebaluy
kagdi sa ipandapat i Satanas diyà sa umpungan i Hésus anì mesumbung da.

Ini Denu Sa Adat Sa Medoo Tegetabang Diyà Sa Umpungan I Hésus

8 Hediya ma sa maama atung tegetabang diyà sa umpungan i Hésus,
mepion ma amuk mipedu da. Endà mebaluy di amuk butbuten da ataw ka
egkeudipen da danà sa medoo mekehilu ataw ka big-imawen da pantiyali.
9 Mepion ma amuk tigtu tuu sa kepigtuu da sa tegudon igpetiig i Nemula.
10 Mepion ma amuk hahaa yu kagda pelawà lagà sa kebael yu ma sa
medoo kaunutan anì metiigan yu sa pedu da. Amuk melugaylugay dé
owoy amuk endà duen sa kenà da eg-amu, mebaluy dé gelalen yu kagda
tegetabang.
11 Diya ma sa bayi atung tegetabang diyà sa umpungan i Hésus, mepion
ma amuk mipedu da. Endà mebaluy di amuk tegesumbung da ataw ka
subela sa keinem da mekehilu, dodoo kesaligan da polo diyà sa langun
egbaelan da.[a]
12 Na, sa maama atung tegetabang, mepion amuk sebaen daa sa sawa di
owoy milantek ma sa keipat di sa anak di owoy sa malayan di. 13 Amuk
mepion sa egbaelan sa tegetabang sa galebek da, kumedakel da doo diyà
sa kehaa sa umpungan i Hésus owoy kumebagel da ma egtulon denu sa
kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu.

Ini Sa Tuu Tegudon Igpetiig I Nemula Denu Si Kelistu

14 Na, egoh ku egsulat siini itulù ku diyà keniko, ungayà ku mangay a
igkani diyà keniko. 15 Dodoo amuk meanggà a pelà, metiigan ko doo sa
mepion adat ta danà siini sulat ku, kita i etaw diyà sa malayan i Nemula.
Kita ma sa umpungan i Nemula, sa Nemula nehagtay doo taman endà
meelut di, owoy lagà ki ma sa bugsud dalesan di enù ka kita sa sinaligan
di sa tuu tegudon. 16 Na, tigtu tuu, dakel temù sa tegudon egpigtuuwen ta
igpetiig i Nemula diyà kenita.

Neetaw Hésus Kelistu i owoy mig-angay diyà tanà.
Igpetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula metiengaw kagdi i,
owoy migpehaa ma diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
Kagdi sa tinulon diyà sa medoo balangan etaw diyà siini sinukub
langit,
owoy sa pinigtuu sa medoo etaw diyà tanà,
owoy sa nebatun dutu langit dò.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Denu Sa Tegetulù Butbut

4 1 Na, iya sa kagi i Nemula igpetulon sa Metiengaw Suguy i Nemula,
dumuen duma ta mesalidan da sa kepigtuu da amuk medapag sa
hudihudi agdaw diyà siini tanà. Mangunut da diyà sa medoo busaw

---

[a] **3:11** Mebaluy ma eg-ikagi Pabelo i denu sa sawa sa tegetabang.

tegeakal etaw, owoy pigtuuwen da ma sa butbut itulù busaw. 2 Meakalan
da danà sa medoo tegetulù butbut owoy sa tegeakal. Apiya di pa medaet
egbaelan ini i tegetulù, endà ma egsigbolow sa ugpu pedu da. 3 Iya sa
itulù da, eghawidan da sa kesawa etaw owoy sa kekaen etaw sa medoo
duma balangan kaenen. Dodoo siini kaenen eghawidan da, iya polo sa
binaelan i Nemula anì mekaen sa medoo etaw. Amuk egpesalamat ki
daa diyà si Nemula danà sa kaenen, mebaluy doo kaenen sa medoo etaw
egpigtuu owoy egpeketiig sa tuu tegudon. 4 Iya maen di ya enù ka anan
mepion sa langun binaelan i Nemula, huenan di endà duen sa meekedan
ta, dodoo mesakem ta polo amuk egpesalamat ki diyà si Nemula.
5 Netiigan ta doo mepion iya wé kaenen ta diyà sa kehaa i Nemula danà
sa inikagi i Nemula owoy danà sa kesimbà ta ma egpesalamat diyà si
Nemula.

Ini Denu Sa Mepion Egsugùsuguen I Hésus Kelistu

6 Na, amuk itulù ko diyà sa medoo duma ta egpigtuu ini i igtulù
ku, mebaluy kuna sa mepion egsugùsuguen i Hésus Kelistu, enù ka
kumebagel sa kepigtuu ko danà sa tegudon egpigtuuwen ta owoy danà
sa mepion uledin sa tapay egpangunutan ko. 7 Dodoo ekedi ko sa medoo
tegudon lagà telaki, sa endà milantek owoy sa endà meketabang sa
kepigtuu ta diyà si Nemula. Udesi ko polo tulù kuna anì egpangunut ka
diyà sa adat kenà i Nemula metuuwan. 8 Na tuu, duen tukééy mepion
mehaa sa etaw amuk egpebagelen di sa lawa di, dodoo uman pa dakel
sa mepion mehaa ta amuk egpangunut ki diyà sa adat kenà i Nemula
metuuwan, enù ka danà iya wé, kumepion sa keugpà ta ini egoh di diyà
tanà owoy hediya mendaa kani dutu langit dò.
9 Tigtu tuu ini i guwaen ku owoy kesaligan ma. 10 Iya sa pesuwan di
meudes ki eggalebek temù enù ka duen sa mepion eg-angat-angatan
ta diyà si Nemula, sa Nemula nehagtay taman endà meelut di owoy sa
tegealuk langun etaw, labi pa kita i egpigtuu.
11 Na, Adug, peges ko tului siini guwaen ku diyà sa medoo etaw.
12 Tuliki ko ma sa adat ko anì endà umeked sa medoo lukes keniko enù
ka batàbatà ka pelawà. Owoy tuliki ko ma sa adat ko anì meilingan ka
sa medoo egpigtuu danà sa keikagi ko owoy sa adat ko pulung mepion,
owoy danà sa kehidu ko ma owoy sa kepigtuu ko owoy sa metiengaw
adat ko. 13 Taman endà tumebow a, udes ka basa sa kagi i Nemula diyà
sa medoo egpigtuu, owoy tegudon ka owoy tulù ka ma. 14 Hahaa ka
anì endà umeked ka sa egkegaga igbegay i Nemula diyà keniko danà
sa kagi sa medoo egtulon sa kagi i Nemula migtebow egoh sa medoo
kaunutan migsabà keniko egoh da migsimbà eggelal keniko. 15 Udesi ko
ini i galebek ko owoy peunut ko dahiya sa langun pedu ko anì mehaa sa
langun etaw sa kelenuk sa egkegaga ko. 16 Na, hahaa ko sa adat ko owoy

sa ketulù ko. Amuk hediya sa egbaelan ko, mealukan ko kuna owoy sa
medoo etaw egdinegdineg keniko ma.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Keadat I Timotiyu Sa Medoo Etaw Egpigtuu

5 1 Na, yaka egsigbolow duu sa lukes maama, dodoo tulù ko polo
lagà sa ketulù ko sa emà ko. Tulù ko ma sa medoo maama batàbatà
pelawà lagà ketulù ko sa medoo hadi ko. 2 Hediya ma, tulù ko sa medoo
lukes bayi lagà ketulù ko sa inay ko. Tulù ko ma sa medoo bayi batàbatà
pelawà lagà ketulù ko sa medoo tebay ko, owoy hahaa ka ma anì endà
duen pedu ko egkeiyap kenagda.
3 Na, ini sa itulù ku denu sa medoo bayi balu diyà sa umpungan i
Hésus. Amuk netuuwan ka diyà sa kelikutan sa bayi danà di nebalu, adati
ko owoy pegastuwi ko ma. 4 Dodoo, amuk duen anak sa bayi balu ataw
ka bébê di, tulù ko kagda anì kagda sa gumastu sa hagda lukes, enù ka
iya sa ukit da egpelikù sa gastu diyà kenagda, owoy iya ma sa mepion
diyà sa kehaa i Nemula. 5 Na, iya sa bayi balu kenà ko metuuwan, sa
tigtu egkelikutan enù ka sebaen di daa owoy endà duen eggastu kenagdi.
Eg-angat-angatan di diyà si Nemula sa keipat di kenagdi, owoy sigep
owoy agdaw takà egsimbà egpegeni sa ketabang di. 6 Dodoo, endà duen
pesuwan ko metuuwan diyà sa bayi balu amuk takaan di daa eg-udes sa
kepionon nanam di, enù ka lagà nematay dé apiya di pa nehagtay pelà.
7 Huenan di, peges ko siini itulù ku diyà sa medoo etaw egpigtuu anì endà
mesigbolow di etaw sa adat da. 8 Iya maen di ya enù ka amuk duen etaw
egpigtuu eg-eked eggastu sa medoo duma di, labi pa sa hagdi malayan,
eg-iniyugan di polo sa tuu uledin egpigtuuwen ta. Amuk hediya, uman pa
medaet sa hagdi adat diyà sa adat sa medoo etaw endà egpigtuu.
9 Na, ini daa sa bayi balu tagui ko sa ngadan di diyà sa sulat anì
gastuwan sa umpungan i Hésus, sa bayi balu nekeuma dé enem pulù
gepalay owoy endà ma eg-eked sa sawa di egoh anay. 10 Mepion amuk
duen sa medoo mepion egbaelan di egoh anay kenà sa medoo duma di
netuuwan. Upama, mepion sa ketulù di sa medoo anak di, owoy miadat
diyà sa medoo etaw eggemow diyà sa dalesan di. Owoy egpeguséén di
ma sa lisen sa medoo etaw i Nemula danà di egpetukééy diyà kenagda,
owoy egtabangan di ma sa medoo etaw egkelikutan, owoy eg-udesan di
ma egbael sa langun balangan mepion.
11 Dodoo yaka egsulat duu sa medoo bayi balu endà pa lukes, enù ka
amuk kumedakel sa ungayà da sumawa, sumabuh da mael sa igpasad da
diyà si Kelistu. 12 Huenan di, mesalà da doo enù ka endà ipetuu da duu sa
tapay igpasad da diyà si Kelistu. 13 Owoy beken iya daa, dodoo melemu
da ma umiling sa adat pauken, owoy egtukidtukid da ma eglengen diyà
sa medoo dalesan. Beken sa kepauk da daa sa medaet egbaelan da, dodoo
medoo ma sa egtulontulonen da dinineg da salà sa medoo duma da,

owoy takà da egsagipà sa egbaelan duma da beken hagda ipaten, owoy
takà da ma eg-ikagi sa medoo endà mepion di amuk tulonen. 14 Huenan
di, ungayà ku sumawa polo sa medoo balu bayi endà pa lukes da owoy
umanak da ma owoy umipat da ma sa hagda malayan, anì endà duen
baelan da mesigbolow sa etaw egkuntelà kenita. 15 Iya sa itulù ku, enù ka
duen duma balu bayi endà pa lukes netuing dé sa pedu da anì umunut da
diyà si Satanas.
16 Na, amuk duen bayi egpigtuu owoy duen ma balu bayi diyà sa
malayan di, mepion amuk kagdi polo sa umipat anì endà egkelikutan sa
umpungan i Hésus danà da egtabang. Iya maen di ya anì tabangan da
polo sa medoo balu bayi tigtu tuu sa kelikutan da.
17 Na, sa medoo kaunutan mipedu eg-ipat sa umpungan i Hésus, mepion
amuk adati yu kagda temù owoy gastuwi yu ma. Iya sa ipat yu temù sa
duma kaunutan meudes egtegudon owoy egtulù. 18 Enù ka duen sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,

"Yoko eg-alang duu kekaen sa sapì
amuk egpeeliken yu palay."[b]

Duen ma sa kagi di igpesulat, guwaen di, "Mesukayan sa etaw
tegegalebek."[c] 19 Na, amuk duen etaw egtulon sa salà sa kaunutan, yaka
egpigtuu duu amuk endà duen duma di egpetuu, iling ka duwa etaw
ataw ka telu. 20 Dodoo amuk duen duma kaunutan nesalà, indaw ko diyà
sa umpungan i Hésus amuk meseumpung yu anì melenawan sa medoo
duma da umiling kenagdi.
21 Na, duen sa isugù ku keniko metuuwan i Nemula owoy si Hésus
Kelistu owoy sa medoo egsugùsuguen i Nemula épê gelal. Ini sa isugù
ku, pangunuti ko siini igtulù ku denu sa medoo kaunutan. Yaka egtampil
la diyà sa duma kaunutan amuk eghawidan ko sa medaet, enù ka
hawidi ko polo sa langun etaw iling ka mapulù da ataw ka endà. 22 Yaka
egpedelamet duu egsabà sa maama anì gelalen ko kagdi kaunutan, enù
ka amuk mesalà, mekelapeg ka ma diyà sa salà di. Huenan di, yaka
egbael iya wé anì tapay ka dé metiengaw.
23 Na, mepion amuk beken wayeg daa sa eg-inemen ko, dodoo inem ko
ma sa wain tigtukééykééyéy anì metabangan sa linadu diyà sa getek ko
owoy sa medoo liyu linadu egtebowtebow diyà keniko.
24 Na, duen duma etaw egkesalà melemu metiigan ta owoy meumawan
da sa kepigtamay i Nemula. Dodoo apiya di pa duen ma duma etaw
nelidung sa salà da, melugaylugay pa metiigan ta doo. 25 Hediya ma, duen
duma etaw neawangan sa medoo mepion egbaelan da anì egpeketiig ki.
Dodoo apiya di pa nelidung sa mepion egbaelan da, mehaa doo amuk
melugaylugay.

---

[b] **5:18** Basa ko Dutilonomiyu 25:4 [c] **5:18** Basa ko Lukas 10:7

Ini Sa Itulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Udipen Egpigtuu

6 1 Na, sa duma etaw egpigtuu lagà duen kukung da enù ka udipen da,
mepion amuk tigtu adatan da sa épê da anì endà duen sa egbaelan
da sa pesuwan di mesumbung Nemula i owoy sa tegudon ta. 2 Amuk
egpigtuu ma sa épê da, endà mepion di amuk melungoy sa kiadat da
kenagda danà di duma da egpigtuu. Dodoo mepion amuk pesubelawen
da pa sa kiadat da kenagda, enù ka sa épê da egtabangan da, iya ma sa
duma da egpigtuu egkehiduwan da.

Na, Adug, tului ko langun ini i igsulat ku diyà sa medoo egpigtuu owoy
peges ko ma anì mangunut da.

Ini Denu Sa Etaw Egsalid Diyà Sa Tuu Tegudon

3 Na, amuk duen etaw egtulù sa sebaen ma tegudon, owoy
egsigbolowen di ma sa tegudon denu si Hésus Kelistu sa Datù ta
owoy sa tuu tegudon egpigtuuwen ta, 4 iya sa etaw tigtu egpedakelen
di kagdi owoy endà duen sa ketiigan di. Lagà eglinadu sa pedu di
enù ka eg-udesan di daa sa medoo kesesigbolowoy denu sa medoo
keikagi endà duen ketebowon di. Iya daa sa ketamanan sa egbaelan
di, egsepangabiyuway sa medoo etaw owoy egsesigbolowoy da ma
owoy egsesumbungay da ma owoy egseagtemay da ma. 5 Takà da
egsesigbolowoy, enù ka nedaetan sa pedu da owoy endà eg-ugpà sa
tuu tegudon diyà kenagda. Egpenemdem da daa kumawasà da danà sa
keudes da eg-unut diyà si Nemula.

6 Na, tuu ma doo, dakel sa mepion mehaa sa etaw amuk metanà sa
pedu di danà di egpangunut sa adat kenà i Nemula metuuwan. 7 Endà
duen inuwit ta egoh ta miglesut, owoy endà ma dumuen meuwit ta
kedu diyà tanà amuk mematay ki. 8 Huenan di, amuk duen dé kaenen ta
owoy ginis ta, metanà doo sa pedu ta. 9 Dodoo sa medoo etaw egkeiyap
egpekawasà, lagà da egkeliteg danà da egkeepanan sa pantiyali.
Egkelikutan da temù danà da eg-amu egkeiyap sa medoo mekepedaet
kenagda. Egkedaetan da temù 10 enù ka sa kekeiyap da pantiyali, iya sa
linegkangan sa medoo balangan medaet. Duen dé duma ta egsalidan da
sa tuu tegudon egpigtuuwen ta danà sa kekeiyap da pantiyali owoy lagà
sinetebektebek dé sa pedu da enù ka medoo sa kesakitan pedu da.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Si Timotiyu

11 Dodoo kuna sa maama sinugù i Nemula, huenan di yaka eg-iling duu
siedò medaet egbaelan etaw tinulon ku. Udesi ko polo ilingi sa metiengaw
adat owoy sa kepangunut ko sa uyot i Nemula. Udesi ko ma sa kepigtuu
ko owoy sa kehidu ko owoy sa ketigkel ko owoy sa pedu ko melénég.
12 Udesi ko iya wé enù ka iya sa mepion egbaelan ko lagà igila ko diyà

sa medoo medaet danà sa kepigtuu ko. Sakem ko sa lalù endà meelut di
enù ka iya sa pesuwan di inumow i Nemula kuna egoh ko migtulon sa
kepigtuu ko dinineg sa medoo etaw. 13 Na, duen isugù ku diyà keniko
owoy duen ma duwa etaw egpetuu sa kagi ku, si Nemula sa egbegay
ginawa diyà sa langun eg-ipanawpanaw owoy si Hésus Kelistu sa mebagel
migtulon sa tuu kagi diyà si Ponkiyu Pilatu. 14 Danà di egpetuuwen da sa
kagi ku, egsuguen ku kuna pepangunut diyà siini igtulù ku anì pa sebaen
sa kenà ko umamu anì endà duen pesuwan ko mesigbolow etaw taman
endà pelikù Hésus Kelistu i, sa Datù ta. 15 Amuk meuma sa tigtu pasad
di, si Nemula sa pepelikù kenagdi, enù ka kagdi sa Tigtu Kaunutan meolò
etaw owoy endà duen meketepeng kenagdi. Kagdi sa Tigtu Kaunutan diyà
sa langun kaunutan, owoy sa Tigtu Datù diyà sa langun datù. 16 Kagdi
daa sa tapay nehagtay taman melugay owoy sa eg-ugpà diyà sa temù
dakel legdaw endà mekedapag sa etaw. Tapay dé endà hinaa di etaw egoh
anay, owoy endà ma dé mehaa di etaw. Meolò kagdi i owoy meumanan
ma sa kedatù di taman endà meelut di. Amin.

17 Na, sasà ko sa medoo etaw kawasà ini egoh di anì endà pedakelen
da duu kagda anì endà ma egsalig da diyà sa medoo pantiyali da melemu
mekedan. Sugù ko kagda anì sumalig da polo diyà si Nemula, sa egbegay
sa langun taman diyà kenita anì meanggan sa pedu ta. 18 Sugù ko ma
kagda anì egbael da sa medoo mepion anì tigtu kawasà da diyà sa kehaa
i Nemula. Mepion ma amuk metawag da egbegay diyà sa medoo etaw
owoy udesan da ma sa kebegay da. 19 Amuk hediya, tiponen da ma sa tuu
pantiyali da diyà langit. Endà mekedan siini tuu pantiyali, owoy iya sa
ukit da mesakem sa tigtu lalù endà meelut di.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

20 Na, o Timotiyu, tuliki ko sa igsalig i Nemula diyà keniko. Ekedi ko sa
medoo keikagikagi endà metuuwan i Nemula duu, owoy ekedi ko ma sa
igtulù etaw mekesigbolow guwaen da dò iya sa tuu netiigan. 21 Ekedi ko
iya wé enù ka duen duma etaw guwaen da duen diyà kenagda siini tuu
netiigan, dodoo eglengaan da dé sa tuu tegudon egpigtuuwen ta.

Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

2 TIMOTIYU

Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu

Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu

Na, egoh i Pabelo migsulat ini i, nebilanggu dé diyà menuwa Loma. Netiigan di medapag dé kéen meimatayan danà sa ketegudon di denu si Hésus Kelistu. Huenan di, migsulat dema diyà si Timotiyu. Diyà siini sulat, metiigan ta sa dakel kehidu i Pabelo si Timotiyu, enù ka diyà sa penemdem di lagà anak di Timotiyu i.

Na, medoo sa igsasà di diyà si Timotiyu. Igsalig di diyà kenagdi sa galebek di diyà sa langun menuwa kenà di duen sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Sinasà di Timotiyu i anì endà sumabuh di tumegudon denu si Kelistu, owoy sinasà di ma anì endà melipengan di duu sa tuu tegudon igtulù di diyà kenagdi. Tinulù di ma anì peelesen di sa kepigtuu di diyà si Hésus Kelistu owoy anì metigkelan di ma sumalà dé sa lihay ataw ka sa kelikutan mekeuma diyà kenagdi.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

1 [1] Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa
ungayà i Nemula, enù ka sinugù di aken anì egtulon a denu sa lalù
endà meelut di igpasad di ibegay diyà kenita danà ta nesesebaen si Hésus
Kelistu. [2] Egsulat a diyà keniko, Timotiyu, sa lagà anak ku egkehiduwan ku.

Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa kehidu di owoy sa melanih keugpà yu danà i Nemula sa Emà ta owoy si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Sa Kepigtuu I Timotiyu

[3] Na, uman a egpeketuleng keniko amuk takaan ku kuna egsimbà agdaw owoy sigep, egpesalamat a diyà si Nemula sa eg-unut-unutan

ku iling sa medoo tupù ku, owoy netuuwan ma sa ugpu pedu ku diyà
sa keunut ku kenagdi. 4 Uman egketulengan ku sa luhà ko egoh ku
miglegkang mig-ipanaw, mebugà a humaa keniko anì meanggan a temù.
5 Netulengan ku sa tuu kepigtuu ko lagà sa kepigtuu sa bébê ko bayi egoh
anay, si Loida, owoy sa inay ko ma, si Unisi, owoy ini egoh di netuuwan a
ma diyà sa kepigtuu ko lagà mendaa kenagda.
6 Huenan di, egpetulengtulengen ku kuna anì umanan ko temù sa
keudes ko sa egkegaga igbegay i Nemula diyà keniko danà ku migsabà
keniko egoh ku miggelal keniko. 7 Iya sa pesuwan di egpeudesen ku kuna
enù ka sa Suguy i Nemula igbegay di diyà kenita, endà egpelenawen di
duu kita diyà sa medoo etaw, dodoo igbegay di polo diyà kenita anì duen
egkegaga ta owoy kumedakel ma sa kehidu ta owoy kumeeles ma sa pedu
ta diyà sa medoo mepion.
8 Huenan di, yaka egkemalaan na egtulon denu sa Datù ta owoy yaka
ma egkemalaan na egtulon sa egoh ko nelayam kenaken i nebilanggu
danà sa keunut ku si Datù. Dodoo, tigkeli ko polo sa kepelihay egtebow
diyà langun kedoo ta danà sa Mepion Tegudon enù ka begayan i Nemula
kuna egkegaga anì meketigkel ka. 9 Enù ka kagdi sa eg-aluk kenita owoy
mig-umow kenita anì kita sa metiengaw etaw di. Sa kineumow di kenita,
beken danà sa mepion binaelan ta, dodoo danà polo sa hagdi uyot owoy
sa mepion ketabang ipeuloy di diyà kenita danà i Hésus Kelistu egoh
anay egoh di endà pa duen tanà. 10 Ini egoh di igpehaa di dé iya wé danà
i Hésus Kelistu migtebow, sa tegealuk kenita. Kagdi sa mig-atu diyà sa
tigtu kuntelà sa langun etaw, sa kepatay ta, owoy igpehaa di ma diyà
kenita sa lalù endà meelut di danà sa Mepion Tegudon.
11 Na, hinemilì i Nemula aken salu i Hésus anì tumegudon a owoy
tumulù a ma siini Mepion Tegudon, 12 owoy iya ma sa pesuwan di
egkepelihay a ini egoh di. Dodoo endà egkemalaan a, enù ka netiigan ku
sa etaw egpigtuuwen ku owoy netuuwan a ma diyà sa egkegaga di egtulik
sa igsalig di diyà kenak taman endà tumebow iya wé agdaw di pelikù.
13 Na, ilingi ko ma sa medoo tuu kagi dinineg ko diyà kenak, enù ka iya
sa mepion meilingan ko diyà sa ketegudon ko. Peeles ko sa kepigtuu ko
owoy sa kehidu ko danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu. 14 Tuliki ko sa
tuu tegudon igsalig diyà keniko danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy i
Nemula eg-ugpà diyà kenita.
15 Na, netiigan ko ma ininiyugan da aken sa medoo egpigtuu dutu
uwang Asiya dò, lapeg si Pigelo owoy si Hélmogenis. 16 Dodoo tigesa sa
pedu i Onésipolo. Ungayà ku mekehaa sa malayan di sa kehidu i Nemula,
enù ka takaan di egpepion sa pedu ku danà sa ketabang di owoy endà
ma egkemalaan di aken, apiya di pa nebilanggu a. 17 Dodoo egoh di
migtebow diyà Loma, inudesan di ma aken eglagbet taman sa egoh di
nekehaa kenak. 18 Owoy netiigan ko ma sa medoo ketabang di kenak dutu

Épéso dò. Huenan di, ungayà ku mehaa di sa kehidu i Datù kenagdi amuk tumebow siedò agdaw di pelikù.

Ini Sa Itulù I Pabelo Denu Sa Mipedu Sundalu I Hésus Kelistu

2 1 Na, kuna anak ku, pebagel ko sa pedu ko danà sa mepion ketabang
ipeuloy i Hésus Kelistu. 2 Owoy sa dinineg ko diyà kenak pinetuu
ma sa medoo duma ta egpigtuu, saligi ko diyà sa medoo mipedu etaw anì
meketulù da ma diyà sa medoo liyu etaw.
3 Tigkeli ko sa niko lihay anì mebaluy ka lagà sundalu i Hésus mipedu.
4 Upama, amuk sa sundalu, endà eg-ilingan di duu sa medoo egbaelan sa
liyu etaw beken sundalu enù ka sinebaen di daa sa pedu di anì metuuwan
sa kaunutan di migpesundalu kenagdi. 5 Diya ma amuk sa etaw atung
tegeletu, endà mehaa di duu sa mekebegay egoh di egtaban amuk
tumipay sa uledin denu sa kesekuyaay da. 6 Diya ma amuk sa tegehemula
meudes eggalebek, kagdi sa muna mekesakem untung amuk meuma sa
keketu. 7 Na, inauwi ko siini medoo balatan ku, enù ka begayan i Datù
kuna penemdem anì metiigan ko sa langun igtulù dahiya.
8 Na, petulengtuleng ko Hésus Kelistu i sa mig-enaw egoh di nematay
owoy tugod i Dabid. Iya sa Mepion Tegudon igtulù ku. 9 Danà ku migtulù
iya wé tegudon, huenan di egkepelihay a owoy pinolot a ma sangkalì
lagà sa etaw tegebael medaet. Dodoo endà nepolot sa kagi i Nemula.
10 Huenan di, egtigkelan ku sa langun lihay ku anì meketabang a sa
medoo etaw hinemilì i Nemula etaw di, enù ka ungayà ku mekehaa da sa
kealuk di danà i Hésus Kelistu anì mekeunut da ma kenagdi kumedatù
taman melugay. 11 Na, kesaligan ini i kagi dinineg ta,
"Amuk nekeunut ki si Kelistu egoh di nematay,
mekeunut ki ma sa keenaw di
anì mugpà ki diyà kenagdi.
12 Amuk metigkel ki,
mekeunut ki ma kenagdi amuk kumedatù.
Dodoo amuk malaw ki kenagdi egdatuen ta,
palawen di ma kita etaw di.
13 Apiya di pa endà kesaligan ki,
tapay doo kesaligan kagdi ya,
enù ka endà mebaluy di amuk palawen di sa igpasad di diyà kenita."

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpeudes Si Timotiyu Egpepangunut Diyà Si Nemula

14 Na, pepetulengtulengi ko siini guwaen ku diyà sa medoo egpigtuu.
Hawidi ko ma kagda, enù ka eghauwen i Nemula doo kagda, anì endà
sesigbolowoy da denu sa medoo keikagi endà duen ketebowon di. Endà
mepion di sa ketamanan iya wé, enù ka medaetan polo sa kepigtuu sa medoo

egdinegdineg. 15 Udesi ko ma sa galebek ko anì metuuwan Nemula i diyà
keniko amuk pehaa ka diyà kenagdi. Udesi ko ma anì kuna sa tegegalebek
endà duen pesuwan ko memalaan enù ka metudà sa ketulù ko sa tuu
tegudon. 16 Na, ekedi ko dé sa medoo keikagi endà duen ketebowon di,
sa keikagi endà netuuwan i Nemula duu. Iya maen di ya enù ka meagak
sa medoo etaw danà iya wé keikagi anì mekesubela sa egbaelan da endà
netuuwan i Nemula duu. 17 Sa keikagi da lagà linadu egseluh diyà sa lawa
etaw enù ka lagà mekaen di sa umpungan i Hésus. Hediya ma sa igtulù sa
duwa etaw, si Himiniyo owoy si Pilito. 18 Migsuway da dé diyà sa tuu tegudon
enù ka itulù da neubus dé gaa sa keenaw i Nemula sa etaw nematay. Huenan
di, egbogowen da sa kepigtuu sa duma etaw. 19 Dodoo, endà duen pesuwan ta
egkebogo enù ka endà mekedan sa tuu tegudon igpetiig i Nemula. Netiigan ta
sa kebagel di danà siini duwa kagi igpesulat i Nemula, guwaen di, "Netiigan
i Datù sa tuu etaw di,"[a] owoy guwaen di ma, "Mepion amuk sa uman etaw
egdatù si Datù, meekedan di sa medoo medaet."[b]
20 Na, upama diyà sa dalesan sa kawasà etaw duen medoo balangan
langun taman eg-ipaten di. Duen mapulù binaelan bulawan owoy pilak,
owoy duen ma endà mapulù binaelan kayu owoy tanà pinilpil. Mapulù sa
sebaen diyà sa kehaa sa épê di enù ka iya sa itenà di amuk mista, dodoo
sa sebaen, endà iseg di duu eg-ipaten di. 21 Diya ma, amuk petiengawen
sa etaw kagdi danà di eg-eked sa medoo medaet, mebaluy kagdi lagà sa
mapulù langun taman eg-ipaten diyà sa kehaa sa épê di enù ka kagdi sa
tigtu etaw i Datù, owoy sumalà dé sa mepion galebek di, mekebaluy ma.
22 Huenan di, ekedi ko sa medaet kekeiyap sa medoo batàbatà, owoy
udesi ko sa metiengaw adat owoy sa kepigtuu ko owoy sa kehidu ko owoy sa
melanih keugpà ko, enù ka iya ma sa eg-udesan sa etaw egsimbà diyà si Datù
danà sa pedu da migketiengaw. 23 Yaka ma eg-unut duu sa medoo keseolomoy
etaw endà milantek owoy endà duen ketebowon di, enù ka netiigan ko iya
sa legkangan sa medoo kesesigbolowoy etaw. 24 Endà ma mepion di amuk
tegesigbolow sa egsugùsuguen i Datù. Iya polo sa adat di, mehidu diyà sa
langun etaw owoy panday egtulù owoy metaes sa tali di. 25 Melénég ma sa
pedu di eg-indaw sa tegesigbolow kenagdi, enù ka mebaluy metabangan i
Nemula kagda anì meekedan da sa medaet penemdem da owoy metiigan da
ma sa tuu tegudon. 26 Huenan di, melengà da diyà sa logkù penemdem da lagà
litag i Satanas kenà di nekesabà kenagda anì eg-unut da diyà sa hagdi ungayà.

Ini Denu Sa Medaet Adat Etaw Amuk Buyu Meuma Sa Sabuhanan Agdaw

3 1 Na, ketulengi ko, hih. Amuk buyu dé tumebow sa sabuhanan
agdaw diyà siini tanà, mepasangan sa keugpà sa medoo etaw,

---

[a] **2:19** Basa ko Kebilang 16:5 [b] **2:19** Basa ko Isayas 52:11

2 enù ka kumedaet sa adat sa medoo etaw. Kagda daa sa mehiduwan da,
owoy subela sa kekeiyap da pilak. Egpeolòolò da owoy tegepelobolobo
da ma. Tegepeumàumà da diyà sa medoo duma da, owoy lampawì da
ma diyà sa lukes da. Apiya di pa mepion sa nehaa da diyà sa duma da
taman si Nemula ma, tapay da doo endà mipedu. Endà ma miadat da
si Nemula, 3 owoy endà ma mehidu da apiya di pa sa hagda malayan.
Endà ma meseupion da, dodoo tegesumbung da duma da, owoy baelan
da ma sa medaet uyot da. Mebalaw da ma, owoy tegekelepuh da sa
langun mepion. 4 Endà kesaligan da enù ka tegetipu da ma sa loyuk
da. Mungkengmungkeng da ma enù ka endà egpenemdemen da duu sa
ketamanan sa egbaelan da. Pedakelen da kagda, owoy iya daa sa eg-
udesan da sa kepionon nanam da, beken si Nemula. 5 Ubòubò da egpigtuu
diyà si Nemula, dodoo eg-ekedan da sa egkegaga di egsugù kenagda. Na,
pediyù ka dé diyà sa etaw iling iya wé. 6 Duen duma da eggemow diyà sa
dalesan duma ta anì mesabaan da sa pedu sa bayi endà duen penemdem,
enù ka ungayà da tumampil da diyà sa hagda tegudon. Egkebogo sa pedu
siedò bayi danà sa medoo salà da owoy egpekeunut da ma diyà sa pedu
da takà eghalìhalì. 7 Egdinegdinegen da sumalà dé sa etaw egtulù, dodoo
endà egpekeuma sa netiigan da diyà sa tuu tegudon. 8 Na, siini maama
tegetulù, egkuntelaen da sa tuu tegudon lagà sa egoh i Hanis owoy si
Hambelis migkuntelà diyà si Mosis egoh anay. Nedaetan sa penemdem da
owoy ubòubò ma sa kepigtuu da. 9 Dodoo, endà melugay di endà mekeatu
sa medaet egbaelan da, enù ka mehaa doo sa endà kilantek da, iling si
Hanis owoy si Hambelis egoh anay.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Si Timotiyu

10 Na kuna, netiigan ko dé sa ketulù ku owoy sa adat ku owoy sa
ungayà sa pedu ku. Hinahaa ko ma sa kepigtuu ku owoy sa ketaes tali
ku owoy sa kehidu ku owoy sa ketigkel ku. 11 Netiigan ko ma sa egoh
ku medoo gulê nepelihay owoy sa egoh ku ma medoo gulê netamay.
Netiigan ko ma sa nebaelan ku dutu Antiokiya dò owoy diyà Ikoniyo
owoy diyà Listela ma. Medoo sa kepelihay da tinigkelan ku, dodoo
inalukan i Datù aken diyà sa langun kedoo da. 12 Na, tuu ini i. Mepelihay
ma sa langun etaw amuk ungayà da metuuwan Nemula i diyà sa
egbaelan da danà da nesesebaen si Hésus Kelistu. 13 Dodoo sa etaw egbael
medaet owoy ubòubò da egpigtuu, meumanan pa sa medaet egbaelan da.
Uman da pa umakal etaw owoy uman da ma meakalan. 14 Dodoo kuna,
umani ko unuti sa netiigan ko owoy sa temù pinigtuu ko, enù ka netiigan
ko kesaligan sa medoo etaw migtulù keniko. 15 Netiigan ko ma edung
egoh ko batà pelawà, ininauwan ko dé sa kagi i Nemula igpesulat. Iya sa
egpekegaga egtulù keniko anì mealukan ka danà sa kepigtuu ko diyà si
Hésus Kelistu. 16 Na sa langun kagi i Nemula igsulat, igpesulat i Nemula

diyà etaw danà sa Suguy di owoy dakel sa egkegaga siedò igpesulat di.
Iya sa linegkangan sa tuu ketulù owoy sa tuu keindaw owoy sa tuu uledin
mekepetiengaw kenita. 17 Iya maen di ya anì megulub sa etaw i Nemula
anì dakel ma sa egkegaga di diyà sa langun balangan mepion egbaelan.

4 1 Na, duen sa isugù ku keniko sa metuuwan i Nemula owoy si Hésus
Kelistu, sa lumigela langun etaw, iling ka nehagtay pelawà ataw ka
nematay dé. Ini sa isugù ku diyà keniko danà ta neketiig pelikù Hésus i
anì kumedatù. 2 Pebagel ka tegudon sa kagi i Nemula, owoy udes ka tulon
amuk duen pedu da dumineg ataw ka endà. Pepigtuu ko kagda danà sa
ketulù ko. Indaw ko ma kagda owoy pebagel ko sa pedu da egpigtuu.
Hahaa ka anì endà melengà sa ketigkel ko egtulù kenagda. 3 Iya sa igsugù
ku keniko, enù ka tumebow kani sa agdaw egoh sa medoo etaw mesemek
dumineg sa tuu tegudon igtulù. Umowen da polo sa medoo tegetulù kenà
da egketuuwan, sa egtulù sa tegudon guwaen da dò melanih diyà sa
kedineg da enù ka endà meketipay di diyà sa medaet pedu da. 4 Ekedan
da dumineg sa tuu tegudon, dodoo iya polo sa egkeiyapan da dumineg
sa tegudon lagà telaki. 5 Dodoo kuna, pebagel ko sa pedu ko anì endà
humalì ka. Tigkeli ko ma sa egoh ko egkepasangan. Apas ka doo galebek
sa galebek ko atung egtulon sa Mepion Tegudon, owoy gulub ko ma baeli
sa ipebael i Nemula diyà keniko.

6 Na, buyu dé meelut sa keugpà ku diyà tanà, enù ka ipeimatay da aken
igkani lagà a ibegay diyà si Nemula. Medapag dé sa pasad ku mangay
diyà sa kenà di. 7 Megelol a egtegudon lagà sa kegelol sa etaw egsekuyaay
egletu. Lagà a ma sa etaw migtaban diyà sa kesekuyaay, enù ka neubus a
egbael sa langun igsugù i Nemula diyà kenak owoy kesaligan a egtulù sa
tuu tegudon egpigtuuwen ta. 8 Huenan di, duen sa mekebegay diyà kenak
igtagù dutu langit dò, iling mendaa sa mekebegay i Datù diyà sa langun
etaw netuuwan di amuk meuma kani siedò agdaw di pehaa, enù ka kagdi
sa atung lumigela etaw endà duen kenà di mekeamu. Beken aken daa
sa begayan di, dodoo mebegayan ma sa langun etaw eg-angat-angat sa
kepelikù di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Denu Sa Keugpà Di

9 Na, o Timotiyu, petééltéél ka angay diyà kenak. 10 Enù ka sinalidan i
Dimas aken danà di polo egkeiyap sa medoo eghauwen diyà siini tanà,
huenan di mig-angay Tésalonika dò. Mig-angay Kelésénti i dutu Galatiya
dò, owoy mig-angay si Tito ma dutu Dalmasiya dò. 11 Si Lukas daen sa
duma ku dahini. Angay ko Malkos i owoy peunut ko mangay dini, enù ka
dakel sa egkegaga di egtabang kenak. 12 Pineangay ku ma Tikiko i dutu
Épéso dò. 13 Na, amuk mangay ka dahini, uwit ko sa kawal ku mekepal,
sa igsalig ku diyà si Kalepo dutu Teloas dò. Uwit ko ma sa medoo libelu,
labi pa siedò medoo igsulat ku.

14 Si Alihandelo tegetuwang galang, kinudì di aken temù, dodoo si Datù
polo sa sumulì migtamay kenagdi danà sa medoo binaelan di. 15 Owoy
kuna ma, ingati ko, enù ka tigtu egkuntelaen di sa igtulù ké.
16 Egoh ku anay migpehaa diyà sa uwis, endà duen etaw egtabang
egpetuu sa kesagbì ku denu sa medoo igtipu da kenak, enù ka
pinelaguyan da polo aken langun. Mepion amuk endà sagipaen i Nemula
duu iya wé binaelan da diyà kenak. 17 Apiya di pa sinalidan da aken, si
Datù doo sa duma ku egoh ku migsagbì owoy pinebagel di ma aken anì
meketulon a dahiya sa Mepion Tegudon anì medineg sa langun etaw
beken Hudiyu. Apiya di pa ungayà sa kuntelà ku meimatayan a egoh iya,
inalukan i Nemula doo aken. 18 Alukan i Datù pa aken diyà sa langun
medaet owoy ipaten di ma aken anì mekeunut a diyà sa kedatù di dutu
langit dò. Huenan di, kagdi sa meolò ta taman endà meelut di. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

19 Na, tulon ko sa mepion pedu ku diyà si Pelisila owoy si Akila, owoy
diyà sa malayan i Onésipolo. 20 Egpetabel daa Ilasto i diyà Kolintu, owoy
nesalidan ku ma Telopimo i diyà Milito enù ka eglinadu. 21 Huenan di,
udes ka doo angay diyà kenak amuk endà pa meuma sa megenaw tanà.
Na, ipetulon i Iyubulo sa mepion pedu di diyà keniko. Hediya ma si
Pudénti owoy si Lino owoy si Keladia owoy sa langun duma ta egpigtuu
dahini, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniko.
22 Na, ungayà ku pebagelen i Datù sa pedu ko, owoy ungayà ku ma
mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy di.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si TITO

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si Tito

Na, etaw Geligu Tito i owoy batàbatà pelà egoh iya. Migpigtuu dé diyà si Hésus Kelistu danà di migdineg sa ketegudon i Pabelo. Agulé egbuligan di Pabelo i diyà sa galebek di egtegudon, owoy tigtu kesaligan ma.

Egoh da mig-angay eglengen diyà sa medoo menuwa sa anay kenà i Pabelo migtegudon, iya sa sebaen inangayan da sa pungul Kelita. Agulé egoh da buyu dé eglegkang dahiya, sinasà i Pabelo Tito i anì mugpà pelà dahiya anì ipaten di sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus.

Na, diyà siini sulat, tinulù i Pabelo Tito i denu sa kehemilì di sa medoo kaunutan diyà sa umpungan i Hésus owoy denu sa mepion adat da. Sinasà di ma anì hawidan di sa medoo tegetulù butbut, enù ka danà sa ketulù da egkesesigbolow sa medoo etaw i Hésus Kelistu owoy egkesesegumalay da ma. Huenan di, igtulù i Pabelo sa mepion adat sa medoo etaw egpigtuu anì melanih sa keugpà da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Tito

1 [1] Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa udipen i Nemula owoy
sa salu i Hésus Kelistu ma. Sinugù a anì pebagelen ku sa
kepigtuu sa medoo etaw hinemilì i Nemula owoy pelabelen ku ma
sa penemdem da denu sa tuu tegudon pinigtuu ta. [2] Sinugù a ma anì
ipetiig ku diyà kenagda duen sa lalù endà meelut di eg-angat-angatan
ta igpasad i Nemula egoh sa tanà endà pa duen. Endà egbutbut
Nemula i, [3] huenan di egoh di neuma dé sa pasad di, igpehaa di dé
iya wé danà sa tegudon di. Iya sa tuu tegudon igsalig di diyà kenak
owoy sa egtulonen ku, enù ka aken sa sinugù i Nemula, sa tegealuk
kenita.

[4] Egsulat a diyà keniko, Tito, sa tuu anak ku danà sa nita kepigtuu
nesesebaen daa.

Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy
sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus
Kelistu sa tegealuk kenita.

Ini Denu Sa Kegelal I Tito Sa Medoo Kaunutan

5 Na, iya sa pesuwan di sinalidan ku kuna diyà sa pungul Kelita anì
uman ka pa tumulù denu sa endà pa negulub diyà sa medoo umpungan i
Hésus dahiya anì hemilien ko ma sa medoo maama gelalen ko kaunutan
diyà sa uman sebaen menuwa. Yaka egkelipeng duu sa tapay igtulù
ku diyà keniko, 6 guwaen ku iya sa kaunutan da mebaluy gelalen ko,
sa maama metiengaw adat sa épê sebaen daa sawa. Mepion ma amuk
pulung egpigtuu sa anak di owoy mipedu da ma; endà mebaluy di amuk
medaet sa adat da ataw ka tegetipay da sa egsugù kenagda. 7 Iya maen
di ya enù ka sa maama kaunutan diyà sa umpungan i Hésus, mebaluy
kagdi sa sinaligan i Nemula. Endà mebaluy di amuk duen sa egbaelan di
mesigbolow etaw, owoy endà ma mebaluy di amuk pedakelen di kagdi
ataw ka biglanggeten ataw ka tegepehilu ataw ka mebalaw ataw ka big-
imawen pilak. 8 Dodoo iya polo sa adat di, miadat diyà sa medoo duma di
owoy eg-udesan di daa sa mepion adat, owoy metudà ma sa penemdem
di. Mipedu ma owoy metiengaw owoy mebagel eg-ipat sa hagdi pedu.
9 Egpeelesen di ma sa kagi i Nemula pulung tuu anì milantek sa tegudon
itulù di anì metepelan di ma sa medoo egsigbolow sa tegudon.
10 Iya sa kagi ku diyà keniko enù ka duen medoo maama tegetipay
sa tuu uledin. Uloy kagi daa sa eg-ikagiyen da egtulù owoy tegeakal da
daa. Iya sa etaw tigtu eg-ikagiyen ku sa medoo Hudiyu, sa tegepedakel
sa adat da egpekelaing ipat. 11 Dodoo hawidi ko kagda langun, enù ka
egpedaetan da daa kepigtuu sa medoo etaw, owoy medoo ma sa malayan
da egbogowen da danà da egtulù sa medoo tegudon endà mepion di
enù ka egpantiyali da daa. 12 Taa ko, hih. Apiya sa sebaen tegetulù etaw
Kelita egoh anay, iya sa guwaen di, “Tapay doo tegebutbut sa medoo etaw
tegeKelita owoy lagà da medoo alimaw. Meibeg da egkaen owoy tigtu
pauken da ma.” 13 Na, tuu iya wé inikagi di. Huenan di, indaw ko temù
sa medoo tegeKelita egpigtuu anì kumebagel sa kepigtuu da, 14 anì endà
eg-unut da diyà sa medoo tegudon Hudiyu lagà telaki, ataw ka sa medoo
balangan hinawidan sa etaw eg-eked sa tuu tegudon. 15 Amuk metiengaw
sa pedu ta, metiengaw ma doo sa adat ta owoy metuuwan ma Nemula
i diyà kenita. Dodoo sa medoo etaw lebeg pedu endà egpigtuu, endà
metuuwan Nemula i diyà kenagda enù ka tapay da doo medaet diyà sa
kehaa di danà sa pedu da medaet. Subela sa kedaet da enù ka nedaetan
ma sa penemdem da owoy sa ugpu pedu da egsigbolow sa medaet
egbaelan da. 16 Apiya di pa guwaen da egkelayaman da Nemula i, igpehaa
da doo sa keeked da kenagdi danà sa medoo egbaelan da. Tétê da doo

diyà sa kehaa di owoy tegetipay da sa uledin di owoy endà egkegaga da duu egbael sa mepion.

Ini Sa Tuu Adat Etaw Egpigtuu Ipetulù I Pabelo Diyà Si Tito

2 1 Na kuna, tului ko sa adat pulung mepion nekeunut diyà sa tuu tegudon. 2 Tulù ko ma sa medoo lukes maama anì endà uminem da mekehilu, anì mipedu da eg-ipat sa langun egbaelan da owoy sa penemdem da. Iya maen di ya anì kumebagel sa kepigtuu da owoy sa kehidu da owoy sa ketigkel da eg-unut diyà sa tuu tegudon.

3 Diya ma, tulù ko ma sa medoo lukes bayi anì metiengaw ma sa adat da. Endà mepion di amuk tegesumbung da ataw ka lagà da egkeudipen danà sa medoo mekehilu. Dodoo mepion amuk meketulù da polo sa mepion adat 4 anì tabangan da sa medoo bayi magtu migsawa anì hiduwan da sa sawa da owoy sa medoo anak da. 5 Tuluen da ma kagda anì mipedu da, owoy endà egpenemdem da sa duma maama, owoy ipaten da ma sa dalesan da, owoy mehidu da ma, owoy adatan da ma sa sawa da. Amuk hediya sa adat da, endà mesigbolow di etaw sa kagi i Nemula itulù ké.

6 Diya ma, tulù ko ma sa medoo maama batàbatà pelawà anì mebagel da eg-ipat sa hagda pedu. 7 Owoy kuna ma, tuliki ko sa langun adat ko anì meilingan sa medoo etaw sa egbaelan ko. Amuk egtulù ka, pehauwi ko ma sa pedu ko metudà owoy mipedu, 8 owoy ilingi ko ma sa keikagi milantek endà mesigbolow di etaw. Amuk hediya, metepelan sa kuntelà ko enù ka endà duen sa medaet binaelan ta metulon di.

9-10 Diya ma, tulù ko ma sa medoo udipen anì endà duen sa kenà da tumipay diyà sa kaunutan da, enù ka pulung mepion sa egbaelan da. Endà mepion di amuk tegesigbolow da ataw ka tegepenakaw, dodoo mepion polo amuk kesaligan da temù anì metuuwan sa medoo etaw diyà sa tegudon denu si Nemula, sa atung eg-aluk kenita, danà sa langun egbaelan da mepion.

11 Na, pangunuti yu langun siini medoo igsugù ku enù ka igpehaa dé sa mepion ketabang i Nemula anì mealukan sa langun etaw. 12 Danà sa mepion ketabang di, metulù i Nemula kita anì meekedan ta sa ketipay ta kenagdi owoy sa kekeiyap ta sa medoo medaet diyà tanà, anì mipedu ki polo owoy metiengaw sa adat ta owoy meunutan ta ma sa uyot i Nemula egoh ta pelà eg-ugpà diyà tanà. 13 Iya sa mepion adat ta ligò ta eg-angat-angat siedò agdaw egkeiyapan ta humaa egoh di ipehaa sa senang i Hésus Kelistu, sa tigtu Nemula ta tegealuk kenita. 14 Kagdi sa migbegay sa lawa di egoh di nematay anì eg-alukan di kita diyà sa ketakà ta egtipay diyà si Nemula, anì petiengawen di ma sa medoo etaw hinemilì di anì mebaluy kita sa etaw di eg-udes sa medoo mepion egbaelan.

15 Na, uman ko tului siini igsulat ku. Uman ko ma pebagel sa ketulù ko owoy sa keindaw ko danà sa egkegaga ko igbegay i Nemula. Endà mepion di amuk duen pesuwan ko peumàumaan ka etaw.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Sa Medoo Etaw Egpigtuu

3 1 Na, pepetulengtulengi ko sa medoo etaw i Hésus anì adatan da sa
medoo épê egkegaga owoy sa medoo kaunutan da, anì mangunut
da ma diyà kenagda owoy duen ma pedu da egbael sa langun balangan
mepion. 2 Tulù ko kagda anì endà duen etaw sumbungen da anì endà ma
egsesigbolowoy da, dodoo melungoy polo sa pedu da diyà sa medoo duma
da owoy adatan da ma sa langun etaw.
3 Apiya kita ma egoh anay, tigtu ki endà milantek owoy lampawì ki ma
owoy neakalan ki ma denu sa medaet binaelan ta. Lagà ki neudipen diyà
sa medoo egkeiyapan sa lawa ta owoy diyà sa medoo kepionon nanam ta
ma. Medeumà ki owoy tegepangabiyu ki, owoy kinelepuhan ki etaw owoy
takà ki ma egkeselepuh. 4 Apiya di pa iya sa adat ta egoh anay, si Nemula
sa tegealuk kenita, igpehaa di doo sa dakel pedu di owoy sa kehidu di
kenita, 5 enù ka inalukan di dé kita. Sa kealuk di kenita, beken danà sa
medoo mepion binaelan ta, dodoo danà polo sa hagdi kehidu. Inalukan
di kita danà sa kepedigus di kenita sa pesuwan di neanak di kita owoy
danà ma sa Metiengaw Suguy di migpeluman sa pedu ta. 6 Tigtu dakel sa
ketabang di kenita, enù ka pinesubela di mighudud sa Metiengaw Suguy
di diyà kenita danà i Hésus Kelistu sa tegealuk kenita. 7 Iya sa binaelan di
anì petiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di danà sa mepion ketabang
ipeuloy di, anì dumuen sa lalù ta endà meelut di sa eg-angat-angatan ta.
8 Na, tigtu tuu siini inikagi ku.
Na, ungayà ku peges ko diyà sa medoo etaw sa igtulù ku diyà siini
sulat ku, anì udesan sa langun egpigtuu diyà si Nemula sa medoo mepion
egbaelan da, enù ka iya sa mepion ilingan da owoy metabangan ma sa
medoo etaw. 9 Dodoo, yaka eg-unut duu sa medoo kesesigbolowoy etaw
endà duen lantek, sa denu sa medoo tupù ta owoy denu sa medoo uledin
igsugkow i Mosis. Endà duen ulan iya wé, enù ka iya sa legkangan sa
medoo samuk owoy endà ma meketabang di diyà sa kepigtuu ta. 10 Amuk
duen etaw diyà keniyu tegesigbolow anì egkeduwa sa pedu sa medoo
etaw i Hésus, indaw ko. Amuk segulê ataw ka duwa gulê sa keindaw
ko, dodoo amuk tapay doo endà egpigtuu di, yoko dé egpehaa duu adat,
11 enù ka netiigan ko nehalì sa pedu di owoy medeumà iya wé etaw.
Petuuwen di sa ketamanan di medaet danà sa salà di.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Tito

12 Na, peangayen ku diyà keniko Alitimas i ataw ka si Tikiko. Amuk
tumebow diyan, udes ka angay telabuk kenak dutu Nikopolis dò, enù
ka iya sa pedu ku mugpà a dutu taman endà meelut di sa lugay sa
tanà megenaw. 13 Udes ka tabang diyà si Sinas sa abugadu, owoy si
Apolos, denu sa keipanaw da. Hahaa ko anì endà kumulang sa gastu

da. 14 Mepion ma amuk ilingan sa medoo duma ta egpigtuu sa mepion
egbaelan ko anì tabangan da ma sa medoo duma da egkelikutan, anì
endà uloy di sa kepigtuu da.
15 Na, sa langun duma ku dahini, ipetulon da diyà keniko sa mepion
pedu da. Tulon ko ma sa mepion pedu ké diyà sa medoo duma ko eghidu
kenami danà sa kepigtuu ta nesesebaen.
Egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i
Nemula.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si PILIMON

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si Pilimon

Si Pilimon sa maama kedu diyà sa menuwa Kolosas. Iya sa pesuwan di migpigtuu diyà si Hésus Kelistu enù ka dinineg di sa ketegudon i Pabelo. Edung sa egoh di migpigtuu, tigtu egseloyukay da si Pabelo.

Duen sa udipen i Pilimon pinengadanan si Onésimo. Sebaen agdaw migpelaguy Onésimo i eg-angay dutu menuwa Loma dò. Ligò di diyà menuwa Loma, netelabuk di si Pabelo owoy tinulù i Pabelo kagdi. Agulé migpigtuu dé diyà si Hésus Kelistu, owoy egtabangan di Pabelo i diyà sa bilangguwan.

Danà i Onésimo migpigtuu dé diyà si Hésus, endà mepion di amuk endà pelikù di diyà sa kaunutan di. Egoh iya, amuk egpangunutan da sa uledin gubilenu, tigtu mepigtamayan sa udipen migpelaguy kedu diyà sa ulu-ulu di. Huenan di, igsulat i Pabelo ini i diyà si Pilimon anì ipeuloy di sa salà i Onésimo anì saluan di kagdi lagà sa tigtu duma di enù ka egsetelehadiyay da dé danà da egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Pilimon

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu, sa duma ta egpigtuu.
Nebilanggu a danà sa keunut ku si Hésus Kelistu. Egsulat ké diyà keniko,
Pilimon, enù ka kuna sa duma ké tegegalebek eghiduwan ké. 2 Egsulat ké
ma diyà keniko, Apiya, enù ka kuna sa tebay ké danà sa kepigtuu ko, owoy
diyà keniko ma, Alikipo, enù ka kuna sa duma ké eg-unut diyà si Datù lagà
sundalu di. Egsulat ké ma diyà sa umpungan i Hésus diyà sa dalesan ko.
3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy
sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Sa Kepigtuu I Pilimon

4 Na, Akay, uman a egsimbà keniko, takà a egpesalamat diyà si
Nemula, 5 enù ka dinineg ku sa kehidu ko diyà sa langun etaw i Nemula

owoy sa kepigtuu ko diyà si Datù Hésus. 6 Isimbà ku kuna anì lumenuk sa
ketiigan ko denu sa langun mepion igbegay i Kelistu diyà kenita i etaw
di danà sa kepigtuu ta nesesebaen. 7 Neanggan a temù owoy metanà ma
sa pedu ku danà sa kehidu ko, o loyuk ku egpigtuu, enù ka migkepion dé
pedu sa langun etaw i Nemula danà ko.

Egpegeni Pabelo I Sa Kepasinsiya I Pilimon Diyà Si Onésimo

8 Na, danà sa dakel kehidu ko, endà duen pedu ku egsasà keniko sa mepion
baelan ko. Apiya di pa dakel sa egkegaga ku igbegay i Kelistu, endà doo
egsuguen ku duu kuna. 9 Dodoo danà sa kehidu ku keniko, egpegeni a polo
diyà keniko. Apiya di pa aken si Pabelo sa lukes maama owoy nebilanggu a
ma danà ku eg-unut-unut diyà si Hésus Kelistu, egpegeni a daa diyà keniko.
10 Duen sa egpegeniyen ku diyà keniko denu si Onésimo, sa udipen ko. Kagdi
lagà sa anak ku enù ka egpeemà a kenagdi danà sa kepigtuu di egoh ku
nebilanggu dahini. 11 Egoh anay endà duen lagà di diyà sa kehaa ko, dodoo
ini egoh di tigtu mapulù dé diyà sa kehaa ko owoy diyà sa naken ma kehaa.
12 Na, ini egoh di ipelikù ku kagdi diyà keniko, owoy lagà sa lawa ku
ma eglikù diyà keniko enù ka igpusung ku kagdi i. 13 Ungayà ku muman
pa mugpà hedem diyà kenak lagà sa sinaligan ko tumabang kenak egoh
ku pelà nebilanggu danà sa ketulù ku sa Mepion Tegudon. 14 Dodoo, endà
duen pedu ku pelà egpeugpà kenagdi dahini enù ka endà pa dinineg ku
duu amuk pandayaen ko. Ungayà ku danà sa niko pedu polo sa mepion
baelan ko, beken danà ku egtegel keniko.
15 Na, iya kéen sa pesuwan di nelugaylugay nekedan Onésimo i diyà
keniko anì pelikù dema diyà keniko taman melugay. 16 Edung ini egoh di
beken dé udipen ko daa, dodoo uman pa mapulù diyà sa udipen enù ka
kagdi dé sa duma ta egpigtuu egkehiduwan ta. Tigtu dakel kagdi i diyà sa
pedu ku, labi pa diyà keniko, enù ka beken danà di udipen ko daa dodoo
danà di ma duma ta egpigtuu diyà si Datù.
17 Na, diyà sa kehaa ko, amuk aken sa tigtu loyuk ko danà ta egpigtuu,
adati ko kagdi lagà mendaa sa keadat ko kenak. 18 Amuk nesalà diyà
keniko ataw ka duen utang di, aken pa sa metiig. 19 Na, aken si Pabelo
egsulat ini i guwaen ku, bayadan ku sa utang di. Dodoo yaka ma
egkelipeng duu sa dakel utang ko diyà kenak, taman sa suguy ko ma
danà ku migpepigtuu keniko. 20 Huenan di, o loyuk ku egpigtuu, hiduwi
ko aken, hih, danà ta etaw i Datù. Petuu ko sa ungayà ku anì anggan ko
sa pedu ku, enù ka setelehadiyay ki danà ta egpigtuu diyà si Kelistu.
21 Na, egoh ku egsulat ini i, netiigan ku doo kesaligan ka egpangunut
diyà sa pinegeni ku keniko, owoy lumowon ma doo sa mepion baelan ko
diyà sa inikagi ku. 22 Na, ligò ko egpangunut, tapay ko ma sa kenà ku
mugpà diyà keniyu, enù ka iya sa antap ku melengaan a owoy mekeangay
a ma diyà keniyu danà sa kesimbà yu kenak.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Pilimon

23 Na, si Ipapalas, sa duma ku nebilanggu danà sa keunut di diyà si
Hésus Kelistu, ipetulon di sa mepion pedu di diyà keniko. 24 Hediya ma,
egpetulon ma sa medoo duma ku egbulig kenak dahini, si Malkos owoy si
Alistalko owoy si Dimas owoy si Lukas.
25 Egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i Datù
Hésus Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat Diyà Sa Medoo

HIBELU

Ini Denu Sa Igsulat Diyà Sa Medoo Etaw Hibelu

Na, endà tigtu netiigan ta duu ngadan di etaw migsulat ini i sulat. Dodoo, iya sa penemdem sa medoo etaw si Pabelo sa migsulat ini i.

Igpeuwit di siini sulat diyà sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Danà da migpigtuu owoy migpangunut ma dé diyà si Kelistu, huenan di egkelepuhan sa medoo duma da Hudiyu endà egpigtuu kagda. Egpeumàumaan da kagda owoy egpelihayen da ma anì sumabuh da migtuu diyà si Hésus Kelistu anì pelikù da diyà sa tapay adat kesimbà etaw Hudiyu. Duen sa duma etaw i Hésus migpelikù da dé diyà sa tapay adat kesimbà da, enù ka endà egpeketigkel da diyà sa lihay da. Huenan di, pineuwitan di sulat sa medoo etaw i Hésus anì pebagelen da sa pedu da anì kumeeles ma sa kepigtuu da diyà si Kelistu.

Na, diyà siini sulat, tinulon di tigtu Anak i Nemula Hésus i, owoy kagdi sa miglowon diyà si Mosis owoy diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula. Tinulon di ma uman pa mapulù sa kepatay i Hésus diyà sa medoo hinagtay eg-imatayan da anì mekepeuloy sa salà da. Tinulon di ma si Hésus Kelistu daa sa eg-upion kenita diyà si Nemula, owoy endà duen sa tegeantang kenita diyà si Nemula liyu daa kagdi.

Tigtu Eglowon Hésus I Anak I Nemula

1 [1] Na, egoh anay migtulon sa medoo tegesugkow i Nemula sa kagi
igpetiig di diyà sa medoo tupù ta etaw Hudiyu. Medoo gulê mig-
ikagi Nemula i diyà kenagda, owoy medoo sa ukit di eg-ikagi diyà
kenagda. [2] Dodoo ini egoh di tigesa dé sa binaelan i Nemula, enù ka
Anak di dé sa egsugkow sa kagi di diyà kenita. Danà sa Anak di si Hésus
Kelistu, pineduen i Nemula siini langun eghauwen. Owoy hinemilì i
Nemula kagdi anì kagdi sa datù egsabà langun. [3] Owoy danà sa Anak di
ma, netiigan ta doo sa kedakel i Nemula enù ka nesetepeng da. Sa adat i
Nemula, iya ma adat sa Anak di. Tigtu mekegaga kagi sa Anak di, enù ka

danà sa tunung kagi di daa, egsabaan di sa langun pineduen i Nemula.
Egoh di migtigtu salà sa langun etaw, nebatun dutu langit dò owoy
migpenuu denu kuwanan i Nemula, sa Tigtu Datù diyà langit.

Miglowon Hésus I Diyà Sa Medoo Egsugùsuguen I Nemula

4 Na, danà i Hésus migpenuu dé denu kuwanan i Nemula, igpetiig i
Nemula si Hésus sa miglowon diyà sa medoo egsugùsuguen di. Hediya
ma, uman pa mapulù sa gelal igbegay i Nemula diyà sa Anak di diyà sa
gelal sa medoo egsugùsuguen di. 5 Enù ka endà duen sa egsugùsuguen di
inikagiyan di iling siini kagi di diyà sa Anak di, guwaen di,
"Kuna sa Anak ku,
owoy igpetiig ku dé ini egoh di aken sa Emà ko."[a]
Hediya ma, beken denu sa egsugùsuguen di siini kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
"Aken sa Emà di, owoy kagdi sa Anak ku."[b]
6 Egoh i Nemula buyu egpeangay sa lebì Anak di diyà siini tanà, guwaen
di,
"Kagdi doo sa oloen sa langun egsugùsuguen i Nemula."[c]
7 Dodoo ini polo sa kagi i Nemula denu sa medoo egsugùsuguen di,
guwaen di,
"Kagda daa sa egsugùsuguen ku,
owoy amuk duen sa ipebael ku diyà kenagda,
mebaluy lagà da kelamag ataw ka apuy."[d]
8 Dodoo tigesa sa kagi i Nemula denu sa Anak di, enù ka guwaen di diyà
kenagdi,
"Kuna si Nemula;
endà duen ketamanan sa kedatù ko taman melugay.
Tigtu metudà sa kedatù ko.
9 Meiyap ka daa sa metiengaw adat.
Egkelepuhan ko sa medaet.
Huenan di, aken sa Nemula ko
egpedakel keniko diyà sa medoo duma ko,
owoy igbegay ku diyà keniko sa tigtu dakel kekeanggan."[e]
10 Na, duen ma sa kagi i Nemula diyà sa Anak di, guwaen di,
"O Datù, kuna sa migpeduen sa tanà egoh anay.
Owoy danà sa belad ko
pineduen ko sa langun eghauwen diyà langit.
11 Apiya di pa mekedan kani sa tanà owoy langit,
tapay ka doo endà mekedan taman melugay.

---

[a] **1:5** Basa ko Isalem 2:7 [b] **1:5** Basa ko 2 Samuwél 7:14 [c] **1:6** Basa ko Dutilonomiyu 32:43 [d] **1:7** Basa ko Isalem 104:4 [e] **1:8-9** Basa ko Isalem 45:6-7

Mekedan da lagà sa tapay ginis memoot.
12 Sambian ko sa langit owoy sa tanà lagà sa tapay kawal dinilin.
Dodoo kuna, tapay ka doo endà mesambian
owoy endà ma meelut sa lalù ko.”[f]
13 Hediya ma, endà ma duen egsugùsuguen i Nemula inikagiyan di iling
siini kagi di diyà sa Anak di. Guwaen di diyà si Kelistu,
“Penuu ka dahini denu kuwanan ku
taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.”[g]
14 Na, netiigan ta dé ini i. Sa medoo egsugùsuguen i Nemula, kagda daa
sa egsuguen di. Apiya di pa endà mehaa ta duu, egsuguen i Nemula doo
kagda anì tabangan da kita i medoo etaw mebegayan lalù endà meelut di.

Ini Denu Sa Kealuk I Nemula Etaw

2 1 Na, amuk hediya sa kedakel i Hésus Kelistu, ini sa mepion baelan
ta, tigtu peelesen ta sa tuu tegudon dinineg ta anì endà melengaan
ta duu anì endà mekeamu ki. 2 Tigtu metudà sa uledin i Nemula
igsugkow sa medoo egsugùsuguen di diyà si Mosis egoh anay, huenan di
nepigtamayan sa langun etaw migtipay sa uledin di nekeenget diyà sa
binaelan da. 3 Hediya ma kita i, endà ma mekeiwod ki sa kepigtamay i
Nemula amuk egpeulanen ta sa mepion kealuk di kenita. Si Datù Hésus
Kelistu sa anay etaw migtulon denu sa kealuk di kenita, owoy duen ma
medoo etaw migdineg diyà kenagdi egpetiig da diyà kenita tuu sa kagi
di. 4 Netiigan ta netuuwan ma doo Nemula i diyà sa igtulù da, enù ka
duen sa medoo tandà egkegaipan etaw owoy medoo balangan panduan
igpebael di diyà kenagda, owoy igtukid di ma igbegay diyà kenagda sa
medoo balangan egkegaga kedu diyà sa Metiengaw Suguy di danà sa uyot
di.

Si Hésus Sa Eg-aluk Kenita

5 Na, egtulonen ké diyà keniyu denu sa magtu tanà isambì i Nemula
kani diyà tanà. Amuk meuma iya wé, beken sa medoo egsugùsuguen di
sa hinemilì di kumedatù, 6 dodoo sa medoo etaw polo sa pedatuen di.
Enù ka duen sa kagi igpesulat denu iya wé diyà sa libelu kagi i Nemula,
guwaen di,
“O Nemula, tigtu eglowon ka diyà sa medoo etaw,
gasama iya endà nelipengan ko duu kagda.
Tigtu ka mapulù,
gasama iya eg-ipaten ko doo sa medoo etaw.
7 Pinetukééy ko kagda diyà sa medoo egsugùsuguen ko,

---

[f] **1:10-12** Basa ko Isalem 102:25-27 [g] **1:13** Basa ko Isalem 110:1

dodoo endà iseg di nelugay,
enù ka iya sa tapay uyot ko
pedakelen ko kagda kani owoy meadatan da ma kani.
8 Owoy pesabaen ko ma kagda kani diyà sa langun eghauwen.”[h]
Na, iya sa kagi igpesulat di denu sa egoh i Nemula ipesabà di diyà sa
etaw sa langun eghauwen. Huenan di, egketiigan ta ini i, mekeuma kani
sa egoh di endà duen tayu endà mesabaan di duu sa langun binaelan i
Nemula. Dodoo ini egoh di, endà pa duen sa etaw eghauwen ta egsabà
sa langun binaelan i Nemula. 9 Dodoo, netiigan ta netuu dé iya wé
danà i Hésus Kelistu, enù ka egoh di neetaw diyà tanà, migpetukééy
diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula dodoo endà iseg di nelugay. Iya
sa igpeukit i Nemula diyà kenagdi danà sa dakel kehidu di etaw, anì
tinigtuwan di sa salà langun etaw egoh di nematay. Huenan di danà sa
kinepatay di, tigtu egpedakelen i Nemula kagdi ini egoh di owoy tigtu
meadatan ma. 10 Na, tigtu metudà sa kepeukit i Nemula lihay diyà si
Hésus enù ka si Nemula sa migpeduen sa langun eghauwen anì oloen sa
langun binaelan di kagdi. Metudà ma iya wé kepeukit di diyà si Hésus,
enù ka tinandaan di kumetiengaw temù Hésus i, owoy tinandaan di ma
mebaluy ki dé anak i Nemula anì melalù ki ma lagà sa hagdi lalù endà
meelut di. Owoy danà i Hésus nepelihay, mebaluy kagdi ma dé sa ukitan
ta mealukan denu sa salà ta.
11 Na, si Hésus sa migkayas salà ta owoy kita i medoo kinayasan di
salà, sebaen daa sa Emà ta ini egoh, si Nemula. Huenan di, endà memala
di kenita, dodoo pinengadanan di dé kita hadi di. 12 Duen sa kagi di diyà
si Nemula, guwaen di,
“O Nemula, tulonen ku kuna diyà sa medoo hadi ku.
Owoy oloen ku kuna diyà sa duyuy ku
amuk egkesetipon ké egsimbà diyà keniko.”[i]
13 Guwaen di ma, “Sumalig a diyà si Nemula.” Owoy guwaen di ma,
“Dahini a dé eg-unutan sa medoo duma ku anak i Nemula igsalig di diyà
kenak.”[j]
14 Na, kita i anak i Nemula, etaw ki daa owoy endà melalù sa lawa
ta. Huenan di, neetaw ma Hésus i anì mekeiling kenita. Iya sa pesuwan
di neetaw anì mebaluy mematay ma kagdi ya, owoy danà sa kepatay
di, inatuwan di dé Satanas i sa keduwan kepatay etaw. 15 Huenan di,
eglaunen di kita enù ka edung egoh anay lagà ki neudipen danà ta
egkelimedangan sa kepatay ta, dodoo ini egoh di nelaun ki dé. 16 Na,
netiigan ta beken iya sa egtabangan di sa medoo egsugùsuguen i Nemula,
dodoo kita polo lagà tugod i Ablaham sa egtabangan di. 17 Dodoo endà
metabangan di duu kita amuk endà ilingan di kita i medoo hadi di.

---

[h] **2:6-8** Basa ko Isalem 8:4-6 [i] **2:12** Basa ko Isalem 22:22 [j] **2:13** Basa ko Isayas 8:17-18

Huenan di, neetaw Hésus i diyà tanà owoy tinigkelan di ma sa medoo
kelikutan ta, anì hiduwan di kita amuk kagdi sa datù ta kesaligan eg-
antang diyà si Nemula denu kenita, owoy kagdi sa migtigtu sa langun
salà ta danà sa kepatay di. 18 Tigtu melikut sa neukitan di egoh anay
egoh di tinepengan i Satanas anì mekesalà. Huenan di, tigtu netiigan di
ini egoh sa ukit ketabang di sa medoo etaw egtepengan i Satanas, enù ka
netigkelan di sa kinetepeng i Satanas kenagdi egoh anay.

Eglowon Hésus I Diyà Si Mosis

3 1 Na, o medoo duma ku egpigtuu hinemilì i Nemula, danà iya wé
tinulon ku, penemdem yu dé sa denu i Hésus Kelistu sa pinigtuu
ta. Kagdi sa pineangay i Nemula diyà tanà owoy kagdi ma sa Datù ta
eg-antang diyà si Nemula denu sa kepigtuu ta. 2 Kesaligan kagdi i enù
ka migpangunut diyà sa langun igsugù i Nemula kenagdi. Kagdi lagà si
Mosis sa tupù ta migpangunut diyà si Nemula egoh anay egoh di mig-
ipat sa medoo tupù ta etaw Hudiyu pinegulepengan malayan i Nemula.
3 Dodoo apiya di pa mapulù etaw Mosis i, uman pa mapulù doo Hésus
i, enù ka upama amuk meolò sa dalesan, uman pa meolò doo sa etaw
migbael dalesan. 4 Na, amuk duen dalesan, netiigan ta ma duen doo sa
etaw migbael, dodoo si Nemula sa migbael sa langun eghauwen. 5 Na si
Mosis, lagà daa sa egsugùsuguen i Nemula egoh anay, enù ka kesaligan
daa egpangunut diyà sa igpebael di kenagdi egoh di eg-ipat sa langun
duma di etaw i Nemula pinegulepengan malayan i Nemula. Sa binaelan i
Mosis, lagà sa tuladan daa diyà sa ipehaa i Nemula kani. 6 Dodoo si Hésus
Kelistu, beken egsugùsuguen i Nemula, enù ka kagdi polo sa Anak di
tigtu kesaligan eg-ipat sa malayan i Nemula. Na, kita lagà sa malayan di
amuk takà ki egsalig diyà si Kelistu owoy amuk egkeanggan ki eg-angat-
angat sa langun igpasad di diyà kenita.

Taa Yu Anì Endà Mekedan Sa Kepigtuu Yu

7 Huenan di, mepion amuk egpangunut ki diyà sa kagi sa Metiengaw
Suguy i Nemula igpesulat. Guwaen di,
"Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
8 yoko egpetegas duu sa ulu yu.
Yoko eg-iling nga sa medoo tupù yu
dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan,
enù ka migketegas sa ulu da,
owoy endà egpangunut da diyà si Nemula,
owoy egtepengan da sa ketaes tali di."
9 Guwaen i Nemula, "Apiya di pa hinaa da
sa medoo panduan binaelan ku diyà kenagda
taman epat pulù gepalay,

takaan da doo aken egtepeng.
10 Huenan di, tigtu egbulitan ku kagda, owoy guwaen ku,
‘Takà eg-amu sa penemdem da,
owoy eg-eked da ma egpangunut diyà sa igsugù ku.’
11 Huenan di, tigtu egbulitan ku kagda,
owoy duen sa kagi igpasad ku, guwaen ku,
‘Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda
sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.’[k] ”
12 Na, o medoo duma ku egpigtuu, amuk hediya sa binaelan i Nemula
diyà sa medoo etaw endà egpigtuu egoh anay, tulik yu anì endà duen
etaw diyà keniyu medaet sa pedu di owoy endà egpigtuu di, enù ka
iniyugan di kani Nemula i sa melalù taman melugay. 13 Dodoo ini polo sa
mepion baelan ta ini egoh di egoh ta pelà eg-alukan i Nemula, setuluay
ki denu sa kepigtuu ta uman agdaw anì endà meakalan ki diyà salà anì
endà ma kumetegas sa ulu ta egpigtuu. 14 Iya sa egbaelan ta, enù ka amuk
peelesen ta taman melugay sa tapay kesalig ta kenagdi, mebaluy ki doo
duma i Kelistu.
15 Na, taa yu siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
yoko egpetegas duu sa ulu yu.
Yoko eg-iling nga sa medoo tupù yu,
enù ka migketegas sa ulu da,
owoy endà egpangunut da diyà si Nemula.”[l]
16 Na, ngadan iya wé medoo etaw migdineg sa kagi i Nemula dodoo
endà egpangunutan da duu? Kagda sa langun tupù etaw Hudiyu mig-
unut diyà si Mosis egoh di mig-uwit kenagda kedu diyà Igiptu. 17 Owoy
ngadan iya wé medoo etaw binulitan i Nemula taman epat pulù gepalay
egoh anay? Kagda doo sa tupù etaw Hudiyu takà nesalà diyà si Nemula,
huenan di pinigtamayan di kagda, owoy nematay da langun dutu siedò
melabel tanà mediyù dalesan. 18 Kagda ma doo sa pinasadan i Nemula,
guwaen di, “Endà meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda sa
mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.” Na, iya sa kagi i Nemula
denu kenagda enù ka endà egpangunut da diyà kenagdi. 19 Huenan di,
netiigan ta endà dé mekeuma da dutu enù ka endà egpigtuu da.

4 1 Gasama iya, meketuu doo sa tapay igpasad i Nemula sa mepion
ugpaan sa medoo etaw kenà da umetud kani. Huenan di, tumulik ki
anì endà duen sebaen etaw diyà kenita endà mekeuma di diyà sa mepion
ugpaan tinapay i Nemula. 2 Enù ka kita, tinulonon ki ma dé sa Mepion
Tegudon kedu si Nemula iling mendaa sa medoo tupù ta tinulonon egoh
anay. Dodoo apiya di pa migdineg da sa tegudon igpetiig i Nemula diyà

---

[k] **3:7-11** Basa ko Isalem 95:7-11 [l] **3:15** Basa ko Isalem 95:7-8

kenagda, lagà polo endà duen ulan di diyà kenagda enù ka endà egpigtuu
da. 3 Dodoo kita i etaw egpigtuu, mekeuma ki doo diyà siedò ugpaan
tinapay i Nemula kenà ta umetud. Dodoo sa medoo etaw endà egpigtuu,
endà mekeuma da dutu enù ka ini sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Tigtu egbulitan ku kagda,
owoy duen sa kagi igpasad ku, guwaen ku,
'Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda
sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.' "[m]

Na, iya sa kagi i Nemula apiya di pa tapay dé duen sa mepion kenà ta
mekeugpà, enù ka tinapay di dé migbael egoh anay egoh di migpeduen sa
langun eghauwen. 4 Netiigan ta neubus dé iya wé, enù ka duen sa kagi i
Nemula igpesulat denu sa kepitu di agdaw, guwaen di,

"Mig-etud Nemula i diyà sa kepitu di agdaw,
enù ka neubus dé sa langun binaelan di."[n]

5 Dodoo ini ma sa kagi i Nemula denu sa medoo tupù ta endà egpigtuu,
guwaen di, "Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda sa
mepion ugpaan da hedem kenà da umetud."

6 Na danà iya wé kagi di, netiigan ta apiya di pa migdineg sa medoo
etaw egoh anay sa Mepion Tegudon denu sa ugpaan kenà ta umetud,
endà doo mekeuma da dutu enù ka endà egpigtuu da. Dodoo, duen
polo sa medoo liyu etaw mekeuma dutu siedò kenà da umetud tinapay i
Nemula. 7 Netiigan ta tuu iya wé enù ka duen pelà ini egoh di sa agdaw
hinemilì i Nemula egoh sa etaw mekeangay diyà sa mepion kenà da
umugpà tinapay di. Enù ka egoh di nekeuma dé medoo gepalay, igpesulat
i Nemula diyà si Datù Dabid ini i igsulat ku, guwaen di,

"Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
yoko egpetegas duu sa ulu yu."[o]

8 Na, egoh anay egoh i Hosuwa mig-uwit sa medoo tupù ta, beken iya
sa inangayan da sa tigtu ugpaan kenà da umetud tinapay i Nemula. Enù
ka amuk iya sa tigtu ugpaan tinapay i Nemula, endà duen sa pesuwan
i Nemula egtulon dema diyà kenita denu sa sebaen ma agdaw egoh di
peugpà etaw dutu. 9 Huenan di, kita i etaw i Nemula, netiigan ta duen
doo sa ugpaan kenà ta umetud, iling mendaa sa egoh i Nemula mig-
etud egoh anay diyà sa kepitu di agdaw. 10 Sumalà dé sa etaw peugpaen
i Nemula dutu siedò kenà ta umetud, neubus dé sa hagdi galebek, iling
mendaa sa egoh i Nemula mig-etud egoh anay egoh di neubus migbael
sa langun eghauwen. 11 Huenan di, udesan ta temù sa kepigtuu ta anì
mekeuma ki ma dutu siedò ugpaan kenà ta umetud. Meked ki umiling
sa medoo etaw egoh anay endà egpigtuu diyà sa kagi i Nemula, anì endà
duen sebaen etaw diyà kenita endà mekeuma di dutu.

---

[m] **4:3** Basa ko Isalem 95:11 [n] **4:4** Basa ko Génesis 2:2 [o] **4:7** Basa ko Isalem 95:7-8

12 Na, tigtu egpekegaga sa kagi i Nemula mekepelalù etaw taman
melugay. Uman pa diyà sa galangan sundang sa kagi i Nemula, enù
ka umuteng diyà sa penemdem ta owoy sa pedu ta, owoy mehaa di sa
langun egpenemdemen ta owoy sa uyot ta. 13 Endà duen sa mekelidung
diyà si Nemula, enù ka meawangan doo langun owoy eghauwen di sa
langun egbaelan ta. Kagdi sa umigsà kenita kani denu sa langun binaelan
ta owoy sa langun penemdem ta.

Si Hésus Sa Tegeantang Diyà Si Nemula Denu Kenita

14 Na, peelesen ta sa kepigtuu ta diyà si Hésus sa Anak i Nemula, enù
ka nebatun dé dutu langit dò kenà i Nemula eg-ugpà anì kagdi sa mapulù
datù ta eg-antang diyà si Nemula denu kenita. 15 Mepion amuk kagdi sa
eg-antang denu kenita, enù ka tigtu eghiduwan di kita owoy netiigan di
ma sa egoh ta endà duen egkegaga, enù ka egoh di neetaw diyà tanà egoh
anay, neukitan di sa langun balangan kenà i Satanas egtepeng kenita anì
mekebael ki salà, dodoo kagdi endà duen sa hagdi salà. 16 Huenan di,
endà memala ki eg-angay egpegeni tabang diyà si Nemula sa épê dakel
egkegaga, enù ka duen dé sa datù ta si Hésus eg-antang diyà si Nemula
denu kenita. Tigtu mehidu Nemula i, eghiduwan di kita owoy tabangan
di kita amuk meuma sa kelikutan ta.

5 1 Na, amuk duen etaw Hudiyu nehemilì anì kagdi sa ulu-ulu tegesimbà
atung eg-antang diyà si Nemula, kagdi ma sa sinaligan da sa medoo
ibegay da uloy diyà si Nemula owoy kagdi sa binegayan da ma hinagtay
imatayan da anì metigtuwan sa salà da. 2 Danà di ma etaw diyà tanà takà
eg-amu, huenan di metaes ma doo sa hagdi tali denu sa medoo duma
di nekeamu ma danà da endà neketiig. 3 Owoy danà di ma eg-amu, eg-
imatay ma doo hinagtay anì metigtuwan ma sa hagdi salà, iling mendaa sa
keimatay di hinagtay amuk nesalà sa medoo duma di. 4 Kagdi sa mapulù
etaw tigtu meadatan. Dodoo, endà mebaluy di amuk kagdi sa humemilì
kenagdi anì kagdi sa tegeantang diyà si Nemula denu kenagda. Enù ka si
Nemula polo sa eghemilì kenagdi, lagà mendaa sa egoh di mighemilì si
Alon egoh anay anì kagdi sa tegeantang denu kenagda diyà si Nemula.
5 Hediya ma Kelistu i, endà hinemilì di duu kagdi anì kagdi sa mapulù
datù ta tegeantang kenita diyà si Nemula. Dodoo si Nemula polo sa
mighemilì kenagdi egoh di mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di,

"Kuna sa Anak ku,
owoy igpetiig ku dé ini egoh di aken sa Emà ko."[p]

6 Duen ma sa kagi i Nemula diyà kenagdi, guwaen di,

"Kuna sa atung umantang sa medoo etaw diyà kenak taman
melugay,

---

p **5:5** Basa ko Isalem 2:7

iling mendaa si Milkisédék
sa tegeantang diyà kenak egoh anay."[q]
7 Na, egoh anay egoh i Hésus pelà diyà tanà, egsinegaw owoy eg-umow
metaled danà di tigtu egpegeni egsimbà diyà si Nemula, enù ka netiigan
di si Nemula daa sa mekealuk kenagdi denu sa kepatay di. Migpetukééy
Hésus i owoy takà egpangunut diyà sa igsugù i Nemula, huenan di
dinineg i Nemula sa kesimbà di. 8 Dodoo apiya di pa Anak i Nemula
kagdi i, duen doo sa medoo lihay nekeuma diyà kenagdi anì metiigan
di sa kepangunut di diyà sa langun uyot i Nemula. 9 Danà di tigtu
migpangunut diyà sa langun igpebael i Nemula kenagdi, mebaluy dé
kagdi sa tegealuk sa langun etaw mangunut diyà kenagdi anì mebegayan
da lalù endà meelut di, 10 owoy ginelal i Nemula ma kagdi sa datù atung
umantang diyà si Nemula denu kenita, lagà mendaa sa galebek igpebael i
Nemula diyà si Milkisédék egoh anay.

Yoko Eg-eked Duu Sa Kepigtuu Yu

11 Na, duen pa sa medoo isulat ku hedem diyà keniyu denu si Hésus
owoy si Milkisédék, dodoo tigtu egkelikutan a egpetiig iya wé diyà
keniyu, enù ka endà dé egkeiyap yu. Lagà endà eg-uteng sa utek yu.
12 Nelugay yu dé egpigtuu, huenan di mepion hedem amuk kiyu polo
sa egtulù diyà sa medoo liyu etaw. Dodoo endà, kiyu polo sa egtuluen
etaw dema anì metiigan yu sa melemu tegudon diyà sa kagi i Nemula.
Lagà yu pelà batà egsusu, endà pa egkaen yu sa tigtu kaenen. 13 Amuk
tukééy batà ki pelà, iya daa sa kaenen ta sa gatas. Amuk hediya, endà
pa metiigan ta duu sa tegudon denu sa metiengaw adat etaw. 14 Dodoo
amuk mipedu ki dé, mekekaen ki dé sa tigtu kaenen, enù ka metulù ki sa
medalem kagi i Nemula owoy metiigan ta dé menemdem anì ilingan ta sa
mepion owoy ekedan ta sa medaet.

6 1 Huenan di, amuk nelugay yu dé egpigtuu diyà si Kelistu, endà mepion
di amuk iya daa sa eg-inauwan yu sa medoo anay igtulù denu si
Kelistu. Dodoo uman yu polo inau anì kumebagel sa kepigtuu yu. Endà ma
mepion di amuk takà ki egpelikùlikù eg-inau sa medoo anay tegudon igtulù
diyà kenita denu sa keeked ta sa medoo egbaelan ta endà milantek owoy
denu sa kepigtuu ta diyà si Nemula. 2 Mig-inau ki ma dé denu sa kebautis
etaw diyà wayeg owoy denu sa ketenà ta belad diyà sa etaw isimbà ta, owoy
denu sa keenaw i Nemula kani sa etaw nematay, owoy denu sa ketulon di
kani sa ketamanan sa langun etaw. Netiigan ta dé langun iya wé, huenan
di endà mepion di amuk takà ki egpelikùlikù eg-inau. 3 Mepion polo amuk
minau ki uman sa medoo liyu tegudon denu si Kelistu anì kumeeles sa
kepigtuu ta, owoy iya sa baelan ta ini egoh di amuk mepion diyà si Nemula.

---

[q] **5:6** Basa ko Isalem 110:4

4 Na, sa etaw eg-iniyug si Nemula sa pinigtuu di egoh anay, endà
dé megaga di duu pelikù dema anì ekedan di sa medaet adat di. Lagà
nelegdawan i Nemula sa penemdem di egoh anay enù ka netiigan di sa
tuu tegudon owoy hinaa di ma sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
owoy sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagdi, 5 owoy
netiigan di ma sa kepionon sa kagi i Nemula, owoy hinaa di ma sa
panduan iling sa mebaelan diyà sa kedatù i Nemula. 6 Dodoo, amuk
iniyugan da Nemula i sa pinigtuu da, endà dé mebaluy di pelikù da
dema anì ekedan da sa medaet binaelan da, enù ka lagà itutuk da dema
sa Anak i Nemula diyà sa kayu igbugsud owoy ipesumbung da diyà sa
medoo etaw.
7 Na, lagà ki sa tanà. Amuk takà eg-udanan sa tanà owoy mepion sa
ketunas sa medoo hinemula dahiya, dakel doo sa ulan di diyà sa épê di.
Hediya ma sa etaw lagà sa tanà, metabangan i Nemula ma. 8 Dodoo amuk
egtunasan sepinit owoy sa medoo liyu keluwen polo sa tanà, endà dé
duen ulan di ya, huenan di metemteman. Hediya ma sa etaw lagà siini
tanà, mepigtamayan i Nemula ma doo.
9 Na, o medoo loyuk ku eghiduwan ku, apiya di pa iya sa igsulat ku
diyà keniyu, netiigan ku doo uman pa mepion sa mesakem yu danà i
Nemula eg-aluk keniyu. 10 Enù ka si Nemula, tigtu metudà temù sa adat
di. Huenan di, endà nelipengan di duu sa mepion binaelan yu owoy sa
kehidu yu kenagdi danà yu egtabang sa medoo duma yu egpigtuu, owoy
taman ini egoh di endà egsabuh yu egtabang kenagda. 11 Ini sa tigtu
ungayà ké, peelesen sa uman sebaen etaw diyà keniyu sa kepigtuu di
taman endà mekeuma sa kepelikù i Hésus anì meketuu sa langun mepion
eg-angat-angatan ta. 12 Ungayà ké endà mepuleg yu migtuu. Dodoo ilingi
yu polo sa medoo etaw egsalig diyà si Nemula owoy sa ketaes tali da eg-
angat-angat taman endà mesakem da sa igpasad di diyà kenagda.

Ini Denu Sa Igpasad I Nemula

13 Na, taa yu si Ablaham. Egoh anay egoh i Nemula migpasad diyà
kenagdi, ungayà di metiigan i Ablaham metuu sa igpasad di. Huenan di,
igpeunut di sa ngadan di diyà sa igpasad di, enù ka endà duen sa liyu
ngadan mekelowon diyà sa hagdi ngadan. 14 Guwaen di diyà si Ablaham,
“Ini sa ipasad ku diyà keniko. Tabangan ku kuna owoy begayan ku ma
kuna sa tigtu medoo tugod ko.”[r] 15 Agulé, metanà sa pedu i Ablaham
eg-angat-angat taman endà mesakem di duu sa igpasad i Nemula diyà
kenagdi. 16 Na, upama amuk duen etaw diyà tanà ungayà di ipetiig di
metuu sa kagi di igpasad, ipeunut di dahiya sa ngadan sa etaw uman pa
mapulù. Amuk hediya sa egbaelan sa etaw egtepengan uwis, metuuwan

---

[r] **6:14** Basa ko Génesis 22:17

sa medoo liyu etaw diyà sa kagi di. 17 Hediya ma sa binaelan i Nemula
egoh anay. Ungayà di metiigan sa langun etaw egsakem sa igpasad di
endà mebaluy di mepelumanan sa igpasad di. Huenan di, igpeunut di sa
ngadan di diyà sa igpasad di. 18 Na, duen siini duwa binaelan i Nemula
endà mepelumanan di duu, sa sebaen sa igpasad di owoy sa keduwa sa
kepeunut di sa ngadan di dahiya. Na, danà siini duwa binaelan i Nemula,
netiigan ta doo endà mebaluy di amuk endà petuuwen di duu sa igpasad
di. Huenan di, kita i etaw egsalig diyà kenagdi, tigtu mebagel sa pedu
ta owoy meeles ma sa keangat-angat ta sa langun mepion igpasad di
diyà kenita. 19-20 Tigtu mebagel sa pedu ta owoy meeles ma sa keangat-
angat ta taman endà meketuu sa igpasad di, enù ka kagdi sa egsaligan
ta. Na si Hésus, lagà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà migdalem diyà sa Tigtu
Mapulù Bilik i Nemula diyà sa Dalesan i Nemula, enù ka mighuna dé
mig-angay diyà si Nemula anì umantang kenita diyà kenagdi. Huenan
di, mekesakem ki doo sa langun igpasad i Nemula diyà kenita, enù ka si
Hésus sa tegeantang denu kenita taman melugay, lagà mendaa sa galebek
i Milkisédék egoh anay.

Ini Sa Denu Si Milkisédék

7 1 Na si Milkisédék, kagdi sa datù diyà sa menuwa Salim egoh
anay, owoy kagdi ma sa tegesimbà eg-antang diyà sa tigtu mapulù
Nemula. Egoh i Ablaham miglikù egoh di mig-atu eggila diyà sa medoo
datù kuntelà di, tinelabuk i Milkisédék owoy igsimbà di anì metabangan i
Nemula. 2 Si Milkisédék sa binegayan i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù
baed sa langun taman nekuwa di. Na, iya sa selepangan sa ngadan di
Milkisédék, metiengaw, huenan di kagdi sa Datù Metiengaw. Na, iya sa
selepangan sa ngadan menuwa Salim, melanih, huenan di Datù Melanih
ma sa gelal i Milkisédék. 3 Na, endà duen sa igsulat kenà ta meketiig sa
ngadan sa emà i Milkisédék ataw ka sa inay di ataw ka sa tupù di. Hediya
ma, endà ma duen sa igsulat denu sa kelesut di ataw ka sa kepatay di.
Huenan di, lagà si Kelistu Anak i Nemula Milkisédék i, enù ka lagà endà
duen sa edungan di owoy endà ma duen sa ketamanan di, owoy endà ma
sumabuh di umantang diyà si Nemula denu sa etaw.
4 Huenan di, netiigan ta tigtu mapulù etaw Milkisédék i, enù ka
kagdi sa binegayan i Ablaham tupù ta sa sebaed diyà sa sepulù baed
sa langun nekuwa di diyà sa medoo etaw inatuwan di. 5 Na, duen sa
uledin igsugkow i Mosis anì ibegay sa langun etaw Hudiyu sa sebaed
diyà sa sepulù baed sa langun untung da diyà sa medoo duma da Hudiyu
tugod i Lebi atung tegesimbà, apiya di pa tugod i Ablaham da ma lapeg
sa langun duma da etaw Hudiyu. 6 Dodoo si Milkisédék, eglowon doo
diyà sa medoo tegesimbà Hudiyu, enù ka apiya di pa beken tugod i
Lebi, binegayan doo i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun

nekuwa di. Eglowon ma diyà si Ablaham, enù ka kagdi sa migsimbà denu
si Ablaham sa pinasadan i Nemula egoh anay, 7 owoy netiigan ta doo
sa etaw egsimbà denu sa liyu etaw, iya sa eglowon diyà sa etaw isimbà
di. 8 Na, sa medoo tegesimbà tugod i Lebi, kagda sa egsakem sa sebaed
diyà sa sepulù baed kedu diyà sa medoo duma da, apiya di pa kagda
doo sa etaw egkematay. Dodoo si Milkisédék sa binegayan i Ablaham sa
sebaed diyà sa sepulù baed, lagà nehagtay doo enù ka endà duen sa kagi
i Nemula igpesulat denu sa kepatay di. 9-10 Apiya di pa sa medoo tugod
i Lebi sa egbegayan ma sebaed diyà sa sepulù baed danà da tegeantang
diyà si Nemula, eglowon doo Milkisédék i diyà kenagda. Enù ka egoh di
migtelabuk si Ablaham egoh i Ablaham migbegay kenagdi sa sebaed diyà
sa sepulù baed, lagà egbegay ma Lebi i diyà kenagdi, enù ka depanug i
Ablaham pelà Lebi i enù ka endà pa miglesut di.
11 Na, netiigan ta egoh anay egoh i Nemula migbegay sa uledin di diyà
sa medoo Hudiyu, hinemilì di sa medoo atung tegesimbà tugod i Lebi
anì ipaten da sa uledin di owoy eg-antang da diyà si Nemula denu etaw.
Apiya di pa egpangunut da diyà sa uledin, endà kumetiengaw da diyà sa
kehaa i Nemula danà iya wé egbaelan da, huenan di pineangay i Nemula
sa sebaen ma etaw eg-antang diyà kenagdi, dodoo beken lagà si Alon
kagdi i dodoo lagà polo si Milkisédék. 12 Egoh i Nemula migsambì sa etaw
hinemilì di sa atung eg-antang diyà kenagdi, nesambian ma dé sa uledin
di. 13-14 Netiigan ta nesambian dé iya wé, enù ka beken tugod i Lebi sa
Datù ta si Hésus, dodoo tugod i Huda polo. Kagdi daa sa tugod i Huda
eg-antang diyà si Nemula denu kenita, enù ka beken iya sa igtulù i Mosis
amuk tugod i Huda sa umantang diyà si Nemula.

Ini Denu Sa Tegeantang Diyà Si Nemula Lagà Si Milkisédék

15 Na, tigtu netiigan ta nesambian dé sa medoo tugod i Lebi tegeantang
diyà si Nemula, enù ka duen dé sa liyu etaw lagà si Milkisédék sa atung
eg-antang diyà si Nemula denu kenita. 16 Nebaluy si Hésus sa eg-antang
diyà si Nemula denu kenita beken dé danà sa uledin denu sa tugod i Lebi,
dodoo kagdi sa tegeantang diyà si Nemula danà sa dakel egkegaga sa lalù
di endà meelut di. 17 Tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat
denu si Hésus, guwaen di, “Kuna sa atung umantang sa medoo etaw diyà
kenak taman melugay, lagà si Milkisédék sa tegeantang diyà kenak egoh
anay.”[s] 18 Huenan di, netiigan ta nesambian dé sa tapay uledin igsugkow
i Mosis denu sa tegeantang, enù ka endà dé duen ulan sa uledin enù ka
endà ma mekegaga di umaluk kenita. 19 Nesambian dé iya wé uledin
enù ka endà mebaluy di kumetiengaw ki diyà sa kehaa i Nemula danà
ta egpangunut diyà sa uledin. Dodoo, uman pa mepion sa magtu ukit

---

[s] **7:17** Basa ko Isalem 110:4

egsaligan ta igbegay i Nemula, enù ka mebaluy dé mangay ki dumapag
diyà si Nemula.
20 Uman pa mepion sa keantang i Hésus denu kenita diyà si Nemula,
enù ka duen sa igpasad di denu iya wé. Dodoo endà duen sa igpasad di
denu sa medoo tugod i Lebi tegeantang diyà kenagdi. 21 Dodoo egoh i
Hésus pineantang i Nemula, duen sa igpasad i Nemula diyà kenagdi, enù
ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Aken si Nemula sa migpasad diyà keniko
owoy endà mehalì sa inikagi ku,
'Kuna sa atung umantang sa medoo etaw
diyà kenak taman melugay.' "[t]

22 Na, danà iya wé igpasad i Nemula, netiigan ta doo uman pa mepion
siini magtu ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag diyà
kenagdi, enù ka si Hésus sa tandà di neketuu iya wé igpasad di.
23 Na, uman pa mepion ma sa keantang i Hésus denu kenita diyà si
Nemula, enù ka egoh tugod i Lebi sa atung eg-antang diyà si Nemula
egoh anay, medoo da enù ka tapayen da amuk mematay sa sebaen,
isambì da dema sa sebaen mesetugodtugod da. 24 Dodoo si Hésus, endà
duen ketamanan sa keantang di denu kenita diyà si Nemula, enù ka endà
meelut sa hagdi lalù. 25 Huenan di, megaga di umaluk sa langun etaw
dumapag diyà si Nemula danà di, enù ka endà meelut sa hagdi lalù owoy
takà egpegeni diyà sa Emà di sa itabang di kenita.
26 Huenan di, tigtu mepion amuk si Hésus sa datù ta eg-antang denu
kenita diyà si Nemula, enù ka tigtu metiengaw kagdi i owoy endà duen
sa salà binaelan di owoy endà ma duen sa kenà di mig-amu. Endà iling
di kenita i tegebael salà. Pinelowon i Nemula ma kagdi diyà sa langun
eghauwen, apiya langit. 27 Owoy endà iling di sa medoo tegesimbà eg-
antang diyà si Nemula egoh anay, enù ka endà duen sa hagdi pesuwan
eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula uman agdaw iling sa hagda
binaelan. Uman agdaw eg-imatay da hinagtay anì tigtuwan da sa hagda
salà, agulé eg-imatay da ma hinagtay danà sa salà sa medoo duma da etaw
Hudiyu. Dodoo si Hésus, endà duen hagdi ya salà. Huenan di, segulê daa
sa kinetigtu di sa salà ta, endà dé inuman di duu enù ka tinigtuwan di dé
sa langun salà ta egoh di migbegay sa hagdi lawa egoh di nematay diyà
sa kayu igbugsud. 28 Egoh anay duen sa etaw hinemilì da danà sa uledin
igsugkow i Mosis anì kagdi sa ulu-ulu da tegeantang denu kenagda diyà si
Nemula. Dodoo etaw ma doo mekebael salà sa hinemilì da. Dodoo ini egoh
di duen sa igpasad i Nemula nekesambì diyà sa uledin igsugkow i Mosis,
enù ka hinemilì i Nemula dé Hésus i Anak di, sa etaw endà duen salà, anì
kagdi polo sa tegeantang diyà si Nemula denu kenita taman melugay.

---

[t] **7:21** Basa ko Isalem 110:4

Si Hésus Sa Datù Ta Eg-antang Diyà Si Nemula

8 1 Na, ini sa selepangan ini i langun itulù ku diyà keniyu. Duen dé sa
tigtu datù ta eg-antang denu kenita diyà si Nemula, owoy migpenuu
dé ini egoh di denu kuwanan i Nemula, sa tigtu mapulù Datù diyà langit.
2 Eg-ugpà diyà sa tigtu kenà i Nemula sa kenà di eg-antang denu kenita
diyà si Nemula. Beken dalesan binaelan etaw daa iya wé kenà di, dodoo
binaelan i Nemula polo.
3 Na, sa medoo tegeantang etaw Hudiyu diyà si Nemula, sinugù da
ibegay daa uloy diyà si Nemula owoy eg-imatay da ma hinagtay ibegay
diyà si Nemula. Hediya ma si Hésus sa tegeantang denu kenita diyà si
Nemula, duen ma sa ibegay di diyà si Nemula. 4 Dodoo amuk diyà tanà
pelà Hésus i, endà mebaluy di amuk kagdi sa tegeantang diyà si Nemula,
enù ka edung egoh anay tapay dé duen sa etaw Hudiyu tegeantang diyà
si Nemula sa takà egbegay uloy diyà kenagdi danà sa uledin igsugkow i
Mosis. 5 Lagà alung daa sa egbaelan da, enù ka eg-ilingan da daa sa tuu
binaelan dutu langit dò. Netiigan ta iya wé enù ka egoh i Mosis migbael
sa dakel kemalig kenà da egsimbà diyà si Nemula, igsugù i Nemula diyà
kenagdi, guwaen di, “Pebaeli ko sa iling sa igpehaa ku diyà keniko dutu
siedò getan.”[u] 6 Dodoo, sa egbaelan i Hésus Kelistu egoh di eg-antang
denu kenita diyà si Nemula, uman pa mepion iya wé diyà sa binaelan
sa medoo tegesimbà tegeantang diyà si Nemula egoh anay. Hediya
ma, uman pa mepion sa magtu ukit di umaluk etaw anì mekeangay ki
dumapag diyà si Nemula, enù ka uman pa mepion sa igpasad i Nemula
denu iya wé.
7 Upama, amuk mekegaga sa tapay ukit umaluk kenita, endà duen
maen di ya sambian i Nemula sa tapay ukit. Dodoo endà mekegaga di,
huenan di nesambian dé. 8 Dodoo, endà netuuwan Nemula i diyà sa
binaelan sa etaw eg-unut diyà sa tapay ukit di, enù ka tinipay da doo sa
uledin igsugkow i Mosis. Huenan di, duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,

“Meuma kani sa agdaw egoh ku mael sa magtu ukit
ipeunut ku diyà sa medoo tugod i Islaél
lapeg sa medoo tugod i Huda
anì mekeangay da dumapag diyà kenak.
9 Owoy siini magtu ukit,
beken lagà sa tapay ukit binaelan ku
diyà sa medoo tupù da egoh anay
egoh ku mig-uwit kenagda kedu diyà tanà Igiptu.

Endà egpangunut da diyà sa medoo igsugù ku diyà siedò tapay ukit,

---

[u] **8:5** Basa ko Éksodo 25:40; 26:30

huenan di ininiyugan ku kagda,”
guwaen i Nemula.
10 “Na ini sa magtu ukit baelan ku kani diyà sa medoo tugod i Islaél
anì mekeangay da dumapag diyà kenak,” guwaen i Nemula.
“Ipepenemdem ku diyà kenagda sa uledin ku,
owoy itagù ku diyà sa pedu da anì meiyap da mangunut.
Amuk hediya, mebaluy aken doo sa Nemula egpigtuuwen da
owoy kagda ma sa etaw ku.
11 Amuk meuma iya wé,
endà dé duen maen di petulù sa etaw denu kenak diyà sa duma
di.
Hediya ma, endà ma mekeselepang sa etaw denu kenak diyà sa
medoo duma di.
Enù ka metiigan da dé aken langun,
iling ka dakel etaw ataw ka tukééy etaw.
12 Apiya di pa medaet sa binaelan da,
hiduwan ku doo kagda
owoy ipeuloy ku ma sa medoo salà da.
Endà dé penemdemen ku duu sa medoo salà binaelan da,”
guwaen i Nemula.[v]
13 Na, danà i Nemula migtulon sa egoh di migbael sa magtu ukit,
huenan di netiigan ta endà dé duen ulan sa tapay ukit. Amuk endà dé
duen ulan di, mekedan kani enù ka mekesambì sa magtu.

Ini Denu Sa Kesimbà Etaw Hudiyu

9 1 Na, egoh i Nemula migbael sa tapay ukit anì mekeangay ki
dumapag diyà kagdi, duen uledin denu sa kesimbà etaw Hudiyu
diyà kenagdi, owoy duen ma sa kenà da egsimbà dahini diyà tanà.
2 Egoh da migbael simbaan, binaelan da sa dalesan inatepan ginis owoy
kinelatkatan ma ginis, owoy duen sa duwa bilik di. Sa sebaen bilik di,
pinengadanan da sa Mapulù Bilik i Nemula. Dahiya sa kenà da egtagù sa
sulù owoy sa lamisan tinenaan sa epan igbegay diyà si Nemula. 3 Duen
ginis ighabeng diyà sa selat siedò kemalig, owoy duen ma ginis ighabeng
dalem sa teliwadà bilik di. Pinengadanan da sa keduwa bilik di, sa Tigtu
Mapulù Bilik i Nemula. 4 Dalem sa keduwa di bilik, duen sa lamisan
bulawan kenà da eg-ulow sa lana mepion ngadeg, owoy duen ma sa
baul linimunan bulawan. Iya tandà sa baul sa igpasad i Nemula sa ukit
etaw mekeangay diyà kenagdi. Dalem siini baul, duen sa tabù bulawan
tinaguan sa kaenen mana, sa kaenen igbegay i Nemula diyà kenagda
egoh anay, owoy duen ma sa tuked i Alon migtubù owoy sa duwa batu

---

[v] **8:8-12** Basa ko Hilimiyas 31:31-34

melugpayang sinulatan i Nemula sa medoo uledin igpesugkow di diyà
si Mosis. 5 Na, sa sagpeng sa baul, iya sa kenà da pebegisbis depanug sa
hinagtay inimatayan da anì ipeuloy i Nemula sa medoo salà da. Lagà
nedilungan sa sagpeng baul sa pakpak sa duwa inetaw bulawan éhê egoh
egsugùsuguen i Nemula egseisaluway da egtigdeg diyà tampadan sa
sagpeng baul, enù ka iya sa tandà di dahiya Nemula i. Na, endà umanan
ku duu egselepang langun iya wé ini egoh di.
6 Na, egoh da migtapay langun iya wé diyà sa kemalig kenà da egsimbà
diyà si Nemula, uman agdaw egdalem sa medoo tegesimbà diyà sa
muna bilik, enù ka egbaelan da takà sa galebek igsalig i Nemula diyà
kenagda. 7 Dodoo sa keduwa di bilik, sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula, iya
daa sa mekedalem dahiya sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy segulê daa
egdalem uman segepalay. Dodoo uman dumalem dahiya, eg-uwit doo
depanug ibegay diyà si Nemula anì pebegisbisan di sa sagpeng baul anì
metigtuwan sa hagdi salà owoy sa salà nebaelan sa langun duma di tugod
i Islaél. 8 Na, duen sa ipetiig sa Suguy i Nemula diyà kenita danà iya wé
binaelan da. Endà mebaluy di amuk mangay dumapag sa etaw diyà si
Nemula amuk endà egkedanan di duu siedò tapay uledin igpepangunut
di diyà kenagda egoh anay. Netiigan ta iya wé, enù ka egoh di pelà duen
uledin di denu sa simbaan da egoh anay, endà mebaluy di amuk liyu
etaw sa dumalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula. 9 Na, duen ma
sa metiigan ta ini egoh di danà iya wé. Apiya di pa duen sa ibegay da
uloy ataw ka sa medoo hinagtay imatayan da ibegay diyà si Nemula,
endà doo mekedan sa salà sa medoo etaw egsimbà dahiya enù ka tapay
doo endà kumetiengaw sa pedu da. 10 Iya daa sa ukit da egsimbà diyà si
Nemula sa medoo uledin denu sa kaenen da owoy sa inemen da owoy sa
kepegusê da lagà sa ukit igsugù i Nemula egoh anay. Iya daa sa uledin
egpangunutan da diyà sa lawa da daa, beken sa pedu da. Mepangunutan
da doo iya wé taman endà meuma sa magtu ukit igsambì i Nemula.

Ini Denu Sa Depanug i Kelistu

11 Na, duen sa magtu ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag
diyà kenagdi, enù ka migtebow dé Hésus Kelistu i sa datù ta tegeantang
kenita diyà si Nemula. Uman pa mepion sa egbaelan i Hésus, enù ka beken
sa Dalesan i Nemula binaelan etaw diyà tanà sa kenà di eg-antang kenita
diyà si Nemula, dodoo dutu polo sa tigtu dalesan i Nemula diyà langit.
12 Segulê daa migdalem Hésus i diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula dutu
langit dò, endà medoo di gulê migdalem. Beken depanug kambing daa sa
inuwit di ataw ka depanug sapì, dodoo sa hagdi polo depanug miglesut
egoh di nematay sa igbegay di dutu. Danà iya wé binaelan di, linaun di dé
kita kedu diyà sa salà ta taman melugay. 13 Na, amuk duen etaw Hudiyu
nekedulét diyà sa lawa etaw nematay, duen sa uledin igsugkow i Mosis

anì kumelanih dema. Pebegisbisan da depanug kambing ataw ka depanug
sapì, owoy buhbuhan da ma abuh nati sapì inulow. Amuk meubus iya wé,
migkelanih dé owoy mebaluy ma dé munut diyà sa medoo duma di eg-
angay egsimbà. 14 Amuk hediya, uman pa doo dakel sa egkegaga sa depanug
i Kelistu migkayas salà ta. Enù ka danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i
Nemula melalù taman melugay, igbegay di sa hagdi lawa diyà si Nemula
egoh di neimatayan apiya di pa endà duen sa hagdi salà. Danà sa depanug
di igtigtu salà ta, endà dé duen pesuwan ta egsalig diyà sa uloy adat ta anì
mealukan ki, dodoo mekegaga ki dé egbael sa langun ipebael i Nemula diyà
kenita, sa Nemula melalù taman melugay.
15 Huenan di, si Hésus dé sa tegeantang diyà siini magtu ukit binaelan
i Nemula anì mebaluy kita i etaw inumow i Nemula sa mekesakem
sa langun mepion igpasad di endà meelut di. Mesakem ta iya wé enù
ka danà i Hésus nematay, miglaun kenita diyà sa langun medaet adat
egbaelan ta egoh ta mig-unut diyà sa tapay ukit egoh anay.
16 Na, upama amuk duen etaw migpilma sa kalatas denu sa kebegay sa
medoo langun taman di amuk mematay, endà pelawà mekesakem sa medoo
etaw tinulon di diyà sa kalatas pinilmawan di taman endà tigtu metiigan
sa medoo etaw duu sa egoh di nematay dé. 17 Amuk nehagtay pelawà sa
épê medoo langun taman, endà pa meketuu di sa igsulat di diyà sa kalatas.
Dodoo amuk nematay dé, meketuu doo. 18 Hediya ma sa anay ukit binaelan
i Nemula, enù ka endà ma meketuu di sa igpasad i Nemula diyà etaw amuk
endà duen sa depanug sa hinagtay inimatayan. 19 Huenan di, egoh i Mosis
migtulù sa langun uledin i Nemula diyà sa medoo etaw Hudiyu, inimatayan
di sa nati sapì ataw ka kambing, owoy inamutan di wayeg sa depanug. Agulé
ineled di sa melalegà bulbul kebilibili igpolot diyà sa panga kayu hisop.
Agulé pinebegisbisan di sa libelu kenà sa uledin i Nemula igsulat owoy
pinebegisbisan di ma sa langun etaw nesetipon. 20 Egoh di migbael iya wé,
mig-ikagi Mosis i, guwaen di, “Tandà siini depanug sa ukit binaelan i Nemula
anì mekeangay ki dumapag diyà kenagdi. Huenan di, tigtu egkepangunutan
ta iya wé enù ka igsugù i Nemula.”[w] 21 Hediya ma, pinebegisbisan i Mosis ma
depanug sa kemalig kenà da egsimbà diyà si Nemula owoy sa medoo langun
taman egsabaan diyà sa kesimbà da. 22 Tuu ma doo, diyà sa uledin igsugkow
i Mosis, endà iseg di medoo sa egkelanih diyà sa kehaa i Nemula amuk endà
pebegisbisan da duu depanug. Hediya ma, endà ma ipeuloy i Nemula duu sa
salà etaw amuk endà duen sa depanug eglesut itigtu sa salà da.

Netigtuwan Sa Salà Ta Danà Sa Depanug I Hésus

23 Na, sa simbaan Hudiyu owoy sa medoo langun taman egsabaan
diyà sa kesimbà da, lagà tuladan daa diyà sa tigtu simbaan dutu langit

---

[w] **9:20** Basa ko Éksodo 24:8

dò. Migkelanih sa simbaan diyà tanà danà sa depanug hinagtay daa,
dodoo uman pa mapulù sa depanug ipelanih siedò simbaan dutu langit
dò. 24 Huenan di, igbegay i Kelistu sa hagdi depanug diyà si Nemula.
Beken sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà simbaan diyà tanà sa kenà
di migdalem egoh di egbegay depanug di, enù ka iya lagà tuladan daa
diyà sa tigtu simbaan dutu langit dò. Dodoo iya polo sa kenà i Hésus
migdalem sa tigtu simbaan dutu langit dò, owoy dutu dé ini egoh di
eg-antang kenita diyà si Nemula. 25 Tigesa sa keantang di kenita diyà
sa keantang etaw Hudiyu, enù ka amuk eg-antang sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà diyà si Nemula, uman palay egdalem diyà sa Tigtu Mapulù
Bilik i Nemula diyà sa simbaan da diyà tanà anì ibegay di sa depanug
hinagtay diyà si Nemula. Dodoo si Kelistu, segulê daa sa kinebegay di
lawa di, endà medoo di gulê, enù ka nekeenget sa kepatay di. 26 Enù ka
upama, amuk endà nekeenget di, medoo gulê sa kepatay di edung egoh
sa tanà binaelan taman ini egoh di. Dodoo beken hediya si Kelistu, enù
ka segulê daa sa kinetigtu di salà egoh di endà pa meuma sa sabuhanan
agdaw. Neetaw diyà tanà anì tigtuwan di sa salà ta langun danà di
migbegay sa hagdi lawa egoh di nematay. 27 Na, segulê daa sa kepatay sa
langun etaw, agulé tepengan i Nemula sa langun binaelan ta. 28 Hediya
ma si Kelistu. Segulê daa sa kepatay di anì tigtuwan di sa salà sa langun
etaw. Meuma pa kani sa agdaw egoh di pelikù dema, dodoo beken iya sa
pesuwan di anì mematay dema anì metigtuwan sa salà ta, dodoo pelikù
polo anì kuwaen di sa langun etaw eg-angat-angat kenagdi.

Nekeenget Sa Kepatay I Hésus Anì Tigtuwan Di Sa Salà Ta

10 1 Na, sa medoo uledin igsugkow i Mosis egoh anay, lagà alung daa
diyà sa medoo mepion mekeuma kani diyà kenita danà i Kelistu.
Na, takà da eg-imatay hinagtay sa medoo etaw egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis anì ibegay da diyà si Nemula uman palay, dodoo apiya
di pa iya sa egpangunutan da, tapay da doo endà kumetiengaw diyà sa
kehaa i Nemula. 2 Upama, amuk tigtu kumetiengaw sa etaw diyà sa kehaa
i Nemula danà da eg-imatay hinagtay, endà dé duen sa pesuwan da eg-
uman eg-imatay, enù ka mekepeuloy i Nemula sa medoo salà da owoy
metiigan da ma endà dé mepigtamayan da. 3 Dodoo endà tuu iya wé, enù
ka uman palay eg-imatay da dema hinagtay ibegay da diyà si Nemula.
Huenan di, egketulengan da dema duen doo sa salà da. 4 Enù ka endà dé
mebaluy di mekedan sa salà ta danà sa depanug sapì ataw ka depanug
kambing daa.

5 Netiigan ta iya wé enù ka egoh anay egoh i Kelistu buyu mangay diyà
tanà, mig-ikagi diyà si Nemula, guwaen di,

> “Endà egkeiyapan ko sa medoo hinagtay daa eg-imatayan etaw
> ataw ka sa medoo liyu ibegay da diyà keniko.

Huenan di, pineduen ko sa lawa etaw diyà kenak anì meimatayan a.
6 Endà ma metuuwan ka diyà sa medoo hinagtay eg-ulowen etaw
ibegay da diyà keniko
ataw ka diyà sa depanug hinagtay itigtu da salà da.
7 Huenan di, guwaen ku, 'O Nemula, kaini a dé diyà keniko
anì mangunut a diyà sa uyot ko,
iling sa igsulat denu kenak diyà sa libelu kenà sa kagi ko
igpesulat.' "[x]
8 Na, iya sa anay inikagi i Hésus dahini sa egoh i Nemula endà meiyap di sa kebegay da hinagtay diyà kenagdi lagà sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay. Apiya di pa eg-imatay da hinagtay, ataw ka ulowen da, ataw ka ibegay da diyà kagdi sa depanug hinagtay anì itigtu da sa salà da, tapay doo endà metuuwan Nemula i. 9 Iya ma sa guwaen i Hésus, "Kaini a dé diyà keniko anì mangunut a diyà sa uyot ko." Na, danà iya wé inikagi di, netiigan ta dé sinambian i Nemula sa tapay uledin denu sa keimatay hinagtay, owoy iya sa igsambì di sa kepatay i Kelistu. 10 Tuu ma doo. Tigtu migpangunut Hésus Kelistu i diyà sa uyot i Nemula, huenan di nekedan dé sa langun salà ta danà sa kebegay di sa hagdi lawa egoh di nematay enù ka nekeenget dé sa segulê daa kepatay di.
11 Na, sa medoo tegesimbà Hudiyu eg-antang diyà si Nemula, takà da eggalebek uman agdaw diyà sa simbaan da, enù ka takà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula. Dodoo tapay doo endà mekedan sa salà ta danà iya wé egbaelan da. 12 Dodoo si Kelistu, segulê daa sa kepatay di anì tigtuwan di sa langun salà ta, owoy nekeenget dé iya wé taman melugay. Agulé, migpenuu dé denu kuwanan i Nemula dutu langit dò.
13 Dutu sa kenà di eg-angat-angat taman endà meuma sa egoh di atuwan i Nemula sa langun kuntelà di owoy ipeutuh di kenagdi. 14 Segulê daa sa kebegay i Kelistu sa lawa di egoh di nematay, huenan di pinetiengaw di kita diyà sa kehaa i Nemula taman melugay, kita i etaw kinayasan di salà.
15 Duen ma sa ipetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenita denu iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
16 "Ini sa magtu ukit baelan ku kani diyà sa medoo etaw ku
anì mekeangay da dumapag diyà kenak," guwaen i Nemula.
"Ipepenemdem ku diyà kenagda sa uledin ku,
owoy itagù ku diyà sa pedu da anì meiyap da mangunut."
17 Owoy guwaen di ma,
"Endà dé penemdemen ku duu sa medoo salà binaelan da
owoy sa medaet adat da."[y]
18 Na, amuk ipeuloy i Nemula dé sa medoo salà ta, endà dé duen ulan sa keimatay ta hinagtay anì metigtuwan sa salà ta.

---

[x] **10:5-7** Basa ko Isalem 40:6-8 [y] **10:16-17** Basa ko Hilimiyas 31:33-34

Pebagel Yu Sa Kepigtuu Yu

19 Na, o medoo duma ku egpigtuu, danà sa depanug i Hésus miglesut
egoh di nematay anì tigtuwan di sa salà ta, endà dé melenaw ki mangay
dalem sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula dutu langit dò. 20 Enù ka danà di
nematay, duen dé sa magtu ukit binaelan di anì mekesakem ki sa lalù
endà meelut di enù ka endà dé duen sa nekealang kenita eg-angay diyà
si Nemula, enù ka kinedanan di sa dakel ginis ighabeng diyà teliwadà sa
Dalesan i Nemula. 21 Beken iya daa, enù ka si Hésus dé sa mapulù datù
ta eg-antang kenita diyà si Nemula, enù ka kagdi sa eg-ipat kenita etaw
i Nemula. 22 Huenan di, mangay ki dé dumapag diyà si Nemula danà di
metudà sa pedu ta diyà kenagdi. Meeles sa kepigtuu ta owoy metiengaw sa
pedu ta danà sa depanug i Hésus migkedan sa salà ta. Egoh ta migpebautis
diyà wayeg, tinandaan ta nekedan sa salà ta lagà migpedigus ki diyà sa
metiengaw wayeg. 23 Peelesen ta ma temù sa keangat-angat ta sa igpasad i
Nemula pinigtuu ta, enù ka netiigan ta kesaligan Nemula i owoy ipetuu di
doo sa langun igpasad di. 24 Penemdemen ta ma sa ukit ta setabangay anì
kumedakel sa kehidu ta owoy baelan ta ma sa mepion. 25 Apiya di pa duen
etaw migsabuh da egkesetipon diyà kesimbà, endà ilingan ta duu kagda.
Setiponoy ki polo anì setabangay ki anì kumeeles ma sa kepigtuu ta, enù
ka netiigan ta medapag dé sa agdaw kepelikù i Datù.
26 Tulik yu. Amuk netiigan ta dé sa tuu tegudon denu si Hésus dodoo
amuk takà ki doo egbael salà, endà dé duen sa liyu meimatayan anì
metigtuwan sa salà ta. 27 Amuk iya sa egbaelan sa etaw, mekeuma doo diyà
kenagdi sa dakel kepigtamay i Nemula, enù ka ulowen i Nemula diyà sa
dakel apuy sa langun etaw egkuntelà kenagdi. 28 Taa yu, egoh anay amuk
duen sa etaw migtipay diyà sa uledin igsugkow i Mosis, owoy amuk duen
ma duwa etaw ataw ka telu migtulon sa ketuu salà di, meimatayan doo
iya wé etaw. Endà dé duen sa kehidu da kenagdi, apiya tukééy. 29 Amuk
hediya sa binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo sa kepigtamay di
mekeuma diyà sa etaw egpeumàumà sa Anak i Nemula, enù ka lagà
egtulonen di endà duen ulan sa depanug i Kelistu egkedan sa salà ta, apiya
iya hedem sa tandà sa magtu ukit ta mekeangay dumapag diyà si Nemula.
Tigtu mepigtamayan enù ka egpeumàumaan di ma sa Metiengaw Suguy i
Nemula sa eghidu kenita. 30 Netiigan ta ini sa kagi i Nemula, guwaen di,

"Sumulì a ma doo,
aken i migtamay kenagda
danà sa binaelan da medaet."

Owoy duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Tepengan ku sa binaelan sa langun etaw ku."[z]

---

[z] **10:30** Basa ko Dutilonomiyu 32:35-36

31 Na, tigtu mepasangan temù iya wé etaw amuk mekeuma diyà kenagdi
sa kepigtamay i Nemula, sa Nemula melalù taman melugay.
32 Na, yoko egkelipeng duu sa egoh yu anay migpigtuu egoh yu lagà
nelegdawan danà sa tuu tegudon. Apiya di pa medoo sa kelikutan
neukitan yu, netigkelan yu doo owoy endà ma nekedan sa kepigtuu yu.
33 Egpeumàumaan sa etaw endà egpigtuu kiyu owoy egpelihayen da ma
kiyu diyà sa taengan medoo etaw, owoy duen ma sa egoh yu nekeunut
diyà sa duma yu nepelihay danà sa kehidu yu kenagda. 34 Eghiduwan yu
ma sa medoo etaw egpigtuu nebilanggu owoy egtabangan yu ma kagda.
Apiya di pa egtepelen etaw sa medoo langun taman yu, egkeanggan yu
doo enù ka netiigan yu duen sa untung yu uman pa mepion dutu langit
dò sa endà dé mekedan di taman melugay. 35 Huenan di, yoko egkesemek
ka egsalig diyà si Nemula, enù ka amuk meeles sa kesalig yu kenagdi,
tigtu mepion doo sa untung mesakem yu. 36 Mepion amuk metigkelan yu
sa kelikutan yu anì mekegaga yu egpangunut diyà sa uyot i Nemula anì
sakemen yu kani sa untung igpasad di. 37 Enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,

"Medapag dé tumebow sa etaw eg-angat-angatan yu.
Endà melimpas sa atas di tumebow.
38 Sa medoo etaw ku migketiengaw dé diyà sa kehaa ku
danà da egpigtuu diyà kenak,
iya sa mebegayan ku sa lalù endà meelut di.
Dodoo amuk duen etaw eg-eked polo egpigtuu diyà kenak
danà di nelimedangan,
endà doo metuuwan a diyà kenagdi."[a]

39 Na, o medoo duma ku egpigtuu, beken ki lagà sa etaw eg-eked
egpigtuu sa mepigtamayan i Nemula, enù ka meeles polo sa nita kepigtuu
diyà kenagdi, huenan di mealukan ki doo.

Ini Denu Sa Kepigtuu Etaw Diyà Si Nemula

11 1 Na, amuk egpigtuu ki diyà si Nemula, netiigan ta sakemen ta
doo sa langun mepion eg-angat-angatan ta, owoy netiigan ta ma
diyà sa pedu ta duen doo sa mesakem ta kani apiya di pa endà pa mehaa
ta duu. 2 Taa yu sa medoo etaw egoh anay. Netuuwan Nemula i diyà
kenagda danà da migpigtuu.
3 Na, danà ta egpigtuu, netiigan ta si Nemula sa migpeduen sa langun
eghauwen danà sa kagi di daa. Huenan di, sa langun eghauwen ta ini
egoh di, anan da kedu sa endà egkehaa ta duu.
4 Egoh anay, migpigtuu Abel i, huenan di uman pa mepion sa igbegay
di diyà si Nemula, endà éhê di sa kebegay i Kain kakay di. Danà sa

---

[a] **10:37-38** Basa ko Habakuk 2:3-4

kepigtuu i Abel, migketiengaw dé diyà sa kehaa i Nemula, enù ka
netuuwan Nemula i diyà sa igbegay di. Apiya di pa nematay Abel i egoh
anay, duen doo sa itulù di diyà kenita danà sa kepigtuu di.
5 Hediya ma si Inok egoh anay, enù ka danà sa kepigtuu di, endà
nematay di enù ka binatun i Nemula polo dutu langit dò. Hê endà dé
hinaa di diyà siini tanà enù ka kinuwa i Nemula dé. Duen ma sa kagi
i Nemula igpesulat, netuuwan Nemula i diyà kenagdi egoh di endà
pa nebatun di dutu langit dò. 6 Na, endà dé metuuwan Nemula i diyà
sa egbaelan ta amuk endà egpigtuu ki diyà kenagdi. Amuk ungayà sa
etaw mekeangay dumapag diyà si Nemula, endà mebaluy di amuk endà
pigtuuwen di duu duen Nemula i. Hediya ma endà ma mebaluy di amuk
endà pigtuuwen di duu duen sa untung ibegay i Nemula diyà sa langun
etaw eg-udes eglagbet kenagdi.
7 Hediya ma, migpigtuu Nuwi i egoh anay egoh i Nemula migtulon
kenagdi denu sa dakel sugsug mekeuma diyà etaw. Apiya di pa endà pa
hinaa di duu iya wé sugsug, migpigtuu doo owoy binaelan di sa dakel
kumpit kenà sa langun malayan di umedà anì endà mekesugsug da amuk
mekeuma sa dakel kemahà. Danà sa kepigtuu di, tinulon di metudà sa
kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa langun etaw endà egpigtuu, owoy
migketiengaw ma dé diyà sa kehaa i Nemula danà di migpigtuu.
8 Hediya ma, migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula egoh anay. Huenan
di, migpangunut ma diyà sa kagi i Nemula egoh i Nemula migpelegkà
kenagdi diyà sa menuwa di anì humalì diyà sa sebaen ma tanà igpasad
i Nemula ibegay kenagdi. Hê, sinalidan di dé sa hagdi menuwa apiya di
pa endà netiigan di duu sa angayan di. 9 Egoh di migtebow dutu siedò
tanà igpasad i Nemula diyà kenagdi, egpigtuu doo meuma kani sa egoh i
Nemula megay iya wé tanà diyà kenagdi. Gasama iya, eg-ugpà daa diyà
sa kemalig inatepan ginis enù ka beken etaw diyà iya wé tanà kagdi ya.
Hediya ma sa binaelan sa anak di, si Isak, owoy sa bébê di, si Hakob, enù
ka eg-angat-angatan da ma doo sa egoh di meketuu sa igpasad i Nemula
diyà kenagda. 10 Egtigkelan i Ablaham sa keugpà di diyà kemalig, enù
ka iya polo sa tigtu menuwa eg-angat-angatan di sa menuwa diyà langit
endà mekedan di taman melugay enù ka binaelan i Nemula.
11 Hediya ma si Sala sawa i Ablaham, migpigtuu ma diyà si Nemula,
enù ka apiya di pa lukes dé bayi endà eg-anak, egkelalingen doo, enù
ka pinigtuu di sa egoh i Nemula egpetuu sa igpasad di diyà kenagda.
12 Hediya ma, apiya di pa lukes dé maama Ablaham i owoy endà dé tolol
di umanak sa sawa di danà di, duen doo sa anak di anì mebaluy kagdi sa
tupù sa tigtu medoo etaw. Lagà da enay mantadan owoy lagà da ma sa
medoo bituen diyà langit, enù ka endà mebilang sa kedoo da.
13 Na, migpigtuu siedò medoo etaw egoh anay, dodoo anan da nematay
egoh da endà pa mighaa sa ketuu sa igpasad i Nemula diyà kenagda.

Gasama iya, tapay da doo endà egsabuh egpigtuu, enù ka netiigan da
apiya di pa melugay, meuma doo kani sa agdaw egoh da humaa sa tanà
igpasad i Nemula eg-angat-angatan da. Huenan di, tinandaan da beken
siini tanà sa tigtu menuwa eg-ugpaan da taman melugay. 14 Na, amuk
guwaen sa etaw beken siini tanà sa tigtu menuwa di, netiigan ta doo
duen sa sebaen ma menuwa di uman pa mepion eg-angat-angatan di.
15 Hediya ma, endà ma penemdemen i Ablaham duu sa menuwa sinalidan
di, enù ka upama, amuk iya sa penemdem di, mekepelikù da doo dutu.
16 Dodoo endà egpelikù da dutu, enù ka ungayà da polo mugpà da diyà sa
menuwa uman pa mepion dutu langit dò. Huenan di, netuuwan Nemula i
sa keumow da kenagdi sa Nemula egpigtuuwen da, enù ka tinapay di dé
egbael sa menuwa kenà da mugpà.
17-18 Na, netiigan ta igpasad i Nemula diyà si Ablaham dumuen sa
medoo tugod di danà sa anak di, si Isak. Agulé, egoh i Nemula egtepeng
sa kepigtuu i Ablaham, sinugù di anì imatayan di sa anak di, si Isak, anì
lagà ibegay di diyà si Nemula. Dodoo, meeles doo sa kepigtuu i Ablaham
diyà sa igpasad i Nemula, huenan di endà eg-eked di eg-imatay sa anak
di. 19 Enù ka egpenemdemen di amuk mematay Isak i, megaga i Nemula
doo umenaw sa nematay. Tuu ma doo, lagà inenaw i Nemula Isak i, enù
ka imatayan i Ablaham hedem amuk endà hinawidan i Nemula duu.
20 Hediya ma, migpigtuu ma Isak i diyà sa igpasad i Nemula, enù
ka tinulon di diyà sa duwa anak di, si Hakob owoy si Isaw, sa egoh da
mebegayan mepion kani.
21 Hediya ma, migpigtuu Hakob i, enù ka egoh di buyu dé egkematay,
tinulon di diyà sa duwa bébê di anak i Hosé sa egoh da ma mebegayan
mepion kani. Hê, egpetuyuh diyà sa tuked di owoy eg-oloen di Nemula i
danà sa igpasad di kenagda.
22 Hediya ma si Hosé, danà sa kepigtuu di egoh di buyu dé egkematay
egoh anay, tinulon di meuma kani sa kelegkà sa langun tugod i Islaél
kedu diyà tanà Igiptu. Huenan di, igsasà di diyà kenagda anì uwiten da
ma sa medoo tuelan di amuk lumegkà da diyà Igiptu.
23 Hediya ma, migpigtuu ma sa emà i Mosis owoy sa inay di, enù ka
apiya di pa igsugù sa ulu-ulu tanà Igiptu imatayan sa langun maama
anaken etaw Hudiyu, endà doo nelimedangan da. Egoh i Mosis miglesut,
iglidung da polo taman telu gebulan anì endà meimatayan di, enù ka
hinaa da metolol sa palas di.
24 Hediya ma, migpigtuu ma si Mosis. Egoh di mipedu dé, sinalidan di
sa mepion keugpà di diyà sa dalesan sa anak ulu-ulu tanà Igiptu, enù ka
endà meiyap di amuk eg-ingadanan da anak sa bayi anak i Palo. 25 Iya
polo sa penemdem di uman pa mepion amuk mekeunut diyà sa medoo
etaw i Nemula egkepelihay, huenan di eg-ekedan di sa keiyap sa etaw
takà egbael salà enù ka netiigan di medelamet mekedan iya wé keiyap

da. 26 Apiya di pa mebaluy tigtu kumawasà dutu Igiptu dò, iya polo sa
penemdem di uman pa mepion amuk mepeumàumaan danà di egpigtuu
meketuu sa igpasad i Nemula denu sa Tigtu Datù peangayen di kani diyà
tanà. Diyà sa penemdem i Mosis, uman pa mepion iya wé enù ka eg-
angat-angatan di sa untung ibegay i Nemula kani diyà kenagdi. 27 Danà sa
kepigtuu di, endà nelimedangan Mosis i sa kebulit sa ulu-ulu tanà Igiptu
kenagdi egoh di miglegkà dahiya. Apiya di pa tigtu melikut sa inukitan
di, endà doo migpelikù di enù ka lagà hinaa di Nemula i, sa Nemula
endà mehaa ta duu. 28 Danà sa kepigtuu di ma, tinulù di sa medoo duma
di etaw Hudiyu anì mimatay da kebilibili owoy itagù da sa depanug
diyà sa selat dalesan da anì endà mematay sa lebì lawa anak da danà sa
egsugùsuguen i Nemula pineangay di anì mimatay sa langun lebì lawa
etaw dutu Igiptu dò.

29 Na, danà sa medoo tugod i Islaél migpigtuu, migbatas da sa Melalegà
Dagat egoh i Nemula migsekawang sa dagat. Lagà sa tanà netikal sa
inukitan da. Dodoo sa medoo etaw Igiptu eglohot kenagda, egoh da
egbatas hedem, nelened da langun enù ka sinedelagkup i Nemula dema
sa dagat sinekawang di.

30 Hediya ma, migpigtuu ma sa medoo etaw Hudiyu egoh da miggila
diyà sa medoo kuntelà da egoh anay. Huenan di, linibet da sa kutà
menuwa Héliko segulê uman agdaw taman pitu agdaw, hê petow dé
nepilay iya wé kutà anì atuwan da sa medoo etaw Héliko. 31 Duen ma
sa bayi dahiya tegepediyangdang, si Lahab. Egoh i Hosuwa migsugù sa
duwa etaw migpekuhì sa menuwa Héliko, mepion sa adat i Lahab diyà
kenagda owoy tinabangan di ma. Huenan di, danà di migpigtuu, endà
nekelapeg di diyà sa medoo tegeHéliko endà egpigtuu pinigtamayan i
Nemula.

32 Duen pa sa tulonen ku hedem diyà keniyu denu sa medoo liyu etaw
migpigtuu egoh anay, dodoo kulang sa ulas ku egtulù keniyu ini egoh di
denu kenagda, iling si Gidiyon, si Balak, si Samson, si Hépta, si Dabid, si
Samuwél, owoy sa medoo liyu tegesugkow i Nemula egoh anay. 33 Danà
da migpigtuu diyà si Nemula, tinabangan di kagda. Huenan di, duen etaw
mig-atu diyà sa medoo ulu-ulu kuntelà da, owoy duen ma etaw metudà
sa keipat da sa medoo etaw da, owoy duen ma liyu etaw migsakem sa
igpasad i Nemula diyà kenagda danà sa kepigtuu da. Duen ma etaw
nekepetigem ebà sa liyun, huenan di endà nehemued da. 34 Owoy duen
ma etaw egpigtuu endà nedaig da diyà sa dakel apuy, owoy duen ma
etaw endà neimatayan da danà sa kuntelà da. Duen ma etaw endà duen
egkegaga, dodoo tigtu migkebagel da polo danà sa kepigtuu da. Duen
ma etaw endà nelimedangan da eggila, huenan di mig-atu da diyà sa
medoo kuntelà da kedu mediyù dò eggila kenagda. 35 Owoy duen ma bayi
egpigtuu, huenan di mig-enaw sa anak da nematay.

Duen ma medoo liyu etaw egpigtuu nesigkem da. Apiya di pa
nepelihay da taman egoh da nematay, endà doo eg-eked da egpigtuu,
enù ka ungayà da enawen i Nemula kagda anì mekeugpà da diyà kenagdi
taman melugay. 36 Duen ma liyu etaw egpigtuu pineumàumaan da owoy
tinapes da, owoy duen ma etaw pinolot sangkalì owoy nebilanggu da.
37 Duen ma liyu etaw egpigtuu nematay binuung batu, owoy duen ma
etaw tinagped eget sa lawa da owoy duen ma tinigbas da sundang. Duen
ma etaw egpigtuu tigtu nepasangan da enù ka endà duen ginis da liyu
daa sa kunul kambing ataw ka kunul kebilibili. Endà ma duen kaenen
da, owoy tigtu da nelikutan owoy pinelihay da ma etaw. 38 Duen ma liyu
etaw egpigtuu hinemagawan da kedu diyà sa tigtu menuwa da. Huenan
di, egtimbultimbul da diyà sa melabel tanà mediyù dalesan owoy diyà
sa medoo getan, owoy eg-ugpà da daa diyà ilib owoy diyà takub. Iya sa
nebaelan sa medoo etaw egpigtuu enù ka uloy etaw da daa diyà sa kehaa
etaw endà egpigtuu, dodoo tigtu mapulù da polo diyà sa kehaa i Nemula.
39 Na, apiya di pa netuuwan Nemula i diyà siini langun etaw egpigtuu,
endà doo nesakem da duu sa igpasad di diyà kenagda. 40 Enù ka duen
sa ukit uman pa mepion pinenemdem i Nemula, enù ka iya sa uyot di
mekelapeg ki ma diyà siedò medoo etaw egpigtuu. Huenan di, endà
pa igpetuu di duu sa igpasad di diyà kenagda egoh anay taman endà
mekelapeg ki ma diyà sa langun etaw mekesakem sa mepion ibegay di.

Si Nemula Sa Emà Ta

12 1 Na, medoo temù sa etaw migpigtuu diyà si Nemula egoh anay,
huenan di igpetiig da diyà kenita tigtu kesaligan Nemula i. Na,
lagà sa kesekuyaay sa kepangunut ta diyà si Nemula, huenan di mepion
amuk kedanan ta sa langun mekealang kenita, lagà sa egbaelan sa etaw
egsekuyaay egletu. Sumabuh ki mael salà sa lagà nekepolot kenita, owoy
umudes ki ma lagà sa keletu taman endà mekeuma ki diyà sa ketamanan
di. 2 Peelesen ta ma sa kesalig ta diyà si Hésus, enù ka kagdi sa keduwan
sa kepigtuu ta owoy guluben di ma. Tinigkelan di sa egoh di igtutuk diyà
sa kayu igbugsud, owoy endà ma memala di diyà sa kepatay di, dodoo
iya polo sa egpenemdemen di sa kekeanggan di amuk meubus sa langun
kepelihayan di. Agulé egpenuu dé ini egoh di denu kuwanan i Nemula
enù ka Datù dé dutu.
3 Na, tigtu medaet sa kelikutan neukitan di, enù ka pineumàumaan sa
medoo etaw tegebael salà kagdi i. Huenan di, takà yu penemdem kagdi
anì endà mesemek yu mangunut diyà kenagdi amuk duen sa kelikutan
yu. 4 Enù ka netiigan yu apiya di pa eg-eked yu dé egbael salà, endà pa
duen etaw diyà keniyu neimatayan danà di egpigtuu. 5 Yoko egkelipeng
duu sa igtulù i Nemula diyà kenita i medoo anak di. Taa yu siini kagi di
igpesulat, guwaen di,

"O anak ku, yoko egpeulan duu sa keindaw ku keniyu.
Apiya di pa egpigtamayan ku kiyu,
yoko doo egkesemek ka egpangunut diyà kenak.
6 Enù ka indawen ku sa langun etaw eghiduwan ku,
owoy pigtamayan ku ma sa langun etaw inanak ku
amuk egbael da medaet."[b]
7 Huenan di, amuk duen sa kelikutan nekeuma diyà keniyu ini egoh di,
tigkeli yu dé, enù ka iya sa ukit i Nemula eg-indaw keniyu. Amuk eg-
indawen di kiyu, netiigan yu doo kiyu sa anak di, enù ka endà duen sa
batà endà eg-indawen emà di duu. 8 Hediya ma si Nemula, eg-indawen di
ma sa langun anak di. Amuk endà eg-indawen di duu kiyu, beken kiyu sa
anak di owoy beken kagdi sa Emà yu, dodoo lagà yu polo sa anak tanà.
9 Na, eg-adatan ta sa emà ta diyà siini tanà, apiya di pa egpigtamayan
da kita. Huenan di, mepion amuk uman pa dakel sa uyot ta egpangunut
diyà sa Emà ta dutu langit dò, enù ka amuk egpangunut ki diyà kenagdi,
begayan di kita sa lalù endà meelut di. 10 Na, sa emà ta diyà tanà, endà
nelugay sa kepigtamay da kenita enù ka taman daa sa mepion netiigan
da. Dodoo sa Emà ta diyà langit, iya sa pesuwan di egpigtamay kenita anì
kumepion ki anì kumetiengaw ki ma iling sa hagdi ketiengaw. 11 Amuk
egpigtamayan di kita, tigtu ki mebukul enù ka melikut sa egkeukitan ta.
Dodoo duen doo sa untung ta amuk tinulù ki dé danà sa kepigtamay di
kenita, enù ka migketiengaw dé sa adat ta owoy tigtu melanih ma dé sa
pedu ta.

Ini Sa Mepion Adat Igsasà Di Diyà Kenagda

12 Na, yoko egkesemek ka egpangunut diyà si Nemula apiya di pa
egkelikutan yu. Pebagel yu polo sa pedu yu owoy peeles yu ma sa
kepigtuu yu diyà kenagdi. 13 Petudà yu ma sa adat yu anì endà mekeamu
sa duma yu melungoy kepigtuu anì kumeeles polo sa kepigtuu da.
14 Na, baeli yu sa taman egkegaga yu anì melanih sa keugpà yu langun.
Owoy udesi yu ma ilingi sa metiengaw adat, enù ka endà duen etaw
mekeugpà diyà si Nemula kani amuk endà metiengaw da. 15 Tulik yu
anì endà duen etaw diyà keniyu umeked sa mepion ketabang ipeuloy i
Nemula. Amuk hediya, lagà sa keluwen mekehilu iya wé etaw, enù ka
egbogowen di sa medoo etaw egpigtuu anì meenggat da ma egpekebael
salà. 16 Tulik yu ma anì endà duen etaw diyà keniyu egbigà, owoy anì
endà ma iniyugan yu duu Nemula i lagà sa binaelan i Isaw egoh anay.
Apiya di pa sakemen i Isaw hedem sa igpasad i Nemula danà di kagdi sa
lebì lawa anak sa emà di, igsambì di polo diyà sa kaenen daa sa hagdi
egkegaga danà di lebì lawa enù ka egpeketues. 17 Netiigan yu ma egoh

---

[b] **12:5-6** Basa ko Milantek Kagi 3:11-12

di nelugaylugay, ungayà di hedem isimbà sa emà di diyà si Nemula
anì mebegayan sa mepion. Dodoo endà mebaluy di enù ka endà dé
mepelumanan di duu sa binaelan di, apiya di pa tigtu egpehiduhidu danà
di egsinegaw.
18 Na, tigesa sa ukit ta mangay dumapag diyà si Nemula ini egoh
di diyà sa ukit sa medoo tupù ta egoh anay. Enù ka iya sa ukit da
migdapag diyà si Nemula sa hinaa da diyà sa getan Sinay eglegleg, owoy
migdeleman ma danà sa dakel alung owoy tigtu meleges ma sa kelamag.
19 Dinineg da sa metaled dagì tegbuli owoy sa metaled kagi i Nemula.
Egoh da migdineg sa kagi di, migpegeni da anì endà muman di mikagi
enù ka nelimedangan da temù. 20 Nelimedangan da danà sa kagi di
eghawid kenagda, guwaen di, “Amuk duen etaw ataw ka hinagtay daa
eg-utuh diyà siini getan, meimatayan doo buungen batu.”[c] 21 Na, tigtu
da nelimedangan danà iya wé hinaa da egoh iya, enù ka apiya si Mosis,
eglukub gaa enù ka nelimedangan ma.
22 Dodoo kita, beken dé hediya sa keangay ta egdapag diyà si Nemula,
enù ka lagà ki polo eg-angay dapag diyà sa Getan Siyon, sa menuwa kenà
i Nemula eg-ugpà, sa Nemula melalù taman melugay. Iya sa menuwa
diyà langit pinengadanan Magtu Hélusalém, sa menuwa kenà sa ngibu-
ngibuwan egsugùsuguen i Nemula takà eg-olò kenagdi. 23 Eg-angay ki ma
egdapag diyà sa medoo muna anak i Nemula egkesetipon nekesulat sa
ngadan da diyà langit. Owoy eg-angay ki ma egdapag diyà si Nemula, sa
tumepeng sa binaelan sa langun etaw, owoy eg-angay ki ma egdapag diyà
sa langun etaw nematay egpigtuu, sa medoo etaw pinetiengaw i Nemula
danà di nekedan sa adat da medaet. 24 Owoy eg-angay ki ma egdapag
diyà si Hésus, sa Datù ta atung mig-antang sa magtu ukit ta dumapag
diyà si Nemula, enù ka danà sa depanug di, igkayas di sa salà ta. Iya
tandà sa depanug di sa kehidu i Nemula kenita, beken lagà sa depanug
i Abel egoh anay tandà sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà si Kain
mig-imatay kenagdi.
25 Na, dinegdineg yu, hih, sa kagi i Nemula. Yoko eg-eked duu, enù
ka sa medoo tupù ta egoh anay, endà egdinegdinegen da duu sa kagi
i Nemula igsugkow i Mosis diyà siini tanà, huenan di pinigtamayan i
Nemula kagda. Amuk endà nekeiwod da sa kepigtamay di egoh anay, labi
pa kita i, endà mekeiwod ki sa kepigtamay di amuk endà egpangunutan
ta duu sa inikagi di kedu langit dò. 26 Egoh anay egoh i Nemula mig-ikagi
diyà sa medoo tupù ta diyà Getan Sinay, miglanuhen sa tanà danà sa kagi
di metaled. Dodoo duen doo sa igpasad di, guwaen di, “Meuma kani sa
kepelanuhen ku, dodoo beken tanà daa sa pelanuhenen ku, pelanuhenen
ku ma sa langit.”[d] 27 Na, danà iya wé inikagi di, netiigan ta lumanuhen

---

[c] **12:20** Basa ko Éksodo 19:13 [d] **12:26** Basa ko Hagiyo 2:6

kani sa langun eghauwen ta owoy mekedan da ma. Amuk hediya, iya daa
sa mesamà sa langun endà dé mekedan di taman melugay.
28 Huenan di, tigtu meolò ta Nemula i, enù ka melalù ki taman melugay
diyà sa kedatù di endà dé mekedan di. Datuen ta ma kagdi iling sa uyot
di diyà kenita, owoy adatan ta ma danà ta egkelimedangan meketipay
diyà kenagdi. 29 Enù ka sa Nemula egsimbaan ta, lagà sa tigtu dakel apuy
sa kepigtamay di etaw.

Ini Sa Adat Kenà I Nemula Metuuwan

13 1 Na, umani yu pa sa kesehiduway yu sa medoo duma yu
egpigtuu. 2 Yoko egkelipeng duu eg-adat sa etaw egtebow diyà
keniyu endà egkilalaen yu duu. Salui yu kagda, enù ka duen etaw
migbael iya wé, dodoo endà netiigan da duu amuk egsugùsuguen i
Nemula kedu diyà langit sa etaw eglengen diyà kenagda. 3 Owoy yoko
egkelipeng duu egtabang sa medoo etaw egpigtuu nebilanggu. Ipat yu
mepion lagà kiyu ma nebilanggu. Owoy tabangi yu ma sa medoo etaw
egpigtuu egkepelihay, lagà mendaa sa niyu lawa nepelihay.
4 Na, adati yu langun sa kesesawaay yu. Yoko egbigà duu sa sawa duma
yu, enù ka mepigtamayan i Nemula doo sa langun etaw egbigà owoy sa
etaw neseuma sa lawa da sa etaw beken sawa di.
5 Tulik yu ma anì endà subela sa pedu yu diyà sa pilak. Dodoo
keanggan yu daa polo diyà sa niyu daa langun taman, enù ka duen sa
kagi i Nemula, guwaen di,
"Endà dé salidan ku kiyu,
owoy endà ma iniyugan ku duu kiyu."[e]
6 Na, danà i Nemula sa egsaligan ta, mekeikagi ki, guwaen ta,
"Si Datù Nemula sa egtabang kenak,
huenan di endà dé melimedangan a,
sumalà dé egbaelan sa etaw daa diyà kenak."[f]
7 Na, yoko egkelipeng duu sa medoo ulu-ulu migtulù keniyu sa kagi i
Nemula egoh anay. Penemdem yu ma sa mepion binaelan da egoh da endà
pa nematay, owoy ilingi yu ma sa kepigtuu da. 8 Endà mehalì di Hésus
Kelistu i, enù ka tapay doo nesetepeng edung egoh anay taman ini egoh
di owoy taman melugay. 9 Huenan di, yoko egpigtuu duu sa tegudon endà
iling di sa tuu tegudon igtulù diyà keniyu. Mepion polo amuk kumeeles sa
kepigtuu yu danà sa ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita. Dodoo endà
kumeeles di amuk egpangunut yu diyà sa medoo uledin da denu sa kaenen
eghawidan da, enù ka endà metabangan ki danà iya wé uledin.
10 Dodoo, nematay Hésus i enù ka tinigtuwan di sa salà ta, kita i etaw
egpigtuu diyà kenagdi. Dodoo sa medoo etaw egpangunut diyà sa uledin

---

[e] **13:5** Basa ko Dutilonomiyu 31:6 [f] **13:6** Basa ko Isalem 118:6

igsugkow i Mosis denu sa keimatay da hinagtay diyà sa simbaan Hudiyu,
endà mekeunut da diyà kenita i etaw inalukan i Hésus denu sa salà ta.
11 Amuk eg-imatay hinagtay sa Tigtu Ulu-ulu Hudiyu Tegesimbà, uwiten
di sa depanug dalem sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula anì metigtuwan sa
salà binaelan etaw. Dodoo sa lawa sa hinagtay inimatayan, ipeliyu da
diyà sa menuwa owoy ulowen da dutu. 12 Hediya ma sa nebaelan i Hésus,
enù ka nematay ma diyà sa liyu iya wé menuwa, owoy sa hagdi depanug
sa igkayas sa salà langun etaw. 13 Huenan di, nelaun ki dé diyà sa langun
uledin igsugkow i Mosis. Mangay ki ma diyà si Hésus diyà sa liyu iya
wé menuwa, owoy endà ma melimedangan ki amuk mepelihay ki danà
ta nesesebaen si Hésus lagà sa hagdi mendaa nepelihayan egoh anay.
14 Metigkelan ta doo sa lihay ta, enù ka endà melugay ki mugpà diyà siini
tanà, enù ka iya polo sa eg-angat-angatan ta sa tigtu menuwa ugpaan ta
kani dutu langit dò. 15 Na danà i Hésus, duen sa ibegay ta diyà si Nemula,
sa keolò ta kenagdi taman melugay, enù ka takà ki egtulon diyà etaw sa
mepion egbaelan di diyà kenita. 16 Na, yoko egkelipeng duu sa kebael yu
mepion diyà sa medoo duma yu owoy sa kesetabangay yu ma, enù ka iya
lagà sa ibegay ta diyà si Nemula sa kenà di metuuwan.

17 Na, pangunut yu diyà sa medoo kaunutan yu owoy adati yu ma
kagda, enù ka sinugù i Nemula kagda anì ipaten da kiyu i etaw egpigtuu,
owoy meketulon da ma kani diyà si Nemula denu sa keipat da keniyu.
Amuk egpangunut yu diyà kenagda, tigtu meanggan da denu sa galebek
da. Dodoo amuk endà egpangunutan yu duu, mesemek da doo tumulù
keniyu, huenan di endà ma metabangan yu.

18 Na, simbai yu ma kami takà diyà si Nemula. Netiigan ké doo endà duen
sa binaelan ké mesigbolow etaw, enù ka iya daa sa uyot ké takaan ké egbael
sa mepion anì metuuwan Nemula i diyà kenami. 19 Owoy tigtu a egpegeni
anì isimbà yu ma aken anì medelamet a mendaa mekepelikù diyà keniyu.

Ini Sa Igsimbà Di

20-21 Na, inenaw i Nemula Hésus Kelistu i sa Datù ta egoh di nematay.
Danà sa depanug di miglesut, iya sa tandà di sa magtu ukit ta mekeangay
dumapag diyà si Nemula taman melugay. Huenan di, si Hésus sa lagà mepion
tegeipat kebilibili, owoy lagà ki sa kebilibili eg-ipaten di. Egsimbà a diyà si
Nemula, sa egpelanih pedu ta, anì mebegayan di kiyu sa langun igtabang di
anì mekegaga yu mangunut diyà sa hagdi uyot. Egsimbà a ma anì tabangan
di kiyu danà i Hésus Kelistu anì mebaelan yu sa langun galebek kenà di
metuuwan. Huenan di, meolò Hésus Kelistu i taman melugay. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi Di

22 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku dinegdineg yu siini
langun kagi igsulat ku diyà keniyu anì metabangan yu, enù ka endà iseg

di metaes siini sulat ku diyà keniyu. 23 Ungayà ku ma metiigan yu nelaun
dé diyà bilangguwan sa duma ta egpigtuu, si Timotiyu. Amuk medelamet
tumebow dahini, uwiten ku kagdi amuk mangay a diyan.
24 Na, tulon yu sa mepion pedu ku diyà sa medoo ulu-ulu yu owoy
diyà sa langun etaw i Nemula dahiya. Hediya ma sa medoo duma ta
tegeItaliya egpigtuu, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
25 Na, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i
Nemula.
Na, taman iya daa.

Ini Sa Igsulat I
SANTIYAGO

Ini Denu Sa Igsulat I Santiyago

Na, ini i Santiyago sa hadi i Hésus Kelistu denu inay di. Kagdi sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus diyà menuwa Hélusalém.

Igpeuwit i Santiyago siini sulat diyà sa langun etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Iya sa pesuwan di migsulat diyà kenagda anì itulù di sa mepion adat da. Tinulon di amuk tigtu da egpigtuu diyà si Nemula, mehaa ta doo sa kepigtuu da danà sa adat da mepion. Endà duen sa nesugatan sa kepigtuu etaw amuk endà ma mepion sa adat di. Iya sa tandà sa kepigtuu di sa mepion egbaelan di.

Ini Sa Edungan Kagi I Santiyago

1 1 Na, si Santiyago a egsulat ini i. Aken sa egsugùsuguen i Nemula
owoy egsugùsuguen ma i Hésus Kelistu sa Datù ta. Egtulonen ku sa
mepion pedu ku diyà keniyu, kiyu i etaw i Nemula nesepalak diyà siini
sinukub langit.

Ini Sa Igtulù I Santiyago Anì Mebagel Sa Kepigtuu Da

2 O medoo duma ku egpigtuu, amuk duen medoo balangan kelikutan
tumebow diyà keniyu, keanggani yu temù, 3 enù ka netiigan yu amuk
metigkelan yu sa kelikutan yu danà sa kepigtuu yu, kumebagel doo sa
pedu yu. 4 Amuk kumebagel sa pedu yu danà yu egtigkel, endà duen sa
kenà yu meketipay owoy kumeeles ma sa kepigtuu yu owoy megulub yu
ma dé. 5 Dodoo, amuk duen etaw diyà keniyu endà egpeketiig sa mepion
egbaelan di, mepion amuk sumimbà diyà si Nemula anì mebegayan di
sa milantek penemdem di, enù ka begayan i Nemula takà sa langun
etaw egpegeni enù ka metawag egbegay owoy endà ma pemalaen di
duu. 6 Dodoo amuk sumimbà yu diyà si Nemula, pigtuu yu sa kebegay

di keniyu sa egpegeniyen yu. Yoko egpeduwa sa pedu yu, enù ka takà
humalìhalì sa penemdem sa etaw egkeduwa sa pedu di. Kagdi sa lagà
lambeg eg-unut-unut diyà kelamag sumalà dé sa angayan di. 7-8 Amuk
hediya, egkeduwa sa pedu di owoy endà ma kesaligan di diyà sa langun
egbaelan di. Eg-amu iya wé etaw amuk egpenemdemen di duen sa
sakemen di diyà si Nemula.

Migtulù I Santiyago Denu Sa Etaw Egpigtuu Diyà Si Hésus

9 Na, kiyu i pubeli etaw egpigtuu, keanggani yu dé enù ka egpedakelen
i Nemula doo kiyu. 10 Owoy kiyu i kawasà etaw egpigtuu, mepion ma
amuk meanggan yu amuk egpetukééyen i Nemula kiyu, enù ka beken sa
pantiyali yu sa egsaligan yu. Buyu dé mekedan sa kawasà etaw lagà sa
bulok keluwen eglegupay. 11 Amuk nekebugsang sa agdaw tigtu meedup,
lumegupay sa medoo keluwen owoy menabù sa bulok di owoy mekedan
ma sa ketolol di. Hediya ma sa mebaelan sa kawasà, petow da dé
mematay owoy mesalidan da ma sa langun taman da, apiya di pa meudes
da pelà egpantiyali.

Ini Sa Keduwan Sa Medoo Itepeng Etaw

12 Na, iya sa etaw tigtu meanggan sa etaw metigkel sa langun kelikutan
di, enù ka amuk meubus sa kelikutan di, mesakem di doo sa untung di
sa lalù endà meelut di igpasad i Nemula diyà sa langun etaw eghidu
kenagdi. 13 Amuk duen etaw meenggat diyà salà danà sa kelikutan
nekeuma diyà kenagdi, endà mepion di amuk iya sa penemdem di si
Nemula sa nekeenggat kenagdi. Enù ka endà mebaluy di meenggat
Nemula i diyà salà owoy endà ma duen etaw enggaten di diyà salà.
14 Dodoo neenggat sa etaw diyà salà danà sa medaet ungayà sa pedu di
polo. 15 Amuk unutan sa etaw sa medaet ungayà pedu di, mesalà doo.
Amuk takà egbael salà sa etaw, iya sa ketebowon di sa kepatay di taman
melugay.
16 O medoo duma ku eghiduwan ku, hahaa yu anì endà meakalan yu.
17 Anan mepion polo sa ibegay i Nemula diyà kenita, endà duen medaet
di owoy endà ma duen kulang di enù ka kedu si Nemula diyà langit.
Kagdi sa migbael sa langun egsenang diyà langit. Apiya di pa eghalìhalì
sa legdaw da, endà doo mehalì Nemula i owoy anan mepion sa ibegay di
diyà kenita. 18 Danà sa uyot di, inanak di kita egoh ta migpigtuu diyà sa
tuu tegudon. Iya sa binaelan di anì kita sa tigtu mapulù diyà sa langun
pineduen di.

Igtulù I Santiyago Anì Tigtu Migtuu Ki Sa Langun Kagi I Nemula

19 O medoo duma ku eghiduwan ku, penemdem yu ini i. Mepion amuk
langun yu meudes egdinegdineg sa kagi i Nemula. Yoko egpedelamet

ta eg-ikagi diyà sa duma yu amuk endà muna yu egpenemdem, owoy
yoko ma egpedelamet ta egbulit. 20 Enù ka amuk egbulit sa etaw, endà
egpangunut di diyà sa metiengaw adat kenà i Nemula metuuwan.
21 Huenan di, ekedi yu sa langun medaet egbaelan yu owoy sa langun
adat yu medaet. Pangunut yu polo diyà si Nemula owoy sakem yu ma sa
kagi di igtagù di diyà sa pedu ta, enù ka iya sa mekealuk kenita denu sa
salà ta.

22 Na, pangunuti yu dé sa kagi i Nemula, enù ka amuk egdineg yu daa
uloy owoy endà egpangunutan yu duu, neakalan yu. 23 Amuk duen etaw
egdineg daa uloy sa kagi i Nemula owoy endà egpangunutan di duu,
kagdi lagà sa etaw humaa sa egoh-egoh di diyà sa pegalungan. 24 Tigtu
eghauwen di sa palas di diyà sa pegalungan, dodoo amuk eg-ipanaw dé,
medelamet melipengan di sa hinaa di. Hediya ma sa etaw egdineg sa kagi
i Nemula dodoo endà egpangunutan di duu. 25 Tigtu mepion sa kagi i
Nemula, iya sa mekealuk kenita denu sa salà ta. Amuk duen sa etaw tigtu
egpenemdem denu sa kagi i Nemula dinineg di owoy endà egkelipengan
di duu dodoo egpangunutan di polo, iya sa etaw tabangan i Nemula diyà
sa langun egbaelan di.

26 Amuk guwaen sa etaw metiengaw sa keunut di diyà si Nemula,
dodoo endà egtulikan di duu sa eg-ikagiyen di, iya sa etaw neakalan
danà sa pedu di owoy endà ma duen sa untung di diyà sa keunut di si
Nemula. 27 Dodoo sa etaw tigtu eg-unut diyà sa Emà ta si Nemula, iwoden
di sa medaet adat sa etaw diyà tanà owoy egtabangan di ma sa medoo
etaw egkelikutan, iling ka ilu ataw ka bayi balu. Iya sa mepion egbaelan
di kenà i Nemula metuuwan.

Endà Mepion Di Amuk Endà Nesetepeng Sa Keadat Ta Diyà Sa Medoo Etaw

2 1 O medoo duma ku egpigtuu, amuk egpigtuu yu diyà si Hésus
Kelistu sa Datù ta épê dakel egkegaga, endà mepion di amuk endà
nesetepeng sa keadat yu sa langun etaw egpigtuu, iling ka pubeli ataw ka
kawasà. 2 Upama, duen duwa etaw egludep diyà sa simbaan yu, kawasà
sa sebaen owoy pubeli sa sebaen. Duen tising bulawan sa kawasà etaw
owoy tigtu metolol ma sa hagdi ginis, dodoo egkawal medaet sa etaw
pubeli. 3 Agulé eg-adatan yu sa etaw metolol ginis, guwaen yu, “Penuu ka
dini diyà siini mepion bangkù.” Dodoo guwaen yu diyà sa etaw pubeli,
“Tigdeg ka daa dahiya,” ataw ka guwaen yu, “Penuu ka dé diyà saeg
medapag diyà sa bangkù ku.” 4 Amuk hediya sa egbaelan yu, tigtu medaet
iya wé, enù ka guwaen yu dò uman pa mapulù sa kawasà diyà sa etaw
pubeli. Na, danà sa medaet penemdem yu iya wé egbaelan yu.

5 O medoo duma ku eghiduwan ku, dineg yu ini i eg-ikagiyen ku.
Apiya di pa tukééy daa sa pantiyali sa medoo etaw pubeli diyà tanà,

hinemilì i Nemula ma doo kagda anì dakel sa kepigtuu da diyà kenagdi,
owoy mekeunut da ma diyà sa kedatù di enù ka iya sa igpasad di diyà
sa langun etaw eghidu kenagdi. 6 Dodoo kiyu, endà adatan yu duu sa
etaw pubeli, adatan yu polo sa kawasà etaw. Dodoo sa kawasà etaw sa
egpelihay keniyu, owoy kagda ma sa eg-agak keniyu diyà sa uwis anì
tipuwen da kiyu, 7 owoy kagda ma sa egpeumàumà egsumbung si Datù
Hésus Kelistu sa eg-unutan ta.

8 Na, tigtu mepion sa egbaelan yu amuk egpangunutan yu siedò tigtu
mapulù uledin i Nemula igpesulat, guwaen di, "Hiduwi ko sa duma
ko iling mendaa sa kehidu ko keniko."[a] 9 Dodoo amuk eg-adatan yu sa
kawasà etaw owoy igtigesa yu sa pedu yu diyà sa etaw pubeli, nesalà yu
doo enù ka endà egpangunutan yu duu siedò uledin i Nemula. Huenan
di, pigtamayan di kiyu danà yu migtipay diyà sa uledin di. 10 Apiya di pa
egpangunut sa etaw diyà sa medoo uledin i Nemula dodoo amuk tinipay
di sa sebaen daa uledin, nesalà doo lagà sa etaw migtipay diyà sa langun
uledin. 11 Duen sa uledin i Nemula, guwaen di, "Yoko egbigà ya," owoy
duen ma sa uledin di, guwaen di, "Yoko eg-imatay ya etaw."[b] Na, apiya di
pa endà egbigà ka, dodoo amuk eg-imatay ka etaw, nesalà ka doo owoy
migtipay ka dé diyà sa langun uledin i Nemula. 12 Huenan di, tuliki yu
sa keikagi yu owoy sa adat yu ma anì endà meketipay yu diyà sa uledin
di. Enù ka igsaan i Nemula kani sa langun etaw denu sa ukit kepangunut
ta diyà sa uledin di, owoy iya sa itepeng di kenita sa uledin di mekelaun
kenita denu sa salà ta. 13 Amuk meuma sa egoh i Nemula tumepeng sa
langun etaw, endà hiduwan di duu sa etaw endà mehidu sa duma di diyà
tanà. Dodoo sa etaw eghidu sa duma di, endà duen sa kelimedangan di
amuk igsaan i Nemula.

Endà Duen Sa Untung Sa Kepigtuu Etaw Amuk Endà Neseunut Sa Mepion Kebael Di

14 O medoo duma ku egpigtuu, endà duen nesugatan sa kepigtuu sa
etaw amuk endà egpetuuwen di duu sa kepigtuu di danà sa mepion
egbaelan di. Amuk hediya sa kepigtuu di, endà doo mealukan di. 15 Amuk
duen sa duma yu egpigtuu egkepasangan danà di endà duen ginis ataw
ka kaenen di, 16 owoy eg-ikagi yu diyà kenagdi, guwaen yu, "Pepion ko
sa pedu ko, kawal ka dé owoy kaen ka ma dé." Dodoo amuk endà duen sa
ibegay yu diyà kenagdi, endà duen sa nesugatan sa inikagi yu. 17 Hediya
ma, amuk guwaen ta egpigtuu ki diyà si Nemula dodoo amuk endà duen
sa mepion egbaelan ta, endà duen sa nesugatan sa kepigtuu ta.

18 Dodoo duen kéen sa etaw, guwaen di, "Egpigtuu sa sebaen etaw anì
mealukan, dodoo egbael mepion sa liyu etaw anì mealukan ma." Dodoo

---

[a] **2:8** Basa ko Lébitiko 19:18 [b] **2:11** Basa ko Éksodo 20:13-14

ini sa sagbì ku denu iya wé. Amuk endà duen sa mepion egbaelan yu,
endà ma duen sa tandà sa kepigtuu yu. Mepion polo amuk tandaan ta sa
kepigtuu ta danà sa mepion egbaelan ta. 19 Amuk egpigtuu yu sebaen daa
Nemula i, mepion doo iya wé, dodoo kulang yu pelawà. Apiya sa medoo
busaw, egpigtuu da ma iya wé, dodoo eglukub da danà da nelimedangan
enù ka pigtamayan i Nemula kagda kani. 20 Tigtu endà mekepenemdem
yu. Maen di ya endà metiigan yu duu endà duen sa nesugatan sa
kepigtuu ta amuk endà ma duen sa mepion egbaelan ta?
21 Taa yu sa tupù ta si Ablaham. Migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula
danà sa binaelan di, enù ka migpangunut diyà sa igsugù i Nemula
kenagdi egoh di migtenà sa anak di, si Isak, diyà sa kenà da eg-imatay
hinagtay ibegay diyà si Nemula. 22 Netiigan ta doo ini i. Migpangunut
Ablaham i diyà sa igsugù i Nemula danà sa kepigtuu di, owoy tinandaan
di tigtu tuu sa kepigtuu di danà iya wé binaelan di. 23 Huenan di, neketuu
sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Migpigtuu Ablaham i diyà si
Nemula, huenan di netuuwan Nemula i metiengaw etaw Ablaham i."[c] Na,
iya ma sa pesuwan di ginelal Ablaham i loyuk i Nemula. 24 Huenan di,
netiigan ta iya sa etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula sa etaw egbael
mepion anì tandaan di tuu sa kepigtuu di, beken sa etaw egpigtuu daa
uloy.
25 Hediya ma si Lahab[d] egoh anay. Apiya di pa tegepediyangdang,
migketiengaw doo diyà sa kehaa i Nemula danà sa mepion binaelan di,
enù ka sinaluan di sa duwa egsugùsuguen i Hosuwa mig-angay egkuhì sa
menuwa Héliko owoy binuligan di ma kagda anì mekepelaguy da mukit
diyà sa sebaen ma dalan.
26 Taa yu, hih. Endà duen ulan sa lawa etaw amuk endà duen ginawa
di. Hediya ma sa kepigtuu ta, endà ma duen sa ulan di amuk endà duen
sa mepion egbaelan ta nekeunut diyà sa kepigtuu ta.

Ini Sa Igtulù I Santiyago Denu Sa Keikagi Etaw

3 1 O medoo duma ku egpigtuu, mepion amuk endà medoo yu
egkelukuy egtulù, enù ka netiigan yu kami i tegetulù, amuk eg-amu
ké egtulù, uman pa mebegat sa kepigtamay i Nemula kenami diyà sa
kepigtamay di medoo liyu etaw. 2 Na, anan ki eg-amu diyà sa egbaelan
ta ataw ka sa eg-ikagiyen ta. Dodoo amuk duen sa etaw endà eg-amu
di eg-ikagi, iya sa etaw endà dé duen sa pesuwan di mesigbolow owoy
megaga di ma umipat sa langun lawa di anì endà mesalà di. 3 Taa yu, hih.
Apiya di pa dakel sa lawa sa kudà, egpangunut doo diyà sa etaw owoy
eg-angay ma diyà sa ungayà sa épê di danà sa tukééy kakang igtagù ta
diyà sa ebà di. 4 Diya ma sa kumpit diyà dagat. Apiya di pa tigtu dakel,

---

[c] **2:23** Basa ko Génesis 15:6 [d] **2:25** Basa ko Hosuwa 2:1-24 denu sa binaelan i Lahab

owoy bangaen ma sa meleges kelamag, mebaluy doo tuingen etaw danà
sa tukééy suwil di anì mangay polo diyà sa ungayà sa kapitan. 5 Hediya
ma sa dilà etaw. Apiya di pa tigtu tukééy diyà sa lawa ta, dakel doo sa
egkebaelan di danà sa etaw egpeolòolò.
Taa yu, hih. Apiya di pa melabel sa kayukayu, meulow doo langun
danà sa tukééy apuy. 6 Lagà apuy ma sa dilà etaw, enù ka mebaluy
medaetan ki danà sa medoo medaet kagi eglesut dahiya. Apiya di pa
tigtu tukééy sa dilà ta diyà sa lawa ta, mekeseluh doo sa medaet diyà sa
langun penemdem ta owoy sa adat ta ma. Lugay di nehagtay pelawà sa
etaw diyà tanà, mepasangan temù danà sa dilà di, enù ka sa dilà di lagà
sa legleg apuy kedu diyà sa lanaw apuy.
7 Adi-adi pa sa medoo balangan eg-ipanawpanaw diyà tanà owoy sa
medoo manuk, taman sa medoo uled tanà owoy medoo sedà, enù ka
megaga ta pa kagda lumayam. 8 Dodoo sa dilà, endà megaga ta duu
sumabà, enù ka takà egbael medaet lagà sa mekehilu egpekeimatay etaw.
9 Na, danà sa dilà ta, meolò ta si Emà ta Nemula sa Datù ta diyà langit,
owoy danà sa dilà ta ma, meketubad ki ma doo sa duma ta, apiya di pa
binaelan i Nemula kagda egsuet kenagdi. 10 Lumesut diyà sa ebà ta sa
keolò ta si Nemula owoy sa ketubad ta ma duma ta. Dodoo, o medoo
duma ku egpigtuu, endà mepion iya wé egbaelan, 11 enù ka upama
sa tebulan, endà mebaluy di amuk lumesut dahiya sa mepait wayeg
meseamut sa mepion. 12 Hediya ma sa medoo balangan kayu egbunga.
Upama sa kayu manggà, endà munga di sitelus. Diya ma sa bayabas,
endà ma munga di pegà. Diya ma sa medaet tebulan, endà lesutan di sa
mepion wayeg. Hediya ma, o medoo duma ku egpigtuu, endà mepion di
amuk meseamut sa mepion keikagi ta owoy sa medaet.

Ini Sa Milantek Penemdem Kedu Si Nemula

13 Na, amuk duen diyà keniyu sa etaw milantek owoy melabel ma sa
penemdem di, mepion amuk tandaan di iya wé danà sa mepion adat
di owoy danà ma sa medoo egbaelan di mepion egoh di egpetukééy
kenagdi. 14 Dodoo amuk egkesina sa etaw owoy egpedakelen di ma kagdi,
endà mepion di amuk egpeolòolò denu sa milantek penemdem di owoy sa
mepion egbaelan di, enù ka egbutbut daa enù ka endà ma duen sa tigtu
pesuwan sa kepeolòolò di. 15 Amuk hediya, beken kedu diyà si Nemula
iya wé milantek penemdem di, dodoo kedu polo diyà sa medaet ungayà
sa etaw diyà tanà eg-unut diyà busaw. 16 Enù ka sa etaw egkesina owoy
egpedakelen di ma kagdi, iya sa etaw tegebogo owoy tegebael sa medoo
balangan medaet. 17 Dodoo sa etaw duen sa milantek penemdem di kedu
diyà si Nemula, iya polo sa etaw metiengaw owoy melanih ma sa pedu
di, owoy mipedu ma owoy melungoy ma sa pedu di. Mehidu ma owoy
takà ma egbael mepion, owoy endà ma duen sa etaw egtampilan di, owoy

endà ma ubòubò di egpigtuu. 18 Na, sa medoo mepion egbaelan sa etaw
kenà i Nemula metuuwan, iya lagà sa bunga sa benì hinemula sa etaw
takà eg-upion sa medoo duma di anì melanih sa keugpà da.

Yoko Eg-unut Duu Sa Medoo Ungayà Yu Egkuntelà Diyà Si Nemula

4 1 Na, duen pelà etaw diyà keniyu egsesigbolowoy da owoy
egsebulitay da ma. Ini sa pesuwan da egbael iya wé enù ka danà yu
egkeiyap sa ipepion nanam lawa yu egkuntelà diyà sa uyot i Nemula diyà
sa pedu yu. 2 Amuk endà mekuwa yu duu sa egkeiyapan yu, mimatay yu
dé. Owoy amuk endà mekuwa yu duu sa egkesinawan yu diyà sa duma
yu, mesesigbolow yu dé owoy meselimbul yu ma. Dodoo endà mekuwa
yu duu sa egkeiyapan yu enù ka endà egpegeniyen yu duu diyà si
Nemula. 3 Apiya di pa egpegeniyen yu diyà si Nemula, endà ibegay di duu
diyà keniyu enù ka beken danà sa hagdi uyot iya wé egpegeniyen yu, enù
ka meiyap yu daa umunut diyà sa medaet ungayà sa pedu yu.
4 Ininiyugan yu dé Nemula i lagà sa bayi mig-eked sa sawa di anì migà
polo. Maen di ya endà pa netiigan yu duu ini i? Amuk duen etaw eg-unut
diyà sa medaet ungayà etaw diyà tanà, iya sa etaw egkuntelà diyà si
Nemula. Iya sa kuntelà i Nemula sa etaw egkeiyap sa medaet adat etaw
diyà tanà. 5 Yoko egpenemdem duu endà tuu siini kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di, "Sa pedu binaelan i Nemula diyà kenita, migkebagel dé polo sa
ungayà di egbael medaet ini egoh di."[e] 6 Dodoo, uman pa dakel sa ketabang
ipeuloy i Nemula diyà kenita, enù ka duen sa kagi di igpesulat, guwaen di,

"Sa etaw egpedakel kenagdi,
iya sa etaw egkuntelaen i Nemula.
Dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi,
iya polo sa etaw tabangan i Nemula."[f]

7 Huenan di, pigtuu yu temù diyà si Nemula. Ekedi yu dé Satanas i anì
melaguy diyà keniyu. 8 Angay yu pedapag diyà si Nemula anì mangay
ma dumapag diyà keniyu. Na, kiyu i medoo tegebael salà, sabuh yu dé.
Owoy kiyu i medoo etaw egkeduwa pedu, sebaen yu daa sa pedu yu diyà
si Nemula. 9 Mepion amuk egkebukul yu owoy egsinegaw yu ma danà sa
medaet binaelan yu. Yoko eggemen na dodoo sinegaw yu polo, owoy yoko
egkeanggan na dodoo kebukul yu polo danà sa salà yu. 10 Enù ka amuk
egpetukééyen yu kiyu diyà sa kehaa i Nemula, pedakelen di doo kiyu.

Ini Sa Kehawid I Santiyago Sa Kesigbolow Da Sa Duma Da Egpigtuu

11 Na, o medoo duma ku egpigtuu, yoko egsesigbolowoy ya. Amuk
egsigbolow yu sa duma yu egpigtuu ataw ka egsumbung yu kenagdi,

---

[e] **4:5** Mebaluy ma guwaen di, "Pineugpà i Nemula sa Metiengaw Suguy di diyà sa pedu ta anì iya daa sa tigtu eghiduwan ta si Nemula." [f] **4:6** Basa ko Milantek Kagi 3:34

lagà egsumbungen yu doo sa uledin i Nemula. Amuk egsumbungen yu sa
uledin i Nemula, endà egpangunutan yu duu enù ka eglowonen yu polo
hedem Nemula i sa egbegay uledin. 12 Sebaen i Nemula daa sa egbegay
uledin diyà kenita. Kagdi daa sa meketulon sa ketamanan sa langun
etaw, owoy kagdi daa sa épê egkegaga anì pigtamayan di sa etaw ataw
ka alukan di sa etaw. Dodoo kita polo, endà duen sa egkegaga ta egtulon
ketamanan sa duma ta.

Ini Sa Kehawid I Santiyago Anì Endà Egpeolòolò Da

13 Na, amuk duen etaw diyà keniyu, guwaen da, "Ini egoh di ataw
ka simag, mangay ké diyà sa sebaen menuwa anì mantiyali ké taman
segepalay anì mekekuwa ké medoo pilak." Na, dinegdineg yu, hih, sa
kagi ku diyà keniyu. 14 Kulang iya wé penemdem yu, enù ka endà duen
etaw neketiig sa mebaelan di simag. Tigtu mepokò sa lalù ta diyà tanà,
lagà sa tukééy gaeb eghauwen ta ini egoh di dodoo petow dé mekedan.
15 Uman pa mepion amuk ini polo sa eg-ikagiyen yu, guwaen yu, "Amuk
ungayà i Nemula mehagtay ké pelà, duen pelà sa egbaelan ké." 16 Dodoo
kiyu, takaan yu polo egpedakel denu sa baelan yu kani. Na, tigtu medaet
iya wé kepeolòolò yu.
17 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku. Amuk duen sa etaw neketiig sa
mepion mebaelan di dodoo endà egbaelan di duu, iya sa etaw nesalà diyà
si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Santiyago Diyà Sa Medoo Etaw Kawasà

5 1 Na, kiyu i medoo kawasà etaw, dinegdineg yu, hih, sa eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Sinegaw yu dé owoy kebukul yu ma, enù ka dumuen
doo sa dakel kelikutan mekeuma diyà keniyu. 2 Meledak sa langun
taman yu, owoy kaenen kaba sa medoo ginis yu, 3 owoy migtangis ma
sa medoo bulawan yu owoy sa medoo pilak yu. Tinandaan sa tangis
di sa kelaguk yu enù ka egtiponen yu daa uloy sa medoo pilak yu diyà
siini medoo agdaw. Lagà apuy ma iya wé tangis enù ka pigtamayan i
Nemula kiyu. 4 Netiigan i Nemula linapis yu sa medoo etaw eggalebek
diyà sa hinemulaan yu enù ka endà egsukayan yu duu. Dinegdineg
yu sa ketipu sa medoo etaw egketu diyà keniyu. Dinineg ma i Datù
Nemula épê dakel egkegaga sa ketipu da, huenan di tabangan di doo
kagda. 5 Na, kiyu i medoo kawasà etaw, endà duen sa kulang yu enù ka
mekuwa yu sa langun ungayà yu owoy tigtu mepion sa keugpà yu. Dodoo
endà netulengan yu duu sa kepigtamay i Nemula buyu dé mekeuma
diyà keniyu. Lagà yu sa hinagtay migkitabà endà neketiig sa egoh di
buyu dé sumbalien. 6 Apiya di pa metiengaw sa etaw, tinipu yu doo anì
mepigtamayan da. Owoy duen ma etaw inimatayan yu apiya di pa endà
egkuntelaen da kiyu.

Mepion Amuk Pelénégen Ta Sa Pedu Ta Amuk Egkelikutan Ki

7 Na, o medoo duma ku egpigtuu, udesi yu tigkeli sa langun kelikutan
yu taman endà tumebow si Datù Hésus. Taa yu sa etaw tegehemula.
Egtigkelan di eg-angat-angat sa bunga sa hinemula di enù ka milagà sa
bunga di. Eg-angatan di sa udan anì tumunas sa hinemula di owoy eg-
angatan di ma sa udan anì munga sa hinemula di. 8 Hediya ma kiyu i,
udesi yu angati sa kepelikù i Hésus Kelistu. Pebagel yu sa pedu yu enù ka
medapag dé sa agdaw i Datù pelikù.
9 O medoo duma ku egpigtuu, yoko egsesigbolowoy ya anì endà
pigtamayan i Nemula kiyu. Medapag dé tumebow sa lumigela kenita, enù
ka lagà dé egdagpak diyà sa pintuan.
10 O medoo duma ku egpigtuu, penemdem yu denu sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay. Apiya di pa sinugù i Datù Nemula
kagda anì tulonen da sa kagi di, duen doo sa medoo kelikutan tinigkelan
da. Huenan di, ilingi yu ma sa ketigkel da. 11 Netiigan ta tigtu da dé
neanggan ini egoh di danà da migtigkel sa kelikutan da egoh anay.
Migdineg yu ma denu sa ketigkel i Hob sa medoo kelikutan di, owoy
netiigan yu ma binegayan i Nemula kagdi mepion egoh di neelut sa
kelikutan di, enù ka tigtu eghiduwan i Datù Nemula kita i etaw di.
12 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa tigtu mapulù igsasà ku diyà
keniyu. Amuk duen sa igpasad yu diyà sa duma yu, yoko egpengibet
duu sa langit ataw ka sa tanà ataw ka sumalà dé sa eghauwen yu. Dodoo
petuu yu polo sa kagi yu, ikagi yu daa “Hoò,” ataw ka “Endà.” Yoko
egpengibet ta anì endà mepigtamayan i Nemula kiyu.

Ini Sa Igtulù I Santiyago Denu Sa Kesimbà Etaw

13 Na, amuk duen etaw diyà keniyu egkepasangan, mepion amuk sumimbà
diyà si Nemula. Amuk duen etaw egkeanggan, mepion amuk dumuyuy
umolò si Nemula. 14 Amuk duen etaw eglinadu, mepion amuk ipeangay di
sa medoo kaunutan diyà sa umpungan i Hésus anì isimbà da kagdi, owoy
lulowon da ma lana amuk egsimbà da diyà si Datù. 15 Amuk sumimbà sa
etaw tigtu egsalig diyà si Nemula, bulungan doo i Datù Nemula sa eglinadu
owoy ipeuloy i Nemula ma sa salà binaelan di. 16 Huenan di, setulonoy yu
denu sa salà yu anì isimbà yu sa duma yu anì melikuan sa eglinadu. Tigtu
mekegaga sa kesimbà sa etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula.
17 Taa yu sa binaelan i Iliyas egoh anay. Apiya di pa lagà doo kenita,
tigtu egsimbà diyà si Nemula anì endà eg-udan. Huenan di, endà eg-udan
di egoh anay taman telu gepalay owoy tengà. 18 Agulé migsimbà dema,
hê migkeleges sa udan owoy egtunas dema sa medoo hinemula da.[g]

---

[g] **5:17-18** Basa ko 1 Medoo Datù kansad 17-18 denu sa binaelan i Iliyas.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Santiyago

19 O medoo duma ku egpigtuu, amuk duen etaw diyà keniyu egtangkà
diyà sa tuu tegudon egpigtuuwen ta, mepion amuk duen etaw mulig
kenagdi anì pelikù dema diyà sa tuu tegudon inekedan di. 20 Taa yu, hih.
Amuk egbuligan yu sa etaw anì sabuhan di sa kebael di salà, mebaluy
doo alukan yu kagdi anì endà mepigtamayan di taman melugay, owoy
ipeuloy i Nemula ma doo sa medoo salà di.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Santiyago*

1 PIDELU

Ini Sa Muna Igsulat I Pidelu

Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pidelu

Na, si Pidelu sa sebaen salu i Hésus Kelistu hinemilì di anì tumegudon. Egoh di migsulat ini i, tigtu dé lukes. Igpeuwit di siini sulat diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu nesepalak diyà sa medoo menuwa diyà uwang tanà Asiya. Iya sa pesuwan da nesepalak enù ka sinalidan da sa tigtu menuwa da egoh da nepelihay danà sa medoo etaw endà egpigtuu diyà si Hésus.

Migsulat Pidelu i diyà kenagda anì kumebagel sa pedu da, enù ka egpekeukit siini medoo etaw i Hésus diyà sa lihay da danà da egpangunut diyà si Kelistu. Huenan di, eg-ikagiyan i Pidelu kagda anì meanggan da polo, enù ka iya sa pesuwan da egkepelihay danà da egpigtuu diyà si Hésus, owoy tigtu endà salidan i Hésus Kelistu duu kagda. Owoy duen sa untung ibegay i Nemula diyà kenagda kani amuk meeles sa kepangunut da si Hésus.

Igsulat i Pidelu ma diyà kenagda anì pepionen da sa adat da anì mekeiling da sa adat sa etaw i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pidelu

1 [1] Na, aken si Pidelu salu i Hésus Kelistu sa egsulat ini i.
Egsulat a diyà keniyu i medoo etaw hinemilì i Nemula nesepalak diyà sa medoo tanà beken sa tigtu menuwa yu, owoy eg-ugpà yu dé diyà sa uwang Ponto owoy uwang Galatiya owoy uwang Kapadosiya owoy uwang Asiya owoy uwang Bitiniya. [2] Na, danà sa penemdem i Nemula sa Emà ta, hinemilì di kiyu egoh anay anì egpetiengawen di kiyu danà sa Suguy di anì mangunut yu ma diyà si Hésus Kelistu, enù ka nekepeuloy ma dé sa medoo salà yu danà sa depanug di.

Na, egsimbà a anì meumanan pa sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu owoy meumanan ma sa melanih keugpà yu.

Duen Sa Mepion Eg-angat-angatan Ta Danà Sa Kepatay I Hésus

3 Na, tigtu meolò ta Nemula i sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta. Enù ka
danà sa dakel kehidu di kenita, inanak di dé kita owoy egbegayan di ma
kita sa lalù endà meelut di. Huenan di, duen sa eg-angat-angatan ta danà
i Nemula mig-enaw si Hésus Kelistu egoh di nematay. 4 Eg-angat-angatan
ta ma sa tigtu mepion ipeuloy i Nemula diyà kenita i etaw di. Iya sa
igtagù di dutu langit dò kenà di endà meledak owoy endà ma medaetan
di owoy endà ma mekedan di. 5 Danà sa dakel egkegaga di, egtulikan i
Nemula doo kita i etaw egpigtuu diyà kenagdi taman endà meuma sa
agdaw egoh di petuu sa kealuk di kenita. Tinapay di dé iya wé, owoy
ipehaa di kani diyà kenita amuk meuma sa sabuhanan agdaw.
6 Huenan di, keanggan yu dé ini egoh di danà iya wé egbaelan i
Nemula. Apiya di pa melugaylugay sa egoh yu mebukul danà sa medoo
balangan kelikutan egkehaa yu ini egoh di, keanggan yu doo. 7 Ini sa
pesuwan di egkelikutan yu anì mehaa amuk tuu sa kepigtuu yu ataw
ka endà. Sa kepigtuu yu lagà bulawan egtapisen etaw diyà apuy anì
metiigan amuk tuu bulawan ataw ka beken. Apiya di pa milagà sa
bulawan, melemu doo mekedan. Dodoo uman pa milagà sa kepigtuu
yu, huenan di peukiten i Nemula kiyu diyà sa kelikutan yu anì mehaa
amuk tuu sa kepigtuu yu ataw ka endà. Amuk tigkelan yu iya wé, oloen
i Nemula kiyu owoy pedakelen di ma kiyu kani amuk meuma sa agdaw
sa kepehaa i Hésus Kelistu. 8 Apiya di pa endà eghauwen yu duu Hésus
i, eghiduwan yu doo kagdi, owoy apiya di pa endà eghauwen yu duu ini
egoh di, egpigtuuwen yu doo. Huenan di, egkeanggan yu temù. Endà
metulon yu duu sa kekeanggan yu enù ka dakel temù. 9 Egkeanggan yu
temù enù ka egpigtuu yu dé diyà kenagdi, huenan di egkealukan di kiyu
denu sa salà yu.
10 Na, sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, mig-udes da eg-inau
denu siini kealuk i Nemula kenita, owoy tinulon da ma mekeuma kani
sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita. 11 Egoh anay igsugkow
da sa igpetiig sa Suguy i Kelistu diyà kenagda, owoy tinulon da ma
dumuen sa kelikutan mekeuma diyà si Kelistu egoh di diyà tanà, agulé
pedakelen i Nemula amuk meelut sa kelikutan di. Iya sa tinulon da egoh
anay, dodoo endà dé netiigan da duu sa egoh di meketuu ataw ka sa
ukit i Nemula mael iya wé, huenan di mig-udes da eg-inau denu iya wé.
12 Dodoo igpetiig i Nemula ma diyà kenagda endà meketuu sa kagi di
igsugkow da denu si Kelistu egoh da endà pa nematay. Dodoo kita polo sa
mighaa sa egoh di neketuu sa kagi i Nemula igsugkow da. Neketuu dé iya
wé, owoy iya ma dé sa igtulù diyà keniyu ini egoh di. Igtulù sa etaw diyà
keniyu sa Mepion Tegudon denu si Hésus danà sa tunung sa Metiengaw
Suguy pineangay i Nemula. Tigtu mepion temù iya wé Tegudon igtulù

da diyà keniyu, huenan di ungayà sa medoo egsugùsuguen i Nemula
metiigan da ma hedem.

Ini Sa Igsasà I Pidelu Anì Petiengawen Sa Etaw Sa Adat Da

13 Na, danà yu neketiig iya wé, tuliki yu dé sa penemdem yu denu sa
langun egbaelan yu. Mepion amuk metulanged yu, owoy angat-angati
yu ma sa tigtu mepion ibegay i Nemula diyà kenita kani amuk meuma
sa kepehaa i Hésus Kelistu. 14 Danà yu dé anak i Nemula, pangunut yu
dé diyà kenagdi. Egoh anay egoh yu endà pa neketiig sa tuu tegudon,
eg-unutan yu sa medaet ungayà sa pedu yu. Dodoo yoko dé eg-uman
na eg-unut iya wé. 15 Petiengaw yu polo sa langun adat yu, enù ka
metiengaw Nemula i sa mig-umow keniyu anì migtuu yu. 16 Enù ka iya sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Petiengaw yu dé sa adat yu, enù ka
aken sa metiengaw."[a]
17 Na, amuk egsimbà yu diyà si Nemula, eg-umow yu kenagdi si Emà.
Huenan di, tigtu yu dé pepion sa keadat yu kenagdi ligò yu eg-ugpà
pelà diyà tanà, enù ka kagdi sa megay untung diyà sa langun etaw denu
sa binaelan sa uman sebaen etaw, owoy metudà ma sa kekukum di.
18 Netiigan yu egoh anay lagà yu neudipen diyà sa adat yu endà milantek
tinangtang sa medoo tupù yu, dodoo linaun i Nemula dé kiyu kedu diyà
iya wé. Egoh di mig-aluk kenita, beken iya sa igtigtu di sa bulawan ataw
ka sa pilak melemu mekedan sa lagà di. 19 Dodoo inalukan di kita danà
sa tigtu milagà depanug i Hésus Kelistu miglesut egoh di nematay diyà
sa kayu igbugsud anì tigtuwan di sa salà ta. Kagdi lagà sa tigtu mepion
kebilibili endà duen kulang di inimatayan. 20 Egoh anay egoh i Nemula
endà pa migbael tanà, tapay dé hinemilì di Kelistu i, dodoo igpehaa di
dé ini egoh di anì alukan di kita. 21 Danà i Kelistu, nekepigtuu yu dé diyà
si Nemula sa mig-enaw kenagdi egoh di nematay owoy sa migpedakel
kenagdi dutu langit dò. Huenan di, si Nemula sa egsaligan ta egbegay sa
langun eg-angat-angatan ta.
22 Na, danà yu migpangunut diyà sa tuu tegudon, kinedanan yu dé sa
medaet adat yu owoy tigtu eghiduwan yu ma sa duma yu egpigtuu. Apiya
di pa tigtu yu mehidu, umani yu pa sa kesehiduway yu, 23 enù ka anan
yu dé anak i Nemula owoy duen ma sa lalù yu endà meelut di. Beken
danà sa medoo lukes yu sa lalù yu enù ka mematay da doo, dodoo danà
yu polo migpigtuu diyà sa kagi i Nemula egpelalù etaw taman melugay.
Endà ma mekedan sa kagi di, 24 enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,

"Lagà keluwen sa langun etaw diyà tanà
owoy lagà bulok keluwen sa lalag da.

---

[a] **1:16** Basa ko Lébitiko 11:44-45; 19:2; 20:7

Lumegupay sa keluwen owoy menabù ma sa bulok di.
25 Dodoo endà mekedan sa kagi i Nemula taman melugay.”[b]
Na, sa kagi i Nemula, iya sa Mepion Tegudon denu si Kelistu tinulon etaw diyà keniyu.

Si Kelistu Sa Tigtu Mapulù Owoy Kita Sa Etaw I Nemula

2 1 Na, danà yu dé anak i Nemula, kedani yu dé sa langun adat yu medaet. Yoko egbutbut ta, owoy yoko ubòubò ya egbael mepion. Yoko ma big-ilayamen na, owoy yoko ma egpeumàumà duu sa duma yu. 2 Dodoo takà yu ilingi sa tuu kagi i Nemula lagà sa batà magtu miglesut takà egkeiyap egsusu. Amuk hediya, lumenuk sa kepigtuu yu taman sa egoh yu mealukan. 3 Iya sa mepion ungayaen yu, enù ka hinaa yu dé sa tigtu mepion ketabang sa Datù ta.
4 Na, tigtu yu unuti temù si Datù Hésus sa egpelalù etaw taman melugay. Kagdi lagà sa batu inekedan etaw migbael dalesan enù ka guwaen da dò endà duen lantek di, dodoo kagdi polo sa hinemilì i Nemula enù ka tigtu mapulù. 5 Binegayan di ma kiyu sa lalù taman melugay, huenan di lagà yu ma sa batu diyà sa dalesan egbaelan i Nemula. Diyà sa dalesan di, kiyu lagà sa medoo tegeimatay hinagtay igbegay etaw diyà si Nemula enù ka hinemilì i Nemula kiyu anì gumalebek yu diyà kenagdi. Beken hinagtay sa ibegay yu diyà si Nemula, dodoo ibegay yu polo sa kepigtuu yu owoy sa keolò yu ma kenagdi danà sa binaelan i Hésus Kelistu anì metuuwan Nemula i diyà keniyu. 6 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Hinemilì ku dé sa tigtu mapulù batu
sa petigdegan ku sa dalesan egbaelan ku diyà sa menuwa Siyon.
Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà kenagdi,
endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di.”[c]

7 Na, si Hésus Kelistu lagà siedò mapulù batu hinemilì i Nemula, owoy kagdi ma sa tigtu mapulù diyà kenita i etaw egpigtuu. Dodoo, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat denu sa medoo etaw endà egpigtuu, guwaen di,

“Sa sebaen batu inekedan sa medoo egbael dalesan pulung batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.”[d]

8 Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Iya sa batu kenà etaw mekebigkil,
owoy iya sa kenà da mekekinagpà.”[e]

Tuu iya wé, enù ka lagà da nekebigkil danà da eg-eked egpigtuu sa kagi i Nemula. Huenan di, lagà da nekekinagpà enù ka iya sa uyot i Nemula diyà sa medoo etaw endà egpigtuu.

---

[b] **1:24-25** Basa ko Isayas 40:6-8 [c] **2:6** Basa ko Isayas 28:16 [d] **2:7** Basa ko Isalem 118:22
[e] **2:8** Basa ko Isayas 8:14

9 Dodoo kiyu i etaw egpigtuu, kiyu sa hinemilì i Nemula. Lagà yu
sa medoo tegeimatay hinagtay igbegay da diyà si Nemula enù ka
migpangunut yu dé diyà sa tigtu mapulù Datù ta. Kiyu ma sa metiengaw
etaw egsabaan di, owoy kiyu ma sa etaw i Nemula. Hinemilì di ma kiyu
anì tumulon yu sa langun mepion binaelan di, enù ka egoh di mig-umow
keniyu anì migtuu yu, lagà hinalì di kiyu kedu diyà sa deleman anì
egpeangayen di kiyu diyà sa tigtu milegdaw. 10 Egoh anay beken etaw i
Nemula kiyu, dodoo ini egoh di kiyu dé sa etaw di. Egoh anay endà pa
netiigan yu duu sa kehidu i Nemula keniyu, dodoo ini egoh di sinakem
yu dé sa kehidu di.[f]

Ungayà I Nemula Ilingan Ta Sa Metiengaw Adat

11 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, beken ki sa tigtu etaw dahini
enù ka beken siini tanà sa tigtu menuwa ta, enù ka langit polo. Huenan
di, egsasaen ku kiyu, yoko eg-unut duu sa medaet ungayà sa tapay pedu
yu, enù ka medaetan sa keunut yu diyà si Nemula danà sa medaet ungayà
yu. 12 Pepion yu polo sa adat yu diyà sa medoo etaw endà pa egpigtuu,
enù ka apiya di pa egtipuwen da kiyu, mehaa da doo sa mepion egbaelan
yu. Huenan di oloen da ma Nemula i amuk meuma sa agdaw egoh i
Nemula pehaa diyà kenagda.
13 Na, pangunut yu dé diyà sa langun uledin gubilenu, enù ka kiyu sa
etaw egpigtuu diyà si Datù Nemula. Pangunut yu ma diyà sa sulutan enù
ka kagdi sa egsabà sa langun kedoo ta. 14 Owoy pangunut yu ma diyà sa
gubilenu, enù ka binegayan sa sulutan kagda egkegaga anì pigtamayan
da sa etaw migtipay uledin owoy oloen da ma sa etaw egbael mepion.
15 Igsasà ku iya wé diyà keniyu, enù ka iya sa uyot i Nemula takà yu mael
mepion anì sumabuh sumigbolow sa medoo etaw endà neketiig. 16 Linaun
i Nemula dé kita diyà sa salà ta, huenan di mekehemilì ki sa egbaelan
ta. Dodoo beken iya sa pesuwan di miglaun kenita anì mael ki medaet,
dodoo linaun di polo kita anì tigtu ki mekeiling sa udipen i Nemula takà
egbael mepion. 17 Adati yu sa langun etaw, owoy hiduwi yu ma sa langun
duma yu egpigtuu. Tulik yu anì endà mael yu sa endà meiyapan i Nemula
duu, owoy adati yu ma sa sulutan ta.

Igsasà i Pidelu Anì Ilingan Da Kelistu I

18 Na, kiyu i egsugùsuguen, adati yu sa ulu-ulu yu owoy pangunuti yu ma sa
langun igsugù da keniyu, iling ka amuk mehidu da owoy mepion adat, ataw
ka mebalaw da. 19 Enù ka amuk metigkelan yu sa kepelihay da keniyu, apiya
di pa endà duen sa medaet egbaelan yu, metuuwan doo Nemula i diyà keniyu,
enù ka netiigan yu iya sa uyot di diyà keniyu. 20 Dodoo amuk egkepigtamayan

---

[f] **2:10** Basa ko Osiyas 1:6,9; 2:23

yu danà sa medaet binaelan yu, apiya di pa metigkelan yu iya wé, tapay doo
endà metuuwan Nemula i diyà keniyu. Dodoo, amuk metigkelan yu sa lihay
yu apiya di pa mepion sa egbaelan yu, iya sa kenà i Nemula metuuwan diyà
keniyu. 21 Enù ka iya sa ungayà i Nemula metigkelan yu sa langun kelikutan
yu. Taa yu, duen ma sa kelikutan tinigkelan i Kelistu egoh di mig-aluk kenita.
Kagdi sa meilingan ta anì metigkelan ta ma sa kelikutan ta, enù ka hinemilì
i Nemula kita anì meilingan ta Kelistu i. 22 Endà duen sa salà binaelan di,
owoy endà ma egbutbut di. 23 Egoh da migpeumàumà kenagdi, endà migsulì
di egsagbì medaet. Egoh da migpelihay kenagdi, endà ma migsulì di, dodoo
igsalig di daa polo sa kesulì di diyà si Nemula, sa metudà kekukum. 24 Egoh
i Hésus nematay diyà sa kayu igbugsud, binaba di sa langun salà ta anì
ekedan ta sa kebael ta medaet anì kumetiengaw ma sa adat ta. Danà sa egoh
di netamay egoh iya, nelikuan ki dé. 25 Egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu,
lagà yu sa kebilibili netelas. Dodoo ini egoh di nekepelikù yu dé diyà si Kelistu
sa tegeipat kenita owoy sa tegetulik kenita.

Ini Sa Mepion Egbaelan Sa Etaw Épê Sawa

3 1 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu dé diyà sa sawa yu, enù ka
apiya di pa endà pa egpigtuu da sa kagi i Nemula, mekepigtuu da doo
kéen danà da eghaa sa mepion adat yu. Endà duen sa pesuwan yu egtegudon
diyà kenagda, 2 enù ka metuuwan da doo amuk eghauwen da sa metiengaw
adat yu owoy sa kiadat yu diyà si Nemula. 3 Yoko ma egpenemdem duu
kumetolol yu danà sa medoo igsihì yu diyà sa balut ulu yu ataw ka sa medoo
mapulù eg-uwit-uwiten yu éhê bulawan igpedeket diyà sa lawa yu ataw ka
sa mapulù ginis igluhub yu. 4 Dodoo mepion amuk iya polo sa ketolol yu
sa adat yu mepion danà sa pedu yu metiengaw, enù ka iya sa tigtu mapulù
diyà sa kehaa i Nemula sa pedu yu melénég owoy sa kagi yu mepion. Amuk
hediya sa ketolol yu, endà mekedan di taman melugay. 5 Hediya ma sa medoo
bayi migpigtuu diyà si Nemula egoh anay. Migsalig da diyà si Nemula owoy
metolol da danà da migpangunut diyà sa sawa da. 6 Hediya ma si Sala sawa
i Ablaham egoh anay, enù ka migpangunut diyà sa sawa di owoy pinelagà di
dé datù di. Na, mebaluy ma kiyu sa tugod i Sala amuk metiengaw sa adat yu
iling kenagdi owoy endà ma duen sa melimedangan yu.
7 Na, kita i maama épê sawa, ipaten ta ma sa sawa ta enù ka endà
neketepeng sa hagda kebagel diyà sa kebagel ta, owoy adatan ta ma
kagda enù ka begayan i Nemula ma kagda lalù endà meelut di éhê
mendaa sa ibegay di kenita. Pangunuti yu dé ini i igsasà ku anì endà
mealang sa kesimbà yu diyà si Nemula.

Mepelihay Ki Danà Ta Egbael Mepion

8 Na, duen pa sa itulù ku diyà keniyu langun. Sesebaen yu daa sa
penemdem yu owoy sa pedu yu ma. Sehiduway yu ma enù ka lagà yu dé

setelehadiyay. Pepion yu ma sa pedu yu diyà sa duma yu, owoy petukééy
yu ma kiyu i diyà kenagda. 9 Amuk duen etaw egbael medaet diyà keniyu,
yoko egsulì duu. Owoy amuk duen etaw egpeumàumà keniyu, yoko ma
egpeumàumà duu. Dodoo simbai yu polo anì tabangan i Nemula kagda,
enù ka egoh di mig-umow keniyu anì migtuu yu, igpasad di sa ketabang
di keniyu. 10 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Sumalà dé sa etaw ungayà di sa lalù di
owoy sa mepion kehagtayan di diyà tanà,
endà mikagi di medaet
owoy endà ma mutbut di.
11 Ekedan di ma sa langun kebael di medaet
anì pulung mepion sa egbaelan di.
Owoy eg-udesan di ma egpelanih sa keugpà sa medoo duma di.
12 Enù ka egtulikan i Nemula sa etaw egbael mepion,
owoy egdinegen di ma sa kesimbà da.
Dodoo egkuntelaen di polo sa etaw egbael medaet."[g]

13 Huenan di, amuk eg-udes yu egbael mepion, lagà endà duen sa etaw
melihay keniyu. 14 Dodoo apiya di pa egkepelihay yu danà yu egbael
mepion, meanggan yu doo. Yoko egkelimedangan na diyà sa etaw daa,
owoy yoko ma egkebukul la. 15 Dodoo tigtu adati yu polo Kelistu i sa
Datù ta. Tapay yu dé penemdem sa sagbì yu diyà sa etaw eg-igsà keniyu
denu sa kepigtuu yu anì mesagbian yu, sumalà dé sa igsaen da. 16 Amuk
sumagbì yu diyà kenagda, pepion yu sa pedu yu diyà kenagda owoy adati
yu ma kagda. Tulik yu ma anì anan mepion sa egbaelan yu. Agulé amuk
duen etaw egsumbung keniyu denu sa mepion adat yu danà yu eg-unut
diyà si Kelistu, kagda polo sa memalaan danà sa inikagi da medaet.
17 Amuk iya sa ungayà i Nemula mepelihay yu danà sa mepion egbaelan
yu, mepion doo iya wé. Dodoo endà mepion di amuk mepelihay yu danà
sa medaet binaelan yu.

18 Mebaluy doo mepelihay yu danà yu egbael mepion, enù ka nematay
Kelistu i diyà sa kayu igbugsud anì tigtuwan di sa salà ta apiya di pa
endà duen sa hagdi salà. Segulê daa sa kepatay di enù ka nekeenget dé sa
ketigtu di sa salà ta, huenan di egseupionen di kita si Nemula. Apiya di
pa nematay sa lawa di, neenaw doo. 19 Mig-angay sa suguy di dutu bayà
dò kenà da nebilanggu sa medoo suguy etaw nematay egoh anay, owoy
migtegudon diyà kenagda. 20 Iya sa suguy sa medoo etaw endà migpigtuu
diyà si Nemula egoh i Nuwi migbael dakel kumpit egoh anay. Metaes pelà
sa tali i Nemula egoh di eg-angat-angat sa kepigtuu da taman sa egoh di
neubus sa kumpit i Nuwi. Dodoo egoh di migdagpak sa dakel kemahà,
walu daa sa etaw mig-edà kumpit sa nealukan i Nemula diyà sa wayeg.[h]

---

[g] **3:10-12** Basa ko Isalem 34:12-16 [h] **3:20** Basa ko Génesis 6:1–7:24

21 Na, sa kealuk di kenagda egoh anay, iya lagà sa kealuk i Nemula
kenita ini egoh di danà sa kepebautis ta diyà wayeg. Egoh ta egpebautis,
beken iya sa kenà ta egkedan sa lued lawa ta, dodoo egtandaan ta polo
sa kepegeni ta diyà si Nemula anì kedanan di sa salà ta anì metiengaw
sa pedu ta. Nealukan ki doo danà i Hésus Kelistu neenaw egoh di
nematay. 22 Migpelikù dé dutu langit dò, owoy migpenuu denu kuwanan
i Nemula. Kagdi sa kaunutan sa langun eg-ugpà diyà langit, sa medoo
egsugùsuguen i Nemula owoy sa langun épê egkegaga.

Nesambian Sa Adat Sa Etaw Egpigtuu

4 1 Na, netiigan ta nepelihay Hésus Kelistu i egoh di pelà diyà tanà.
Huenan di, amuk mehaa yu sa kelikutan yu, pebagel yu dé sa
pedu yu anì meilingan yu sa hagdi ketigkel. Amuk mepelihay sa etaw,
mekedan sa ungayà di mael salà. 2 Huenan di, pedakel yu diyà sa pedu
yu sa keunut yu diyà sa uyot i Nemula egoh yu pelà diyà tanà. Amuk
hediya, endà dé munut yu diyà sa medaet ungayà sa pedu yu. 3 Egoh
anay medoo sa medaet binaelan yu iling sa egbaelan sa medoo etaw
endà egpigtuu diyà si Nemula. Egoh iya, medaet temù sa adat yu, owoy
tegebigà yu owoy tegepehilu yu owoy endà ma duen sa kemala yu egbael
medaet amuk eg-inem yu mekehilu, owoy endà ma eg-adatan yu duu
Nemula i danà yu egpenemula sa inetaw. 4 Dodoo ini egoh di tigtu negaip
sa medoo etaw endà egpigtuu eg-unutan yu egoh anay, enù ka endà dé
eg-unutan yu duu kagda egbael medaet, huenan di egpeumàumaan da
dé kiyu. 5 Dodoo petigdegen i Nemula doo kagda kani diyà sa taengan
di anì igsaan di kagda denu sa langun binaelan da diyà tanà, enù ka
buyu dé meuma sa ketepeng di sa langun etaw, iling ka nehagtay ataw
ka nematay. 6 Na, sa medoo etaw nematay dé, tinulonon da sa Mepion
Tegudon denu si Hésus egoh anay anì melalù da taman melugay lagà
sa kelalù i Nemula, apiya di pa nematay da danà sa tapay kepigtamay i
Nemula etaw.

Setabangay Ki Danà Sa Ketabang I Nemula Kenita

7 Na, medapag dé meuma sa sabuhanan agdaw. Huenan di, pepion
yu sa penemdem yu owoy tuliki yu ma sa langun egbaelan yu anì endà
duen sa mekealang sa kesimbà yu. 8 Ini sa tigtu mepion egbaelan yu,
sehiduway yu temù, enù ka amuk eghiduwan yu sa duma yu, mekepeuloy
yu doo sa salà da apiya di pa medoo sa salà da. 9 Amuk duen etaw
eglengen diyà keniyu, pepion yu kagda ipat. Yoko egkesemek ka.
10 Na, duen medoo balangan egkegaga igbegay i Nemula diyà uman
sebaen kenita. Huenan di, pepion yu sa keipat yu sa egkegaga sinakem yu
anì setabangay yu langun. 11 Amuk kuna sa binegayan i Nemula egkegaga
anì tumegudon, iya daa sa itegudon ko sa kagi i Nemula. Amuk kuna sa

tegebulig duma ko, udesi ko buligi enù ka egbegayan i Nemula kuna sa
egkegaga ko. Sumalà dé sa igsugù i Nemula keniyu, pepion yu sa kebael
yu anì meolò Nemula i danà sa tabang i Hésus Kelistu keniyu, enù ka
kagdi daa sa meolò ta owoy kagdi daa sa épê dakel egkegaga taman
melugay.

Mepelihay Yu Danà Yu Etaw I Kelistu

12 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, duen sa dakel egkelikutan
nekeuma diyà keniyu ini egoh di anì tepengan sa kepigtuu yu. Dodoo
yoko egkegaipan duu iya wé, owoy yoko ma egpenemdem duu kiyu daa
sa egkepelihay. 13 Dodoo keanggani yu polo iya wé, enù ka nesesebaen yu
dé si Kelistu egoh di nepelihay. Amuk metigkel yu iling sa hagdi ketigkel,
tigtu yu meanggan kani amuk mehaa ta sa dakel egkegaga di amuk
meuma sa kepelikù di. 14 Meanggan yu doo amuk egpeumàumaan etaw
kiyu danà yu eg-unut diyà si Kelistu, enù ka iya sa tandà di eg-ugpà diyà
keniyu sa Metiengaw Suguy i Nemula épê dakel egkegaga. 15 Dodoo endà
mepion di amuk iya sa pesuwan yu egkepelihay danà yu mig-imatay etaw
ataw ka migpenakaw yu ataw ka migtipay yu uledin ataw ka tegebogo
yu duma yu. 16 Dodoo amuk egkepelihay yu danà yu egpigtuu diyà si
Kelistu, yoko egkemalaan na, dodoo olò yu polo Nemula i enù ka kiyu dé
sa pinengadanan etaw i Kelistu.
17 Na, neuma dé sa egoh i Nemula eg-edung egkukum sa langun etaw,
owoy kita i etaw di sa muna kukumen di anì kedanan di sa medaet
binaelan ta. Amuk kita sa muna kukumen di, uman pa medaet sa
mebaelan kani sa medoo etaw endà egpigtuu diyà sa Mepion Tegudon
igpetiig i Nemula diyà kenagda. 18 Duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,

> "Amuk melikut sa kealuk sa medoo metiengaw etaw,
> endà dé mealukan sa medoo etaw tegebael salà
> endà egpigtuu diyà si Nemula."[i]

19 Huenan di, amuk iya sa ungayà i Nemula egkepelihay yu ini egoh di,
yoko egkesemek ka egbael mepion. Dodoo tigtu yu salig polo diyà si
Nemula, enù ka kesaligan Nemula i sa migbael kenita.

Ini Sa Mepion Adat Ta Diyà Sa Umpungan I Hésus

5 1 Na, duen ma sa isasà ku diyà keniyu i medoo kaunutan etaw
egpigtuu, enù ka aken ma sa kaunutan etaw egpigtuu. Tigtu hinaa
ku sa lihay i Hésus Kelistu egoh anay, owoy mekeunut a ma sa dakel
egkegaga di kani enù ka buyu dé pehaa. Huenan di, ini sa isasà ku diyà
keniyu, 2 ipat yu temù sa medoo etaw egpigtuu igsalig i Nemula diyà

---

[i] **4:18** Basa ko Milantek Kagi 11:31

keniyu, enù ka kiyu sa lagà tegeipat kebilibili. Endà mepion di amuk sa
keipat yu kenagda danà sa pedu yu netegel, dodoo ipat yu polo kagda
danà sa melanih pedu yu enù ka iya sa uyot i Nemula diyà keniyu. Endà
ma mepion di amuk iya daa sa pesuwan yu eg-ipat kenagda danà yu
eg-ungayà sa sukay, dodoo ipat yu polo danà sa ungayà yu egtabang
kenagda. 3 Yoko egpeges duu sa etaw egtuluen yu, enù ka igsalig i
Nemula kagda diyà keniyu. Dodoo baeli yu polo sa mepion, enù ka kiyu
sa eg-ilingan da. 4 Amuk pelikù Kelistu i, sa tigtu mapulù tegeipat sa
medoo kebilibili i Nemula, ibegay di diyà keniyu sa tigtu metolol untung
endà mekedan di taman melugay.
5 Hediya ma kiyu i medoo batàbatà, pangunut yu dé diyà sa kaunutan
yu. Yoko egpedakel duu kiyu, dodoo petukééy yu polo kiyu langun diyà
sa duma yu, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

"Sa etaw egpedakel kenagdi,
iya sa etaw egkuntelaen i Nemula.
Dodoo sa etaw egpetukééy kenagdi,
iya sa etaw egtabangan i Nemula."[j]

6 Huenan di, petukééy yu kiyu diyà sa kehaa i Nemula épê dakel
egkegaga, enù ka amuk meuma sa pasad di, pedakelen di doo kiyu.
7 Sumalà dé sa kebukulan yu, saligi yu diyà kagdi, enù ka kagdi doo sa
eg-ipat keniyu.
8 Hahaa yu owoy tulik yu ma, enù ka sa kuntelà ta si Satanas sa
lagà liyun egpeketues takà eglagbet sa mekaen di. Hediya ma takà
eglagbet Satanas i sa ukit kesigkem di kenita anì mekedan sa kepigtuu
ta. 9 Huenan di, ekedi yu dé kagdi ya owoy peeles yu sa kepigtuu yu,
enù ka netiigan yu beken kiyu daa sa egkepelihay ini egoh di, dodoo
egkepelihay ma sa langun duma yu egpigtuu diyà siini sinukub langit.
10 Apiya di pa egkepelihay yu ini egoh di, endà melugay di mekedan.
Amuk meubus sa lihay yu, guluben i Nemula kiyu owoy peelesen di ma
sa kepigtuu yu owoy pebagelen di ma kiyu, enù ka kagdi sa keduwan
sa langun ketabang keniyu owoy hinemilì di kiyu anì kiyu sa etaw
di mekeunut kenagdi taman melugay danà yu nesesebaen si Kelistu.
11 Huenan di, meolò Nemula i sa épê dakel egkegaga taman melugay.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pidelu

12 Na, si Silas sa migbulig kenak egsulat ini i diyà keniyu. Kagdi ma
sa duma ta egpigtuu owoy kesaligan ma. Apiya di pa mepokò daa ini i
igsulat ku diyà keniyu, igpesulat ku doo ini i anì peelesen yu sa kepigtuu
yu. Ungayà ku metiigan yu tuu sa dakel ketabang ipeuloy i Nemula diyà
keniyu, huenan di yoko egpeulan duu iya wé.

---

[j] **5:5** Basa ko Milantek Kagi 3:34

13 Na, sa medoo duma yu egpigtuu hinemilì i Nemula dahini diyà sa
menuwa Babiloniya, ipetulon da sa mepion pedu da diyà keniyu. Hediya
ma ipetulon i Malkos ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Kagdi sa anak
ku danà sa kepigtuu di.
14 Na, amuk egkesetipon yu, pehauwi yu sa kesehiduway yu danà yu
egpigtuu.[k]
Egsimbà a anì melanih sa keugpà yu, kiyu i langun etaw i Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pidelu*

---

[k] **5:14** Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 PIDELU

Ini Sa Keduwa Igsulat I Pidelu

Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pidelu

Na, ini sa igsulat i Pidelu diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu nesepalak diyà sa medoo menuwa. Egoh iya, duen medoo tegetulù butbut, huenan di igsulat i Pidelu ini i anì tuluen di sa medoo etaw i Hésus anì endà migtuu da diyà sa tegudon siedò medoo tegetulù butbut.

Medoo sa igtulù i Pidelu diyà sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Sinasà di kagda anì iwoden da sa medoo tegetulù butbut. Sinasà di ma anì endà pigtuuwen da duu sa etaw guwaen da dò endà tuu di pelikù Hésus i diyà tanà. Igtulù di tigtu tuu pelikù Hésus Kelistu i diyà tanà. Owoy tinulon di ma sa medoo mebaelan kani amuk medapag dé sa sabuhanan agdaw.

Ini Sa Edungan Kagi I Pidelu

1 1 Na, si Simon Pidelu a egsulat ini i. Aken sa egsugùsuguen i Hésus
Kelistu owoy sa salu di ma. Egsulat a diyà keniyu i etaw egpigtuu
lagà mendaa sa kepigtuu ké. Nesetepeng sa kepigtuu ta langun danà i
Hésus Kelistu, sa Nemula ta tegealuk kenita owoy tigtu metiengaw.
2 Egsimbà a anì meumanan pa sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
diyà keniyu owoy sa melanih keugpà yu danà sa netiigan yu denu si
Nemula owoy si Hésus sa Datù ta.

Ini Sa Igtulù I Pidelu Denu Sa Kealuk I Nemula Kenita

3 Na, danà sa dakel egkegaga i Nemula, egtabangan di kita anì takà
ki mekepangunut diyà sa uyot di egoh ta pelà diyà tanà. Iya sa binaelan
di danà ta neketiig si Hésus Kelistu. Hinemilì di kita anì mekeunut
ki diyà sa ketiengaw di owoy sa kedatù di. 4 Danà iya wé, igbegay di
diyà kenita sa tigtu dakel owoy sa mapulù ketabang igpasad di anì
meilingan ta sa metiengaw adat i Nemula anì endà medaetan ki ma

danà sa medaet ungayà pedu ta diyà tanà. 5 Huenan di, udesi yu baeli sa
mepion anì kumeeles sa kepigtuu yu. Amuk egbael yu sa mepion, umani
yu pa sa ketiigan yu. 6 Amuk egketiigan yu dé, legen yu ma sa pedu
yu anì metulanged. Amuk melegen yu dé, tigkeli yu ma sa kelikutan
yu. Amuk metigkel yu, pangunuti yu ma dé sa uyot i Nemula. 7 Amuk
egpangunut yu diyà sa uyot di, hiduwi yu ma sa duma yu egpigtuu.
Amuk egsehiduway yu dé, hiduwi yu ma sumalà dé sa etaw. 8 Amuk
egbaelan yu langun iya wé igsasà ku, owoy amuk meumanan pa sa
kebael yu, dakel doo sa ulan sa kepigtuu yu danà yu neketiig si Hésus
Kelistu sa Datù ta. 9 Dodoo amuk duen etaw egpigtuu endà egbaelan di
duu ini i igsasà ku, kagdi lagà sa etaw langap enù ka endà metiigan di
duu sa pesuwan i Nemula mig-aluk kenagdi owoy nelipengan di ma kéen
sa kepeuloy i Nemula sa medoo tapay salà di.
10 O medoo duma ku egpigtuu, hinemilì i Nemula kiyu owoy inumow
di ma kiyu anì migtuu yu. Huenan di, udesi yu baeli sa langun igsasà ku
anì metandaan kiyu sa tigtu neanak. Enù ka amuk mepion sa egbaelan
ta, endà mesalidan ta duu sa kepigtuu ta. 11 Huenan di, tigtu meanggan
ki temù enù ka mekeunut ki diyà sa kedatù i Hésus Kelistu sa Datù ta
Tegealuk kenita. Endà meelut sa kedatù di.
12 Huenan di, apiya di pa netiigan yu langun iya wé owoy meeles ma sa
kepigtuu yu diyà sa tuu tegudon dinineg yu, takà ku doo ipetulengtuleng
iya wé diyà keniyu. 13 Enù ka egoh ku pelà diyà tanà, mepion diyà kenak
amuk takà ku ipetulengtuleng iya wé diyà keniyu anì endà melipengan
yu duu. 14 Netiigan ku endà dé melugay di mematay a, enù ka iya sa
tinulon i Hésus Kelistu sa Datù ta diyà kenak. 15 Huenan di, migsulat a
diyà keniyu anì endà melipengan yu duu sa igtulù ku amuk mematay a.

Kesaligan Sa Kagi I Nemula Denu Si Kelistu

16 Na, egoh ké migtulù keniyu denu sa tunung i Hésus Kelistu sa Datù
ta owoy denu sa kepelikù di diyà tanà, beken uloy tulon etaw daa iya
wé, enù ka tigtu hinaa ké sa dakel egkegaga di egoh anay. 17 Egoh i
Hésus pelà diyà tanà, mig-unut ké kenagdi mig-angay dutu siedò getan
kenà sa Emà ta Nemula migpehaa diyà kenami sa dakel senang di owoy
sa keolò di kenagdi. Dinineg ké sa kagi i Nemula épê dakel egkegaga,
guwaen di, “Ini sa Anak ku eghiduwan ku owoy tigtu a netuuwan diyà
kenagdi.”[a] 18 Kami sa migdineg iya wé kagi i Nemula kedu langit dò, enù
ka mig-unut ké diyà si Hésus mig-angay diyà siedò getan kenà i Nemula
migdapag diyà kenagdi egoh anay.
19 Huenan di, netiigan ké tuu doo sa kagi igsugkow sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay denu si Kelistu. Mepion amuk tigtu yu

---

[a] **1:17** Basa ko Matéyo 17:5; Malkos 9:7; Lukas 9:35

ma pigtuu sa kagi da, enù ka sa igtulù da, iya lagà sa palitaan eglegdaw
diyà deleman taman endà meuma sa agdaw ketebow i Kelistu, enù ka
kagdi sa lagà telasimag amuk buyu sumimag owoy melegdawan di ma sa
penemdem ta. 20 Na, ini sa tigtu mapulù diyà sa langun ipetulengtuleng
ku diyà keniyu. Endà duen etaw mekeselepang sa kagi i Nemula igsulat
sa medoo tegesugkow di egoh anay amuk hagdi daa penemdem, 21 enù
ka beken danà penemdem etaw daa iya wé kagi tinulon sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay, enù ka kedu diyà si Nemula polo. Danà
da linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula, huenan di neketulon da sa
kagi i Nemula egoh anay.

Duen Medoo Etaw Ubòubò Egtulù Sa Kagi I Nemula

2 1 Egoh anay duen etaw ubòubò da egsugkow sa kagi i Nemula,
owoy duen ma etaw ini egoh di ubòubò da egtulù keniyu sa
kagi i Nemula, dodoo endà tuu di sa ketulù da. Mebaluy medaetan sa
kepigtuu yu danà sa igtulù da butbut, owoy eg-ekedan da ma Hésus i sa
Datù ta apiya di pa kagdi sa migtigtu sa salà da. Huenan di, mepetow
da meumawan sa kepigtamay i Nemula. 2 Gasama iya, medoo sa etaw
umiling sa medaet adat da, huenan di egkesumbung sa medoo liyu etaw
sa tuu tegudon enù ka guwaen da dò medaet ma sa egbaelan sa medoo
etaw egpigtuu. 3 Danà sa dakel pedu da kumuwa pilak, egtuluen da kiyu
sa butbut anì meakalan yu anì mekuwa da sa pilak yu. Dodoo tinapay i
Nemula dé sa kepigtamay di mekeuma diyà kenagda. Endà egtudug di,
huenan di mekeuma doo sa kepigtamay di diyà kenagda.
4 Netiigan ta ma pinigtamayan i Nemula sa medoo egsugùsuguen di
nesalà egoh anay. Endà igpeuloy di duu sa salà da, dodoo igbuung di
polo kagda diyà sa lanaw apuy diyà bayà owoy pinolot di ma kagda
sangkalì dutu siedò tigtu deleman taman endà meuma sa agdaw sa
tigtu kepigtamay di kenagda. 5 Hediya ma, pinigtamayan i Nemula sa
medoo etaw migbael salà egoh anay. Pinedagpak di sa dakel memahà anì
melened sa langun etaw endà egpigtuu diyà kenagdi. Iya daa sa inalukan
di si Nuwi, sa egtulù metiengaw adat, owoy sa pitu geetaw duma di.
6 Hediya ma, pinigtamayan i Nemula ma sa medoo etaw diyà menuwa
Sodoma owoy menuwa Gomola egoh anay danà sa salà da. Inulow di
kagda imet lapeg sa menuwa da anì metiigan sa langun etaw sa mebaelan
da amuk endà egpigtuu da. 7 Dodoo iya daa sa inalukan di si Lot, enù
ka metiengaw etaw. Nebukul temù sa pedu di danà di endà egkemalaan
da egbigà sa medoo etaw tegeSodoma migtipay sa uledin. 8 Egoh i Lot
mig-ugpà diyà kenagda, uman agdaw tigtu nebukul sa pedu di danà di
migdineg owoy mighaa ma sa medaet binaelan da. 9 Huenan di, netiigan
ta mebaluy doo alukan i Nemula sa etaw egpigtuu amuk egkelikutan
da, owoy mebaluy ma atuwan di sa medoo etaw tegebael medaet owoy

peangaten di kagda taman endà meuma sa agdaw di tigtu migtamay
kenagda. 10 Tigtu dakel sa kepigtamay di mekeuma diyà sa medoo etaw
takà eg-unut diyà sa medaet ungayà pedu da owoy endà ma egpigtuu da
diyà sa épê egkegaga.

Hediya ma siini medoo tegetulù butbut. Tigtu mebalaw da owoy
egpedakelen da kagda. Endà ma duen tayu eg-adatan da, dodoo
egpeumàumaan da polo sa medoo épê egkegaga diyà langit. 11 Apiya di
pa uman pa dakel sa egkegaga sa medoo egsugùsuguen i Nemula diyà sa
egkegaga siini medoo tegetulù butbut, endà doo egpeumàumaan da duu
kagda amuk egtipuwen da diyà si Nemula. 12 Dodoo siini medoo tegetulù
butbut, lagà da tinggalung endà duen penemdem enù ka eg-unutan da
daa sa ungayà pedu da owoy iya daa sa ketamanan da sigkemen etaw anì
imatayan da. Egsumbungen da daa sumalà dé sa endà netiigan da duu,
dodoo iya daa sa ketamanan da mepigtamayan da taman melugay lagà
sa tinggalung. 13 Tigtu medaet sa mekeuma diyà kenagda danà di medaet
sa binaelan da diyà sa medoo etaw. Apiya agdaw, endà egkemalaan
da egbael sa medaet ungayà pedu da enù ka iya gaa sa egkepionon
nanam lawa da, owoy tigtu medaet sa egbaelan da. Iya sa pesuwan yu
mesigbolow etaw, enù ka eg-unut sa medoo tegetulù butbut diyà keniyu
amuk egkesetipon yu egkaen, dodoo ungayà da daa eg-akal keniyu denu
sa adat da medaet. 14 Amuk eghauwen da sa bayi, iya daa sa ungayà da
bigaen da. Endà duen taman sa ungayà da egbael salà. Eg-enggaten da
ma diyà salà sa medoo etaw melungoy kepigtuu, owoy tigtu egsubela ma
sa kebig-ima da. Huenan di, endà mekeiwod da sa kepigtamay i Nemula
kenagda. 15 Apiya di pa netiigan da sa tuu tegudon, lagà da polo netelas
enù ka endà eg-unutan da duu sa tigtu dalan. Eg-ilingan da sa medaet
adat i Balam anak i Biyol egoh anay. Apiya di pa kagdi sa tegesugkow i
Nemula, iya polo sa egpedakelan pedu di sa medoo pilak egkekuwa di
danà sa medaet binaelan di. 16 Dodoo duen sa mighawid kenagdi denu
sa medaet egbaelan di, enù ka pineikagi i Nemula sa asnu egkudaan di
nekeiling kagi etaw. Huenan di, endà dé eg-uman di egbael sa egbaelan
di lagà egkebuneg.

17 Na, siini medoo tegetulù butbut, endà duen ulan sa ketulù da, enù
ka lagà da tebulan neeti, owoy lagà da ma gaeb nelayap danà kelamag
dodoo endà duen udan di. Dodoo tinapay i Nemula dé sa kenà da
umugpà kani sa tigtu deleman diyà bayà. 18 Tigtu metolol sa eg-ikagiyen
da, dodoo endà duen tuu ya dahiya. Duen sa medoo etaw magtu daa eg-
eked sa medaet binaelan da egoh da mig-unut sa duma da tegebael salà,
dodoo eg-enggaten dema siini medoo tegetulù butbut kagda diyà salà
danà sa medaet ungayà lawa da. 19 Iya ma sa itulù da diyà kenagda, endà
duen uledin mepangunutan da gaa enù ka mebaluy doo egbaelan da gaa
sumalà dé sa ungayà da. Dodoo lagà da neudipen polo danà sa medaet

adat da sa pesuwan da medaetan. Enù ka netiigan ta neudipen doo sa
etaw danà sa adat di migtaban kenagdi. 20 Amuk duen etaw neketiig denu
si Hésus Kelistu sa Datù ta eg-aluk kenita, inekedan da doo sa medaet
adat etaw diyà tanà. Dodoo amuk egpelikù da dema diyà sa tapay adat
da owoy meudipen da dema diyà salà, uman pa medaet sa ketamanan da.
Adi-adi pa sa egoh da endà pa egpigtuu. 21 Apiya di pa medaet amuk endà
metiigan sa etaw sa ukit da kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula, uman
pa doo medaet amuk netiigan sa etaw iya wé, agulé ininiyugan da owoy
endà ma egpangunutan da duu sa igsugù i Nemula tinulon etaw diyà
kenagda. 22 Amuk hediya sa binaelan da, tuu ma doo sa guwaen sa etaw
egoh anay, "Amuk sa tuyang, egkaenen di dema sa sinuwah di. Owoy
amuk sa babuy magtu pinedigus da, egpelikù dema egtunà diyà libutà."[b]

Ini Denu Sa Kepelikù I Datù Hésus

3 1 O medoo loyuk ku eghiduwan ku, ini sa keduwa igsulat ku diyà
keniyu. Iya sa pesuwan di egsulat a diyà keniyu anì ipetulengtuleng
ku diyà keniyu sa tuu tegudon sa tapay netiigan yu anì kumetudà sa
penemdem yu. 2 Ungayà ku metulengan yu sa kagi igsulat sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay owoy sa igsugù i Hésus Kelistu sa Datù
ta Tegealuk kenita sa tinulon sa medoo salu di diyà keniyu.
3 Ini sa tigtu mapulù ipetiig ku diyà keniyu. Amuk buyu dé meuma sa
sabuhanan agdaw, dumuen etaw tumebow owoy iya daa sa unutan da sa
medaet ungayà sa pedu da. Peumàumaan da kiyu danà sa kepigtuu yu,
4 guwaen da, "Ngadan kenà dé iya wé etaw migpasad egoh anay pelikù
gaa diyà tanà, enù ka endà hauwen ta duu taman ini egoh di? Nematay
dé sa medoo tupù ta egoh anay, dodoo tapay doo nesetepeng sa langun
eghauwen diyà tanà edung sa egoh i Nemula migbael tanà egoh anay
taman ini egoh di." 5 Dodoo sa medoo etaw eg-ikagi iya wé, eg-eked da
egpigtuu ini i. Egoh anay egoh i Nemula migbael sa langun taman, mig-
ikagi daa, huenan di pineduen di sa tanà owoy langit. Egoh di migbael
tanà, wayeg sa igbael di, owoy wayeg ma sa pesuwan di eglenuk sa
langun eghauwen ta diyà tanà. 6 Owoy danà sa wayeg, nekesugsug ma sa
langun etaw egoh anay egoh di migdagpak sa dakel memahà. 7 Meuma sa
agdaw kani medaetan danà apuy sa tanà owoy sa langit eghauwen ta ini
egoh di. Kagi di daa, hê meulow dé. Dodoo endà pa ulowen di duu taman
endà meuma sa agdaw egoh di migtamay sa langun etaw endà egpigtuu,
enù ka pedaetan di kagda diyà sa apuy.
8 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egkelipeng duu ini i. Diyà sa
penemdem i Nemula, lagà segeagdaw daa sa sengibu gepalay owoy lagà
sengibu gepalay daa sa segeagdaw, enù ka diyà sa penemdem di anan da

---

[b] **2:22** Basa ko Milantek Kagi 26:11

endà melugay. 9 Apiya di pa duen etaw guwaen da dò melugay si Datù
egpetuu sa igpasad di, endà doo melugay di. Tigtu metaes polo sa tali di
diyà keniyu, enù ka ungayà di endà duen sebaen etaw pigtamayan di enù
ka ungayà di polo ekedan sa langun etaw sa salà da.
10 Dodoo petuuwen i Datù doo sa igpasad di pelikù. Amuk meuma
iya wé agdaw di pelikù, mepetow sa langun etaw lagà da tebowen
tegepenakaw, enù ka endà metiigan da duu sa egoh di tumebow. Amuk
meuma siedò agdaw di, dinegen sa langun etaw sa dakel eglabal metaled,
enù ka mekedan sa langit. Meulow ma sa langun eghauwen ta diyà
langit, owoy mekedan da langun. Hediya ma sa tanà owoy sa langun
eghauwen ta diyà tanà, mekedan da ma langun. 11 Huenan di, amuk
netiigan yu dumuen sa agdaw egoh di medaetan sa langun eghauwen ta,
ini polo sa mepion baelan yu. Pepion yu sa adat yu anì metiengaw yu,
owoy udes yu ma unut diyà si Nemula 12 ligò yu eg-angat-angat pelà siedò
agdaw di. Baeli yu ma sa taman megaga yu mael anì metéél tumebow
siedò agdaw di. Tuu ma doo, meulow kani sa langit owoy metunag ma
sa langun eghauwen ta danà apuy. 13 Dodoo kita, eg-angat-angatan ta sa
magtu langit owoy sa magtu tanà igpasad i Nemula diyà kenita. Iya daa
sa mekeugpà dahiya sa etaw metiengaw.
14 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, ligò yu pelà eg-angat-angat
siedò agdaw di, baeli yu sa taman megaga yu mael anì metiengaw yu
diyà sa kehaa i Nemula anì endà duen sa kenà di mekesigbolow keniyu
anì kumelanih ma sa pedu yu diyà kenagdi. 15 Yoko egkelipeng duu iya
sa pesuwan di metaes sa tali i Datù diyà keniyu, enù ka eg-angatan di
pelawà sa langun etaw umeked sa salà da anì mealukan da ma. Hediya
ma sa tinulon sa loyuk ta eghiduwan ta, si Pabelo, egoh di migsulat diyà
keniyu danà sa igpetiig i Nemula diyà kenagdi. 16 Iya ma sa igtulù di
diyà sa langun igsulat di. Na, duen ma sa duma igsulat i Pabelo melikut
metiigan etaw. Huenan di, sa medoo etaw endà egpeketiig sa tuu tegudon
owoy sa medoo etaw melemu umamu, amuwen da sa selepangan di, lagà
sa keamu da sa selepangan sa medoo duma kagi i Nemula igpesulat.
Huenan di, pigtamayan i Nemula doo kagda.
17 Dodoo kiyu i medoo duma ku eghiduwan ku, tapay yu dé neketiig
denu iya wé medoo etaw tegetulù butbut. Huenan di, tulik yu anì endà
meakalan yu danà sa butbut igtulù sa etaw tegebael medaet anì endà
mekedan di diyà keniyu sa tuu tegudon egpigtuuwen yu. 18 Dodoo
mepion amuk meumanan pa sa kepigtuu yu danà sa mepion ketabang
ipeuloy i Datù Hésus Kelistu sa Tegealuk kenita owoy danà ma sa
netiigan yu denu kenagdi. Kagdi sa meolò ini egoh di taman melugay.
Amin.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pidelu*

1 HUWAN

Ini Sa Muna Igsulat I Huwan

Ini Denu Sa Telu Igsulat I Huwan

Na, si Huwan sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus hinemilì di anì tumegudon da. Egoh i Huwan migsulat ini i, lukes dé.

Igpeuwit di siini muna sulat diyà sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, sumalà dé sa kenà da. Egoh iya, duen etaw egtulù sa endà tuu. Duen ma etaw guwaen da dò etaw daa Hésus i, beken duu Anak i Nemula. Duen ma etaw guwaen da dò endà neetaw diyà tanà sa Anak i Nemula. Owoy duen ma sa medoo liyu igtulù da endà tuu.

Diyà siini muna sulat, sinelepang i Huwan tigtu tuu Anak i Nemula Hésus Kelistu i owoy tigtu tuu ma etaw diyà tanà. Sinasà i Huwan ma sa medoo etaw anì tigtu hahauwen da sa medoo egtulù kenagda anì metiigan da amuk meseunut sa igtulù da diyà sa igtulù i Kelistu anì iwoden da sa igtulù endà tuu. Sinasà di ma sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus owoy eghidu si Nemula anì hiduwan da ma sa medoo duma da.

Na, sa keduwa igsulat i Huwan, iya sa igpeuwit di diyà sa sebaen “bayi hinemilì i Nemula owoy sa medoo anak di.” Mebaluy iya sa selepangan di, sa umpungan i Hésus owoy sa medoo etaw egpigtuu. Diyà siini keduwa igsulat di, egsasaen di kagda anì sehiduway da, owoy igtulù di ma denu sa medoo tegetulù butbut.

Na, sa ketelu igsulat i Huwan, iya sa igpeuwit di diyà sa maama, si Gayu. Egoloen di Gayu i enù ka metawag owoy egtabangan di ma sa medoo tegetegudon takà eg-ipanaw. Sinasà di ma anì endà ilingan di duu sa medaet adat anì baelan di polo sa mepion.

Si Kelistu Sa Ginelal Kagi I Nemula Mekepelalù Etaw

1 [1] Na, egsulat a diyà keniyu denu si Hésus Kelistu sa ginelal Kagi i
Nemula mekepelalù etaw taman melugay. Egoh anay egoh sa tanà endà
pa duen, tapay dé duen kagdi ya. Egoh di neetaw diyà tanà, dinineg ké sa
kagi di owoy tigtu hinaa ké ma, owoy sinabaan ké ma. [2] Igpehaa siini etaw

atung mekepelalù owoy hinaa ké ma kagdi, huenan di tuu sa egtulonen ké
tigtu hinaa ké. Egtulonen ké ma diyà keniyu kagdi sa egbegay lalù endà
meelut di, owoy kagdi ma sa duma i Emà ta Nemula, owoy kagdi ma sa mig-
angay diyà tanà anì pehaa diyà kenita. 3 Egtulonen ké diyà keniyu sa tigtu
hinaa ké owoy sa dinineg ké, anì meselayam ki, enù ka egkeselayam ki dé sa
Emà ta si Nemula owoy si Hésus Kelistu Anak di. 4 Huenan di egsulat ké ma
diyà keniyu anì megulub sa kekeanggan ta langun.

Si Nemula Sa Legdaw

5 Na, ini sa tinegudon i Hésus Kelistu dinineg ké owoy isugkow ké
ma diyà keniyu. Si Nemula sa legdaw, owoy endà duen sa deleman diyà
kenagdi, apiya tukééy. 6 Amuk guwaen ta egkeselayam ki si Nemula,
dodoo amuk lagà deleman doo sa adat ta, egbutbut ki enù ka endà
eg-unutan ta duu sa tuu tegudon. 7 Dodoo amuk lagà legdaw sa adat
ta iling si Nemula eg-ugpà diyà legdaw, egkeselayam ki langun owoy
egpekekayas sa langun salà ta danà sa depanug i Hésus Anak i Nemula.
8 Amuk guwaen ta endà duen salà ta, tapay ki doo neakalan danà sa pedu
ta owoy endà ma duen sa tuu diyà kenita. 9 Dodoo amuk tulonen ta sa salà
ta diyà si Nemula, ipeuloy di doo sa salà ta owoy kayasan di ma kita denu
sa medoo kebael ta medaet, enù ka kesaligan Nemula i owoy tigtu metudà
ma sa egbaelan di. 10 Dodoo amuk guwaen ta endà dé migbael ki salà, lagà
egpebutbuten ta Nemula i owoy endà eg-ipaten ta duu sa kagi di.

Si Kelistu Sa Tegeantang Kenita Diyà Si Nemula

2 1 O medoo batà eghiduwan ku, igsulat ku ini i diyà keniyu anì
endà mesalà yu. Dodoo amuk duen etaw diyà kenita nesalà, duen
doo sa tegeantang kenita diyà si Nemula Emà ta. Kagdi si Hésus Kelistu
sa maama metiengaw. 2 Kagdi sa pinetigtu i Nemula sa salà ta egoh di
nematay. Beken sa nita salà daa sa tinigtuwan di, dodoo tinigtuwan di
ma sa salà sa langun etaw diyà tanà.
3 Na, netiigan ta tuu sa kekelayam ta si Nemula amuk egpangunutan
ta sa igsugù di. 4 Amuk duen etaw guwaen di, “Nelayaman ku Nemula
i,” dodoo amuk endà egpangunutan di duu sa igsugù di, iya sa etaw
tegebutbut owoy endà ma duen sa tuu diyà kenagdi. 5 Dodoo, sumalà
dé sa etaw egpangunut diyà sa kagi i Nemula, iya sa etaw tigtu negulub
sa kehidu di diyà si Nemula. Meketiig ki tuu sa egoh ta nesesebaen si
Nemula danà sa kepangunut ta. 6 Amuk guwaen sa etaw nesesebaen da si
Nemula, meilingan di doo sa adat i Hésus Kelistu egoh di pelà diyà tanà.

Igsugù Di Sa Kesehiduway Da

7 O medoo duma ku eghiduwan ku, endà magtu di ini i sugù isulat
ku diyà keniyu, dodoo tapay dé igsugù ké diyà keniyu, enù ka tapay dé

dinineg yu edung sa egoh yu anay migpigtuu diyà si Hésus. 8 Dodoo,
isulat ku diyà keniyu sa lagà doo magtu sugù. Nehaa sa ketuu iya wé
sugù danà sa binaelan i Kelistu owoy danà ma sa egbaelan yu, enù ka
egkekedankedan sa deleman diyà keniyu owoy egsenang ma dé sa tigtu
legdaw.
9 Amuk duen etaw guwaen di, “Eg-ugpà a diyà sa legdaw,” dodoo
amuk egkelepuhan di doo sa duma di, iya sa etaw eg-ugpà doo diyà sa
deleman. 10 Dodoo sa etaw eghidu sa duma di, iya dé sa etaw eg-ugpà
diyà sa legdaw, huenan di endà dé duen sa pesuwan di mesalà diyà sa
duma di. 11 Dodoo sa etaw egkelepuh sa duma di, iya sa etaw eg-ugpà
diyà deleman. Eg-ipanaw diyà deleman owoy endà ma egketiigan di duu
sa angayan di enù ka nelangap danà sa deleman.
12 O medoo batà eghiduwan ku, egsulat a diyà keniyu enù ka igpeuloy
dé sa salà yu danà i Kelistu. 13 O medoo lukes etaw, egsulat a diyà keniyu
enù ka nelayaman yu dé Kelistu i, sa tapay dé duen egoh sa tanà endà pa
duen. O medoo mipedu etaw, egsulat a diyà keniyu enù ka inatuwan yu
dé Satanas i.
O medoo batà eghiduwan ku, egsulat a diyà keniyu enù ka nelayaman
yu dé Nemula i Emà ta. 14 O medoo lukes etaw, egsulat a diyà keniyu
enù ka nelayaman yu dé Kelistu i, sa tapay dé duen egoh sa tanà endà pa
duen. O medoo mipedu etaw, egsulat a ma diyà keniyu enù ka mebagel sa
kepigtuu yu danà sa kagi i Nemula eg-ugpà diyà keniyu owoy inatuwan
yu ma dé Satanas i.
15 Yoko egkeiyap duu sa medaet adat etaw diyà tanà ataw ka sa medaet
egbaelan da diyà tanà, enù ka amuk egkeiyapan yu iya wé, beken sa
Emà ta si Nemula sa eghiduwan yu. 16 Ini sa adat etaw diyà tanà, duen
sa medaet uyot pedu da, owoy duen ma sa eghauwen da egkeimawan da,
owoy egpedakelen da ma kagda danà sa langun taman da. Dodoo beken
danà sa Emà ta iya wé, enù ka anan danà polo sa adat etaw diyà tanà.
17 Dodoo mekedan kani sa medaet adat etaw diyà tanà, lapeg sa langun
egkeiyapan da. Dodoo sa etaw egpangunut diyà sa uyot i Nemula, iya
polo sa etaw melalù taman melugay.

Ini Denu Sa Kuntelà I Kelistu

18 O medoo batà eghiduwan ku, medapag dé meuma sa sabuhanan
agdaw. Tapay dé dinineg yu dumuen sa kuntelà i Kelistu tumebow kani.
Apiya ini egoh di, medoo dé sa kuntelà i Kelistu migtebow, huenan di
netiigan ta tigtu medapag dé sa sabuhanan agdaw. 19 Siini medoo kuntelà
i Kelistu, beken kagda sa duma ta egpigtuu, huenan di sinalidan da dé
kita. Upama amuk kagda sa duma ta egpigtuu, endà salidan da duu kita
hedem. Dodoo migsalid da dé, huenan di netiigan ta beken kagda sa tigtu
duma ta egpigtuu.

20 Dodoo kiyu, hinududan i Kelistu dé kiyu sa Metiengaw Suguy i
Nemula, owoy langun yu ma dé neketiig sa tuu tegudon. 21 Egsulat a
diyà keniyu beken duu danà yu endà neketiig sa tuu tegudon, dodoo
egsulat a anì ipetulengtuleng ku polo diyà keniyu sa tuu tegudon tapay
dé netiigan yu. Netiigan yu ma dé endà duen sa butbut eglegkang diyà sa
tuu tegudon.
22 Sa etaw tegebutbut, iya sa kagi di guwaen di beken si Hésus sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula. Kagdi dé sa kuntelà i Kelistu enù ka endà egpigtuu
di diyà sa Emà ta owoy diyà sa Anak di si Kelistu. 23 Amuk duen etaw
endà egpigtuu diyà sa Anak i Nemula, eg-ekedan di ma sa Emà ta. Dodoo
amuk egpigtuu sa etaw diyà sa Anak i Nemula, egpigtuu ma doo diyà sa
Emà ta.
24 Na, udes yu ipat sa tegudon dinineg yu egoh yu anay egpigtuu.
Amuk ipaten yu iya wé dinineg yu, endà dé meketangkà yu diyà sa
Emà ta owoy sa Anak di si Hésus Kelistu. 25 Iya sa igpasad i Kelistu diyà
kenita, sa lalù ta endà meelut di.
26 Na, igsulat ku ini i diyà keniyu anì endà meakalan yu danà sa etaw
umakal keniyu hedem. 27 Dodoo kiyu, hinududan i Kelistu dé kiyu sa
Metiengaw Suguy i Nemula. Huenan di, endà dé duen sa pesuwan di
egtulù sa liyu etaw diyà keniyu, enù ka sa Metiengaw Suguy i Nemula
dé sa egtulù langun diyà keniyu. Tuu sa igtulù di keniyu, endà duen
butbut di. Huenan di, ugpà yu dé diyà si Kelistu iling sa igtulù sa Suguy i
Nemula diyà keniyu.
28 Na, o medoo batà eghiduwan ku, ugpà yu dé diyà si Kelistu anì endà
melimedangan yu owoy endà ma memalaan yu kani amuk pelikù dini.
29 Netiigan ta dé metiengaw Kelistu i, huenan di netiigan ta ma amuk
metiengaw sa egbaelan sa etaw, iya sa tandà di inanak i Nemula dé.

Inanak I Nemula Kita

3 1 Taa yu, hih. Tigtu dakel sa kehidu sa Emà ta kenita, enù ka
pinengadanan di kita anak di, owoy tigtu inanak di dé kita. Dodoo
sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu, endà melayaman da duu kita
enù ka endà ma melayaman da duu Nemula i. 2 O medoo duma ku
eghiduwan ku, kita dé sa inanak i Nemula ini egoh di. Apiya di pa endà
pelà netiigan ta duu sa palas ta kani, netiigan ta doo mekeiling ki si
Kelistu amuk pelikù, enù ka tigtu hauwen ta. 3 Sumalà dé sa etaw eg-
angat-angat sa kepelikù di, petiengawen di sa pedu di anì metiengaw lagà
si Kelistu.
4 Amuk duen etaw egbael salà, egtipayen di sa uledin i Nemula, enù ka
iya sa salà sa ketipay ta diyà sa uledin di. 5 Dodoo netiigan yu doo neetaw
Kelistu i diyà tanà anì kedanan di sa medoo salà ta owoy netiigan yu ma
endà duen sa hagdi salà. 6 Huenan di, endà muman di mael salà sa etaw

eg-ugpà diyà si Kelistu. Dodoo sa etaw takà egbael salà, iya sa etaw endà
egpigtuu diyà kenagdi owoy endà ma melayaman di duu.
7 O medoo batà eghiduwan ku, tulik yu dé anì endà meakalan yu.
Amuk duen etaw egbael mepion, iya sa etaw metiengaw iling si Kelistu,
sa metiengaw. 8 Dodoo sa etaw takà egbael salà, iya sa etaw i Satanas enù
ka takà egbael salà Satanas i edung egoh anay egoh sa tanà endà pa duen
taman ini egoh di. Dodoo iya sa pesuwan di neetaw sa Anak i Nemula
diyà tanà anì kedanan di sa langun galebek i Satanas.
9 Na, sa etaw inanak dé i Nemula, endà muman di mael salà enù ka
egsuet diyà si Nemula. Endà dé mebaluy di takà mael salà, enù ka kagdi
dé sa inanak i Nemula. 10 Ini sa kenà ta mekekilala sa medoo etaw inanak
i Nemula owoy sa medoo inanak i Satanas. Amuk duen etaw endà egbael
di mepion owoy endà ma mehidu di sa duma di, iya sa etaw beken
inanak i Nemula.

Sehiduway Yu

11 Na, ini sa uledin dinineg yu egoh yu anay egpigtuu taman ini egoh
di, guwaen di, “Sehiduway yu dé.” 12 Yoko eg-iling duu si Kain, enù ka
etaw i Satanas owoy inimatayan di sa hadi di maama. Iya sa pesuwan di
mig-imatay enù ka medaet sa egbaelan di dodoo mepion polo sa egbaelan
sa hadi di.
13 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, yoko egkegaip pa amuk kiyu
sa egkelepuhan sa medoo etaw eg-unut diyà sa medaet adat diyà tanà.
14 Egoh anay lagà ki sa etaw nematay, dodoo ini egoh di binegayan ki dé
sa lalù endà meelut di. Netiigan ta tuu iya wé enù ka eghiduwan ta sa
medoo duma ta. Dodoo lagà nematay pelà sa etaw endà mehidu. 15 Amuk
duen etaw egkelepuh sa duma di, iya sa etaw tegeimatay, owoy netiigan
ta dé endà duen lalù endà meelut di sa etaw tegeimatay.
16 Netiigan ta sa tandà sa tuu kehidu, enù ka migpeimatay Kelistu i anì
alukan di kita. Huenan di, amuk tuu sa kehidu ta sa duma ta egpigtuu,
endà sagipaen ta duu sa hagtay ta anì alukan ta kagda. 17 Amuk duen
medoo langun taman sa etaw meketabang sa duma di egkelikutan, dodoo
amuk endà tabangan di duu enù ka endà duen sa kehidu di, iya sa etaw
endà ma duen sa kehidu di diyà si Nemula. 18 O medoo batà eghiduwan
ku, yoko eghidu ya diyà sa ebà yu daa. Petuu yu polo sa kehidu yu, owoy
peunuti yu ma sa ketabang yu diyà sa eg-ikagiyen yu.
19 Amuk hediya sa egbaelan ta, metiigan ta eg-unut sa pedu ta diyà sa
tuu tegudon, huenan di endà ma memalaan ki diyà si Nemula. 20 Apiya
di pa mebukul sa pedu ta danà sa medoo salà binaelan ta, uman pa dakel
doo sa kehidu i Nemula kenita, enù ka netiigan di doo langun.
21 O medoo duma ku eghiduwan ku, amuk netiigan ta dé endà duen sa
salà ta diyà sa kehaa i Nemula, endà dé mebukul sa pedu ta owoy endà

ma memalaan ki megeni diyà kenagdi. 22 Sumalà dé sa egpegeniyen ta,
sakemen ta diyà si Nemula, enù ka egpangunut ki diyà sa sugù di owoy
egbael ki ma sa uyot di. 23 Ini sa sugù di diyà kenita, migtuu ki diyà si
Hésus Kelistu sa Anak di owoy sehiduway ki ma iling sa igsugù i Hésus
diyà kenita egoh anay. 24 Sumalà dé sa etaw egpangunut diyà sa sugù
i Nemula, eg-ugpà dé diyà si Nemula owoy diyà kenagdi ma Nemula i.
Netiigan ta diyà kenita dé Nemula i danà sa Metiengaw Suguy di igbegay
di diyà kenita.

Ini Denu Sa Tuu Kagi

4 1 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egpigtuu duu sa langun
etaw egtulù keniyu taman endà metepengan yu duu sa itulù da anì
metiigan yu amuk kedu diyà si Nemula ataw ka endà. Iya maen di ya
enù ka duen medoo tegesugkow butbuten nekeseluh dé diyà sa langun
menuwa diyà tanà. 2 Ini sa tandà di anì metiigan yu amuk tuu kedu diyà
sa Suguy i Nemula sa itulù da ataw ka beken. Amuk duen etaw egtulù,
guwaen di, “Si Hésus Kelistu sa Anak i Nemula neetaw diyà tanà,” iya sa
etaw egtulù sa kagi tigtu kedu diyà si Nemula. 3 Dodoo amuk egtulù sa
etaw, guwaen di, “Beken Anak i Nemula neetaw diyà tanà Hésus i,” iya sa
tegetulù beken kedu diyà si Nemula, enù ka danà sa kuntelà i Kelistu polo
iya wé igtulù di. Tapay dé dinineg yu dumuen kuntelà i Kelistu tumebow
diyà tanà, owoy migtebow dé ini egoh di.

4 O medoo batà eghiduwan ku, kiyu dé sa inanak i Nemula owoy
inatuwan yu dé sa medoo tegetulù butbut, enù ka uman pa mebagel sa
Suguy i Nemula eg-ugpà diyà sa pedu ta diyà sa kebagel i Satanas sa
kaunutan sa medoo medaet etaw diyà tanà. 5 Eg-unut sa medoo tegetulù
butbut diyà sa medaet adat etaw diyà tanà, owoy iya daa sa itulù da sa
adat etaw diyà tanà. Huenan di, egpigtuu da ma diyà kenagda sa langun
etaw eg-unut diyà sa adat etaw diyà tanà. 6 Dodoo kami polo sa tegetulù
kedu diyà si Nemula. Huenan di, sumalà dé sa etaw nekelayam diyà si
Nemula, egpigtuuwen di ma sa itulù ké. Dodoo sa etaw endà egkelayam
di diyà si Nemula, endà pigtuuwen di duu sa kagi ké. Iya sa tandà di anì
metiigan ta tayu sa etaw eg-unut diyà sa tuu owoy sa eg-unut diyà sa
butbut.

Ini Denu Sa Tuu Kehidu

7 O medoo duma ku eghiduwan ku, mepion amuk sehiduway ki temù,
enù ka kedu diyà si Nemula sa langun kehidu. Sumalà dé sa etaw mehidu,
iya sa etaw inanak i Nemula owoy egkelayam ma diyà si Nemula. 8 Dodoo
sa etaw endà mehidu sa duma di, iya sa etaw endà nelayam di diyà si
Nemula, enù ka si Nemula sa tigtu mehidu. 9 Igpehaa i Nemula dé sa kehidu
di kenita, enù ka pineangay di sa Anak di bugtung diyà tanà anì melalù ki

danà di. 10 Huenan di, metiigan ta sa tigtu kehidu, enù ka beken sa kehidu
ta daa si Nemula, dodoo sa kehidu i Nemula polo kenita, enù ka pineangay
di sa Anak di diyà tanà anì tigtuwan di sa salà ta danà sa kepatay di.
11 O medoo duma ku eghiduwan ku, amuk iya kedakel sa kehidu i
Nemula kenita, tigtu ki ma sehiduway. 12 Endà duen etaw mighaa si
Nemula. Dodoo amuk egsehiduway ki, tigtu eg-ugpà Nemula i diyà sa
pedu ta, owoy megulub ma diyà kenita sa kehidu di.
13 Netiigan ta eg-ugpà ki diyà si Nemula owoy eg-ugpà ma diyà kenita
danà sa Suguy di igbegay di diyà kenita. 14 Netiigan ké pineangay i
Nemula sa Anak di anì mealukan sa langun etaw diyà tanà. Netiigan ké
iya wé enù ka hinaa ké kagdi i owoy egtulonen ké sa hinaa ké. 15 Sumalà
dé sa egtulon tuu si Hésus sa Anak i Nemula, iya sa etaw kenà i Nemula
eg-ugpà owoy eg-ugpà ma diyà si Nemula. 16 Huenan di, egketiigan ta
sa kehidu i Nemula kenita owoy egketuuwan ki ma. Si Nemula sa tigtu
mehidu, huenan di sumalà dé sa etaw eghidu, iya sa etaw eg-ugpà
diyà si Nemula owoy diyà kenagdi ma Nemula i. 17 Amuk nesesebaen
ki si Nemula, megulub diyà kenita sa kehidu di, huenan di endà
melimedangan ki amuk meuma sa agdaw egoh di tumepeng sa binaelan
sa langun etaw. Endà ma memalaan ki amuk meuma siedò agdaw enù ka
apiya di pa eg-ugpà ki pelà diyà tanà, meilingan sa pedu ta doo sa pedu i
Kelistu. 18 Amuk egkehiduwan ki, endà duen sa maen di egkelimedangan
ki, enù ka amuk metiigan ta tigtu egkehiduwan ki, mekedan sa
kekelimedang ta. Dodoo melimedangan doo sa etaw mepigtamayan, enù
ka endà megulub diyà kenagda sa kehidu i Nemula.
19 Eghidu ki enù ka muna si Nemula eghidu kenita. 20 Amuk guwaen
sa etaw, “Eghidu a si Nemula,” dodoo amuk egkelepuhan di sa duma di,
iya sa etaw tegebutbut. Enù ka amuk endà eghiduwan di duu sa duma
di eghauwen di, labi pa megaga di eghidu Nemula i endà eghauwen di
duu. 21 Ini sa igsugù i Nemula diyà kenita. Sumalà dé sa etaw eghidu si
Nemula, hiduwan di ma sa duma di.

Mekeatu Ki Sa Medaet Danà Sa Kepigtuu Ta

5 1 Sumalà dé sa etaw egpigtuu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i
Nemula, iya sa etaw inanak i Nemula. Amuk mehidu ki sa Emà ta
si Nemula, hiduwan ta ma doo sa medoo inanak di. 2 Amuk eghiduwan
ta Nemula i owoy egpangunutan ta ma sa medoo igsugù di, iya sa tandà
di tuu sa kehidu ta sa medoo inanak di. 3 Enù ka iya sa tuu kehidu ta
diyà si Nemula sa kepangunut ta diyà sa medoo igsugù di. Endà melikut
sa kepangunut ta diyà sa igsugù di, 4 enù ka kita i inanak i Nemula sa
egpekeatu diyà sa medaet adat diyà tanà, enù ka inatuwan ta dé sa
medaet adat danà sa kepigtuu ta. 5 Iya sa etaw mekeatu diyà sa medaet
adat diyà tanà sa etaw egpigtuu Anak i Nemula Hésus i.

Ini Sa Tuu Ketulon Ta Denu Si Hésus Kelistu

6 Netiigan ta si Hésus Kelistu sa Anak i Nemula danà sa wayeg egoh di
migpebautis owoy danà ma sa depanug di miglesut egoh di nematay. Netiigan ta
iya wé beken danà daa sa kepebautis di diyà wayeg dodoo danà ma sa kepatay
di diyà sa kayu igbugsud. 7 Sa Metiengaw Suguy i Nemula ma sa egpetuu iya wé,
enù ka anan tuu sa kagi di. 8 Huenan di, netiigan ta si Hésus sa Anak i Nemula
danà siini telu tandà, sa Suguy i Nemula owoy sa wayeg owoy sa depanug di.
Apiya di pa nesetigesa siini telu, nesebaen doo sa ipetiig da. 9 Amuk egpigtuu ki
diyà sa kagi etaw diyà tanà, uman pa kesaligan sa kagi i Nemula, enù ka tinulon i
Nemula sa tuu denu sa Anak di. 10 Amuk egpigtuu sa etaw diyà sa Anak i Nemula,
egpetuuwen sa pedu di sa tinulon i Nemula. Dodoo amuk endà egpigtuu sa etaw
diyà si Nemula, lagà egpebutbuten di Nemula i enù ka endà egpigtuuwen di duu
sa tinulon i Nemula denu sa Anak di. 11 Iya sa tinulon i Nemula, igbegay di diyà
kenita sa lalù endà meelut di, owoy igbegay di danà sa Anak di. 12 Huenan di,
sumalà dé sa etaw migsakem sa Anak i Nemula, iya sa etaw épê lalù endà meelut
di. Dodoo endà duen lalù diyà sa etaw endà egsakem sa Anak i Nemula.

Ini Denu Sa Lalù Ta Igbegay I Nemula

13 Na, igsulat ku ini i diyà keniyu i etaw egpigtuu diyà sa Anak i Nemula, anì
tigtu metiigan yu duen sa lalù yu endà meelut di. 14 Endà dé egkemalaan ki
egpegeni diyà si Nemula, enù ka netiigan ta dinegen di doo kita amuk meseunut
sa egpegeniyen ta owoy sa ungayà di. 15 Amuk netiigan ta egdinegen di sa
langun egpegeniyen ta, netiigan ta ma mesakem ta sa pinegeni ta diyà kenagdi.
16 Amuk eghauwen yu sa duma yu egbael salà dodoo beken salà
mekeagak kenagdi diyà sa kepatay endà meelut di, simbai yu anì ipeuloy i
Nemula sa salà di owoy mebegayan ma lalù endà meelut di. Dodoo sa etaw
egbael sa salà sa pesuwan di mepigtamayan diyà sa kepatay endà meelut
di, endà igsugù ku duu keniyu ipesimbà. 17 Anan salà diyà si Nemula sa
langun medaet egbaelan ta, dodoo duen doo sa salà mekepeuloy i Nemula
anì endà meagak sa etaw diyà sa kepatay endà meelut di.
18 Na, netiigan ta ini i. Amuk kita sa inanak i Nemula, endà muman
ki mael salà, enù ka egtulikan sa Anak i Nemula kita anì endà pedaetan
i Satanas kita. 19 Netiigan ta kita sa inanak i Nemula. Dodoo sa langun
etaw eg-unut diyà sa medaet adat diyà tanà, kagda polo sa etaw i Satanas.
20 Netiigan ta ma mig-angay sa Anak i Nemula diyà tanà owoy igbegay di
diyà kenita sa tuu penemdem anì melayaman ta sa tuu Nemula. Eg-ugpà
ki diyà sa tuu Nemula danà ta eg-ugpà diyà sa Anak di si Hésus Kelistu.
Kagdi si Nemula, owoy kagdi sa egbegay lalù endà meelut di.
21 O medoo batà eghiduwan ku, yoko egpigtuu duu sa tegudon butbut
denu sa inetaw.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Huwan*

2 HUWAN

Ini Sa Keduwa Igsulat I Huwan

---

1 Na, aken sa kaunutan etaw egpigtuu egsulat ini i. Egsulat a diyà
keniko, sa bayi hinemilì i Nemula, owoy diyà sa langun anak ko ma
eghiduwan ku temù. Beken aken daa sa eghidu keniyu, dodoo sa langun
etaw neketiig sa tuu tegudon, eghiduwan da ma kiyu. 2 Eghiduwan ké
kiyu enù ka eg-ugpà sa tuu tegudon diyà kenita owoy endà mekedan di
taman melugay.
3 Egsimbà a anì metabangan ki owoy mehiduwan ki ma owoy
mebegayan ki ma sa melanih pedu danà sa Emà ta si Nemula owoy sa
Anak di si Hésus Kelistu. Iya sa ibegay da diyà kenita enù ka egpeketiig
ki sa tuu tegudon owoy egsehiduway ki ma.
4 Egkeanggan a temù egoh ku neketiig duen anak ko egpangunut da
diyà sa tuu tegudon iling sa igsugù sa Emà ta diyà kenita. 5 O Tebay,
egsulat a diyà keniko enù ka ungayà ku sehiduwayki. Endà magtu di
sugù ini i igsulat ku diyà keniyu, enù ka tapay dé dinineg ta egoh ta anay
egpigtuu diyà si Kelistu. 6 Egtandaan ta sa kehidu ta danà ta egpangunut
diyà sa medoo sugù i Nemula. Tapay ma dé dinineg yu siini igsugù di
egoh yu anay egpigtuu, huenan di sehiduway ki temù.
7 Duen medoo etaw tegeakal nekeseluh diyà tanà, owoy endà igtulù
da duu sa tuu tegudon denu sa egoh i Hésus Kelistu neetaw diyà tanà.
Kagda sa tegeakal owoy kuntelà i Kelistu. 8 Huenan di, tulik yu anì endà
mekedan sa untung yu denu sa eggalebeken yu anì megulub polo sa
untung mesakem yu kani.
9 Amuk tumangkà sa etaw diyà sa igtulù i Hésus Kelistu ataw ka duen
ma sa iuman di diyà sa tegudon, endà eg-ugpà Nemula i diyà kenagdi.
Dodoo amuk tigtu eg-unut sa etaw diyà sa igtulù i Kelistu, eg-ugpà diyà
kenagdi sa Emà ta owoy sa Anak di. 10 Amuk duen etaw tumebow diyà
keniyu owoy beken siini tuu igtulù i Kelistu sa egtegudonen di, yoko
egpegemow duu diyà sa dalesan yu. Yoko ma egsalù duu, 11 enù ka amuk
saluan yu, mekelapeg yu doo diyà sa medaet egbaelan di.

12 Duen pa sa medoo ikagiyen ku hedem diyà keniyu, dodoo endà isulat
ku duu diyà sa kalatas, enù ka ungayà ku mangay a diyan anì mesetaeng
ki seolomoy anì meanggan ki temù.
13 Na, sa medoo anak sa tebay ko hinemilì i Nemula, ipetulon da sa
mepion pedu da diyà keniyu.
Taman iya daa sa igsulat ku. *Si Huwan*

3 HUWAN

Ini Sa Ketelu Igsulat I Huwan

---

1 Na, aken sa kaunutan etaw egpigtuu egsulat ini i. Egsulat a diyà
keniko, o Gayu, sa duma ku eghiduwan ku temù.
2 O loyuk ku eghiduwan ku, egsimbà a diyà si Nemula anì kumepion
sa hagtay ko owoy kumepion ma sa nanam lawa ko, enù ka tapay dé
netiigan ku mepion sa kepigtuu ko. 3 Tigtu a egkeanggan, enù ka egoh
sa duma ta egpigtuu migtebow dahini, tinulon da diyà kenak kesaligan
ka egpangunut diyà sa tuu tegudon. Tuu ma doo, takà ka eg-unut diyà
sa tuu tegudon. 4 Tigtu a egkeanggan temù egoh ku migdineg denu sa
kepangunut sa medoo anak ku diyà sa tuu tegudon.
5 O loyuk ku eghiduwan ku, kesaligan ka doo enù ka tigtu egtabangan
ko sa duma ta egpigtuu mig-ukit diyan, apiya di pa endà nelayaman ko
duu. 6 Tinulon da dé diyà sa medoo duma ta egpigtuu dahini denu sa
kehidu ko kenagda. Na, mepion amuk tabangan ko dema amuk muman da
mipanaw, enù ka iya sa mepion baelan ta diyà sa etaw egbael sa galebek
i Nemula. 7 Enù ka eg-angay da egtegudon denu si Hésus Kelistu, owoy
endà duen sa tabang mesakem da diyà sa medoo etaw endà egpigtuu.
8 Huenan di, mepion amuk kita i etaw egpigtuu polo sa gumastu sa medoo
tegetegudon anì tabangan ta kagda eggalebek diyà sa tuu tegudon.
9 Na, egoh anay duen sa sulat igpeuwit ku diyà sa medoo etaw egpigtuu
diyan. Dodoo endà egsagipaen i Diotelépés duu sa inikagi ku, enù ka
ungayà di pedakelen di daa kagdi. 10 Huenan di, amuk tumebow a diyan,
tulonen ku pa diyà keniyu sa langun binaelan i Diotelépés, enù ka butbut
sa igsumbung di kenak. Apiya di pa medaet iya wé, duen doo sa binaelan
di uman pa medaet, enù ka endà egsaluan di duu sa duma ta tegetegudon
amuk egtebow da diyan. Apiya di pa duen duma ta egkeiyap da egsalù
kenagda, eghawidan di polo owoy hemagawan di ma hedem anì endà
lumenged da amuk egkesetipon yu egsimbà.
11 O loyuk ku eghiduwan ku, yaka eg-iling duu sa medaet, dodoo
ilingi ko polo sa mepion. Enù ka sa etaw egbael mepion, iya sa inanak i

Nemula, dodoo sa etaw egbael medaet, endà egkelayaman di duu Nemula
i.
12 Eg-oloen sa langun etaw Dimiteliyu i, enù ka egtandaan di sa
kepangunut di diyà sa tuu tegudon danà sa medoo binaelan di mepion.
Eg-oloen ku ma, owoy netiigan ko ma tuu ini i eg-ikagiyen ku.
13 Na, duen pa sa medoo ikagiyen ku hedem diyà keniko, dodoo endà
isulat ku duu diyà sa kalatas, 14 enù ka ungayà ku endà melugay ki dema
mesehaa anì mesetaeng ki seolomoy.
15 Egsimbà a anì melanih sa pedu ko. Na, ipetulon sa medoo loyuk ta
dahini sa mepion pedu da diyà keniko, owoy tulon ko ma sa mepion pedu
ké diyà sa langun loyuk ta diyan.
Taman iya daa sa igsulat ku. *Si Huwan*

Ini Sa Igsulat I
HUDAS

Ini Denu Sa Igsulat I Hudas

Na, ini i Hudas sa hadi i Hésus denu inay di. Telehadi da si Santiyago, sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu diyà Hélusalém.

Migpeuwit sulat Hudas i diyà sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu sumalà dé sa kenà da. Sinasà di kagda anì tigtu iwoden da sa medoo tegetulù butbut. Ubòubò da egpigtuu diyà si Hésus iya wé medoo tegetulù butbut, dodoo medoo sa medaet egbaelan da. Tegebigà da owoy egpedakelen da daa kagda. Duen ma etaw i Hésus egpigtuu diyà sa igtulù da, owoy egpekeunut da diyà kenagda egbael medaet. Huenan di, tinulù i Hudas sa medoo etaw egpekeunut diyà siedò medoo tegetulù anì pelikù da diyà sa tuu tegudon igtulù diyà kenagda egoh anay.

Ini Sa Igsulat I Hudas Diyà Sa Medoo Etaw Egpigtuu

1 Na, aken si Hudas hadi i Santiyago egsulat ini i. Aken ma sa
egsugùsuguen i Hésus Kelistu.
Egsulat a diyà keniyu i medoo etaw hinemilì sa Emà ta si Nemula.
Tigtu eghiduwan di kiyu, owoy eg-ipaten i Hésus Kelistu ma kiyu.
2 Na, egsimbà a anì mekehaa yu uman sa dakel kehidu i Nemula
keniyu, owoy sa kedakel pedu di keniyu, owoy umanan di ma sa kelanih
pedu yu.

Ini Denu Sa Etaw Eg-amu Egtulù

3 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, iya sa anay penemdem ku
tigtu mepion amuk sumulat a diyà keniyu denu sa kealuk i Nemula
kenita. Dodoo nehalì dé sa penemdem ku ini egoh, enù ka uman pa
mepion amuk muna a sumulat diyà keniyu anì pebagelen yu sa pedu
yu humawid sa etaw egkelukuy sumambì sa tuu tegudon egpigtuuwen
ta. Igpetiig i Nemula iya wé tegudon diyà kenita i etaw di, huenan di

endà mepion di amuk mekeamut sa liyu tegudon dahiya. 4 Egsulat a diyà
keniyu enù ka duen dé etaw endà egpigtuu nekeamut da diyà keniyu,
dodoo endà netiigan yu duu kagda sa etaw endà tigtu egpigtuu. Ungayà
da sambian sa tuu tegudon denu sa kehidu i Nemula, enù ka itulù da
mepion gaa amuk sebigaay ki enù ka ipeuloy i Nemula doo uman iya wé
danà sa kehidu di. Dodoo endà eg-adatan da duu Nemula i, owoy endà
ma egpigtuuwen da duu sebaen i Hésus Kelistu daa sa Datù ta egsabà
kenita. Egoh anay igpesulat i Nemula diyà sa medoo tegesugkow di sa
kepigtamay di mekeuma diyà kenagda.
5 Apiya di pa tapay dé netiigan yu mepigtamayan sa etaw egbael
medaet, mikagi a dema diyà keniyu anì endà melipengan yu duu sa
binaelan i Datù Nemula egoh anay. Egoh anay linaun di kedu diyà
tanà Igiptu sa medoo etaw hinemilì di, agulé pinigtamayan di sa
duma etaw linaun di enù ka eg-eked da dé egpigtuu.[a] 6 Hediya ma sa
medoo egsugùsuguen di dutu langit dò egoh anay, pinigtamayan di ma
kagda enù ka inekedan da sa egkegaga igbegay di diyà kenagda owoy
sinalidan da ma sa tigtu eg-ugpaan da. Danà iya wé medaet binaelan
da, igpebilanggu di kagda dutu siedò tigtu deleman, owoy pinolot di ma
kagda sangkalì endà mebugtus di taman melugay, enù ka inatasan di
kagda taman endà meuma sa agdaw egoh di tigtu migtamay kenagda
kani. 7 Hediya ma sa langun etaw egoh anay diyà sa menuwa Sodoma
owoy menuwa Gomola owoy sa medoo menuwa medapag dahiya.[b] Inimet
i Nemula kagda mig-ulow enù ka nekeiling da siedò medoo egsugùsuguen
di takà egbael salà. Beken daa bayi sa duma da meseuma lawa sa medoo
maama, dodoo meseuma ma lawa sa duma da maama. Huenan di, inulow
i Nemula kagda, enù ka ipetiig di diyà sa langun etaw sa egoh di tigtu
migtamay sa langun etaw tegebael salà diyà sa apuy endà mepadeng.
8 Hediya ma sa egbaelan sa medoo etaw tegetulù butbut diyan, enù ka
apiya di pa netiigan da pigtamayan i Nemula sa etaw tegebael medaet,
takà da doo egbael medaet diyà sa lawa da danà da gaa netulù sa
tegeinep. Meked da ma eg-adat sa etaw épê egkegaga. Apiya sa medoo
egsugùsuguen i Nemula diyà langit, egpeumàumaan da ma doo. 9 Dodoo
anì ma i Miguwél i egsugùsuguen i Nemula épê dakel gelal, endà doo
eg-ilingan di duu iya wé egbaelan da. Enù ka egoh i Mosis nematay egoh
anay, nesesigbolow da Miguwél i owoy si Satanas enù ka eg-alangen i
Satanas hedem Miguwél i eglebeng sa lawa i Mosis. Apiya di pa tigtu
medaet sa inikagi i Satanas, endà doo egsulì Miguwél i egpeumàumà,
dodoo iya polo sa kagi di, guwaen di, “Si Nemula sa humawid keniko.”
10 Na, siedò medoo tegetulù butbut, egsumbungen da daa sa langun endà
egketiigan da duu. Egpekeiling da tinggalung endà egpekepenemdem,

---

[a] **1:5** Basa ko Éksodo 12:51; owoy Kebilang 14:29 [b] **1:7** Basa ko Génesis 19

enù ka egbaelan da daa sumalà dé sa hagdi egkeiyapan. Huenan di,
medaetan da doo danà iya wé egbaelan da medaet.
11 Hahaa yu, dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà kenagda,
enù ka eg-ilingan da sa medaet adat i Kain egoh anay.[c] Owoy eg-ilingan
da ma sa binaelan i Balam enù ka apiya di pa netiigan di medaet sa
egbaelan di, eg-uman doo egbael medaet danà di egkeilayam pilak.[d]
Owoy eg-ilingan da ma si Kolah egoh di mig-eked egpigtuu diyà si Mosis
sa ulu-ulu di egoh anay.[e] Huenan di, mepigtamayan i Nemula doo kagda,
nekeiling si Kolah egoh di petow pinigtamayan.
12 Na, amuk mesetipon yu kumaen danà yu egsehiduway, endà mepion
di amuk sa medoo tegetulù butbut eg-unut keniyu egkaen, enù ka lagà
da sa tétê nekeamut diyà sa mepion. Endà memalaan da egbael sa uyot
da medaet, enù ka endà egpenemdemen da duu sa ungayà sa duma da,
dodoo egpenemdemen da sa hagda daa ungayà. Nekeiling da sa gaeb
endà duen udan eg-uwiten kelamag. Nekeiling da ma sa kayu endà
egbunga, apiya di pa neuma sa bulan kebunga da, enù ka lagà da sa kayu
tigtu nematay danà sa dalid nelatas. 13 Nekeiling da ma sa dakel lambeg
amuk duen sepuk, enù ka mehaa doo sa medaet egbaelan da lagà buhok
mehaa diyà sa mantadan. Endà kesaligan sa itulù da enù ka lagà da sa
bituen migsalid diyà sa kenà di. Huenan di, tinapay i Nemula dé migbael
siedò tigtu deleman kenà da mepigtamayan taman melugay.
14 Na, egoh anay duen sa tegesugkow i Nemula, si Inok. Kagdi sa
keenem tugod i Adam, sa muna etaw egoh anay. Igsugkow i Nemula diyà
si Inok sa ketamanan sa medoo etaw lagà siedò tegetulù butbut, guwaen
di,

"Taa yu hih, tumebow kani si Datù unutan sa ngibu-ngibuwan
egsugùsuguen di kedu diyà langit.
15 Angayen di tumepeng sa egbaelan sa langun etaw.
Pigtamayan di sa medoo etaw tegebael medaet
owoy sa medoo egsumbung kenagdi danà da endà eg-adat si
Nemula."

16 Na, sa medoo tegetulù butbut, endà duen kepionon pedu da, owoy
takà da ma egsigbolow. Sumalà dé sa medaet egkeiyapan sa pedu da,
iya daa sa eg-unutan da, owoy tigtu da ma egpeolòolò. Amuk duen sa
egkeiyapan da diyà sa duma da, aluk-alukan da petolol sa kagi da anì
mekekuwa da.

Ini Sa Medoo Igsasà I Hudas Diyà Kenagda

17 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egkelipeng duu sa tapay
dinineg yu diyà sa medoo salu i Hésus Kelistu sa Datù ta. 18 Tinapay da

---

[c] **1:11** Basa ko Génesis 4:3-10 [d] **1:11** Basa ko Kebilang 22 [e] **1:11** Basa ko Kebilang 16

dé migtulon diyà kenita, “Egoh di endà pa egkeuma sa sabuhanan agdaw,
dumuen sa medoo etaw meumàumà keniyu owoy unutan da daa sa
medaet egkeiyapan sa pedu da.” 19 Na, iya sa pesuwan di mesesegumalay
yu, kiyu i etaw egpigtuu, enù ka danà sa medoo tegetulù butbut.
Egpenemdemen da sa hagda daa egkeiyapan diyà tanà, owoy endà eg-
ugpà sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda.
20 Dodoo kiyu, o medoo duma ku eghiduwan ku, setabangay yu langun
anì kumeeles sa kepigtuu yu diyà si Nemula. Owoy takà yu ma simbai
danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy di diyà keniyu. 21 Yoko eg-eked
duu sa kehidu i Nemula keniyu, ligò yu eg-angat-angat pelà sa lalù endà
meelut ibegay i Hésus Kelistu sa Datù ta danà sa kehidu di.
22 Hiduwi yu ma sa medoo etaw egkeduwa sa pedu da. 23 Tabangi yu
kagda anì mealukan da diyà sa kepigtamay i Nemula etaw, lagà eg-esoen
yu diyà apuy egkeulow. Owoy hiduwi yu ma sa medoo liyu etaw tegebael
salà, dodoo tulik yu ma anì endà mekeunut yu diyà kenagda egbael salà.
Hiduwi yu kagda, dodoo ekedi yu sa salà egbaelan da.

Ini Sa Keolò Di Si Nemula

24 Na, tigtu meolò Nemula i enù ka kagdi daa sa meketulik kenita anì
endà mekebael ki salà. Owoy kagdi ma sa kumedan sa salà ta anì endà
duen sa salà ta mehaa di amuk mekeangay ki kani diyà sa taengan di
diyà langit. Huenan di, tigtu ki meanggan temù. 25 Tigtu meolò Nemula
i, enù ka kagdi daa sa tigtu Nemula, owoy kagdi ma sa mekealuk kenita
danà sa binaelan i Hésus Kelistu sa Datù ta, owoy kagdi ma sa tigtu
mapulù datù egsabà sa langun pineduen di danà sa tigtu dakel egkegaga
di, owoy endà duen sa mekelowon kenagdi. Tapay dé kagdi sa tigtu
mapulù Datù épê dakel egkegaga edung sa egoh di endà pa duen sa
pineduen di taman ini egoh di owoy taman melugay. Amin.
Na, taman iya daa sa igsulat ku. *Si Hudas*

Ini Sa Igsulat I Huwan Sa

KEPEHAA I HÉSUS KELISTU

Ini Denu Sa Kepehaa I Hésus Igsulat I Huwan

Na, egoh i Huwan migsulat ini i, tigtu dé lukes, owoy mig-ugpà diyà sa tukééy pungul Patmos. Iya sa pesuwan di nekeangay dutu enù ka egbulitan sa medoo ulu-ulu etaw Loma danà di egtegudon denu si Hésus Kelistu. Huenan di, pinelegkà da kagdi diyà sa tigtu menuwa di owoy pineugpà da diyà siedò pungul. Lagà nebilanggu dahiya. Egoh i Huwan migsulat ini i, buyu dé egkeuma sa kepatay di.

Na, igsulat i Huwan ini i anì pebagelen di sa pedu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus. Egoh iya, duen sa sugù sa sulutan etaw Loma anì mepelihay sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Owoy medoo dé sa nematay danà da nepelihay.

Tinulon i Huwan dahini sa medoo igpetiig i Nemula diyà kenagdi denu sa medoo mebaelan diyà tanà amuk buyu dé meuma sa kepelikù i Hésus owoy amuk medapag ma dé sa sabuhanan agdaw. Duen sa medoo egkegaipan igpehaa diyà kenagdi, owoy anan épê selepangan. Iya sa sebaen gelal i Hésus diyà siini libelu, Anak Kebilibili, enù ka lagà sa kebilibili inimatayan egoh di nematay egoh anay anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw. Apiya di pa melikut sa selepangan sa medoo igpehaa i Nemula diyà si Huwan, tigtu metumàmaan doo. Danà i Kelistu sa Datù diyà langun, tigtu meatuwan doo sa langun kuntelà i Nemula lapeg si Satanas owoy sa kepatay etaw, owoy mebegayan untung sa medoo etaw egpigtuu enù ka mekeugpà da kani diyà sa magtu langit owoy magtu tanà.

Ini Sa Edungan Kagi I Huwan

1 [1] Na, ini sa igsulat denu sa igpehaa i Hésus Kelistu. Igsugkow di iya wé kedu diyà si Nemula anì metiigan sa medoo etaw eg-unut-unut diyà kenagdi sa buyu dé mebaelan. Igpetiig i Kelistu iya wé diyà kenak

danà di migpeangay sa egsugùsuguen di kedu langit dò diyà kenak, aken
i Huwan sa egpangunut diyà kenagdi. 2 Igsulat ku sa langun hinaa ku,
owoy egtulonen ku diyà keniyu siini kagi i Nemula dinineg ku owoy
sa tuu tegudon igpetiig i Hésus Kelistu diyà kenak. 3 Amuk egbasawen
yu sa langun kagi igsulat diyà siini libelu, tigtu yu meanggan. Amuk
egdinegdineg yu owoy egpangunut yu diyà siini kagi igsulat diyà siini
libelu, tigtu yu ma meanggan enù ka buyu dé meketuu siini langun
igpetiig i Nemula.

Ini Sa Kagi I Huwan Diyà Sa Pitu Umpungan I Hésus

4 Na, si Huwan a egsulat ini i diyà keniyu i etaw egpigtuu eg-ugpà
dutu siedò pitu menuwa diyà sa dakel uwang tanà Asiya. Egsimbà a anì
mekehaa yu sa dakel ketabang ipeuloy da i Nemula owoy sa Metiengaw
Suguy di owoy si Hésus Kelistu, owoy ungayà ku ma kumelanih sa
keugpà yu danà da. Na si Nemula, tapay dé duen kagdi i edung egoh
anay taman ini egoh owoy taman melugay. Owoy sa Metiengaw Suguy
i Nemula, duen sa pitu ukit kepehaa di sa dakel tunung di owoy takà
eg-ugpà diyà sa taengan sa metolol bangkù i Nemula. 5 Owoy si Hésus
Kelistu, kesaligan sa kagi di. Kagdi sa anay etaw inenaw i Nemula egoh
di nematay owoy sa Tigtu Datù egsabà sa langun ulu-ulu diyà siini
sinukub langit. Dakel sa kehidu di kenita, huenan di linaun di kita kedu
diyà sa medoo salà ta danà sa depanug di miglesut egoh di nematay.
6 Iglapeg di kita diyà sa kedatù di, owoy binaluy di kita sa medoo
egsugùsuguen di takà eg-olò sa Emà di si Nemula. Huenan di, meolò
Hésus Kelistu i, enù ka endà meelut sa kedatù di taman melugay. Amin.
7 Taa yu, hih. Pelikù Hésus Kelistu i unutan gaeb, owoy hauwen sa
langun etaw lapeg sa medoo mig-imatay kenagdi. Suminegaw sa langun
balangan etaw diyà siini sinukub langit danà di tumebow enù ka kagdi sa
migtamay kenagda. Meketuu doo iya wé. Amin.
8 Na, si Datù Nemula épê tigtu dakel egkegaga, tapay dé duen kagdi
i edung egoh anay taman ini egoh di owoy taman melugay. Huenan di,
guwaen di, “Aken sa Alpa owoy sa Oméga.” Na, iya sa selepangan sa
inikagi di, kagdi sa edungan sa langun eghauwen owoy sa ketamanan di.

Migpehaa Hésus Kelistu I Diyà Si Huwan

9 Na, aken si Huwan sa duma yu egpigtuu, owoy lagà a ma keniyu danà
ta nesesebaen si Hésus, enù ka egtigkelan ku ma sa lihay nekeuma diyà
kenita danà ta eg-unut-unut diyà sa kedatù i Nemula. Pineangay a diyà sa
tukééy pungul Patmos danà ku egtegudon sa kagi i Nemula owoy danà
ku ma egtulù sa tuu tegudon igpetiig i Hésus Kelistu. 10 Na, sebaen Akad,
sa agdaw ta eg-olò si Datù, linuhub a sa Metiengaw Suguy i Nemula owoy
duen sa igpehaa di diyà kenak. Dinineg ku sa eg-ikagi metaled denu iyug

ku, owoy lagà sa dagì tegbuli enù ka tigtu metaled. 11 Guwaen di, “Sulati
ko sa langun eghauwen ko, owoy peuwiti ko diyà sa pitu umpungan sa
etaw egpigtuu, dutu menuwa Épéso owoy menuwa Ismilna owoy menuwa
Pilgamo owoy menuwa Tiyatila owoy menuwa Saldis owoy menuwa
Piladelpiya owoy menuwa Laodisiya.”
12 Egoh ku migdineg iya wé, migkiling a anì hauwen ku sa etaw mig-
ikagi diyà kenak. Egoh ku migkiling, hinaa ku sa pitu tinaguan sulù anan
bulawan. 13 Diyà sa teliwadà siini pitu taguan sulù, duen sa etaw egtigdeg
éhê palas sa Kakay Langun. Melomboy sa kawal di owoy bulawan sa
bandan di. 14 Tigtu mebulà temù sa balut ulu di lagà sa kebulà sa ginis
unung patay, owoy éhê legleg apuy sa mata di. 15 Egsenang sa lisen di
nekeiling sa galang tinapis owoy kinayasan. Tigtu metaled sa kagi di lagà
sa labal sagpaw. 16 Duen pitu bituen sinabaan di diyà sa belad di denu
kuwanan, owoy duen ma sa megalang sundang eglesut diyà sa ebà di.
Egsenang temù sa palas di éhê sa senang agdaw amuk nekebugsang.
17 Na, egoh ku mighaa kenagdi, tigtu a nelimedangan owoy nekelagkeb
a diyà sa taengan di. Endà egpekelanuhen a enù ka lagà a dé nematay.
Agulé sinabaan di aken sa belad di denu kuwanan, owoy guwaen di,
“Yaka egkelimedangan na, enù ka aken sa edungan sa langun eghauwen
owoy sa ketamanan di. 18 Aken sa épê lalù endà meelut di. Apiya di pa
inimatayan a egoh anay, melalù a doo taman melugay. Duen sa egkegaga
ku egpelalù sa etaw nematay. Amuk mematay sa etaw, duen ma sa
egkegaga ku egpeangay kenagda diyà sa kenà da mugpà. 19 Na, sulati ko
langun iya wé ipehaa ku diyà keniko, sa medoo eghauwen ko ini egoh di
owoy sa medoo mebaelan kani. 20 Ipetiig ku diyà keniko sa selepangan sa
pitu bituen hinaa ko sinabaan ku denu kuwanan owoy sa selepangan sa
pitu taguan sulù anan bulawan. Sa pitu bituen, iya sa pitu kaunutan eg-
ipat sa pitu umpungan ku etaw egpigtuu; owoy sa pitu taguan sulù, iya sa
pitu umpungan etaw egpigtuu.”

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegeÉpéso

2 1 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko diyà sa kaunutan eg-ipat sa
medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Épéso dò. Sulati ko sa kagi
ku diyà kenagda, guwaen ku, ‘Aken si Hésus sa egsabà sa pitu bituen
diyà sa belad ku denu kuwanan, owoy aken ma sa egbigkat diyà sa
teliwadà sa pitu taguan sulù anan bulawan. 2 Netiigan ku sa langun
egbaelan yu. Netiigan ku ma megelol yu doo eggalebek owoy egtigkel
yu sa kelikutan yu danà yu egpigtuu. Netiigan ku ma eg-ekedan yu sa
medoo etaw tegebael medaet. Tinepengan yu ma sa medoo etaw ubòubò
da sa salu i Hésus, owoy netiigan yu butbuten da danà yu migtepeng
kenagda. 3 Netiigan ku ma eg-udes yu egtigkel sa kelikutan yu apiya di pa
nepelihay yu danà yu egpigtuu diyà kenak. Endà ma egkesemek yu eg-

unut-unut diyà kenak. 4 Dodoo duen ma sa egbaelan yu endà egkeiyapan
ku duu. Egoh yu anay egpigtuu diyà kenak, dakel sa kehidu yu kenak,
dodoo migketukééy dé polo ini egoh di. 5 Petulengtuleng yu sa dakel
kehidu yu kenak egoh anay. Huenan di, ekedi yu dé sa medaet egbaelan
yu, owoy baeli yu dema sa mepion iling sa binaelan yu egoh anay. Enù
ka amuk endà ekedan yu duu, mangay a diyà keniyu owoy kedanan ku
sa legdaw yu diyà sa kenà di igtagù. 6 Dodoo netuuwan a ma doo diyà
keniyu, enù ka egkelepuhan yu sa medaet egbaelan sa medoo etaw eg-
unut diyà si Nikolayi. Hediya ma egkelepuhan ku ma sa medaet egbaelan
da. 7 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi
sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu. Sumalà dé sa etaw
endà eglengaen di duu sa keunut-unut di kenak, iya sa etaw pekaenen ku
sa bunga kayu egpelalù etaw taman melugay dutu siedò kenà i Nemula
eg-ugpà.' "

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegeIsmilna

8 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan
eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Ismilna dò. Guwaen ku,
'Ini sa kagi ku diyà keniyu, aken sa edungan sa langun eghauwen owoy
sa ketamanan di. Nematay a egoh anay, dodoo neenaw a doo egoh ku
nematay. 9 Netiigan ku netigkelan yu sa lihay nekeuma diyà keniyu.
Netiigan ku ma tigtu yu pubeli, dodoo tigtu yu doo kawasà dutu langit
dò. Netiigan ku ma endà tuu di sa kesumbung sa etaw Hudiyu keniyu.
Guwaen da dò kagda sa tigtu etaw Hudiyu eg-unut diyà si Nemula,
dodoo egtampil da polo diyà si Satanas. 10 Yoko egkelimedangan na sa
lihay buyu dé mekeuma diyà keniyu. Taa yu, hih. Buyu dé ipebilanggu
i Satanas sa duma etaw diyà keniyu enù ka tukawan di sa kepigtuu
yu, owoy mepelihay yu ma taman sepulù agdaw. Dodoo apiya di pa
mematay yu, peeles yu doo sa kepigtuu yu diyà kenak, enù ka duen sa
untung ibegay ku diyà keniyu sa lalù endà meelut di. 11 Na, kiyu i etaw
egdineg siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula
diyà sa langun etaw egpigtuu. Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu
sa keunut-unut di kenak, iya sa etaw endà mekehaa di sa kepigtamay i
Nemula pinengadanan sa keduwa gulê kepatay etaw.' "

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegePilgamo

12 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan
eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Pilgamo dò. Guwaen
ku, 'Ini sa kagi ku diyà keniyu, aken i épê sa sundang tigtu megalang.
13 Netiigan ku apiya di pa eg-ugpà yu diyà siedò menuwa egsabaan i
Satanas, tigtu meeles doo sa kepigtuu yu diyà kenak. Endà ma eg-ekedan
yu duu sa ketulù ku egoh da mig-imatay si Antipas egoh anay. Kagdi

sa etaw meudes egtulù sa kagi ku, huenan di neimatayan dutu siedò
menuwa yu egsabaan i Satanas. 14 Dodoo duen ma sa egbaelan yu endà
egkeiyapan ku duu, enù ka duen etaw diyà keniyu eg-unut diyà sa butbut
igtulù i Balam egoh anay. Igtulù i Balam diyà si Balak sa ukit di eg-
enggat sa medoo tugod i Islaél anì sumabuh da eg-unut diyà si Nemula.
Neenggat da diyà salà danà da egkaen sa kaleni igbegay diyà sa inetaw
egpenemulawen da owoy danà da ma egbigà. 15 Hediya ma, duen ma
etaw diyà keniyu egpigtuu da diyà sa butbut igtulù i Nikolayi. 16 Huenan
di, ekedi yu dé iya wé medaet egbaelan yu. Amuk endà ekedan yu duu,
medelamet a mangay diyà keniyu anì pigtamayan ku sa medoo etaw
egbael medaet. Iya sa ipigtamay ku kenagda siini sundang eglesut diyà
sa ebà ku pinegulepengan sa kagi ku. 17 Na, kiyu i etaw egdineg siini
kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun
etaw egpigtuu. Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-
unut di diyà kenak, iya sa etaw begayan ku siedò kaenen kedu diyà
langit endà pa mehaa di etaw. Owoy ibegay ku ma diyà kenagdi sa batu
mebulà sinulatan sa magtu ngadan di endà metiigan di etaw liyu daa sa
mebegayan ku.' "

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Etaw TegeTiyatila

18 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan
eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Tiyatila dò. Guwaen ku,
'Aken sa Anak i Nemula eg-ikagi diyà keniyu. Lagà legleg apuy sa mata ku,
owoy egsenang sa lisen ku lagà sa galang magtu kinayasan. 19 Netiigan ku
sa langun egbaelan yu. Dakel sa kehidu yu owoy meeles ma sa kepigtuu
yu diyà kenak. Megelol yu ma egtabang diyà sa medoo duma yu, owoy
meudes yu ma egtigkel sa kelikutan yu. Netiigan ku ma egkeumanan ma
sa mepion egbaelan yu ini egoh di diyà sa egbaelan yu egoh anay. 20 Dodoo
duen doo sa egbaelan yu endà egkeiyapan ku duu. Enù ka mepion doo
diyà keniyu amuk tumulù diyà keniyu Hésabil i, siedò bayi ubòubò
egsugkow sa kagi i Nemula. Dodoo eg-akalan di sa medoo etaw ku danà
di egtulù endà mesalà sa etaw gaa amuk meseuma sa lawa da sa beken
sawa di owoy endà ma mesalà da gaa amuk kumaen da sa kaleni igbegay
diyà sa inetaw egpenemulawen da. 21 Nelugay dé egtigkelan ku kagdi anì
meekedan di iya wé medaet egbaelan di, dodoo endà eg-ekedan di duu.
22 Taa yu, hih. Pigtamayan ku owoy pehibaten ku danà di luminadu. Dakel
ma sa lihay peangayen ku diyà sa medoo duma di nesebigà amuk endà ma
ekedan da duu sa medaet binaelan da danà siini bayi. 23 Imatayan ku ma
sa medoo etaw eg-unut diyà sa igtulù di. Iya sa baelan ku anì metiigan sa
langun etaw egpigtuu aken sa neketiig sa langun pedu yu owoy sa langun
penemdem yu ma, owoy metiigan da ma aken sa megay diyà sa uman
sebaen etaw sa hagdi untung nekesugat denu sa binaelan di.

24 “ ‘Duen ma sa kagi ku diyà keniyu i medoo liyu etaw diyà Tiyatila endà
eg-unut diyà sa medaet igtulù siedò bayi owoy endà ma ilingan yu duu sa
penemdem guwaen da dò milantek dodoo kedu diyà si Satanas polo. Endà
duen sa igsugù ku diyà keniyu liyu daa ini i. 25 Peeles yu dé diyà sa pedu
yu sa tuu tegudon egketiigan yu taman endà meuma sa kepelikù ku diyà
tanà. 26 Amuk endà eglengaen yu duu sa keunut-unut yu diyà kenak, dodoo
egpangunutan yu polo sa uyot ku taman endà meuma sa sabuhanan agdaw,
begayan ku kiyu egkegaga iling sa egkegaga igbegay sa Emà ku diyà kenak.
Ibegay ku iya wé anì kumedatù yu sumabà sa medoo balangan tanà diyà siini
sinukub langit. 27 Mebagel sa kesabà yu kenagda éhê sa kebagel sa putow endà
metepù di, owoy lagà buyung mepesà sa medoo kuntelà yu enù ka atuwan yu.
28 Owoy ibegay ku ma diyà keniyu sa telasimag. 29 Na, kiyu i etaw egdineg siini
kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu.’ ”

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegeSaldis

3 1 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan eg-ipat
sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Saldis dò. Guwaen ku, ‘Aken si
Hésus Kelistu egsabà sa pitu bituen, owoy diyà kenak ma sa Metiengaw Suguy
i Nemula egpehaa sa tunung di danà sa pitu ukit di. Netiigan ku sa egbaelan
yu. Eglalag yu dé enù ka duen sa lalù yu endà meelut di, dodoo lagà yu polo
nematay enù ka endà egtandaan yu duu sa kepigtuu yu danà sa egbaelan yu.
2 Huenan di, enaw yu dé. Pebagel yu sa tukééy kepigtuu yu, enù ka buyu dé
mekedan. Netiigan ku endà nesugat sa egbaelan yu diyà sa kehaa i Nemula.
3 Huenan di, yoko egkelipeng duu sa tuu tegudon dinineg yu pinigtuu yu
egoh anay, dodoo unuti yu polo. Ekedi yu ma sa salà yu, enù ka amuk endà
ekedan yu duu sa medaet adat yu, mepetow yu sa egoh ku mangay diyà
keniyu. Lagà sa ketebow tegepenakaw sa kepelikù ku enù ka endà egketiigan
yu duu sa ulas ku tumebow. 4 Tukééy daa sa etaw diyà keniyu dutu Saldis dò
sa endà egpelueden da duu sa ginis da mebulà, enù ka endà eg-unutan da duu
sa medaet adat. Kagda sa etaw munut diyà kenak mekeginis mebulà, enù ka
mekeunut da diyà kenak danà sa mepion egbaelan da. 5 Sumalà dé sa etaw endà
eglengaen di duu sa keunut-unut di diyà kenak, iya sa etaw mekeginis mebulà
mekeiling kenak, owoy endà kedanan ku duu sa ngadan di diyà sa libelu igsulat
ku ngadan sa medoo etaw nebegayan lalù endà meelut di. Owoy tulonen ku
ma sa keunut-unut di kenak diyà sa taengan sa Emà ku si Nemula owoy sa
medoo egsugùsuguen di ma diyà langit. 6 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku,
pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw egpigtuu.’ ”

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegePiladelpiya

7 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan
eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Piladelpiya dò. Guwaen

ku, ‘Aken si Hésus Kelistu eg-ikagi diyà keniyu. Aken sa tigtu metiengaw
etaw owoy kesaligan a ma. Binegayan a egkegaga anì egkedatù a iling sa
kedatù i Datù Dabid egoh anay. Amuk ukaan ku sa pintù anì mekedalem
sa etaw diyà sa kedatù ku, endà mepintuan di etaw. Amuk pintuan ku
anì endà mekeludep sa etaw, endà ma meukaan di etaw. 8 Netiigan ku
sa egbaelan yu. Netiigan ku ma endà iseg yu medoo owoy tukééy ma
daa sa egkegaga yu, dodoo eg-udes yu doo eg-unut diyà sa igtulù ku
owoy endà ma eglidungen yu duu kiyu sa etaw ku. Huenan di, inukaan
ku dé sa pintù diyà keniyu anì mekeludep yu, owoy endà ma duen sa
etaw mekepintù enù ka endà mealang da duu sa ipebael ku diyà keniyu.
9 Taa yu, hih. Egbutbut daa sa medoo etaw guwaen da dò kagda sa tigtu
etaw Hudiyu eg-unut diyà si Nemula, dodoo etaw i Satanas da polo.
Peligkueden ku kagda kani diyà sa taengan yu anì metiigan da kiyu sa
etaw eghiduwan ku temù. 10 Na, danà yu egpangunut diyà sa igsugù ku
keniyu denu sa ketigkel yu kelikutan, huenan di tulikan ku ma kiyu anì
endà mekeuma di diyà keniyu sa tigtu medaet kelikutan tumebow diyà
tanà amuk tepengan i Nemula sa langun etaw. 11 Buyu a dé pelikù diyà
tanà. Huenan di, peeles yu ipat sa tuu tegudon netiigan yu anì endà
duen sa liyu etaw mekekuwa sa untung yu. 12 Sumalà dé sa etaw endà
eglengaen di duu sa keunut-unut di diyà kenak, iya sa etaw pelagaen ku
sa mebagel bugsud diyà sa Dalesan i Nemula dutu langit dò. Mugpà dutu
taman melugay owoy endà dé mehalì di. Owoy isulat ku ma diyà kenagdi
sa ngadan sa Emà ku si Nemula owoy sa ngadan sa menuwa i Nemula, sa
Magtu Hélusalém, sa menuwa tumenà kedu si Nemula diyà langit. Owoy
isulat ku ma diyà kenagdi sa magtu ngadan ku. 13 Na, kiyu i etaw egdineg
siini kagi ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa
langun etaw egpigtuu.’ ”

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegeLaodisiya

14 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà sa kaunutan eg-
ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Laodisiya dò. Guwaen ku, ‘Ini
sa kagi i Hésus Kelistu sa ginelal Amin, enù ka kesaligan a owoy anan
tuu sa kagi ku. Pineduen i Nemula sa langun eghauwen danà ku. 15 Endà
oloen ku duu kiyu enù ka netiigan ku sa langun egbaelan yu. Netiigan ku
lagà yu sa wayeg endà meedup di owoy endà megenaw di, enù ka duwa-
duwa sa pedu yu eg-unut diyà kenak. Mepion hedem amuk sebaen daa sa
pedu yu, lagà sa wayeg tigtu megenaw ataw ka tigtu meedup. 16 Dodoo,
neduwa polo sa pedu yu lagà yu sa wayeg alang-alang, endà megenaw
di owoy endà meedup di. Huenan di, kedanan ku daa kiyu lagà a daa
eg-emug keniyu. 17 Egpeolòolò yu daa danà yu kawasà dé etaw owoy
mepion sa keugpà yu owoy endà ma duen sa kulang yu. Dodoo, lagà yu
polo etaw langap enù ka endà egketiigan yu duu sa tigtu kelikutan yu.

Mekehiduhidu yu enù ka lagà yu pubeli etaw danà di kulang sa kepigtuu
yu. Lagà endà duen ginis yu enù ka endà duen sa mepion egbaelan yu.
18 Huenan di, ini sa isasà ku diyà keniyu. Beli yu diyà kenak sa tigtu
bulawan tinapis diyà apuy pinegulepengan sa tigtu kepigtuu yu anì
meketuu sa pantiyali yu. Beli yu ma diyà kenak siedò mebulà ginis anì
endà memalaan yu danà yu endà duen ginis. Owoy beli yu ma diyà
kenak sa bulung mata anì bulungan sa mata yu anì kumeilag yu. 19 Eg-
indawen ku sa langun etaw eghiduwan ku, owoy egpigtamayan ku ma
kagda anì kumepion sa adat da. Huenan di, udesi yu baeli sa mepion
owoy ekedi yu ma sa medaet egbaelan yu. 20 Taa yu, hih. Lagà a sa etaw
eg-umow egtigdeg diyà sa selat sa dalesan yu. Amuk duen etaw egdineg
sa kagi ku owoy eg-ukaan di sa pintù, lumudep a owoy meseunut ké dé
kumaen diyà sa kenà di. 21 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa
keunut-unut di diyà kenak, iya sa etaw pepenuuwen ku diyà sa dapag ku
diyà sa kedatù ku, lagà sa kepenuu ku diyà sa dapag sa Emà ku si Nemula
egoh ku mig-atu dé diyà si Satanas. 22 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi
ku, pangunut yu dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu.' "

Ini Sa Hinaa I Huwan Dutu Langit Dò

4 1 Agulé, duen sa sebaen ma ipehaa i Datù diyà kenak. Eglengag a
owoy hinaa ku sa pintù neukaan dutu langit dò. Owoy duen sa eg-
ikagi diyà kenak, sak eg-ikagi metaled éhê dagì tegbuli iling sa dinineg
ku egoh muna. Guwaen di diyà kenak, "Angay ka dini, enù ka ipehaa ku
diyà keniko sa medoo mebaelan kani." 2 Petow a dé nebatun dutu langit
dò danà sa tunung sa Suguy i Nemula, owoy hinaa ku sa bangkù sa
mapulù Datù diyà langit owoy duen sa egpenuu dahiya. 3 Tigtu egsenang
sa palas di lagà sa senang sa tigtu mapulù batu pinengadanan ta haspi
owoy kolnalina. Nekeulingut diyà sa bangkù di, duen sa belugtu melunu
éhê sa egoh-egoh sa mapulù batu melunu pinengadanan ta esmilalda.
4 Duen ma duwa pulù owoy epat bangkù nekeulingut diyà sa bangkù di,
owoy egpenuu dahiya sa duwa pulù owoy epat kaunutan etaw. Anan da
migginis mebulà owoy migsayap da bulawan. 5 Nelibet malalimet silà sa
bangkù i Datù, owoy dinineg ku ma sa ébê owoy sa eglegu-legu. Owoy
duen sa pitu sulù eglegleg diyà sa taengan sa bangkù di, enù ka iya sa
tandà sa pitu ukit kepehaa sa Metiengaw Suguy i Nemula sa tunung di.
6 Owoy hinaa ku ma diyà sa taengan bangkù di sa éhê melabel dagat
tigtu metiengaw lagà pegalungan.

Hinaa ku sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà sa epat
kilidan sa bangkù i Datù. Neseluh mata sa lawa da denu iyug da owoy
denu isaluwan da ma. 7 Éhê palas liyun sa sebaen siedò egsugùsuguen i
Nemula, owoy éhê palas sapì sa keduwa di, owoy éhê palas etaw sa ketelu

di, owoy éhê palas banug eglayang sa keepat di. 8 Na, uman sebaen siini
epat egsugùsuguen di, enem sa pakpak di. Neseluh mata sa lawa da,
lapeg leketanà sa pakpak da. Agdaw owoy sigep iya daa sa egbaelan da
egduyuy da, guwaen da,
"Anan metiengaw temù sa langun egbaelan i Nemula.
Kagdi sa Datù épê tigtu dakel egkegaga.
Tapay dé duen kagdi ya edung egoh anay taman ini egoh di owoy
taman melugay."
9 Egpenuu Nemula i diyà sa bangkù di kenà di egpedatù, owoy kagdi sa
melalù taman melugay. Kagdi sa takà eg-oloen siedò epat egsugùsuguen
di, owoy eg-adatan da, owoy egpesalamat da diyà kenagdi. 10 Egoh da
egduyuy eg-olò kenagdi, eglagkeb ma sa duwa pulù owoy epat kaunutan
diyà sa taengan i Nemula egpenuu diyà sa bangkù di, owoy eg-oloen da
ma kagdi i melalù taman melugay. Itenà da ma sa sayap bulawan da diyà
sa taengan di enù ka tandaan da sa keadat da kenagdi, owoy eg-oloen da,
11 guwaen da,
"O Datù ké si Nemula, tigtu ka mapulù.
Huenan di, meolò ka, owoy meadatan ka, enù ka tigtu dakel sa
tunung ko.
Enù ka kuna sa migbael sa langun eghauwen,
owoy danà sa niko uyot daa, pineduen ko sa langun eghauwen,
owoy nehagtay da ma danà ko."

Ini Denu Sa Igsulat Dinilin Owoy Sa Anak Kebilibili

5 1 Agulé, hinaa ku duen sa egsabaan sa egpenuu diyà siedò metolol
bangkù. Egsabaan kuwanan di sa kalatas dinilin nesedibaluy sulat,
owoy duen ma sa pitu tandà igpedeket dahiya anì endà mebekah di.
2 Agulé, eghauwen ku ma sa mebagel egsugùsuguen i Nemula dahiya,
owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di, "Ngadan di etaw sa mekebekah
siini sulat? Ngadan di etaw mekegaga kumedan sa tandà di igpedeket anì
mebasa?" 3 Apiya di pa eglagbeten di diyà langit owoy diyà tanà owoy
diyà bayà, endà duen etaw mehaa di mekelekat sa pitu tandà igpedeket
anì mebasa sa igsulat. 4 Huenan di, tigtu a egsinegaw enù ka endà duen
etaw apiya sebaen mekebekah iya wé kalatas dinilin anì mebasa iya wé
sulat. 5 Agulé, duen sa sebaen diyà sa duwa pulù owoy epat kaunutan
mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, "Yaka egsinegaw wa. Taa ko. Si Hésus
Kelistu, sa ginelal Liyun enù ka dakel sa egkegaga di, kagdi sa tugod
i Huda owoy sa tugod i Datù Dabid, owoy kagdi sa mig-atu dé diyà si
Satanas, huenan di kagdi daa sa mekegaga mekah sa sulat dinilin owoy
kagdi ma sa mekekedan sa pitu tandà igpedeket dahiya."
6 Agulé, duen sa hinaa ku teliwadà sa metolol bangkù i Datù owoy
sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula owoy sa duwa pulù owoy epat

kaunutan. Iya sa hinaa ku sa Anak Kebilibili egtigdeg dahiya, owoy
hinaa ku ma sa kelaing palì di danà di inimatayan egoh anay. Duen
sa pitu sidung di owoy pitu mata di. Na, sa pitu mata di, iya tandà sa
pitu ukit kepehaa sa tunung sa Suguy i Nemula peangayen di diyà sa
langun balangan tanà. 7 Agulé, eg-angay egdapag sa Anak Kebilibili
diyà sa metolol bangkù kenà i Datù egpenuu, owoy kinuwa di sa kalatas
dinilin sinabaan kuwanan i Datù. 8 Egoh di migkuwa sa kalatas dinilin,
eglagkeb sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula owoy sa duwa pulù
owoy epat kaunutan enù ka egdatuen da sa Anak Kebilibili. Uman sebaen
kaunutan épê da pegelung, owoy egsabaan da ma sa bilu bulawan nepenù
lana mepion ngadeg eg-ulowen anì umebel sa mepion ngadeg. Iya sa
pinegulepengan sa kesimbà sa medoo etaw i Nemula. 9 Egduyuy da ma sa
magtu duyuy, guwaen da,

"Mapulù ka enù ka kuna sa mekegaga kumuwa sa kalatas dinilin,
owoy kuna daa sa mekegaga kumedan sa tandà igpedeket dahiya,
enù ka inimatayan ka egoh anay,
owoy danà sa depanug ko egoh ko nematay,
tinigtuwan ko sa salà sa langun etaw anì mebaluy da ma etaw i
Nemula.
Kedu da diyà sa langun balangan geumpung etaw
owoy sa langun balangan kagi etaw
owoy sa langun balangan etaw
owoy sa langun balangan tanà.
10 Iglapeg ko kagda diyà sa medoo etaw eg-ipaten ko,
owoy binaluy ko ma kagda sa medoo egsugùsuguen ko takà eg-olò
si Nemula,
owoy begayan ko ma kagda sa kedatuan da diyà tanà."

11 Agulé, eglangalanga a owoy egdinegen ku sa medoo egsugùsuguen
i Nemula egduyuy. Tigtu medoo da temù, enù ka ngibu-ngibuwan da.
Egtigdeg da nekeulingut diyà sa duwa pulù owoy epat kaunutan owoy
sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula owoy sa metolol bangkù i Datù.
12 Egduyuy da langun, owoy tigtu metaled sa duyuy da. Guwaen da,

"Mapulù sa Anak Kebilibili inimatayan,
huenan di meolò ta enù ka dakel sa egkegaga di.
Endà duen sa ketamanan sa kekawasaan di,
owoy milantek sa penemdem di,
owoy tigtu mebagel ma sa tunung di.
Meadatan ta, owoy pedakelen ta,
owoy meolò ta ma."

13 Agulé, egdinegen ku sa duyuy sa langun eg-ugpà diyà langit owoy
diyà tanà owoy diyà bayà owoy diyà dagat. Egduyuy sa langun pineduen
i Nemula sumalà dé sa kenà da, guwaen da,

"Meolò sa mapulù Datù egpenuu diyà sa metolol bangkù,
owoy meolò ma sa Anak Kebilibili.
Meadatan ta, owoy pedakelen ta ma taman melugay,
enù ka kagda daa sa épê dakel egkegaga."
14 Agulé, egsagbì sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula, guwaen da,
"Amin." Agulé eglagkeb dema sa duwa pulù owoy epat kaunutan enù ka
egdatuen da.

Linekat Sa Anak Kebilibili Sa Enem Tandà Igpedeket Diyà Sa Kalatas Dinilin

6 1 Agulé egoh ku eghaa, linekat sa Anak Kebilibili sa sebaen tandà
igpedeket diyà sa kalatas dinilin. Agulé, dinineg ku sa kagi sa
sebaen mapulù egsugùsuguen i Nemula. Nekeiling sa kagi kilat sa kagi
di, guwaen di, "Téél ka dé." 2 Hê, hinaa ku sa kudà mebulà, owoy duen sa
etaw egkudà egkemkem busug. Binegayan da kagdi sa sayap bulawan anì
tandaan sa egkegaga di umatu. Hê, eglagbas diyà tanà anì atuwan di sa
langun kuntelà di.
3 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keduwa tandà igpedeket diyà sa
kalatas dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa keduwa mapulù egsugùsuguen
i Nemula, guwaen di, "Téél ka dé." 4 Agulé, duen sa sebaen ma kudà
migtebow tigtu melalegà. Duen sa dakel sundang igbegay da diyà sa etaw
egkudà, owoy pineangay da kagdi anì lebegen di sa melanih keugpà etaw
diyà tanà anì meselimbul sa langun etaw anì meseimatay da.
5 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa ketelu tandà igpedeket diyà sa
kalatas dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa ketelu mapulù egsugùsuguen
i Nemula, guwaen di, "Téél ka dé." Agulé, hinaa ku sa kudà meitem
migtebow, owoy duen sa timbangan inuwit sa etaw egkudà. 6 Dinineg
ku sa eg-ikagi diyà teliwadà sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula.
Guwaen di, "Pilagà ko sa kaenen da, enù ka sa tengà supà alina daa sa
mebeli etaw danà sa sukay di eggalebek segeagdaw, owoy sakasupà owoy
tengà sebada[a] daa sa mebeli etaw danà sa sukay di segeagdaw. Dodoo
endà mehalì sa lagà sa lana owoy sa wain inemen etaw."
7 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keepat tandà igpedeket diyà sa
kalatas dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa keepat mapulù egsugùsuguen
i Nemula, guwaen di, "Téél ka dé." 8 Agulé, hinaa ku sa kudà ebul.
Iya ngadan sa etaw egkudà, Kepatay, owoy Bayà sa ngadan sa etaw
egsetugdug kenagdi. Nebegayan da egkegaga anì meimatayan da sa
sebaed diyà sa epat baed sa langun etaw danà sa gila owoy sa bitil owoy
sa linadu dumeket diyà kenagda owoy sa mebalaw uled tanà.

---

[a] **6:6** Sa kagi "alina" owoy sa kagi "sebada" sa pinengadanan da sa hinemula da éhê palas palay.

9 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa kelima tandà igpedeket diyà
sa kalatas dinilin. Hê, eghauwen ku diyà leketanà sa kenà da eg-imatay
hinagtay ibegay diyà si Nemula, sa suguy sa langun etaw inimatayan
danà da egtegudon sa kagi i Nemula owoy danà da ma eg-udes egtulon
denu si Hésus Kelistu. 10 Eg-ikagi da metaled, guwaen da, "O Datù
Nemula, kuna daa sa épê dakel tunung. Tigtu metiengaw sa pedu ko
owoy kesaligan ka. Ngadan sa lugay ké eg-angat sa kesulì ko diyà sa
kinepatay ké? Nengan sa kepigtamay ko diyà sa medoo etaw eg-ugpà diyà
tanà mig-imatay kenami?" 11 Agulé, duen sa melomboy kawal mebulà
igbegay diyà sa uman sebaen etaw dahiya, owoy inikagiyan i Datù kagda
anì angatan da pelà sa medoo duma da egpangunut diyà si Nemula
taman endà melengon sa kedoo da meimatayan lagà sa kinepatay da.
12 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keenem tandà igpedeket diyà
sa kalatas dinilin. Petow dé eglinug meleges, owoy egkeitem sa agdaw
lagà sa keitem ginis, owoy egkelalegà sa bulan lagà depanug. 13 Egkenabù
diyà tanà sa medoo bituen lagà sa mehilaw bunga kayu egkenabù danà
sa meleges kelamag. 14 Egkekedan sa langit lagà sa ikam nedilin, owoy
egkehalì ma sa langun tuduk owoy sa langun pungul kedu diyà sa tapay
kenà da. 15 Agulé sa langun etaw diyà tanà, iling ka sa medoo sulutan
owoy sa medoo datù owoy sa medoo ulu-ulu sundalu owoy sa medoo
kawasà etaw owoy sa medoo etaw épê egkegaga, owoy sa langun liyu
etaw iling ka udipen ataw ka temù etaw, eglidung da langun diyà sa
medoo ilib owoy sa medoo takub diyà tuduk. 16 Eg-umow da ma diyà sa
medoo tuduk owoy dakel batu, guwaen da, "Penabù yu dé diyà kenami
anì endà dé mehaa di kami sa Datù egpenuu diyà sa metolol bangkù,
owoy anì endà dé meuma ké sa kepigtamay sa Anak Kebilibili kenami.
17 Enù ka egkeuma dé sa agdaw sa kepigtamay da kenami i etaw. Apiya
sebaen, endà duen etaw mekeeked sa kepigtamay da."

Ini Denu Sa Medoo Etaw Hudiyu Tinandaan

7 1 Agulé, hinaa ku sa epat egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà sa
epat sulung tanà, owoy eglambengen da sa epat kelamag anì endà
mekelamagan sa uwang tanà owoy sa dagat owoy sa kayu ma. 2 Agulé,
hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula eglesut denu tebowon
agdaw. Inuwit di sa tandà i Nemula, sa Nemula endà egkematay. Eg-ikagi
metaled diyà sa epat egsugùsuguen i Nemula sa binegayan egkegaga
pedaet sa tanà owoy sa dagat. 3 Guwaen di diyà kenagda, "Yoko pelà
egpedaet duu sa tanà owoy sa dagat owoy sa medoo kayu taman endà
metandaan ké duu sa kilay sa langun etaw egpangunut diyà si Nemula."
4 Agulé, dinineg ku sa kedoo da metandaan diyà sa kilay da. Iya sa
kedoo da, magatus epat pulù owoy epat ngibu etaw, owoy kedu da diyà
sa sepulù owoy duwa geumpung tugod i Islaél. 5 Sepulù owoy duwa ngibu

etaw sa netandaan diyà sa tugod i Huda. Hediya ma, sepulù owoy duwa
ngibu etaw diyà sa tugod i Lubin, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw
diyà sa tugod i Gad, 6 owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod
i Asél, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Naptali, owoy
sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Manasa, 7 owoy sepulù
owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Simiyon, owoy sepulù owoy duwa
ngibu etaw diyà sa tugod i Lebi, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà
sa tugod i Isakal, 8 owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i
Sabulon, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Hosé, owoy
sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Bénhamin.

Ini Sa Medoo Etaw Nekelaun Diyà Sa Dakel Lihay

9 Agulé, hinaa ku ma sa melaweng etaw endà mebilang enù ka medoo
da temù. Kedu da diyà sa langun balangan tanà, owoy sa langun
balangan geumpung etaw, owoy sa langun balangan etaw, owoy sa
langun balangan kagi etaw. Egtigdeg da diyà sa taengan sa metolol
bangkù i Nemula owoy diyà sa taengan sa Anak Kebilibili. Owoy
migkawal da sa melomboy kawal mebulà owoy migsabà da sa panga kayu
melaweng daun. 10 Migpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “Meolò Nemula i,
sa egpenuu diyà sa metolol bangkù, owoy meolò ma sa Anak Kebilibili,
enù ka linaun da kita diyà sa salà ta.”
11 Duen ma dahiya sa langun egsugùsuguen i Nemula egtigdeg
nekeulingut diyà sa metolol bangkù i Datù owoy sa duwa pulù owoy
epat kaunutan owoy sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula. Agulé,
eglagkeb da langun diyà sa taengan sa metolol bangkù i Datù owoy
eg-oloen da Nemula i. 12 Guwaen da, “Amin. Tigtu mapulù Nemula i sa
Datù ta, huenan di meolò kagdi i. Pedakelen ta, owoy pesalamat ki diyà
kagdi, owoy adatan ta, enù ka milantek sa penemdem di, owoy dakel sa
egkegaga di, owoy mebagel sa tunung di. Meolò Nemula i takà taman
melugay. Amin.”
13 Agulé, duen sa sebaen kaunutan eg-igsà diyà kenak, guwaen di,
“Netiigan ko pa siini medoo etaw dahini migkawal mebulà owoy sa
keduwan da?”
14 Migsagbì a, guwaen ku, “O Datù, tuloni ko polo aken, enù ka kuna sa
neketiig.”
Agulé, guwaen di diyà kenak, “Ini sa medoo etaw nekeukit diyà sa
tigtu dakel lihay diyà tanà. Pinìpian da dé sa kawal da anì egkebulà
temù danà sa depanug sa Anak Kebilibili. 15 Huenan di, neketigdeg da dé
diyà sa taengan sa metolol bangkù i Nemula. Agdaw owoy sigep eg-ugpà
da diyà sa Dalesan i Nemula, owoy takà da egpangunut diyà sa uyot di.
Eg-ipaten i Nemula kagda, si Nemula egpenuu diyà sa metolol bangkù.
16 Endà dé meketues da, owoy endà ma dé melupahan da, owoy endà ma

dé melenek da danà sa meedup agdaw ataw ka sa liyu balangan meedup.
17 Enù ka sa Anak Kebilibili diyà sa taengan sa metolol bangkù i Datù,
kagdi sa eg-ipat kenagda, owoy eg-uwiten di ma kagda diyà siedò tebulan
wayeg mekepelalù etaw taman melugay. Owoy eghunasen i Nemula ma
sa langun luhà da enù ka egkedanan di sa langun kekebukulan da."

Linekat Di Sa Kepitu Tandà Igpedeket Diyà Sa Kalatas Dinilin

8 1 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa kepitu tandà igpedeket diyà sa
kalatas dinilin. Egoh di miglekat, minetigkemed sa langun diyà langit
taman tengà ulas. 2 Agulé, hinaa ku sa pitu egsugùsuguen i Nemula egtigdeg
diyà sa taengan i Nemula, owoy duen sa igbegay di tegbuli diyà sa uman
sebaen kenagda. 3 Duen ma sa sebaen egsugùsuguen i Nemula eg-uwit sa
bilu bulawan dinaleman sa mepion ngadeg. Mig-angay egtigdeg medapag
diyà sa kenà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula. Duen medoo
lana mepion ngadeg igbegay diyà kenagdi anì meseamut sa mepion ngadeg
ulowen di owoy sa kesimbà sa langun etaw i Nemula. Agulé, eg-ulowen di sa
mepion ngadeg diyà sa lamisan bulawan diyà sa taengan sa metolol bangkù i
Nemula. 4 Hê, egkeseamut sa ebel mepion ngadeg owoy sa kesimbà sa medoo
etaw i Nemula, owoy egpekeuma diyà kagdi kedu diyà sa bilu bulawan
egsabaan sa egsugùsuguen di egtigdeg diyà sa taengan i Nemula. 5 Agulé,
egkuwaen sa egsugùsuguen i Nemula sa bilu bulawan, owoy pinenù di baga
kedu diyà sa lamisan kenà da eg-ulow sa hinagtay inimatayan. Hê igbuung di
diyà tanà. Petow dé migkilat owoy migpeletê owoy egsilà owoy miglinug.

Ini Denu Sa Pitu Tegbuli

6 Agulé, tapay da dé igpeteges sa pitu egsugùsuguen i Nemula sa
tegbuli da. 7 Agulé eghiyupen sa muna egsugùsuguen i Nemula sa
hagdi tegbuli. Hê, petow dé duen sa nenabù diyà tanà, sa bunga't udan
megenaw, owoy nenabù ma sa apuy neamutan depanug. Huenan di,
neulow sa sebaed diyà sa telu baed sa tanà, owoy neulow ma sa sebaed
diyà sa telu baed sa medoo kayu owoy sa langun keluwen.
8 Agulé, eghiyupen sa keduwa egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli.
Hê, duen sa nenabù diyà dagat sa éhê dakel getan eglegleg. Huenan di,
nebaluy depanug sa sebaed diyà sa telu baed sa dagat, 9 owoy nematay
ma sa sebaed diyà sa telu baed sa langun sedà diyà dagat, owoy nedaetan
ma sa sebaed diyà sa telu baed sa langun eg-edaan diyà dagat.
10 Agulé, eghiyupen sa ketelu egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli,
owoy nenabù kedu langit dò sa dakel bituen eglegleg lagà sulù. Nekesugat
diyà sa sebaed diyà sa telu baed sa langun lawa't wayeg owoy tebulan.
11 Iya sa ngadan sa bituen nenabù, Mepait. Huenan di, egkepait sa sebaed
diyà sa telu baed sa langun wayeg diyà tanà, owoy medoo sa etaw
nematay danà sa wayeg ininem da enù ka tigtu mepait temù.

12 Agulé, eghiyupen sa keepat egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli.
Hê, petow dé nedaetan sa sebaed diyà sa telu baed sa agdaw, owoy
nedaetan ma sa sebaed diyà sa telu baed sa bulan, owoy nedaetan ma sa
sebaed diyà sa telu baed sa medoo bituen. Huenan di, nekedan sa sebaed
diyà sa telu baed sa legdaw da. Tigtu migdeleman, enù ka endà dé duen
sa eglegdaw taman epat kaulas uman agdaw. Hediya ma amuk sigep,
endà ma dé duen sa eglegdaw taman epat kaulas.
13 Agulé, egoh ku eghaa pelà, dinineg ku sa kagi sa banug eglepal
mehagtaw diyà awang. Eg-ikagi metaled taman telu gulê, guwaen di,
"Aba! Mepasangan temù sa langun etaw eg-ugpà diyà tanà." Agulé
guwaen di dema, "Tigtu kumedaet pa uman sa kelikutan mekeuma diyà
kenagda, enù ka buyu dé tumegbuli sa telu nesamà egsugùsuguen i
Nemula."

9 1 Agulé, eghiyupen sa kelima egsugùsuguen i Nemula sa tegbuli di.
Hê, duen sa eghauwen ku sa éhê palas bituen dutu tanà dò enù ka
nenabù dé kedu diyà langit. Binegayan da gunsì anì ukaan di sa tosong
endà duen taman kedalem. 2 Agulé, inukaan di dé iya wé tosong, owoy
eglesut dahiya sa ebel lagà sa ebel dakel apuy. Huenan di, migdeleman sa
uwang tanà enù ka nedilungan sa agdaw danà sa mekepal ebel miglesut
kedu dalem sa tosong. 3 Agulé, duen medoo kasuk migpeunut diyà sa ebel
owoy migtenà da diyà tanà. Nebegayan da egkegaga anì tigtu mesakit sa
kehemued da lagà sa kehemued sa menipit. 4 Dodoo nesasà da doo anì
endà pedaetan da duu sa keluwen ataw ka sa medoo hinemula ataw ka
sa medoo kayu, dodoo iya daa sa pesakitan da sa medoo etaw endà duen
tandà i Nemula diyà sa kilay da. 5 Mekebaluy da doo melihay etaw taman
lima gebulan, dodoo nehawidan da ma anì endà mimatay da etaw. Lagà
sa kesakit sa kehemued menipit sa kepelihay da etaw. 6 Diyà siini lima
gebulan, iya sa ungayà sa medoo etaw petoyò da hedem, dodoo endà
mebaluy di mematay da. Apiya di pa dakel sa ungayà da mematay, endà
ma mematay da.
7 Ini sa egoh-egoh sa medoo kasuk hinaa ku. Éhê sa lawa kudà
egkudaan etaw eg-angay eggila sa lawa da, dodoo éhê sa palas etaw sa
palas da, owoy duen sa éhê sayap bulawan diyà sa ulu da. 8 Metaes ma
sa bulbul da lagà sa balut ulu bayi, owoy éhê ngipen liyun sa ngipen
da. 9 Duen diyà sa kagpa da sa éhê enil sedà, dodoo putow polo enù ka
lagà anit da. Nekeiling sa dagì sa medoo kudà egletu eggodoy kalitun
eg-angay eggila sa dagì lepelet sa pakpak da eglepal. 10 Éhê ikug menipit
sa ikug da, enù ka épê ma seged. Danà sa ikug da, mekepelihay da sa
medoo etaw taman lima gebulan. 11 Iya sa ulu-ulu eg-uwit kenagda sa
egsugùsuguen i Satanas eg-ipat sa tosong endà duen taman kedalem. Iya
sa ngadan di diyà sa kagi Hibelu, Abadon, owoy Apolyon sa ngadan di
diyà kagi Geligu. Na, iya sa selepangan di sa atung tegepedaet.

12 Hê, neelut dé sa sebaen kelikutan tigtu medaet mekeuma diyà sa
medoo etaw diyà tanà, dodoo duen pa sa duwa kelikutan tigtu medaet
buyu dé tumebow.
13 Agulé, eghiyupen sa keenem egsugùsuguen i Nemula sa hagdi
tegbuli, owoy duen sa eg-ikagi dinineg ku kedu diyà sa epat sidung diyà
sa epat sulung sa lamisan bulawan kenà da eg-ulow sa mepion ngadeg
diyà sa taengan i Nemula. 14 Eg-ikagi diyà sa keenem egsugùsuguen i
Nemula migtegbuli, guwaen di, “Lengai ko dé sa epat egsugùsuguen i
Nemula nesigkem egoh anay dutu siedò dakel lawa't wayeg Upelatis.”
15 Huenan di, linengaan di dé siedò epat egsugùsuguen di nesigkem.
Tinapay da dé egoh anay egpeangat taman endà meuma siini ulas ini
egoh di diyà siini bulan owoy siini palay, anì imatayan da sa sebaed
diyà sa telu baed sa langun etaw. 16 Agulé, tinulonon a sa kedoo sundalu
egkudà eg-unut diyà siedò epat egsugùsuguen di. Iya sa kedoo da duwa
pulù ngibu lagsà. 17 Ini sa egoh-egoh sa medoo kudà owoy sa sundalu
igpehaa diyà kenak. Duen sa anit sa medoo sundalu egkudà hinaa ku,
duen melalegà éhê sa kelalegà apuy owoy duen ma melunu éhê sa mapulù
batu sapilo owoy duen ma melalag éhê sa asulpul. Nekeiling ulu liyun sa
ulu kudà da, owoy duen sa apuy owoy sa ebel owoy sa asulpul eglegleg
eglesut diyà sa ebà kudà. 18 Danà sa apuy owoy sa ebel owoy sa asulpul
eglesut diyà sa ebà kudà, nematay sa sebaed diyà sa telu baed sa langun
etaw. 19 Enù ka duen egkegaga sa medoo kudà eg-imatay da etaw danà sa
ebà da owoy danà ma sa ikug da, enù ka nekeiling uled sa ikug da enù ka
duen sa ulu di anì mepelihay sa medoo etaw danà sa ikug da.
20 Dodoo sa medoo etaw nesamà endà pa nematay da danà sa binaelan
sa kudà, tapay doo endà ekedan da duu sa medaet egbaelan da. Endà
egsabuh da egpenemula sa medoo busaw owoy sa medoo inetaw binaelan
da bulawan owoy pilak owoy galang owoy batu owoy kayu. Tapay doo
egsaligan da apiya di pa endà egpekehaa sa medoo inetaw owoy endà
ma egpekedineg da owoy endà ma egpekebigkat da. 21 Endà ma ekedan
sa medoo etaw duu sa keimatay da etaw owoy sa kegamut da owoy sa
kebigà da owoy sa kepenakaw da.

Ini Denu Sa Tukééy Kalatas Egsabaan Sa Egsugùsuguen I Nemula

10 1 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma mebagel egsugùsuguen i Nemula
migpetuntun kedu langit dò eg-unutan gaeb. Nekeulingut sa
belugtu diyà sa ulu di, owoy egsenang sa palas di lagà sa senang agdaw,
owoy nekeiling tungenu eglegleg sa senang lisen di. 2 Duen sa tukééy
kalatas nebekah diyà sa belad di. Egoh di migtenà, igkogkog di sa lisen di
denu kuwanan diyà sa teliwadà dagat owoy igkogkog di ma sa bibang di
diyà tanà. 3 Pinetaled di sa kagi di nekeiling sa kagi liyun. Egoh di mig-
ikagi, petow dé egsagbì sa pitu kilat metaled. 4 Egoh di neubus eg-ikagi sa

pitu kilat, ungayà ku isulat ku hedem sa dinineg ku. Dodoo duen polo sa
eg-ikagi kedu langit dò, guwaen di, “Yaka egsulat duu sa inikagi sa pitu
kilat. Tagui ko daa diyà sa pedu ko.”
5 Agulé, sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà dagat owoy diyà
tanà, pinetigdeg di sa belad di denu kuwanan, 6 owoy egpengibet
diyà si Nemula, sa Nemula melalù taman melugay sa migbael langit
owoy tanà owoy dagat owoy sa langun eghauwen. Eg-ikagi, guwaen
di, “Endà dé melimpas sa atas i Nemula. 7 Enù ka amuk tumegbuli sa
kepitu egsugùsuguen di, ipetuu i Nemula doo sa penemdem di iglidung
egoh anay, enù ka iya dé sa igpetiig di diyà sa medoo tegesugkow di
egpangunut diyà kenagdi.”
8 Agulé, eg-ikagi dema diyà kenak siedò mig-ikagi kedu langit dò
dinineg ku. Guwaen di, “Angay ko kuwa iya wé tukééy kalatas nebekah
sinabaan sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà dagat owoy diyà
tanà.” 9 Huenan di, mig-angay a diyà sa egsugùsuguen i Nemula owoy
egpegeniyen ku sa kalatas sinabaan di. Agulé, eg-ikagi diyà kenak,
guwaen di, “Kuwa ko owoy kaen ko ma. Tigtu meemis éhê nanam teneb
diyà sa ebà ko, dodoo amuk imeluten ko, tigtu mepait diyà sa tekuwes
ko.”
10 Agulé, kinuwa ku sa tukééy kalatas diyà sa belad di, owoy kinaen
ku. Tigtu meemis lagà nanam teneb diyà sa ebà ku, dodoo egoh ku mig-
imelut, tigtu mepait diyà sa tekuwes ku. 11 Hê, duen dema sa eg-ikagi
diyà kenak, guwaen di, “Sugkowi ko dema sa kagi i Nemula denu sa
medoo ulu-ulu owoy sa medoo etaw diyà sa langun balangan tanà owoy
sa medoo balangan geumpung etaw owoy sa medoo balangan kagi etaw.”

Ini Denu Sa Duwa Etaw Tegetegudon Sa Kagi I Nemula

11 1 Agulé, binegayan a sa tembu éhê tuked, owoy duen sa migsugù
kenak, guwaen di, “Angay ko tembu sa simbaan Dalesan i
Nemula, owoy sa kenà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula.
Owoy bilang ko ma sa kedoo etaw egsimbà dahiya. 2 Dodoo, yaka
egtembu duu sa duwangen di, enù ka iya sa mekebegay diyà sa medoo
etaw beken Hudiyu. Atuwan da owoy utuhan da sa menuwa Hélusalém,
sa menuwa i Nemula taman epat pulù owoy duwa gebulan. 3 Duen sa
duwa etaw peangayen ku dutu anì tumegudon da. Kumawal da sakù
owoy tulonen da ma sa kagi i Nemula taman sengibu duwa gatus owoy
enem pulù agdaw.”
4 Na, siini duwa etaw tegetegudon, kagda sa pinegulepengan sa duwa
kayu olibu tinulon sa tegesugkow i Nemula egoh anay. Owoy kagda ma
sa pinegulepengan sa duwa sulù igtenà diyà sa taengan i Nemula sa
Datù diyà sa langun tanà. 5 Amuk duen etaw melihay kenagda, dumuen
apuy lumesut diyà sa ebà da anì meulow sa etaw egkuntelà kenagda.

Huenan di, meimatayan doo sa langun etaw melihay kenagda. 6 Duen
ma sa tunung da umalang sa gaeb anì endà umudan di taman sa lugay
da tumegudon. Duen ma sa tunung da anì baluyen da depanug sa lawa't
wayeg, owoy duen ma sa egkegaga da migtamay sa langun etaw diyà
tanà danà sa medoo balangan lihay, muni dé nengan sa uyot da.
7 Amuk meubus siini duwa etaw egtegudon sa kagi i Nemula, dumuen
sa mebalaw uled tanà lumesut diyà sa tosong endà duen taman kedalem.
Gilawen di kagda owoy atuwan di kagda owoy imatayan di. 8 Agulé,
pehibaten da daa lawa siini duwa etaw diyà sa kalasada sa dakel menuwa
kenà sa Datù da igtutuk diyà sa kayu igbugsud egoh anay. Na, diyà sa
peligad denu iya wé menuwa, iya sa ngadan di Sodoma owoy Igiptu.
9 Agulé, sa langun balangan etaw diyà sa medoo balangan kagi etaw
owoy sa medoo balangan geumpung etaw owoy sa medoo balangan tanà,
hauwen da sa lawa siini duwa etaw nekehibat diyà sa kalasada taman
telu agdaw owoy tengà. Nehawidan sa kelebeng sa lawa da. 10 Tigtu
meanggan sa langun etaw diyà tanà danà sa duwa etaw nematay. Huenan
di, pistawan da owoy sebegayay da ma uloy. Iya sa pesuwan da egpista
enù ka nematay dé siini duwa tegesugkow i Nemula sa migpelihay
kenagda diyà tanà. 11 Dodoo amuk meelut sa telu agdaw owoy tengà,
peginawaen i Nemula dema siini duwa tegesugkow di. Hê, meenaw da
owoy tumigdeg da. Huenan di, tigtu melimedangan temù sa langun etaw
eghaa kenagda.
12 Agulé, dinineg sa duwa tegesugkow i Nemula sa eg-ikagi metaled
kedu diyà langit, guwaen di, "Angay yu dé diyà langit." Hê, egkebatun
da dé diyà langit eg-unutan gaeb, owoy hinaa ma sa langun kuntelà da
kagda egkebatun. 13 Hê, petow dé miglinug tigtu mebagel. Medaetan sa
sebaed diyà sa sepulù baed diyà iya wé menuwa, owoy nekesugsug ma
sa pitu ngibu etaw danà sa linug. Tigtu egkelimedangan sa medoo etaw
nesamà, huenan di eg-oloen da Nemula i épê dakel egkegaga diyà langit.
14 Na, neelut dé sa keduwa kelikutan tigtu medaet mekeuma diyà sa
medoo etaw diyà tanà. Dodoo duen pa sa ketelu di buyu dé tumebow.

Migtegbuli Sa Kepitu Egsugùsuguen I Nemula

15 Agulé, eghiyupen sa kepitu egsugùsuguen i Nemula sa hagdi tegbuli,
owoy duen sa medoo eg-ikagi metaled diyà langit, guwaen da, "Endà dé
duen duma datù diyà sa langun etaw diyà tanà liyu daa si Datù Nemula
owoy si Kelistu sa Datù hinemilì di. Endà meelut sa kedatù di taman
melugay." 16 Agulé, eglagkeb dema sa duwa pulù owoy epat kaunutan
egpenuu diyà sa taengan i Nemula, owoy eg-oloen da, 17 guwaen da,

"O Datù ké si Nemula, tigtu dakel sa egkegaga ko.
Tapay ka dé Nemula egoh anay taman ini egoh di.
Egpesalamat ké diyà keniko,

enù ka igpehaa ko dé sa dakel tunung ko,
owoy nekeedung dé sa kedatù ko diyà tanà.
18 Apiya di pa temù egbulitan sa medoo kuntelà ko kuna,
neuma doo sa agdaw ko migtamay kenagda,
owoy ini ma sa agdaw ko tumepeng sa binaelan sa langun etaw nematay.
Neuma ma dé sa egoh ko megay untung diyà sa langun etaw migpangunut diyà keniko,
sa medoo tegesugkow ko egoh anay,
owoy sa langun etaw ko iling ka lagdà etaw ataw ka dakel etaw,
owoy sa langun etaw eg-adat keniko.
Neuma ma dé sa agdaw ko pedaet sa langun etaw migbael medaet diyà tanà.”
19 Agulé, neukaan sa Dalesan i Nemula diyà langit, owoy hinaa ku dahiya sa baul dinaleman sa sulat igpasad i Nemula. Hê, petow dé egsilà owoy egkilat owoy egpeletê owoy eglinug owoy duen ma sa tigtu dakel bunga't udan.

Ini Denu Sa Tandà Sa Bayi Owoy Sa Dakel Uled Tanà Nagan

12 1 Agulé, duen sa dakel tandà mekegaip hinaa ku diyà langit.
Hinaa ku sa bayi igginis di sa agdaw owoy mig-utuh ma diyà sa bulan owoy duen sepulù owoy duwa bituen igsayap di. 2 Egsakalan sa bayi owoy eglesing danà sa kesakit di enù ka buyu dé eglesutan.
3 Agulé, duen sa sebaen ma dakel tandà mekegaip hinaa ku diyà langit. Duen sa tigtu dakel uled melalegà pinengadanan da nagan. Duen pitu ulu di owoy sepulù sidung di, owoy diyà sa uman sebaen ulu di duen sa metolol sayap di tandà sa egkegaga di. 4 Huenan di, egkuwaen ikug di daa sa sebaed diyà sa telu baed sa bituen diyà langit, owoy ibuung di diyà tanà. Agulé, egtigdeg diyà sa taengan sa bayi buyu umanak anì mekaen di sa batà amuk lumesut. 5 Agulé, eg-anak maama sa bayi, dodoo endà nekaen sa nagan duu enù ka petow dé kinuwa i Nemula nebatun diyà sa metolol bangkù di. Na, iya sa ketamanan siini batà pedatù kani diyà sa langun balangan etaw diyà tanà, owoy endà duen etaw mekeeked sa kedatù di enù ka mebagel lagà sa putow endà metepù. 6 Dodoo egoh sa bayi mig-anak dé, egpelaguy diyà sa melabel tanà mediyù dalesan enù ka iya sa tinapay i Nemula kenà di mekeugpà. Eg-ipaten di kagdi dutu taman sengibu duwa gatus owoy enem pulù agdaw.
7 Agulé, duen sa gila diyà langit. Si Miguwél, sa sebaen ulu-ulu egsugùsuguen i Nemula, owoy sa medoo duma di egsugùsuguen i Nemula, eggilawen da sa nagan. Eg-atu ma eggila sa nagan owoy sa medoo egsugùsuguen di. 8 Egsegilaway da, dodoo endà nekegaga sa nagan. Huenan di, endà dé nekeugpà da diyà langit. 9 Nehemagawan sa

dakel uled nagan kedu diyà langit, owoy nekebuung diyà tanà lapeg sa
medoo egsugùsuguen di. Na, kagdi sa pinengadanan sa tapay uled egoh
anay, owoy kagdi si Satanas ulu-ulu sa medoo busaw owoy sa tegeakal
langun etaw diyà tanà.
10 Agulé, duen sa eg-ikagi metaled dinineg ku diyà langit. Guwaen di,
"Neketuu dé sa kealuk i Nemula etaw ini egoh di. Igpehaa dé i Nemula
sa egkegaga di egpedatù, owoy igpehaa ma sa Tigtu Datù hinemilì i
Nemula sa egkegaga di egpedatù. Endà dé duen sa egtipu sa medoo etaw
egpigtuu, enù ka nehemagawan dé kedu diyà langit Satanas i sa tegetipu
kenagda diyà si Nemula agdaw owoy sigep. 11 Siini medoo etaw egpigtuu,
nekeatu da dé diyà siedò tegetipu kenagda danà sa depanug sa Anak
Kebilibili sa inimatayan diyà sa kayu igbugsud. Owoy nekeatu da ma
danà sa tuu tegudon egtulonen da. Endà egsagipaen da duu sa hagtay da,
dodoo mepion polo diyà kenagda amuk meimatayan da danà sa kepigtuu
da. 12 Huenan di, keanggan yu dé, kiyu i langun etaw eg-ugpà diyà langit.
Dodoo tigtu mepasangan yu, kiyu i etaw eg-ugpà diyà tanà owoy diyà
dagat, enù ka migtebow dé diyà keniyu sa datù busaw, si Satanas. Tigtu
egbulit enù ka netiigan di buyu dé meuma sa egoh di mepigtamayan."
13 Na, egoh sa dakel uled nagan neketiig nekebuung dé diyà tanà,
eglohoten di siedò bayi mig-anak maama. 14 Dodoo duen sa duwa
pakpak dakel banug igbegay i Nemula diyà sa bayi anì mekelepal
dutu siedò kenà di eg-ugpà diyà sa melabel tanà mediyù dalesan, enù
ka eg-ipaten i Nemula dutu taman telu gepalay owoy tengà anì endà
meuma di sa nagan. 15 Agulé, pinelesut sa nagan diyà sa ebà di sa dakel
wayeg anì melened sa bayi. 16 Dodoo tinabangan sa tanà sa bayi, enù ka
nesekawang. Hê, mig-ukit polo dahiya sa dakel wayeg kedu diyà sa ebà
nagan. 17 Huenan di, tigtu egbulitan sa nagan sa bayi, owoy mig-angay
eggila diyà sa medoo tugod di. Kagda sa medoo etaw egpangunut diyà sa
igsugù i Nemula owoy eg-udes ma eg-unut diyà sa tuu tegudon igtulù i
Hésus. 18 Agulé, egtigdeg sa nagan diyà sa mantadan.

Ini Denu Sa Duwa Mebalaw Uled Tanà Hinaa I Huwan

13 1 Agulé, hinaa ku sa mebalaw uled tanà eglesut diyà dagat. Duen
sepulù sidung di owoy pitu ulu di. Duen sa metolol sayap diyà
sa uman sebaen sidung di, owoy duen sa medaet kagi igsumbung diyà
si Nemula nekesulat diyà sa uman sebaen ulu di. 2 Éhê sa dakel miyong
liyopaldo sa egoh-egoh siini uled tanà hinaa ku. Tigesa sa lisen di éhê sa
lisen sa uled tanà oso, owoy éhê ebà liyun sa ebà di. Agulé, igbegay sa
nagan diyà siini mebalaw uled tanà sa langun tunung di owoy sa kedatù
di owoy sa dakel egkegaga di egpedatù diyà tanà. 3 Nepalian sa sebaen
ulu siini mebalaw uled tanà, owoy lagà nematay dé iya wé ulu di, dodoo
nebawuh sa dakel palì di owoy nehagtay dema. Huenan di, egkegaipan

sa langun etaw diyà tanà, owoy eg-unutan da ma sa mebalaw uled tanà.
4 Egpenemulawen da sa nagan enù ka igbegay di sa egkegaga di diyà
sa mebalaw uled tanà. Egpenemulawen da ma sa mebalaw uled tanà,
guwaen da, “Endà duen sa mekelowon diyà sa mebalaw uled tanà, owoy
endà ma duen sa mekeatu kenagdi.”
5 Endà sagipaen i Nemula duu sa mebalaw uled tanà anì egpeolòolò
owoy mekesumbung ma diyà si Nemula, owoy egpandayaen di ma anì
egpedatù diyà tanà taman epat pulù owoy duwa gebulan. 6 Egoh di
eg-ikagi, egsumbungen di Nemula i, owoy egtubaden di ma sa kenà i
Nemula eg-ugpà diyà langit, owoy egsumbungen di ma sa langun etaw
i Nemula eg-ugpà diyà langit. 7 Egpandayaen i Nemula ma sa kegila sa
uled tanà diyà sa medoo etaw i Nemula diyà tanà anì atuwan di. Owoy
mebegayan ma egkegaga anì kumedatù diyà sa langun balangan etaw
owoy sa langun geumpung etaw owoy sa langun balangan kagi etaw diyà
sa langun balangan tanà. 8 Hê, penemulawen sa langun etaw diyà tanà sa
mebalaw uled tanà, liyu daa sa medoo etaw nekesulat sa ngadan da diyà
sa libelu sinulatan sa ngadan sa langun etaw nebegayan lalù endà meelut
di. Iya sa libelu igsulat sa Anak Kebilibili neimatayan, owoy tapay dé
igsulat di egoh sa tanà endà pa duen.
9 Na, kiyu i medoo etaw egdineg, dinegdineg yu hih sa eg-ikagiyen
ku. 10 Amuk duen etaw hinemilì i Nemula anì mesigkem, mesigkem doo.
Owoy amuk duen etaw mimatay duma di danà sundang, mematay ma
doo danà sundang. Huenan di, tigkelan ta sa kelikutan ta owoy sumalig
ki ma diyà si Nemula, kita i etaw egpigtuu.
11 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma mebalaw uled tanà eglesut kedu dalem
tanà. Duen duwa sidung di nekeiling sidung anak kebilibili, dodoo nekeiling
sa kagi sa dakel uled nagan sa keikagi di. 12 Siini mebalaw uled tanà,
kagdi sa salu sa muna mebalaw uled tanà, owoy kagdi ma sa binegayan di
egkegaga. Egtegelen di sa langun etaw diyà tanà anì penemulawen da sa
muna mebalaw uled tanà, sak nelikuan egoh di nematay danà palì. 13 Duen
medoo dakel panduan egbaelan sa keduwa mebalaw uled tanà. Duen
apuy igpetuntun di kedu diyà langit hauwen sa langun etaw. 14 Huenan
di, meakalan sa langun etaw diyà tanà danà sa medoo panduan binaelan
di danà sa egkegaga sa muna mebalaw uled tanà. Agulé, sinugù di kagda
anì baelan da sa inetaw penemulawen da éhê egoh sa muna mebalaw uled
tanà nepalian danà sundang dodoo nelikuan doo. 15 Agulé, nebegayan ma
egkegaga siini keduwa mebalaw uled tanà anì peginawaen di sa inetaw
binaelan da éhê egoh sa muna mebalaw uled tanà. Huenan di, egpekeikagi
ma dé sa inetaw owoy isugù di ipeimatay sa langun etaw endà egpenemula
kenagdi. 16 Agulé, egtegelen di ma sa langun etaw, iling ka dakel etaw ataw
ka tukééy etaw, iling ka kawasà etaw ataw ka pubeli, iling ka udipen ataw
ka temù etaw anì ipetandà sa belad da denu kuwanan ataw ka sa kilay da.

17 Huenan di, sumalà dé sa etaw endà duen sa tandà di, endà mekedagang di
owoy endà ma mekebeli di. Na, iya sa tandà di sa ngadan sa muna mebalaw
uled tanà ataw ka sa lemilu sa selepangan ngadan di.
18 Iya daa sa meketiig ini i sa etaw binegayan i Nemula sa milantek
penemdem. Metiigan sa etaw épê melabel penemdem sa selepangan siini
lemilu sa uled tanà, enù ka ngadan etaw sa selepangan di. Iya sa lemilu
di, enem gatus owoy enem pulù owoy enem.

Ini Sa Duyuy Sa Medoo Etaw Eg-unut Diyà Sa Anak Kebilibili

14 1 Agulé, eghauwen ku sa Anak Kebilibili egtigdeg diyà sa Getan
Siyon. Duen ma medoo etaw diyà kenagdi, magatus epat pulù
owoy epat ngibu sa kedoo da. Duen sa igsulat diyà sa kilay da sa ngadan
sa Anak Kebilibili owoy ngadan sa Emà di. 2 Agulé, dinineg ku sa eg-
ikagi diyà langit. Lagà labal sa dakel sagpaw sa kagi di, owoy metaled
ma lagà kilat. Lagà ma dagì sa medoo togò sa dinineg ku. 3 Egtigdeg
siini magatus epat pulù owoy epat ngibu etaw diyà sa taengan sa metolol
bangkù i Nemula owoy sa epat mapulù egsugùsuguen di owoy sa duwa
pulù owoy epat kaunutan. Egduyuy da sa magtu duyuy, owoy endà duen
etaw meketiig sa duyuy da liyu daa kagda, enù ka kagda daa sa etaw diyà
tanà nekelaun kedu diyà sa kedatù i Satanas. 4 Kagda sa etaw endà lebeg
pedu enù ka endà egbigà da, enù ka tigtu metiengaw sa adat da. Takà da
eg-unut-unut diyà sa Anak Kebilibili sumalà dé sa angayan di. Kagda ma
sa muna linaun di kedu diyà sa langun etaw diyà tanà anì lagà da sa letus
palay mekebegay diyà si Nemula owoy sa Anak Kebilibili. 5 Endà ma duen
sa butbut tinulon da, owoy endà ma duen sa salà binaelan da.

Ini Sa Tinulon Sa Telu Egsugùsuguen I Nemula

6 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula eglepal diyà
sa teliwadà awang. Iya sa galebek di itulù di sa Mepion Tegudon endà
mekedan di taman melugay. Egtegudonen di diyà sa langun balangan
etaw diyà sa langun balangan tanà owoy sa langun geumpung etaw owoy
diyà sa langun balangan kagi etaw. 7 Eg-ikagi metaled, guwaen di, “Adati
yu Nemula i, owoy olò yu ma, enù ka neuma dé sa agdaw di tumepeng sa
binaelan sa langun etaw. Olò yu Nemula i enù ka kagdi sa migbael langit
owoy tanà owoy dagat owoy tebulan wayeg.”
8 Agulé, duen sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula nekesetugdug.
Guwaen di, “Nedaetan dé. Tigtu nedaetan dé iya wé dakel menuwa
Babiloniya. Lagà sa bayi tegepediyangdang enù ka inenggat di sa langun
etaw egpeinem sa wain di tigtu mekehilu anì mekeunut da kenagdi
egbael sa salà tigtu egkelepuhan i Nemula.”
9 Agulé, duen sa ketelu egsugùsuguen i Nemula nekesetugdug diyà
kenagda. Migpetaled eg-ikagi, guwaen di, “Amuk duen etaw egpenemula

sa mebalaw uled tanà owoy sa inetaw éhê sa egoh-egoh di, owoy amuk
egpetandà diyà sa mebalaw uled tanà diyà sa kilay di ataw ka sa belad di,
10 iya sa etaw tigtu mepigtamayan i Nemula. Sa kepigtamay di kenagda
lagà sa wain mepait hinudud di diyà sa basù pinelagaan sa dakel kebulit
di, owoy iya sa meinem da. Tuu ma doo, sumalà dé sa etaw egpenemula
sa mebalaw uled tanà, iya sa etaw tigtu mepelihay temù diyà sa lanaw
apuy owoy diyà sa asulpul eglegleg, owoy eghahauwen sa Anak Kebilibili
owoy sa medoo egsugùsuguen i Nemula iya wé mebaelan da. 11 Endà dé
mekedan di taman melugay sa ebel apuy kenà da mepigtamayan. Endà
ma dé mekedan sa lihay da agdaw owoy sigep, enù ka kagda sa etaw
migpenemula sa mebalaw uled tanà owoy sa inetaw éhê sa egoh-egoh di
binaelan da, owoy migpetandà da ma sa ngadan di."

12 Huenan di, tigkeli yu dé sa kelikutan yu, kiyu i etaw i Nemula taman
sa kedoo ta egpangunut diyà sa igsugù i Nemula owoy egpigtuu diyà si
Hésus.

13 Agulé, dinineg ku sa eg-ikagi diyà kenak kedu diyà langit, guwaen
di, "Sulati ko ini i. Amuk mematay sa etaw egpigtuu diyà si Datù,
meanggan da doo." Hê, egsagbì sa Metiengaw Suguy i Nemula, guwaen
di, "Tuu ma doo. Tigtu meanggan da temù, enù ka mekeetud da
gumalebek, enù ka dumuen sa untung da danà sa mepion binaelan da."

Ini Denu Sa Keketu Da Sa Medoo Etaw Diyà Tanà

14 Agulé, eglengag a dema owoy hinaa ku sa gaeb egsenang, owoy duen
sa egpenuu dahiya éhê egoh sa Kakay Langun. Duen sa metolol sayap di
bulawan, owoy duen sa megalang kumpay sinabaan di. 15 Agulé, duen
sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula miglaun diyà sa Dalesan i Nemula
diyà langit. Eg-ikagi metaled diyà sa etaw egpenuu diyà gaeb, guwaen di,
"Kumpay ko dé, enù ka neuma dé sa agdaw keketu, enù ka lagà sa palay
melegà dé sa tanà." 16 Agulé, egkumpay sa etaw egpenuu diyà gaeb, owoy
egketuwen di sa tanà.

17 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula miglaun
diyà sa Dalesan i Nemula diyà langit, owoy duen ma sa hagdi kumpay
megalang. 18 Agulé, miglaun sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula diyà
sa kenà da eg-ulow mepion ngadeg diyà sa Dalesan i Nemula. Kagdi sa
egsugùsuguen i Nemula eg-ipat sa apuy dahiya. Migpetaled eg-ikagi
diyà sa egsugùsuguen i Nemula egsabà kumpay, guwaen di, "Kumpay
ko dé, owoy ketu ko sa bunga palas dutu tanà dò, enù ka melegà dé."
19 Hê, egkumpay sa egsugùsuguen i Nemula, owoy egketuwen di sa
langun bunga palas diyà tanà. Agulé, igbuung di diyà sa atung kenà da
eghemeg palas. Na, iya sa pinegulepengan sa kenà da eghemeg palas
sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa medoo egkuntelà kenagdi.
20 Diyà dibaluy sa menuwa sa kenà da eghemeg palas. Hê, eglesut dahiya

sa depanug mekeiling memahà owoy egdelug taman labi telu gatus
kakilumitelu owoy taman pelà sa kedalem di.

Ini Denu Sa Medoo Egsugùsuguen I Nemula Eg-uwit Sa Lihay Etaw

15 1 Agulé, duen sa sebaen ma tandà tigtu mekegaip hinaa ku diyà
langit. Duen sa pitu egsugùsuguen i Nemula eg-uwit sa pitu
balangan lihay. Iya sa sabuhanan lihay, enù ka amuk meimet siini pitu
lihay, meubus dé sa kepigtamay i Nemula etaw diyà tanà.
2 Duen ma sa hinaa ku éhê lanaw tigtu metiengaw lagà pegalungan
dodoo neamutan apuy. Hinaa ku ma dahiya sa langun etaw nekeatu diyà
sa mebalaw uled tanà, enù ka endà egpenemulawen da duu sa inetaw
éhê sa egoh-egoh di owoy endà ma egpetandà da sa lemilu ngadan di.
Egtigdeg da diyà sa dapag lanaw tigtu metiengaw, owoy egsabaan da sa
togò igbegay i Nemula diyà uman sebaen kenagda. 3 Langun da egduyuy
sa duyuy i Mosis, sa migpangunut diyà si Nemula egoh anay, owoy sa
duyuy eg-olò sa Anak Kebilibili, guwaen da,

"O Nemula, kuna sa Datù ké épê dakel egkegaga.
Tigtu dakel sa langun egbaelan ko owoy mekegaip ma.
Kuna sa Datù diyà sa langun balangan etaw.
Anan metiengaw sa adat ko owoy anan metudà sa egbaelan ko.
4 O Datù, kuna sa meadatan etaw.
Owoy pedatuen da ma kuna enù ka kuna daa sa tigtu metiengaw.
Mangay diyà keniko sa langun balangan etaw anì oloen da kuna,
enù ka igpehaa ko dé anan metudà sa egbaelan ko."

5 Agulé, hinaa ku neukaan sa Dalesan i Nemula diyà langit, owoy
dahiya sa bilik kenà sa tandà i Nemula. 6 Agulé, miglaun kedu diyà
Dalesan i Nemula sa pitu egsugùsuguen di eg-uwit sa pitu balangan
lihay. Egsenang sa ginis da tigtu mebulà, owoy duen sa bandan da
bulawan diyà sa kagpa da. 7 Agulé, igbegay sa sebaen keepat mapulù
egsugùsuguen i Nemula sa bilu bulawan diyà sa uman sebaen siini pitu
egsugùsuguen i Nemula. Nepenù sa pitu bilu bulawan sa bulitan i Nemula
etaw, sa Nemula melalù taman melugay. 8 Agulé, nepenù ebel sa Dalesan
i Nemula diyà langit, enù ka iya sa tandà sa senang i Nemula owoy sa
tunung di. Huenan di, endà mekeludep sa etaw diyà sa Dalesan i Nemula
taman endà meimet sa pitu lihay inuwit sa pitu egsugùsuguen i Nemula.

Ini Sa Kebuwah Da Sa Pitu Bilu Bulawan

16 1 Agulé, dinineg ku sa eg-umow diyà sa Dalesan i Nemula, owoy
egsuguen di sa pitu egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, "Angay
yu buwah diyà tanà siedò pitu bilu nepenù sa bulitan i Nemula."
2 Agulé, mig-angay sa sebaen egsugùsuguen i Nemula egbuwah sa lihay
dalem bilu di diyà tanà. Hê, petow dé migduen liboh diyà sa langun

etaw migpetandà diyà sa mebalaw uled tanà owoy diyà sa langun etaw
migpenemula sa inetaw nekeiling diyà sa palas di. Mahù sa liboh da
owoy tigtu mesakit ma.
3 Hediya ma sa keduwa egsugùsuguen i Nemula, binuwah di diyà sa
dagat sa lihay dalem sa bilu di. Petow dé nebaluy depanug sa dagat
nekeiling sa depanug sa etaw nematay. Huenan di, nematay sa langun
eghauwen dalem dagat.
4 Agulé, binuwah sa ketelu egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem sa
bilu di diyà sa medoo lawa't wayeg owoy diyà tebulan. Petow dé anan da
nebaluy depanug. 5 Agulé, dinineg ku sa kagi sa egsugùsuguen i Nemula
eg-ipat sa wayeg. Guwaen di, “O Nemula, kuna sa tigtu metiengaw.
Tapay ka dé duen kuna ya egoh anay taman ini egoh di. Tigtu metudà sa
kepigtamay ko nekeuma diyà siini medoo etaw, 6 enù ka inimatayan da
sa medoo etaw egpigtuu diyà keniko owoy sa medoo tegesugkow ko egoh
anay. Huenan di, pineinem ko ma kagda depanug. Mepion iya wé enù ka
nekeuma dé diyà kenagda sa untung nekesugat diyà sa binaelan da.”
7 Agulé, dinineg ku dema sa eg-ikagi kedu diyà sa kenà da eg-imatay
hinagtay ibegay diyà si Nemula. Guwaen di, “O Datù Nemula épê dakel
egkegaga, tuu ma doo. Tigtu nesugat sa kepigtamay ko etaw owoy
metudà ma.”
8 Agulé, binuwah sa keepat egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem sa
bilu di diyà agdaw. Petow dé tigtu migkeedup temù sa agdaw, huenan di
medaig sa medoo etaw diyà tanà. 9 Nedaig da enù ka tigtu meedup temù
sa agdaw. Huenan di, egtubaden da Nemula i danà di migpeangay sa
medoo lihay diyà kenagda. Dodoo tapay doo endà eg-ekedan da duu sa
medaet egbaelan da, owoy endà ma eg-oloen da Nemula i.
10 Agulé, binuwah sa kelima egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem
sa bilu di diyà sa bangkù kenà sa mebalaw uled tanà egpedatù. Petow
dé migdeleman temù taman sa nelusud kedatuan sa mebalaw uled tanà.
Agulé, nehemuedan sa langun etaw sa dilà da danà kesakit sa lihay
nekeuma diyà kenagda. 11 Egtubaden da ma Nemula i diyà langit danà
sa mesakit egtugedamen da owoy danà sa liboh diyà sa lawa da. Dodoo
tapay doo endà eg-ekedan da duu sa medaet egbaelan da.
12 Agulé, binuwah sa keenem egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem
sa bilu di diyà siedò dakel lawa't wayeg Upelatis. Petow dé neeti iya wé
wayeg anì dumuen sa ukitan sa medoo sulutan tumebow kedu tebowon
agdaw. 13 Agulé, hinaa ku sa telu busaw tigtu medaet éhê egoh-egoh
bakbak. Miglesut sa sebaen diyà sa ebà sa dakel uled nagan, owoy
miglesut ma sa sebaen diyà sa ebà sa mebalaw uled tanà, owoy miglesut
ma sa sebaen diyà sa ebà sa tegesugkow i Satanas. 14 Siini telu busaw,
duen ma sa egkegaga da egbael panduan. Kagda sa pineangay i Satanas
diyà sa langun sulutan diyà tanà anì setiponen da sa langun sundalu

anì gilawen da Nemula ya amuk meuma siedò agdaw sa kepigtamay i
Nemula épê dakel egkegaga. 15-16 Huenan di, egsetiponen da sa medoo
sulutan owoy sa sundalu da dutu siedò getan pinengadanan Almagidon
diyà sa kagi Hibelu.

Na, eg-ikagi Datù i, guwaen di, “Taa yu, hih. Lagà sa ketebow
tegepenakaw sa kepelikù ku diyà tanà, enù ka endà duen etaw neketiig sa
ulas ku. Amuk pelikù a, meanggan sa etaw endà tumudug di owoy tapay
dé migginis danà di eg-angat-angat kenak. Meanggan enù ka lagà endà
petagbu-tagbu di enù ka endà duen sa kenà di memalaan.”

17 Agulé, binuwah sa kepitu egsugùsuguen i Nemula sa lihay dalem
sa bilu di diyà awang. Petow dé duen sa eg-ikagi metaled diyà sa
metolol bangkù i Datù diyà sa Dalesan i Nemula, guwaen di, “Neelut
dé.” 18 Hê, petow dé egsilà owoy egkilat owoy egpeletê owoy eglinug
meleges. Endà pa duen linug meleges éhê iya wé edung egoh i Nemula
migbael etaw, enù ka iya sa tigtu meleges linug. 19 Nebaed telu baed
iya wé dakel menuwa Babiloniya, owoy anan nedaetan ma sa medoo
liyu dakel menuwa. Endà nelipengan i Nemula duu sa dakel menuwa
Babiloniya, huenan di lagà pineinem di sa medoo etaw dahiya sa wain
diyà sa basù di, enù ka igpeukit di diyà kenagda sa dakel kebulit di owoy
tigtu egpigtamayan di kagda. 20 Nekedan sa langun pungul diyà dagat,
owoy nepenas ma sa langun tuduk. 21 Nenabuan sa medoo etaw sa dakel
bunga't udan, lima pulù kakilu sa kebegat sa uman sebaen bunga't udan.
Huenan di, egtubaden sa medoo etaw diyà tanà Nemula i enù ka tigtu
nepelihay da danà sa dakel bunga't udan pineangay di diyà kenagda.

Ini Denu Sa Bayi Tegepediyangdang Miglalag

17 1 Agulé, mig-angay diyà kenak sa sebaen kepitu egsugùsuguen i
Nemula mig-uwit bilu, owoy guwaen di, “Angay ka dini, enù ka
ipehaa ku diyà keniko sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa bayi
tegepediyangdang miglalag eg-ugpà diyà sa medoo lawa't wayeg. Iya lagà
sa dakel menuwa medapag diyà wayeg. 2 Binigà sa langun sulutan diyà
tanà iya wé bayi, owoy eghiluwen sa langun etaw diyà tanà danà sa wain
ipeinem di, lagà sa kebigà di.”

3 Agulé, danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula, inuwit a sa
egsugùsuguen i Nemula diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. Hinaa
ku dahiya sa bayi egkudà diyà sa melalegà mebalaw uled tanà. Duen sa
sepulù sidung siini mebalaw uled tanà owoy duen sa pitu ulu di, owoy
duen medoo kagi igsumbung diyà si Nemula nekesulat diyà sa lawa
di. 4 Na, egginis sa bayi sa melalegà ginis tigtu mapulù owoy metolol
nekeiling sa ginis sulutan. Tigtu neengom sa bayi sa medoo binaelan
da bulawan owoy metolol batu mapulù owoy pélas. Egsabaan di ma
sa tabù bulawan nepenù sa tétê binaelan di tigtu medaet danà di takà

egpediyangdang. 5 Nekesulat diyà sa kilay di sa kagi nelidung pelà sa
selepangan di. Iya sa nekesulat, guwaen di, “Babiloniya sa dakel menuwa
miglalag, iya sa lagà inay sa langun tegepediyangdang owoy sa pesu sa
langun medaet egbaelan etaw diyà tanà.” 6 Agulé, hinaa ku ma eghiluwen
iya wé bayi enù ka ininem di sa depanug sa medoo etaw egpigtuu
inimatayan di danà da endà eg-eked sa kepigtuu da diyà si Hésus.

Egoh ku mighaa iya wé bayi, tigtu a negaip. 7 Dodoo mig-ikagi sa
egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di, “Maen di ya egkegaip
ka? Tulonen ku diyà keniko sa selepangan siini bayi owoy sa selepangan
sa mebalaw uled tanà egkudaan di épê pitu ulu owoy sepulù sidung.
8 Sa mebalaw uled tanà hinaa ko, nehagtay egoh anay owoy nematay
dé, dodoo buyu dé lumesut dema kedu diyà sa tosong endà duen taman
kedalem. Amuk lumesut dé, iya sa ketamanan di mekeangay diyà sa
lanaw apuy anì mepigtamayan. Agulé, megaip sa langun etaw diyà tanà,
sa medoo etaw endà nekesulat sa ngadan da egoh tanà binaelan diyà sa
libelu sinulatan sa ngadan sa medoo etaw nebegayan lalù endà meelut di.
Megaip da langun amuk hauwen da iya wé mebalaw uled tanà, enù ka
nehagtay egoh anay owoy nematay dé, dodoo neenaw dema.

9 “Na, sa etaw épê milantek penemdem, iya sa meketiig ini i. Iya
sa lagà sa pitu ulu sa uled tanà sa pitu getan pinenuuwan sa bayi
tegepediyangdang. 10 Owoy iya ma sa selepangan di sa pitu sulutan.
Nematay dé sa lima sulutan, owoy duen sa sebaen sulutan egpedatù pelà
ini egoh di, owoy duen pa sa sebaen sulutan endà pa egpedatù di. Dodoo
amuk meuma sa egoh di kumedatù, endà iseg di melugay sa kedatù
di. 11 Na, sa mebalaw uled tanà nehagtay egoh anay dodoo nematay
dé, iya sa kewalu di sulutan sumetugdug diyà sa pitu sulutan owoy
mepigtamayan doo kani diyà sa lanaw apuy.

12 “Na, sa sepulù sidung hinaa ko, iya sa sepulù sulutan endà pa mig-
edung da egpedatù. Dodoo mebegayan da egkegaga kumedatù anì
meseselengan da sa mebalaw uled tanà, dodoo mepokò daa sa lugay
da kumedatù. 13 Mesesebaen sa penemdem siini sepulù sulutan, owoy
ibegay da sa egkegaga sa kedatuan da diyà sa mebalaw uled tanà owoy
mangunut da ma diyà sa langun igsugù di. 14 Agulé, gilawen da sa Anak
Kebilibili. Dodoo atuwan doo sa Anak Kebilibili owoy sa medoo duma
di kagda, enù ka kagdi sa Tigtu Datù diyà sa langun datù owoy sa Tigtu
Sulutan diyà sa langun sulutan. Iya sa medoo duma di umatu sa medoo
etaw hinemilì i Nemula owoy pinepigtuu di owoy endà migpetangtang da
sa keunut da kenagdi.”

15 Agulé, eg-ikagi dema sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak,
guwaen di, “Sa medoo lawa't wayeg hinaa ko pinenuuwan sa bayi
tegepediyangdang, iya lagà sa tigtu medoo etaw kedu diyà sa medoo
balangan tanà owoy sa medoo balangan geumpung etaw owoy sa medoo

balangan kagi etaw. 16 Na, sa sepulù sidung hinaa ko lagà sa sepulù
sulutan, melepuhan da sa bayi tegepediyangdang. Hediya ma sa mebalaw
uled tanà, melepuhan di ma sa bayi. Huenan di, pekawen da sa medoo
langun taman di, owoy kedanan da ma sa ginis di, owoy kaenen da sa
lawa di owoy ulowen da ma. 17 Iya sa baelan da diyà kenagdi enù ka
binegayan i Nemula kagda penemdem anì petuuwen da sa uyot i Nemula.
Huenan di, mesesebaen sa penemdem da owoy ibegay da diyà sa mebalaw
uled tanà sa egkegaga sa kedatuan da taman endà meketuu sa langun
inikagi i Nemula egoh anay. 18 Na sa bayi hinaa ko, iya lagà sa dakel
menuwa eglalag eg-unutan sa langun sulutan diyà siini sinukub langit."

Medaetan Sa Menuwa Babiloniya

18 1 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula
egpetuntun kedu langit dò mangay diyà tanà. Tigtu dakel
sa egkegaga di, owoy nelegdawan sa uwang tanà danà sa senang di.
2 Migpetaled temù eg-ikagi, guwaen di, "Nedaetan dé. Tigtu nedaetan dé
iya wé dakel menuwa Babiloniya. Nebaluy dé eg-ugpaan sa medoo busaw
owoy sa langun egsugùsuguen i Satanas medaet atul, owoy nebaluy ma
dé eg-ugpaan sa medoo medaet manuk melihi. 3 Iya sa nebaelan di enù
ka inenggat sa bayi pinelagaan Babiloniya sa langun etaw anì eg-unut
da kenagdi egbael medaet, enù ka lagà wain mekehilu igpeinem di diyà
kenagda sa medaet igpebael di. Binigà sa langun sulutan diyà tanà kagdi,
owoy migkawasà ma sa medoo tegedagang diyà tanà danà sa dakel
ungayà sa bayi egbeli."

4 Agulé, dinineg ku sa sebaen ma eg-ikagi diyà langit, guwaen di,
"Kiyu i etaw eg-unut diyà kenak,
salidi yu dé iya wé menuwa.
Yoko eg-unut duu siedò bayi egbael medaet
anì endà mekelapeg yu diyà sa kepigtamay ku mekeuma diyà
kenagdi.
5 Upama amuk meselogsudlogsud sa medoo salà di,
mekeuma diyà langit enù ka medoo temù.
Owoy endà melipengan i Nemula duu sa tigtu medaet binaelan di.
6 Sa kedakel kepelihay di keniyu,
iya ma kedakel sa baeli yu diyà kenagdi,
dodoo takep yu pa sa kesulì yu kenagdi.
Penù yu sa basù di sa bulitan i Nemula kenagdi anì ipeinem di
anì metakep sa kebulit i Nemula mekeuma diyà kenagdi.
7 Danà di subela sa kepedakel di kenagdi owoy nekuwa di ma sumalà
dé sa ungayà di,
huenan di sumubela ma sa lihay mekeuma diyà kenagdi owoy sa
kekebukulan di.

Enù ka endà egsabuh di egpeolòolò, guwaen di diyà sa pedu di,
‘Aken sa booy kawasà, beken a bayi balu. Endà dumuen sa
kelikutan mekeuma diyà kenak.’
8 Dodoo danà sa kepeolòolò di,
petow dé mekeuma doo sa medoo balangan medaet diyà kenagdi.
Diyà sa sebaen daa agdaw meseselengan sa linadu di owoy sa dakel
kebukulan di owoy sa bitil,
owoy meulow ma.
Enù ka dakel temù sa egkegaga i Datù Nemula migtamay kenagdi.”
9 Na, sa medoo sulutan diyà tanà mig-unut kenagdi egbael medaet owoy
migpigtuu diyà sa hagdi uyot medaet, suminegaw da owoy dumelawit
da ma amuk hauwen da sa ebel iya wé menuwa egkeulow. 10 Egpediyù
da egtigdeg egsugpayal, enù ka nelimedangan da mekelapeg da diyà sa
lihay di. Guwaen da, “Ay, egkedaetan temù sa dakel menuwa Babiloniya
eglalag, enù ka sakaulas daa nekeuma sa kepigtamay i Nemula.”
11 Suminegaw sa medoo tegedagang diyà tanà owoy dumelawit da
ma danà iya wé menuwa nedaetan, enù ka endà dé duen etaw egbeli
sa medoo dagangen da. 12 Endà duen meli sa medoo langun taman da,
upama bulawan owoy pilak owoy metolol batu mapulù owoy pélas. Endà
ma duen meli sa tila mapulù egdagangen da anan metolol, upama sa
mebulà owoy sa dingung owoy sa menipis metolol owoy sa melalegà.
Owoy endà ma duen etaw egbeli sa medoo balangan papan mepion
ngadeg, owoy sa medoo langun taman da binaelan da diyà kayu mapulù
owoy diyà batu owoy diyà ungal alipanti owoy diyà galang owoy putow
owoy diyà sa batu malmol. 13 Owoy endà ma duen meli sa medoo
egdagangen da mepion ngadeg, upama sa ipepion nanam kaenen, owoy
sa lana mepion ngadeg ulowen etaw, owoy sa gità mepion ngadeg. Owoy
endà ma duen meli sa kaenen egdagangen da, upama sa wain owoy sa
lana owoy sa alina owoy sa palay. Owoy endà ma duen sa egbeli sapì
owoy kebilibili, owoy kudà owoy kalisa owoy sa etaw udipen. 14 Eg-ikagi
sa medoo tegedagang diyà sa bayi pinelagaan Babiloniya, guwaen da,
“Anan nedaetan sa langun egkeiyapan ko. Nedaetan ma sa pantiyali ko
owoy sa medoo ipepion nanam ko, owoy endà dé mehaa ko duu iya wé.”
15 Agulé, sa medoo etaw migkawasà danà da takà egdagang sa medoo
langun taman mapulù diyà iya wé menuwa, egpediyù da egtigdeg
egsugpayal enù ka nelimedangan da mekelapeg da diyà sa lihay di.
Suminegaw da owoy dumelawit da ma. 16 Guwaen da, “Ay, egkedaetan
temù iya wé dakel menuwa eglalag. Metolol egoh anay lagà sa bayi
migkawal sa mapulù ginis mebulà owoy dingung lagà sa ginis sulutan
owoy sa metolol ginis melalegà. Metolol lagà sa bayi neengom sa bulawan
owoy metolol batu mapulù owoy pélas. 17 Dodoo sakaulas daa, anan
nekedan iya wé langun pantiyali di.”

Agulé, sa langun ulu-ulu diyà baleku owoy sa medoo etaw mig-edà,
owoy sa medoo tegegalebek diyà baleku owoy sa medoo egpantiyali
diyà dagat, egpediyù da egtigdeg egsugpayal. 18 Egoh da mighaa sa ebel
sa menuwa egkeulow, eg-ikagi da metaled, guwaen da, “Ay, endà dé
duen sa menuwa nekelowon diyà siini dakel menuwa eglalag.” 19 Agulé,
binuhbuhan da kepung sa ulu da anì tandaan da sa pedu da nebukul.
Egsinegaw da owoy egdelawit da ma, guwaen da, “Ay, egkedaetan temù
iya wé dakel menuwa eglalag. Migkawasà sa langun épê baleku danà sa
pantiyali iya wé menuwa, dodoo sakaulas daa anan nekedan sa langun
pantiyali di.”
20 Na, kiyu i etaw eg-ugpà diyà langit, keanggan yu dé danà iya
wé menuwa nedaetan. Keanggani yu ma kiyu i medoo tegesugkow i
Nemula owoy medoo salu i Hésus owoy medoo etaw i Nemula, enù ka
pinigtamayan i Nemula dé iya wé menuwa danà sa medaet binaelan di
diyà keniyu.
21 Agulé, duen sa mebagel egsugùsuguen i Nemula migkuwa sa batu
éhê sa dakel gilingan kelang, owoy igbuung di diyà dagat. Guwaen di,
“Hediya ma medaetan sa dakel menuwa Babiloniya, owoy endà dé mehaa
di etaw. 22 Endà ma dé medineg da duu sa pegelung owoy sa togò, owoy
sa palendeg owoy sa tegbuli, owoy sa duyuy etaw. Endà ma dé hauwen
sa medoo etaw tegegalebek. Hediya ma endà ma dé medineg da duu
sa dagì sa gilingan. 23 Owoy endà dé mehaa da duu sa legdaw palitaan
dahiya. Endà ma dé medineg sa kagi sa medoo etaw meanggan eglenged
kawing. Nepigtamayan sa menuwa Babiloniya, enù ka nekelowon sa
medoo tegedagang dahiya diyà sa langun tegedagang diyà tanà, owoy
neakalan ma sa langun etaw diyà tanà danà sa beliyan tegebutbut
dahiya. 24 Nepigtamayan ma sa menuwa Babiloniya enù ka hinaa dahiya
sa depanug sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa medoo etaw di
inimatayan da, lapeg sa langun etaw neimatayan diyà siini sinukub langit
danà iya wé menuwa Babiloniya.”

Meanggan Sa Etaw Diyà Langit Danà Sa Menuwa Babiloniya Nedaetan

19 1 Agulé, duen sa dinineg ku nekeiling ketaled kagi sa tigtu
medoo etaw diyà langit. Guwaen da, “Haléluya, meolò Nemula i.
Kagdi daa sa egpedakelen ta, kagdi ma daa sa épê dakel egkegaga, owoy
kagdi sa eg-aluk kenita denu sa salà ta. 2 Tigtu nesugat sa kepigtamay
di etaw owoy metudà ma, enù ka pinigtamayan di dé iya wé bayi
tegepediyangdang eglalag danà di mig-enggat diyà salà sa langun etaw
diyà tanà. Pinigtamayan di ma kagdi danà di mig-imatay sa medoo
etaw migpangunut diyà si Nemula.” 3 Agulé, eg-ikagi da dema metaled,
guwaen da, “Haléluya, meolò Nemula i. Endà dé mekedan di taman
melugay sa ebel iya wé dakel menuwa egkeulow.” 4 Agulé, eglagkeb sa

duwa pulù owoy epat kaunutan owoy sa epat mapulù egsugùsuguen i
Nemula, owoy eg-oloen da Nemula i egpenuu diyà sa metolol bangkù di.
Guwaen da, “Amin. Haléluya, meolò Nemula i.”
5 Agulé, duen sa eg-ikagi medapag diyà sa metolol bangkù i Nemula,
guwaen di, “Langun yu etaw egpangunut diyà si Nemula owoy langun
yu eg-adat kenagdi, iling ka lagdà yu etaw ataw ka dakel etaw yu, olò yu
langun Nemula i.”

Ini Denu Sa Pista Kawing Sa Anak Kebilibili

6 Agulé, dinineg ku sa kagi sa tigtu medoo etaw. Lagà sa labal sa dakel
sagpaw sa kagi da, owoy lagà ma kilat. Guwaen da, “Haléluya, meolò
Nemula i, enù ka sa Datù ta Nemula épê dakel egkegaga sa egkedatù dé
diyà sa langun etaw. 7 Meanggan ki temù owoy meolò ta kagdi danà sa
dakel egkegaga di, enù ka neuma dé sa pista kawing sa Anak Kebilibili
owoy tapay dé migpepion sa pinelagaan bayi sawaen di. 8 Enù ka duen sa
tigtu mebulà ginis igbegay diyà sa bayi sawaen di, owoy egsenang owoy
tigtu melanih ma.” Na, iya sa pinegulepengan mepion ginis di sa metudà
egbaelan sa medoo etaw i Nemula.
9 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di,
“Sulati ko ini i. Meanggan temù sa medoo etaw igsasà anì lumenged da
sa pista kawing sa Anak Kebilibili.” Agulé, guwaen di ma diyà kenak, “Ini
sa tuu kagi i Nemula.”
10 Agulé, egligkued a diyà sa taengan di anì oloen ku. Dodoo
hinawidan di aken, guwaen di, “Yaka eg-olò ya kenak, enù ka aken ma
sa egpangunut diyà si Nemula lagà keniko owoy sa medoo duma ko
egpigtuu diyà sa tegudon igtulù i Hésus. Si Nemula daa sa olò ko.” Na,
inikagi di iya wé enù ka iya sa tegudon igtulù i Hésus sa igtulù sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay.

Ini Denu Sa Etaw Egkudà Sa Kudà Mebulà

11 Agulé hinaa ku sa langit neukaan, owoy duen sa kudà mebulà
dahiya. Iya gelal sa etaw egkudà, Kesaligan owoy Anan Tuu. Metudà ma
sa kekukum di, owoy metudà ma sa kegila di sa medoo kuntelà di. 12 Éhê
legleg apuy sa mata di, owoy duen ma sa medoo metolol sayap diyà sa
ulu di tandà kagdi sa Tigtu Datù. Duen ma sa ngadan nekesulat diyà
kenagdi, dodoo kagdi daa sa neketiig sa selepangan di. 13 Lagà ineled
diyà depanug sa kawal di, owoy iya sa gelal di sa Kagi i Nemula. 14 Duen
tigtu medoo sundalu kedu langit dò eg-unut diyà kenagdi. Egkudà da ma
sa kudà mebulà, owoy egkawal da ma sa tigtu mebulà ginis endà duen
lued. 15 Duen sa megalang sundang eglesut diyà sa ebà di, owoy iya sa
kinemkem di umatu diyà sa langun kuntelà di diyà tanà. Endà duen
etaw mekeeked sa kedatù di enù ka mebagel lagà sa putow endà metepù.

Pinelagà di sa kuntelà di sa bunga palas hemegen etaw egbael wain, enù
ka ipehaa di diyà kenagda sa dakel kebulit i Nemula épê dakel egkegaga.
16 Duen ma sa gelal nekesulat diyà sa kawal di owoy diyà sa bubun di,
guwaen di, “Sa Tigtu Datù diyà sa langun datù owoy sa Tigtu Sulutan
diyà langun sulutan.”
17 Agulé, hinaa ku sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà sa mata't
agdaw. Eg-umow metaled diyà sa langun manuk diyà awang, guwaen di,
“Téél yu dé. Setiponoy yu enù ka duen sa ipekaen i Nemula diyà keniyu.
18 Setiponoy yu anì mekaen yu sa ekud sa medoo sulutan owoy medoo
kapitan sundalu owoy medoo sundalu. Kaen yu ma sa ekud sa medoo
kudà owoy sa medoo etaw migkudà. Kaen yu ma sa ekud sa langun etaw,
iling ka udipen ataw ka beken udipen, iling ka lagdà etaw ataw ka dakel
etaw.”
19 Agulé, hinaa ku iya wé mebalaw uled tanà owoy sa medoo sulutan
diyà tanà inunutan da sa langun sundalu da. Nesetipon da anì gumila
da diyà sa etaw egkudà sa kudà mebulà owoy sa medoo sundalu di kedu
langit dò. 20 Hê, nesigkem iya wé mebalaw uled tanà, owoy nesigkem ma
sa tegesugkow i Satanas sa migbael medoo panduan danà sa egkegaga sa
mebalaw uled tanà. Danà sa medoo panduan binaelan di, inakalan di sa
langun etaw egpetandà diyà sa mebalaw uled tanà owoy sa langun etaw
migpenemula sa inetaw éhê sa egoh-egoh di. Agulé, sa mebalaw uled
tanà owoy sa tegesugkow i Satanas, nekebuung da nehagtay doo diyà sa
lanaw apuy kenà di eglegleg sa asulpul. 21 Hê, neimatayan ma sa langun
sundalu da danà sa sundang eglesut diyà sa ebà sa etaw egkudà sa kudà
mebulà. Agulé, tigtu nebesug sa langun manuk migkaen ekud sa medoo
etaw nematay.

Sinigkem Satanas I Taman Endà Meelut Sa Sengibu Gepalay

20 1 Agulé, hinaa ku sa egsugùsuguen i Nemula migpetuntun kedu
diyà langit. Inuwit di sa gunsì sa pintù tosong endà duen taman
kedalem, owoy inuwit di ma sa dakel sangkalì. 2 Hê, sinigkem di iya wé
dakel uled nagan, sa tapay uled si Satanas sa kaunutan busaw, owoy
pinolot di sangkalì anì endà melengà di taman endà meelut sa sengibu
gepalay. 3 Igbuung di diyà iya wé tosong endà duen taman kedalem.
Agulé pinintuan di owoy tinandaan di anì endà meukaan di etaw. Iya
sa binaelan di anì endà dé meakalan i Satanas duu sa medoo etaw diyà
siini sinukub langit taman endà meelut sa sengibu gepalay. Dodoo amuk
meelut sa sengibu gepalay, melengaan dema, dodoo endà dé iseg di
melugay.
4 Agulé, hinaa ku sa medoo metolol bangkù sa datù, owoy iya sa
egpenuu dahiya sa medoo etaw binegayan egkegaga anì kumukum da.
Hinaa ku ma sa suguy sa medoo etaw inimatayan danà da egtegudon

sa kagi i Nemula owoy danà da ma egtulù denu si Hésus. Neimatayan
da danà da endà egpenemula sa mebalaw uled tanà owoy sa inetaw
éhê sa egoh-egoh di, owoy danà da ma endà egpetandà diyà sa kilay
da ataw ka belad da. Neenaw da dé langun owoy neseselengan da si
Kelistu egkedatù taman sengibu gepalay. 5 Ini sa muna keenaw i Nemula
sa medoo etaw nematay. Dodoo sa medoo liyu etaw nematay, endà pa
meenaw da taman endà meelut sa sengibu gepalay. 6 Tigtu meanggan sa
medoo etaw mekelapeg diyà sa muna keenaw i Nemula etaw nematay
owoy metiengaw da ma. Kagda sa etaw endà mekehaa da sa kepigtamay
i Nemula etaw lagà sa keduwa gulê kepatay etaw. Kagda ma sa etaw
egsugùsuguen da i Nemula owoy si Kelistu, owoy meseselengan da si
Kelistu egkedatù taman sengibu gepalay.

Ini Sa Egoh I Nemula Migtamay Si Satanas

7 Na, amuk meelut dé sa sengibu gepalay, mekelaun Satanas i kedu
diyà sa bilangguwan di. 8 Amuk mekelaun, meakalan di sa langun
etaw nekeseluh diyà siini sinukub langit pinelagaan Gog owoy Magog.
Setiponen di sa langun kedoo da anì gilawen da Nemula ya. Medoo da
temù lagà da enay mantadan. 9 Amuk mipanaw da, mekeseluh da diyà
uwang tanà, owoy melibet da sa kenà sa medoo etaw i Nemula eg-ugpà,
sa menuwa Hélusalém egkedakelan pedu i Nemula. Dodoo menabù diyà
kenagda sa apuy kedu langit dò, owoy medaetan da langun. 10 Agulé,
nekebuung Satanas i, sa mig-akal kenagda, diyà sa lanaw apuy kenà di
eglegleg sa asulpul. Iya ma sa kenà da nekebuung sa mebalaw uled tanà
owoy sa tegesugkow i Satanas. Mepelihay da dahiya agdaw owoy sigep
taman melugay.

Ini Sa Ukit Kekukum I Nemula Diyà Sa Sabuhanan Agdaw

11 Agulé, hinaa ku sa dakel mebulà bangkù i Datù owoy duen ma
sa egpenuu dahiya. Hê, nekedan sa langit owoy sa tanà kedu diyà sa
taengan di, owoy endà dé mehaa di etaw. 12 Agulé, hinaa ku sa langun
etaw nematay neenaw dé, iling ka dakel etaw ataw ka lagdà etaw, owoy
egtigdeg da langun diyà sa taengan iya wé bangkù i Datù. Binekah
sa medoo libelu owoy binekah ma iya wé libelu kenà di nekesulat sa
ngadan sa langun etaw nebegayan lalù endà meelut di. Agulé, tinulon
i Nemula sa ketamanan sa uman sebaen etaw danà sa igsulat diyà sa
medoo libelu denu sa langun binaelan da egoh anay. 13 Egoh da mig-
enaw, diyà da sa taengan i Nemula sa langun etaw nematay, iling ka
nematay da diyà dagat ataw ka diyà tanà, owoy miglaun ma sa suguy
da kedu diyà bayà eg-angay diyà sa taengan i Nemula. Hê, egtulonen i
Nemula sa ketamanan sa langun etaw danà sa binaelan da egoh anay.
14-15 Sumalà dé sa etaw endà nekesulat sa ngadan di diyà sa libelu kenà

di igsulat ngadan sa langun etaw nebegayan lalù endà meelut di, iya sa
etaw nekebuung diyà sa lanaw apuy. Na, sa lanaw apuy, iya sa keduwa
gulê kepatay etaw. Hê, nekebuung ma sa bayà diyà sa lanaw apuy, owoy
nekebuung ma sa kepatay etaw diyà sa lanaw apuy.

Ini Denu Sa Magtu Langit Owoy Sa Magtu Tanà

21 1 Agulé, hinaa ku sa magtu langit owoy sa magtu tanà, enù
ka nekedan dé sa tapay langit owoy sa tapay tanà, owoy endà
ma dé duen sa dagat. 2 Agulé, hinaa ku sa menuwa kenà i Nemula eg-
ugpà sa Magtu Hélusalém. Egpetuntun kedu diyà langit owoy kedu si
Nemula. Tigtu metolol iya wé menuwa, nekeiling sa bayi egkawingen
tigtu neengom sa ginis di metolol. 3 Duen sa eg-ikagi metaled dinineg
ku diyà siedò bangkù i Datù, guwaen di, “Taa yu, mig-angay dé Nemula
i eg-ugpà diyà sa medoo etaw. Mugpà dé diyà kenagda, owoy mebaluy
dé etaw di kagda. Tigtu eg-ugpà Nemula i diyà kenagda, owoy kagdi
sa egpenemulawen da. 4 Hunasen di sa langun luhà diyà sa mata da,
owoy endà dé duen etaw mematay. Endà dé mebukul sa pedu da, owoy
endà ma dé suminegaw da. Endà ma dé dumuen sa mesakit da, enù ka
nekedan dé sa tapay tanà.”
5 Agulé, eg-ikagi sa egpenuu diyà sa bangkù i Datù, guwaen di, “Taa
yu, anan dé magtu sa egbaelan ku ini egoh di.” Guwaen di ma diyà
kenak, “Sulati ko langun ini i, enù ka anan tuu sa kagi ku owoy kesaligan
ma.” 6 Guwaen di ma, “Netuu dé sa langun binaelan ku. Aken sa Alpa
owoy Oméga, enù ka aken sa edungan sa langun eghauwen owoy sa
ketamanan di. Amuk eglupahan sa etaw, peinemen ku diyà sa tebulan
mekepelalù etaw taman melugay, owoy ipeuloy ku daa diyà kenagdi.
7 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-unut di kenak,
iya sa begayan ku untung, owoy aken sa Nemula eg-unutan di owoy
meanak ku kagdi. 8 Dodoo amuk eg-eked sa etaw eg-unut diyà kenak
enù ka egkelimedangan da, owoy sa endà egpigtuu diyà kenak, iya sa
mekebuung diyà sa lanaw apuy. Hediya ma sa tegebael medaet owoy sa
tegeimatay owoy sa tegebigà owoy sa épê gamut owoy sa tegepenemula
inetaw owoy sa langun tegebutbut, iya sa ketamanan da, mekebuung da
langun diyà sa lanaw apuy kenà di eglegleg sa asulpul. Na sa lanaw apuy,
iya sa keduwa gulê kepatay etaw.”

Ini Denu Sa Magtu Hélusalém

9 Agulé, mig-angay diyà kenak sa sebaen kepitu egsugùsuguen i
Nemula sa migbuwah sa pitu bilu dinaleman sa pitu dakel kepigtamay
i Nemula etaw. Guwaen di diyà kenak, “Téél ka dé, enù ka ipehaa ku
keniko sa bayi sawaen sa Anak Kebilibili.” 10 Agulé, danà sa tunung sa
Metiengaw Suguy i Nemula, inuwit sa egsugùsuguen i Nemula aken

diyà sa getan tigtu mehagtaw. Igpehaa di diyà kenak sa menuwa kenà
i Nemula eg-ugpà sa Magtu Hélusalém migpetuntun kedu diyà langit
owoy kedu si Nemula. 11 Tigtu egsenang iya wé menuwa danà sa senang
i Nemula. Egsenang sa menuwa mekeiling sa mapulù batu haspi, owoy
tigtu metiengaw ma lagà sa pegalungan. 12 Tigtu mehagtaw sa dakel
kutà sa menuwa. Duen sa selat di sepulù owoy duwa, owoy duen sa
egsugùsuguen i Nemula egbantay uman sebaen selat di. Nekesulat diyà
sa uman sebaen pintù selat di sa sebaen ngadan sa sepulù owoy duwa
geumpung tugod i Islaél. 13 Duen epat sulung sa kutà menuwa, owoy duen
telu selat diyà sa uman sebaen sulung di. Duen telu selat denu tebowon
agdaw, owoy telu ma denu eledan agdaw, owoy telu ma denu belabagan,
owoy telu ma denu kimataan. 14 Duen sepulù owoy duwa dakel batu
pinetigdegan sa kutà menuwa. Nekesulat diyà sa uman sebaen batu sa
uman sebaen ngadan sa sepulù owoy duwa salu sa Anak Kebilibili.

15 Na, sinabaan sa egsugùsuguen i Nemula mig-ikagi diyà kenak sa
tembu éhê sa tuked bulawan anì tembuwen di sa menuwa owoy sa selat
di owoy sa kutà di. 16 Netelehung sa menuwa, enù ka nesetepeng sa
kelabel di owoy sa ketaes di. Egoh di egtembu sa menuwa, iya sa ketaes
di duwa ngibu epat gatus kakilumitelu. Hediya ma sa kelabel di owoy
sa kehagtaw di. 17 Egtembuwen di ma sa kutà menuwa, iya sa kehagtaw
di telu pulù owoy telu lipo. Neketepeng sa lipo di diyà sa lipo ta. 18 Iya
sa kutà di sa mapulù batu haspi, owoy anan tigtu bulawan iya wé
menuwa owoy tigtu metiengaw éhê pegalungan. 19 Duen medoo balangan
mapulù batu metolol neketukid diyà sa sepulù owoy duwa dakel batu
pinetigdegan sa kutà di. Sa metolol batu haspi sa sebaen dakel batu,
owoy sa keduwa di sapilo, sa ketelu di agata, sa keepat di esmilalda,
20 sa kelima di sa onisi, sa keenem di kolnalina, sa kepitu di kelisolito,
sa kewalu di bililo, sa kesiyow di topaso, sa kesepulù di kelisopelaso,
sa kesepulù owoy sebaen di hasinto, owoy sa kesepulù owoy duwa di
amatista. 21 Iya sa sepulù owoy duwa pintù selat di sa sepulù owoy duwa
pélas, enù ka sebaen daa dakel pélas sa uman sebaen pintù di. Anan
tigtu bulawan sa kalasada diyà sa menuwa, owoy tigtu metiengaw lagà
pegalungan.

22 Endà duen sa hinaa ku simbaan diyà iya wé menuwa, enù ka dahiya
dé sa egpenemulawen ta si Datù Nemula épê dakel egkegaga owoy sa
Anak Kebilibili. 23 Endà dé duen ulan sa agdaw owoy sa bulan dahiya,
enù ka egkelegdawan sa menuwa danà sa senang i Nemula owoy iya
sa legdaw di sa Anak Kebilibili. 24 Melegdawan sa langun etaw diyà
tanà danà sa legdaw iya wé menuwa. Owoy uwiten sa langun sulutan
diyà tanà sa pantiyali da diyà iya wé menuwa. 25 Endà dé mepintuan sa
medoo selat di, enù ka neukaan amuk agdaw owoy endà dé duen sigep
pa dutu. 26 Na sa langun etaw diyà tanà, uwiten da sa langun pantiyali da

owoy sa medoo langun taman da mapulù diyà iya wé menuwa. 27 Dodoo
endà mekeludep sa medaet dahiya, owoy endà ma mekeludep sa etaw
egbael medaet owoy sa tegebutbut. Iya daa sa mekeludep sa medoo etaw
nekesulat sa ngadan da diyà sa libelu kenà sa Anak Kebilibili migsulat sa
ngadan sa langun etaw nebegayan lalù endà meelut di.

22 1 Agulé, igpehaa ma sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak sa
lawa't wayeg pinengadanan Wayeg Mekepelalù Etaw. Tigtu
metiengaw iya wé wayeg nekeiling pegalungan. Egdelug sa wayeg kedu
diyà sa bangkù i Nemula owoy sa Anak Kebilibili. 2 Eg-ukit sa wayeg
diyà teliwadà sa kalasada iya wé menuwa. Owoy duen sa kayu hinemula
diyà sa ilis sa wayeg, sa kayu egpelalù etaw. Uman bulan egbunga
owoy sepulù owoy duwa balangan sa bunga di. Owoy sa daun di, iya
sa mekebulung diyà langun etaw. 3 Endà dé duen tayu egkelepuhan i
Nemula eghaa diyà iya wé menuwa.

Dahiya ma sa bangkù i Nemula owoy sa Anak Kebilibili, owoy takà
eg-oloen sa medoo etaw di Nemula i. 4 Hauwen da sa palas di, owoy
mekesulat sa ngadan di diyà sa kilay da. 5 Endà dé duen pa sigep dahiya,
owoy endà ma dé duen ulan sa palitaan owoy sa agdaw, enù ka si Datù
Nemula dé sa legdaw da. Owoy mekeunut da diyà si Nemula kumedatù
taman melugay.

Ini Denu Sa Kepelikù I Hésus

6 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di,
"Anan tuu siini kagi dinineg ko owoy kesaligan ma, enù ka si Datù
Nemula sa migpeangay Suguy di diyà sa medoo tegesugkow di egoh anay,
pineangay di dé sa egsugùsuguen di anì tulonen di diyà sa langun etaw
di sa medoo buyu dé mebaelan."

7 Guwaen i Datù Hésus, "Taa yu, hih. Buyu a dé pelikù dema. Tigtu
meanggan sa langun etaw egpangunut diyà sa kagi ku igsugkow
nekesulat diyà siini libelu."

8 Na, aken si Huwan migdineg owoy mighaa siini langun igsulat
ku dahini. Egoh ku migdineg owoy mighaa ini i, migligkued a diyà
sa taengan sa egsugùsuguen i Nemula sa migpehaa ini i diyà kenak
anì oloen ku. 9 Dodoo hinawidan di aken, guwaen di, "Yaka eg-olò ya
kenak, enù ka iling ka aken ataw ka kuna ataw ka sa medoo duma ko
tegesugkow i Nemula ataw ka sa langun etaw egpangunut diyà sa kagi
siini libelu, nesetepeng ki doo anan egpangunut diyà si Nemula. Iya polo
sa olò ko si Nemula."

10 Guwaen di ma diyà kenak, "Yaka eglidung duu sa medoo kagi
igpetiig diyà keniko igsulat ko diyà siini libelu, enù ka buyu dé meketuu
langun ini i. 11 Amuk duen etaw egbael medaet, meumanan pa sa kebael
di medaet, owoy amuk duen etaw endà metiengaw sa pedu di, meumanan

pa sa pedu di endà metiengaw. Dodoo amuk duen etaw egbael mepion,
meumanan pa sa kebael di mepion, owoy amuk duen etaw metiengaw
adat, meumanan pa sa adat di metiengaw."
12 Na, guwaen i Hésus, "Taa yu, hih, buyu a dé pelikù dema, owoy
ibegay ku diyà sa uman sebaen etaw sa untung nesugat diyà sa binaelan
di. 13 Aken sa Alpa owoy sa Oméga, aken sa edungan sa langun eghauwen
owoy sa ketamanan di, owoy aken sa muna owoy sa sabuhanan di."
14 Na, tigtu meanggan sa langun etaw nekedanan salà lagà sa ginis da
pinìpian anì tigtu mebulà, enù ka mebaluy dé mekekaen da sa bunga
Kayu Egpelalù Etaw owoy mebaluy ma dé mekeludep da diyà sa selat sa
menuwa i Nemula. 15 Dodoo sa medoo tegebael medaet, owoy sa medoo
épê gamut, owoy sa medoo tegeimatay, owoy sa medoo tegebigà, owoy sa
medoo tegepenemula inetaw, owoy sa medoo tegebutbut, owoy sa medoo
tegeakal, endà mebaluy di lumudep da diyà sa menuwa i Nemula.
16 Agulé guwaen di, "Aken si Hésus sa migpeangay sa egsugùsuguen
ku anì ipetiig di langun ini i diyà keniyu i medoo etaw egpigtuu. Aken
sa tugod i Datù Dabid, sa datù egoh anay, owoy aken ma sa telasimag
eghauwen amuk buyu dé sumimag."
17 Agulé, eg-umow sa Metiengaw Suguy i Nemula owoy sa bayi sawaen
sa Anak Kebilibili, guwaen da, "Téél ka dé."
Hediya ma mekeumow ma sa medoo etaw egdineg siini kagi, guwaen
da, "Téél ka dé."
Sumalà dé sa etaw eglupahan owoy egkelukuy eg-inem, angay yu dé
inem siedò wayeg mekepelalù etaw, sa ipeuloy di diyà keniyu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Huwan

18 Na, aken si Huwan, tulonen ku ini i diyà sa langun etaw dumineg sa
kagi igsugkow nekesulat diyà siini libelu. Amuk duen etaw umanan di
sa kagi diyà siini libelu, umanan i Nemula ma sa kepigtamay mekeuma
diyà kenagdi sa medoo lihay tinulon ku diyà siini libelu. 19 Owoy amuk
duen etaw kumedan sa kagi diyà sa medoo tinulon ku diyà siini libelu,
kedanan i Nemula ma diyà kenagdi sa untung di sa bunga Kayu Egpelalù
Etaw owoy sa keugpà di diyà sa menuwa i Nemula tinulon ku diyà siini
libelu.
20 Eg-ikagi Hésus i sa egpetuu langun siini igsulat ku, guwaen di, "Tuu,
buyu a dé pelikù dema."
Amin, o Datù Hésus, ungayà ku pelikù ka dema.
21 Na, egsimbà a anì metabangan i Datù Hésus kiyu i langun etaw i
Nemula.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Huwan*

Read the New Testament daily

January

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Matéyo 1:1–2:12	17	Matéyo 12:1-21
2	Matéyo 2:13–3:6	18	Matéyo 12:22-45
3	Matéyo 3:7–4:11	19	Matéyo 12:46–13:23
4	Matéyo 4:12-25	20	Matéyo 13:24-46
5	Matéyo 5:1-26	21	Matéyo 13:47–14:12
6	Matéyo 5:27-48	22	Matéyo 14:13-36
7	Matéyo 6:1-24	23	Matéyo 15:1-28
8	Matéyo 6:25–7:14	24	Matéyo 15:29–16:12
9	Matéyo 7:15-29	25	Matéyo 16:13–17:9
10	Matéyo 8:1-17	26	Matéyo 17:10-27
11	Matéyo 8:18-34	27	Matéyo 18:1-22
12	Matéyo 9:1-17	28	Matéyo 18:23–19:12
13	Matéyo 9:18-38	29	Matéyo 19:13-30
14	Matéyo 10:1-23	30	Matéyo 20:1-28
15	Matéyo 10:24–11:6	31	Matéyo 20:29–21:22
16	Matéyo 11:7-30		

February

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Matéyo 21:23-46	15	Malkos 1:1-28
2	Matéyo 22:1-33	16	Malkos 1:29–2:12
3	Matéyo 22:34–23:12	17	Malkos 2:13–3:6
4	Matéyo 23:13-39	18	Malkos 3:7-30
5	Matéyo 24:1-28	19	Malkos 3:31–4:25
6	Matéyo 24:29-51	20	Malkos 4:26–5:20
7	Matéyo 25:1-30	21	Malkos 5:21-43
8	Matéyo 25:31–26:13	22	Malkos 6:1-29
9	Matéyo 26:14-46	23	Malkos 6:30-56
10	Matéyo 26:47-68	24	Malkos 7:1-23
11	Matéyo 26:69–27:14	25	Malkos 7:24–8:10
12	Matéyo 27:15-31	26	Malkos 8:11–9:1
13	Matéyo 27:32-66	27	Malkos 9:2-29
14	Matéyo 28:1-20	28	Malkos 9:30–10:12

March

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Malkos 10:13-31	17	Lukas 2:36-52
2	Malkos 10:32-52	18	Lukas 3:1-22
3	Malkos 11:1-26	19	Lukas 3:23-38
4	Malkos 11:27–12:17	20	Lukas 4:1-30
5	Malkos 12:18-37	21	Lukas 4:31–5:11
6	Malkos 12:38–13:13	22	Lukas 5:12-28
7	Malkos 13:14-37	23	Lukas 5:29–6:11
8	Malkos 14:1-21	24	Lukas 6:12-38
9	Malkos 14:22-52	25	Lukas 6:39–7:10
10	Malkos 14:53-72	26	Lukas 7:11-35
11	Malkos 15:1-47	27	Lukas 7:36–8:3
12	Malkos 16:1-20	28	Lukas 8:4-21
13	Lukas 1:1-25	29	Lukas 8:22-39
14	Lukas 1:26-56	30	Lukas 8:40–9:6
15	Lukas 1:57-80	31	Lukas 9:7-27
16	Lukas 2:1-35		

April

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Lukas 9:28-50	16	Lukas 18:1-17
2	Lukas 9:51–10:12	17	Lukas 18:18-43
3	Lukas 10:13-37	18	Lukas 19:1-27
4	Lukas 10:38–11:13	19	Lukas 19:28-48
5	Lukas 11:14-36	20	Lukas 20:1-26
6	Lukas 11:37–12:7	21	Lukas 20:27-47
7	Lukas 12:8-34	22	Lukas 21:1-28
8	Lukas 12:35-59	23	Lukas 21:29–22:13
9	Lukas 13:1-21	24	Lukas 22:14-34
10	Lukas 13:22–14:6	25	Lukas 22:35-53
11	Lukas 14:7-35	26	Lukas 22:54–23:12
12	Lukas 15:1-32	27	Lukas 23:13-43
13	Lukas 16:1-18	28	Lukas 23:44–24:12
14	Lukas 16:19–17:10	29	Lukas 24:13-53
15	Lukas 17:11-37	30	Huwan 1:1-28

May

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Huwan 1:29-51	17	Huwan 9:1-41
2	Huwan 2:1-25	18	Huwan 10:1-21
3	Huwan 3:1-21	19	Huwan 10:22-42
4	Huwan 3:22–4:3	20	Huwan 11:1-53
5	Huwan 4:4-42	21	Huwan 11:54–12:19
6	Huwan 4:43-54	22	Huwan 12:20-50
7	Huwan 5:1-23	23	Huwan 13:1-30
8	Huwan 5:24-47	24	Huwan 13:31–14:14
9	Huwan 6:1-21	25	Huwan 14:15-31
10	Huwan 6:22-40	26	Huwan 15:1-27
11	Huwan 6:41-71	27	Huwan 16:1-33
12	Huwan 7:1-29	28	Huwan 17:1-26
13	Huwan 7:30-52	29	Huwan 18:1-24
14	Huwan 7:53–8:20	30	Huwan 18:25–19:22
15	Huwan 8:21-30	31	Huwan 19:23-42
16	Huwan 8:31-59		

June

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Huwan 20:1-31	16	Binaelan 10:34-48
2	Huwan 21:1-25	17	Binaelan 11:1-30
3	Binaelan 1:1-26	18	Binaelan 12:1-23
4	Binaelan 2:1-47	19	Binaelan 12:24–13:12
5	Binaelan 3:1-26	20	Binaelan 13:13-41
6	Binaelan 4:1-37	21	Binaelan 13:42–14:7
7	Binaelan 5:1-42	22	Binaelan 14:8-28
8	Binaelan 6:1-15	23	Binaelan 15:1-35
9	Binaelan 7:1-29	24	Binaelan 15:36–16:15
10	Binaelan 7:30-50	25	Binaelan 16:16-40
11	Binaelan 7:51–8:13	26	Binaelan 17:1-34
12	Binaelan 8:14-40	27	Binaelan 18:1-21
13	Binaelan 9:1-25	28	Binaelan 18:22–19:12
14	Binaelan 9:26-43	29	Binaelan 19:13-41
15	Binaelan 10:1-33	30	Binaelan 20:1-38

July

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Binaelan 21:1-16	17	Loma 4:1-12
2	Binaelan 21:17-36	18	Loma 4:13–5:5
3	Binaelan 21:37–22:16	19	Loma 5:6-21
4	Binaelan 22:17–23:10	20	Loma 6:1-23
5	Binaelan 23:11-35	21	Loma 7:1-14
6	Binaelan 24:1-27	22	Loma 7:15–8:6
7	Binaelan 25:1-27	23	Loma 8:7-21
8	Binaelan 26:1-32	24	Loma 8:22-39
9	Binaelan 27:1-20	25	Loma 9:1-21
10	Binaelan 27:21-44	26	Loma 9:22–10:13
11	Binaelan 28:1-31	27	Loma 10:14–11:12
12	Loma 1:1-17	28	Loma 11:13-36
13	Loma 1:18-32	29	Loma 12:1-21
14	Loma 2:1-24	30	Loma 13:1-14
15	Loma 2:25–3:8	31	Loma 14:1-23
16	Loma 3:9-31		

August

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Loma 15:1-21	17	1 Kolintu 11:2-16
2	Loma 15:22–16:7	18	1 Kolintu 11:17-34
3	Loma 16:8-27	19	1 Kolintu 12:1-26
4	1 Kolintu 1:1-17	20	1 Kolintu 12:27–13:13
5	1 Kolintu 1:18–2:5	21	1 Kolintu 14:1-17
6	1 Kolintu 2:6–3:4	22	1 Kolintu 14:18-40
7	1 Kolintu 3:5-23	23	1 Kolintu 15:1-28
8	1 Kolintu 4:1-21	24	1 Kolintu 15:29-58
9	1 Kolintu 5:1-13	25	1 Kolintu 16:1-24
10	1 Kolintu 6:1-20	26	2 Kolintu 1:1-11
11	1 Kolintu 7:1-24	27	2 Kolintu 1:12–2:11
12	1 Kolintu 7:25-40	28	2 Kolintu 2:12-17
13	1 Kolintu 8:1-13	29	2 Kolintu 3:1-18
14	1 Kolintu 9:1-18	30	2 Kolintu 4:1-12
15	1 Kolintu 9:19–10:13	31	2 Kolintu 4:13–5:10
16	1 Kolintu 10:14–11:1		

September

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	2 Kolintu 5:11-21	16	Galatiya 2:17–3:9
2	2 Kolintu 6:1-13	17	Galatiya 3:10-22
3	2 Kolintu 6:14–7:7	18	Galatiya 3:23–4:20
4	2 Kolintu 7:8-16	19	Galatiya 4:21–5:12
5	2 Kolintu 8:1-15	20	Galatiya 5:13-26
6	2 Kolintu 8:16-24	21	Galatiya 6:1-18
7	2 Kolintu 9:1-15	22	Épéso 1:1-23
8	2 Kolintu 10:1-18	23	Épéso 2:1-22
9	2 Kolintu 11:1-15	24	Épéso 3:1-21
10	2 Kolintu 11:16-33	25	Épéso 4:1-16
11	2 Kolintu 12:1-10	26	Épéso 4:17–5:2
12	2 Kolintu 12:11-21	27	Épéso 5:3-33
13	2 Kolintu 13:1-14	28	Épéso 6:1-24
14	Galatiya 1:1-24	29	Pilipos 1:1-26
15	Galatiya 2:1-16	30	Pilipos 1:27–2:18

October

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Pilipos 2:19–3:6	17	1 Timotiyu 2:1-15
2	Pilipos 3:7–4:1	18	1 Timotiyu 3:1-16
3	Pilipos 4:2-23	19	1 Timotiyu 4:1-16
4	Kolosas 1:1-20	20	1 Timotiyu 5:1-25
5	Kolosas 1:21–2:7	21	1 Timotiyu 6:1-21
6	Kolosas 2:8-23	22	2 Timotiyu 1:1-18
7	Kolosas 3:1-17	23	2 Timotiyu 2:1-21
8	Kolosas 3:18–4:18	24	2 Timotiyu 2:22–3:17
9	1 Tésalonika 1:1–2:9	25	2 Timotiyu 4:1-22
10	1 Tésalonika 2:10–3:13	26	Tito 1:1-16
11	1 Tésalonika 4:1–5:3	27	Tito 2:1-14
12	1 Tésalonika 5:4-28	28	Tito 2:15–3:15
13	2 Tésalonika 1:1-12	29	Pilimon 1:1-25
14	2 Tésalonika 2:1-17	30	Hibelu 1:1-14
15	2 Tésalonika 3:1-18	31	Hibelu 2:1-18
16	1 Timotiyu 1:1-20		

November

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	Hibelu 3:1-19	16	Hibelu 13:1-25
2	Hibelu 4:1-13	17	Santiyago 1:1-18
3	Hibelu 4:14–5:14	18	Santiyago 1:19–2:17
4	Hibelu 6:1-20	19	Santiyago 2:18–3:18
5	Hibelu 7:1-19	20	Santiyago 4:1-17
6	Hibelu 7:20-28	21	Santiyago 5:1-20
7	Hibelu 8:1-13	22	1 Pidelu 1:1-12
8	Hibelu 9:1-10	23	1 Pidelu 1:13–2:10
9	Hibelu 9:11-28	24	1 Pidelu 2:11–3:7
10	Hibelu 10:1-18	25	1 Pidelu 3:8–4:6
11	Hibelu 10:19-39	26	1 Pidelu 4:7–5:14
12	Hibelu 11:1-16	27	2 Pidelu 1:1-21
13	Hibelu 11:17-31	28	2 Pidelu 2:1-22
14	Hibelu 11:32–12:13	29	2 Pidelu 3:1-18
15	Hibelu 12:14-29	30	1 Huwan 1:1-10

December

date	*Scripture*	*date*	*Scripture*
1	1 Huwan 2:1-17	17	Kepehaa 8:1-13
2	1 Huwan 2:18–3:2	18	Kepehaa 9:1-21
3	1 Huwan 3:3-24	19	Kepehaa 10:1-11
4	1 Huwan 4:1-21	20	Kepehaa 11:1-19
5	1 Huwan 5:1-21	21	Kepehaa 12:1-18
6	2 Huwan 1:1-13	22	Kepehaa 13:1-18
7	3 Huwan 1:1-14	23	Kepehaa 14:1-20
8	Hudas 1:1-25	24	Kepehaa 15:1-8
9	Kepehaa 1:1-20	25	Kepehaa 16:1-21
10	Kepehaa 2:1-17	26	Kepehaa 17:1-18
11	Kepehaa 2:18–3:6	27	Kepehaa 18:1-24
12	Kepehaa 3:7-22	28	Kepehaa 19:1-21
13	Kepehaa 4:1-11	29	Kepehaa 20:1-15
14	Kepehaa 5:1-14	30	Kepehaa 21:1-27
15	Kepehaa 6:1-17	31	Kepehaa 22:1-21
16	Kepehaa 7:1-17		